

ITÄ-LAPIN MAAKUNTAKAAVA

Kemijärvi – Pelkosenniemi – Posio – Salla – Savukoski

Kaavaselostus

LAPIN LIITTO

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	7
2. ITÄ-LAPIN NYKYTILA.....	8
2.1. ELINKEINORAKENNE	8
2.1.1. <i>Työpaikkojen jakautuminen 1990-luvulla</i>	8
2.1.2. <i>Alkutuotanto</i>	8
2.2.3. <i>Jalostus</i>	9
2.2.4. <i>Yksityiset palvelut</i>	9
2.2.5. <i>Matkailu</i>	9
2.2.6. <i>Julkiset palvelut</i>	10
2.3. VÄESTÖ	10
2.4. LUONNONYMPÄRISTÖ JA LUONNONVARAT	10
2.4.1. <i>Maisema</i>	10
2.4.2. <i>Metsä- ja peltovarot</i>	10
2.4.3. <i>Geologiset luonnonvarat</i>	10
2.4.4. <i>Energiavarat</i>	10
2.5. ALUEIDEN KÄYTTÖ	10
2.5.1. <i>Aluerakenteen pääpiirteet</i>	10
2.5.2. <i>Kulttuuriympäristö</i>	10
2.5.3. <i>Maa- ja metsätalousalueet</i>	10
2.5.4. <i>Luonnonsuojelualueet</i>	10
2.5.5. <i>Virkistysalueet ja reitit</i>	10
2.5.6. <i>Liikenne</i>	10
2.5.7. <i>Yhdyskuntateknikka</i>	10
2.5.8. <i>Maanomistus</i>	10
2.5.9. <i>Kaavoitustilanne</i>	10
2.5.10. <i>Alueiden käytön rajoitukset</i>	10
3. ITÄ-LAPIN MAAKUNTAKAAVAN TAVOITTEET	10
3.1. VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET	10
3.2. MAAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET	10
3.3. ITÄ-LAPIN TULEVAISUUSKUVA JA KEHITTÄMISSTRATEGIA	10
3.3.1. <i>Elinkeinot</i>	10
3.3.2. <i>Väestö</i>	10
3.3.3. <i>Aluerakenne</i>	10
3.3.4. <i>Ympäristön laatu</i>	10
3.4. TAVOITEVAIHEEN VUOROVAIKUTUS JA TAVOITTEISTA PÄÄTTÄMINEN	10
4. MAAKUNTAKAAVAN VALMISTELU.....	10
5. MAAKUNTAKAAVA	10
5.1. YLEISPERIAATTEET	10
5.2. KOKONAISRAKENNE.....	10
5.3. MAAKUNTAKAAVAMÄÄRÄYKSET	10
5.4. MAAKUNTAKAAVA MAANKÄYTTÖLUOKITTAIN	10
5.4.1. <i>Barentsin käytävä</i>	10
5.4.2. <i>Maaseudun kehittämisen kohdealue</i>	10
5.4.3. <i>Matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealue</i>	10
5.4.4. <i>Taajamatoimintojen alueet</i>	10
5.4.5. <i>Keskustatoimintojen alueet</i>	10
5.4.6. <i>Keskuskylät</i>	10
5.4.7. <i>Teollisuus- ja varastoalueet</i>	10
5.4.8. <i>Virkistysalueet</i>	10

5.4.9. Matkailupalvelujen alueet.....	10
5.4.10. Liikenne ja liikenneväylät	10
5.4.11. Reitit.....	10
5.4.12. Erityisalueet	10
5.4.13. Energiahuollon alueet.....	10
5.4.14. Jätteenkäsittelyalueet.....	10
5.4.15. Maa-ainesten ottoalueet.....	10
5.4.16. Kaivosalueet.....	10
5.4.17. Puolustusvoimien alueet	10
5.4.18. Suojelualueet.....	10
5.4.19. Luonnonsuojelualueet	10
5.4.20. Muinaismuistoalueet	10
5.4.21. Rakennussuojelualueet.....	10
5.4.22. Erämaa-alueet.....	10
5.4.23. Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet	10
5.4.24. Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet, joilla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta	10
5.4.25. Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeät alueet	10
5.4.26. Erityisesti poronhoitoon tarkoitettu alue	10
5.4.27. Arvokas harjualue tai muu geologinen muodostuma.....	10
5.4.28. Tärkeä tai vedenhankintaan soveltuvat pohjavesialueet.....	10
5.4.29. Selvitysalueet.....	10
5.4.30. Kumottavat alueet.....	10
5.5. OHJEET JA SUOSITUKSET.....	10
6. MAAKUNTAKAAVAN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI.....	10
6.1. KAAVAN SUHDE VALTAKUNNALLISIIN ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEISIIN	10
6.2. KAAVAN SUHDE MAAKUNTASUUNNITELMAAN JA MAAKUNTAOHJELMAAN	10
6.3. KAAVAN SUHDE NAAPURIALUEISIIN	10
6.4. KAAVAN SUHDE ALUEEN KUNTIEN SUUNNITTELUUN	10
6.5. KAAVAN SUHDE MRL 28 §:N SISÄLTÖVAATIMUKSIIN	10
6.6. KAAVAN VAIKUTUKSET NATURA 2000 -VERKOSTOON.....	10
6.7. MRA 1 §:N MUKAINEN VAIKUTUSTEN SELVITTÄMINEN	10
6.8. VAIKUTUSTEN ARVIOIMISEKSI TEHDYT SELVITYKSET.....	10
7. OSALLISTUMIS- JA VUOROVAIKUTUSMENETTELYN TULOKSET	10
7.1. YHTEENVETO KAAVOITUKSEN ERI VAIHEISSA ESITETYISTÄ MIELIPITEISTÄ	10
7.1.2. Luonnosvaihe	10
7.1.3. Ehdotusvaihe.....	10
7.2. MIELIPITEIDEN HUOMIOON OTTAMINEN JA JÄLJELLE JÄÄNEET RISTIRIIDAT	10
7.2.1. Palautteen perusteella tehdyt muutokset.....	10
7.2.2. Jäljelle jääneet ristiriidat.....	10
8. MAAKUNTAKAAVAN TOTEUTTAMINEN.....	10
8.1. TOTEUTTAMISTOIMENPITEET JA VASTUUTAHOI.....	10
8.2. TOTEUTTAMISEN AJOITUS.....	10
9. YHTEENVETO	10
9.1. MAAKUNTAKAAVA.....	10
9.2. ITÄ-LAPIN MAAKUNTAKAAVAN PERUSTEET	10
9.3. ITÄ-LAPIN MAAKUNTAKAAVA	10

- LIITTEET**
1. Aluekuvaukset
 2. Maakuntakaavan toteuttamistaulukko
 3. Kaavoitustilanne
 4. Valtioneuvoston päätös melutasosta
 5. Muunnetun rantaviivan laskeminen
 6. Kylätoimikuntien ja maisemaselvityksen kohteet
 7. Keskeiset muuttajat seutukunnittain Lapissa
 8. Maakuntakaavaluonnoksesta saatujen mielipiteiden ja lausuntojen yhteenveto ja niihin annetut Lapin liiton hallituksen vastineet
 9. Natura 2000- täydennysalueiden (Yli-Nuortti ja Törmäoja) suhde vahvistetun seutukaavan teollisuusaluevaraukseen ja maakuntakaavaehdotukseen
 10. Maakuntakaavaehdotuksesta saatujen muistutusten ja lausuntojen yhteenveto ja niihin annetut Lapin liiton hallituksen vastineet
 11. Maakuntakaavaehdotuksesta myöhässä saapuneet lausuntojen yhteenveto ja niihin viraston antamat vastineet
 12. Ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelun muistio

KUVALUETTELO

KUVA 1. VÄESTÖN KEHITYS LAPISSA SEUTUKUNNITTAIN 1980 – 30.9.2002	10
KUVA 2. LAPIN VÄESTÖTAVOITE SEUTUKUNNITTAIN JA TYÖPAIKKATAVOITE TOIMIALOITTAIN	10
KUVA 3. YLIMAAKUNNALLISET KEHITTÄMISVYÖHYKKEET	10
KUVA 4. LAPIN ALUERAKENNE 2020	10
KUVA 5. ITÄ-LAPIN MAAKUNTAKAAVAN KEHITTÄMISVYÖHYKKEET (KEHITTÄMISEN KOHDEALUEET)	10
KUVA 6. ITÄ-LAPIN MAAKUNTAKAAVAN TAAJAMA-, TEOLLISUUS-, VIRKISTYS- JA MATKAILUPALVELUIDEN ALUEET SEKÄ KESKUSTATOIMINTOJEN JA KESKUSKYLIEN KOHTEET	10
KUVA 7. ITÄ-LAPIN MAAKUNTAKAAVAN LIIKENNEVERKKO	10
KUVA 8. ITÄ-LAPIN MAAKUNTAKAAVAN MOOTTORIKELKKAILU- JA ULKOILUREITIT	10
KUVA 9. ITÄ-LAPIN MAAKUNTAKAAVAN VENEILY- JA VESIRETKEILYREITIT	10
KUVA 10. ITÄ-LAPIN MAAKUNTAKAAVAN KAIVOSALUEET JA MINERAALIVARANTOALUEET	10
KUVA 11. ITÄ-LAPIN MAAKUNTAKAAVAN ERITYISALUEET, ENERGIAHUOLLON ALUEET, JÄTTEENKÄSITTELYALUEET, MAA-AINESTEN OTTOALUEET, PUOLUSTUSVOIMAIN ALUEET SEKÄ SÄHKÖLINJAVERKKO	10
KUVA 12. ITÄ-LAPIN MAAKUNTAKAAVAN SUOJELUALUEET, LUONNONSUOJELUALUEET, MUINAISMUISTOALUEET, RAKENNUSSUOJELUALUEET JA ERÄMAA-ALUEET	10
KUVA 13. ITÄ-LAPIN FINIBA-ALUEET.....	10
KUVA 14. KEMIJÄRVEN KULTTUURIYMPÄRISTÖ	10
KUVA 15. PELKOSENNIEMEN KULTTUURIYMPÄRISTÖ.....	10
KUVA 16. POSION KULTTUURIYMPÄRISTÖ	10
KUVA 17. SALLAN KULTTUURIYMPÄRISTÖ.....	10
KUVA 18. SAVUKOSKEN KULTTUURIYMPÄRISTÖ.....	10
KUVA 19. ITÄ-LAPIN MAAKUNTAKAAVAN MAA- JA METSÄTALOUSVALTAISET ALUEET, JOLLA ON ERITYISTÄ ULKOILU OHJAAMISTARVETTA, ERITYISESTI PORONHOITOA VARTEN VARATUN ALUEEN RAJA SEKÄ ARVOKKAAT HARJUALUEET TAI MUUT GEOLOGISET MUODOSTUMAT JA TÄRKEÄT TAI VEDENHANKINTAAN SOVELTUVAT POHJAVESIALUEET	10
KUVA 20. MAANKÄYTTÖLUOKKIEN JAKAUTUMINEN ITÄ-LAPIN MAAKUNTAKAAVASSA. ...	10

1. JOHDANTO

Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kuin yhden kunnan alueidenkäytön yhteensovittamiseksi on tarpeen. Maakuntakaava voidaan laatia myös vaiheittain teemakohtaisesti tai osa-alueittain. Lapin maakuntakaava laaditaan seutukunnittain. Maakuntakaavalla kumotaan seutukaavat.

Maakuntakaavan oikeusvaikutukset ovat merkittävät. Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muuten toimiin alueiden käytön järjestämiseksi. Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista. Maakuntakaavassa virkistys- tai suojelualueeksi taikka liikennettä tai teknistä huoltoa varten osoitetulla alueella on voimassa rakentamista koskeva rajoitus. Rakentamisrajoituksen aluetta voidaan kaavassa erityisellä määräyksellä laajentaa tai supistaa. Maakuntakaava ei ole voimassa oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella muuten kuin kaavojen muuttamisen osalta.

Maakuntakaavan yleisenä tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä. Tavoitteena on myös jokaisen osallistumismahdollisuus asioiden valmisteluun, suunnittelun laatu, asiantuntemuksen monipuolisuus ja avoin tiedottaminen.

Itä-Lapin maakuntakaavassa käsiteltäviä keskeisiä asioita ovat: 1) valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet; 2) metsien monikäyttö; 3) maa- ja kallioperän aineiden hyödyntäminen; 4) matkailu; 5) liikennejärjestelmä; 6) teollisuus; 7) kylä- ja palveluverkko; 8) ranta-alueiden suunnitteluperiaatteet.

Kaavoitusta on ohjannut Lapin liiton hallituksen asettama ohjausryhmä, johon ovat kuuluneet Itä-Lapin kuntien ja kuntayhtymän, Lapin ympäristökeskuksen, Lapin tiepiirin ja Metsähallituksen edustajat. Ohjausryhmä on nimennyt metsä-, matkailu- ja liikennetyöryhmät. Ohjausryhmä ja työryhmät ovat kokoontuneet useita kertoja. Kaavaa on valmisteltu vuorovaikutuksessa niiden henkilöiden ja yhteisöjen kanssa, joiden oloihin tai etuihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Kaavoituksesta on tiedotettu niin, että niillä, joita asia koskee, on ollut mahdollisuus seurata kaavoitusta ja vaikuttaa siihen. Itä-Lapin maakuntakaavassa menetelminä olivat hallintoelinten, ohjausryhmän ja työryhmien kokoukset, viranomaisneuvottelut, seminaari, neuvottelut intressiryhmien kanssa, yleisötilaisuudet, tiedottaminen lehdissä ja radiossa, nähtävänä pitäminen, internet, lausunnot ja muistutukset.

Työ aloitettiin vuoden 2000 alkupuolella laatimalla työohjelma sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Perustieto- ja tavoiteosa on ollut julkisesti nähtävillä syyskesällä 2001, jolloin kaikilla osallisilla ja asiasta kiinnostuneilla oli mahdollisuus esittää mielipiteitä aineistosta. Samalla perustieto- ja tavoiteosasta pyydettiin lausunnot valtion piirihallintoviranomaisilta, kunnilta sekä muilta yhteistyötahoilta. Lapin liiton hallitus hyväksyi perustieto- ja tavoiteosan jatkotyön pohjaksi 22.10.2001. Seuraavat luvut 2-3 ovat lyhennelmä Itä-Lapin perustieto- ja tavoiteosasta. Maakuntakaavaluonnos hyväksyttiin 25.11.2002 ja oli sen jälkeen nähtävänä ja lausunnoilla. Palaute huomioon ottaen laadittiin maakuntakaavaehdotus, jonka Lapin liiton hallitus hyväksyi 5.3.2003. Ehdotus oli nähtävänä ja lausunnoilla 13.3. – 11.4.2003. Lapin liiton hallitus hyväksyi palautteen perusteella tarkistetun maakuntakaavaehdotuksen 5.5.2003. Maakuntakaava on hyväksytty Lapin liiton valtuustossa 20.5.2003, ja se saatetaan ympäristöministeriön vahvistettavaksi.

2. ITÄ-LAPIN NYKYTILA

2.1. ELINKEINORAKENNE

2.1.1. Työpaikkojen jakautuminen 1990-luvulla

Lapin elinkeinorakenteen muutos palveluvaltaisemmaksi jatkui koko 1990-luvun. Alkutuotannon työpaikat vähenivät ja palvelutyöpaikat lisääntyivät sekä julkisella että yksityisellä sektorilla. Itä-Lapissa alkutuotannon osuus on suurempi ja palvelujen osuus pienempi kuin Lapissa keskimäärin. Työpaikat olivat lisääntyneet Lapissa vuosien 1993-1999 aikana 2 % mutta vähentyneet Itä-Lapissa 3 %. Eniten vähennystä oli alkutuotannossa, lähes 760 työpaikkaa (-45%) ja eniten lisäystä jalostuksessa 389 (27%) työpaikkaa. Työpaikat ovat vähentyneet vuosina 1993-1999 Sallassa 13%, Savukoskella 12%, Posiolla 4% ja Pelkosenniellä 2%. Kemijärvellä työpaikat ovat lisääntyneet 2%. Liitteessä 8 on Lapin seutukuntien keskeiset muuttajat seutukunnittain.

2.1.2. Alkutuotanto

Maatalous menetti 1990-luvulla puolet työpaikoistaan tuotannon pysyessä ennallaan. Sukupolvenvaihdokset on tehty ja teknologia otettu käyttöön. Porotalous, maatilamatkailu, muu yrittäjyys tai palkkatyössä käynti ovat merkittäviä sivuelinkeinoja. Maataloudella on suuri merkitys myös maaseudun asuttuna pitämisessä ja kulttuurimaiseman ylläpitäjänä, mistä hyötyy myös matkailu. Ympäristötuet ja porotalous ovat tässä merkittäviä tekijöitä.

Maataloustukia saaneita tiloja oli vuonna 2000 Itä-Lapissa 491 kpl ja kaikkiaan maataloja 514 kpl. Vaikka lypsykarjataloutta harjoittaneiden maatalojen lukumäärä on vähentynyt, on Itä-Lapin maataloista edelleen lähes puolet maitotiloja. Seutukunnan sisällä on suuria eroja maatalouden rakenteessa. Posiolla maidontuotanto on tärkeimmällä sijalla, kun taas Savukoskella lypsykarjatalous on päätuotantosuuntana vain 15 %:lla maataloista valtaosan tiloista harjoittaessa muuta tuotantoa kuten porotaloutta, metsätaloutta tai monia elinkeinoja. Vain Kemijärvellä on muutama viljanviljelytila. Lihan tuottaminen on myös suhteellisen vähäistä.

Metsätalouden ja siihen liittyvien palvelujen työpaikat vähentyivät 40 % vuosina 1995-99 ollen enää 3 % kaikista työpaikoista. Tosin yksityisillä tiloilla omistajat tekevät metsätalouteen liittyviä töitä, jotka eivät näy työpaikkatilastoissa. Yksityisten ja yksityisluontoisten metsälöiden lukumäärä Itä-Lapissa on kaikkiaan 7915, Tilan keskikoko on noin 147 ha, josta metsämaata noin 102 ha. Itä-Lapissa toimii 6 yhteismetsää, suurimpina Sallan ja Kemijärven yhteismetsät. Metsähallituksen Itä-Lapin toimialue on erilainen kuin maakuntakaavan alue. Sodankylä kuuluu Metsähallituksen Itä-Lapin alueeseen, mutta Posio kuuluu Länsi-Lapin toimialueeseen.

Porotaloudella on elinkeinollista merkitystä poronhoidon lisäksi jalostamisessa, kaupassa ja matkailussa. Porokulttuuriin liittyvällä elämäntavalla, perinteellä, omaleimaisuudella ja eksoottisuudella on suuri merkitys myös alueen imagolle. Porotalous on myös tärkeä kulttuurimaiseman ylläpitäjä.

Porotalouden alueet ja rakenteet selvitetään ja viedään paikkatietojärjestelmään erillisellä projektilla. Ne otetaan huomioon maakuntakaavassa ja metsätalouden suunnitelmissa.

Muu alueidenkäyttö vaikuttaa huomattavasti porotalouteen: laidunalueiden väheneminen ja pirstoutuminen, kulkuesteet, liikkumisrajoitukset, häiriöt, aitojen särkemiset, liikennetuhot, porotuotteiden ja ohjelmapalvelujen ostot, sivuelinkeinomahdollisuudet. Luonnonsuojelu parantaa laiduntamismahdollisuuksia ja lisää petotuhoja.

Porotaloudella on omat vaikutuksensa muuhun alueidenkäyttöön: metsänpohjan ja maaperän eliöstön monimuotoisuus, maapohjan otollisuus puiden siementen itämiselle, lehtipuiden taimituhot, männyn juuriston pakkasenkestävyys, liikennevahingot, matkailun vetovoima.

Itä-Lapin seutukunnassa on porotalouden kulttuurin ja toimintatapojen suhteen hyvin erilaisia alueita ja perinteitä. Eteläosien järvi- ja vaaramaisemat ovat epäyhtenäistä aluetta, jolla soiden vähäisyyden vuoksi kesälaitumet ovat hakkuualueilla ja lehikoissa. Laidunalueet muuttuvat paljon voimakkaiden metsänhakkuiden vuoksi. Maatalouden kanssa on tiivistä kanssakäymistä, ja poronhoitaja on usein myös maanviljelijä. Lisäruokinta on yleistä. Pohjoisosissa toiminta perustuu pääasiassa luonnonravintoon ja laidunkiertoon. Itä-Lapissa on noin 20% Lapin poroista

Kalatalouden puitteet ovat osittain kaksijakoiset. Kemijärven ja Posion järvien muikkua ja siikaa kalastetaan ammattimaisesti ja jatkojalostetaan. Sallan, Savukosken ja Pelkosenniemen joet ja purot ovat virkistys-, matkailu- ja kotitarvekalastuksen kohteina. Ammattimaisesti pyytää 10-15 kalastajaa ja sivuammattina maa-, metsä- ja porotalouden ohella saadaan tuloja kalastuksesta. Kemijärven ja Posion saaliit ovat yli 100.000 kg/v, mutta ne jakautuvat myös kotitarvekalastuksen satoihin ruokakuntiin ammattipyynnin rinnalla. Matkailukalastuksen ohjelmapalvelut ovat saaneet hyvän jalansijan Kemijoen latva-alueilla. Toimijoita on vain muutamia, mutta matkailukalastusta on yhdistetty sekä ammattikalastukseen että maatilamatkailuun.

Kemijoen vesistöalue on rakennettu ja säännöstelty. Kalataloudellisia vahinkoja kompensoidaan siika- ja taimenistutuksin. Nämä istutukset yhdessä Ylä-Kemin kalastusalueen taimenistutusten kanssa antavat pohjan matkailukalastukselle.

2.2.3. Jalostus

Jalostus sai Itä-Lapissa vuosina 1993-1999 lisää 389 työpaikkaa, pääosan sähkökoneiden ja laitteiden valmistuksessa. Kemijärvellä ja Posiolla jalostustyöpaikkojen osuus on suuri johtuen sellu-, elektroniikka- ja keramiikkatehtaista. Vuonna 1999 yksityisiä yrityksiä oli 176 ja niissä henkilöstöä 1400. Merkittävimmät jalostusyritykset ovat: Kemijärvellä sellutehdas, elektroniikkatehdas, Pelkosenniemellä muutama pienyritys, Posiolla keramiikkatehdas, ovitehdas, saha ja hirsitalovalmistaja, Sallassa saha ja kaksi poronlihanjalostuslaitosta, Savukoskella marjanjalostuslaitos sekä mm. pyöröhirsisaha ja poronlihanjalostuslaitos

2.2.4. Yksityiset palvelut

Yksityisten palvelujen työpaikkamäärä pysyi lähes saman vuosina 1993-99. Majoitus- ja ravitsemustoimintaan tuli 80 työpaikkaa lisää. Lisäystä oli myös kiinteistöalan palveluissa. Rahoitustoiminta menetti 80 työpaikkaa. Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne menetti myös 80 työpaikkaa lähinnä posti- ja teleliikenteessä. Tärkeimpiä yksityisten palvelujen keskittymiä ovat Kemijärven kaupunkikeskusta, kuntakeskukset sekä Pyhän ja Sallatunturin matkailukeskukset. Maaseudun palvelut ovat vähentyneet kovasti. Kyläkauppoja on hyvin vähän jäljellä ja myymäläautotoimintaakin uhkaa loppuminen. Vähittäiskaupan työpaikkamäärä kuitenkin vielä jopa hieman kasvoi.

2.2.5. Matkailu

Majoitustoiminnassa oli v. 1999 yli 200 työpaikkaa, näistä lähes puolet Pelkosenniemellä. Ravintoloissa ja kioskeissa työpaikkoja oli 120, joista lähes puolet Kemijärvellä. Majoitusta tarjoavia yrityksiä on 70 kpl, ja ohjelmapalveluita tarjoaa 40 yritystä. Majoituspalvelut sijoittuvat suurelta osin matkailukeskuksiin tai niiden läheisyyteen sekä taajamiin, Posiolla myös isojen järvien ympärille, Sallassa ja Savukoskella myös erämaihin.

Itä-Lapissa on kolme merkittävää tunturimatkailukeskusta. Vuodepaikkoja on Pyhällä noin 3 500 (Pyhä-Luosto 7 000), Sallatunturissa 2 500, Suomulla 1 500. Pyhä-Luoston ja Sallatunturin vuodepaikkamäärä on synnyttänyt myös melko monipuolisen palveluvarustuksen.

Tunturimatkailukeskusten lisäksi Itä-Lapissa on pienistä yksiköistä koostuvia matkailualuekokonaisuuksia. Posiolla on Pentik, Korouoma, Riisitunturi, Kirintövaara, Himmerki, järvalue; erämaisuus, retkeily, kalastus, seikkailu; edullinen sijainti Rovaniemen ja Kuusamon välissä ja erinomaiset luonnon edellytykset. Sallassa on Poropuisto, Oulangan kansallispuisto, Tuntsan erämaa, sodan muistomerkkejä, kansainvälinen raja-asema Venäjälle. Savukoski on Korvatunturinmaa, jossa erityisesti pohjoisosat ovat retkeily-, kalastus- ja metsästyserämaata: Urho Kekkosen kansallispuisto, Nuorti, Kairijoki, Tulppio. Pelkosenniemellä on merkittäviä lintusoiita ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kyliä: Suvanto, Kairala, Luiro. Kemijärvellä on kaupunkikeskus ja sen yhteydessä laaja järvalue, jotka molemmat ovat kuitenkin vielä matkailullisesti melko kehittymättömiä.

Majoitus- ja rinnepalvelujen yritystoiminnalla on vankat perinteet. Sen sijaan ohjelmapalvelujen kenttä on varsin jäsentymätön. Yritysmuotoja on runsaasti. Tällä sektorilla palvelutarjonta syntyy pienten yrittäjien tuotteiden muodostamista kokonaisuuksista: esim. majoitus + moottorikelkka + ruokailu + kulttuuriohjelma. Verkostoituminen on vähäistä. Ohjelmapalveluissa ei ole suuria tai keskisuuria yrityksiä, jotka voisivat olla pääjärjestäjiä.

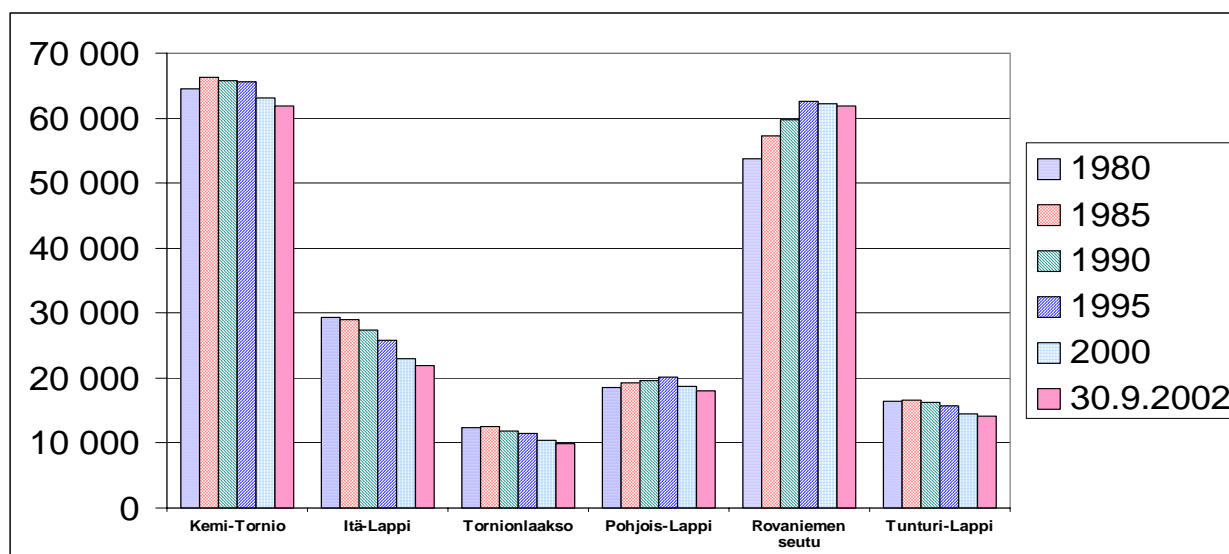
2.2.6. Julkiset palvelut

Julkisten palvelujen työpaikkamäärä on pysynyt lähes samana vuosina 1993-99. Koulutus on menettänyt 100 työpaikkaa, ja sama määrä on tullut lisää sosiaalipalveluihin, mikä kertoo ikärakenteen muutoksesta. Suurin osa vuoden 1980 kyläkouluista on lakkautettu. Julkisia palveluja uhkaa vieläkin huomattava supistuminen kuntatalouden vaikeuksien myötä. Seudulliset palvelut ovat keskittyneet Kemijärvelle.

2.3. VÄESTÖ

Lapin väestömäärän kehitys vuodesta 1980 ilmenee alla olevasta kaaviosta (kuva 1). Väestön väheneminen on ollut rajua 1990-luvun loppupuolella, ja pahinta se on ollut Itä-Lapissa.

Kuva 1. Väestön kehitys Lapissa seutukunnittain 1980 – 30.9.2002

Kemijärvellä asuu lähes puolet seutukunnan vajaasta 22 000 asukkaasta, noin 10 000 asukasta. Sallassa ja Posiolla vajaa 5 000 asukasta/kunta sekä Pelkosenniellä ja Savukoskella vajaa 1 500 asukasta/kunta. Väestön kehitys on kaikissa kunnissa suhteellisesti lähes yhtä paljon laskeva viimeisen reilun kymmenen vuoden aikana.

Väestön keski-ikä vaihtelee kunnittain 40 ja 43 vuoden välillä, mikä on maan ja Lapin keskiarvoa korkeampi. Huolestuttavinta on 20-34-vuotiaiden vähäinen osuus sekä naisten vähäinen osuus 20-50-vuotiaissa. Nuoret, erityisesti naiset, muuttavat pois.

Itä-Lapin kunnissa perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneita on suhteellisesti vähemmän kuin Lapissa ja koko maassa keskimäärin. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneita on selvästi vähemmän mutta keskiasteen tutkinnon suorittaneita on suhteellisesti jopa enemmän kuin maassa keskimäärin. Lapissa ja Itä-Lapissa naisten koulutustaso on korkeampi kuin miesten, kun koko maan keskiarvoissa on toisinpäin.

Huoltosuhte kuvaa ei työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien suhdetta työllisiin. Itä-Lapissa huoltosuhte on pääsääntöisesti yli kahden, ainoastaan Kemijärvellä alle Lapin keskiarvon. Lapin keskiarvon vuonna 1999 oli 1,80. Huoltosuhte on huonontunut 1990-luvun alkupuolella mutta parantunut loppupuolella.

Vuoden 1998 lopussa Itä-Lapissa oli noin 11 500 asuntoa, lähinnä pientaloissa ja rivitaloissa. Kemijärvellä noin 30% asunnoista on kuitenkin kerrostaloissa. Asuntokuntia vuoden 1999 lopussa oli 9 759. Asuntokunnan keskikoko Itä-Lapissa oli 2,4 ja koko maassa 2,3. Pienissä 1-2 hengen asuntokunnissa asuu noin 60 % Itä-Lapin kuntien asukkaista, Kemijärvellä 65% ja Posiolla 58%.

2.4. LUONNONYMPÄRISTÖ JA LUONNONVARAT

2.4.1. Maisema

Itä-Lapin alue jakaantuu kolmeen eri maisemamaakunta-alueeseen: Kuusamon vaaraseutuun (Posio ja Etelä-Salla), Peräpohjolan vaara- ja jokiseutuun (Kemijärvi ja Pelkosenniemi) sekä Itä-Lapin tunturi- ja vaaraseutu (Savukoski ja Pohjois-Salla).

Kuusamon vaaraseudun maisemat ovat laajalti jyliä. Korkeuserot ovat suuret. Vaarojen ohella pinnanmuotoja luonnehtii luoteesta kaakkoon suuntautuvien drumliinikenttien runsaus sekä monet samansuuntaiset ja lännestä itään suuntautuvat selväpiirteiset harjujaksot. Drumliinien välit ovat täynnä pieniä aapasoita tai järviä. Seudulla on myös useita suuria järviä.

Runsaat suot edustavat Perä-pohjolan aapasoita, joista seudulle luonteenomainen alatyyppejä ovat Kuusamon rinesuot. Alueen ilmasto on lämpösuhteiltaan voimakkaan mantereinen, mutta kosteusoloiltaan mereinen. Talvet ovat kylmiä ja sadetta saadaan suhteellisen paljon.

Seutu kuuluu kokonaisuudessaan pohjoisboreaaliseen kasvillisuusvyöhykkeeseen. Metsät ovat yleensä karuhkoja kuusikoita. Kylmien rotkolaaksojen kallioseinämillä tavataan lisäksi harvinaisten tunturikasvien reliktiesiintymiä.

Peräpohjolan vaara- ja jokiseudun maisemia hallitsevat verraten jyrkkäpiirteiset maastonmuodot ja voimakkaiden jokivarsien asumusmaisemat. Alueella on laajoja jyrkästi kumpuilevia vaara-alueita, joitakin erillisiä vaararyhmiä hieman alavimmalla mailla sekä muutamia tuntureitakin. Maaperä vaaroilla on yleensä moreenia, mutta kalliokot ovat myös yleisiä.

Alueen poikki kulkee muutamia luoteesta kaakkoon suuntautuvia harjujaksoja, mutta ne eivät ole maisemakuvassa kovinkaan hyvin erottuvia. Sen sijaan Kemijärven tienoilla kulkevien harjujaksosten yhteydessä ovat huomattavat kumpareiset kumpumoreenialueet ja kamesmaastot ovat maisemallisestikin huomattavia. Alueella on kohtalaisen paljon soita, mutta yhtenäiset suoalat eivät ole maaston kumpuilevuuden takia suuria. Kasvillisuudeltaan alue kuuluu pohjoisboreaaliseen kasvillisuusvyöhykkeeseen. Metsät ovat yleensä karuja mäntyvaltaisia sekametsiä.

Pellot sijaitsevat yleensä rehevillä jokirannoilla. Viljelyksiä on raivattu myös järvien rannoille sekä kairojen lihavimmille suomaille. Kemijoen valjastaminen sähkön tuotantoon näkyy maisemassa Kemijärven seudun voimakkaasti säännösteltynä tekoallasalueena.

Itä-Lapin tunturi- ja vaaraseutu on jyrkkäpiirteistä erityisesti itäosissa, valtakunnanrajan tuntumassa. Länttä kohti muodot loivenevat, vaarat vähenevät ja maa tulee hieman alavammaksi. Samalla myös soiden määrä lisääntyy. Seudun itäosissa soita on hyvin vähän. Aapa-Lapin kairat työntyvät seudulle kielekkeenä Savukosken kohdalla Tenniöjokivartta pitkin, missä Joutsenaavan suot levittäytyvät laajana kokonaisuutena lähes maan itärajalle saakka.

Värriön luonnonpuistosta alkaa etelään jatkuva tunturiketju: Värriötunturit-Tuntsan tunturit-Sorsatunturi. Tunturiluontoa on myös lännempänä Maltion luonnonpuistossa. Varsinaisten tunturi-alueiden ulkopuolella maasto on enimmäkseen jyrkän vaaraista. Vaarojen ja tunturien välissä luitertelee jokia ja jyrkät jokilaaksot ja kurut ovat tavallisia.

Järviä ei juurikaan ole. Suot ovat yleensä vaarojen ja jokivarsien välisiä verraten pienalaisia aapasuojuotteja. Kasvillisuus on pohjoisboreaalista. Metsät ovat melko karuja ja harvoja, yleensä mäntyvaltaisia. Laaksoissa ja alavilla mailla kasvaa kuusivaltaisiakin metsiä. Ylempänä tuntureilla alkaa olla jo tunturikoivikoita ja lakialueilla puutonta paljakkaa.

2.4.2. Metsä- ja peltovarat

Itä-Lapin metsien kokonaistilavuus on yhteensä 76 miljoonaa m³ eli noin 26% Lapin metsistä, pinta-alasta 22%. Kuusen osuus on suurempi eli 35 % Lapin kuusivarannosta on Itä-Lapissa. Nuorten kasvatusmetsien tai nuorempien metsien osuus on suuri. Sallassa ja Savukoskella vajaan tuottoisten metsien osuus on noin 30%. Kehitysluokkajakauman mukaan aukeita ja siemenpuualoja on noin 4%, taimikoita ja nuoria kasvatusmetsiä on noin 64%, varttuneita kasvatusmetsiä vajaa 9% ja uudistuskypsiä metsiä reilut 10% Itä-Lapin yksityismetsistä. Vajaan tuottoisiksi luokiteltuja metsiä on noin 12%.

Aktiivituloilla oli peltoa Itä-Lapin alueella vuonna 2000 yhteensä noin 8000 hehtaaria. Maatila-rekisterissä pelloksi luokiteltua maata on kaikkiaan Itä-Lapissa noin 14 000 hehtaaria. Luku pitää sisällään myös maataloustuotannon ulkopuolella olevat pellot.

2.4.3. Geologiset luonnonvarat

Itä-Lapin maakuntakaava-alueella sijaitsevien **hiekk- ja sorakerrostumien** pohjavedenpinnan yläpuolinen kokonaismassamäärä on noin 1733 milj. m³. Siitä on hiekkavaltaista 76,6 %, soravaltaista 20,7 % ja murskauskelpoista ainesta 2,8 %. Käyttökohteet sijoittuvat pääasiassa keskustaajamien läheisyyteen. Vaikka harjuainesta on kohtalaisesti saatavilla, ovat taajamien lähellä sijaitsevat hiekk- ja soravarat kuitenkin rajalliset. Murskauskelpoisen kallioaineksen tarve saattaa paikallisesti kasvaa rakennushankkeiden myötä. Itä-Lapin alueelta ei ole tehty alueellisia kalliokiviainesselvityksiä. Paikallisesti murskekivien käyttökelpoisuutta on tutkinut Tiehallinto, jonka tutkimustarpeet kohdistuvat lähinnä laadukkaaseen päällystysmateriaaliin.

Itä-Lapin alueella on lukuisia harjuja ja muita hiekk- ja sorakerrostumia, joissa on Suomen Ympäristökeskuksen tärkeiksi **pohjavesialueiksi** luokittelemia alueita. Monet suuret harjut sijaitsevat enimmäkseen kaukana asutuksesta, minkä vuoksi niiden pohjavesivarat toimivat lähinnä reservinä mahdollisia tulevaisuuden tarpeita varten.

Itä-Lapin kuntien alueella ei ole tehty alueellista **rakennuskivien** etsintää. Mahdollisuudet uusien esiintymien löytymiseen ovat hyvät. Kysyntää olisi lähinnä erikoisen värisävyn tai kuvioidin omaaville kiville. Kallioperätietojen mukaan mielenkiintoisia ovat esimerkiksi Posion, Kemijärven ja Sallan alueelle ulottuvan graniittialueen tasalaatuiset graniitit ja kuviolliset gneissit sekä kerosintruusioihin liittyvät mustat kivet.

Pelkosenniemen Lampivaarassa on merkittävä ametistiesiintymä. Esiintymän omistava kaivos-yhtiö on saanut esiintymään kaivosoikeudet. Kaivos on yleisölle auki ympäri vuoden. Yhtiön toiminta perustuu kaivosturismiin ja omaan korutuotantoon. Pyhä-Luoston on löydetty useista vaaroista väritöntä läpinäkyvää kvartssia eli vuorikidettä sekä ruskeata savukvartssia. Mahdollinen hyöty alueelle tulee lähinnä siten, että koko Pyhä-Luoston alue voi tulevaisuudessa olla merkittävä kivi- ja mineraaliharrastajien luontomatkailukohde.

Lapin poikki kulkee **malmipotentialinen** liuskevyöhyke, joka Itä-Lapissa kulkee Pelkosenniemen, Savukosken eteläosien, Sallan ja Kuusamon kautta Venäjän Äänisjärvelle. Lisäksi yksi vyöhykkeen haaroista kulkee Kuusamosta lounaaseen Posiolle. Itä-Lappi onkin nykykäsityksen mukaan hyvin malmipotentialista aluetta. Merkittäviä löydettyjä metalleja ovat kromi, platinametallit, kulta, nikkeli, kupari ja koboltti. Etsintä on toistaiseksi ollut melko vähäistä tai on vasta alkuvaiheessa. Tarkempia malmien etsintä- ja tutkimustoimenpiteitä on tehty vain paikallisesti, kuten Savukoskella Akanvaaran ja Soklin alueella.

Kemijärven lounaisosassa Misin alueella on useita merkittäviä entisiä rautamalmikaivoksia (Raa-järvi, Puro, Kärvasvaara, Leveäselkä). Nykyisin vastaavilla rautamalmivarannoilla ei ole taloudellista merkitystä. Kuitenkin Misin alueen liuskeet ja vulkaniitit ovat eräiden uusien malminmuodostusmallien valossa hyvin potentiaalisia mm. kullan ja kuparin esiintymiselle. Kapeahko alue Kemijärven pohjoisosassa sijoittuu Keski-Lapin poikki kulkevaan malmipotentialiseen liuskevyöhykkeeseen.

Pelkosenniemen itäosasta tunnetaan rautamalmiesiintymiä, joihin liittyy myös pieniä määriä kuparia. Jauratsin ja Reposelän esiintymistä on tehty malmiarviot, joiden mukaan ne sisältävät yhteensä noin 30 miljoonaa tonnia rautamalmia. Esiintymillä ei kuitenkaan ole rautamalmeina taloudellista merkitystä. Lähes koko Pelkosenniemen kunta sijoittuu Keski-Lapin liuskevyöhykkeeseen, jonka alueella mahdollisuudet kulta-, kupari- ja nikkelimalmien löytymiselle ovat suuret. Erityisesti edellä mainittujen rautaesintymien ympäristö on geologisesti mielenkiintoinen myös muiden metallien esiintymisen kannalta. Varsinkin kunnan itäosassa on kallioperä paikoin syvälle rapautunut, minkä rapautumisen seurauksena voi syntyä kaoliinia, joka valkoisena, kemiallisesti puhtaana esiintyvänä käytetään paperin täyte- ja päällystemateriaalina.

Posion eteläosasta tunnetaan Koillismaan emäksiseen kerrosintruusioon liittyvä Kuusijärven nikkeli-kupariesiintymä, joka on massaltaan suuri (52 Mt), mutta pitoisuuksiltaan alhainen. Esiintymästä on tavattu myös platinaryhmän metalleja. Emäksisiin kerrosintruusioihin liittyy yleisesti platinaryhmän metalleista rikkaita vyöhykkeitä, kromimalmeja, vanadiinipitoisia rautamalmeja sekä nikkeli-kuparimalmeja. Kromia lukuun ottamatta kaikkia edellä mainittuja metalleja esiintyy myös Posion alueella. Sekä kotimaisten että ulkomaisten tahojen malminetsintä onkin ollut viime vuosina Koillismaalla vilkasta.

Kunnan keskiosan poikki kulkee itä-läntisesti Kuusamon liuskejako, josta Kuusamon puolelta tunnetaan useita kultaesiintymiä. Niistä useisiin liittyy myös uraania, kobolttia, kuparia sekä paikoin molybdeeniä. Posiolta tunnetaan myös joitakin kyseiseen jaksoon liittyviä rautaesintymiä, joilla ei kuitenkaan ole taloudellista merkitystä. Teollisuusmineraaleista liuskejaksolta tunnetaan dolomiittia ja kaoliinia.

Sallasta ei toistaiseksi ole havaintoja hyödyntämiskelpoisista malmi- tai teollisuusmineraaliesiintymistä. Keski-Lapin liuskevyöhyke kulkee Sallan keskiosan poikki lännestä itään, jossa se kääntyy etelään yhdistyen Sallan eteläosassa Kuusamon liuskejaksoon. Erityisesti jakson pohjoisreuna Ahvenselän alueella on hyvin potentiaalinen kullan esiintymiselle. Toinen ainakin kullan suhteen potentiaalinen jakso on Sallan pohjoisosan poikki kulkeva Tuntsan arkeinen (yli 2500 miljoonaa vuotta vanha) liuskevyöhyke. Teollisuusmineraaleista Sallan alueella tiedetään esiintyvän ainakin kaoliinia, karbonaattimineraaleja sekä alumiinisilikaatteja (kyaniitti, andalusiitti).

Soklin karbonaatti sijaitsee Savukosken pohjoisosassa. Se kuuluu osana ns. Kuolan niemimaan alkalikivikompleksiin, jossa kaivostoimintaa harjoitetaan mm. Kovdorissa ja Hiipinässä. Sokli on pääasiassa fosforiesiintymä, mutta sisältää merkittävästi niobia sekä vähäisemmässä määrin tantaalia ja uraania. Niobin ja fosforin osalta Sokli on potentiaalinen malmi. Akanvaaran emäksiseen ker-

rosintruusioon liittyy useita kromiittikerroksia, jotka sisältävät kromin lisäksi myös platinaryhmän metalleja (PGE). Savukosken alue on kokonaisuudessaan malminetsinnällisesti hyvin mielenkiintoinen, mitä osoittavat jo edellä mainitut varsin merkittävät tunnetut esiintymät. Kunnan eteläosa sijoittuu Keski-Lapin liuskevyöhykkeeseen. Itä- ja pohjoisosassa vallitsevat puolestaan arkeiset gneissit, liuskeet ja vihreäkivet.

2.4.4. Energiavarat

Itä-Lapin alueella on kolme vesivoimalaitosta: Seitakorva, Kokkosniva ja Jumisko. Säännösteltyjä vesistöjä ovat Kemijärvi ja Suolijärvet. Eniten turvevaroja tunnetaan tällä hetkellä Sallassa ja Kemijärvellä ja jo tutkitutkin turvevarat mahdollistavat nykyisellä kulutuksella käytön pitkäksi aikaa. Tutkimusten puute Posiolla ja Savukoskella on merkittävä. Kemijärvi käyttää tällä hetkellä noin puolet puuperäistä energiaa ja tarkoitus on lisätä metsähakkeen käyttöä. Sallassa käytetään pääasiassa turvetta, mutta tarkoitus on lisätä hakkeen käyttöä. Posiolla on myös puuta käyttävä energialaitos, jonka tarpeesta noin puolet on metsähaketta, joka tulee omasta kunnasta. Posiolla pyritään lisäämään omasta kunnasta saatavan puun käyttöä energialähteenä. Pelkosenniellä ja Savukoskella kunnat ovat selvittelemässä mahdollisuuksia lisätä puuperäisen energian käyttöä.

2.5. ALUEIDEN KÄYTTÖ

2.5.1. Aluerakenteen pääpiirteet

Itä-Lapissa asutus on levittäytynyt jokien (Kemijoki, Tenniöjoki) ja järvien (Kemijärvi, Suolijärvet, Kitkajärvi) rannoille sekä pääteiden varsille. Luoteis-Sallan alueella näkyy sodan jälkeinen maanhankintalain mukainen asutustilatoiminta, jolloin Sallaan perustettiin noin 600 tilaa. Sallan ja Savukosken pohjoisosat ovat lähes asumattomia erämaita. Taaja-asutusta on vain kuntakeskuksissa. Itä-Lapissa on noin 70 kylää.

Seutukunnan keskus on Kemijärven kaupunkiseutu ja erityisesti sen keskusta. Se palvelee hyvin koko muuta seutukuntaa, mutta Posiolta on paremmat yhteydet Kuusamoon ja Rovaniemelle. Kuntien keskustaajamista löytyvät kaikki kaupalliset, kunnalliset ja seurakunnalliset peruspalvelut. Vuoden 2000 lopussa kuntakeskuksissa asui Kemijärvellä 6593, Pelkosenniellä 598, Posiolla 1878, Sallassa 2407 ja Savukoskella 811 asukasta. V. 1995 taajamissa asui 53 % Itä-Lapin ja 73 % koko Lapin väestöstä.

Matkailukeskukset ovat kuntakeskusten lisäksi taajamatehokkuudella rakennettuja, ja niissä on runsas palveluvarustus. Ne ovat eniten kasvaneita yhdyskuntia viimeisen 20 vuoden aikana. Itä-Lapissa matkailukeskuksia on neljä; Pyhä, Sallatunturi, Suomu ja Kirintövaara.

Kylistä suurin osa on menettänyt viime aikoina asukkaitaan ja palvelujaan. Haja-asutusalueiden väestö on vähentynyt suhteellisesti vielä enemmän, ja matkat palveluihin ovat kasvaneet suuresti. Kylistä postitoimistot ovat poistuneet. Asiamiesposteja on kyläkauppojen yhteydessä Hautajärvellä, Pyhäjärvellä ja Saijalla.

Itä-Lapissa on yli 6 000 loma-asuntoa, joista Posiolla peräti 2 200, Savukoskella vain 430. Loma-asutus sijoittuu matkailukeskuksiin sekä järvien ja jokien rannoille.

Merkittävä aluerakenteellinen tekijä on Kemijärven ja Pelkosenniemen alueille ulottuva Rovajärven ampuma-alue, jolla liikkuminen on rajoitettua.

Tärkeimmät maantieyhteydet ovat valtatie 5 (E 63) Kuusamo-Kemijärvi-Pelkosenniemi-Sodankylä, kantatie 81 Rovaniemi-Posio-Kuusamo, kantatie 82 Vikajärvi-Kemijärvi-Kellosekä. Rautatie ulottuu Kellosekään asti, mutta säännöllistä henkilöliikennettä on vain Kemijärvelle asti. Kemijärvellä on pienlentokenttä, jolle ei ole reittiliikennettä.

Taajamissa ja matkailukeskuksissa on keskitetty vedenhankinta ja viemärointi. Ylikunnallinen vesihuolto on Pyhän matkailukeskuksessa. Osassa taajamia on myös kaukolämpö.

2.5.2. Kulttuuriympäristö

1600-luvulle saakka Itä-Lappi oli Lapinmaata, enimmäkseen metsälappalaisten asuttamaa seutua, jota kuningas Kaarle IX vuosina 1606 ja 1610 antamalla käskyillä ruvettiin uudisasuttamaan. Itä-Lapin rakennettu ympäristö on muotoutunut hyvin paljon jälleenrakentamiskaudella ja sen jälkeisenä aikana, koska talvi- ja jatkosodan sekä Lapin sodan aikana alueen vanha rakennuskanta tuhoutui lähes täysin muutamia syrjäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta.

Kemijärvelle tyypillisiä ovat Kemijärven rantojen tuntumassa sijaitsevat järvikylät, joissa on melko runsaasti säilynyt perinteistä rakennuskantaa. Rakennettuun ympäristöön oman lisänsä tuovat vaikuttavat maisemat; Kemijärven ulapat, joita reunustavat jyrkkäpiirteiset, kumpumaiset vaarat. Ranta-alueet ovat voimakkaasti polveilevaa, repaleista, saarien ja niemien rönsyttämää seutua, jossa rakentaminen sijoittuu suurten niemien rinteille.

Myös Kemijoen rannoilla on runsaasti peräpohjalaiseen tyyliin muodostuneita pihapiirejä. Ylisen Kemijokivarren kylille ominainen piirre on rakennuskannan sijainti jokivarren reunoilta kohoavien vaarojen rinteillä, jotka kylien kohdalla alaosiltaan viljelyskäytön johdosta avoimina laskeutuvat jokeen. Kemijärven kaupunkialueen rakennuskanta tuhouttiin suurelta osin Lapin sodan aikana. Sodan jälkeen rakennettu rakennuskanta on pääosin muotoutunut 1960- ja 1970-luvuilla. Nykyisellään kaupunkialueen rakennuskanta on hyvin kirjavaa.

Pelkosenniemen rakennettu ympäristö sijaitsee pääosin kuntaa halkovien jokilaaksojen varrella. Oman alueellisen ominaisuutensa tuovat suurmaisemaa hallitsevat tunturisiluetit ja jokilaaksojen ympärille levittäytyvät valtavat aapasuoalueet. Suvannon kylä on arvokkainta osaa peräpohjalaisesta rakennusperinteestä valtakunnallisestikin tarkasteltuna, mutta myös Kairalan ja Luiron kylät nousevat esille kunnan arvokkaina kulttuuriympäristöinä.

Luonnonympäristöltään **Posio** on Lapin järvisin kunta, mikä leimaa vahvasti myös rakennetun ympäristön luonnetta. Kunnan arvokkainta rakennettua ympäristöä edustavatkin kunnassa sijaitsevat järvikylät, jotka yhdessä vaaraisten järvimaisemien kanssa luovat Posiolle ominaisia kokonaisuuksia. Rannikkoalueen vaikutusta on nähtävissä mm. Karjalaisenniemen kantatilojen pääraakennuksissa, joissa esimerkiksi nk. mutterikuistit ovat melko selkeä merkki viime vuosisadan lopun pohjalaistalon vaikutuksesta. Posion vanhoille kylille Anetjärvelle, Sirniölle ja Lohirannalle ominainen piirre on pienikokoisten talousrakennusten runsaus.

Sallan rakennettu ympäristö on toisen maailmansodan seurauksen muuttunut voimakkaasti, tuhouttiinhan sen Suomen puolelle jääneet kylät Paloperää lukuun ottamatta kaikki. Siksi säilyneillä sodan muistomerkeillä - panssariesteillä, korsuilla ja taisteluhautoilla - on erityinen merkitys. Arvokkainta rakennettua ympäristöä edustaa Kivelän pihapiiri Paloperän kylässä kunnan eteläosassa. Kivelässä sijaitsee runsaasti vanhaa talonpoikaisesta rakentamisesta kertovaa rakennuskantaa. Myös Sallan jälleenrakentamisesta kertovat asutustilat ja julkisen rakentamisen kohteet ovat merkittävä osa kunnan rakennettua ympäristöä. Näyttävin esimerkki jälleenrakentamisen ajanjaksosta on kirkko kuntakeskuksessa.

Savukoskella on säästynyt monia metsätöistä, uitosta ja savotoista kertovia laitteita ja rakennelmia, joista Tulppion konesavotan veturi ja pumppuhuone ovat arvokkaimmat. Myös muutama kämppäkartano on säilynyt ja niitä on lähinnä museovirasto kunnostanut. Porotalouteen liittyvät rakenteet, poroerotusaidat ja porokämpät, edustavat myös Savukoskelle ominaista rakennetun ympäristön historiaa. Yksittäistalot kunnan eri osissa kertovat poronhoidon merkityksestä sekä tämän erittäin harvaan asutun kunnan rakennetun ympäristön ja erämaan välisestä tiiviistä suhteesta. Erätalouteen, poronhoitoon, kalastukseen ja metsästykseseen liittyvät rakennelmat ovatkin Savukoskella merkittävämpiä kuin peräpohjalainen rakennusperinne.

2.5.3. Maa- ja metsätalousalueet

Aktiivituloilla oli peltoa Itä-Lapissa vuonna 2000 yhteensä noin 8000 hehtaaria. Maatilarekisterissä pelloksi luokiteltua maata on kaikkiaan noin 14 000 hehtaaria. Luku sisältää myös maataloustuotannon ulkopuolella olevat pellot. Viljelemättömiä peltoja on viime vuosina tilakoon kasvaessa ja pellon tarpeen lisääntyessä otettu uudelleen viljelyyn. Uutta peltoakin on raivattu. Pienimmäksi tilakohtainen keskipeltoala jää Savukoskella ja selvästi korkein se on Posiolla. Viljellystä pelloista valtaosa on nurmiviljelyssä. Viljaa kasvatetaan vähäisessä määrin aina Savukoskella asti, koko Itä-Lapin alueella kuitenkin vain 1-2 %:lla viljellystä alasta.

Maa-alasta metsätalousmaata on 98 % ja varsinaista metsämaata 67 %. Metsämaata Itä-Lapissa on suhteellisesti enemmän kuin Lapissa keskimäärin (53%).

2.5.4. Luonnonsuojelualueet

Itä-Lapissa suojelualueita on yhteensä noin 3 420 km² eli noin 15 % kokonaispinta-alasta. Suojelupinta-ala on laskettu laajimman aluerajauksen mukaan. Laajimmat luonnonsuojelualueet ovat Sallan ja Savukosken pohjoisosissa, jossa ovat Urho Kekkosen kansallispuisto sekä Maltion ja Värriön luonnonpuistot. Muita merkittävimpiä suojelualueita ovat Pyhätunturin, Riisitunturin, Syötteen ja Oulangan kansallispuistot. Itä-Lapissa on näiden lisäksi suuri määrä soidensuojelualueita, lehtojensuojelualueita, vanhoja metsiä, erämaa-alueita ja Natura-alueita.

2.5.5. Virkistysalueet ja reitit

Erityisiä virkistysalueita on taajamien ja matkailukeskusten yhteydessä sekä Kemijärvellä Ailankatunturi ja Posiolla Korouoma. Luonnonsuojelualueet (paitsi luonnonpuistot) ja talousmetsät soveltuvat Itä-Lapissa hyvin virkistyskäyttöön (ulkoilu, marjastus, ym.).

Itä-Lapissa on satoja kilometrejä jokia sekä paljon järviä ja lampia. Nämä luovat hyvät puitteet kalastuksen ja melonnan harrastamiselle. Erityisiä virkistyskalastusalueita on perustettu lähinnä valtion alueille. Näitä ovat mm. Savukoskella Korvatunturin, Nuorttjoen, Ainijärven virkistyskalastusalueet, Posiolla Korouoma, Sallassa Naruskajoki. Yksityisten alueille perustettuja ovat mm. Kemijärvellä Pöyliöjärvi, Sallassa Käsmäjoki. Melontaa voi harrastaa mm. Kemi-, Tenniö-, Kairi-, Värriö- ja Naruskajoella sekä suurilla järvillä. Metsästyksen on hyvät mahdollisuudet Metsähallituksen hallinnassa olevilla laajoilla erämaa-alueilla.

Tärkeimmät nykyiset ulkoilureitit ovat UKK-reitti ja muutama pienempi reitti. UKK-reitti on ympärivuotinen vaellusreitti Nuorgamista Kotkaan. Se on osittain valmis. Reitin varrella on rakennettuja leiriytymispaikkoja. Pienempiä reittejä on matkailukeskusten läheisyydessä sekä Savukoskella Kivitunturin luontopolku, Korvatunturin ja Nuorttjoen retkeilyreitit, Posiolla Korouoma-Livojärvi ja Korouoma-Simojärvi reitit, Sallassa Karhutunturin retkeilyreitti.

Moottorikelkkareittejä tai -uria on Kemijärvellä 200 km, Pelkosenniellä 200 km, Posiolla 130 km, Sallassa 500 km ja Savukoskella 500 km. Kemijärvellä ne ovat virallisia reittejä ja reittitoimitukset ovat vireillä. Muualla ne ovat sopimuksiin perustuvia epävirallisia uria.

2.5.6. Liikenne

Tieverkon selkärangan muodostavat valtatie 5 (E 63) ja kantatie 82 (Vikajärvi-Kemijärvi-Salla-Venäjän raja) sekä kantatie 81 (Rovaniemi-Posio-Kuusamo). TEN-tieverkkoon alueelta kuuluvat valtatie 5 Kemijärvelle asti ja kantatie 82.

Sallan Kelloselässä on uusi moderni ja hyvin varustettu raja-asema. Sen kapasiteetti mahdollistaa runsaankin rajanylitysmäärien kasvun. Venäjän puolella on vastaavat toimitilat. Tilapäisiä rajaylityspaikkoja on Sallan Puitsissa ja Onkamossa. Itä-Lapin ainoa pienlentokenttä sijaitsee Kemijärven

Ketolassa. Sinne ei ole reittiliikennettä. Itä-Lappi käyttää Rovaniemen ja Kuusamon lentokenttiä. Rautatie on Sallan Kelloselkään asti, mutta henkilöliikennettä on vain Kemijärvelle asti. Muuta rataosaa käytetään lähinnä puutavarakujiin.

2.5.7. Yhdyskuntateknikka

Itä-Lapin alueella on yli 110kV voimajohtoja yhteensä 400 km. Fingridin 220 kV voimajohto kulkee Pirttikoskelta Kemijärven kautta Kokkosnivalle ja siitä eteenpäin pohjoiseen aina Norjaan asti. Muiden sähköyhtiöiden 110kV yhteyksiä ovat Pelkosenniemeltä Sodankylään, Kursusta Kemijärven kautta Valajaskoskelle, Jumiskon voimalaitokselta Keminmaalle sekä Pirttikoskelta Posion kautta Kuusamoon. Kaatopaikkoja on Kemijärvellä, Pelkosenniemellä, Posiolla ja Sallassa. Järjestetyn jätevesiverkon piiriin Itä-Lapissa on kuntien päätaajamat ja matkailukeskukset sekä Kemijärvellä Sipovaara-Kallaa, Isokylä, ja Tohmo, Pelkosenniemellä osittain Kairala, Posiolla osittain Kuloharju ja Livojärven Kaarela ja Sallassa osittain Kursu. Järjestetyn puhdasvesihuollon piirissä ovat päätaajamat, matkailukeskukset ja monet kylät.

2.5.8. Maanomistus

Itä-Lapissa maa-alasta Metsähallituksen hallinnassa on suurin osa, Savukoskella lähes 90% sekä muissa Itä-Lapin kunnissa 30-40 % välillä. Itä-Lapissa toimii 6 yhteismetsää: Kemijärven yhteismetsä (40 000 ha), Alaperän yhteismetsä (4 000 ha) Pelkosenniemellä, Posion yhteismetsä (28 000 ha) sekä Sallan (50 000 ha), Värriön (18 000 ha) ja Liesijoen (6 000 ha) yhteismetsät Sallassa. Yhteismetsien pinta-ala yhteensä on noin 146 000 ha.

2.5.9. Kaavoitustilanne

Seutukaava on laadittu neljänä eri osaseutukaavana 1970 -luvun alusta lähtien kahden vuosikymmenen kuluessa. Ensimmäisenä maassamme oli Lapissa vuoden 1992 maaliskuusta lähtien käytännössä koko maakunnassa vahvistettu seutukaava. Seutukaavoista on tehty yhdistelmä, joka sisältää yhteenvedon neljän eri osaseutukaavan selostuksista, aluekuvauksista ja määräyksistä. Lisäksi yhdistelmä sisältää yhteenvedon vahvistetuista seutukaavakartoista.

Koko kunnan yleiskaavoja on ainoastaan Savukoskella, joka on hyväksytty vuonna 1982. Osayleiskaavoja on muissa kunnissa paitsi Posiolla. Osayleiskaavoista oikeusvaikutteisia on viisi ja oikeusvaikutuksettomia on 13. Vireillä on 12 osayleiskaavaa.

Asemakaavoja on kuntakeskuksissa ja matkailukeskuksissa. Ranta-asemakaavoja on matkailukeskuksissa ja vesistöjen rannoilla Itä-Lapin alueella yhteensä 60 kpl, joista puolet Posiolla. Ensimmäiset kaavat on laadittu nykyisten matkailukeskusten yhteyteen. Liitteessä 4 on Itä-Lapin kaavoitustilanne.

2.5.10. Alueiden käytön rajoitukset

Kemijärven kaupungin, Pelkosenniemen, Sodankylän, Rovaniemen maalaiskunnan alueella on Länsi-Euroopan suurin 1 200 neliökilometrin suuruinen Rovajärven ampuma-alue, joka on Puolustusvoimien pääampuma-alue. Alueella on liikkuminen rajoitettua.

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi on Suomen itärajalta lainsäädännöllä määritetty rajavyöhyke, jonka leveys on maalla enintään kolme ja merellä enintään neljä kilometriä. Itä-Lapissa rajavyöhykettä on Sallan ja Savukosken kunnissa. Rajavyöhykkeen takaraja on merkitty maastoon keltaisilla tauluilla, puihin maalatuilla keltaisilla renkailla tai puihin kiinnitetyillä muovi-

nauhoilla. Vesistöissä merkkeinä käytetään keltaisia poijuja, viittoja ja tauluja. Viisitoista vuotta täyttäneen henkilön liikkuminen ja oleskeleminen rajavyöhykkeellä ilman rajaviranomaisen antamaa lupatodistusta (= rajavyöhykelupaa) on kielletty.

Itä-Lappi jakautuu 3 eri päävesistöalueeseen; Kemijoki, Koutajoki ja Tuulomajoki. Kemijoen vesistö kattaa lähes koko Itä-Lapin alueen ja on valuma-alueeltaan maamme toiseksi suurin.

Kemijoen vesistössä säännöstelyaltaista ja voimalaitosrakentamisesta huolimatta suurtulvat aiheuttavat huomattavia vahinkoja. Rakentamisen vaikutukset Kemijoella ulottuvat jokisuusta Kitisen ja Kemijoen yhtymäkohtaan sekä edelleen Kitistä Porttipahtaan ja Luiroa Lokkaan. Sivuvesistöissä rakentamisen vaikutukset ulottuvat mm. Jumiskojoen vesistössä Suolijärviin ja Isojärveen saakka.

Rakennetuissa sivuvesistöissä ei ole ilmennyt tulvavahinkoja Raudanjoen Jyrhämäjärveä lukuun ottamatta. Rakenteille vahinkoja aiheuttaneita tulvia rakennetulla pääuomalla on ilmennyt mm. Kemijärven ja Kitisen välisellä jokiosalla. Porttipahdan juoksutukset eivät ole aiheuttaneet sanottavia hyyde- tai jääpatotulvia Kitisessä. Sen sijaan Lokan juoksutuksista on aiheutunut vahingollisia hyyde- ja jääpatotulvia. Juoksutus Luirojokea pitkin on nykyisin hyvin vähäistä, sillä vedet johdetaan Vuotson kanavan kautta Porttipahtaan.

Kemijoen vesistön luonnontilaisella osalla on rakennuksille ja muille rakenteille aiheutunut tulvavahinkoja Kemijoessa ja Ounasjoella. Kemijoen vesistön vahinkokohteet ovat olleet Kuolajoen (Salla) ja Niemijoen (Savukoski) suussa sekä Kemijoen varressa Kairijoen ja Kitisen välillä (Savukoski-Pelkosenniemi). Kemijoen vesistön ja Ounasjoen tulvavahingot ovat useimmiten syntyneet jääpatojen seurauksena. Loma-asuntoihin kohdistuneita vahinkoja on tapahtunut lähes koko Kemijoen vesistöalueella.

3. ITÄ-LAPIN MAAKUNTAKAAVAN TAVOITTEET

3.1. VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa uuden maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön ohjausjärjestelmää. Niistä päättää valtioneuvosto. Tavoitteet voivat koskea asioita, joilla on

- aluerakenteen, alueiden käytön taikka liikenne- tai energiaverkon kannalta kansainvälinen tai laajempi kuin maakunnallinen merkitys;
- merkittävä vaikutus kansalliseen kulttuuri- tai luonnonperintöön; tai
- valtakunnallisesti merkittävä vaikutus ekologiseen kestävyYTEEN, aluerakenteen taloudellisuuteen tai merkittävien ympäristöhaittojen välttämiseen.

Valtion viranomaisten tulee toiminnassaan ottaa huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja edistää niiden toteuttamista. Valtion viranomaisten on myös arvioitava toimenpiteidensä vaikutuksia valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kannalta.

Maakunnan suunnittelussa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista.

Maakuntakaavan sisältövaatimuksissa on korostettu valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamista. Maakunnan suunnittelu, erityisesti maakuntakaava on ensisijainen suunnittelumuoto tavoitteiden konkretisoinnissa ja välittämisessä kuntien suunnitteluun. Maakuntakaavoissa tavoitteita täsmennetään alueiden käytön periaatteiksi ja aluevarauksiksi sekä sovitetaan yhteen maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa. Kun tavoitteet on asianmukaisesti otettu huomioon maakuntakaavassa, ne vaikuttavat maakuntakaavan ohjausvaikutuksen kautta myös kuntien alueidenkäytön suunnitteluun.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on jaettu viiteen asiakokonaisuuteen:

Toimiva aluerakenne: ylimaakunnalliset kehittämisvyöhykkeet; kaupunkien ja maaseudun vuorovaikutus, kyläverkoston kehittäminen; maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet.

Ehetyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu: perusteltu väestönkehitysarvio, vaihtoehtoja; toimiva liikennejärjestelmä; vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittaminen; maa- ja kallioperän soveltuvuus suunniteltuun käyttöön; liikenteen aiheuttaman meluhaitan huomioon ottaminen toimintojen sijoittamisessa; yhteisen jätteenkäsittelylaitoksen sijoittaminen; vedenhankinnan turvaaminen.

Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat: valtakunnallisesti merkittävien maisema- ja kulttuuriperintöalueiden ja kohteiden suojelu; ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet; ylikunnallisesti merkittävät virkistyskäytön reitistöt ja verkostot; matkailukeskusten ja -alueiden verkottuminen, toimivat palvelukokonaisuudet; ranta-alueiden säilyminen, loma-asumisen viihtyisyys, kyläverkoston tukeminen, nykyisen infrastruktuurin hyväksikäyttö; kiviainesvarojen käyttö, turvetuotanto; hyvien ja yhtenäisten peltoalueiden ja metsätalousalueiden säilyttäminen.

Toimivat yhteysverkostot ja energiahuolto: valtakunnallisesti merkittävät radat, maantiet, vesiväylät, lentoasemat ja rajanylityspaikat; tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet; varautuminen vaihtoehtoihin maakaasu- ja öljyputkien linjauksiin Venäjältä.

Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet: poronhoidon kehittämisedellytysten turvaaminen poronhoitoalueella ja Itä-Lapin tunturi- ja vaaraseutu.

3.2. MAAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET

Lapin maakuntasuunnitelma on hyväksytty Lapin liiton valtuustossa 25.11.2002. Tähän on poimittu maakuntasuunnitelmasta väestö- ja työpaikkatavoitteet sekä aluerakennetta, yhteysverkkoa, teknistä huoltoa, luonnonympäristöä ja kulttuuriympäristöä koskevia tavoitteita.

Väestö ja työpaikat

Kuva 2. Lapin väestötavoite seutukunnittain ja työpaikkatavoite toimialoittain

	31.12.2000	Tavoite 2020	Trendilaskelma 2020 (Tilastokeskus)
Itä-Lappi	22 943	19 500	15 656
Kemi-Tornio	63 022	65 000	57 012
Pohjois-Lappi	18 676	17 100	16 292
Rovaniemen seutu	62 305	65 500	60 298
Tornionlaakso	10 365	9 000	7 768
Tunturi-Lappi	14 457	13 900	12 093
Lappi	191 768	190 000	170 697

Toimiala	2000	Tavoite 2020
Alkutuotanto	4 233	3 500
Jalostus	15 183	18 200
Yksityiset palvelut	21 711	28 700
Yhteiskunnalliset palvelut	25 550	25 400
Toimiala tuntematon	1 821	
Yhteensä	68 498	75 800

Väestötavoite perustuu nykyiseen väestömäärään ja sen ikärakenteeseen, syntyvyyden ja kuolleisuuden kehitykseen, työllisyysasteen kehitykseen sekä työpaikkamäärän kehitykseen. Tavoite on selvästi trendiennustetta korkeampi johtuen myönteisistä työpaikkanäkymistä, jotka toimialoittain perustuvat seuraaviin odotuksiin:

- Matkailuun, kaivostoimintaan, metalliteollisuuteen ja ICT-aloille syntyy tuhansia uusia työpaikkoja.
- Alkutuotannon työpaikkamäärä pienenee etenkin maanviljelystä. Metsäsektori säilyttää suunnitellun nykyiset työpaikkamääränsä. Elintarviketeollisuuden osalta suurin rakennemuutos on läpikäyty. Luonnontuotealaan, matkailun lähiruokatuotantoon ym. pienimuotoiseen elintarviketuotantoon tukeutuen työpaikat eivät enää vähene.
- Jalostuksessa kasvua tapahtuu metallin perusteollisuudessa ja jatkojalostuksessa. Kemiallisen teollisuuden puolelta työ ei enää vähene.
- Lapissa on voimakkaasti panostettu viime vuosina mekaanisen puun kehittämiseen. Työn tulokset alkavat näkyä tulevina vuosina.
- Rakennustoiminnan kasvu perustuu 80-luvun asuin- ja lomarakennusten korjaukseen sekä kasvavaan matkailurakentamiseen.
- Palveluissa voimakkaasti kasvia ovat majoitus- ja ravitsemustoiminta, virkistys- ja kulttuuripalvelut (erityisesti ohjelmalvelu-yritykset). Kuljetus kasvaa kaivosteollisuuden ja matkailun myötä. Vähittäiskauppa ei matkailuun ja väkimäärään perustuen pienene merkittävästi. Uutta yrittäjyyttä syntyy hyvinvointi- ja vapaa-ajan palveluihin
- Kotitalouksia palveleva toiminta työllistää tulevaisuudessa nykyistä enemmän mm. varakkaamman eläkeläisväestön turvautuessa yksityisiin palveluihin.

- Julkisten palveluiden osalta väestökehitys ei mahdollista rajuja supistuksia. Koulutus on maakunnan kehittämisen painoalana.
- Eläkkeelle siirtymisen seurauksena perusteollisuudessa, metsätaloudessa ja julkisella sektorilla syntyy työvoimantarvetta. Sen seurauksena Lappiin tulee uutta väkeä, josta osa on vuosittuuhannen vaihteen tienoilla lähteneitä perheineen.
- Lapista lähteneiden paluumuuttoa ja myös muiden halua muuttaa tänne lisäävät työpaikkojen ohella suurten kasvukeskusten sosiaaliset ja ympäristölliset ongelmat ja korkeat elinkustannukset sekä Lapin turvallisuus, elämänrytmi ja yleinen Lapin vahvojen ympäristöominaisuuksien arvostuksen nousu.
- Lapin työpaikkoja ja hyviä elinoloja markkinoidaan aktiivisesti, myös ulkomailla.

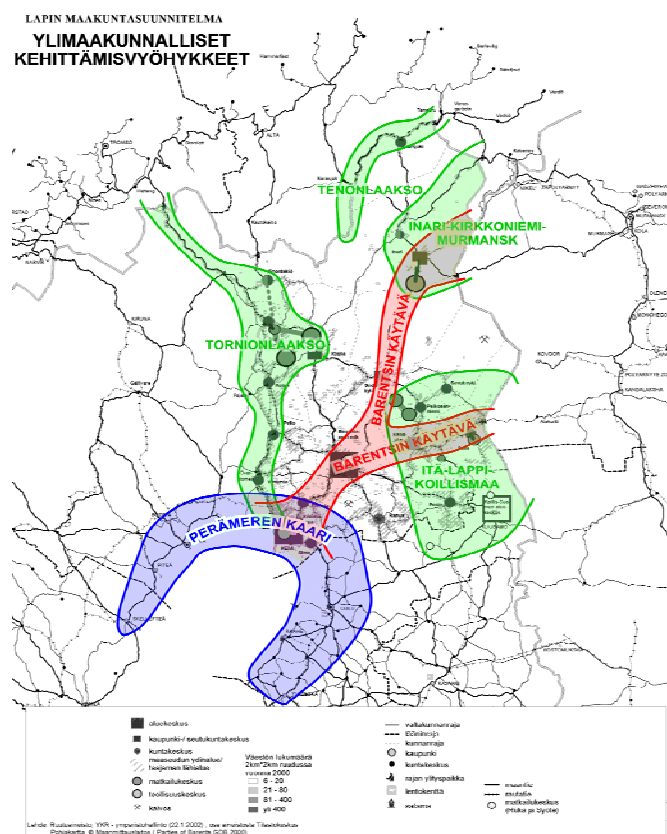
Kuntakeskuspainotteinen aluerakenne

Maakuntasuunnitelmassa tarkasteltiin neljää kehitysvaihtoehtoa, jotka olivat maaseutu-, kuntakeskus-, aluekeskus- ja pääkaupunkiseutupainotteinen malli. Kuntakeskuspainotteinen vaihtoehto nähtiin realistisimpana huomioiden käytössä olevat kehittämisvarat sekä valtion aluepolitiikan suuntaukset. Vaihtoehto on alueellisesti tasapuolinen siten, että nykyiset kuntakeskukset voivat säilyttää elinvoimansa, se on hajautetuin vaihtoehto mikä vielä on taloudellisesti mahdollinen toteuttaa.

Kuntakeskuspainotteisessa kehitysvaihtoehdossa työpaikat, väestö ja palvelut keskittyvät pääosin alue-, kunta- ja matkailukeskuksiin sekä näiden ympärillä työssäkäyntietäisyydellä oleville alueille. Myös maaseudulla työskentelevistä merkittävä osa asuu kuntakeskuksissa tai niiden lähellä. Muualakin on elinvoimaisia kyliä, joissa asuu lähinnä maatalous- ja porotalousväestöä sekä matkailuyrittäjiä mutta myös muiden elinkeinojen harjoittajia. Lapissa on noin 190 000 asukasta vuonna 2020. Vaikka keskukset kasvavat ja maaseutuasutus supistuu, ei keskittyminen ole voimakasta, sillä em. alueilla asui vuonna 2000 jo noin 93 % väestöstä.

Lappi kuuluu kokonaisuudessaan moniin kansainvälisiin yhteistyö- ja kehittämisvyöhykkeisiin kuten Barentsin euroarktinen alue, Pohjoiskalotin yhteistyö, Pohjoinen Periferia, Pohjoinen ulottuvuus. Barentsin käytävä yhdistää eri liikennemuodoilla Norjan, Ruotsin ja Suomen pohjoisosat ja Luoteis-Venäjän. Rajaseuduilla on useita luontevia lähiyhteistyövyöhykkeitä. Itä-Lapin kunnista Posio ja Salla kuuluvat Koillis-Suomen aluekeskusyhteistyöhön. Laajemmin Itä-Lappi, Koillismaa ja Venäjän lähialueet muodostavat yhteisen matkailun kehittämisvyöhykkeen.

Kuva 3. Ylimaakunnalliset kehittämisvyöhykkeet

Lapissa keskusverkon muodostavat Rovaniemen ja Kemi-Tornion aluekeskukset, Kemijärven, Sodankylän, Ivalo-Saariselän ja Kittilä-Levin kaupunkikeskukset, kuntakeskukset ja muut maaseututaajamat, matkailukeskukset sekä voimakkaimmat kylät, joissa on peruspalveluja ja työpaikkoja.

Aluekeskukset ovat kehityskeskuksia, jotka hyödyntävät maakunnan infrastruktuuria. Aluekeskusten ja niiden vaikutusalueen kuntien kesken on työnjakoa ja erikoistumista. Aluekeskuksilla on tärkeä rooli ja niitä kehitetään poliittisin päätöksin, jolloin tuetaan investointeja, jotka ohjaavat toimintoja pääkaupunkiseudulta maakuntakeskuksiin. Aluekeskusten tarkoitus ei ole tyhjentää ympäröivää maakuntaa vaan niillä varmistetaan maakunnan palvelutason kilpailukykyisyys muihin kasvukeskuksiin verrattuna. Menestyvät aluekeskukset tarvitsevat ympärilleen kokonaisuutena menestyvän maakunnan.

Kuntakeskuksen kehitys on ratkaisevan tärkeää koko kunnan kehitykselle. Osa kuntakeskuksista vahvistaa asemaansa matkailun ja kaivostoiminnan ansiosta. Osa saattaa menettää palvelujaan ja asukkaitaan kaupungeille ja matkailukeskuksille.

Lapissa on viisi suurta ja monipuolista kansainvälistä matkailukeskusta: Levi, Pyhä-Luosto, Rovaniemi, Saariselkä ja Ylläs. Matkailukeskukset generoivat kasvua ympäristöön ja varsinaisten keskusten ulkopuolella olevat matkailuyritykset pääsevät mukaan kasvuun. Lähellä toisiaan olevat matkailukeskukset kehittävät yhteistoimintaa ja verkottuvat ympäristön yrittäjiin. Suuriin matkailukeskuksiin syntyy merkittävästi myös muuta elinkeinotoimintaa ja niiden pysyvä asutus kasvaa. Pienet keskukset erikoistuvat ja tarjoavat vaihtoehdon. Vahvoja matkailualueita ovat myös suuret jokilaaksot ja järviolueet. Matkailukeskukset tekevät yhteistyötä ympäröivien kylien ja haja-asutuksen kanssa käyttämällä näiden ohjelmanpalveluja ja muita tuotteita sekä tarjoamalla niille palveluja.

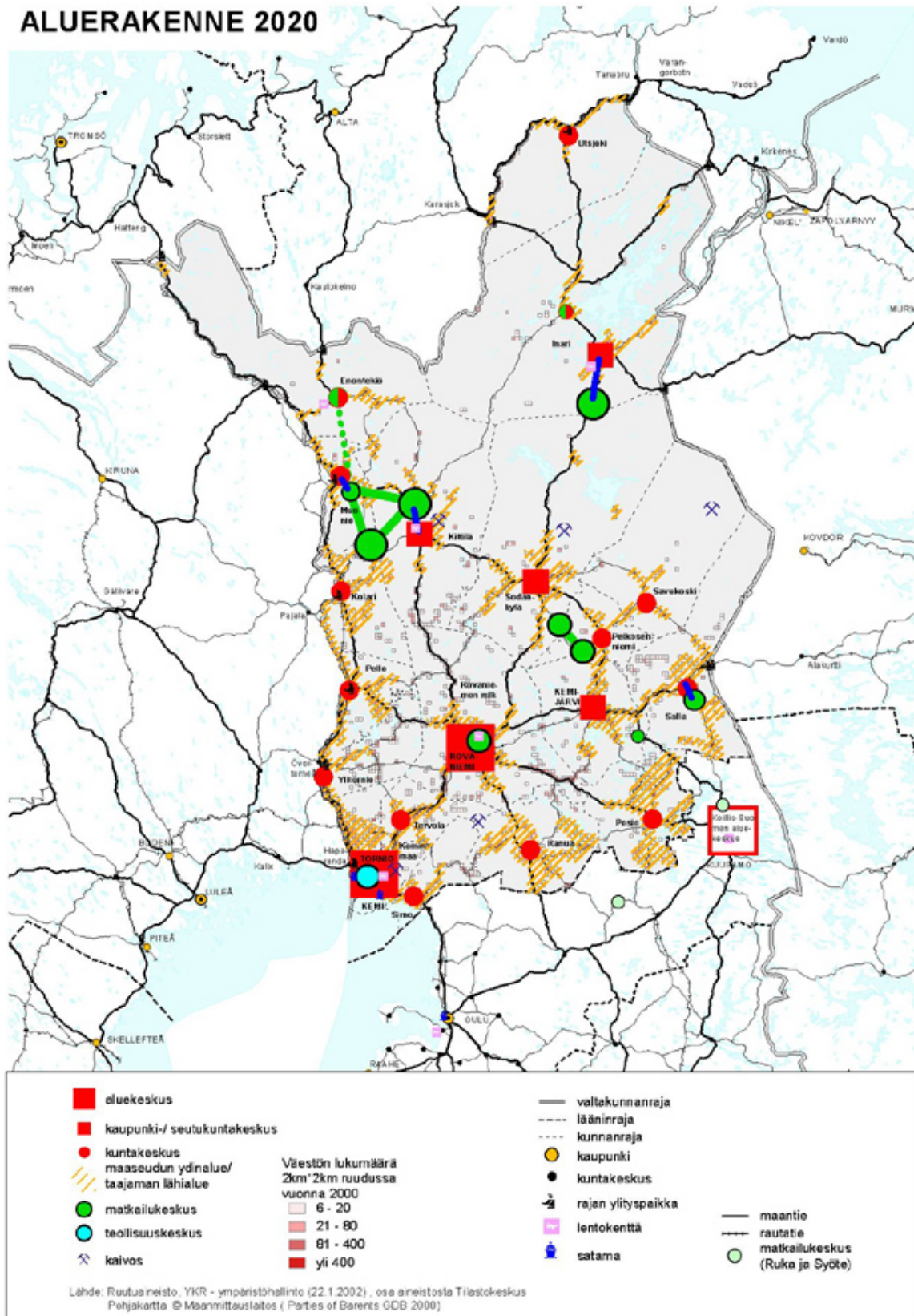
Kylistä elinvoimaisimpia ovat ne, jotka ovat kuntakeskusten tai matkailukeskusten lähellä, ovat ympäristöltään vetovoimaisia ja joilla on pitkä historia ja vahva kylähenki. Vahvoja ovat myös rajakauppakylät. Haja-asutusta säilyy eniten taajamien lähellä ja pääteiden varsilla. Muualla maaseudulla väki vähenee. Toimeentulomahdollisuuksia tarjoavat maa-, metsä-, poro- ja kalatalous, kaivostoiminta, mekaaninen puuteollisuus, maatilamatkailu, matkailun ohjelmanpalvelut yhteistyössä matkailukeskusten kanssa, sosiaali- ja terveystoimi sekä etätyö. Asuntoja muuttuu vapaa-ajan käyttöön ja uusia loma-asuntoja rakennetaan kyliin ja niiden lähelle.

Aluekeskuksiin sijoittuvat pääosin ne toiminnot, joita maakunnassa on vain yksi tai kaksi yksikköä tai jotka tarvitsevat runsaasti muita saman tai täydentävän alan toimijoita lähietäisyydelle tai nopeita yhteyksiä muualle maailmaan. Seutukuntakohtaisesti hoidetaan puolestaan palvelut, joiden tulee olla kohtalaisen lähellä mutta joiden järjestämiseen yksittäisillä kunnilla ei ole varaa tai riittävää väestöpohjaa. Kuntakeskuksiin sijoittuu pääosa kuntakohtaisista palveluista sekä kaupan ja teollisuuden yrityksistä. Kuntakeskusten ulkopuoliselle maaseudulle voimakkaimpiin kyliin sijoittuu maaseutuelinkeinojen työpaikkoja sekä sellaisia palveluja, joiden yksikkökoko ja väestöpohjan tarve on hyvin pieni. Lisäksi maaseudun palveluja hoidetaan tavaroiden ja asiakkaiden kuljetuksilla ja tietotekniikan välityksellä.

Kuntakeskuspainotteinen aluerakenne merkitsee sitä, että voimavaroja keskitetään kuntakeskuksiin ja niiden lähialueille, jotta niistä kehittyvät työpaikkojen, palveluiden ja ympäristön laadun suhteen niin monipuolisia ja korkeatasoisia, että ne tyydyttävät kunnissa toimivia tai sinne muuttoa harkitsevia kansalaisia ja yrityksiä.

Lapin tavoiteltava aluerakenne vuonna 2020 esitetään kuvassa 4.

Kuva 4. Lapin aluerakenne 2020

Yhteysverkot ja tekninen huolto

Lapin kautta kulkevat Barentsin ja Arkangelin käytävät, jotka liittävät toisiinsa rautatie- ja maantieyhteyksin Norjan Atlantin rannikon, Pohjois-Ruotsin, Pohjois-Suomen ja Venäjän. Lapin kautta kulkevat korkeatasoiset maantieyhteydet Luoteis-Venäjän luonnonvarojensa ansiosta voimakkaasti kehittyville alueille.

Tehokkaiden logististen järjestelmien ja osaamisen ansiosta Lapin kilpailukyky paranee kansainvälisillä markkinoilla. Kuljetuksia yhdistämällä turvataan myös haja-asutusalueiden palvelujen saanti.

Lapin hyvien päätteiden edelleen parantamiseksi on suunnitelmia vireillä, mutta sivuteillä on paljon kelirikkoa ja sivuteiden kunto on vaarassa laskea. Vähäliikenteisten teiden kunnosta huolehtiminen on tärkeää maaseudun asumisedellytyksille, maataloudelle, maaseutumatkailulle ja muulle maaseudun yritystoiminnalle sekä teollisuuden raaka-ainekuljetuksille. Kaivoksille johtavia tieyhteyksiä tulee parantaa. Maastoliikenne ohjataan reiteille luontaiselinkeinojen liikennettä lukuun ottamatta. Virkistysliikenne on pääosin ohjelmapalvelutoimintaa.

Päätteillä kehitetään pitkämatkaista joukkoliikennettä ja kaupunkiseuduilla ja matkailukeskuksissa paikallista joukkoliikennettä ulottaen se myös asutukseltaan tiivistyville lähialueille. Syrjäisemmillä alueilla joukkoliikenne on kannattamatonta ja ilman yhteiskunnan tukea se loppuisi kokonaan. Kunta- ja matkailukeskuksista tulee olla sujuvat yhteydet aluekeskuksiin sekä lento- ja rautatieasemille.

Pääratojen akselipaino nostetaan teollisuuden kuljetusten vuoksi 25 tonniin. Kelloselkä-Alakurtti-ratayhteyden kannattavuus selvitetään, ja toteutuessaan yhteys mahdollistaa tavara- ja henkilöliikenteen ulottumisen Sallaan ja Kantalahteen. Junaliikenteen osuus kasvaa energia-, ympäristö- ja turvallisuussyistä. Junien palvelutaso ja viihtyisyys nousevat lisäten junien käyttöä matkailu- ja työmatkaliikenteessä. Henkilöautojen kuljetus junissa mm. Kemijärvelle on matkailulle tärkeää. Maankäytön suunnittelussa tulee varautua kaivosten rautatieyhteyksiin.

Rovaniemen lentoaseman yhteydet Pyhä-Luostolle ja Kuusamon lentoasemien yhteydet Sallaan paranevat. Pohjois-Norjan ja Luoteis-Venäjän kehitykseen osallistuminen edellyttää uusien lentoyhteyksien avaamista sekä nykyisten turvaamista. Lentoliikenteen kasvun uhkana ovat energia-, ympäristö- ja turvallisuusasiat.

Liikenneturvallisuutta tulee edistää maankäytön ja liikenteen suunnittelulla, rakenteellisin ratkaisuin, koulutuksella ja valistuksella sekä viranomaisten yhteistyöllä.

Tietoliikenneyhteyksien parantuessa ja niiden merkityksen kasvaessa on yhä tärkeämpää, että myös kotitaloudet saadaan niiden piiriin.

Pääosa Lapin jätevesistä johdetaan kuntien keskuspuhdistamoihin tai teollisuuslaitosten puhdistamoihin. Asutuksen ja maatalouden jätevesien hajakuormituksen vähentämiseen on kehitetty pienpuhdistamoja. Jätehuoltoon liittyvät tavoitteet ja normit kiristyvät. Tavoitteena on nostaa hyötykäyttöastetta huomattavasti eikä orgaanisia jätteitä enää vuoden 2010 jälkeen sijoiteta kaatopaikoille. Jätehuollon kasvihuonepäästöjen tulee supistua merkityksettömiksi vuoteen 2020 mennessä. Vuoden 2005 jälkeen kaatopaikoille ei saa viedä esikäsittelemätöntä jätettä ja suurin osa biohajoavasta on eroteltava. Kaatopaikkojen on täytettävä vuoden 2007 lopussa pohjarakenteiden tiukat erityisvaatimukset. Jätteenpolttodirektiivi koskee vuoden 2005 jälkeen kaikkia laitoksia ja päästöjen kontrollin kalleuden vuoksi jätteenpoltoa on keskitettävä suuriin laitoksiin. Jätteiden tuottajilla ja kuntakohtaisissa keräyspisteissä tulee olemaan perusteellinen erottelu. Kuntiin tulevat siirtokuormausasemat, ja loppusijoituspaikat ovat Kemi-Tornio alueella ja Rovaniemellä, mahdollisesti myös seutukuntaratkaisuuina ja yhteistyönä valtakunnanrajan yli.

Luonnonympäristön korkea laatu ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Luonnon hyvinvointi on paitsi matkailun myös väestön pysymisen ja uusien asukkaiden saamisen edellytys. Tulevina vuosikymmeninäkin Lappi on maailmankuulu puhtaasta ilmastaan, vedestään, luonnontuotteistaan ja metsistään. Luonnonympäristön arvostus on korkealla ja resurssien kestävä hyödyntäminen suurta. Matkailu tukeutuu pääasiassa puhtaaseen luontoon ja luontoelämyksiin.

Luonnonsuojelualueet erilaistuvat suojelun/virkistyskäytön suhteen säännöksiltään ja käytöltään. Vesistöjen tila paranee hajakuormituksen pienentyessä.

Luonnonympäristöön kohdistuu myös uhkia. Happamoitumiskehitystä on Lapinkin luonnossa. Vesistöihin kohdistuu asutuksen, metsätalouden ja turvetuotannon hajakuormitusta. Porojen talvilaidunalueet ovat kuluneet olosuhteisiin nähden liian suurten populaatioiden vuoksi muiden maankäyttömuotojen vähentäessä laidunalueita. Ilmaston muutoksesta johtuen ensilumi saattaa siirtyä myöhemmäksi ja tulvariski kasvaa merkittävästi lumiveden määrän kohotessa. Luonnon monimuotoisuus heikkenee. Perinnebiotoopit muuttuvat suurella osalla Lappia. Luonnon pirstoutuminen jatkuu. Uhkana ovat myös luonnon maailmanlaajuinen kemikalisoituminen sekä Kuolan alueen ydinvoimalat ja ydinjätteet.

Lapin maa-alasta on noin kolmannes suojelualueita ja lisäksi on huomattava määrä rajoitetun metsätalouden alueita. Uusia "perinteisiä" luonnonsuojelualueita perustetaan hyvin vähän. Sen sijaan "täsmäsuojelu" yleistyy: yksityisten maanomistajien aloitteet, luontotyypit, lajit, kaavalla suojelu; samoin osasuojelu- eli välimuotoalueet, jotka on suojeltu vain jonkin ominaisuuden suhteen. Uusien suojelualueiden perustamisen sijasta otetaan käyttöön sellaiset luonnon hyödyntämismenetelmät, joista ei aiheudu merkittävää haittaa ympäristölle.

Metsien muiden käyttömuotojen edut ovat joskus ristiriidassa tehokkaan metsätalouden kanssa. Ristiriitojen lieventämiseksi muut käyttömuodot pyritään ottamaan huomioon Lapin metsäohjelmassa, metsänhoitosuosituksissa, Metsähallituksen luonnonvara- ja alue-ekologisissa suunnitelmissa sekä neuvottelumenettelyjen kehittämisessä. Metsävarojen kasvu ja entistä suuremmat hakkuumahdollisuudet kohdistuvat lähinnä nuoriin metsiin, joiden harvennushakkuut ovat myös muulle käytölle edullisia. Ongelmallisimpia ovat vanhojen metsien päätehakkuut.

Lapin metsäohjelman tavoitteina ovat: metsävarojen ja metsien tuotannon ylläpitäminen ja lisääminen; metsien terveyden ja elinvoimaisuuden ylläpitäminen; luonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen, suojelu ja tarkoituksenmukainen lisääminen metsäekosysteemeissä; sekä ympäristönsuojelusta huolehtiminen metsien hoidossa. Metsätalous ottaa entistä enemmän huomioon paitsi luonnon monimuotoisuuden ja monikäytön myös maiseman erityisesti taajamien ja matkailukeskusten lähellä sekä pääteiden ja reittien varsilla. Metsätalous mitoitetaan puuston kasvun mukaan, ja nuorten metsien harvennushakkuut kiihdyttävät kasvua lisäten metsien hiilinieluvaikutusta.

Kaivosten, turpeenoton ja muun maa-ainesten oton ympäristönsuojelutoimien tulee olla tehokkaita, ja toiminnan jälkeen kaivokset ja ottoalueet tulee saattaa vaarattomaan ja luonnonympäristöön sopivaan tilaan.

Energiaa tuotetaan entistä enemmän uusiutuvilla luonnonvaroilla lisäämällä bioenergian, vesivoiman ja tuulivoiman käyttöä.

Kulttuuriympäristön suuri merkitys

Ympäristöä on rakennettu ja muokattu kunkin aikakauden tarpeiden ja näkemysten mukaan lähtökohtana paikalliset olosuhteet ja luonnonympäristö. Monimuotoisilla rakennetuilla ympäristöillä on usein selkeästi toisistaan erottuvat ominaispiirteensä maan eri osissa. Nämä piirteet tekevät paikasta asukkaalleen tutun, turvallisen ja yhteisöllisen ja vieraille erikoisen, eksoottisenkin. Kulttuuriympäristö on rakennettua varallisuuttamme, vetovoimatekijä ja osa elämänlaatua. Sen arvostus kasvaa yhä enemmän, samoin kuin kiinnostus sen hyödyntämiseen.

Kulttuuriympäristön uhkina ovat olleet maaseutua rappeuttava väestökato, rakennusten siirtäminen ja purkaminen, inventointien puute ja vanhentuneisuus sekä kunnostus- ja hoitovarojen puute.

Valtion rakennusperintöstrategia tuo kulttuuriympäristöstä huolehtimiseen lisää varoja, joilla kunnostetaan merkittävä määrä rakennetun ympäristön yksittäisiä kohteita ja aluekokonaisuuksia. Erityisen huomion kohteena ovat kaupunkikeskustat, jälleenrakennusajan asuntoalueet, ehyet kyläympäristöt sekä vanhoihin elinkeinoihin liittyvät kohteet. Kulttuuriympäristöä muokataan ja uutta luodaan koko ajan uudisrakentamisella. Talojen ja ulkoympäristön rakentamisen laatutason tulee nousta kaikkialla, erityisesti kaupunkien, taajamien ja matkailukeskusten ydinkeskustoissa.

Lapin omaleimaista kulttuuriympäristöä arvostetaan korkealle sekä asukkaiden viihtyisyyden ja kotiseututunteen kannalta että matkailun vetovoimatekijänä. Kulttuurimatkailu on laajaa ja hyödyn-tää rakennettua ympäristöä, kulttuurimaisemaa ja tapahtumia. Erityisen arvokkaita ovat eri aikakau-sina syntyneet ehjät kokonaisuudet. 2000-luvulla kunnostetaan vanhoja rakennuksia, muita raken-teita ja ympäristökokonaisuuksia sekä rakennetaan uutta hyvälaatuista ympäristöä, joka on samalla modernia ja perinteeseen pohjautuvaa. Erityisen silmiinpistävää tulevien vuosikymmenien rakenta-misessa on puun runsas käyttö.

Kaupungeissa ja taajamissa kunnostetaan keskustojen, muiden työpaikka-alueiden ja asuntoalu-eiden rakennuskantaa ja ulkoympäristöä sekä rakennetaan uusia melko tiiviitä mutta pienimittakaa-vaisia asuntoalueita. Erityistä huomiota kiinnitetään keskustojen kävely-ympäristöjen laatuun, jolla on merkitystä asukkaiden viihtymisen lisäksi myös matkailulle. Maaseudun kulttuurimaisemassa ovat sopusoinnussa ikivanhat hirsitalot ja talousrakennukset, jälleenrakennusajan puolitoistakerrok-siset sekä myöhemmin rakennetut modernit mutta perinteitä kunnioittavat rakennukset. Rakentami-nen on melko väljää ja tarjoaa erilaisen vaihtoehdon taajama-asumiselle. Pellot ja laitumet ovat käy-tössä tai ne pidetään avoimina ympäristötukien avulla.

3.3. ITÄ-LAPIN TULEVAISUUSKUVA JA KEHITTÄMISSTRATEGIA

Itä-Lapin maakuntakaava-alueelle eli Itä-Lapin seutukuntaan on laadittu seutukunnan kehittämisoh-jelma **Itä-Lappi – Euroopan arktinen yhteys Venäjälle, Aina avoinna yritystoiminnalle ja matkailulle**. Kehittämisohjelmassa on seutukunnan nelikenttäanalyysi.

Vahvuudet: hyvä infrastruktuuri ja peruspalvelut; sijainti Venäjän ja EU:n ainoalla maarajalla Barentsin alueen valtavylyllä; EU:n hanketietämys ja projektiosaaminen, itäosaaminen; kehittyvä ammatillinen koulutus; kansainvälinen tunnettavuus; luonto ja vuodenajat.

Heikkoudet: näennäiskehittämisen vallitsevuus; seutukunnan sisäinen hajanaisuus; elinkeinora-kenteen yksipuolisuus, tuotantotoiminnan vähyys ja veturiyritysten puute; Itä-Lapin seutukunnan imagon heikkous ja samaistumisen puute; pk-sektorin ja julkisen hallinnon kansainvälisten val-miuksien vähäisyys.

Mahdollisuudet: luonto- ja talvimatkailu; EU:n pohjoisen politiikan vahvistuminen; omat ja lähi-alueiden luonnonvarat; osaamiseen perustuva uusi yritystoiminta; seutukunnan sisäinen ja seutu-kuntien välinen yhteistyö; seutukunnan moninaisuus; etätö ja etabloituvat yritykset; Joulupukin koti Korvatunturilla.

Uhat: etelän/keskusten vetovoima; jälkeen jääminen tieto- ja viestintäteknologian toteutuksessa; heikkenevä kuntatalous; idän ympäristöuhat.

Kehittämisohjelmassa alueen visio 2006 on tiivistetty seuraavaan muotoon:

Itä-Lapin visio on luoda alueesta ohjelmakaudella 2000-2006 Euroopan arktinen yhteys Venäjälle. Visio pohjautuu voimakkaaseen kansainvälistymiseen – henkilöiden ja organisaati-oiden välisiin laajoihin suhteisiin sekä itään että länteen. Alueen toimijat kykenevät hyödyn-tämään sijainnin ja Barentsin valtavylyän suomat mahdollisuudet.

Raja-alueelle muodostuu ilmapiiri, joka edistää yhteistyötä alueen sisällä, seutukuntien vä-lillä ja myös rajojen yli. Kansainvälisyys on luonteva osa arkielämää.

Väestökato pysähtyy, yksityinen sektori vahvistuu, työttömyys alenee ja palveluiden tar-jonta tyydyttää tarpeen. Alueen kiinnostavuus kasvaa ja myös imago vahvistuu.

Kehitysuran päämäärä on huippuosaamisen ja yhteistyön seutukunta. Erikoisosaamiseen ja kiinteään sisäiseen yhteistyöhön tukeutuen seutukunta kykenee verkostoitumaan kansalli-sella ja kansainvälisellä tasolla. Osaamisen painopistealueita ovat matkailu, elintarviketuotan-to, mekaaninen puunjalostus, elektroniikka ja keramiikka.

3.3.1. Elinkeinot

Maatalous

Rakennemuutos hidastuu ja maatalous säilyy merkittävänä elinkeinona seutukunnan eteläosissa ja eräissä kylissä pohjoisempanakin. Pääosa maataloudesta on pääammattina tilakoon kasvaessa hieman edelleen. Porotalous, maatilamatkailu, muu yrittäjäyys tai palkkatyössä käynti ovat merkittäviä sivuelinkeinoja. Maatalouden merkitys kasvaa maaseudun asuttuna pitämisessä ja kulttuurimaiseman ylläpitäjänä, mistä hyötyy myös matkailu.

Pohjoisen puhtailla ja maukkailla tuotteilla on hyvä maine maailmalla ja paikalliset markkinat kasvavat matkailukeskuksissa. Murmanskin alueen omaa tuotantoa suurempi tarve voi myös tuoda merkittävän kysyntälisän. Epävarmuutta luo epätietoisuus siitä, millainen on EU:n maatalouspolitiikka vuoden 2006 jälkeen.

Maatalous keskittyy pääteiden varsille ja palveluiden läheisyyteen.

Maakuntakaavassa voidaan esittää maatalouden osalta kyläverkko, parhaat peltoalueet (MT) sekä kaavamääräyksiä tai suosituksia peltojen säilyttämisestä.

Metsätalous

Hakkuumäärä kasvaa hieman lähimmän 20 vuoden aikana ja kohdistuu entistä enemmän työvaltaisempiin nuorten metsien harvennuksiin, joten työpaikkojen määrä pysyy suunnilleen nykyisellään. Metsän kasvu on poistumaa suurempi. Kemijärven sellutehtaan sekä mekaanisen puunjalostuksen raaka-aineen saanti seutukunnan omista metsistä turvataan. Puun energiakäyttöä lisätään. Nuorten metsien hoitoon panostetaan. Työvoiman tarve on kausiluonteista, täydentäviä aloja tarvitaan.

Taloustmetsien muu käyttö, kuten matkailu, porotalous, riistanhoito, metsästys, metsäntuotteiden keräily ja virkistyskäyttö, asettavat omia tavoitteitaan ja rajoituksiaan metsätaloudelle. Metsätalous muuttuu entistä enemmän monimuotoisuutta ja monikäyttöä suosivaksi (metsäsertifikaatit). Siihen suuntaan metsätaloutta ohjaavat metsälaki, metsätalouden ympäristöohjelma, alueellinen metsäohjelma, metsänhoitosuosituksien, maisemanhoito-ohjeet, yksityismaiden monitavoitteinen metsäsuunnittelu sekä valtionmaiden luonnonvarasuunnitelmat ja alue-ekologiset suunnitelmat.

Soiden uudisojitukset ovat käytännössä loppuneet, mutta vanhoja ojitusalueita kunnostusojitetaan. Ensiharvennukset ja muut harvennushakkuut ovat ensisijalla. Uudistushakkuissa avohakkuiden osuus vähenee ja luontaisen uudistamisen osuus kasvaa. Maanmuokkauksessa äestyksen ja laikutuksen osuus kasvaa aurauksen kustannuksella. Monimuotoisuus turvataan alueellisella ja metsikkötasolla. Arvokkaita luontokohteita säästetään. Säästöpuita, puu- ja pensasryhmiä ja suoja-vyöhykkeitä jätetään hakkuualoille. Suositaan useiden puulajien metsiä. Kulotetaan ja palautetaan suoalueita luonnontilaan. Riistan elinympäristöjen turvaaminen on tärkeää asukkaille ja matkailulle.

Maakuntakaavalla turvataan nykyisten luonnonsuojelualueiden ulkopuolella olevien metsäalueiden säilyminen talouskäytössä. Kaavamerkinnot, kaavamääräykset ja kaavaselostuksen ohjeet ja suositukset ovat ohjeena metsälain ja metsänhoito-ohjeiden soveltamisessa auttaen tunnistamaan alueet, joilla tarvitaan erityisiä muut käyttömuodot huomioon ottavia käsittelytapoja. Eri maankäyttömuotojen yhteensovittamistapoja tutkitaan ja kehitetään kaavoitusprosessin aikana.

Kaavallinen ohjaaminen kohdistuu lähinnä reittien, teiden ja matkailukeskusten läheisyyteen. Rajoitukset eivät saa olla kohtuuttomia.

Maakuntakaavassa varataan pääosa Itä-Lapista maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi. Kaavassa voidaan lisäksi esittää maa- ja metsätalousvaltaisia alueita, joilla on ulkoilun ohjaamistarvetta, maa- ja metsätalousvaltaisia alueita, joilla on ympäristöarvoja sekä päällekkäismerkintöjä ja määräyksiä, joilla vaalitaan maisemaa tai turvataan porotalouden edellytyksiä.

Porotalous

Porotaloudella on elinkeinollista merkitystä poronhoidon lisäksi jalostamisessa, kaupassa ja matkailussa. Tavoitteena on käyttää porotalouden tuotteista mahdollisimman suuri osa seutukunnan alueella, jolloin niistä jää sinne suurin hyöty. Porokulttuuriin liittyvällä elämäntavalla, perinteellä, oma-

leimaisuudella ja eksoottisuudella on suuri merkitys myös alueen imagolle. Porotalous on myös tärkeä kulttuurimaiseman ylläpitäjä.

Itä-Lapin seutukunnassa on porotalouden kulttuurin ja toimintatapojen suhteen hyvin erilaisia alueita ja perinteitä. Eteläosien järvi- ja vaaramaisemat ovat epäyhtenäistä aluetta, jolla soiden vähäisyyden vuoksi kesälaitumet ovat hakkuualueilla ja lehikoissa. Laidunalueet muuttuvat paljon voimakkaiden metsänhakkuiden vuoksi. Maatalouden kanssa on tiivistä kanssakäymistä, ja poronhoitaja on usein myös maanviljelijä. Lisäruokinta on yleistä. Pohjoisosissa toiminta perustuu pääasiassa luonnonravintoon ja laidunkiertoon.

Porotaloudessa tapahtuu rakenne- ja toimintatapamuutoksia. Elinkeinoharjoittajien määrä vähennee ja porokarjojen koko kasvaa. Luonnonravinto, lisäruokinta metsään ja tarhaus tulevat vakavaan harkintaan suhteessa poromäärään ja porotuotteiden luonnonmukaisuuden maineeseen. Liitännäiselinkeinoina kehittyvät porotuotteiden jatkojalostus ja matkailu (porotilat retkikohteina, matkailijan osallistuminen porotöihin, erotusten myyminen). Paliskuntien vähentäminen ja suurentaminen helpottaisi laidunkiertoa, luonnonravinnon käyttöä sekä yhteistoiminnan organisointia vähentäen kuluja ja ajankäyttöä. Paimentaminen ja koiran käyttö lisääntyvät, mikä tehostaa luonnonravinnon käyttöä ja vähentää porokolareita.

Maakuntakaava rajoittaa haittaavaa muuta maankäyttöä porotalouden tärkeimmillä alueilla ja vähentää häirintää ohjaamalla virkistysliikkumista. Maakuntakaava edistää matkailuelinkeinon kehittämistä porotalouden tuotteiden kysyntää ja sivuelinkeinoja. Eri maankäyttömuotojen yhteensovittamisen menettelytapa kehitetään maakuntakaavoitusprosessin aikana.

Kalatalous

Venäjälle laskevien jokien lohikalakantojen elvyttämisellä voidaan moninkertaistaa matkailukalastus laadullisesti ja taloudellisesti, ei niinkään määrällisesti. Yhteistyö Venäjän yritysten kanssa Nuortilla, Tuuntsalla, Tenniöllä antaa melkoisia visioita mm. ohjelmapalveluille.

Kemijoen latva-alueilla on mahdollista kehittää matkailukalastusta sellaisilla arvokaloilla, jotka voivat kasvaa kookkaiksi Kemijärven pienkalojen runsaiden määrien avulla. Kehittämismahdollisuudet perustuvat jokialueilla matkailukalastukseen ja Kemijärvellä elinkeino-, kotitarve- ja matkailukalastukseen. Mahdollinen Vuotoksen rakentaminen siirtää Kemijärven, Pelkosenniemen ja Savukosken kalavesien kehittämismahdollisuuksia siksi, kunnes vesistö on toipunut. Mikäli lohien palauttaminen onnistuu Ounasjokeen, voidaan työtä jatkaa Kemijoen latvoille saakka.

Oleellista on saaliiden laadun ja jalostuksen tason nostaminen nykyistä korkeammaksi. Korkealla kalan laadulla Itä-Lapin puhtaista vesistä on myös korkea tuottajahinta. Keskeistä on kylmäketjun tiukka noudattaminen ja jalostusasteen kohottaminen (savustus, fileet, marinadit, friteeraus, vakuu- mippakkaukset kuluttajan tarpeita vasten jne.).

Posion kalavesien rooli on tulevassa kehityksessä pieni arvoitus, mutta mahdollisuudet ovat hyvät. Pienen muikun (hotta) käytölle ei ole vielä hyviä markkinoita. Pienen kalan perkaus- ja käsitte- lyongelmista johtuvat ”pullonkaulat” ratkaistaneen lähivuosina ja se avaa hottamuikulle markkinat, jotka voivat olla miljoonaluokkaa pelkästään Posiolla.

Jalostus

Teollisuustyöpaikkojen määrä on kasvanut 1993-99 yli 400 työpaikalla eli lähes puolitoistakertai- seksi. Kasvu on tapahtunut sähköteknisten tuotteiden ja koneiden valmistuksessa, mekaanisessa puuteollisuudessa ja keraamisessa teollisuudessa. Näissä on myös parhaat tulevaisuuden kasvumahdollisuudet. Kemijärven Powerpolis kehittyi. Kemiaallinen puuteollisuus säilyy. Mekaaninen puuteollisuus kasvaa erityisesti Kemijärvellä ja pienimuotoisempina myös muualla. Keraaminen teollisuus kasvaa Posiolla ja synnyttää satelliittikohteita kyliin.

Poro-, maatalous- ja keräilytuotteiden pienimuotoinen mutta korkeatasoinen jalostus lisääntyy koko seutukunnassa. Rakennustoiminta on voimakkainta matkailukeskuksissa. Entistä suurempi osa loma- ja matkailurakennuksista sisustuksineen tuotetaan seudullisesti.

Teollisuus sijoittuu pääasiassa maakuntakaavan taajamatoimintojen alueille ja kyläalueille.

Kaivostoiminta ja malmien jalostus käynnistyvät Posiolla ja Savukoskella. Malmi-, rakennuski- vi-, hiekka- ja soravarojen käyttömahdollisuudet pyritään turvaamaan niin, että haittoja muulle toi- minnalle tai luonnolle syntyy mahdollisimman vähän. Vältetään sellaisen toiminnan sijoittamista malmipotentialisille alueille tai niiden viereen, joka estäisi kaivostoiminnan tai häiriintyisi siitä. Maa-ainesten ottoalueet valitaan mahdollisuuksien mukaan paikoista, joissa otto ei aiheuta häiriötä tai turmele arvokasta maisemaa. Turpeenottoalueiden sijoittamisessa otetaan huomioon vesistöjen suojelu ja mahdollisuudet oton jälkeiseen käyttöön ja maisemointiin. Pohjavesiesiintymien lähelle ei sijoiteta vesiä pilaavaa toimintaa.

Maakuntakaavassa osoitetaan laajat teollisuusalueet ja todennäköiset kaivostoiminnan alueet. Malmipotentialisille alueille ei osoiteta käyttöä, joka voisi haitata kaivostoimintaa. Osoitetaan jalostuksen tarvitsemat liikenneyhteydet.

Kauppa

Sallan ja Kemijärven keskustaajamien kauppa kasvaa Sallan raja-aseman avautumisen ansiosta. Syntyy vähittäiskaupan suuryksiköitä Kemijärvelle ja/tai Sallaan. Ne sijoitetaan taajamien keskus- toihin tai niiden välittömään läheisyyteen. Matkailukeskusten kaupalliset palvelut kasvavat ja mo- nipuolistuvat ja palvelevat myös ympäröivää maaseutua. Kyläkaupat vähenevät edelleen ja säilyvät vain muutamassa keskuskylässä. Kotiinkuljetukset kehittyvät. Posion järviolueelle voi syntyä kesä- kauppoja tai kauppalaivaltoimintaa.

Maakuntakaavassa osoitetaan vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoitus. Kaupan kehitys vaikuttaa aluerakenteeseen.

Yhteiskunnalliset palvelut

Kyläkoulut säilyvät kuntakeskusten lisäksi vain muutamassa keskuskylässä. Lukiot vähenevät. Muut kiinteät kunnalliset palvelut ovat kuntakeskuksissa ja matkailukeskuksissa. Liikkuvat palvelut tarjoavat mahdollisuuden asua myös muissa kylissä. Monet palvelut hoidetaan kuntien yhteistyönä. Ne palvelut, joita on vain yksi koko seutukuntaa kohti, sijoittuvat pääasiassa Kemijärvelle.

Matkailu

Matkailulla on yksityisistä palveluista parhaat kehittämisedellytykset, ja se on Itä-Lapin eniten kas- vava elinkeino. Itä-Lapin matkailuvaltteina ovat luonnonrauha, erämaa ja eräkulttuuri, perinteiset elinkeinot, pienten yksiköiden moninaisuus, räätälöidyt palvelut, korkea laatu suuren määrän sijasta sekä Venäjän läheisyys. Ympäristön laatu ja luonnonsuojelu ovat suuri vahvuus matkailussa. Rin- nehiihtokeskusten ohella kehittyi erityisesti luonto- ja elämysmatkailu. Keskeisiä kehittämiskohtei- ta ovat myös reitit: matkailukeskusten paikallisreitit, vaellusreitit, keskuksia yhdistävät reitit sekä seudun ulkopuolelle, myös Venäjälle, johtavat reitit. Matkailukohteita sekä –reittejä määriteltäessä on otettava huomioon Puolustusvoimien tarpeet erityisalueilla.

Matkailun kehittämisessä tehdään seutukunnan rajojen yli ulottuvaa yhteistyötä Koillismaan, Rovaseudun, Luoston ja Murmanskin alueiden kanssa. Matkailukeskusten profiloitumisella, työnja- olla ja yhteistyöllä keskenään ja pienten kohteiden kanssa muodostetaan vahva ja monipuolinen kokonaisuus. Matkailukeskusten, kuntakeskusten ja pienten maaseutukohteiden yhteistyöllä paran- netaan kaikkien toimintaedellytyksiä.

Sallan raja-aseman avautuminen tuo uusia mahdollisuuksia sekä kansainvälisinä asiakkaina että Venäjälle suuntautuvien retkien muodossa. Venäjältä tulee asiakkaita Kantalahden rautatieaseman kautta, Apatiitin tai Alakurtin lentoaseman kautta sekä lyhyille vierailuille Venäjän matkailukoh- teista. Kiertomatkailu Sallan ja Kantalahden kautta pohjoiseen ja etelään on merkittävää. Mahdolli- suus Venäjälle suuntautuviin retkiin lisää Itä-Lapin matkailukohteiden kiinnostavuutta.

Tulevaisuuden tärkeimpiä matkailukohteita ovat Pyhä-Luoston, Sallatunturin ja Suomen tunturi- keskuskeskukset, Kemijärven kaupunkikeskus, kulttuurihistorialtaan arvokkaat kylät ja eräretkeilykohteet.

Maakuntakaavassa osoitetaan matkailukeskukset ja pienempiä matkailukohteita, matkailun tar- vitsemat virkistys- ja suojelualueet, reitit, liikenneyhteydet sekä matkailun vaikutukset kyläverkkoon.

3.3.2 Väestö

Maakuntakaavan lähtökohtana on oltava perusteltu väestönkehitysarvio. Itä-Lapissa väestö on vähentynyt voimakkaasti viime vuosina, ja samanlainen kehitys jatkuu, ellei elinkeinoissa tapahdu työpaikkoja lisäävää muutosta. Mahdollisuuksia suunnan muuttumiseen voivat luoda Kemijärven Powerpolis, mekaaninen puunjalostus, keraaminen teollisuus, kaivostoiminta ja mineraalien jalostus, matkailu ja rajaliikenne. Väestötavoitteet voivat olla optimistiset mutta eivät siten epärealistiset, että niiden pohjalta syntyy tarpeettomia yhdyskuntakustannuksia. Maakuntasuunnitelmassa on esitetty elinkeinojen kehitysarvioihin ja väestön ikärakenteeseen perustuvat tavoitteet Lapin väkiluvusta seutukunnittain vuonna 2020 sekä tutkittu erilaisten skenaarioiden vaikutuksia seudun aluerakenteeseen. Väkilukutavoite on aleneva mutta selvästi loivemmin kuin tilastokeskuksen trendiennusteissa. Väestö- ja työpaikkatavoitteet perusteluineen esitetään kohdan 3.2 kuvassa 2.

3.3.3. Aluerakenne

Valtakunnan alueiden käyttöä ja aluerakennetta on hahmoteltu pitkällä tähtäyksellä ympäristöministeriön julkaisussa **Alueiden käyttö ja aluerakenne 2017**. Sen hyvin karkeassa kehityskuvassa Pohjois-Suomi on Perämerenkaarta ja Rovaniemen seutua lukuun ottamatta metsätalousvaltaista aluetta ja luonnonvetovoima-alueita. Laajat luonnontilaiset erämaa-alueet ja nykyaikainen toimiva infrastruktuuri muodostavat matkailun kannalta ainutlaatuisen kokonaisuuden. Pohjoisen metsäluonnon säilyttämiseksi perustetut suojelualueet sekä ympäristöolosuhteisiin sopeutettu metsävarojen hyödyntäminen takaavat alueen säilymisen läntisen Euroopan suurimpana metsäalueena, jonka kansainvälinen arvo sekä matkailun että metsätalouden kannalta on entistä suurempi. Luontaiselinkeinojen monipuoliset kehittämismahdollisuudet, alueelta löydettyjen uusien malmivarojen hyödyntäminen, sekä kasvava matkailu luovat tukevan pohjan myös suurimpien keskusseutujen ulkopuolella asuvan väestön toimeentulolle.

Kestävän kehityksen mukainen yhdyskuntarakenne nähdään sellaisena yhdyskuntarakenteiden tuottamis- ja käyttöprosessien kokonaisuutena, joka edellyttää mahdollisimman vähän energian ja luonnonvarojen käyttöä ja josta aiheutuu mahdollisimman vähän ihmiselle ja luonnolle haitallisia päästöjä ja jätteitä.

Tiivistä kaupunkirakentamista perustellaan sillä, että vähäinen liikkumistarve voidaan hoitaa tehokkaalla joukkoliikenteellä ja tiivis yhdyskuntarakenne luo paremmat mahdollisuudet keskitetyille huoltojärjestelmille. Kaupunkien kehittämistä pidetään tärkeänä, koska niissä asuu ja työskentelee suurin osa ihmisistä ja siellä aiheutuvat myös suurimmat ongelmat. Toisaalta maaseutumainen yhdyskuntarakenne tukee myös kestävästä kehitystä, jos aineiden kierto asuinpaikoilla saadaan mahdollisimman suljetuksi niin, että ulkopuolelta tarvitaan vähän tuotteita ja jätteet voidaan paikalla käyttää hyväksi. Lisäksi ihmisillä ei ole merkittäviä liikkumistarpeita kaukana sijaitseviin työpaikkoihin ja palveluihin. Maaseutumaiseen asutustapaan liittyy myös sosiaalisia ja kulttuurisia perusteita ja elämäntapaihanteita.

Koska tiivistetylle ja hajautetulle yhdyskuntarakenteelle löytyy perustelut kestävästä kehityksen periaatteilla, niin yhdyskuntarakenteen kehittämisessä tulisi pyrkiä yhdyskuntien monitasoisuuteen paikan olosuhteiden mukaan.

Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen ja täydennysrakentaminen säästävät luonnonvaroja kuten maapohjaa, materiaaleja ja energiaa. Yhdyskuntarakenteen kehityksessä kriittisinä tekijöinä pidetään jatkuvasti korkealla tasolla pysyvää energiankulutusta, hiilidioksidin- ja muita haitallisia päästöjä sekä jätteitä.

Liittyminen ympäristöön ja kehittämisvyöhykkeet

Lapin maakuntasuunnitelmassa esitetyt ylimaakunnalliset kehittämisvyöhykkeet ja Lapin aluerakenne 2020 ovat kohdan 3.2 kuvissa 3 ja 4.

Sovitetaan alueidenkäyttö yhteen Koillismaan, Rovaseudun, Pohjois-Lapin ja Murmanskin alueiden kanssa. Yhteistyön tarvetta on ainakin palvelujen, matkailun ja liikenteen osalta. Toiminnallisia yhteistyöaiheita ovat Koillismaalle matkailu, Rovaseudulle koulutus, matkailu ja tietotekniikka, Pohjois-Lappiin matkailu ja alkutuotanto ja Kemi-Tornio alueelle logistiikka. Itä-Lapissa on ylikunnallisia ja ylimaakunnallisia kehittämisvyöhykkeitä: Kemijärven kaupunkiseutu, Kemijokivarsi, Posion-Kuusamon järviolue, Posion-Syötteen alue, Sallan pohjoisosan ja Savukosken erämaat, Pyhä-Luoston matkailualue, Koillismaan-Itä-Lapin malmialue, Barentsin käytävä.

Keskusverkko

Kemijärven kaupunkiseutua kehitetään osana Pohjois-Ruotsin ja Pohjois-Suomen multipolisverkostoa (Powerpolis, virtalähdeteknologia), osaamiskeskuksena ja teollisuuskeskuksena sekä seudullisena palvelukeskuksena.

Kehitetään Kemijärven kaupunkiseudun, kuntakeskusten, matkailukeskusten ja kylien muodostamaa verkostoa. Olemassa olevia rakenteita hyödynnetään mahdollisimman paljon. Elinkeinotoimintaa ja muuta toimintapohjaa monipuolistetaan. Keskusverkkoon kuuluu kaupunki-, kunta- ja matkailukeskusten lisäksi maaseudun keskuskylät, jotka valitaan väkimäärän, palvelujen ja kulkuyhteyksien perusteella. Elinvoimaisimpia ovat kylät, jotka ovat lähellä kunta- tai matkailukeskusta, ovat pääteiden varressa, omaavat pitkän historian ja kulttuuriarvoja sekä ovat henkisesti vahvoja. Maaseudun asutusta, pientä jalostustoimintaa sekä matkailua ja muita vapaa-ajan toimintoja suunnataan tukemaan kuntakeskuksia ja aluerakenteellisesti tärkeitä kyliä. Pienimpien kylien ja haja-asutuksen väki vähenee eniten. Monien kylien maatalousmerkitys vähenee ja joistakin se katoaa kokonaan.

Asumisen sijoittumista ohjataan turhien kustannusten välttämiseksi. Asutaan kaupungissa, kuntakeskuksissa, matkailukeskuksissa sekä lähellä pääteitä olevilla alueilla. Loma-asuntojen muuttamisessa vakituiseen asumiseen tukeudutaan oleviin kyliin ja päätieverkkoon.

Virkistys

Taajamien ja matkailukeskusten virkistysalueet, suojelualueet sekä maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet muodostavat verkoston, jonka tiet ja reitit sitovat yhteen. Erityisiä virkistysalueita tarvitaan taajamien ja matkailukeskusten yhteydessä. Luonnonsuojelualueet ovat myös virkistysalueita. Samoin suuri osa talousmetsistä sopii myös virkistykseen, kun niiden käsittelyssä suositaan monikäyttöä.

Seudullisesti merkittävät virkistysalueet ja runkoreitit sijoitetaan kylä- ja matkailupalveluverkostoa tukevasti. Reittien ja alueiden suunnittelussa otetaan huomioon sekä luonnon vetovoimatekijöiden hyödyntäminen että luonnon kulumisen ja häiriintymisen ehkäiseminen sekä Puolustusvoimien erityisalueiden aiheuttamat rajoitukset. Reitit pyritään linjaamaan merkittävien maisemakohtien ja palvelujen kautta. Poroehdolle aiheutuvaa haittaa vältetään ottamalla huomioon porotaloudelle tärkeä alueet (merkittävät jäkälä-, loppo- ja vasonta-alueet sekä poroerotuspaikkojen lähiympäristöt). Otetaan huomioon myös turvallisuus ja reittien huolto. Runkoreitit liitetään paikallisiin reitteihin. Erityisesti kiinnitetään huomiota pitkämatkaisiin vaellus-, koiravaljakko-, moottorikelkka-, veneily- ja melontareitteihin.

Maakuntakaavassa esitetään seudullisesti merkittävät virkistysalueet, -kohteet ja reitit. Virkistykseen hyväksi voidaan antaa muuta käyttöä rajoittavia määräyksiä ja ohjeita sekä osoittaa metsänhoito-ohjeiden mukaista erityistä käsittelyä vaativia alueita ja kohteita.

Liikenne

Suomen liikennejärjestelmää on suunniteltu valtakunnan, Pohjois-Suomen ja maakunnan tasoilla. Suomen liikennejärjestelmä 2020 ja Pohjois-Suomen liikennejärjestelmän esiselvitys valmistuivat vuonna 1998 ja Lapin liikenne 2020 vuonna 2000. Maakuntakaavan yhteydessä laadittu **Itä-Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelma** perustuu niihin ja seutukunnan omiin tavoitteisiin.

Kansainvälisenä liikennekäytävänä kehitetään Barentsin euroarktista liikennealuetta. Yhteyksiä Sallan rajanylityspaikalta eri suuntiin parannetaan ja liikenteen tarvitsemien logistiikka- ja muiden palveluiden tasoa nostetaan. Sallan rajan avautumisen vaikutukset elinkeinoelämään sekä henkilö- ja tavaraliikenteeseen selvitetään ja hyödynnetään.

Alueen kehittämisen kannalta tärkeät ulkoiset tieliikenneväylät rakennetaan ja/tai peruskorjataan liikennemäärien vaatiman tasoon: Vikajärvi-Kemijärvi-Salla-Venäjän raja, Kemijärvi-Oijärvi - Oulu, Niemelä-Hautajärvi. Tärkeitä seudullisia teitä parannetaan: Kemijoen itäpuoli, Martti-Tulppio, Ruuvaaja-Lokka (- Mäntypää), Kitkan ympäristie, Posio-Kemijärvi.

Rautatie Sallan rajalle peruskorjataan ja yhteys Alakurttiin rakennetaan. Junaliikenteen kysyntää ja tarjontaa lisätään. Autojunayhteys pyritään saamaan Kemijärvelle ja Sallaan. Yhteistyötä Kuusamon kanssa lisätään. Haaparanta - Kellosekä -rata liitetään TEN-verkkoon. Rautatieyhteyteen Keivitsaan ja Sokliin varaudutaan (vaihtoehtoisia linjauksia).

Tehostetaan Rovaniemen ja Kuusamon lentoasemien yhteyksiä Itä-Lappiin ja varaudutaan seudun oman lentoaseman rakentamiseen (Kemijärvi tai Pyhä-Luosto).

Kehitetään joukkoliikennettä ja paikallislogistiikkaa. Kehitetään matkailuvesiliikennettä Kemijärvellä ja Kitkalla. Valtakunnalliset pyöräilyreitit otetaan huomioon.

Tietoliikenteen korkeatasoiset yhteydet ulotetaan koko seudulle edellytyksenä maaseudun työpaikoille ja tasapainoiselle aluerakenteelle.

Maakuntakaavassa esitetään lentoasemat, rautatiet sekä vähintään seudullisesti merkittävät tiet ja vesiliikennereitit.

Yhdyskuntatekniikka

Sähkönjakelun runkoverkosto (110 kV ja suuremmat) osoitetaan maakuntakaavassa. Edistetään tuulivoiman käyttöä energiantuotannossa. Varataan alueet tuulivoimalapuistoille ja annetaan suositukset yksittäisten tuulivoimaloiden sijoitusperiaatteista energiataloudellisin ja maisemallisin perustein. Tuulivoimalat sijoitetaan pääasiassa rakennettuun ympäristöön tai sen lähelle, ei erämaahan. Kaasuputkivaraus Venäjältä otetaan huomioon.

Vuotoksen säännöstelyaltaan kohtalo käsitellään oikeusprosessin tuloksen mukaan.

Turvataan talousveden saanti pohjavettä käyttäen koko seudulla. Suuret ja hyvänlaatuiset pohjavesiesiintymät varataan seudullista käyttöä varten.

Jätehuollon taloudellisuutta parannetaan ja ympäristön kuormitusta vähennetään. Määritellään ne keskitetyt kaatopaikat/jätteidenkäsittely-paikat, jotka ovat taloudellisesti ja ympäristöllisesti parhaat ja alueellisesti kattavat.

3.3.4. Ympäristön laatu

Kulttuuriympäristö

Alueidenkäytössä otetaan huomioon kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevat kansainväliset sopimukset, valtioneuvoston päätökset sekä viranomaisten laatimat valtakunnalliset inventoinnit.

Tärkeimpiä alueita ja kohteita ovat rakennusperinteensä hyvin säilyttäneet kylät ja niihin liittyvät perinnemaisemat sekä savotta-, uitto- ja eräperinteeseen liittyvät kohteet. Pienilläkin kohteilla on seudullista merkitystä silloin, kun ne ovat osa alueen matkailupalveluverkoston tutustumiskohteita. Edistetään seudun kulttuuriperintökohteiden tunnettavuutta, säilymistä ja hyödyntämismahdollisuuksia.

Maakuntakaavassa osoitetaan valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät maisema- ja kulttuuriperintöalueet ja -kohteet. Maakuntakaavan selostuksessa esitetään seudullisen rakennusperinteen pohjalta suosituksia rakentamistavasta ja ohjeita yksityiskohtaisemmalle kaavoitukselle ja muulle rakentamisen ohjaamiselle. Ohjeet koskevat esimerkiksi rakentamisen sijoittamista maisemaan, rakentamisen väljyyttä ja rakennustapaa.

Luonnonympäristö

Luonnontilaisten alueiden säilyttäminen on tärkeää luonnon itseisarvon, koko ekosysteemin, asukkaiden virkistysmahdollisuuksien, matkailun vetovoimatekijän ja porotalouden turvaamisen kannalta.

Varmistetaan, että valtakunnallisesti merkittävät luonnonperinnön arvot säilyvät. Nykyiset luonnonsuojelulain ja suojeluohjelmien mukaiset alueet merkitään maakuntakaavaan luonnonsuojelualueina tai päätösten mukaiset käyttörajoitukset sisältävinä päällekkäismerkintöinä. Varsinaisia luonnonsuojelualueita ei lisätä.

Maakuntakaavassa otetaan huomioon vesi- ja rantaluonnon suojelun ja virkistyskäytön kannalta erityistä suojelua vaativat vesistöt.

Luonnonsuojelualueita ja arvokkaita maisema-alueita sekä myös talouskäytössä olevaa luonnonympäristöä hyödynnetään ekologisesti kestäväällä tavalla virkistys- ja matkailukäytössä.

Pyritään metsien ja muiden luonnonalueiden ohjattuun monikäyttöön niin, että eri käyttäjäryhmien edut otetaan mahdollisimman hyvin ja tasapuolisesti huomioon. Maakuntakaavoituksen aikana sovitaan alueiden käyttötavoista, maakuntakaavaan tulevista merkinnöistä ja määräyksistä, selostukseen tulevista ohjeista ja käytön ohjaamisen menettelytavoista sekä tehdään aloitteita jatkotoimista ja niiden vastuutahoista.

Yhdyskuntien, tiestön, sähkölinjojen, tuulivoimaloiden ja muiden rakenteiden sijoittamisessa otetaan huomioon luonnonympäristöön ja maisemaan kohdistuvat vaikutukset. Kaavassa annetaan määräyksiä ja ohjeita sijoittamisen ja rakentamisen periaatteista.

Tehdään yhteistyötä Venäjän Murmanskin alueen kanssa niin, että kahden puolen rajaa olevaa luonnonympäristöä vaalitaan ja hyödynnetään yhdessä. Ympäristönsuojelussa tehdään yhteistyötä.

Maakuntakaavassa merkitään luonnonsuojelualueiksi nykyiset luonnonsuojelulain ja –ohjelmien mukaiset suojelualueet. Sen lisäksi voidaan ulkoilun tai ympäristöarvojen kannalta tärkeillä maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla ohjata metsänkäsitelyä luonnonmukaiseen suuntaan kaavamerkinnoillä ja -määräyksillä sekä suosituksilla.

3.4. TAVOITEVAIHEEN VUOROVAIKUTUS JA TAVOITTEISTA PÄÄTTÄMINEN

Tavoiteehdotuksia on koottu aikaisemmista selvityksistä ja suunnitelmista, maakuntakaavan ohjausryhmän ja työryhmien kokouksista sekä kuntakierroksella. Tavoiteehdotukset käsiteltiin työryhmissä ja ohjausryhmässä kesäkuussa 2001. Nykytilaa koskevat selvitykset ja tavoiteehdotukset pidettiin nähtävänä kunnissa ja Lapin liitossa ja niistä pyydettiin lausunnot 27.8. – 21.9.2001. Perusselvityksistä ja tavoitteista tiedotettiin sanomalehdissä ja paikallislehdissä. Niistä pidettiin myös neuvottelut erikseen matkailuyrittäjien, paliskuntien, metsänhoitoyhdistysten ja yhteismetsien, liikenteen yrittäjien, kylätoimikuntien sekä Kuusamon ja Taivalkosken kuntien ja Pohjois-Pohjanmaan liiton kanssa. Nähtävänä pitämisen tuloksena saatiin vain neljä mielipidettä. Lausuntoja pyydettiin 32, saatiin 12. Sen sijaan neuvottelut olivat tuloksellisia ja niistä saatiin merkittävä määrä luonnosvaiheeseen vaikuttanutta materiaalia. Selvityksiä ja tavoitteita sekä niistä saatua palautetta käsiteltiin seminaarissa 4.10.2001. Lapin liiton hallitus hyväksyi Itä-Lapin maakuntakaavan perustieto- ja tavoiteosan jatkotyön pohjaksi 22.10.2001.

4. MAAKUNTAKAAVAN VALMISTELU

Alueidenkäyttövaihtoehdot

Itä-Lapin maankäytön muutospaineet ovat niin vähäiset, että maakuntakaavan luonnosvaiheessa ei syntynyt kovin paljon suuria aluerakenne- tai muita perusvaihtoehtoja. Yksityiskohdissa oli kuitenkin esillä lukuisia vaihtoehtoisia ratkaisuja.

Maa- ja metsätalousvaltaisen alueen merkintävaihtoehtona oli maa-, metsä- ja porotalousvaltainen alue, ja porotalouden huomioon ottamisen osalta oli esillä myös kaavamääräysvaihtoehtoja.

Kantatien linjauksessa Kalliosalmen ja Kemijärven välillä on kaksi vaihtoehtoa. Ne ovat mukana myös lopullisessa kaavassa.

Kevitsan ja Soklin kaivosrautatieyhteyksille oli luonnosvaiheessa useita vaihtoehtoisia linjauksia riippuen siitä, olisiko lähtöpaikkana Kemijärven länsipuoli, Kemijärven itäpuoli vai Kelloselkä. Varaukset jätettiin sitten kokonaan pois, koska rautatiekuljetukset ovat epätodennäköisiä, linjauksia ei voida tutkia tässä vaiheessa riittävän tarkasti eikä minkään vaihtoehdon kohdalle suunnitella rautatien estävää maankäyttöä.

Moottorikelkkareiteistä osa merkittiin yhteystarpeiksi, koska vaihtoehtoisten linjausten välillä ei voitu tehdä tässä vaiheessa ratkaisua.

Kaukomaisemassa merkittävien rinteiden ja lakialueiden merkitsemistä kaavakarttaan informatiivisessa harkittiin, mutta ne päätettiin esittää vain liitekartalla. Samoin tehtiin myös tärkeiden lintualueiden osalta.

Suojelualueiden rajauksessa päädyttiin lakien ja ohjelmien mukaiseen rajaukseen. Vaihtoehtona oli toteutuksen mukainen rajaus.

Vaihtoehtojen vertailu ja vaikutusten arviointi

Vaihtoehtojen vertailu tapahtui suunnittelutyöryhmän keskusteluissa, asiantuntijahaastatteluissa ja ohjausryhmän kokouksessa. Vaikutusten arviointi tapahtui luonnosvaiheessa luvussa 6 kerrotulla tavalla ja käyttäen liitteenä 2 olevaa arviointitaulukkoa.

Valmisteluvaiheen vuorovaikutus

Perustieto- ja tavoitevaiheen vuorovaikutuksesta kerrottiin kohdassa 3.4. Luonnosvaihtoehtoinen käsiteltiin ohjausryhmässä ja Lapin liiton hallituksessa, ja se oli nähtävänä ja lausunnoilla 16.12.2002 - 17.1.2003. Luonnoksesta saatiin 47 lausuntoa ja muuta mielipidettä. Palautteen jälkeen käytiin neuvottelut metsätalouden ja porotalouden edustajien kanssa, Lapin tiepiirin kanssa sekä ympäristöministeriön, Lapin ympäristökeskuksen ja kuntien edustajien kanssa. Palaute käsiteltiin ohjausryhmässä ja Lapin liiton hallituksessa.

5. MAAKUNTAKAAVA

5.1. YLEISPERIAATTEET

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Maakuntakaava ei ole voimassa oikeusvaikutteisten yleis- tai asemakaavojen alueella muulla tavoin kuin ohjaamalla näiden kaavojen muuttamista. Maakuntakaavan ohjausvaikutus viranomaistoimintaan on aiempaan lainsäädäntöön verrattuna laajentunut niin, että viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon ja pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista. Lisäksi viranomaisten on katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

Itä-Lapin maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteen sovittamiseksi on tarpeen. Kaavaa laadittaessa on kiinnitetty erityistä huomiota seudun oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin.

Itä-Lapin maakuntakaavassa käsiteltäviä keskeisiä asioita ovat

- 1) valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden konkretisointi, täsmentäminen, yhteensovittaminen maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa sekä välittäminen kuntakaavoitukseen
- 2) metsien monikäyttö: metsätalous, porotalous, maatalous, virkistys, suojelu
- 3) maa- ja kallioperän aineiden hyödyntäminen: turvetuotanto, kaivostoiminta, maa-ainesten otto,
- 4) matkailu: monipuolinen kokonaisuus osa-alueiden erikoistumisella; tunturikeskusten kehittäminen; matkailukeskusten ja muiden matkailupalveluyritysten yhteistyö; erämatkailu, virkistyskalastus, veneily, vesiretkely, reitit; suojelualueiden hyödyntäminen ja vaaliminen; rajaliikenteen ja Venäjän alueiden ja keskusten vaikutus matkailuun; maisema- ja kulttuuriperintöalueet; matkailuliikenne
- 5) liikennejärjestelmä: liikenteen kehitysnäkymät; vaikutukset elinkeinoelämään ja aluerakenteeseen; rajaliikenne
- 6) teollisuus: elintarviketuotanto, mekaaninen puunjalostus, elektroniikka, keramiikka, suurteollisuus; sijoittumisen periaatteet, yhteystarpeet, raaka-aineen turvaaminen
- 7) muita asioita: kyläverkko, palveluverkko; ranta-alueiden suunnitteluperiaatteet; vesistöjen säännöstely, Vuotos oikeusprosessin tuloksen mukaan; tuulienergia; jätteiden käsittely

Maakuntakaavan toteutumiselle ei aseteta täsmällistä ohjevuotta. Aluevarauksia mitoitettaessa on pyritty kehitystä arvioimaan yleensä 20 - 30 vuoden tähtäimellä. Kuitenkin on otettu huomioon, että maakuntakaavaa tarkistetaan noin 5 - 10 vuoden välein, jolloin mitoituksia on oltava mahdollisuus muuttaa.

Itä-Lapin maakuntakaavalla kumotaan alueelle aikaisemmin vahvistetut seutukaavat, jotka ovat maakuntakaavan yhtenä lähtökohtana.

5.2. KOKONAISRAKENNE

Itä-Lapin maakuntakaavassa alueiden käytön periaatteita ja alevarauksia ratkaistaessa ohjeena on ollut Lapin maakuntasuunnitelma. Itä-Lapin maakuntakaava taas ohjaa kuntakaavoitusta ja muuta alueiden käytön suunnittelua. Kuvassa 3. on Lapin maakuntasuunnitelman mukainen koko Lapin aluerakenne 2020 ja kuvissa 6. ja 7. Itä-Lapin keskusverkko ja yhteydet.

Itä-Lapin maakuntakaava-alueeseen (seutukuntaan) kuuluu viisi kuntaa: Kemijärvi, Pelkosenniemi, Posio, Salla ja Savukoski. Pinta-ala on 21 692 km², joka on 22% Lapin pinta-alasta. Alueella

on noin 23 000 asukasta, mikä on noin 12% Lapin väestöstä. Maakuntasuunnitelmassa Itä-Lapin väestön on ennustettu vähenevän vuoteen 2020 mennessä noin 19 500 asukkaaseen. Itä-Lapin alue rajoittuu idästä Venäjään, etelästä Koillismaan seutukuntaan, lännestä Rovaniemen seutukuntaan ja pohjoisesta Pohjois-Lapin seutukuntaan. Asutus on levittäytynyt jokien (Kemijoki, Tenniöjoki) ja järvien (Kemijärvi, Suolijärvet, Kitkajärvi) rannoille sekä pääteiden varsille.

Seutukunnan keskus on Kemijärven kaupunkiseutu ja erityisesti sen keskusta. Se palvelee hyvin koko muuta seutukuntaa, mutta Posiolta on paremmat yhteydet Kuusamoon ja Rovaniemelle. Kuntien keskustaajamista löytyvät kaikki kaupalliset, kunnalliset ja seurakunnalliset peruspalvelut.

Vuoden 2000 lopussa kuntakeskuksissa asui Kemijärvellä noin 6600, Pelkosenniellä 600, Posiolla 1900, Sallassa 2400 ja Savukoskella 800 asukasta. Vaikka Itä-Lapin väestön ennustetaan vähenevän, kuntakeskusten väestön oletetaan säilyvän tai lievästi nousevan. Kuntakeskusten väestökehitykseen vaikuttavat kuntien sisäinen muuttoliike päätaajamiin sekä uuden työvoiman (paluumuuttajat, ym.) muutto kuntiin, lähinnä päätaajamiin.

Matkailukeskukset ovat kuntakeskusten lisäksi tehokkaasti rakennettuja, ja niissä on runsas palveluvarustus. Ne ovat alueen eniten kasvaneita yhdyskuntia viimeisen 20 vuoden aikana. Matkailukeskukset kasvavat tulevaisuudessakin, mutta monipuolisten palvelujen ja yhteistyöverkostojen kehittäminen tulevat jatkossa kuitenkin korostumaan. Itä-Lapissa matkailukeskuksia on neljä; Pyhä-Luosto, Sallatunturi, Suomu ja Kirintövaara.

Itä-Lapin asutusrakenteeseen kuuluvaa kuntien päätaajamien sekä matkailukeskusten verkostoa täydentävät keskuskylät sekä muu maaseuturakentaminen. Asutusrakenteella tässä tarkoitetaan laajaa verkostokokonaisuutta, joka sisältää mm. asumisen, loma-asumisen, palvelut, elinkeinot, ym.

Itä-Lapin maakuntakaavassa uusia kehittämissuunnitelmia asioita ovat kehittämissuunnitelmat: Barrensin käytävä (bk), maaseudun kehittämisen kohdealue (mk) sekä matkailun vetovoima-alue/matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealue (mv). Kehittämissuunnitelmat ovat kehittämissuunnitelmia linjauksia eikä varsinaisia aluevarauksia. Merkinnät ovat varsinaisia aluevarausmerkintöjä yleispiirteisimpiä. Tarkoituksena on osoittaa alueita, joilla on erityisiä kehittämisedellytyksiä. Kuvassa 4. Lapin maakuntasuunnitelman mukaiset koko Lapin ylimaakunnalliset kehittämissuunnitelmat ja kuvassa 5 Itä-Lapin maakuntakaavan kehittämissuunnitelmat. Kohdissa 5.4.1. - 5.4.3. käsitellään tarkemmin näiden suunnitelmien sisältöä.

Keskeisiä painopistealueita kaavassa ovat metsien monikäyttö, maa- ja kallioperän ainesten hyödyntäminen, matkailu, liikennejärjestelmä ja teollisuus sekä muut alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen kehittämisen kannalta tärkeät alueet ja kehittämissuunnitelmat. Suurimpia alueiden käyttäjiä ovat maa-, metsä- ja porotalous, luonnonsuojelu, puolustusvoimat (Rovajärven ampuma-alue), maainesten otto ja kaivostoiminta.

5.3. MAAKUNTAKAAVAMÄÄRÄYKSET

Maankäyttö- ja rakennuslain 30 §:n mukaan maakuntakaavassa voidaan antaa määräyksiä, joita kaavan tarkoitus ja sen sisällölle asetettavat vaatimukset huomioon ottaen tarvitaan maakuntakaava-alueita suunniteltaessa tai rakennettaessa (*maakuntakaavamääräykset*). Jos jotakin aluetta on maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava, maakuntakaavassa voidaan antaa sitä koskevia tarpeellisia määräyksiä (*suojelumääräykset*).

Maakuntakaavamääräykset ovat osa oikeusvaikutteista maakuntakaavaa. Niillä voidaan ilmaista alueen käytön periaatteita tai halutessa tarkentaa kaavamerkinnöillä ilmoitettua alueen käyttötarkoitusta ja antaa tällä tavoin kaavalle täsmällisempää sisältöä.

Itä-Lapin maakuntakaavassa annetaan koko kaava-alueita koskevia yleismääräyksiä, maankäyttöluokittaisia määräyksiä, yksittäisiä alueita koskevia määräyksiä sekä osa-aluemerkinnöin tai kehittämisen aluemerkinnöin rajattua aluetta koskevia määräyksiä.

Seuraavassa esitetään Itä-Lapin maakuntakaavan *yleismääräykset* perusteluineen:

Suunnittelumääräykset:

Meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyissä on otettava huomioon valtioneuvoston päätös melutasojen ohjearvoista.

Valtioneuvoston päätöksen mukaisille melutasojen ohjearvoille saadaan maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n mukaiset oikeusvaikutukset. Laajimmin määräystä tultaneen soveltamaan vilkkailla liikenneväylillä sekä niiden lähialueiden maankäytössä. Määräys toteutuu pääasiassa yleis- ja asemakaavoituksen sekä lupamenettelyn kautta. Liitteessä 5 valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista.

Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon arvokkaat luonnonympäristöt, arvokkaat maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt sekä kiinnitettävä erityistä huomiota rakennetun ympäristön laatuun.

Maisemallisesti herkillä alueilla, kuten vaara- ja tunturialueilla, jokien ja järvien rannoilla sekä pääteiden, matkailukeskusten, retkeilyreittien ja taajamien läheisissä metsissä metsänkäsittelytoimenpiteet on suunniteltava huolellisesti ottaen huomioon maiseman ominaispiirteet ja pyrittävä välttämään suuria muutoksia.

Maisemat ja kulttuuriympäristöt ovat tärkeitä asukkaiden viihtymiselle ja matkailulle. Erityisen tärkeää näiden määräysten huomioon ottaminen on maakuntakaavan ma-alueilla (kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue) ja mv-alueilla (matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistykseen kehittämisen kohdealue). Määräykset toteutuvat pääasiassa yleis- ja asemakaavoituksen sekä metsätaloussuunnittelun kautta. Metsätaloussuunnittelun lähtökohtana ja ohjeena pidetään Pohjois-Suomen metsänhoitosuosituksia 2001 (ISBN 951-98731-1-2).

Ranta-alueilla taajamatoimintojen alueiden (A) ulkopuolella vapaan ranta-alueen osuus tulee olla vähintään puolet muunnetusta rantaviivasta.

Määräys täydentää maankäyttö- ja rakennuslain 73 §:n sisältöä yhtenäisen rakentamattoman ranta-alueen osalta. Yhtenäisen rakentamattoman ranta-alueen kokonaistarkastelu tehdään kaava-alueittain, mikäli asiaa ei ole ratkaistu koko vesistöalueen osalta oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa. Määräys toteutuu yleis- ja asemakaavoituksen kautta. Vapaaksi ranta-alueeksi rantaviiva tulkitaan silloin, kun rannan ja tontin välissä on kaista jolla voi kulkea jokamiehen oikeuden rajoissa. Liitteessä 6 on tulkintaohje muunnetun rantaviivan laskemiseksi.

Ranta-alueilla tulee turvattava rannan suuntainen kulkuyhteys.

Määräyksellä pyritään turvaamaan yleinen kulkuoikeus ranta-alueilla, välttämällä kuitenkin jokamiesoikeuden ulkopuolella olevien pihapiirien häirintää. Rannan suuntainen kulkuyhteys on perusteltua osoittaa hyvin usein rantaviivan läheisyydestä kauemmas taustamaastoon esimerkiksi omantaisen rakennuspaikan taakse. Määräys toteutuu pääsääntöisesti yleis- ja asemakaavoituksen sekä lupamenettelyn kautta.

Tulvavahka-alueet on osoitettava yleis- ja asemakaavoissa joko alueina tai rakentamisrajoituksina. Rakennuspaikkoja ei saa suunnitella sijoitettavaksi tulvavahka-alueille.

Tulvavahka-alueilla tarkoitetaan varsinaisten tulvaveden peittämien alueiden lisäksi myös mahdollisia tulvan aiheuttamia sortuma- ja vyörymäalueita. Määräyksellä pyritään parantamaan rakentajan turvaa sekä minimoimaan kalliita virheratkaisuja. Määräys toteutuu yleis- ja asemakaavoituksen sekä lupamenettelyn kautta.

Porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava. Metsätaloutta, turvetuotantoa, matkailutoimintoja ja loma-asutusta suunniteltaessa on otettava huomioon porotaloudelle tärkeät alueet. Suunniteltaessa valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa.

Määräyksellä toteutetaan valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. Lisäksi määräyksellä korostetaan myös Lapin maankäytön erityispiirteitä, jotka on otettava huomioon määräyksessä erikseen mainittujen toimintojen lisäksi mm. suojelu- ja erämaa-alueillakin. Porotaloudelle erityisen tärkeitä

alueita ovat erotuspaikat, kuljetusreitit, vasonta-alueet sekä talviruokinnan kannalta kriittiset jäkälä- ja luppoalueet. Poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä ovat esimerkiksi metsien hakkuut, maanpinnan käsittelyt ja ojitukset, turvetuotannon uusien alueiden käyttöön otto, matkailun ohjelmapalvelualueet ja moottorikelkkailureitit sekä uusi loma-asutus, kun nämä toimenpiteet ovat laajoja tai kohdistuvat porotaloudelle kriittisille alueille. Määräys neuvottelemisesta asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa suunniteltaessa valtion maita koskevia porotalouden harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä on muuten poronhoitolain 53 § mukainen, mutta laajentaa neuvotteluvollisuuden koskemaan myös muita kuin valtion viranomaisia. Määräys toteutuu yleis- ja asemakaavojen, hoito- ja käyttösuunnitelmien, metsätaloussuunnitelmien sekä muiden toteuttamissuunnitelmien kautta.

Suojelu-(S), luonnonsuojelu-(SL) ja erämaa-alueiden (Se) hoito- ja käyttösuunnitelmista on pyydettyvä lausunto alueen kunnilta, Lapin liitolta, Lapin ympäristökeskukselta, Paliskuntain yhdistykseltä, alueen paliskunnilta ja yhteisöiltä, joiden toimialaan suunnitelma liittyy sekä tarvittaessa Lapin tiepiiriltä.

Määräyksellä pyritään vahvistamaan ja virallistamaan hoito- ja käyttösuunnitelmien laatimisessa vuorovaikutteisuutta, avoimuutta ja julkisuutta. Hoito- ja käyttösuunnitelmien laatimisprosessissa tulisi noudattaa soveltuvin osin maankäyttö- ja rakennuslain mukaista kaavoitusprosessia. Lausunto Lapin tiepiiriltä on pyydettyvä silloin, kun alueella on yleisiä teitä.

Malminetsintä ja siihen liittyvät toimenpiteet alueella on turvattava.

Määräyksellä pyritään edistämään aluetalouden ja erikoisesti alueen työllisyyden kannalta tärkeän kaivostoiminnan kehittymistä. Suojelualueilta mahdollisesti löydettävien kaivoskivennäisten hyödyntämisen mahdollisuudet vaihtoehtoisena tulee myös tutkia. Suojelualueen hyödyntäminen voisi olla mahdollista esimerkiksi maanalaisena kaivoksena tai niin, että hankitaan suojeluun vastaavien luontoarvojen alue toisaalta. Määräys toteutuu valtion eri sektoriviranomaisten, kuntien ja muiden yhteistyötahojen tutkimuksien ja suunnitelmien kautta.

Rakennuksia ei tule suunnitella sijoitettavaksi maisemallisesti aroille paikoille, kuten kapeisiin niemenkärkiin ja kannaksille sekä rantamaisemaa hallitsevien kumpareiden huipulle.

Maisema-alueet ja muut maisemalliset herkäät alueet ovat erityisen tärkeitä mm. paikallisille asukkaille ja matkailijoille esimerkiksi näköalapaikkoina. Tulisi välttää paikkoja, joissa rakennus eniten muuttaa maisemaa tai jotka ovat tärkeitä yleisen virkistykseen kannalta. Määräys toteutuu yleis- ja asemakaavoituksen sekä lupamenettelyn kautta.

Hyville, yhtenäisille tai maisemallisesti tärkeille pelloille ei tule suunnitella sijoitettavaksi muuta kuin maa- ja metsätalouteen liittyvää rakentamista, ellei niitä ole yksityiskohtaisemmassa kaavassa rakentamiseen sopivaksi osoitettu.

Hyvät yhtenäiset ja/tai maisemallisesti tärkeät pellot tulisi säilyttää tuotantokunnossa sekä välttää niille rakentamista myös maisemallisista syistä, erityisesti kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeillä alueille. Alueet ovat erityisen tärkeitä mm. maa- ja porotalouselinkeinolle, paikallisille asukkaille ja matkailijoille. Kuntakaavoituksessa tulee olla kuitenkin mahdollisuus ottaa myös peltoalue rakennuskäyttöön. Määräys toteutuu yleis- ja asemakaavoituksen sekä lupamenettelyn kautta.

Rakentamisrajoitus:

Maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus on voimassa virkistys- tai suojelualueeksi taikka liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetuilla alueille (V, LL, ET, EN, EJ, S, SL, SM, SR, Se, vt, kt, st, yt, rataverkko, sähkölinjaverkko). Rajoitus on laajennettu koskemaan puolustusvoimien alueita (EP) sekä tärkeitä ja vedenhankintakäyttöön soveltuvia pohjavesialueita.

Määräyksellä ilmaistaan Itä-Lapin maakuntakaavassa olevien maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukaisten rakentamisrajoitusten laajuus. Määräys toteutuu yleis- ja asemakaavoituksen sekä lupamenettelyn kautta.

Suojelumääräykset:

Suunniteltaessa sellaisen alueen käyttöä, jolla on kiinteä muinaisjäännös, on neuvoteltava Museoviraston kanssa. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty. Lupaa haetaan ympäristökeskukselta, jonka on kuultava asiassa Museovirastoa.

Määräyksellä halutaan muistuttaa suojelluista kiinteistä muinaisjäännöksistä, vaikka niistä määrää muinaismuistolaki (17.6.1963/295). Muinaismuistolain 1 §:n mukaan kiinteät muinaisjäännökset ovat rauhoitettuja muistoina Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta.

5.4. MAAKUNTAKAAVA MAANKÄYTTÖLUOKITTAIN

Maakuntakaavan oikeusvaikutuksia omaava kokonaisuus muodostuu kaavakartasta ja maakuntakaavamääräyksistä. Itä-Lapin maakuntakaavakartassa on osoitettu eri toimintoja varten kehittämisperiaatteita, aluevarauksia, kohde- ja viivamerkintöjä sekä niihin liittyviä merkintöjen selityksistä. Kaavamerkintöihin liittyvät maakuntakaavamääräykset on esitetty myös kaavakartalla.

Maakuntakaavaan liittyy oleellisena osana myös tämä kaavaselostus (ei oikeusvaikutuksia), jossa on esitetty mm. tärkeimmät kaavan lähtökohtiin ja tavoitteisiin liittyvät tiedot, kaavaratkaisujen perustelut sekä kuvaus maakuntakaavan vaikutuksista. Kaavaselostuksen liitteenä (Liite1) ovat aluekuvaukset, joissa on kerrottu tarkemmin yksittäisistä aluevarauksista, mm. varausperuste.

Seuraavassa on esitetty maakäyttöluokittain kaavamerkinnot kehittämismerkinnät selityksineen, sekä periaatteet ja perustelut kaavan sisällöstä.

Aluksi käsitellään kehittämisperiaatemarkintöjä, jotka ovat kehittämissuunnitelmallisia linjauksia eivätkä varsinaisia aluevarauksia. Ne ovat aluevarauksia yleispiirteisempiä ja osoittavat alueita, joilla on erityisiä kehittämisetähtelytyksiä.

5.4.1. Barentsin käytävä

Kehittämissuunnitelmalla **bk** osoitetaan valtakunnallisesti tärkeä kansainvälinen liikennekäytävä. Liikennekäytävän perusrungon muodostavat Itä-Lapin alueella valtatie 5 ja kantatie 82 sekä rautatie- ja lentoliikenneyhteydet (kuvat 5 ja 7). Barentsin käytävä yhdistää eri liikennemuodoilla Norjan, Ruotsin ja Suomen pohjoisosat sekä Luoteis-Venäjän. Käytävään voivat sijoittua myös sähkölinjat, kaasu- ja öljyputket sekä tietoliikenneyhteydet.

Itä-Lapin maakuntakaavassa on annettu Barentsin käytävän maankäyttöluokkaa koskeva määräys: ” *Barentsin käytävää kehitetään kansainvälisenä liikennekäytävänä, jonka maankäytön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen, liikenteen ja matkailun palveluihin sekä liikenneympäristön laatuun. Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon korkealuokkaisen maantie ja rautatien, lentoliikenteen sekä energia- ja tietoliikennejoh-tojen tilavaraukset ja rajoitukset ympäröivälle maankäytölle.* ”

Lappi sijoittuu maantieteellisesti Barentsin alueen keskioön ja sillä on Suomen maakunnista ainoana yhteistä rajaa sekä Ruotsin, Norjan että Venäjän kanssa. Pohjoiskalotin yhteistyö tulee entisestään lisääntymään ja alueesta on mahdollisuus synnyttää yhteinen työssäkäyntialue. Naapurialueiden kehitys tukee Lappia, sillä mm. Pohjois-Norjan ja Luoteis-Venäjän kaasu- ja öljylähteiden hyödyntäminen vaativat kansainvälistä työvoimaa ja hankintoja, joista osa voi kanavoitua kysyntänä Lappiin. Lapin kautta tulee ohjautumaan huomattavaa läpikulkuliikennettä, joka työllistää kuljetuksissa ja palveluissa. Kansainvälisenä liikenneväylänä kantatie 82 tulee nostaa valtatieluokkaan.

Barentsin liikennekäytävällä tulee turvata sujuvan ja turvallisen liikenteen vaatimukset sekä liikenteen palveluiden saatavuus. Sallan raja-asema antaa merkittävästi lisää mahdollisuuksia liikennekäytävän kehittämiselle. Kehittämisessä on otettava huomioon myös, että valtatie 5 ja kantatie 82 kuuluvat kansainväliseen TEN-tieverkkoon ja toimivat myös osana valtakunnallista tieverkkoa. Tästä syystä maankäytön merkittävä lisääminen päätien varrelle edellyttää yksityiskohtaisen maankäyt-

tösuunnitelman laatimista. Suunnitelmassa on esitettävä mm. kehitettävän alueen yksityistiejärjestelyt ja liittymät yleiselle tielle sekä liikennemelualue ja sen huomioon ottaminen.

Ratayhteys Kemijärveltä Kelloselkään tulee säilyttää radanpidon piirissä, jotta voidaan mahdollistaa rahtiliikenteen säilyminen ja kehittyminen etenkin Sallan raja-aseman kautta. Lisäksi on pyrittävä aktiivisesti vaikuttamaan, että Kelloselkä-Alakurtti-ratayhteys rakennetaan. Tämä edellyttää myös Kemijärven ja Kelloselän välisen yhteyden perusrantamista. Rautatieliikenne muodostaa yhdessä linja-autoliikenteen kanssa Pohjois-Suomen joukkoliikenteen rungon.

Sallan raja-asema mahdollistaa Lapin ja erikoisesti Itä-Lapin lentoliikenteen palvelujen kehittämisen Venäjän alueella olevien Alakurtin ja Kirovskin lentoasemien kanssa. Tavoitteena on saada myös kaksi lentokäytävää Sallan raja-aseman kohdalle: toinen korkealle reittiliikennettä varten ja toinen matalalle pienkone- ja helikopteriliikennettä varten.

Vilkkaaksi kasvavan liikenteen vuoksi tulisi valta- ja kantateiden sekä rautatien poikki rakentaa eri tasossa olevia kulkuyhteyksiä paikalliselle liikenteelle, reiteille, poroille ja riistalle.

5.4.2. Maaseudun kehittämisen kohdealue

Kehittämismerkinnällä **mk** osoitetaan maaseutua koskevan kehittämissuunnitelman alueidenkäytöllisiä periaatteita. Itä-Lapin maakuntakaavassa on annettu maaseudun kehittämisen kohdealueille maankäyttöluokkaa koskeva määräys: *Aluetta tulee kehittää maaseudun kulttuuriympäristöön ja monielinkeinoihin tukeutuvana asumisen ja vapaa-ajan vyöhykkeenä.*

Itä-Lapin maakuntakaavassa osoitetaan maaseudun kehittämissuunnitelman alueita, joihin kohdistuu maakunnallisesti tai seudullisesti merkittäviä alueidenkäytöllisiä kehittämistarpeita. Kehittämistarpeet liittyvät maaseutualueiden toimintaedellytysten edistämiseen sekä alueiden erityispiirteiden huomioimiseen. Maaseudun kehittämissuunnitelman alueita täydentävät muut maaseutualueet toiminnollaan ja palveluillaan. Vyöhykkeitä kehitetään kokonaisuuksina, joihin toteuttamissuunnitelmat sopeutetaan. Kuva 5.

Itä-Lapin maakuntakaavassa varattujen maaseudun kehittämissuunnitelman alueiden yleisiä ominaisuuksia ovat:

- vahva maatalous
- vahva porotalous
- ympäristön vetovoimaisuus
- mahdollisuus säilyttää peruspalvelut
- hyvä saavutettavuus
- luontaiset yhteistyömahdollisuudet kehittämissuunnitelman alueiden ulkopuolisten alueiden kanssa (esim. yhteistyö matkailukeskusten kanssa)
- kehittämisen sopeuttaminen alueiden vanhoihin rakenteisiin ja elinkeinoihin (matkailu, loma-asuminen)
- alueiden erilaisuus (maatilojen keskittymät, poroelinkeinojen keskittymät, matkailun vetovoimatekijät, vesistöt, ym.)
- monielinkeinoisuus

Kyliä pyritään tukemaan pienyritystoiminnalla, matkailulla ja loma-asutuksella. Parhaat maatalousalueet pyritään säilyttämään viljeltynä. Rakentamisen tulisi olla perinteiseen kyläympäristöön sopivaa. Maaseudun kehittämisen kohdealueille tulisi laatia toiminnallinen kehittämissuunnitelma ja oikeusvaikutteinen yleiskaava.

Maaseudun kehittämisen kohdealueiden merkitseminen kaavaan ei merkitse sitä, että muilla alueilla ei voisi kehittää toimintaa, vaan osoittaa alueita joilla on erityisiä kehittämissuunnitelman alueita. Maaseudun kehittämissuunnitelman kohdealueille tulisi laatia toiminnallinen kehittämissuunnitelma ja oikeusvaikutteinen yleiskaava. Maaseudun kehittämissuunnitelman kohdealueilla ja keskuskyllissä, joiden ulkopuolella niitä ei enää ole. Kyläkeskusten ja maaseudun kehittämissuunnitelman kohdealueiden osoittamisella pyritään siihen, että näiden voimakkaimpien alueiden työpaikat ja palvelut hyödyttävät myös vielä harvempaan asuttua maaseutua.

Itä-Lapin maakuntakaavassa on osoitettu kahdeksan maaseudun kehittämisvyöhykettä: Kemijokivarsi, Luusua-Juujärvi, Kitkan alue, Etelä-Posion alue, Suolijärvi-Karhujärvi, Kuosku-Saija-Kellosekä, Keminniemen alue ja Etelä-Sallan alue. Kemijokivarren alue on Kemijärven päätaajamasta pohjoiseen aina Pelkosenniemen kunnan Luiron kylään saakka. Luusua-Juujärvi-alue on Kemijoen varressa Kemijärven eteläosassa jatkuen myös Rovaniemen maalaiskuntaan. Kitkan alue on Posion kunnan kaakkoisosassa jatkuen myös Kuusamon puolelle. Etelä-Posion alueella ovat Kulo-harjun, Anetjärven, Sirniön ja Kynsivaaran kylät. Suolijärvi-Karhujärvi-alue sijaitsee Posion koillisosassa ja Sallan lounaisosassa. Kuosku-Saija-Kellosekä alue sijaitsee Tenniöjokivarressa Sallan ja Savukosken kuntien alueilla. Keminniemen alue sijaitsee Sallan päätaajamasta luoteeseen asutus-tila alueella ja Etelä-Sallan alueella on Hautajärven, Hirvasvaaran ja Aholanvaaran kylät.

Kuntien rajat ylittäviä maaseudun kehittämisen kohdealueita tulisi kehittää kuntien yhteistyönä ja liittyen myös läheisiin kunta- ja matkailukeskuksiin.

5.4.3. Matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistykseen kehittämisen kohdealue

Kehittämismääräyksellä **mv** osoitetaan matkailun tai virkistykseen kehittämisen alueidenkäytöllisiä periaatteita. Itä-Lapin maakuntakaavassa on annettu **mv**-alueelle maankäyttöluokkaa koskeva määräys: *Aluetta tulee kehittää matkailukeskusten, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisena kokonaisuutena.*

Matkailun kehittämisvyöhykkeenä osoitetaan suuri aluekokonaisuus, johon kohdistuu tärkeitä seudullisia ja maakuntien välisiä alueidenkäytöllisiä kehittämistarpeita ja odotuksia. Vyöhyke muodostuu erilaisista ja erityisistä luontaisista matkailun vetovoima-alueista sekä niiden monipuolisista palveluista, joita täydentävät matkailuvyöhykkeen ulkopuoliset kohteet ja palvelut. Vyöhykkeen osien kehittämisessä tulee ottaa huomioon yhteistoiminta koko vyöhykkeen puitteissa. Kuva 5.

Matkailun vetovoima-alueen kehittämisen keinoja ovat:

- arvokkaiden kulttuuriympäristöjen vaaliminen ja hoitaminen
- pääteille ja reiteille näkyvien luonnonmaisemien huomioon ottaminen metsien käsittelyssä
- tienvarsimaisemien hoitaminen, mm. vesistö näkymien avaaminen
- teiden ja reittien pitäminen hyvässä kunnossa
- hyvä opastus ja viitoitus kohteisiin, yhteinen kartta
- kohteiden kartoitus, yhteyksien suunnittelu
- kohteiden yhteismarkkinointi

Matkailun kehittämisvyöhyke muodostuu pääasiassa Itä-Lappia kiertävästä suuresta renkaasta. Matkailun kehittämisvyöhykkeeseen kuuluvat oleellisina osina myös maakuntakaavan ulkopuolelta Rukan matkailukeskus ympäristöineen Kuusamosta, Luoston matkailukeskus ympäristöineen Sodankylästä sekä Rovaniemen maalaiskunnan itäosasta Kemijokivarsi. Lisäksi alueen kokonaisuuteen liittyy myös hyvät yhteydet mm. Rovaniemelle, Sodankylään ja Syötteen matkailukeskukseen sekä Venäjälle.

Vyöhykkeen tärkeimmät matkailuun liittyvät alueet ja kohteet ovat: Rukan matkailukeskus ympäristöineen, Kitka, Livojärvi, Riisitunturin kansallispuisto, Kirintövaaran matkailukeskus ympäristöineen, Posion kuntakeskus/ Pentik, Sirniö, Korouoma, Auttiköngäs, Juujärvi, Kemijärven kaupungin keskus, Suomen matkailukeskus ympäristöineen, Kemijärven rannoilla olevat luonto- ja kulttuurikohteet, Kemijokivarsi ja sen varrella olevat kylät, Pyhä-Luosto matkailukeskus ympäristöineen, Pelkosenniemen kuntakeskus, Suvanto-Kairala-Luiro, Luiron suot, Kivitunturi-Vasatunturi-virkistysalue, Savukosken kuntakeskus, Tenniöjoki ja sen varrella olevat kylät, Joutsenaavan suojelualue, Sallan rajanylityspaikka, Sallan kuntakeskus, Sallatunturin matkailukeskus ympäristöineen, Aatsingin hauta ja kylä sekä Onkamo, Hautajärvi ja Oulangan kansallispuisto.

Matkailun ja virkistykseen kohdealuetta täydentää Savukosken ja Sallan pohjoisosaan sijoittuva laaja erämainen alue, jonka vetovoimaisia matkailualueita ovat mm. Kemi-, Kairi-, Nuortti-, Värriö- ja Naruskajokivarret, UK- kansallispuisto sekä Kemihaaran ja Tuntsan erämaa-alueet.

Itä-Lapissa on mahdollisuus monikäyttöiselle sekä kaupallisen matkailun että paikallisten asukkaiden lähivirkistykseen tarpeita palvelevalla aluekokonaisuudella. Matkailukeskusten, kuntakeskusten ja reitin varrella sijaitsevien kylien palvelut ovat niin autolla, mönkijällä, polkupyörällä, jalan kuin talviaikaan moottorikelkalla ja suksilla liikkuvien käytettävissä. Lisäksi reittialueeseen kuuluu pitkiä vesistöjaksoja, joissa on mahdollisuus veneilyyn ja melomiseen. Kuvatulla alueella on jo nyt suuri määrä lähivirkistykseen ja matkailun tarpeisiin soveltuvaa palveluvarustusta. Rukan ja Pyhä-Luoston matkailukeskusten sijainti suunnitellun reittikokonaisuuden kaakkois- ja luoteisreunalla on erinomainen ja keskusten matkailijavirtojen hyödyntäminen luo hyvät lähtökohdat kaupallisen matkailun kehittämiseen reitin kuntakeskuksissa ja kylissä.

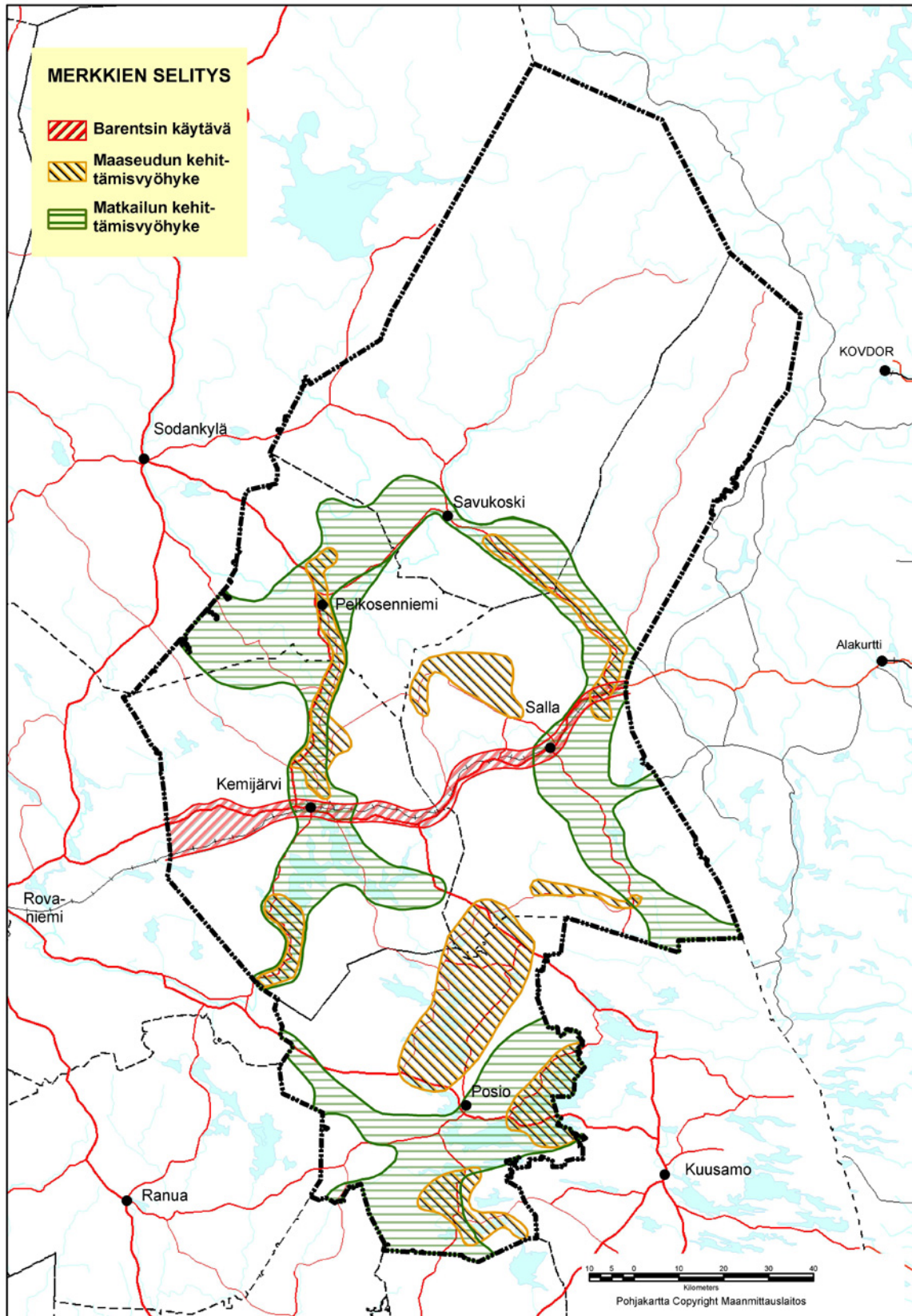
Matkailuvyöhykkeen vetovoima rakentuu paitsi monipuolisiin matkailukeskuksiin myös alueen vetovoimaiseen ja monipuoliseen luonnonympäristöön ja sen erityiskohteisiin. Lisäksi suunnitellulla vyöhykkeellä on runsaasti paikallishistorian ja kulttuuriperinnön nähtävyyksiä ja mielenkiintoisia kohteita. Reitti muodostaa yhtenäisenä alueena markkinoitavan kokonaisuuden, joka toiminnallisesti muodostuu temaattisista osareiteistä. Osareitit eivät siis olisi vain siirtymiä paikasta toiseen, vaan niillä on luontoon ja kulttuurihistoriaan pohjautuva vetovoimainen sisältö. Temaattiset osareitit soveltuvat itsenäisinä kohteina lyhytkestoiseen päiväretkeilyyn, mutta linkittyessään toisiinsa muodostavat toimivat puitteet myös jopa viikon kestävälle vaellukselle. Savukoskelta koilliseen avautuu laaja erämaa-alue, joka tarjoaa puitteet haasteita ja ehdotonta luonnon rauhaa hakeville vaeltajille.

Reittikokonaisuuden lähtöpisteinä toimivat matkailu- ja kuntakeskukset sekä kylät, joihin opastus- ja palvelutoiminta luo kaivattuja työpaikkoja. Kokonaisuus kytkeytyy pohjoisessa, lännessä ja etelässä sijaitseviin reitteihin ja idässä Sallan rajanylityspaikka sekä rajavyöhykkeen jokilaaksot ovat lähtökohdina rajan yli suuntautuvan matkailun kehittämiseksi. Matkailun yhteistyöverkko rakentuu Pyhätunturin, Rukan ja Sallatunturin matkailukeskusten sekä reitin varrella toimivien majoitus- ja ravitsemus- sekä ohjelmanpalveluyrittäjien väliselle yhteistyölle. Kylien asema matkailupalvelujen tuottamisessa on aivan keskeinen ja muutamasta kylästä voi kehittyä kylämatkailutuote, jossa kylän miljö ja ympäristönhoitotyöt tukevat omaleimaisia palveluja.

Reittikokonaisuuden toiminnallinen kehittäminen edellyttää yksityiskohtaista kohteiden kartoitusta ja näiden välisten yhteyksien kokonaisvaltaista suunnittelua viitoituksineen, taukopaikkoineen ja palvelukeskittymineen. Matkailijavirrat ja retkeilijät ohjataan matkailukeskusten lisäksi käyttämään kuntakeskusten ja kylien palveluja ja pitkällä aikavälillä voi syntyä jopa satoja uusia työpaikkoja, joista merkittävä määrä sijainniltaan syrjäisiin kyliin. Matkailijoita ja retkeilijöitä palveleva yritystoiminta muodostaa laajan yhteistyöverkon ja ympärivuotinen toiminta tuo pysyviä työpaikkoja. Asiakkaiden viipymä kussakin kohteessa ei välttämättä olisi kovin pitkä, mutta tasainen asiakasvirta olisi perustana riittävälle kysynnälle. Matkailijoiden kulutuskäyttäytyminen on kehittymässä suuntaan, jossa ensisijaisen matkailukohteen (esim. Ruka ja Pyhä-Luosto) rinnalla halutaan tehdä lyhytkestoisia retkiä lähiympäristön luonto- ja kulttuurikohteisiin. Näin muodostuvat kasvavat mahdollisuudet integroida matkailukeskuksia ympäröivät alueet mukaan keskusvetoiseen kehitykseen.

Reittikokonaisuutta ja sen mahdollisuuksia tulee markkinoida kiinteänä osana matkailukeskusten tarjontaa monipuolisena luonto- ja kulttuurihistoriallisten kohteiden verkostona, jossa reiteillä on mielenkiintoinen ja vetovoimainen sisältö. Kokonaisuutena Itä-Lapin matkailuvetovoima lisääntyy huomattavasti ja alue kehittyy omaleimaiseksi matkailu- ja retkeilyalueeksi, jolla on toiminnalliset yhteydet niin Lappiin kuin Koillismaahankin. Koko aluetta voidaan kehittää ”suuren seikkailun” hengessä, jossa luonnon ja ulkoilma-aktiiviteettien lisäksi nostetaan vahvasti esille paikallishistoria ja kulttuuriperinne.

Kuva 5. Itä-Lapin maakuntakaavan kehittämisvyöhykkeet (kehittämisen kohdealueet)

5.4.4. Taajamatoimintojen alueet

Merkinnällä **A** osoitetaan asumiseen ja muille taajamatoiminnoille, kuten keskustatoiminnoille, palveluille ja teollisuudelle rakentamisalueita, pääväyliä pienempiä liikenneväyläalueita, virkistys- ja puistoalueita sekä erityisalueita.

Itä-Lapin maakuntakaavassa taajamatoimintojen alueen merkinnällä (kuva 6) osoitetaan kaikki taajamissa esiintyvät toiminnot mm. virkistys- ja keskustatoimintojen alueet. Yksityiskohtaisempi taajamatoimintojen alajako ratkaistaan kuntakaavoilla. Kuitenkaan maankäyttö- ja rakennuslain 58 §:n 3 momentin mukaista vähittäiskaupan suuryksikköä ei saa sijoittaa maakuntakaavan tai yleiskaavan keskustatoimintojen ulkopuolelle, ellei alue ole asemakaavassa erityisesti osoitettu tätä tarkoitusta varten. Maakuntakaavassa on osoitettu keskustatoimintojen kohdemerkinnällä **c** Kemijärven ja Sallan keskusta-alueet. Taajama-aluevarauksina maakuntakaavassa on esitetty kaupunki- ja kuntakeskukset sekä niiden mahdolliset laajenemisalueet.

Taajama-aluevarauksilla on pyritty turvaamaan ennusteiden mukaisen maksimiväestön aluetarve. Tavoitteena on ollut myös ennakoida taajamatoimintojen kehityslinjat pitkällä tähtäimellä siten, että eri tarkoitukseen varattujen alueiden toteuttamisessa voidaan päästä kustannuksiltaan edullisimpaan lopputulokseen. Rakentamista ohjataan ensisijaisesti nykyisiin taajamiin ja kyläalueille asuinympäristöjen viihtyisyydestä tinkimättä.

Maakuntakaavan taajama-alueista on pyrittävä toteuttamaan ensimmäisenä vahvistetut yleis- ja asemakaava-alueet, ennen kuin siirrytään taajamavarauksen uusille alueille. Tällä tavalla voidaan säästää yhdyskuntatekniikan kustannuksia ja säilyttää alueet yhtenäisinä.

Tavoitteena on liikennetarpeen vähentäminen sekä joukkoliikenteen, pyöräilyn ja kävelyn osuuden kasvattaminen. Taajamia ja yhdyskuntarakenteita eheyttäessä tulee huolehtia siitä, että ratkaisut tukevat rakennetun ympäristön ja maiseman ominaispiirteitä ja vahvuuksia sekä parantavat alueen elinympäristöjä. Taajamien sisällä olevat rakentamattomat rakennuspaikat ja muut rakentamiseen soveltuvat vajaakäyttöiset alueet hyödynnetään eheyttämisessä.

Alueiden yksityiskohtaisessa suunnittelussa tulee pyrkiä yhtenäisyyteen, liikenneturvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Alueidenkäytöllä tulee edistää elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä varaamalla riittävästi yritystoiminnalle soveltuvia alueita. Niiden sijoittumisessa tulee kiinnittää huomiota olemassa olevien työpaikka-alueiden kehittämismahdollisuuksiin, hyvään saavutettavuuteen ja työpaikkojen sijoittumiseen lähelle asukkaita. Taajama-alueiden toteutuksessa yhteys ympäröivään luontoon tulee säilyttää.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää elinympäristöjen terveellisyyden ja turvallisuuden edistämiseen sekä ihmisten terveydelle aiheutuvien haittojen ja riskien ennalta ehkäisemiseen ja olemassa olevien haittojen poistamiseen.

Mittakaavasta johtuen vain Kemijärven ja Sallan taajamatoimintojen alueet osoitetaan varsinaisina aluevarauksina, Pelkosenniemi, Savukoski ja Posio kohdeympyröinä.

5.4.5. Keskustatoimintojen alueet

Kohdemerkinnällä **c** osoitetaan keskustahakuisten palvelu-, hallinto- ja muiden toimintojen alueita niihin liittyvine liikennealueineen.

Itä-Lapin maakuntakaavassa osoitetaan vain ne keskustatoimintojen alueet (kuva 6), joille voidaan sijoittaa myös mahdolliset Itä-Lapin vähittäiskaupan suuryksiköt. Muilta osin Itä-Lapin keskustatoimintojen alueet sisältyvät maakuntakaavan taajamatoimintojen aluevarauksiin.

Itä-Lapin vähittäiskaupan myynti asukasta kohti on noin 500 euroa vuodessa pienempi kuin Lapissa keskimäärin. Tämä voi johtua myös keskimääräistä pienemmästä oman väestön ostovoimasta ja pienemmästä matkailijoiden määrästä mutta luultavasti pääosin vähäisemmästä tarjonnasta, jonka johdosta ostoksilla käydään keskimääräistä enemmän alueen ulkopuolella. Itä-Lapin seutukunnan keskuspaikkana toimiva Kemijärven keskusta omaa riittävän pysyvän väestöpohjan myös vähittäiskaupan suuryksikölle. Lisäksi kansainvälisen Barentsin liikennekäytävän kehittäminen tukee mer-

kittävästi Kemijärven keskustan kehittymistä. Myös Sallan keskusta kehittyi matkailun, Barentsin liikenteen ja rajakaupan ansiosta, joten tästä syystä myös Sallan keskustaan voidaan sijoittaa suuryksikkö.

Sijoittamalla keskustapalvelut ja myös vähittäiskaupan suuryksiköt nykyisiin taajamien keskustoihin tai niiden välittömään yhteyteen, turvataan niiden mahdollisimman hyvä saavutettavuus kaikilla liikennevälineillä.

Itä-Lapin muilla alueilla ei näillä näkymin ole tarvetta varautua vähittäiskaupan suuryksiköihin, koska pysyvä väestöpohja on liian pieni. Matkailun mukanaan tuoman kasvavan asiakasmäärän pystyvät palvelemaan matkailukeskusten suuryksikköä pienemmät yritykset. Näin voidaan parhaiten turvata myös kaupan palvelupisteet ja työpaikat tasaisemmin Itä-Lapin alueella.

Mittakaavasta johtuen keskustatoimintojen alueet osoitetaan kohdeympyröinä. Tarkemmin alueen laajuus määritellään aluekuvauksissa.

5.4.6. Keskuskylät

Kohdemerkinnällä **at** osoitetaan keskuskyliä, joilla sijaitsee tai joille suunnitellaan tai joilla pyritään säilyttämään maaseudun peruspalveluita ja joita voidaan pitää sopivina rakentamisalueina.

Itä-Lapin maakuntakaavassa keskuskylän merkinnällä osoitetaan (kuva 6) sellaisia aluerakenteen, kulttuurin ja maaseudun peruspalveluiden kannalta tärkeitä kyliä, joihin suuntautuu tai joihin halutaan ohjata rakentamista ja palveluja. Muut maaseutualueet täydentävät ja tukevat tätä keskuskylien muodostamaa maaseudun kehittämisen kokonaisuutta. Kylien kehittämistä tuetaan mm. pienyritystoiminnalla, matkailulla ja loma-asutuksella.

Maakuntakaavassa keskuskyliksi on osoitettu *Kemijärvellä* Luusua, Räisälä, Joutsijärvi, Kostamo, Vuostimo ja Lehtola, *Pelkosenniellä* Pyhäjärvi ja Kairala, *Posiolla* Kuloharju, Suonnankylä-Hyväniemi, Karjalaisenniemi, Lehtiniemi, Mourujärvi ja Tolva, *Sallassa* Hautajärvi, Kursu, Ahvensekä, Kellosekä ja Saija sekä *Savukoskella* Kuosku, Martti ja Tanhua. Näiden kylien sijainti on keskeinen omassa kunnanosassaan ja useimmissa niistä on palveluja ja monenlaista yritystoimintaa.

Kylissä tulisi säilyttää asutus lähinnä elinkeinopoliittisin toimenpitein, mutta myös rakennustoimintaa suunnitelmallisesti ohjaamalla. Kulttuurihistoriallisesti tai maisemallisesti arvokkaille kyläalueille on syytä laatia suunnitelma kulttuuri- ja maisema-arvojen säilyttämisestä, mikäli kyliin syntyy uutta rakennustoimintaa. Lisärakentaminen tulee sijoittaa olemassa olevan asutuksen yhteyteen.

5.4.7. Teollisuus- ja varastoalueet

Merkinnällä **T** osoitetaan seudullisesti merkittäviä teollisuus- ja/tai varastotoimintojen alueita.

Itä-Lapin maakuntakaavassa teollisuus- ja varastoalueen merkinnällä osoitetaan (kuva 6) vain Kemijärven Sellu Oy alue. Kunnan sisäiset teollisuusalueet sisältyvät yleensä taajamatoimintojen alueeseen. Myös keskuskyläin sekä maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle voi sijoittua pienteollisuutta.

Alueiden suunnittelussa on otettava huomioon toiminnan aiheuttaman liikenteen järjestäminen siten, että läheisten asuinalueiden tie-/ katuverkkoa ei tarpeettomasti kuormiteta. Merkittävät ympäristöhäiriöt viereisille alueille tulee estää.

5.4.8. Virkistysalueet

Merkinnällä **V** osoitetaan seudullisesti merkittäviä, alueellisesti laajoja tai taajamarakenteen ja taajaman viherväylien kannalta tärkeitä alueita. Alueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Itä-Lapin maakuntakaavassa virkistysalueen merkinnällä osoitetaan (kuva 6) seudullisesti merkittävät taajama-, matkailu- ja kyläalueiden ulkopuoliset virkistysalueet. Alueet on tarkoitettu toteutettavaksi rakentamalla niille laaja ja monipuolinen palveluvarustus sekä riittävä jätehuolto. Virkis-

tysalueiden verkostoa täydentävät mm. laajat suojelualuevaraukset (SL), erämaalain (62/91) mukaiset erämaa-alueet (Se) sekä maa- ja metsätalousvaltaiset alueet, joilla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Lisäksi kaavassa on osoitettu virkistystä palveleva runkoreittiverkosto.

Maakuntakaavassa virkistysalueiksi on osoitettu Kemijärvellä Pöyliövaara-Pitkävaara, Posiolla Korouoma ja Savukoskella Kivitunturi.

Virkistysalueverkoston on tarjottava mahdollisuudet luonnon monimuotoisuuden kokemiseen, monipuoliseen luonnossa liikkumiseen, urheiluun, kalastukseen yms. matkailua sekä muuta virkistytymistä palveleviin toimintoihin. Toisaalta virkistysalueiden muu käyttö, kuten porotalous, riis-tanhoito, metsästys, metsäntuotteiden keräily ja metsätalous asettavat omia tavoitteitaan ja rajoituk-siaan virkistysalueiden toteuttamiselle.

Metsätaloustoimenpiteet virkistysalueilla ovat yleensä sallittuja, vaikka alueiden maisemanhoi-toon onkin kiinnitettävä erityistä huomiota. Metsätaloutta ohjaavat metsälaki, metsätalouden ympä-ristöohjelma, alueellinen metsäohjelma, metsänhoitosuositukset, maisemanhoito-ohjeet, yksityis-maiden monitavoitteinen metsäsuunnittelu sekä valtionmaiden luonnonvarasuunnitelmat ja alue-ekologiset suunnitelmat.

Virkistysalueita varattaessa on otettu huomioon myös Itä-Lapin laajat ja asumattomat ”selko-set”, jotka ovat pääasiassa maa-, metsä- ja porotalousvaltaisia alueita. Nykyaikainen ympäris-tönäkökohdat huomioon ottava metsätalouden harjoittaminen mahdollistaa samanaikaisesti myös tehokkaan ulkoilu- ja virkistyskäytön metsästäjille, kalastajille, marjastajille, moottorikelkkailijoille sekä muille luonnossa virkistäytyville. Lisäksi on otettu huomioon myös se, että lähes kaikkien muidenkin maankäyttöluokkien kohdalla on jouduttu huomioimaan virkistykseen toimintaedellytys-ten turvaaminen. Nämä kaikki yhteensä vähentävät varsinaisten virkistysaluevarausten tarvetta.

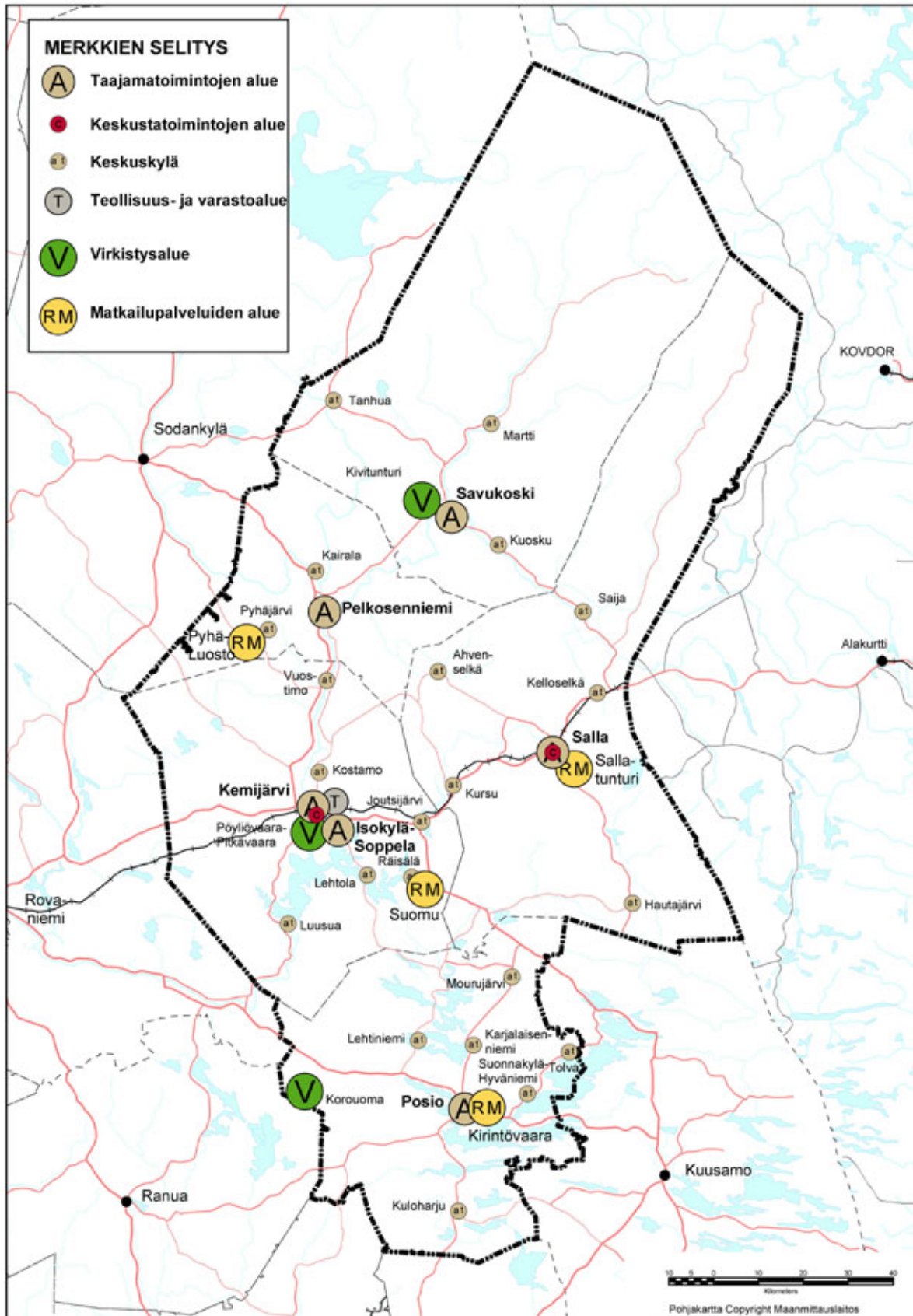
5.4.9. Matkailupalvelujen alueet

Merkinnällä **RM** osoitetaan seudullisesti merkittäviä matkailupalvelujen alueita, kuten matkailu- ja lomakeskuksia, lomakyliä, lomahotelleja, leirintäalueita tai muita vastaavia matkailua palvelevia toimintoja. Itä-Lapin maakuntakaavassa matkailupalvelujen alueen merkinnällä osoitetaan (kuva 6) seudullisesti merkittävät matkailukeskukset ja matkailukohteet, jotka sisältävät myös alueen toi-minnoille tarpeelliset liikenneväylät ja –alueet, palvelu- ja virkistysalueet sekä maa- ja metsätalous-alueet. Yksityiskohtaisempi matkailupalvelujen alueiden alajako ratkaistaan kuntakaavoilla.

Maakuntakaavassa matkailupalvelujen alueiksi on osoitettu Pyhä-Luoston, Sallatunturin, Suo-mun ja Kirintövaaran alueet.

Matkailukeskusten kehittämisessä tavoitteena on tehdä seutukunnan rajojen yli ulottuvaa yhteis-työtä Koillismaahan, Rovaseudun, Luoston ja Murmanskin alueiden kanssa. Matkailukeskusten profi-loitumisella, työnjaolla ja yhteistyöllä pienten kohteiden kanssa muodostetaan vahva ja monipuoli-nen kokonaisuus. Tämä otetaan jossain määrin huomioon jo maakuntakaavassa, mutta ennen kaik-kea se on otettava huomioon matkailu-alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Matkailu-keskusten, kuntakeskusten ja pienten maaseutukohteiden yhteistyöllä parannetaan kaikkien toimin-taedellytyksiä.

Kuva 6. Itä-Lapin maakuntakaavan taajama-, teollisuus-, virkistys- ja matkailupalveluiden alueet sekä keskustatoimintojen ja keskuskyläen kohteet

Matkailualueiden kehittämisessä on kaiken aikaa säilytettävä ne vetovoimatekijät, joiden varassa matkailu toimii. Maakuntakaavassa periaatteena on keskittyä olemassa olevien matkailukeskusten kehittämiseen. Matkailun aiheuttamia haittoja ympäristölle on pyrittävä minimoimaan keskittämällä toiminnot ja jättämällä matkailukeskusten ympäristöt pääasiassa rakentamatta. Liikkuminen matkailukeskusten ympäristöissä ohjataan reiteille. Jätehuolto järjestetään matkailijamäärään nähden riittäväksi. Jätehuollon riittävydestä on varmistuttava aina ennen uusien alueiden käyttöönottoa.

Matkailukeskuksia kehitettäessä on kiinnitettävä erityistä huomiota toiminnan ympärivuotisuuteen, painottaen erikoisesti kesätoiminnan kehittämistä. Kesätoiminnan kehittämisen yksi tärkeimpiä lähtökohtia on rakennettujen alueiden viihtyisät ja viimeistellyt ympäristöt eli kokonaisuutena viihtyisiä kesäilme.

5.4.10. Liikenne ja liikenneväylät

Itä-Lapin maakuntakaavassa esitetään vähintään seudullisesti merkittävät tiet, rautatiet ja lentoasemat (kuva 7). **Tieverkosta** maakuntakaavassa osoitetaan merkinnällä **vt** valtatie, merkinnällä **kt** kantatie, merkinnällä **st** seututie ja merkinnällä **yt** yhdystie. **Rataverkosta** osoitetaan merkinnällä pääradat ja sivuradat. **Lentoliikenteen alueet** osoitetaan merkinnällä **LL**. Alueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Maakuntakaavassa osoitettu tieverkko noudattaa pääosin nykyistä tieluokitusta ja linjauksia. Seuraavassa kaavan mukainen tieverkko luokitetaan sekä radat ja lentoasemat:

Valtatiet: vt 5 Kuusamo - Kemijärvi - Sodankylä, nykyisen kantatien Vikajärvi - Kemijärvi-Salla-Venäjän raja (kt 82) nostaminen valtatieksi

Kantatiet: kt 81 Rovaniemi - Posio - Kuusamo, nykyisen maantien Salla - Hautajärvi - vt 5 (st 950) nostaminen kantatieksi

Seututiet: st 863 Taivalkoski - Posio, st 941 Ranua - Raistakka, st 944 Autti - Kemijärvi, st 945 Isokylä - Perä-Posio, st 947 Maaninkavaara - Posio, st 962 Aska - Vuostimo, st 965 Pelkosenniemi - Savukoski - Kellosekä, st 967 Sodankylä - Tanhua - Savukoski

Yhdystiet: Katso kuva 7.

Pääradat: Rovaniemi - Kemijärvi - Kellosekä (- Alakurtti, Venäjä)

Lentoliikenne: Kemijärven Ketolan lentoasema.

Valtatielle välillä Kalliosalmi - Kemijärvi on varattu myös toinen linjausvaihtoehto uuteen paikkaan nykyisen tien eteläpuolelle.

Liikennejärjestelmän toimivuus on koko yhteiskunnan toimimisen perusedellytyksiä. Siksi sitä on suunniteltava ja kehitettävä osana muuta yhteiskuntaa, kaikki liikennemuodot kattavana kokonaisuutena ja eri osapuolien välisenä yhteistyönä. Itä-Lapin maakuntakaava tukeutuu liikenteen ja liikenneväylien osalta maakuntakaavan pohjaksi tehtyyn selvitykseen ”Itä-Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelma”, jonka tavoitteet perustuvat valtakunnallisiin ja maakunnallisiin tavoitteisiin. Näistä keskeisimmät tavoitteet on esitetty seuraavissa julkaisuissa: ”Kohti älykästä ja kestävästä liikennettä 2025” (*Liikenne- ja viestintäministeriö*), ”Rataverkko 2020 Radanpidon linjaukset” (*Ratahallintokeskus*) ja ”Lapin liikenne 2020” (*Lapin liitto, Lapin tiepiiri ja Lapin lääninhallitus*).

Itä-Lapin kansainvälisiä yhteyksiä kehitetään Barentsin euro-arktiseen liikennealueeseen liittyvinä yhteyksinä. Yhteyksiä Sallan rajanylityspaikalta eri suuntiin parannetaan ja liikenteen tarvitsemien logistiikka- ja muiden palveluiden tasoa nostetaan. Sallan rajan avautumisen vaikutukset elinkeinoelämään sekä henkilö- ja tavaraliikenteeseen selvitetään ja hyödynnetään. Kuusamon Korttesalmen rajanylityspaikan mahdollinen muuttuminen kansainväliseksi muodostaa toisaalta Sallan kanssa kilpailevan reitin mutta toisaalta tuo myös uusia mahdollisuuksia esim. kiertomatkailulle.

Tarvittaviin liikenneyhteyksiin varaudutaan kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia päällykennyhteyksiä. Yhteysverkostojen suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan huomioon luonnon mo-

nimuotoisuuden, maiseman, kulttuuriympäristön tai virkistyskäytön kannalta arvokkaiden alueiden ja kohteiden säilyminen. Meluhaittojen ehkäisemisestä on annetaan maakuntakaavamääräys.

Vähäisistä rahtimääristä johtuen Itä-Lapin rahtiliikenteen terminaalitoiminnot olisi hyvä keskitää Kemijärvelle. Rahtiterminaalit toimisi junarahdin, lentorahdin, maantiekuljetusten, joukkoliikenteen tavararahdin ja liityntäliikenteen terminaalina sekä eri kuljetusmuotojen vaihtopaikkana.

Maakuntakaavalla pyritään edistämään joukkoliikenteen ja paikallislogistiikan toimintaedellytyksiä. Yhtenä toimintamallina esitetään liikennejärjestelmäselvityksessä matkojen ja kuljetusten tilaus- ja yhdistelykeskusta (MATTI), joka olisi tulevaisuudessa myös osa koko Lapin MATTIA.

Toimintamallin sisältö:

- Suunnittelee ja hankkii kuntien kuljetuspalvelut
- Ottaa vastaan matkatilauksia.
- Yhdistelee eri matkatilaukset mahdollisuuksien mukaan.
- Järjestää liityntäliikenteet.
- Muodostaa tilausten perusteella reitit.
- Välittää matkatilaukset kuljetusvälineille.
- Välittää tietoa joukkoliikenneyhteyksistä.
- Järjestää myös mahdolliset tavarakuljetukset

Suomessa on perustettu viime vuosina useita matkojenyhdistelykeskuksia, joista tarkemmin Itä-Lapin liikennejärjestelmäraportissa. Yleensä yhdistelykeskuksen perustilaukanta tulee kunnan kuljetuksista, pääosin sosiaali- ja terveyssektorin sekä koulusektorin tarpeista.

Liikenne- ja viestintäministeriö tukee merkittävästi joukkoliikennettä ja sen kehittämistä. Avustusten jakoperusteita tulisi kehittää enemmän aluepoliittisia tavoitteita suosiviksi.

Tieverkko luokitellaan Itä-Lapin maakuntakaavassa neljään eri luokkaan, joka vastaa Tiehallinnon toiminnallista tieverkkoluokitusta. Kaavassa on osoitettu myös kulttuurihistoriallisesti tai maisemallisesti merkittävä tie tai reitti -merkinnällä Savukosken Seitajärvelle menevä museotie. Tie on autolla ajettavassa kunnossa oleva polkutie.

Tiestön ja sen kunnossapidon merkitys Lapissa korostuu muiden liikennemuotojen vähäisyyden vuoksi. Lapin hyvä saavutettavuus ja elinkeinoelämän toiminta ovat riippuvaisia erityisesti pääteiden kunnosta, mutta myös alempiasteinen tiestö on mm. puunjalostusteollisuudelle ja asukkaiden palvelujen saatavuudelle tärkeä. Tiestöön kohdistuvat kehittämistarpeet painottuvat entistä voimakkaammin toisaalta pääteiden liikenteen sujuvuutta parantaviin toimenpiteisiin, toisaalta taajamien ja niiden lähistöjen liikennöitävyyden ja liikenneturvallisuuden parantamiseen.

Itä-Lapin alueella tieliikenteen kasvu kohdistuu ennen kaikkea pääteille, etenkin matkailukeskusten läheisyydessä oleville pääteille. Lisäksi liikennettä lisää Sallan raja-asema. Toisaalta väestön vähentyminen ja ikärakenteen muutokset vähentävät liikennettä etenkin alempiasteiselta tieverkolta.

Päätiet ja ennen kaikkea valtatie 5 sekä kantatie 82 muodostavat Itä-Lapin maankäytössä liikenteen perusväylät, joiden varrella voidaan parhaiden ylläpitää ja kehittää asumisen ja elinkeinoelämän palveluja. Tiestöä kehitettäessä on kuitenkin otettava huomioon pääteiden asema osana valtakunnallista tieverkkoa. Siksi maankäytön merkittävä lisääminen päätien varrelle edellyttää yksityiskohtaista maankäyttösuunnitelmaa, jossa on esitettävä mm. kehitettävän alueen yksityistiejärjestelyt ja liittymät yleiselle tielle sekä liikennemelualue ja sen huomioon ottaminen.

Tavoitetieverkko vuodelle 2020 noudattaa perustiestöltään nykyisen tieverkon luokittelua. Kuitenkin toiminnallisen luokan muutoksena esitetään Vikajärveltä Sallan raja-asemalle johtavan kantatien 82 muuttamista valtatieksi ja Sallasta Hautajärven kautta valtatielle 5 johtavan maantien 950 kehittämistä seututiestä kantatieksi. Kemijärvi-Ranua-Oulu -yhteyttä kehitetään seututienä. Näiden yhteyksien kehittämistä puoltavat niiden kasvava merkitys matkailun ja raskaan liikenteen yhteyksinä.

Kantatie 82 on tärkeä osa kansainvälistä Barentsin käytävää ja on osa valtakunnallisesti tärkeää liikennekäytävää Norjan, Ruotsin, Suomen ja Venäjän välillä. Tie kuuluu jo nyt Tiehallinnon erityi-

sen tärkeisiin päteihin. Vaikka liikennemäärät tällä hetkellä eivät suuria, realistisena tavoitteena on, että ne kasvavat seuraavan 20 vuoden aikana merkittävästi.

Kansainvälinen liikenne Sallan raja-aseman kautta ja nykyistä maantietä nro 950 etelään tulee kasvamaan. Tämä on lyhin tavarankuljetusreitti suurimman osan Oulu-Salla-linjan eteläpuolista Suomea ja Murmanskin alueen välillä. Sallan raja-asema tarjoaa myös erinomaisia mahdollisuuksia matkailuliikenteeseen Rukan ja Sallatunturin kautta Murmanskin alueelle ja sieltä edelleen joko Karjalan suuntaan, Norjaan tai Raja-Joosepin kautta takaisin Suomeen. Tie yhdistää myös Kuusamon-Rukan kaupunki-matkailukeskuksen ja Salla-Sallatunturi kunta- ja matkailukeskuksen toisiinsa.

Kemijärvi-Ranua-Oulu –yhteys parantaa alueen yhteyksiä Oulun seudulle, jonka merkitys koko Pohjois-Suomen kannalta on kasvamassa. Tielinjauksesta Tielaitoksen Lapin tiepiiri on teettänyt yhteistyössä Kemijärven kaupungin ja Ranuan kunnan kanssa tarveselvityksen vuonna 1998. Tarveselvityksessä on laskettu alustavasti hankkeen liikennetaloudellinen kannattavuus, hyötökustannussuhteeksi on saatu 0,9 ja ensimmäisen vuoden tuottoasteeksi 6,1%, joka on kohtuullisen hyvä. Kustannussäästöt tulevat pääosin ajoneuvokustannuksista (¾ osaa kustannussäästöistä).

Maakuntakaavassa osoitetaan uutena yhdystienä Räisälä-Soppela yhteys, joka yhdistää Kemijärven kaupunkikeskuksen ja Suomen matkailukeskuksen. Muita uusia yhdysteitä ovat Lokka – Ruuvaaja, Martti – Naruskajärvi – Särkelä, Ahvenselkä – Savukoski. Uudet yhdystiemerkinnät perustuvat tavoitteisiin kehittää virkistys-, matkailu-, puutavara- ja työmatkaliikennettä. Lähivuosina ei ole tarvetta kaikkien teiden ympärivuotiseen käyttöön, tiet tulisivat yleiseen käyttöön mahdollisesti seuraavan 20 vuoden aikana.

Yhteystarpeena on osoitettu Mäntyjärvi – Jäkälävaara tieyhteys, tie on merkitty myös Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaan.

Alueen kehittymisen kannalta tärkeät ulkoiset ja sisäiset tieliikenneväylät pidetään liikenteen vaatimassa ja standartin mukaisessa kunnossa: Vikajärvi – Kemijärvi - Salla - Venäjän raja, Kemijärvi – Ranua – Oulu, Sompsanperä - Salla. Lisäksi ainakin seuraavia tärkeitä seudullisia teitä tulee parantaa: Kemijärvi - Arvospuoli, Martti - Tulppio, Kitkan ympärystie, Posio - Kemijärvi.

Yleisten teiden tienpidon lähtökohtana on se, että toimintaedellytykset turvataan myös alemmalla tieverkolla kaikissa olosuhteissa, lukuun ottamatta raskaan liikenteen osalta kelirikkoaikaa.

Tieverkolle tehtävät toimenpiteet kohdistetaan ensisijaisesti tiestön parantamiseen nykyiselle paikalleen nykyisiä rakenteita ja tieaukkoja hyödyntäen. Kuitenkin maakuntakaavassa varaudutaan toisena vaihtoehtona kantatie 82 rakentamiseen uuteen paikkaan välillä Kalliosalmi - Kemijärvi.

Taajama- ja kyläalueiden laajenemissuunniksi ei tulisi valita päteiden pituussuuntia. Liikennöitävyyden, liikenteen sujuvuuden ja liikenneturvallisuuden kannalta on merkittävää, kuinka pitkällä matkalla taajama- ja kylätoimintojen alue sisältää päteitä. Taajama- ja kyläalueilla liikenneturvallisuutta on edistettävä rakentamalla mm. kevyenliikenteen väyliä.

Kaavoituksessa ja liikennejärjestelyjen suunnittelussa on matkailun ohjelmalvelutoiminnan sekä reittien tilantarve otettava huomioon. Erilaisia toimintoja ja reittejä suunniteltaessa tulee pyrkiä mahdollisimman harvoihin teiden risteyskohtiin. Tien ja reittien risteyskohdat tulisi rakentaa eri tasoon sekä eri toimintojen reitit turvallisesti eri kaistoille.

Rataverkosta Itä-Lapin maakuntakaavassa osoitetaan merkinnällä päärata ja sivurata.

Ratayhteys Kemijärveltä Kelloselkään tulee säilyttää radanpidon piirissä, jotta voidaan mahdollistaa rahtiliikenteen säilyminen ja kehittyminen etenkin Sallan raja-aseman kautta. Ratayhteys kuuluu TEN-verkkoon. Lisäksi on vaikutettava aktiivisesti siihen, että Kelloselkä - Alakurtti - ratayhteys rakennetaan. Sallan raja-asemalta on noin 70 km Venäjän Alakurttiin, josta on ratayhteys Kantalahteen ja sen kautta muualle Venäjän rataverkkoon. Kelloselän ja Alakurttiin välisen ratayhteyden toteuttaminen mahdollistaisi sekä tavara- että matkustajajunaliikenteen Suomen ja Venäjän välillä. Tämän liikenteen toteutuminen edellyttää myös Kemijärven ja Kelloselän välisen yhteyden perusparantamista.

Itä-Lapin asukkaiden, matkailijoiden ja matkailuyritysten kannalta on tärkeää, että matkustajajunaliikenne Kemijärvelle säilyy. Henkilöjunaliikenteen säilymistä on tuettava mm. auton kuljetusmahdollisuudella junassa Kemijärvelle, toimivilla jatkoyhteyksillä ja matkaketjuilla sekä eri kulumuotojen yhteisillä lippuyhdistelmillä. Säännöllisen matkustajaliikenteen ulottaminen Sallaan saakka ilman Venäjän yhteyttä on vaikea toteuttaa vähäisten matkustajamäärien takia.

Joukkoliikenteen kehittämisessä on merkittävä rooli yhteyksien hyvässä järjestämisessä sekä Rovaniemen että Kemijärven rautatieasemille. Nopeilla runkoreiteillä ja niihin liittyvillä kutsuohjatuilla liityntäliikenteillä voidaan parantaa joukkoliikenteen palvelutasoa. Liityntäliikenteeseen voidaan kytkeä myös Venäjän suunta Sallan raja-aseman kautta.

Rautatieliikenne muodostaa yhdessä linja-autoliikenteen kanssa Pohjois-Suomen joukkoliikenteen rungon. Junaliikenteen merkitys on suuri nimenomaan yhteyksissä muuhun Suomeen. Kaikki Pohjois-Suomen junayhteydet ovat pitkämatkaisia kaukojunavuoroja.

Itä-Lapin maakuntakaavassa ei ole osoitettu vaihtoehtoisia lähinnä matkailua ja malminkuljetusta palvelevia sivuratoja Kelloselkä - Sokli, Kemijärvi - Sokli, Kemijärvi - Pelkosenniemi - Kevitsa sekä yhteyttä Pelkosenniemeltä Sokliin. Kuitenkin sivuratojen rakentaminen on mahdollista, koska maakuntakaavassa ei ole osoitettu ko. alueille mitään sellaisia toimintoja, jotka estäisivät sivuratojen toteuttamisen. Kaavassa sivurata on osoitettu Kemijärven sellutehtaalle.

Lentoliikenteen alueista Itä-Lapin maakuntakaavassa osoitetaan lentoliikenteen alueen merkinnällä Kemijärven Ketolan lentoasema.

Lentoliikennettä on kehitettävä kasvavien kotimaisten tarpeiden lisäksi myös kansainvälisesti, painottaen mm. matkailua, elinkeinoja ja liiketoimintaa tukevien lentoyhteyksien kehittämistä. Lappissa on viisi TEN-verkkoon kuuluvaa Imailulaitoksen ylläpitämää lentoasemaa: Enontekiöllä, Ivalossa, Kemi-Tornio -alueella, Kittilässä ja Rovaniemellä. Lisäksi Sodankylässä toimii kunnan ylläpitämä lentoasema. Itä-Lappia palvelee pitkälle tulevaisuuteen Rovaniemen lentoasema, jonka nykyaikainen mittarilähestymisjärjestelmä mahdollistaa lentotoiminnan huonoissakin näkyvyysolosuhteissa. Lisäksi Kuusamon ja Sodankylän lentoasemat palvelevat myös Itä-Lapin lentoliikennettä.

Kuitenkin Itä-Lapin maakuntakaavassa varaudutaan mahdollisiin tulevaisuuden kehittämistarpeisiin osoittamalla Kemijärven Ketolaan lentoaseman alue. Lisäksi jatketaan selvityksiä Pyhä-Luoston matkailukeskuksen lentoaseman tarpeesta ja sijoituksesta. Pyhä-Luoston alueelle ei ole tehty tähän maakuntakaavaan lentokentän aluevarausta, mutta noin 10 km:n säteellä Pyhän keskustasta on maa- ja metsätalousvaltaisia alueita, joille kentän sijoittaminen on mahdollista.

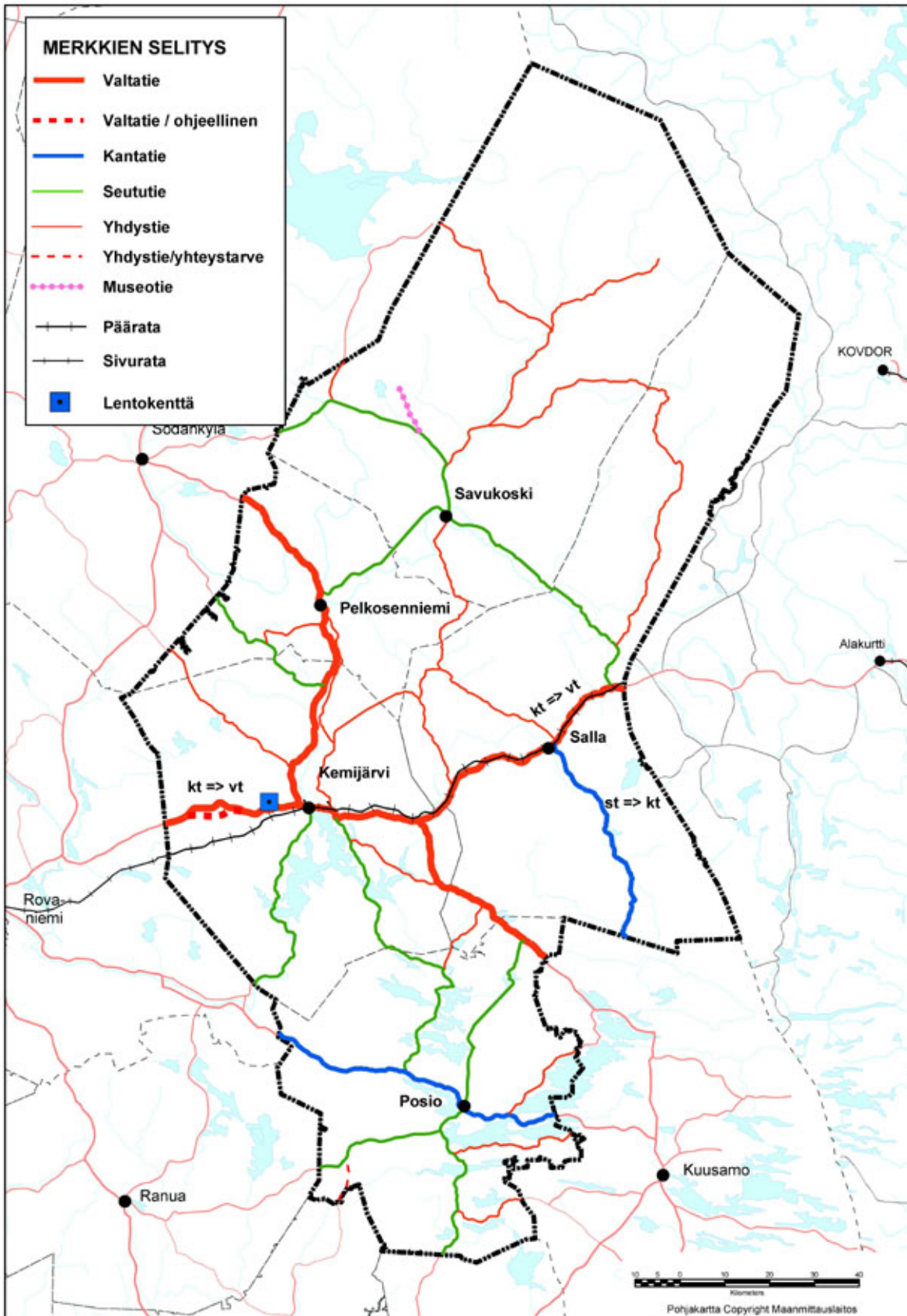
Lentoliikenteen palvelutasoa tulee kehittää järjestämällä Rovaniemen lentoasemalle sekä Posiolta ja Sallasta myös Kuusamon lentoasemalle hyvät runkoreittiyhteydet saapuville ja lähteville lentovuoroille. Näihin runkoreitteihin tukeutuvat kutsuohjatut jatkoyhteydet taajamiin ja matkailukeskuksiin. Myös Sallan kautta Venäjän alueelta tuleva liityntäliikenne on kytkettävissä näihin runkoreitteihin.

Sallan raja-asema voi mahdollistaa Lapin ja erikoisesti Itä-Lapin lentoliikenteen palvelujen kehittämisen Venäjän alueella olevien Alakurtin ja Kirovskin lentoasemien kanssa. Sallan ylityspaikan kohdalla pyritään saamaan myös rajan yli kulkeva matala ja korkea lentokäytävä.

Pienlentokenttiä ei osoiteta maakuntakaavassa, mutta niiden rakentamiseen on syytä varautua matkailukeskusten yleiskaavoissa. Ainakin helikopterikentät matkailun ja pelastustoimen tarpeisiin tulee varata.

Lentoliikenteen alueita kehitettäessä on otettava huomioon lentoturvallisuus kokonaisuutena. Toimeenpääntämissuunnittelussa on erikoisesti kiinnitettävä huomiota lentoesteiden korkeusrajoituksiin ja niiden vaikutus alueen maankäyttöön. Lentoliikenteen lisääntyessä lentomelu muodostaa entistä suuremman ongelman lentoasemien läheisyydessä, joka on otettava huomioon lähialueiden yksityiskohtaisessa suunnittelussa.

Kuva 7. Itä-Lapin maakuntakaavan liikenneverkko

5.4.11. Reitit

Reittiverkostosta Itä-Lapin maakuntakaavassa osoitetaan moottorikelkkailureitit ja ulkoilureitit (kuva 8) sekä selostusosan liitekartalla (kuva 9) veneily- ja vesiretkelyreitit.

Maakuntakaavassa osoitetaan moottorikelkkailun runkoreitistö, joka tulisi toteuttaa virallisina reitteinä (kuva 8). Runkoreitistöltä on jatkoyhteydet alueen ulkopuolisiin päätaajamiin ja matkailukeskuksiin. Runkoreitistöä täydentävät paikalliset reitit, joita ei osoiteta maakuntakaavassa. Pikalistien reittien sijainti tulisi suunnitella yhteistyössä alueen muiden käyttäjien kanssa. Viralliset moottorikelkkailureitit tulisi sijoittaa maa-alueelle. Metsäautoteitä pitäisi voida käyttää moottorikelkkailureitteinä, jos kelkkailu ei aiheuta haittaa tai vaaratilanteita tien varsinaiselle käytölle. Nykyisen tieliikennelainsäädännön mukaanhan tämä ei ole mahdollista.

Moottorikelkkailureitit on suunniteltu tukemaan haja-asutusalueilla olevaa palveluvarustusta (mm. kauppa-, huoltamo- ja majoituspalveluja). Reitit on pyritty linjaamaan luonnonsuojelualueiden sekä porotalouden kannalta arkojen alueiden ulkopuolelle. Suojelualueiden ja erämaa-alueiden sisällä olevien reittien suunnittelu tapahtuu hoito- ja käyttösuunnitelmien laatimisen yhteydessä. Reittien roskaantuminen on estettävä hyvällä jätehuollolla.

Maakuntakaavassa moottorikelkkailureitit osoitetaan olemassa olevien tietojen mukaan ja toteuttamisessa niiden sijainti voi muuttua jonkin verran. Kaavassa esitetään yhteystarpeena seuraavat reitit: Kemijärven päätaajama - Korouoma, Posiolla Riisitunturin kautta kulkeva reitti (joko kansallispuiston läpi tai pohjoisen puolelta kansallispuisto kiertäen) ja Anetjärvi – Kostonjärvi sekä Sallassa Sallatunturilta Pyhäntunturille menevä yhteys (joko Kursun tai Vallovaaran kautta) sekä Maaninkaavaara-Suomu.

Maakuntakaavassa osoitetaan myös ulkoilun runkoreitistö (kuva 8), joita ei ole tarkoitettu käytettäväksi moottoriajoneuvolla kulkemiseen. Käyttömuotoja ovat esimerkiksi hiihto, kävely, pyöräily, poro- ja koirasafarit sekä muut uudet tulevaisuuden käyttömuodot. Tarkempi käyttömuotojen yhteensovittaminen tehdään toteuttamisen yhteydessä. Reittien toteuttamisessa tulee pyrkiä virallisiin ulkoilureitteihin.

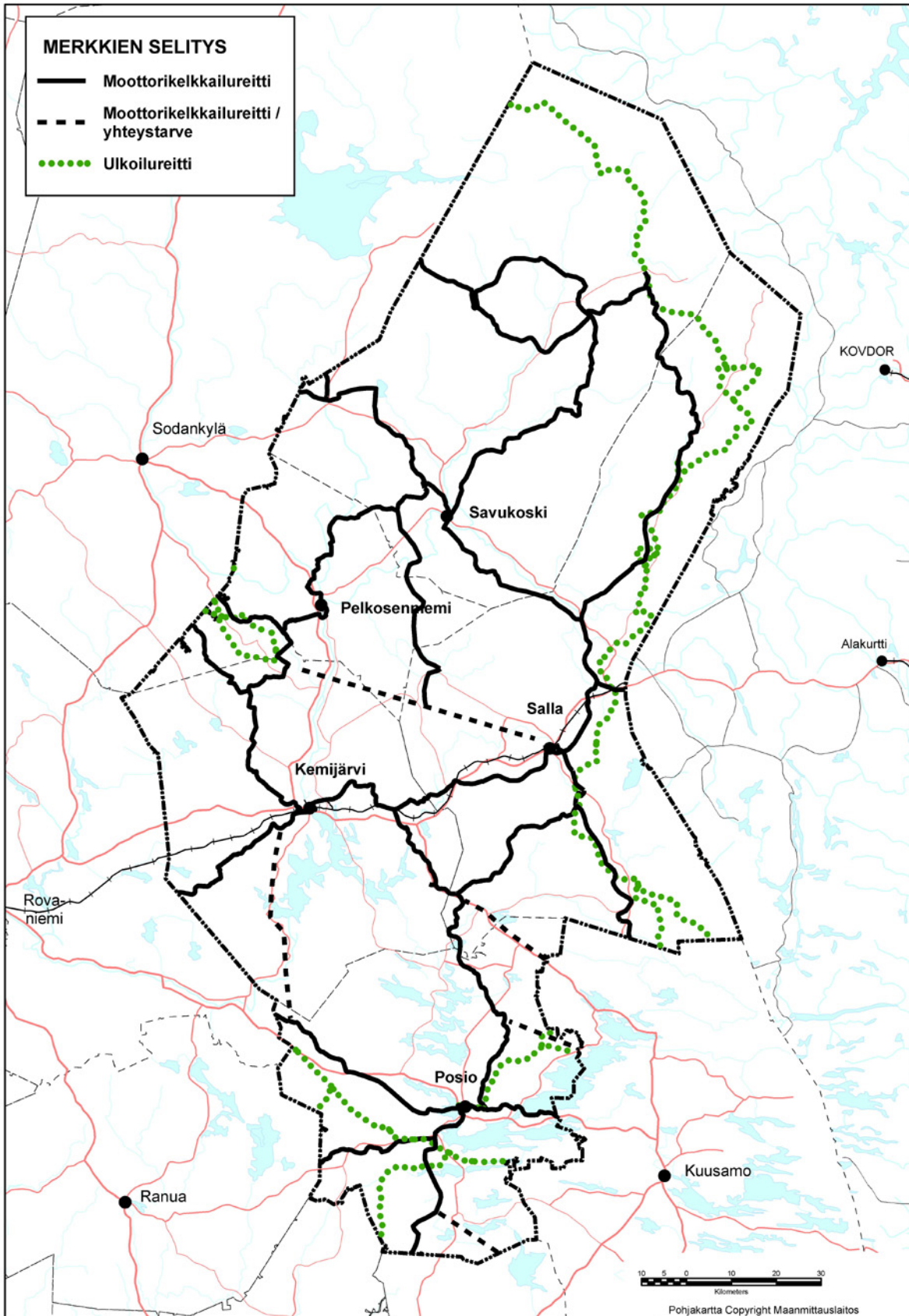
Ulkoilureiteiksi on merkitty vain jo pääosin toteutuneet ylikunnalliset reitit: ukk-reitti, Pyhän ja Luoston väliset reitit, Korouoma sekä Posion yhteydet Rukalle ja Syötteelle. Tähänastisen kokemuksen mukaan kymmenien kilometrien pituisilla reiteillä on erittäin vähän käyttöä. Käyttö keskittyy kunta- ja matkailukeskusten paikallisreiteille ja muutamille tärkeimmille pitkille reiteille. Uudet pitkät reitit saattaisivat aiheuttaa turhaa edistämismuutoksen ja tarpeettomia kuluja. Rengasmaiseen matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealueeseen (mv) liittyvä kaavamääräys velvoittaa kehittämään vyöhykettä matkailukeskusten, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoinnallisuutena. Nämä reitit suunnitellaan yleiskaavoituksessa tai muussa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Myös muualle maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle voidaan tarvittaessa sijoittaa ylikunnallisia reittejä.

Lisääntyvä luonnossa liikkuminen ohjataan hyvin toimiville reittiverkostoille, jotka mahdollistavat haitattoman ja turvallisen liikkumisen luonnossa. Reittien kehittämisen painopiste on laatutason parantamisessa ja ominaisuustietojen taltioinnissa siihen muotoon, että ne palvelevat ohjelmajärjestelmien, matkailun markkinoinnin ja käyttäjien tarpeita. Reitistöjä ovat tärkeitä matkailun veto-voimatekijöitä. Siksi reittien rakentamisessa viimeistelyineen ja lähimetsien käsittelyssä tulee pyrkiä mahdollisimman vetovoimaiseen lopputulokseen. Metsätaloussuunnittelun lähtökohdaksi ja ohjeena pidetään "Pohjois-Suomen metsänhoitosuosituksia".

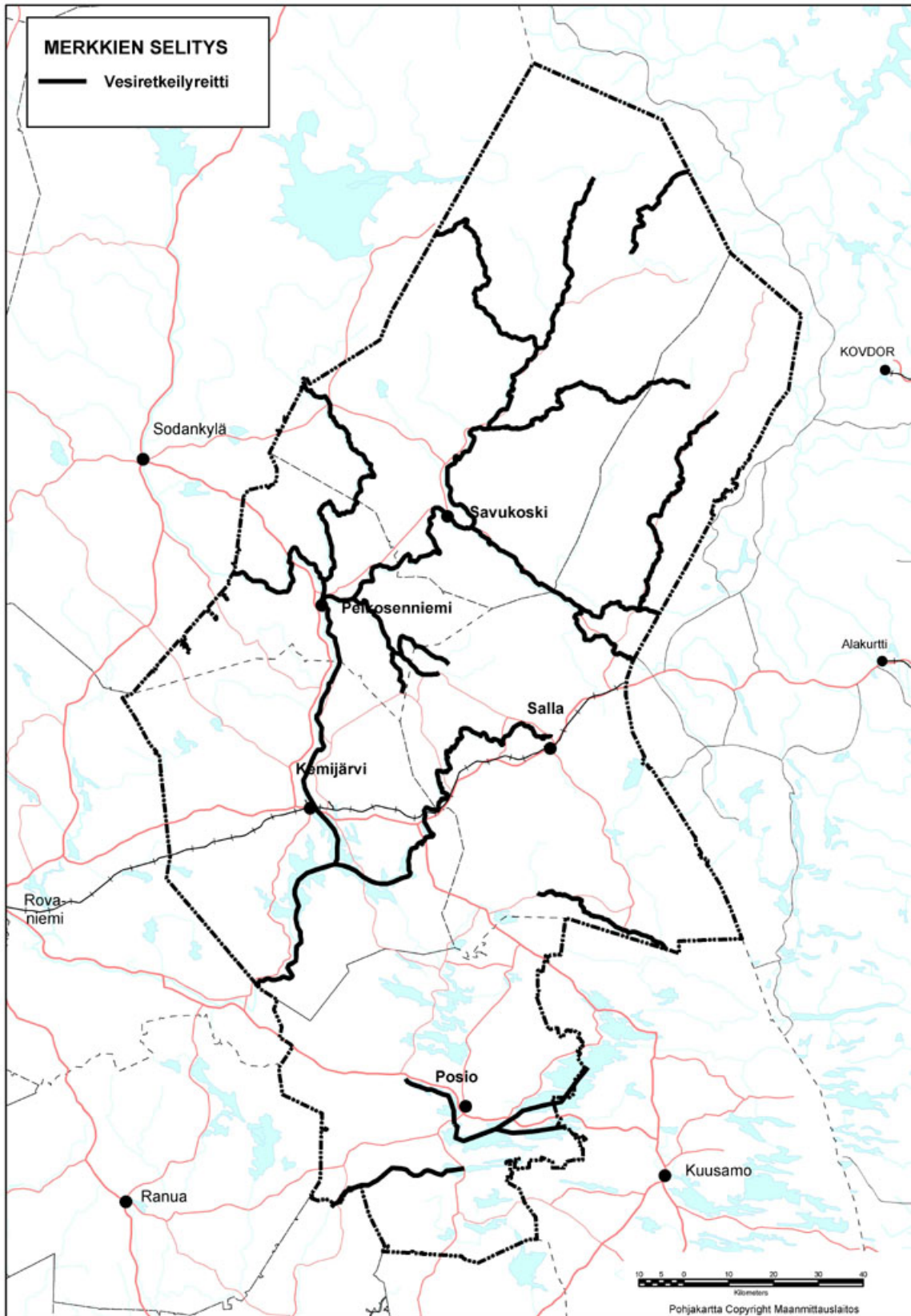
Kaavoituksessa ja liikennesuunnittelussa matkailupalvelujen ohjelmatoiminnan ja reittien tilantarve on otettava huomioon. Erilaisia toimintoja ja reittejä suunniteltaessa tulee pyrkiä mahdollisimman vähiin teiden risteyskohtiin. Tien ja reittien risteyskohdat tulisi vilkkaampien teiden osalta rakentaa eri tasoon sekä eri toimintojen reitit turvallisesti eri kaistoille.

Itä-Lapin veneily- ja vesiretkelyreitit on osoitettu kuvassa 9. Itä-Lappiin tulisi laatia laaja vesistöalueiden kokonaissuunnitelma, joka palvelisi paikallisten asukkaiden elinkeinojen kehittämistä sekä matkailua ja muuta virkistävyyttä.

Kuva 8. Itä-Lapin maakuntakaavan moottorikelkkailu- ja ulkoilureitit

Kuva 9. Itä-Lapin maakuntakaavan veneily- ja vesiretkeilyreitit

5.4.12. Erityisalueet

Merkinnällä **E** osoitetaan alueita, joilla on tietty erityistarkoitus, Itä-Lapin maakuntakaavassa Sallan kansainvälinen raja-asema (kuva 11), joka antaa uusia mahdollisuuksia koko Lapille. Raja-asema mahdollistaa molempien maiden yhteistyönä mm. matkailupalveluiden ja rajakaupan kehittämisen, Venäjän lentokenttien hyödyntämisen sekä muiden kuljetusmuotojen kehittämisen. Raja-asema mahdollistaa liityntäliikenteen Venäjältä Suomen puoleisiin joukkoliikennereitteihin ja samalla parantaa joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä. Raja-asema luo uudet yhteydet etenkin autoilla tapahtuville kuljetuksille. Muurmanskin ja Kantalahden alueet yhdistyvät raja-aseman kautta Lapin eteläosiin, Etelä-Suomeen, Ruotsiin ja Norjaan.

5.4.13. Energiahuollon alueet

Merkinnällä **EN** osoitetaan energiahuoltoa palvelevia laitoksia tai rakenteita, kuten voimaloita ja suurmuuntamoalueita. Alueilla on MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Itä-Lapin maakuntakaavassa energiahuollon alueeksi osoitetaan (kuva 11) seudullisesti merkittävät voimalaitokset: Kemijärvellä Seitakorva ja Jumisko sekä Pelkosenniellä Kokkosniva.

Merkinnällä **z** osoitetaan 110 kV:n ja sitä suuremmat sähkölinjat (kuva 11). Alueilla on MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Itä-Lapin maakuntakaavassa osoitetaan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävät voimajohtojen uudet yhteystarpeet sekä vanhojen verkostojen parantamisen ja laajentamisen tarpeet. Uudet yhteystarpeet osoitetaan olemassa olevien suunnitelmien pohjalta ja niiden sijainti maastossa saattaa tarkemman suunnittelun yhteydessä muuttua. Linjauksissa käytetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

Tuulivoimaa ei käsitellä tässä maakuntakaavassa, vaan siitä tehdään myöhemmin vaihekaava.

Maakuntakaavassa pyritään turvaamaan energiahuollon valtakunnalliset tarpeet sovittaen ne yhteen muun yhdyskuntarakenteen sekä maiseman ja luonnonarvojen kanssa. Tavoitteena on tuontienergian korvaaminen mahdollisimman pitkälle lappilaisilla raaka-aineilla. Puun ja turpeen käytön lisäämisellä on merkitystä maaseudun työllisyydelle ja yritystoiminnalle sekä alueelliselle energiomavaraisuudelle ja huoltovarmuudelle. Kotimaisten polttoaineiden yhteiskäytöllä on merkitystä toisiaan tukevana polttoaineina lämmön- ja sähköntuotannossa. Tutkimuksen ja kokeilujen avulla tulee kehittää uusia energiamuotoja ja selvittää hajautettua sähköntuotantoa paikallisten tarpeiden tyydyttämiseksi sekä kylmään ilmanalaan soveltuvaa energiantuotantoteknologiaa ja energiaa säästäviä tuotteita. Vesivoiman käyttömahdollisuuksista tulisi tehdä valtakunnallinen selvitys.

5.4.14. Jätteenkäsittelyalueet

Merkinnällä **EJ** osoitetaan jätteiden vastaanottoon ja käsittelyyn varatut alueet kuten kaatopaikat ja jätteiden esikäsittelylaitokset. Alueilla on MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Itä-Lapin maakuntakaavassa osoitetaan jätteenkäsittelyalueen merkinnällä jäteasemat (kuva 11). Näillä näkymin Itä-Lapin kunnat kuljettavat tulevaisuudessa loppusijoitettavan jätteensä Rovaniemen maalaiskunnan kaatopaikalle, joten kaatopaikkoja alueelle ei osoiteta. Posiolla on vaihtoehtona kuljettaa jätteensä myös Kuusamoon. Maakuntakaavassa osoitetaan jäteasemiksi Kemijärven, Pelkosenniemen, Posion ja Sallan nykyiset kaatopaikat. Jäteasemien lopullisia sijaintipaikkoja ratkaistaessa on tutkittava muitakin vaihtoehtoja. Savukoski käyttää Pelkosenniemen jäteasemaa.

Jätehuollon tehtävänä on huolehtia siitä, että syntyneet jätteet hoidetaan asianmukaisesti aiheuttamatta haittaa ympäristölle tai ihmisten terveydelle. Lisäksi tavoitteena on jätehuoltolain mukaisesti jätteiden synnyn ehkäiseminen ja hyötykäytön lisääminen.

Kiristyneet jätteiden käsittely- ja hyötykäyttötavoitteet sekä kaatopaikkojen tekniset normit pakottavat myös Lapissa siirtymään keskitettyyn jätehuoltoon. Rovaniemen maalaiskuntaan ja Tornioon rakennetaan suuret kaatopaikat ylikunnalliseen käyttöön. Mahdollisesti uudet kaatopaikat rakennetaan myös Inariin ja Tunturi-Lappiin. Muihin kuntiin jäisi keskitettyyn jätehuoltoon kuuluvat

jäteasemat sekä pienempiä jätteenkeräilypisteitä. Keräilypisteitä ei osoiteta maakuntakaavassa. Kaatopaikkojen, jäteasemien ja muiden pienempien jätteenkeräilypisteiden suunnittelussa tulee huolehtia siitä, että niiden toiminnalla ei aiheuteta saastumisvaaraa pohjavesille. Suljettujen kaatopaikkojen sijainnista ja saastuneista alueista on pidettävä tulevaisuutta varten riittävän kattavaa rekisteriä.

5.4.15. Maa-ainesten ottoalueet

Merkinnällä **EO** osoitetaan alueita soran, turpeen tai muiden maa-ainesten ottoa varten.

Itä-Lapin maakuntakaavassa osoitetaan EO-merkinnällä seudullisesti merkittävät turpeen ottoalueet, joilla on jo toimintaa tai joilla edellytykset on selvitetty (kuva 11). Alueella on muitakin turpeenottoon soveltuvia soita, mutta niiden käyttöedellytyksiä ei riittävästi selvitetty, jotta ne voitaisiin osoittaa maakuntakaavassa. Koko Itä-Lapin ns. ”geologisista soista”, joilta edellytetään yli 20 ha kokoa ja yli 30 cm turvekerrosta, on tähän mennessä tutkittu vain noin 3 %. Alueen geologisten soiden pinta-ala on yhteensä noin 420 000 ha.

Maakuntakaavassa ei osoiteta soranottoalueita, koska alueella ei ole ylikunnallista merkittäviä soranottoaikoja. Suurin soran tarve on Pyhän ja Sallatunturin matkailukeskusten rakentamisessa ja valtatieksi esitetyn Vikajärvi - Sallan raja -tieyhteyden parantamisessa

Maakuntakaavalla ei estetä maa-ainesten ottamista ko. tarkoitukseen varattujen alueiden ulkopuolelta, ellei sitä ole erikseen kielletty. Kuitenkaan maa-ainesten ottamisella ei saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.

Maakuntakaavassa osoitetaan alueita, joilla maa-ainesten otto on kielletty: suojelualueet, arvokkaat harjualueet. Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeillä alueilla (ma) ja vedenhankintaan soveltuvilla pohjavesialueilla (pv) maa-ainesten ottoa tulee välttää tai se tulee toteuttaa huolellisesti maisemaan sovittaen ja pohjavettä varjellen. Maa-ainesten käyttöön ottoa ja jälkihoitoa suunniteltaessa on kiinnitettävä huomiota toiminnan vaikutuksiin ympäristöön ja ympäristön maankäyttöön tuotannon aikana ja sen päätyttyä. Erityistä huomiota on kiinnitettävä porotalouden edellytysten turvaamiseen mukaan lukien mm. porovahinkojen minimointi (aitaukset, ym). Sora-alueiden käytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon ympäröivän harjualueen maisemalliset arvot ja harjumuodostuman luonteenomaiset piirteet, ympäröivä vesi- ja kulttuurimaisema sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät kohteet. Turvealueiden käyttöön ottoa suunniteltaessa on otettava huomioon toiminnan aiheuttamat vesistövaikutukset tuotannon aikana ja sen päätyttyä.

Laajemmin maa-ainesten ottamiseen liittyviä asioita on tarkasteltu Itä-Lapin maakuntakaavan pohjaksi tehdyssä selvityksessä ”Itä-Lapin maakuntakaava-alueen geologiset taustatiedot, Geologian tutkimuskeskus Pohjois-Suomen aluetoimisto, Rovaniemi 2001”.

5.4.16. Kaivosalueet

Merkinnällä **EK** osoitetaan kaivoslain piiriin kuuluvien alueiden hyödyntämiseen tarpeellisia alueita, joilla jo on kaivostoimintaa tai joilla kaivostoiminnan edellytykset on selvitetty.

Itä-Lapin maakuntakaavassa kaivosaluevarauksella **EK** osoitetaan alueita, joissa on todettu, arvioitu tai inventoitu sellaisia malmi- ja mineraaliesiintymiä, että kaivostoiminta on todennäköistä (kuva 10). Alueet halutaan suojata sellaisilta maankäytön pysyviltä muutoksilta, jotka vaarantavat kaivostoiminnan harjoittamisen. Alueet sisältävät myös kaivostoiminnan läjitys- ja rikastushiekka-alueet sekä liikenneväylät ja -alueet. Kaivosaluevarauksina osoitetaan Savukoskelle Akanvaara ja Sokli sekä Pelkosenniemen Lampivaara. Soklin aluevaraukseen liittyy myös aluekohtainen määräys: ”*Kaivostoiminta tulee suunnitella niin, että se ei Yli-Nuortin ja Törmäojan Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla tai ehdotetuilla alueilla muuta maanpintaa tai pintavesiä eikä muutenkaan merkityksellisesti heikennä alueiden luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alueet on sisällytetty tai tarkoitus sisällyttää Natura 2000-verkostoon.*”

Merkinnällä **ek1** osoitetaan alueita, joissa on todettua tai todennäköistä malmi- ja mineraalivarantoa. (kuva 10). Niitä on useita eripuolilla Itä-Lappia.

Itä-Lapissa on muitakin malmi- ja mineraalivarantoalueita, joissa on sellaisia geologisia muodostumia, jotka havaittujen malmiviitteiden sekä muualta maailmasta saadun geologisen tiedon perusteella ovat lupaavia hyödynnettävien mineraaliesiintymien kannalta. Näitä alueita voi käyttää myös muihin tarkoituksiin, kunhan malmin etsintä ja hyödyntäminen sekä näihin liittyvät toimenpiteet turvataan. Nämä alueet on osoitettu vain selostusosan kuvassa 10.

Lisäksi kaivostoimintaa varten on annettu koko Itä-Lappia koskeva yleismääräys ”*Malminetsintä ja siihen liittyvät toimenpiteet alueella on turvattava. Suojelualueelta löytyvien kaivoskivennäisten hyödyntäminen ei saa vaarantaa merkittävästi suojeluarvoja.*” Määräyksellä pyritään edistämään aluetalouden ja työllisyyden kannalta tärkeän kaivostoiminnan kehittymistä. Suojelualueilta mahdollisesti löydettävien kaivoskivennäisten hyödyntämisen mahdollisuudet tulee myös tutkia. Se voisi olla mahdollista esimerkiksi maanalaisena kaivoksena tai niin, että hankitaan suojeluun vastaavien luontoarvojen alue toisaalta. Määräys toteutuu valtion eri sektoriviranomaisten, kuntien ja muiden yhteistyötahojen tutkimuksien ja suunnitelmien kautta.

Soklin karbonatiitti sijaitsee Savukosken pohjoisosassa. Se kuuluu osana ns. Kuolan niemimaan alkalikivikompleksiin, jossa kaivostoimintaa harjoitetaan mm. Kovdorissa ja Hiipinässä. Sokli on pääasiassa fosforiesiintymä, mutta sisältää merkittävästi niobia sekä vähemmän tantaalia ja uraania. Niobin ja fosforin osalta Sokli on potentiaalinen malmi. Akanvaaran emäksiseen kerrosintrusioon liittyy useita kromiittikerroksia, jotka sisältävät kromin lisäksi myös platinaryhmän metalleja. Ylimmän kromiittikerroksen arvioidaan sisältävän noin 18 miljoonaa tonnia kromimalmia.

Kaivostoimintaa ja sen jälkihoitoa suunniteltaessa on kiinnitettävä huomiota toiminnan vaikutuksiin ympäristöön ja ympäristön maankäyttöön tuotannon aikana ja sen päätyttyä. Erityistä huomiota on kiinnitettävä porotalouden edellytysten turvaamiseen mukaan lukien porovahinkojen minimointi.

Laajemmin kaivostoimintaan liittyviä asioita on tarkasteltu Itä-Lapin maakuntakaavan pohjaksi tehdyssä selvityksessä ”Itä-Lapin maakuntakaava-alueen geologiset taustatiedot, Geologian tutkimuskeskus Pohjois-Suomen aluetoimisto, Rovaniemi 2001”.

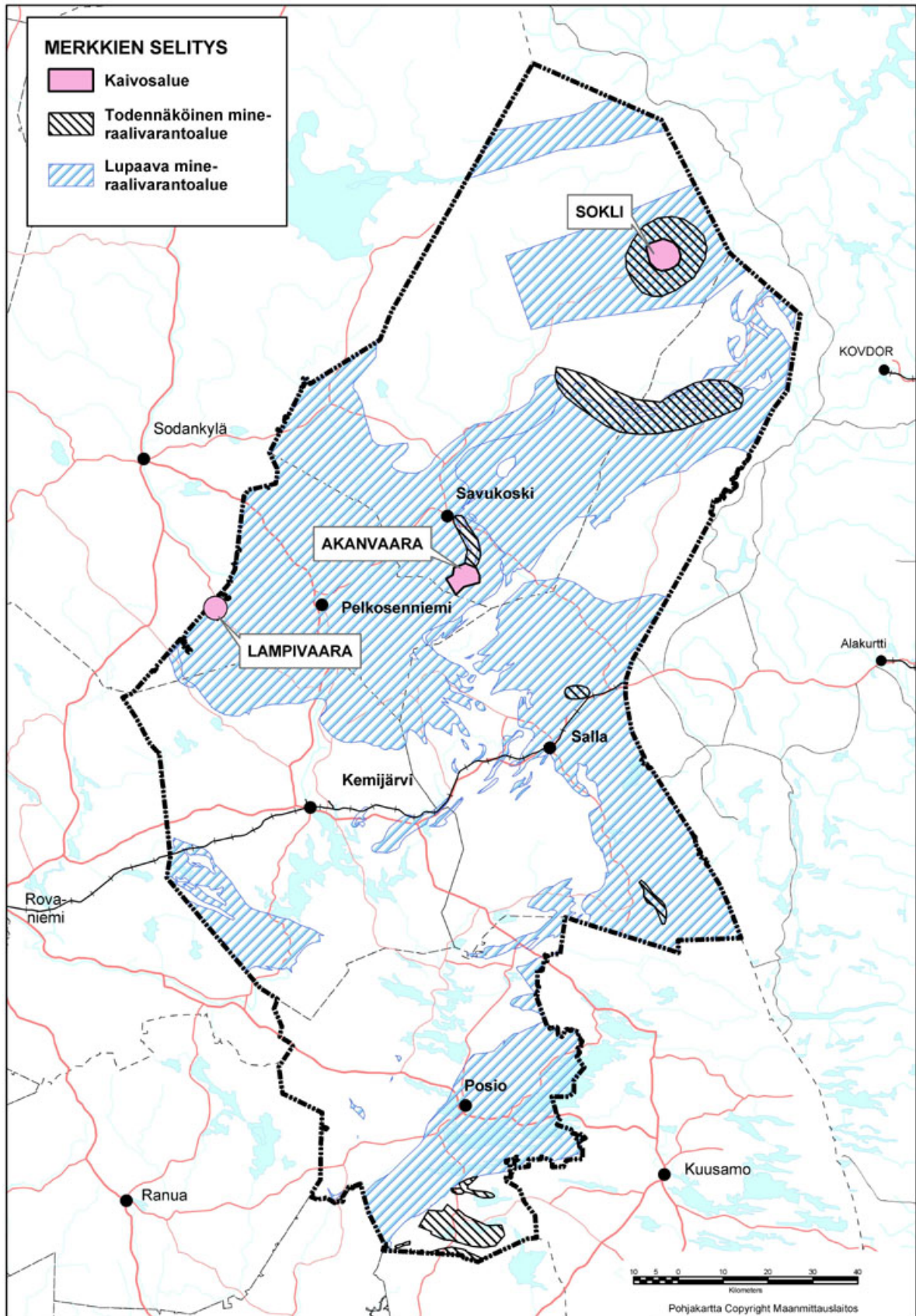
5.4.17. Puolustusvoimien alueet

Merkinnällä EP osoitetaan sellaiset puolustusvoimien pysyvässä käytössä olevat tai sellaiseksi suunnitellut varuskunta-, harjoitus- ja vastaavat alueet, joilla liikkuminen on rajoitettua, Itä-Lapin maakuntakaavassa Rovajärven ampuma-alue (kuva 11). Alueella on MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Ampuma-alue on valtakunnallisesti erittäin tärkeä, ja sen toiminnan kasvumahdollisuudet tulee turvata. Raskaiden aseiden kaliiberi ja tuho vaikutus sekä tärinä- ja meluhaitat kasvavat. Tämä sekä varomääräysten tiukentuminen vaativat entistä laajempia suoja-alueita.

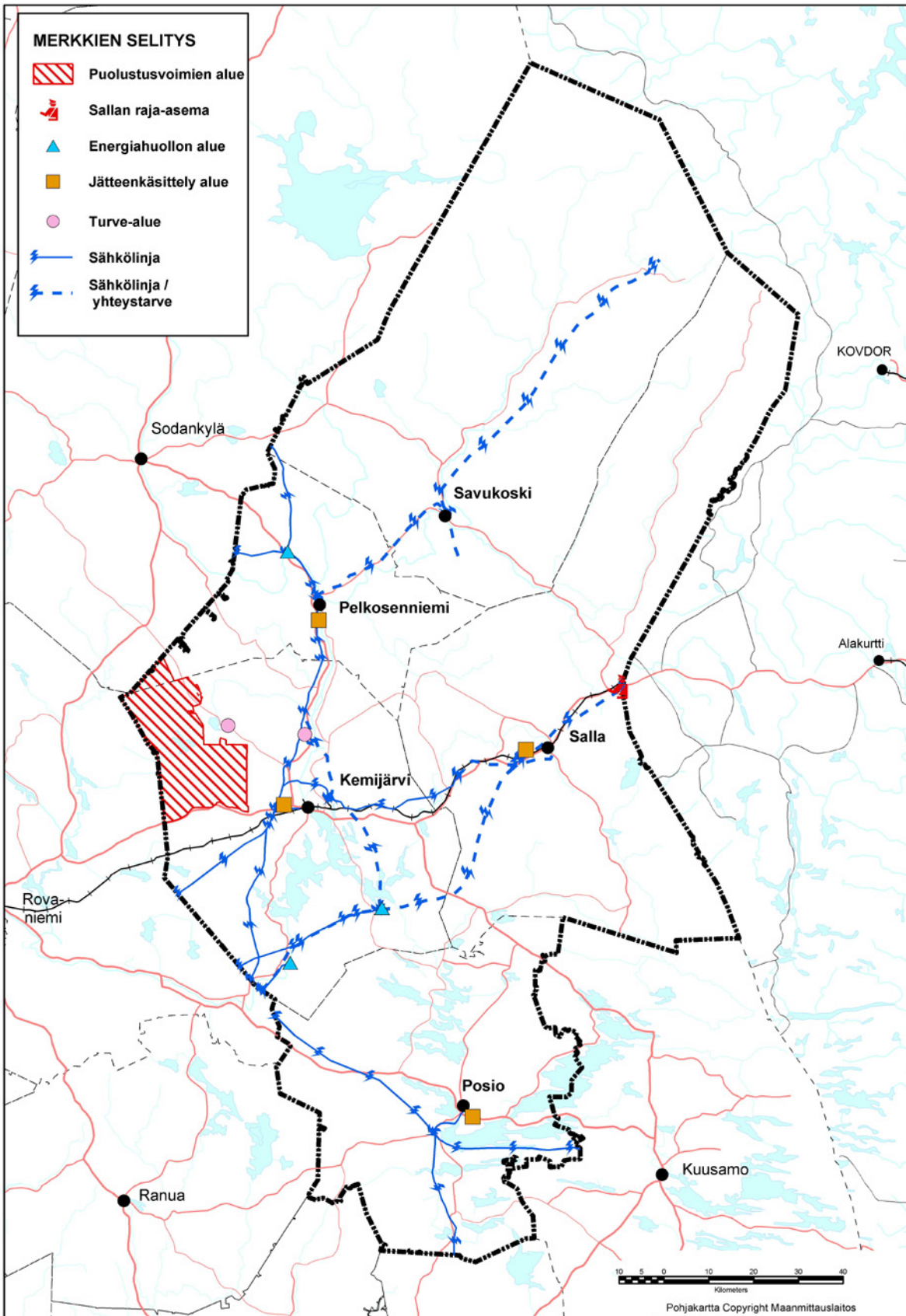
Ampuma-alue on seutukaavasta poiketen rajattu nykyisen kantatien pohjoispuolelle, koska tien eteläpuolella ei ole nyt ampuma-alueen toimintaa ja alueen jakaminen tulevaisuudessa tien molemmille puolille haittaisi kantatien liikennettä ja eteläpuolisen alueen muuta käyttöä. Raskailla aseilla ampumisesta aiheutuu kuitenkin erittäin todennäköisesti myös tien eteläpuoliselle alueelle melu- ja tärinähaittaa, joka tulee ottaa huomioon maankäyttöä suunniteltaessa ja rakennuslupia käsiteltäessä. Tähän velvoittavat valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista ja melun ehkäisyä koskeva maakuntakaavan suunnittelumääräys. Haitta-alueita ei voida vielä määrittää, koska meluselvityksiä ei ole tehty. Puolustusvoimien tavoitteena on tehdä selvitys vuosien 2003-2004 aikana, minkä jälkeen maakuntakaavaa voidaan täydentää suoja-aluemerkinnällä ja siihen liittyvällä rakentamisrajoituksella. Täydennys voitaisiin tehdä Vuotoksen selvitysalueita koskevan täydennyksen yhteydessä ehkä vuonna 2005.

Lapin rajavartiosto ei ole pitänyt tarpeellisenä rajavyöhykkeen merkitsemistä maakuntakaavan. Maanpuolustukseen ja rajavalvontaan liittyvät tarpeet on pyritty ottamaan huomioon koko maakuntakaava-alueella. Maanpuolustusta ja rajavalvontaa koskevia alueidenkäyttöratkaisuja valmisteltaessa on niihin liittyvien tietoturvakysymysten vuoksi pyrittävä kaikilla tasoilla neuvottelemaan erikseen puolustushallinnon edustajien kanssa.

Kuva 10. Itä-Lapin maakuntakaavan kaivosalueet ja mineraalivarantoalueet

Kuva 11. Itä-Lapin maakuntakaavan erityisalueet, energiahuollon alueet, jätteenkäsittelyalueet, maa-ainesten ottoalueet, puolustusvoimain alueet sekä sähkölinjaverkko

5.4.18. Suojelualueet

Kaikkien tämän kaavan suojelualueiden (S, SL, SM, SR, Se) osalta niiden suojeluarvot ja käytön rajoitukset määritellään niissä laeissa ja ohjelmissa, joihin aluevaraukset perustuvat sekä alueiden sisäisissä hoito- ja käyttösäännöissä. Maakuntakaava ei tuo niille uusia käyttörajoituksia.

Suojelualueen yleismerkintää **S** käytetään silloin, kun ei ole kyse selvästi tietyn erityislainsäädännön mukaisesta suojelutarpeesta (kuten luonnonsuojelulain, muinaismuistolain ja rakennussuojelulain) tai jos on kyse kokonaisuudesta joka voidaan toteuttaa useamman lainsäädännön perusteella tai voidaan toteuttaa MRL:lla ja sen mukaisilla määräyksillä. Alueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Itä-Lapin maakuntakaavassa osoitetaan S-merkinnällä (kuva12) pääsääntöisesti rantojensuojeluohjelman mukaiset alueet (Vnp. 20.12.1990) sekä Natura 2000 ohjelman mukaiset alueet, jotka voidaan toteuttaa useamman lainsäädännön perusteella tai voidaan toteuttaa MRL:lla ja sen mukaisilla määräyksillä. Maakuntakaavassa osoitettujen suojelualueiden suojelutaso määräytyy varausperusteen mukaan, joista tarkemmin kaavaselostuksen aluekuvauksissa. Merkinnällä osoitetuilla suojelualueilla suojelutaso voi vaihdella eri osissa, riippuen suojelutyypistä. Maankäyttö suojelualueilla ratkaistaan hoito- ja käyttösuunnitelmilla. Suojelualueilla turvataan luonnon monimuotoisuuden ja maiseman säilyminen ja lisätään mahdollisuuksia virkistäytymiseen. Maakuntakaavassa suojelualueen merkinnällä (S) on osoitettu Luosto, Syötteen kansallispuisto, Livojärvi, Korouoma, Oulangan kansallispuisto, Kuoskunjärvi ja Sieriäisten harjulammet.

Itä-Lapin maakuntakaavassa ei ole osoitettu sellaisia toimintoja tai toimintaperiaatteita, joilla heikennetään merkittävästi luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisia luonnonarvoja.

5.4.19. Luonnonsuojelualueet

Merkinnällä **SL** osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita. Alueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Itä-Lapin maakuntakaavassa osoitetaan luonnonsuojelualueen merkinnällä (kuva 12) lailla perustetut kansallis- ja luonnonpuistot, soidensuojelualueet, lehtojensuojelualueet, lintuvedet ja vanhat metsät sekä valtioneuvosto periaatepäätösten mukaisten luonnonsuojeluohjelmien alueet Natura 2000 ohjelma mukaan lukien. Jos Natura 2000 ohjelman mukaista aluetta ei ole tarkoitettu suojeltavaksi kokonaisuudessaan luonnonsuojelulain nojalla, tällöin Natura-alue osoitetaan maakuntakaavassa suojelualueen merkinnällä **S**.

Luonnonsuojelualueilla maankäyttö ratkaistaan hoito- ja käyttösuunnitelmilla. Maakuntakaavan SL- aluevaraus muodostuu useissa tapauksissa useammasta suojelutyypistä (esim. soidensuojelualueesta ja vanhoista metsistä). Kaavassa osoitettujen luonnonsuojelualueiden suojelutaso määräytyy varausperusteen mukaan, joista tarkemmin selostuksen aluekuvauksissa. Merkinnällä osoitetuilla suojelualueilla suojelutaso voi vaihdella eri osissa, riippuen suojelutyypistä. Luonnonsuojelualueilla turvataan luonnon monimuotoisuuden ja maiseman säilyminen ja lisätään mahdollisuuksia virkistäytymiseen, toisaalta erikoisesti luonnonpuistoissa kulkemista luonnossa myös rajoitetaan.

Luonnon monimuotoisuutta turvataan **luonnonsuojelulla** (20.12.1996/1096). Lain tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen, luonnonkauneuden ja maisema-arvojen vaaliminen, luonnonvarojen ja luonnonympäristön kestävä käytön tukeminen, luonnontuntemuksen ja yleisen luonnonharrastuksen lisääminen sekä luonnontutkimisen edistäminen. Tavoitteiden saavuttamiseksi luonnonsuojelussa on tähdättävä suotuisan suojelutason saavuttamiseen ja säilymiseen. Luontotyypin suojelutaso on suotuisa, kun sen luontainen levinneisyys ja kokonaisala riittävät turvaamaan luontotyypin säilymisen ja sen ekosysteemin rakenteen toimivuuden pitkällä aikavälillä sekä luontotyypille luonteenomaisten eliölajien suojelutaso on suotuisa. Luonnonsuojelulain mukaisia luonnonsuojelualueita ovat kansallispuistot, luonnonpuistot ja muut luonnonsuojelualueet.

Luonnonsuojelua edistetään myös valtioneuvoston periaatepäätösten mukaisilla suojeluohjelmilla. **Valtakunnallisten suojeluohjelmien** tarkoitus on tehdä luonnonsuojelualueiden perustamisesta

suunnitelmallista ja ekologisesti yhtenäistä maan eri osissa. Valtioneuvosto on sitoutunut näiden ohjelmien toteuttamiseen tekemillään päätöksillä, jotka ohjaavat kuitenkin lähinnä vain viranomaisen toimintaa. Ohjelmia toteutetaan perustamalla luonnonsuojelulain mukaisia luonnonsuojelualueita osto- tai korvausmenettelyllä tai maanvaihdon kautta. (Lapin läänin luonnonsuojelukatsaus 1993, Lapin lääninhallitus 1993)

Luonnonsuojelulain mukaisesti perustetut **luonnonpuistot** ovat tutkimukselle varattuja alueita, jotka säilytetään mahdollisimman luonnontilaisina. Yleisön liikkuminen on sallittu vain merkityillä poluilla ja erityisellä luvalla. Itä-Lapissa ovat Maltion ja Värriön luonnonpuistot.

Kansallispuistot ovat luonnonsuojelulain mukaisia erityisiä suojelualueita, joiden perustamisella pyritään suojelemaan tyypillisiä eliöyhteisöjä. Luonnonsuojelun lisäksi kansallispuistojen tarkoitus on palvella tieteellistä tutkimusta, opetusta, yleistä luonnontuntemusta ja virkistystä. Puistoissa liikkuminen on vapaata järjestyssääntöjen puitteissa. Kansallispuiston hoidon ja käytön järjestämistä varten on laadittava hoito- ja käyttösuunnitelma, jossa määritellään toimenpiteet puiston perustamistavoitteiden toteuttamiseksi. Hoito- ja käyttösuunnitelma voidaan laatia myös luonnonpuistolle ja muulle luonnonsuojelualueelle. Hoito- ja käyttösuunnitelman laatii se viranomainen tai laitos, jonka hallinnassa luonnonsuojelualue on. Suunnitelman vahvistaa ympäristöministeriö.

Itä-Lapin maakuntakaavassa on osoitettu Syötteen (S), Oulangan (S), Pyhätunturin (SL), Riisitunturin (SL) ja Urho Kekkosen (SL) kansallispuistot.

Itä-Lapin seutukunnassa on valtion omistamia alueita muodostettu luonnonsuojelulain mukaisiksi **soidensuojelualueiksi** laeilla vuosina 1981 ja 1988 sekä asetuksella vuonna 1985. Soidensuojelualueilla on kielletty pääasiassa toimenpiteet, jotka saattavat muuttaa suoalueen luonnonmukaista vesitasapainoa. Maakuntakaavassa on osoitettu kaikki perustetut ja ohjelmien mukaiset soidensuojelualueet.

Koskiensuojelulailla on suojeltu vesistöjä tai vesistön osia voimalaitoksen rakentamiselta. Maakuntakaavassa ei ole koskiensuojelulain mukaisia alueita.

Valtakunnallisesta **lehtojensuojeluohjelmasta** valtioneuvosto teki päätöksen 3.4.1989. Ohjelman tavoitteena on säilyttää edustavat näytteet maamme karun luonnon rehevimmistä ja runsaslajisimmista metsistä. Alueilla on kielletty luonnonoloihin, maisemaan tai eläin- ja kasvilajien säilymiseen epäedullisesti vaikuttavat toimet. Sallittua on esimerkiksi marjastus, porojen laiduntaminen, kalastus ja yleisön opastusta varten tarpeellisten rakennusten teko. Maakuntakaavassa on osoitettu kaikki lehtojensuojelualueet.

Valtakunnallisesta **lintuvesiensuojeluohjelmasta** valtioneuvosto teki päätöksen 3.6.1982. Ohjelman tavoitteena on alueiden säilyttäminen mahdollisimman luonnonvaraisina. Metsästystä, kalastusta, rantojen laiduntamista ja rantametsien käyttöä rajoitetaan vain mikäli toimenpiteet vaarantavat alueen suojeluarvoja. Maakuntakaavassa on osoitettu kaikki lintuvesiensuojelualueet.

Valtakunnallisesta **harjijensuojeluohjelmasta** valtioneuvosto teki päätöksen 3.5.1984. Ohjelmalla pyritään ensisijaisesti luonteenomaisten geologisten, geomorfologisten ja maisemallisten piirteiden säilyttämiseen. Merkittävin harjumuodostumien luonnontilaa ja maisemakuvaa muuttava toimenpide on yleensä maa-ainestenotto. Maakuntakaavassa on osoitettu kaikki harjijensuojelualueet.

Valtakunnallisesta **rantojensuojeluohjelmasta** valtioneuvosto teki päätöksen 20.12.1990. Ohjelman tarkoituksena on säilyttää valtakunnallisesti arvokasta ranta-aluetta luonnonmukaisena ja rakentamattomana. Maakuntakaavassa on osoitettu kaikki rantojensuojelualueet.

Vanhojen metsien suojeluohjelmasta valtioneuvosto teki päätöksen 27.6.1996. Alueet toteutetaan luonnonsuojelulain mukaisina suojelualueina, jotka pyritään pitämään mahdollisimman luonnonmukaisina. Suojeluohjelman kohteet on valittu siten, että ne muodostavat ekologisesti perustellun pinta-alakokonaisuuden kokonaismetsäalasta. Luonnonsuojelullisesti arvokkaan vanhan metsän ikä on korkeampi kuin talousmetsän ikä. Ohjelman mukaisilla alueilla virkistyskäyttöoikeudet säilytetään ennallaan eli ennen periaatepäätöstä ollutta käytäntöä jatketaan. Maakuntakaavassa on osoitettu kaikki vanhojen metsien suojelualueet.

Natura 2000 -verkostoehdotuksesta valtioneuvosto teki päätöksen 20.8.1998. Euroopan yhteisöjen neuvosto päätti 1992 antamallaan luontodirektiivillä perustaa yhtenäisen eurooppalaisen ekologisen verkoston, Natura 2000 -verkoston. Suomen liittyttyä 1995 Euroopan unionin jäseneksi luontodirektiivi tuli sellaisenaan Suomea velvoittavaksi. Suomen Natura 2000-verkostoon kuuluvat alueet, jotka Suomi ilmoittaa lintudirektiivin mukaisiksi linnustonsuojelualueiksi sekä alueet, jotka EU:n komissio hyväksyy luontodirektiivin perusteella yhteisön tärkeinä pitämiksi alueiksi. Verkosto koostuu pääasiassa olemassa olevista luonnonsuojelualueista, valtioneuvoston periaatepäätösten mukaisista suojeluohjelma-alueista sekä eräistä muista suojelukohteista. Lapista Natura 2000 -ohjelmaan kuuluvat myös lähes kaikki erämaalain (Laki 62/1991) mukaiset alueet. Maakuntakaavassa on osoitettu kaikki lainvoimaiset Natura 2000 suojeluohjelman alueet.

Suojelun taso riippuu kohteen laadusta ja suojelutarpeesta. Koska kohteet ovat erilaisia, myös suojelu voidaan toteuttaa monin eri tavoin. Viranomaisen ei saa myöntää lupaa eikä hyväksyä suunnitelmaa, jos vaikutusten arviointi- ja lausunnot osoittavat, että hanke tai suunnitelma merkittävästi heikentää Natura-alueen luonnonarvoja (Luonnonsuojelulaki 66 §). Tarkastelu tehdään niiden luontotyyppien ja lajien kannalta, joiden vuoksi alue on otettu Natura 2000 -verkostoon.

Yksityismaiden luonnonsuojelualueet on perustettu maanomistajan hakemuksesta alueellisen ympäristökeskuksen päätöksellä. Alueiden luonne ja rauhoitusmääräykset voivat olla hyvinkin erilaiset. Yleensä alueet on perustettu tiettyä tarkoitusta varten, joten maanomistajalla voi olla myös käyttöoikeuksia alueeseen niissä rajoissa kuin suojelutarkoitus sen sallii. Maakuntakaavassa ei ole käsitelty tässä kohdassa tarkoitettuja yksityismaiden luonnonsuojelualueita.

Metsähallitus on päätöksillään rauhoittanut **suojelumetsiä** (aikaisemmin aarnialue), jotka ovat koskematonta luontoa edustavia alueita sekä **arvokkaita suoalueita** (aikaisemmin ojitusrahoitus-alueita), jotka ovat ojitukselta ja vaotukselta rauhoitettuja soita. Näiden osalta Metsähallitus on tarkistanut rajauksia luonnonvarasuunnitelmien laadinnan yhteydessä. Maakuntakaavassa ei ole käsitelty tässä kohdassa tarkoitettuja metsähallituksen päätöksen mukaisia alueita.

Luonnonsuojelulain mukaan voidaan yksittäinen puu, puuryhmä tai muu luonnonmuodostuma rauhoittaa **luonnonmuistomerkkinä**. Kohteen säilymisellä tulee olla merkitystä tieteen tai erikoisuutensa kannalta. Kunta päättää alueen omistajan hakemuksesta tai suostumuksella, yksityisen omistamalla maalla olevan luonnonmuistomerkkin rauhoittamisesta. Valtiolle kuuluvilla alueilla rauhoituspäätöksen tekee se viranomaisen, jolle alueen hallinta on uskottu. Maakuntakaavassa ei ole käsitelty luonnonmuistomerkkejä.

Luontotyyppiä voidaan suojella luonnonsuojelulailla suojellut luontotyypit (luku 4 Luontotyyppien suojelu), metsälailla erityisen tärkeät elinympäristöt (luku 3 Metsäluonnon monimuotoisuuden turvaaminen) ja vesiläilla. Suojeltuihin luontotyyppihin kuuluvia luonnontilaisia tai luonnontilaiseen verrattavia alueita ei saa muuttaa niin, että luontotyypin ominaispiirteiden säilyminen kyseisellä alueella vaarantuu. Maakuntakaavassa ei ole käsitelty luontotyyppiä.

Tärkeät lintualueet (FINIBA-alueet) osoittavat, missä päin Suomea sijaitsevat suojelun kannalta tärkeimpien lintulajiemme pesimä- ja kerääntymisalueet. FINIBA-alueet valittiin 92 Suomessa pesivän tai tänne kerääntyvän lintulajin perusteella. Suomen ympäristökeskus SYKEN ja BirdLife Suomen kartoituksissa on valittu yli 2000 alueen joukosta Suomen tärkeät lintualueet eli FINIBA -alueet (Finnish Important Bird Areas). Pesimisalueiden valinnassa käytettiin kriteerinä lintulajien uhanalaisuutta, minkä lisäksi mukaan otettiin 12 EU:n määrittelemää ns. erityisvastuulajia. Näin saatiin selville tärkeimpien lintulajiemme elinpaikkojen maantieteellinen jakautuminen. Lintualueita on kaikkialla maassamme, joskin lintualueverkossa on selkeitä keskittymiä ja toisaalta valkoisia laikkuja.

FINIBA-alueita on Suomessa 411 ja näistä 13 sijaitsee Itä-Lapissa. Suurin osa alueista Itä-Lapissa on lain nojalla suojeltuja luonnonsuojelualueita ja kansallispuistoja. Alueella on kuitenkin kuusi kohdetta jotka eivät ole kokonaisuudessaan suojelualueella. Näitä ovat Luiron -Kitisen - Kemijoen suot, Kemijärven pohjoisosat, Maltion tunturit, Haikara-aapa - Vitsikko-aapa, Tynnyriaapa ja Riisitunturi - Karitunturi. Kuvassa 13 on osoitettu kaikki FINIBA-alueet Itä-Lapin alueelta. FINIBA-alueita ei ole merkitty kaavakarttaan.

5.4.20. Muinaismuistoalueet

Merkinnällä **SM** osoitetaan muinaismuistolain nojalla suojeltuja valtakunnallisesti tai seudullisesti merkittäviä alueita. Alueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Itä-Lapin maakuntakaavassa kiinteät muinaisjäännökset on turvattu Museoviraston / Lapin maakuntamuseon ohjeiden mukaisesti yleisellä maakuntakaavamääräyksellä ”*Suunniteltaessa sellaisen alueen käyttöä, jolla on kiinteä muinaisjäännös, on neuvoteltava Museoviraston kanssa. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty. Lupaa haetaan ympäristökeskukselta, jonka on kuultava asiassa Museovirastoa.*”

Maakuntakaavakarttaan on merkitty Museoviraston / Lapin maakuntamuseon luokituksen mukaisesti tärkeimmät valtakunnalliset, maakunnalliset ja seutukunnalliset muinaismuistokohteet (kuva 12). On korostettava sitä, että muinaismuistoja Itä-Lapin alueella on paljon enemmän kuin mitä maakuntakaavakarttaan on merkitty. Kaavaselostuksen kuvissa 14-18 on esitetty vuonna 2001 päivitetyn muinaismuistonselvityksen kaikki muinaismuistokohteet. Kohteita päivitetystä selvityksessä oli lähes 700, joista kaavaan on merkitty 16. Tutkimusten edistyessä löytyy myös lisää uusia muinaismuistokohteita ja mahdollisesti entisistä osa voidaan poistaa rekisteristä.

Itä-Lapin kiinteät muinaisjäännökset on päivitetty vuonna 2001 Museoviraston, Lapin maakuntamuseon ja Lapin liiton yhteistyönä. Päivityksessä lähtöaineistona on käytetty ”Itä-Lapin kiinteät muinaisjäännökset” - Lapin seutukaavaliiton julkaisua (sarja A nro 126, 1993) ja Museoviraston arkistoja sekä muutamia kohteita on käyty tarkistamassa myös maastossa. Päivityksestä aineistosta on tehty kansio, johon kohteet luetteloidu ja merkitty 1:20 000 kartoille. Aineisto on myös sähköisessä muodossa. Lisätietoja aineistosta ja sen sisällöstä antavat Lapin liiton lisäksi Museovirasto ja Lapin maakuntamuseo.

Muinaismuistolain (17.6.1963) mukaan kiinteät muinaisjäännökset ovat rauhoitettuja muistoina Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty. Kiinteiden muinaisjäännösten rauhoitusta valvoo Museovirasto. Kiinteitä muinaisjäännöksiä muinaismuistolain mukaan ovat:

- 1) maa- ja kivikummut, röykkiöt, kivikehät ja muut kiveykset ja kivilatamukset, jotka ovat ihmisten muinoin tekemiä;
- 2) pakanuuden aikaiset haudat ja kalmistot, myös sellaiset, joista maanpinnalla ei ole merkkejä;
- 3) kivet ja kalliopinnat, joissa on muinaisilta ajoilta kirjoituksia, kuvia tai muita piirroksia tai maalauksia, hiomauria tai muita hionnan tai hakkuun jälkiä taikka uhrikuoppia;
- 4) uhrilähteet, uhripuut, uhrikivet ja muut palvontapaikat sekä muinaiset käräjäpaikat;
- 5) muinaisilta ajoilta peräisin olevat asumusten jäännökset sekä asuin- ja työpaikat, niin myös muodostumat, jotka ovat syntyneet sellaisten asumusten tai paikkojen käyttämisestä;
- 6) muinaisaikaiset hylätyt linnat, linnamäet, linnoitukset, linnakkeet, vallit ja vallihaudat sekä niiden jäännökset, kirkkojen, kappelien, luostarien ja muiden huomattavien rakennusten rauniot sekä muinaiset hautapaikat, jotka eivät ole seurakunnan hoidossa olevalla hautausmaalla;
- 7) kivet, ristit ja patsaat, jotka muinoin on pystytetty jonkun henkilön tai tapahtuman muistoksi tai uskomuksellisessa tarkoituksessa, samoin kuin muut sellaiset muistomerkit;
- 8) muinaisten huomattavien kulkuteiden, tienviittojen ja siltojen sekä vartiotuli- ja muiden sellaisten laitteiden jäännökset; sekä
- 9) kiinteät luonnonesineet, joihin liittyy vanhoja tapoja, tarinoita tai huomattavia historiallisia muistoja.

5.4.21. Rakennussuojelualueet

Merkinnällä **SR** osoitetaan rakennussuojelulain tai maankäyttö- ja rakennuslain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita. Alueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Itä-Lapin maakuntakaavassa osoitetaan rakennussuojelualueen merkinnällä Kitkan – Livon tukinsiirtolaite Posiolta, Suvannon kylä Pelkosenniemellä ja Suoltijoen pirtti Sallassa sekä Savukoskelta Suttikämpä, Lattunan palovartijan maja ja Riekkohaudan uiton pirtti.

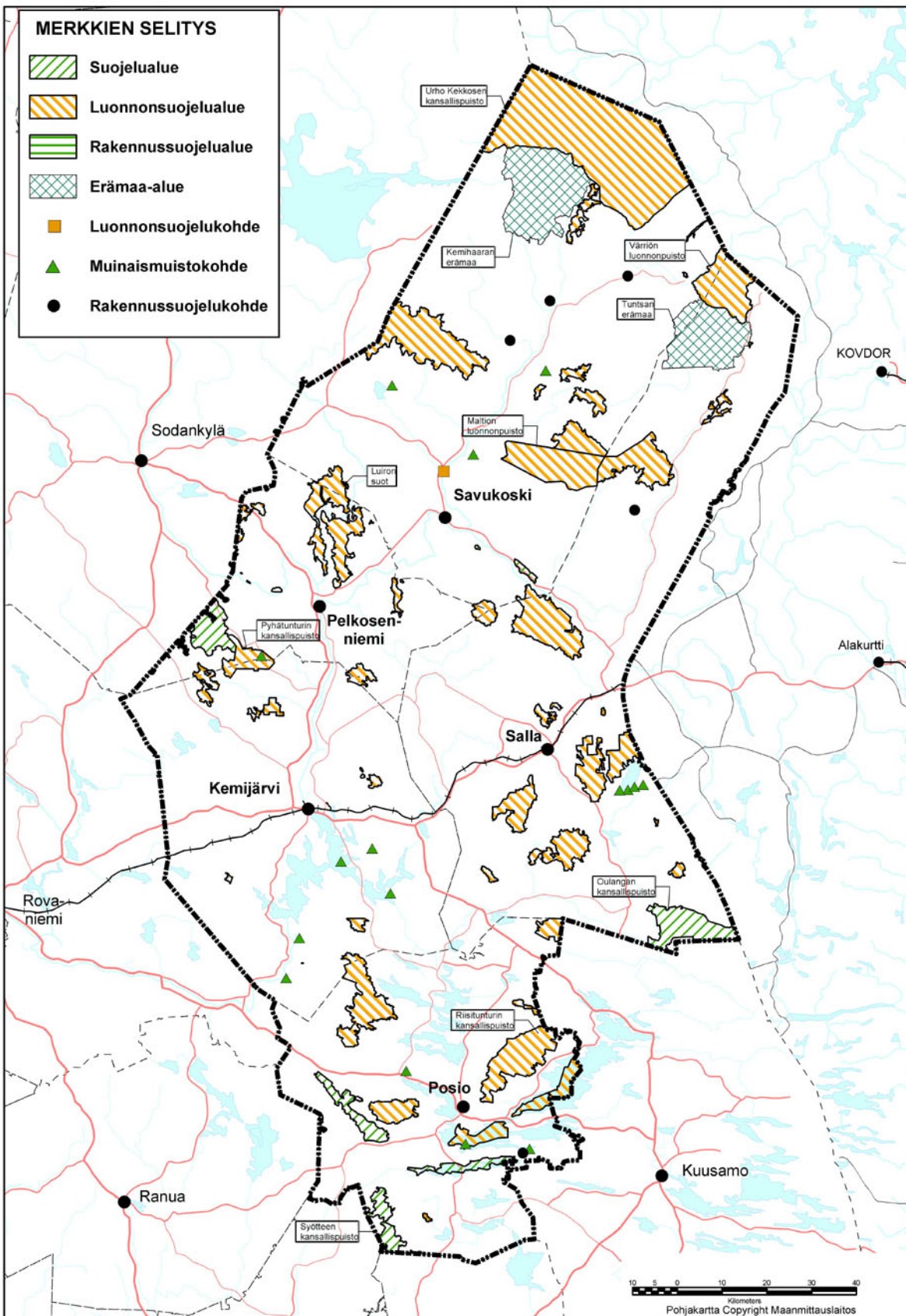
Suvannon kylä on Lapin parhaiten säilynyt 1800-luvun kyläkokonaisuus. Kylässä on toista sataa vanhaa peräpohjalaista rakennusta, jotka on kunnostettu ympäristöministeriön avustuksella vuosina 1985-1990. Kylään on laadittu yleiskaava, joka turvaa kylän merkittävät kulttuurihistorialliset arvot ja ohjaa rakentamisen kyläkuvaan täydentäväksi. Kylää kehitetään kulttuurimatkailukohteena. Lomiasutus ohjataan kylän ulkopuolelle. Suoltijoen pirtti on suurista savottakausista kertova rakennusryhmä, josta on suojeltu miehistö-, ruokala- ja kaupparakennukset. Muut SR-merkinnällä osoitetut kohteet ovat Metsähallituksen ja Museoviraston yhteisellä sopimuksella rauhoitettuja. Muita kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeitä alueita ja kohteita on osoitettu maamerkinnällä, ja niistä kerrotaan kohdassa 5.4.27.

5.4.22. Erämaa-alueet

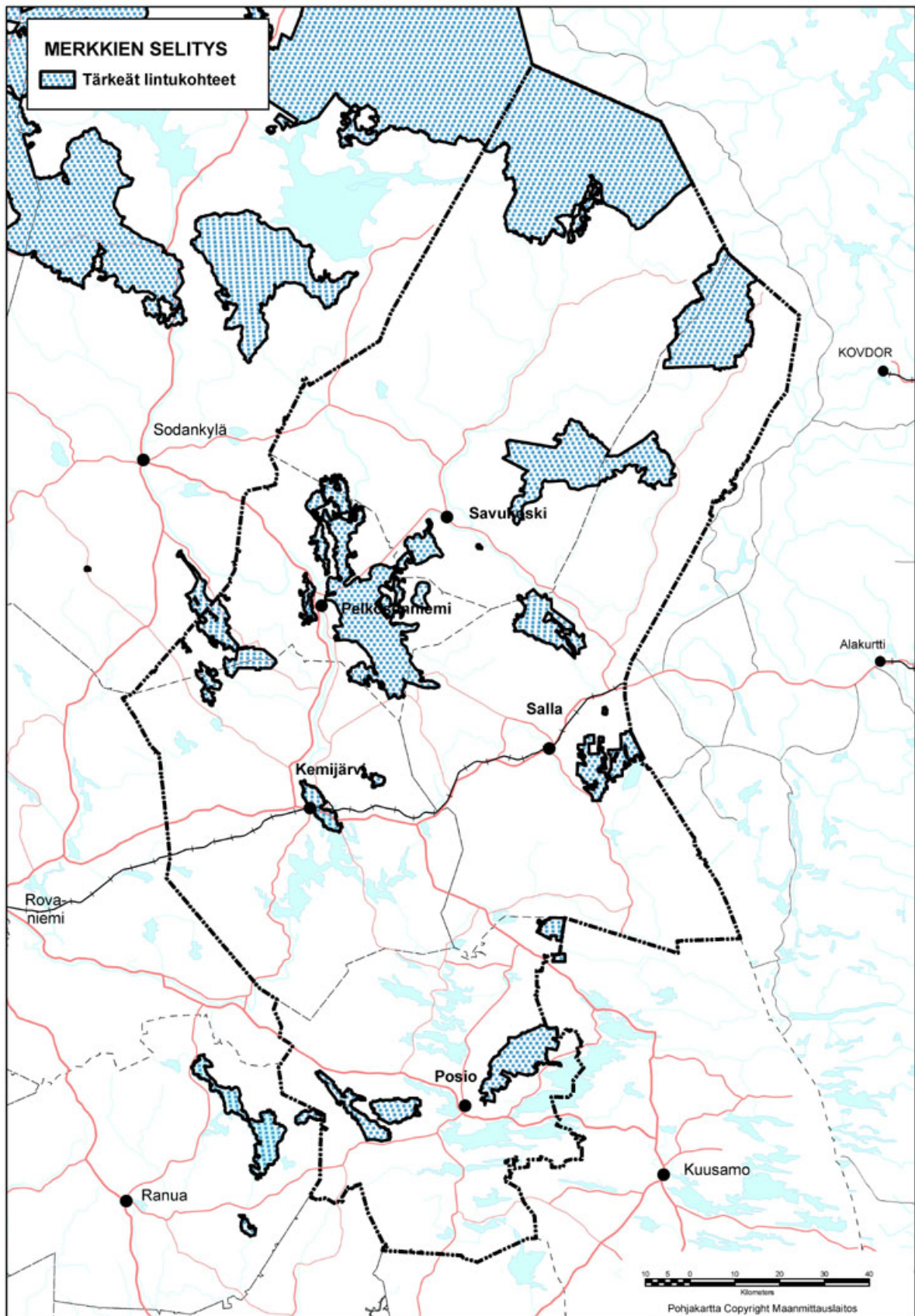
Merkinnällä **Se** osoitetaan erämaalain (62/91) nojalla perustettuja erämaa-alueita, jotka on perustettu erämaaluonteen säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittämiseksi. Alueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Maakuntakaavassa on annettu maankäyttöluokkaa koskeva määräys: ”Erämaa-alueiden hoito- ja käyttösuunnitelmissa tulee huomioida valtakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät veneretkeily-, moottorikelkkailu- ja ulkoilureitit.”

Itä-Lapin maakuntakaavassa on Kemihaaran ja Tuntsan erämaat (kuva 12). Erämaa-alueilla maankäyttö ratkaistaan hoito- ja käyttösuunnitelmillä.

Kuva 12. Itä-Lapin maakuntakaavan suojelualueet, luonnonsuojelualueet, muinaismuistoalueet, rakennussuojelualueet ja erämaa-alueet

Kuva 13. Itä-Lapin FINIBA-alueet

5.4.23 Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet

Merkinnällä **M** osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää alueen pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös muihin tarkoituksiin, kuten poronhoitoon, luontaiselinkeinoihin, asumiseen ja jokamiehen oikeuden rajoissa ulkoiluun.

Itä-Lapin maakuntakaavan alueesta pääosa on maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (M). Lisäksi kaavassa osoitetaan maa- ja metsätalousvaltaisia alueita, joilla on ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Peltoja ei ole aluevarauksina, mutta niille on annettu yleinen maakuntakaavamääräys. Mahdolliset uudet turpeen ottamisalueet sijoittuvat myös pääasiassa M-alueelle. Kaavassa on annettu myös muita yleisiä määräyksiä, joilla ohjataan erityisesti maa- ja metsätalousvaltaisten alueiden maankäyttöä. Maa- ja metsätalousvaltaisille alueille on osoitettu myös päällekkäismerkintöinä kehittämissvyöhykkeitä sekä luonnon ja kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta tärkeitä osa-alueita.

Metsätaloutta ohjaa metsälaki (1093/1996), jonka mukaan alueellisten metsäkeskusten tehtävänä on laatia toiminta-alueelleen metsätalouden tavoiteohjelma (Lapin metsäohjelma 2001-2005). Metsälain tarkoituksena on edistää metsien taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää hoitoa ja käyttöä siten, että metsät antavat kestävästi hyvän tuoton samalla kun niiden biologinen monimuotoisuus säilytetään metsälaissa mainittujen erityisen tärkeiden elinympäristöjen ja muiden arvokkaiden luontokohteiden säilyttämisellä. Itä-Lapissa suojelualueet muodostavat vankan pohjan metsien monimuotoisuuden turvaamiselle. Metsälakia sovelletaan metsän hoitamiseen ja käyttämiseen metsämaaksi luettavilla alueilla. Myös valtion metsät kuuluvat metsälain piiriin.

Metsänhoitosuosituksen uudistaminen tuli ajankohtaiseksi metsälainsäädännön muutosten ja metsäsertifiointin johdosta. Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio laati vuonna 2000 koko maan kattavat hyvän metsänhoidon suositukset. Näiden pohjalta laadittiin Pohjois-Suomen metsänhoitosuositukset 2001, joita tulee pitää metsätaloussuunnittelun lähtökohtana ja ohjeena myös Itä-Lapissa. Pohjois-Suomen metsänhoitosuositukset ohjaavat hyvään ja kannattavaan metsänhoitoon Pohjois-Pohjanmaalla, Kainuussa ja Lapissa. Metsänhoidon tavoitteena on metsien tuotanto- ja uudistumiskyvyn sekä metsäluonnon monimuotoisuuden säilyttäminen siten, että Pohjois-Suomen metsät tarjoavat tulevaisuudessakin merkittäviä tuloja sekä työ- ja virkistytymismahdollisuuksia. Metsätaloutta harjoitetaan siten, että myös muiden maankäyttömuotojen toimintaedellytykset turvataan.

Metsänhoidosta alkavalla ja metsäteollisuustuotteiden vientiin päättyvällä tuotantoketjulla on Itä-Lapissa keskeinen aluetaloudellinen asema. Lapin oma metsäteollisuus kykenee jalostamaan kaiken alueella tuotetun puun ja luo näin edellytykset metsien täysimääräiselle metsätaloudelliselle hyödyntämiselle. Metsien taloudellinen merkitys ei rajoitu pelkästään puunjalostukseen, vaan metsät ovat tärkeitä poronhoidolle, metsästykselle, luonnontuotteiden keräilylle, retkeilylle ja matkailulle.

Itä-Lapissa poroelinkeino on erittäin merkittävä maankäyttäjät ja erikoisesti maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla sekä suojelu- ja erämaa-alueilla. Poroelinkeinoon harjoittamista ohjaa poronhoitolaki. Itä-Lapin maakuntakaavassa porotalouden toimintaedellytyksiä turvataan ensisijaisesti kaavamääräyksillä ja suosituksilla, jotka tulee ottaa huomioon alueidenkäytön yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja toteuttamisessa. Porotalouden toimintaedellytysten turvaaminen on yksi keskeisimmistä kysymyksistä, kun metsien monikäyttöä eri tasoilla suunnitellaan. Poronhoitolain mukaan Itä-Lappi kuuluu sekä erityiseen että muuhun poronhoitoalueeseen. Porotaloudella on elinkeinollista merkitystä poronhoidon lisäksi jalostamisessa, kaupassa ja matkailussa.

Porotalouden toimintaedellytysten turvaaminen käytännössä tulisi perustua luottamukselliseen ja vuorovaikutteiseen sopimiseen Paliskuntain yhdistyksen, paliskuntien ja metsähallituksen kesken valtion maiden osalta. Yksityismaiden osalta tulisi pyrkiä soveltuvien osin vastaavaan vuorovaikutteiseen menettelyyn esimerkiksi metsätaloussuunnittelun yhteydessä. Itä-Lapin alueelta on valmistunut vuonna 2002 POROGIS&DATA –porotalousselvitys, jota tulisi hyödyntää edellä mainittujen neuvottelujen lisäksi myös kuntien laatimissa yleis- ja asemakaavoissa.

Metsätalousalueiden monikäytön turvaamisen lähtökohtana ja ohjeena pidetään Pohjois-Suomen metsänhoitosuosituksia 2001 (ISBN 951-98731-1-2).

5.4.24. Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet, joilla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta

Merkinnällä **MU** osoitetaan alueita, jotka on tarkoitettu pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamiseen, joille suuntautuu ulkoilupainetta ja joille on tarkoitettu sijoittaa ulkoilun ohjaamistarpeen vuoksi polkuja tai reittejä levähdys- ja muine tukialueineen. Itä-Lapin maakuntakaavassa osoitetaan **MU**-merkinnällä matkailukeskusten, virkistysalueiden ja matkailullisesti tärkeiden suojelualueiden ympäristöjä sekä jokivarsia (kuva 18). Runkoreitit sijoittuvat pääasiassa **M**-alueille, joiden metsänkäsittelyä ohjataan kaavamääräyksillä ja suosituksilla.

5.4.25. Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeät alueet

Osa-aluemerkinnällä **ma** pääasiassa maankäyttöluokan päälle osoitetaan valtioneuvoston päätöksen (Vnp. 5.1.1995) mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, luonnonsuojelulain mukaiset maisema-alueet, valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöalueet sekä maakunnallisesti tai seudullisesti arvokkaat alueet. Maakuntakaavassa on annettu maankäyttöluokkaa koskeva määräys: ”*Alueen suunnittelussa on turvattava merkittävien kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen.*”

Itä-Lapin maakuntakaavassa osoitetaan **ma**-merkinnällä Lapin kulttuuriympäristöohjelman mukaiset vähintään seudullisesti merkittävät kulttuuriympäristökohteet. Pääosa niistä on kyliä, joissa on jäljellä paljon vanhaa rakennuskantaa, uusi rakentaminen on sovitettu hyvin vanhaan ympäristöön ja kyläkuva on muutenkin ehyt ja kaunis. Selvitystä on täydennetty maastokierroksella, joka ei kuitenkaan tuonut esiin uusia seudullisesti merkittäviä kohteita.

Kaavaan merkityt kylät ovat **Kemijärvellä** Juujärvi, Puikkola, Javarus, Isokylä, Soppela, Halosenranta, Kelloniemi, Kostamo-Kummunkylä-Leväranta, Oinas-Autioniemi, Tunturikylä, **Pelkosenniellä** Arvospuoli, Kairala, Luiro, kirkonkylän pohjoisosa, **Posiolla** Sirniö, Tolva, Anetjärvi, Lohiranta, Karjalaisenniemi, **Sallassa** Aholanvaara, Saija, Kursu, **Savukoskella** Kuosku, Martti, Seitajärvi.

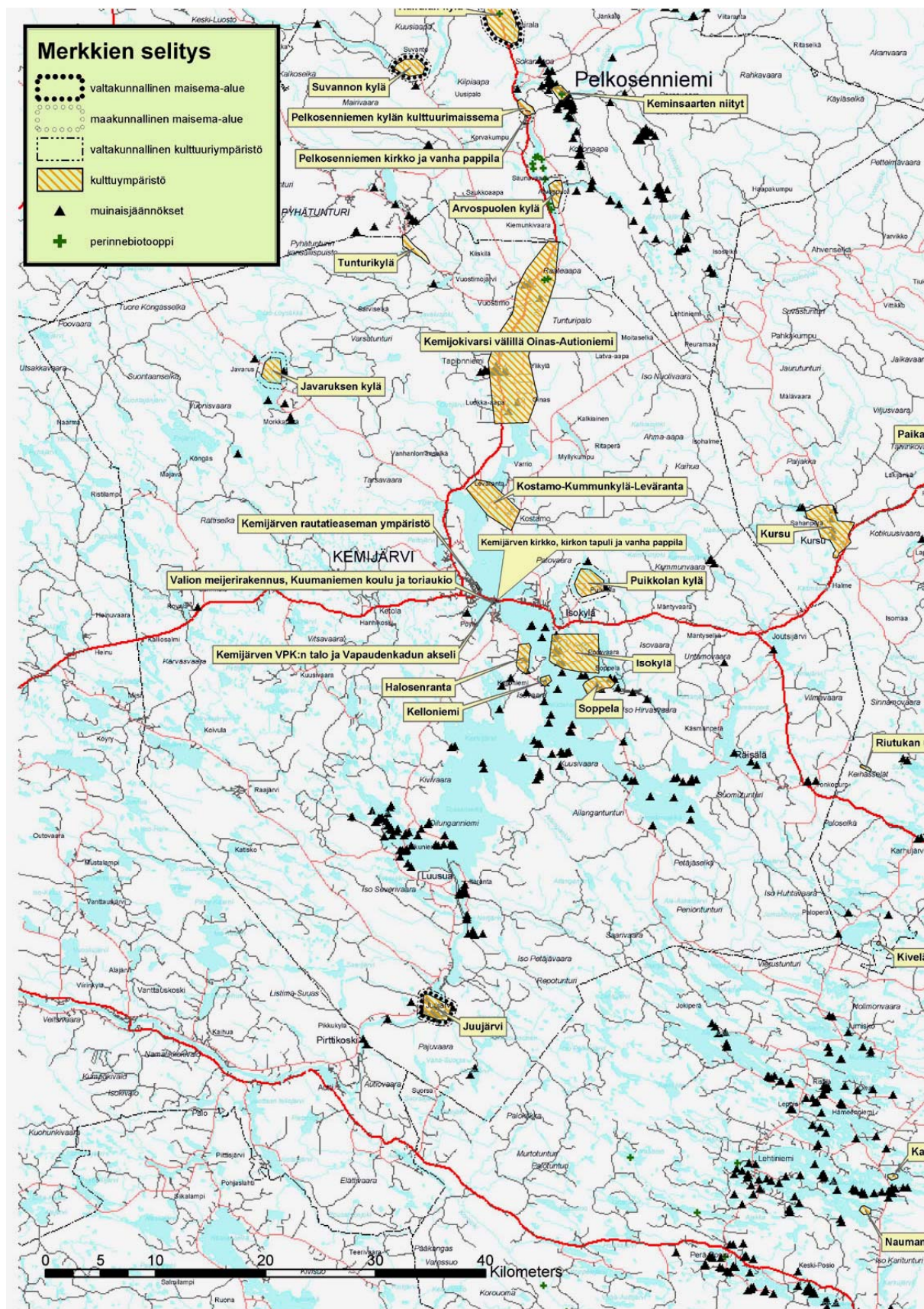
Kaavakarttaan merkityjä pienempiä kohteita ovat **Kemijärvellä** rautatieaseman alue, kirkkotapuli-pappila, VPK:n talo-Vapaudenkadun akseli, Valion meijeri-Kuumaniemen koulu-tori, **Pelkosenniellä** kirkko ja vanha pappila, **Posiolla** Kitka-Livon tukinsiirtolaitos, Naumanniemi, **Sallassa** Sallan kirkko, Kivelän rakennusryhmä, Riutukan uittotukikohta, Paikanselän taistelualaue, kirkonkylän panssariesteet, Kirilahden kalakenttä, **Savukoskella** Tulppion konesavotta, Saarivaaran poroaita, Reutuvaaran kämpä, Pyhäjoen alatammi ja kämpä, Kotaselän pirtti, Kuusiko-ojan pirtti.

Kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta tärkeät alueet ovat matkailun kehittämisvyöhykkeellä ja niille on hyvät edellytykset kehittää maatilamatkailua ja retkikohteita. Arvokkaat kulttuuriympäristöt, kiinteät muinaisjäännökset ja rakennussuojelulla tai -asetuksella suojellut tai varjellut kohteet esitetään kunnittain selostusosan **kuvissa 14-18**. Laajemmin kulttuuriympäristöstä on Lapin kulttuuriympäristöohjelmassa (Lapin ympäristökeskus 1997).

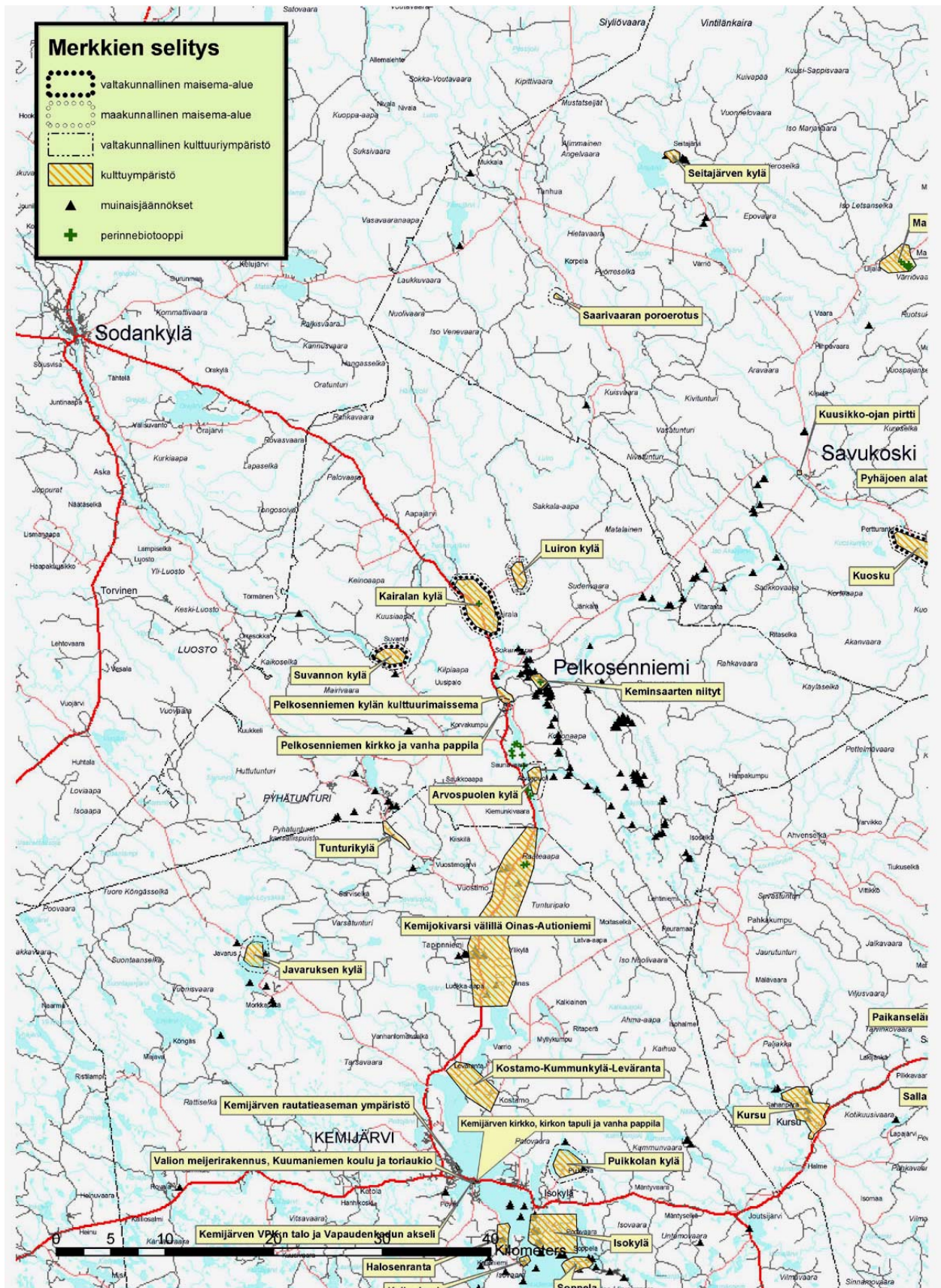
Kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta tärkeitä alueita ovat myös perinnemaisemat, jotka on poimittu kuviin 14-18 Lapin ympäristökeskuksen selvityksestä (Lapin perinnemaisemat, Rovaniemi 1999).

Maakuntakaavoituksen yhteydessä tehtiin kylätoimikunnille ja muille kyläyhteisöille kysely, jossa pyydettiin nimeämään tärkeimmät luonnon ja kulttuurimaiseman kohteet kylissä ja sen ympäristössä. Vastaus saatiin 15 yhteisöltä, ja niissä oli yhteensä noin 70 kulttuurikohtetta ja noin 40 luontokohtetta. Kyläyhteisöjen esittämät kulttuuri- ja luontokohteet ja maisema-arkkitehdin selvityksen kohteet ovat liitteessä 7.

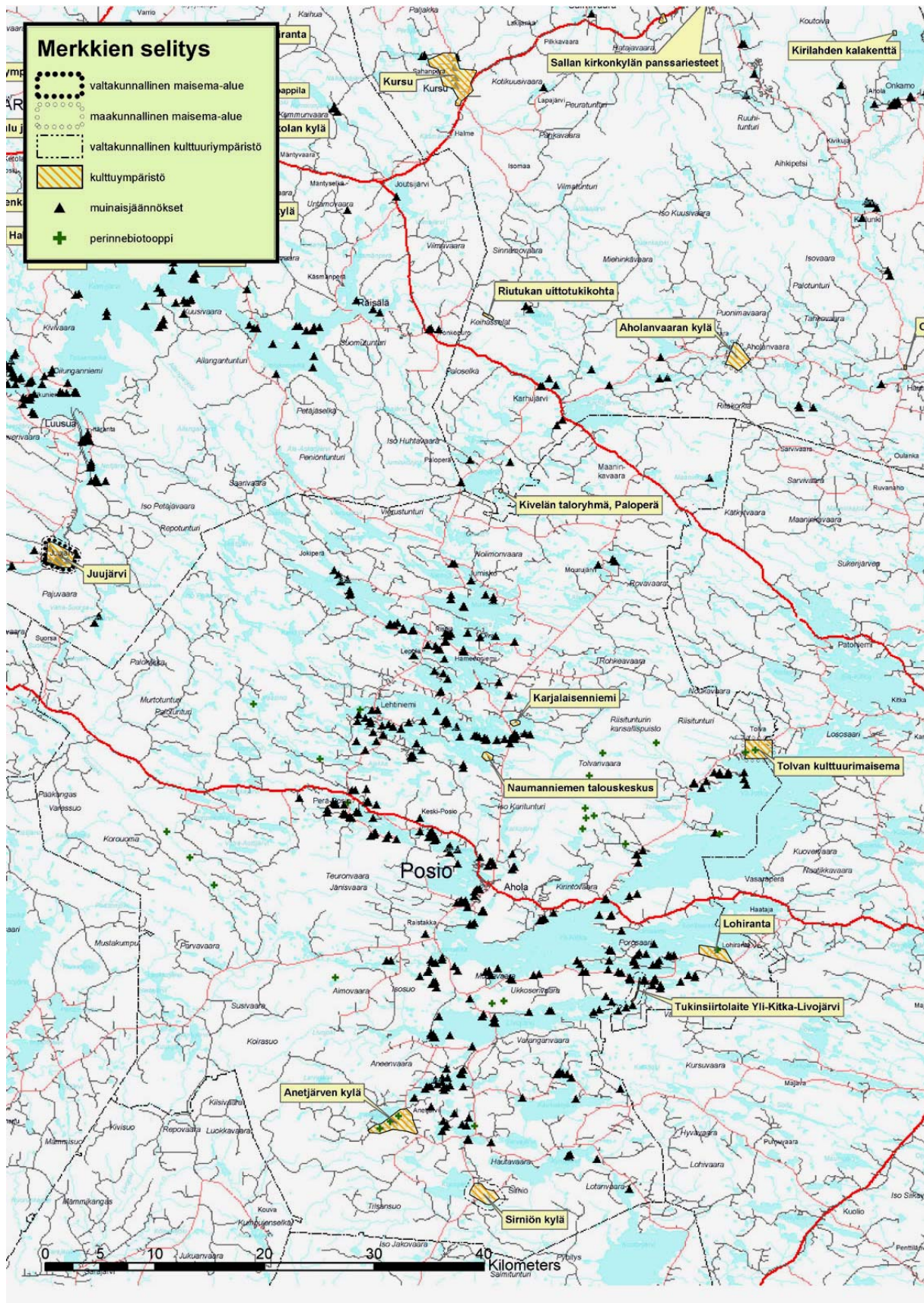
Kuva 14. Kemijärven kulttuuriympäristö

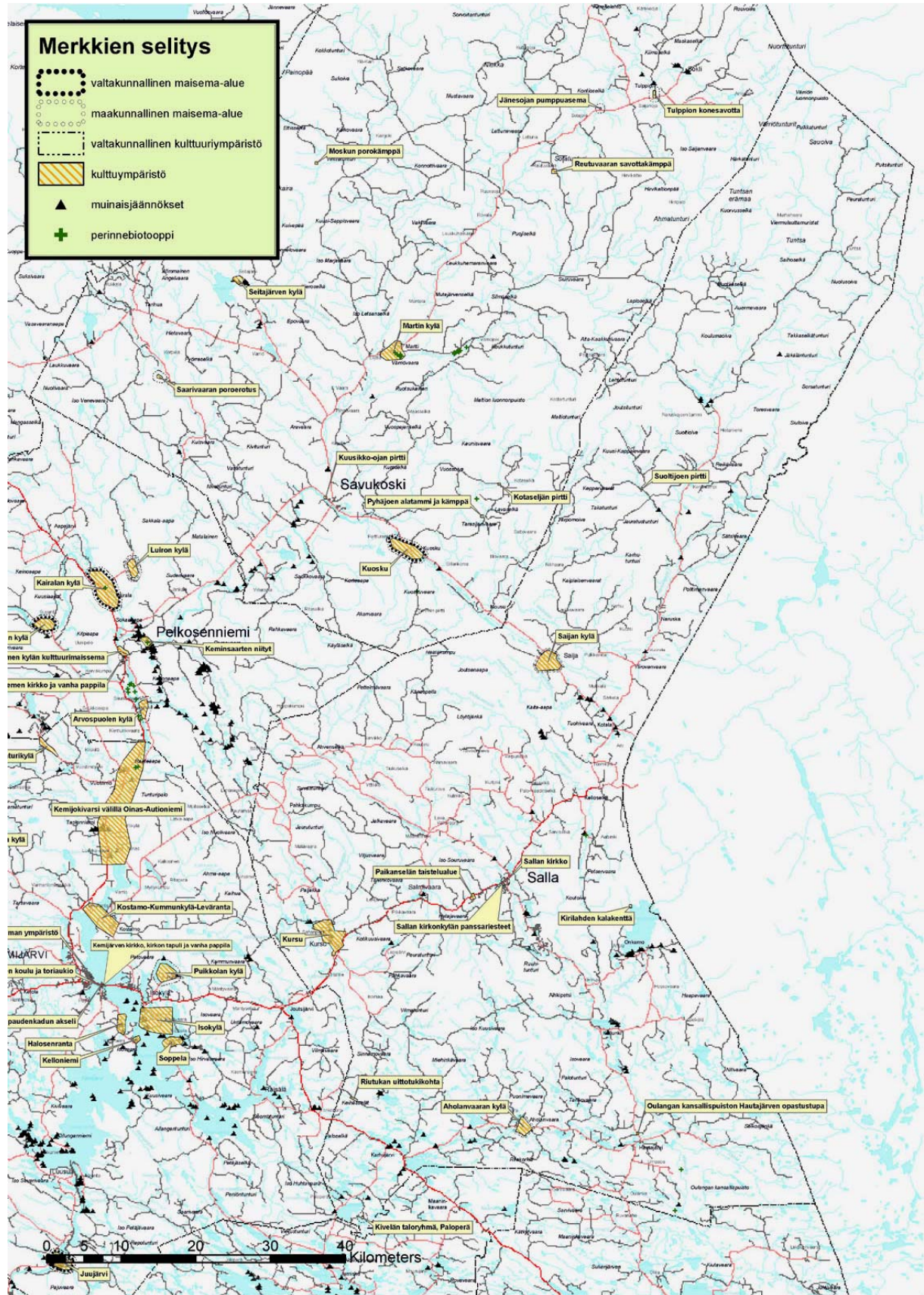
Kuva 15. Pelkosenniemen kulttuuriympäristö

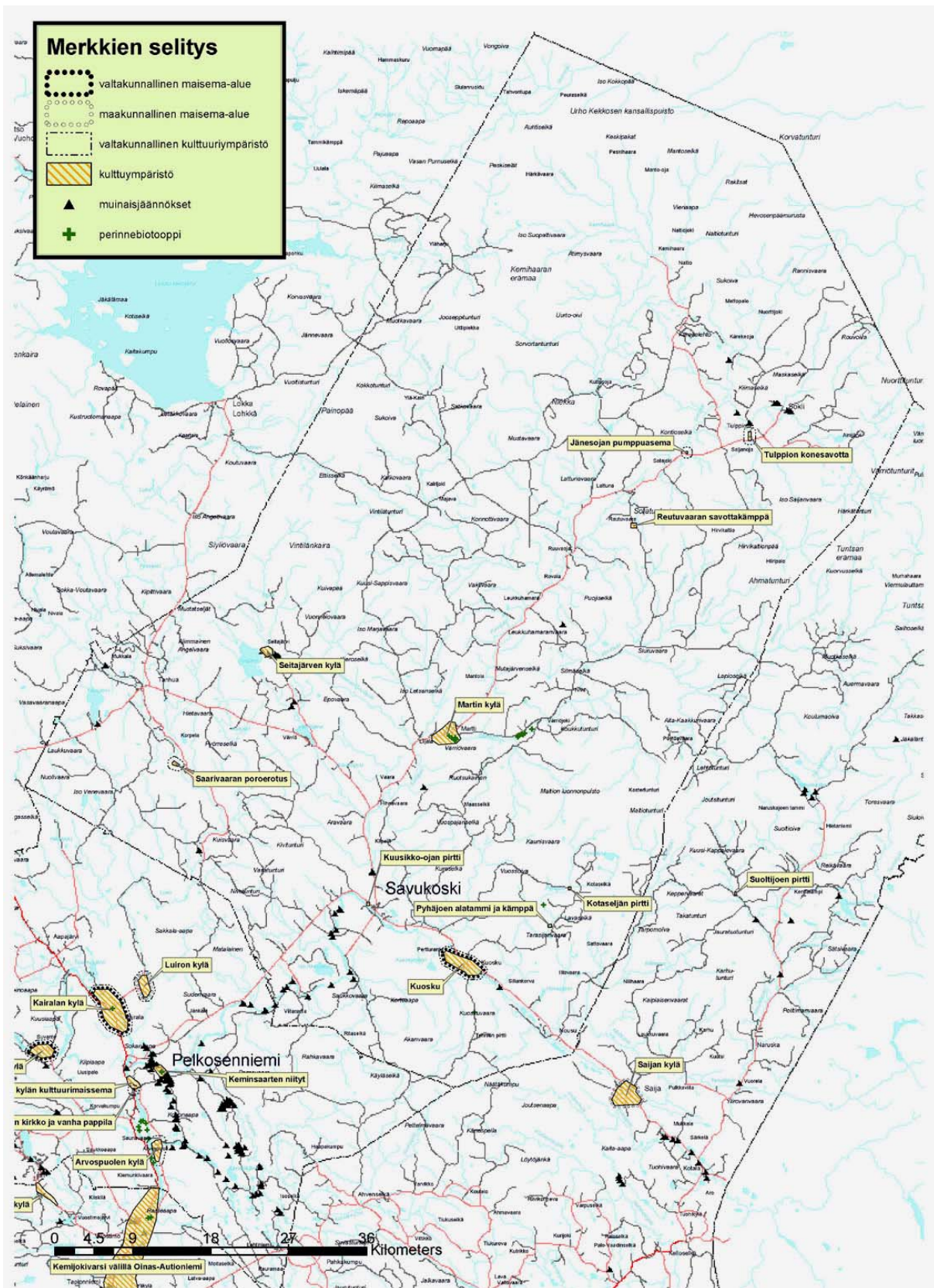
Kuva 16. Posion kulttuuriympäristö

Kuva 17. Sallan kulttuuriympäristö

Kuva 18. Savukosken kulttuuriympäristö

5.4.26. Erityisesti poronhoitoon tarkoitettu alue

Merkinnällä osoitetaan poronhoitolain 2.2§:n mukainen erityisen poronhoitoalueen eteläraja. Raja kulkee Itä-Lapissa Oraniemen, Kemi-Sompion ja Pohjois-Sallan paliskuntien etelärajalla. Merkintään on myös liitetty kaavamääräys: ”*Rajan pohjoispuoleisella alueella olevaa valtion maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Valtion maan luovuttaminen tai vuokraaminen saa tapahtua vain sillä ehdolla, että maanomistajalla tai vuokramiehellä ei ole oikeutta saada korvausta porojen aiheuttamasta vahingosta. (Poronhoitolain 2.2 §:n mukaan).*”

Merkintä ja määräys eivät varsinaisesti tuo uutta rajoitusta valtion maan tai siitä luovutettujen alueiden käyttöön, mutta ne tiedottavat asiasta, joka ei ole hyvin yleisessä tiedossa.

5.4.27. Arvokas harjualue tai muu geologinen muodostuma

Osa-aluemerkinnällä pääasiallisen maankäyttöluokan päälle osoitetaan valtioneuvoston hyväksymän harjijensuojeluohjelman (Vnp. 3.5.1984) mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat harjualueet sekä valtakunnallisesti merkittävät kallioalueet tai muut vastaavat geologiset muodostumat (kuva 18). Itä-Lapin maakuntakaavan laajimpia merkintöjä ovat Tenniöjoen eteläpuolella ja Posion Kitkan, Livojärven ja Korouoman-Jaakonkankaan alueilla olevat harjut.

5.4.28. Tärkeä tai vedenhankintaan soveltuvat pohjavesialueet

Osa-aluemerkinnällä osoitetaan pohjavesialueet, jotka ovat ominaisuuksiltaan arvokkaita ja jotka voivat olla tai ovat yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeitä. Itä-Lapin maakuntakaavassa osoitetaan pohjavesialueet (pääasiassa 1. luokan alueet) osa-alerasterilla tai kohdemerkinnöillä päämaankäyttöluokan päälle (kuva 19). Pohjavesialueista tärkeimpiä ovat kuntien päätaajamia ja matkailukeskuksia palvelevat tuotannossa olevat tai mahdollisesti myöhemmin tuotantoon otettavat alueet.

5.4.29. Selvitysalueet

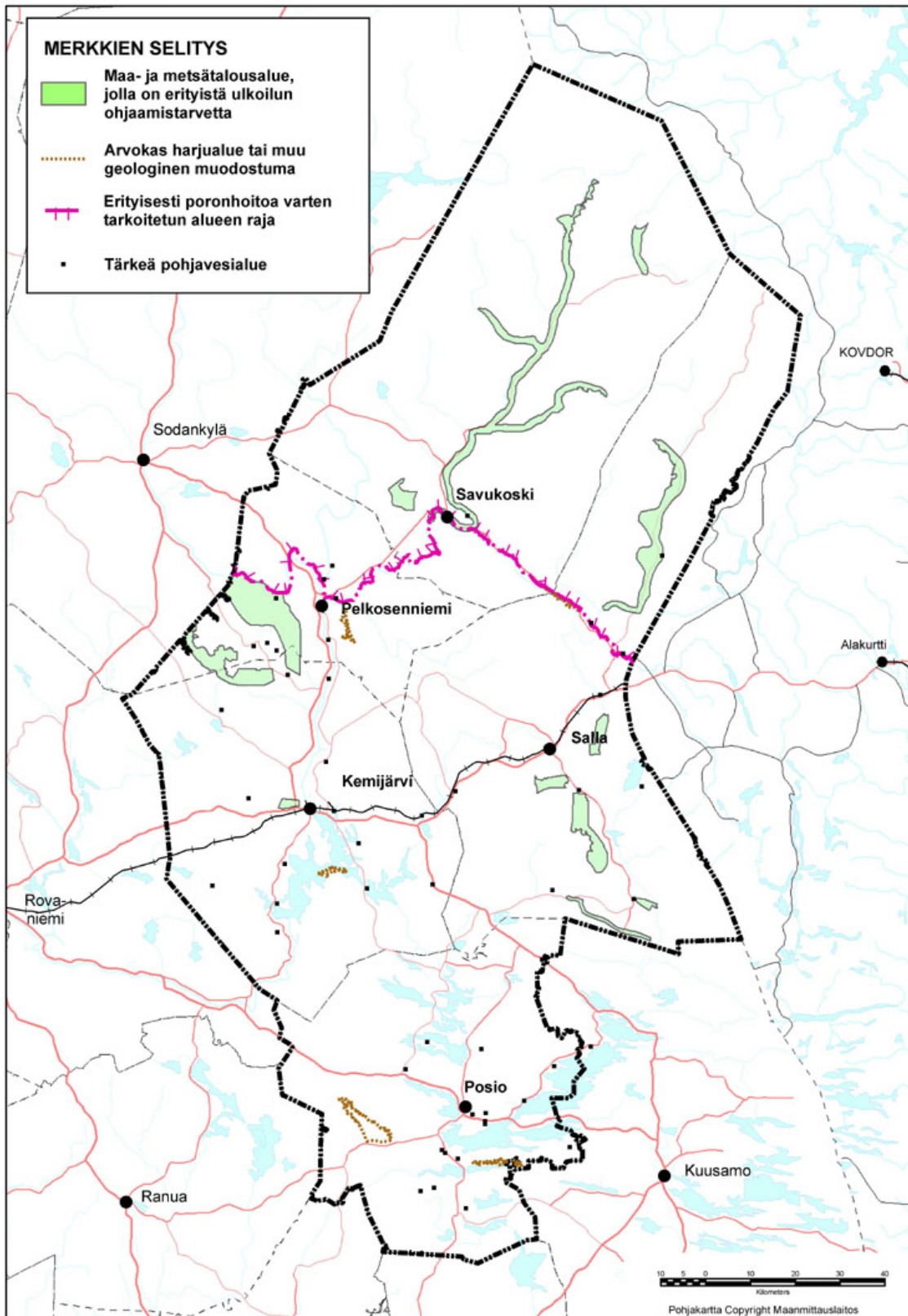
Selvitysmerkinnällä se osoitetaan erityisiä poikkeustapauksia, milloin joko toteutukseen tai vaikutuksiin liittyvät epävarmuustekijät eivät ole mahdollistaneet alueidenkäyttöratkaisun tekemistä maakuntakaavaa laadittaessa.

Vuotoksen alue on merkitty selvitysalueeksi, vaikka korkein hallinto-oikeus on tehnyt päätöksen, joka estää säännöstelyaltaan rakentamisen. KHO ei päätöksessään ratkaissut alueen muuta käyttöä mutta totesi alueen olevan luontoarvoiltaan monipuolinen ja arvokas erityyppisine järvineen, jokineen, soineen ja harjuineen. Alueeseen kohdistuu ristiriitaisia käyttötavoitteita: maa- ja metsätalous, virkistys, suojelu. Alueen käytön osoittaminen vaatisi lisäselvityksiä, jotka viivyttäisivät maakuntakaavan etenemistä. Lisäksi Lapin liitto pyrkii käynnistämään valtakunnallisen selvityksen vesivoiman hyödyntämisestä. Merkintään on myös liitetty kaavamääräys: ”*Alueen suojelluksen arvon perusteena ovat luonnonarvot tulee turvata niin kauan kuin alueen käyttö on ratkaisematta.*”

5.4.30. Kumottavat alueet

Itä-Lapin maakuntakaavalla kumotaan alueelle (Kemijärvi, Pelkosenniemi, Posio, Salla, Savukoski) aikaisemmin vahvistetut Lapin seutukaavan 1., 2., 3. ja 4. osat.

Kuva 19. Itä-Lapin maakuntakaavan maa- ja metsätalousvaltaiset alueet, jolla on erityistä ulkoilu ohjaamistarvetta, erityisesti poronhoitoa varten varatun alueen raja sekä arvokkaat harjualueet tai muut geologiset muodostumat ja tärkeät tai vedenhankintaan soveltuvat pohjavesialueet

5.5. OHJEET JA SUOSITUKSET

Maakuntakaavassa osoitetuille **kehittämisvyöhykkeille** (Barentsin käytävä, maaseudun kehittämisen kohdealueet sekä matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealue) suositellaan laadittavaksi **yleiskaavat**, jotka perustuisivat toiminnalliseen lähinnä elinkeinoihin ja palveluihin painottuvaan kehittämissuunnitelmaan. Kuntien rajat ylittävien vyöhykkeiden osalta yleiskaavat tulisi tehdä kuntien yhteistyönä.

Kuntakeskusten ja matkailukeskusten keskeisille alueille suositellaan **toiminnallisten ja taajamakuullisten kehittämissuunnitelmien** laatimista asemakaavoituksen ja toteuttamissuunnitelmiensa pohjaksi.

Kulttuuriperinnön vaalimiseksi ja hyödyntämiseksi suositellaan laadittavaksi kuntakohtaiset **kulttuuriympäristöohjelmat**, joissa selvitetään maakuntakaavaa tarkemmin arvokkaat alueet ja kohteet, myös paikallisesti arvokkaat. Ohjelmassa voidaan selvittää aineellisten ympäristöjen lisäksi myös niihin liittyvät tarinat ja tarinat. Ohjelmassa annetaan kunnostus-, hoito- ja täydennysrakentamisohjeita ja tarkastellaan myös kohteiden hyödyntämismahdollisuuksia esimerkiksi matkailussa. Kulttuuriympäristöohjelma antaisi myös rakennustapaa ja muuta ympäristön laatua koskevaa tietoa yleis- ja asemakaavoihin.

Moottorikelkkailureitit ja ulkoilureitit tulisi toteuttaa virallisina reitteinä. Linjaus tulisi suunnitella mielenkiintoisten ja vetovoimaisten maisemien ja välietappien kautta mutta samalla mahdollisimman haitattomaksi muiden toimintojen, esim. metsätalouden ja poronhoidon kannalta. Haittaa voidaan ehkäistä myös käytön ajallisella rajoittamisella. Reittiympäristöä tulisi ottaa huomioon varsinaista reittiä laajemmin. Myös korvauksiin maanomistajille tulisi varautua laajemmin kuin varsinaisen reitin maapohjan osalta.

Sähkölinjat tulisi sovittaa maisemaan niin, etteivät ne ylitä kauas näkyviä lakialueita eivätkä pääteitä tai vesistöjä maisemallisesti aroista kohdista. Sähkölinjojen suunnittelussa ja rakentamisessa tulisi varautua maisemaan sovittamisesta mahdollisesti syntyviin lisäkustannuksiin.

6. MAAKUNTAKAAVAN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Yleistä

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus, aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuden vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

- 1) ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön;
- 2) maa- ja kallioperään, veteen ja ilmastoon;
- 3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin;
- 4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen;
- 5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön.

Vaikutusten selvittämisen laajuus ja tarkkuus on erilainen eri kaavoissa mm. kaavatasosta ja sisällystystä sekä kaava-alueesta johtuen. Maakuntakaavan vaikutusten arvioinnin ongelmana on alueen/sisällön laajuus ja yleispiirteisyys. Maakuntakaavassa esitetty vaikutusten arviointi ei poista velvollisuutta suorittaa vaikutusten arviointia kuntakaavoituksessa, muussa maankäytön suunnittelussa tai YVA-lain mukaisissa hankkeissa.

6.1. Kaavan suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on jaettu viiteen asiakokonaisuuteen. Seuraavassa esitetään valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita (kursiiviteksti) Itä-Lapin maakuntakaavoitukselle sekä miten niihin on vastattu Itä-Lapin maakuntakaavalla (normaali teksti):

Toimiva aluerakenne

- *Ylimaakunnallisia kehittämisvyöhykkeitä* ovat Barentsin käytävä sekä Koillismaalle jatkuva matkailun kehittämisvyöhyke.
- *Kaupunkien ja maaseudun vuorovaikutuksen ja kyläverkoston kehittämisen* osalta esitetään kuntien päätaajamat ja keskuskyläverkko ja annetaan niille kehittämisperiaatteita. Lisäksi käsitellään matkailukeskusten ja maaseudun vuorovaikutusta matkailun kehittämisvyöhykkeen yhteydessä.
- *Maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeisiin* osoitetaan Rovajärven ampuma-alue ja Sallan raja-asema. Rajavyöhykettä ei merkitä maakuntakaavaan. Rajavartiolaitos ei katsonut asiaa tarpeelliseksi osoittaa maakuntakaavassa.

Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu

- *Perusteltuna väestönkehitysarviona vaihtoehtoineen* esitetään Tilastokeskuksen ennuste ja maakuntasuunnitelman tavoite, joka perustuu työpaikkojen kehityksen arviointiin ja tavoitteisiin.
- *Toimiva liikennejärjestelmä* on suunniteltu Itä-Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelmassa, joka on laadittu yhteistyössä Lapin tiepiirin ja Lapin lääninhallituksen kanssa.
- *Vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittamiseen* on osoitettu kaksi keskustatoimintojen aluetta: Kemijärven ja Sallan keskustat.
- *Maa- ja kallioperästä* on GTK tehnyt selvityksen, joka on huomioitu kaavassa.
- *Liikenteen aiheuttama meluhaitta on otettu huomioon toimintojen sijoittamisessa* siten, että liikennemelu alueelle ei ole osoitettu uusia melulle herkkiä toimintoja.
- *Yhteistä jätteenkäsittelylaitosta* ei ole sijoitettu Itä-Lapin alueelle, vaan jäteasemia, joista jäte kuljetetaan mahdollisesti Rovaniemelle jatkokäsiteltäväksi.
- *Vedenhankinnan turvaamiseksi* on osoitettu 1.luokan pohjavesialueet.

Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat

- *Valtakunnallisesti merkittävien maisema- ja kulttuuriperintöalueiden ja kohteiden suojelemiseksi* luetteloiden mukaiset kohteet on merkitty kaavaan.
- *Ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet* on otettu huomioon merkitsemällä kaavaan lakien ja ohjelmien mukaiset suojelualueet ja erämaa-alueet ja lisäksi niitä yhdistämään MU-alueita.
- *Ylikunnallisesti merkittävät virkistyskäytön reitistöt ja verkostot* on otettu huomioon merkitsemällä ulkoilun ja moottorikelkkailun runkoreitistöt kaavaan.
- *Matkailukeskusten ja -alueiden verkottuminen sekä toimivat palvelukokonaisuudet* käsitellään matkailun kehittämisvyöhykkeenä.
- *Ranta-alueiden säilyminen, loma-asumisen viihtyisyys, kyläverkoston tukeminen, nykyisen infrastruktuurin hyväksikäyttö* hoidetaan antamalla ranta-alueita koskevia määräyksiä sekä osoittamalla maaseudun kehittämisalueita ja keskuskyläverkko sekä niiden kehittämisperiaatteita.
- *Kiviainesvarojen käyttöä ja turvetuotantoa varten* osoitetaan GTK:n selvitykseen perustuen soranottoalueita Tielaitoksen tarpeisiin sekä kaksi turvetuotantoaluetta.
- *Hyvien ja yhtenäisten peltoalueiden ja metsätalousalueiden säilyttämisestä* annetaan kaavamääräys.

Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto

- *Valtakunnallisesti merkittävät radat, maantiet, vesiväylät, lentoasemat ja rajanylityspaikat:* kaavassa esitetään Sallan rata, päätieverkko yhdystieluokkaan asti, Kemijärvelle lentokenttä sekä Sallan raja-asema.
- *Varautuminen vaihtoehtoihin maakaasu- ja öljyputkien linjauksiin Venäjältä:* mahdolliset maakaasu – ja öljyputket sijoittuvat Barentsin käytävän alueelle.

Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet

- *Lapin tunturialueiden säilymistä luonto- ja kulttuuriarvojen kannalta erityisen merkittävänä aluekokonaisuutena* edistetään merkitsemällä tunturialueet pääasiassa suojelualueiksi ja virkistysalueiksi, antamalla tunturialueiden metsänkäsittelyä koskeva määräys sekä merkitsemällä alueella olevia kulttuurihistoriallisia kohteita kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta tärkeiksi alueiksi.
- *Poronhoidon kehittämisedellytysten turvaamiseksi poronhoitoalueella* annetaan kaavamääräys sekä osoitetaan erityisesti poronhoito varten tarkoitettun alueen raja.

6.2. Kaavan suhde maakuntasuunnitelmaan ja maakuntaohjelmaan

Lapin maakuntasuunnitelmaa on laadittu samanaikaisesti Itä-Lapin maakuntakaavan kanssa. Maakuntakaava noudattaa maakuntasuunnitelman alueidenkäyttöisiä periaatteita:

- Kuntakeskuksia ja matkailukeskuksia kehitetään palveluiltaan ja ympäristön laadultaan korkeatasoisiksi.
- Barentsin käytävää kehitetään kansainvälisenä liikennekäytävänä ja Itä-Lapin ja Koillismaan matkailuvyöhykettä ylimaakunnallisena kehittämisvyöhykkeenä.
- Metsäteollisuuden puunsaantia turvataan varaamalla pääosa kaava-alueesta maa-, ja metsätalouksvaltaiseksi alueeksi.
- Matkailukeskusten yhteistoimintaa ja verkottumista ympäristön yrittäjien kanssa edistetään matkailun kehittämisvyöhykkeellä.
- Maaseutuelinkeinojen edellytyksiä parannetaan maaseudun kehittämisvyöhykkeillä, matkailun kehittämisvyöhykkeellä ja porotalouden huomioon ottamista koskevilla määräyksillä.
- Itä-Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelmassa esitetään keinoja mm. alueen saavutettavuuden parantamiseksi, haja-asutuksen kuljetuspalvelujen turvaamiseksi. Tavoitteena on myös vähäliikenteisten teiden kunnosta huolehtiminen.
- Ylikunnallista jätehuoltoa kehitetään.
- Metsien monikäyttöä edistetään ja käytön ristiriitoja lievennetään ottamalla muut käyttömuodot huomioon Lapin metsäohjelmassa, metsänhoitosuosituksissa, luonnonvara- ja alue-ekologisissa suunnitelmissa sekä neuvottelumenetelmien kehittämisessä.
- Geologisten luonnonvarojen hyödyntämistä edistetään aluevarauksilla ja liikenneyhteyksillä.
- Turpeen otolle varataan alueita.
- Luonnonympäristöä ja kulttuuriympäristöä vaalitaan aluevarauksin, kaavamääräyksin ja suosituksin.

Maakuntaohjelman laatiminen on aloitettu Itä-Lapin maakuntakaavan luonnosvaiheen aikana. Pitemmän tähtäyksen suunnitelmana maakuntakaava tulee vaikuttamaan maakuntaohjelman sisältöön.

6.3. Kaavan suhde naapurialueisiin

Rovaniemen maakuntakaava sijoittuu alueen länsipuolelle ja rajoittuu Kemijärveen ja Posioon. Rovaniemen maakuntakaavassa ei ole esitetty kehittämissyöhykkeitä. Barentsin käytävän jatkuminen Kemijärveltä Rovaniemen kautta Kemi-Tornio alueelle ja matkailuvyöhykkeen jatkuminen alas Kemijokivartta otetaan huomioon Rovaniemen maakuntakaavaa aikanaan tarkistettaessa.

Savukoski ja Pelkosenniemi rajoittuva länsirajaltaan Pohjois-Lapin seutukuntaan, jossa ovat voimassa Lapin osaseutukaavat. Ristiriitaa niiden kanssa ei ole. Pohjois-Lapin maakuntakaavan laatiminen on aloitettu, ja siinä maankäyttö sovitetaan yhteen Itä-Lapin kanssa.

Posio ja Salla rajoittuvat eteläosastaan Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaan, joka on ollut ehdotusvaiheessa tätä maakuntakaavaa tehtäessä. Liikenneväylät ja reitit on sovitettu yhteen, samoin matkailun ja virkistykseen kehittämissyöhykkeet. Kitkan ympärillä on erilaiset kehittämissyöhyke-merkinnät: Posion puolella maaseudun kehittämisen kohdealue, Kuusamon puolella luonnon monikäyttöalue. Ero perustuu alueiden erilaiseen luonteeseen eikä vaikeuta yhteistoimintaa jatkosuunnittelussa. Posion puolella painotetaan maaseutu-asutusta ja –elinkeinoja, Kuusamon puolella luonnon vaalimista ja monikäyttöä.

Itä-Lapin maakuntakaava tukee Koillis-Suomen aluekeskusyhteistyötä esittämällä yhteisiä kehittämissyöhykkeitä ja liikenne- ja reitti-yhteyksien parantamista.

Murmanskin alueen kanssa on ollut vireillä Polar Puzzle -hanke, jossa sovitetaan yhteen Itä-Lapin kanssa lähinnä liikenteen ja matkailun maakunnallisia tavoitteita.

6.4. Kaavan suhde alueen kuntien suunnitteluun

Alueella voimassa ja laadittavana olevat yleiskaavat ja reittisuunnitelmat on otettu huomioon maakuntakaavassa. Maakuntakaava on vahvistuttuaan ohjeena kuntakaavoja laadittaessa ja muutettaessa.

6.5. Kaavan suhde MRL 28 §:n sisältövaatimukseen

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta kerrotaan kohdassa 6.1. *Luonnonsuojelulain* mukaisten ohjelmien ja päätösten alueet on otettu kaavaan mukaan. *Tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen* on pyritty määrittelemällä kehittämissyöhykkeitä ja realistinen keskusverkko sekä käyttämällä hyväksi olemassa olevaa rakennetta. *Alueiden käytön ekologiseen kestävyys* päästään varaamalla laajoja suojelualueita, toimimalla metsänhoitosuosituksen mukaan ja keskittämällä rakentaminen ja luonnonalueiden tehokas käyttö jo olemassa oleville asumis- ja matkailualueille. *Ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin* pyritään käyttämällä ja kehittämällä pääasiassa nykyisiä liikenneväyliä ja vesihuoltoverkostoja sekä keskittämällä jätehuolto suurille kaatopaikoille, joilla pystytään taloudellisesti tehokkaaseen ympäristön suojaukseen. *Vesi- ja maa-ainesvarojen kestävä käyttöön* pyritään merkitsemällä tärkeimmät pohjavesien suojelualueet sekä varaamalla kohtuullinen määrä maa-ainesten ottoalueita niin, että ne eivät vaaranna pohja- tai pintavesiä tai arvokasta maisemaa. *Elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä* kehitetään varaamalla alueita metsätaloutta, matkailua ja kiviainevuorokautta varten, kiinnittämällä kaavamääräyksillä huomiota porotalouden turvaamiseen sekä suunnittelemalla elinkeinojen tarvitsemat liikenneyhteydet. *Maiseman, luonnonvarojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseksi* kaavassa on suojelualueita ja -kohteita sekä vaalimiseen velvoittavia kaavamääräyksiä ja selostuksen suosituksia. *Virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys* turvataan laajoilla virkistys-, suojelu- ja matkailupalvelualueilla sekä runkoreitistöillä. Lisäksi pääosa metsätalousohjeista on virkistykseen soveltuvaa aluetta. *Alueiden käytön taloudellisuutta* on pidetty silmällä käyttämällä hyväksi mahdollisimman paljon olemassa olevaa rakennetta. Rakentamisrajoituksia

aiheuttavat aluevaraukset, liikenneväylät ja teknisen huollon linjat sekä kaavamääräykset on suunniteltu niin, ettei niistä aiheudu *kohtuutonta haittaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle*. Kaavan toteuttamisesta kerrotaan luvussa 8.

6.6. Kaavan vaikutukset Natura 2000 -verkostoon

Valtioneuvoston Natura 2000 –verkostoon esittämät alueet on merkitty lähes kaikki suojelualueiksi, eikä niiden läheisyyteen ole sijoitettu toimintaa, jolla olisi todennäköisesti merkityksellisesti heikentävä vaikutus niihin luonnonarvoihin, joiden perusteella alueet on ehdotettu Natura 2000 -verkostoon.

Valtioneuvoston täydennys ehdotuksen Yli-Nuortin aluetta ja Törmäojan alueen länsiosaa ei ole merkitty maakuntakaavaan, koska Lapin liitto pitää niitä seutukaavan vastaisina ja uhkana Soklin kaivostoiminnalle ja on valittanut niistä KHO:lle. Näillä alueilla suojeltava luontoarvo on laaksoarho, jolle kriittinen tekijä on tulvan säilyminen. Yli-Nuortti on osittain malmialueella, jolloin laaksoarhon voitaisiin mahdollisesti katsoa kärsivän kaivostoiminnasta. Liitteessä 10 esitetään Natura-alueiden sijainti suhteessa seutukaavan Soklin teollisuusalueeseen ja maakuntakaavaehdotuksen kaivosalueeseen.

Törmäoja on Soklin kaivosalueeseen nähden vedenjakajan takana, joten siellä kaivostoiminta ei todennäköisesti vaikuttaisi laaksoarhoon. Yli-Nuortin alue on kaivosalueeseen nähden ylävirran puolella, joten senkään tulviin kaivos ei vaikuttaisi. Mahdollinen pohjaveden aleneminen kaivoksen vuoksi ei olisi laaksoarholle kohtalokas. (Em. tiedot on saatu Lapin ympäristökeskuksesta.) Kemiralta saadun suullisen arvion mukaan avolouhoksen pöly saattaa ulottua 1-2 km:n päähän, mutta todennäköisesti se ei haittaisi merkittävästi laaksoarhon kasvua, koska 7 km:n läpimittaisella kaivosalueella on mahdollisuus jättää suojaetäisyyksiä. Ainoaksi todennäköisesti merkittävästi vaikuttavaksi uhkaksi jäisi se, että kaivaminen ulottuisi Yli-Nuortin sille osalle, jossa laaksoarho esiintyy. Tämä kielletään kaavamääräyksellä: ”*Kaivostoiminta tulee suunnitella niin, että se ei Yli-Nuortin ja Törmäojan Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla tai ehdotetuilla alueilla muuta maanpintaa tai pintavesiä eikä muutenkaan merkityksellisesti heikennä alueiden luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alueet on sisällytetty tai tarkoitus sisällyttää Natura 2000-verkostoon.*”

Merkintä ek1 (Todennäköinen mineraalivarantoalue) on joissakin kohdissa Natura-alueen päällä, mutta se osoittaa vain mineraalivarannon olemassa olon, ja kaavamääräyksen mukaan sen mahdollinen hyödyntäminen ei saa vaarantaa merkittävästi suojeluarvoja.

6.7. MRA 1 §:n mukainen vaikutusten selvittäminen

Maakuntakaavan merkintöjen ja määräysten toteuttamisen vaikutukset MRA 1§:ssä mainittuihin asioihin esitetään taulukkona liitteessä 2. Tärkeimpiä kokonaisvaikutuksia ovat:

- Barentsin käytävän liikenteellisten kehittämis edellytysten turvaaminen.
- Maaseudun kehityskykyisimpien alueiden ja realistisen aluerakenteen osoittaminen.
- Matkailun rengasmaisen kehittämisvyöhykkeen ideoiminen, sen vetovoimatekijöiden esille nostaminen, yhteistyömahdollisuuksien osoittaminen sekä liikenneväylien ja reittien kehittäminen.
- Metsätalouden aseman turvaaminen
- Porotalouden alueidenkäytöllisten edellytysten turvaaminen ja kehittäminen.
- Kaivostoiminnan alueidenkäytöllisten edellytysten turvaaminen.
- Keskustatoimintojen alueiden osoittaminen, joille voidaan sijoittaa myös mahdollisesti matkailun ja Venäjän kaupan varaan syntyvät vähittäiskaupan suuryksiköt.
- Kulttuuri- ja luonnonmaiseman vaalimisen korostaminen.

Taulukko 1 : MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSASETUKSEN 1 §:N MUKAISTEN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI							
	MUUTOKSET		VAIKUTUKSET				
MAANKÄYTTÖ- LUOKKA Maankäyttöluokkaan liittyvä määräys Alueiden määrittely	NYKYISEEN MAAN- KÄYTTÖÖN	SEU- TU- KAA- VAAN	IHMISTEN ELIN- OLOIHIN JA ELINYMPÄRISTÖÖN	MAA- JA KALLIOPE- RÄÄN, VE- TEEN, IL- MAAN JA ILMASTOON	KASVI- JA ELÄINLA- JEIHIN, LUONNON MONIMUOTOISUU- TEEN JA LUONNON- ARVOIHIN	ALUE- JA YHDYSKUN- TARAKENTEESEEN, YHDYSKUNTA- JA ENERGIATALOUTEEN SEKÄ LIIKENTEESEEN	KAUPUNKIKUVAAN, MAISEMAAN, KULTTUU- RIPERINTÖÖN JA RA- KENNETTUUN YMPÄ- RISTÖÖN
bk Barentsin käytävä Barentsin käytävää kehitetään kansainvälisenä liikennekäytävänä, jonka maankäytön suunnitelmassa tulee kiinnittää erityistä huomiota liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen, liikenteen ja matkailun palveluihin sekä liikennenympäristön laatuun. Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon korkealuokkaisen maantien, rautatien sekä energia- ja tietoliikennejohtojen tilavaraukset ja rajoitukset ympäröivälle maankäytölle	Liikenne kasvaa, liikenneväylien taso nousee, liittymäväli ja melualue kasvavat, eritasoristeyksiä tarvitaan. Tilat uusille energiajohdoille ja tietoliikenteen laajakaistayhteyksille.	Uusi asia	+ Elinkeinojen kehittämismahdollisuudet kasvavat erityisesti kaupassa, matkailussa ja kuljetuksissa. - Liikennehaitat lisääntyvät, vaarallisten aineiden kuljetukset lisääntyvät.	- Liikenteen päästöt lisääntyvät.	- Liikenteen päästöt, estevaikutus ja eläinkuolemat lisääntyvät. + Käytävän status parantaa mahdollisuuksia korkeatasoisiin ratkaisuihin kuten riista-aitoihin ja siltoihin.	+ Seutukunnan saavutettavuus, liikenneväylien taso ja liikenteen palvelut paranevat. - Liikenteen aiheuttamat maankäytön rajoitukset kasvavat.	+ Käytävän status parantaa mahdollisuuksia korkeatasoiseen toteutukseen taajamien ja arvomaisemien kohdalla.
mk Maaseudun kehittämisen kohdealue Aluetta tulisi kehittää maaseudun kulttuuriympäristöön ja monielinkeinoinin tukeutuvana asumisen ja vapaa-ajan vyöhykkeenä.	Maaseutuelinkeinot, palvelut ja asutus säilyvät ja uusia elinkeinoja syntyy parhaiten näillä vyöhykkeillä. Kulttuuriympäristöä vaalitaan. Loma-asutus kasvaa.	Uusi asia	+ Maaseutuelinkeinot ja ympäristön viihtyisyys kehittyvät ja palvelut säilyvät kohdealueella.			+ Maaseudun asutus ja palvelut säilyvät parhaiten näillä alueilla.	+ Kulttuurimaisema säilyy elävänä kohdealueilla.
mv Matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistystyksen kehittämisen kohdealue Aluetta tulisi kehittää matkailukeskusten, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisena kokonaisuutena	Liikenneväyliä parannetaan ja ylläpito on korkeatasoista. Reittejä rakennetaan, kulttuuri- ja luonnonmolemmissa vaalitaan, opastusta parannetaan. Matkailupalvelut ja loma-asutus kasvavat. Muut palvelut, maatalous ja porotalous säilyvät ja kehittyvät.	Uusi asia	+ Matkailijoille tulee monipuoliset valinnanmahdollisuudet. + Matkailun sekä matkailuun liittyvän muun toiminnan yritykset ja työpaikat lisääntyvät. + Matkailu- ja muut yrittäjät verkostoituvat + Asuinympäristön viihtyisyys ja palvelutaso paranevat.		+ Luonnonarvoja vaalitaan matkailun vuoksi. - Häiriö kasvaa.	+ Matkailukeskusten ja maaseudun vuorovaikutus kasvaa. + - Rengasmaainen aluerakenne vahvistuu.	+ Luonnon- ja kulttuurimaisemaa vaalitaan matkailun vetovoimatekijänä.

A Taajamatoimintojen alue Nykyiset kuntakeskukset	Kemijärven ja Sallan kasvusuunnat osoitetaan. Aluekuvauksissa on kehittämisperiaatteita matkailun edistämisestä, kylämäisestä rakenteesta, tienvarsinäkymien kohentamisesta, keskustarakenteen tiivistämisestä, Venäjän kaupan ja matkailun huomioon ottamisesta, maamerkkien näkymisestä, hyvän ympäristön säilyttämisestä.	Seutukaavan Kemijärven AK-, AP-, AT-, T- ja MU-alueita yhdistetty A-alueeksi sekä supistettu Tohmon pohjoispuolella ja laajennettu Halosenrannalle. Sallan AP-alue muutettu A-alueeksi ja Pelkosenniemen, Posion ja savukosken AP-alueet A-ympyräksi.	+ Viihtyisyyttä ja toimivuutta parannetaan.			+ Nykyistä rakennetta käytetään hyväksi.	
C Keskustatoimintojen alue Kemijärven ja Sallan keskustat	Mahdollisuus vähittäiskaupan suuryksikön rakentamiseen	Uusi asia. Kemijärvellä seutukaavan AK- ja T-alueiden, Sallassa AP-alueen päälle.	+ Monipuoliset palvelut lähellä toisiaan. - Asiointimatkat syrjäisiltä alueilta kasvavat, kun suuryksiköt vähentävät kauppojen määrää.			+ Monipuoliset palvelut sijoittuvat seudullisesti hyvin saavutettaviin paikkoihin. - Keskittäminen vähentää palveluja syrjäisemillä alueilla. - Voi aiheuttaa pisteittäisiä liikenneongelmia Kemijärvellä.	+ Mahdollisuudet korkeatasoisten keskustojen rakentamiseen paranevat. - Vaarana on teollisuushallimainen rakentaminen keskustaan.
at Keskuskylä Kunnanosien keskeiset kylät	Sijainninhajauksella suositaan keskuskylä.	Seutukaavan n. 65 AT-kohdemerkinnästä on maakunta-kaavassa mukana 23 kylää.	+ Maaseudullakin säilyy palveluja ja työpaikkoja. + Taajama-asumiselle on luonnonläheisiä vaihtoehtoja peruspalvelujen lähellä.			+ On mahdollisuus käyttää keskuskylien olemassa olevia tiloja. + Keskuskylät tukevat myös ympäristön asutusta.	+ Kulttuurimaisema säilyy elävänä keskuskylissä.
T Teollisuus- ja varasto-alue Kemijärven Sellun alue		Soklin alue muutettu EK- ja M-alueiksi, taajamiin sisältyvät A-alueiksi	+ Teollisuus- ja metsätöpaikkojen säilymistä edistään. + Ympäristöhaittojen vähentämisen periaate				
V Virkistysalue Korouoma, Pöyliövaara-Pitkävaara ja Kivitunturi	Rakentamisrajoitus. Palveluvarustusta kehitetään.	Ailanganniemi ja Hiipanniemi muutettu M-alueeksi, Purnumaa M- ja MU-alueiksi, Kairijokivarsi MU-alueeksi, Luirojokivarsi M-alueeksi. Tuntsa-Naruska ja Suomujärvi M-alueeksi, Latvajärvi ja Kalliojärvi MU- ja SL-alueiksi	+ Parantaa asukkaiden viihtyvyyttä. + On matkailun vetovoimatekijä.		+ Alue säilytetään luonnonmukaisena.		+ Luonnonmaisemaa säilyy kaupunkikeskustan tuntumassa ja valtakunnallisesti tunnetulla ulkoilualueella.
RM Matkailupalveluiden alue Pyhä-Luoston, Sallatunturin, Suomun ja Kirintövaaran matkailukeskukset	Osoitetaan nykyisten matkailukeskusten kasvusuunnat.	Suomun aluetta supistettu pohjoisesta ja laajennettu Räisälään, Pyhän aluetta supistettu itä- ja pohjoisosista, Sallatunturin aluetta supistettu itä- ja kaakkoisosista, Kirintövaaran aluetta laajennettu Yli-Kitkan rantaan	+ Mahdollisuudet matkailun työpaikkojen kasvuun, matkailijalle korkeatasoisiin palveluihin, henkilökunnalle asumiseen ja palveluihin.		- Kasvu vähentää luonnonalueita sekä lisää kulumista ja häiriötä aiheuttavaa toimintaa. + Haitat ovat mahdollisimman vähäisiä	+ Erikokoiset ja eriluonteiset keskukset täydentävät toisiaan.	+ Keskittämällä on mahdollisuus rakentaa korkeatasoista matkailuympäristöä.

					kehittäessä olevia matkailukeskuksia.		
E Erityisalue Sallan raja-asema		Sallan raja-asema on uusi asia. Raajärven E-alue muuttuu M-alueeksi.	+ Sallan raja-asema antaa mahdollisuuksia elinkeinoelämän kehittämiseen erityisesti matkailussa, kaupassa ja kuljetuksissa.				
EN Energiahuollon alue Nykyiset vesivoimalat	Rakentamisrajoitus.					+ Energian saatavuus turvataan.	
z Sähkölinjat	Rakentamisrajoitus. Yhteystarpeet: Isokero-Jumisko, Isokero- Tohmo, Pelkosenniemi-Savukoski-Sokli, Savukoski-Akanvaara, Pirttikoski-Jumisko-Sallan raja-asema				+ Sähkölinjat lisäävät luonnon monimuotoisuutta.	+ Energian saatavuus turvataan.	- Suuret linjat muuttavat maisemaa.
EJ Jätteenkäsittelyalue	Rakentamisrajoitus. Nykyiset kaatopaikat muuttuvat jäteasemiksi.		Ei ole vaikutuksia jätteen tuottajille.	+ Kaatopaikkojen keskittämisellä saavutetaan parempi ympäristönsuojelun taso.		+ Kaatopaikkojen keskittämisellä saavutetaan yhdyskuntataloudellisia etuja. - Kuljetukset lisäävät liikennettä.	
EO Maa-ainesten ottoalue Nykyiset turpeenotopaikat		Soranotopaikat jätetty pois	+ Säilyttää työpaikat	Ei uusia alueita.	Nykyisillä, jo toiminnassa olevilla turvetuotantoalueilla ei muutosta aikaisempaan.	+ Kotimaisena polttoaineena turpeen käytöllä positiivinen vaikutus alueelliseen energiaomavaraisuuteen ja huoltovarmuuteen	
EK Kaivosalue Sokli ja Akanvaara	Alueet muuttuvat metsätalousalueesta kaivosalueeksi.	Akanvaara on uusi. Soklin aluetta on pienennetty ja merkintä on muuttunut T:stä EK:ksi.	+ Mahdollistaa merkittävään määrään kaivostoiminnan työpaikkoja ja seurannaistyöpaikkoja. - Lisääntyvän liikenteen haitat.	Selvitettävä hanke-YVA:ssa	- Kaivosalueet ovat pois luonnonalueista. - Lisääntyvän liikenteen haitat.	+ Kaivokset tukevat lähikylien elinvoimaa. - Raskas liikenne rasittaa tiestöä ja vaatii tieinvestointeja. + Tiet paranevat myös muuta käyttöä ajatellen.	- Kaivokset muuttavat maisemaa.

ek1 Todennäköinen mineraalivarantoalue Posion eteläosassa, Hautajärven itäpuolella, Kelloselän länsipuolella, Maltion luonnonpuiston ja Tuntsan erämaan välissä, Savukosken ja Akanvaaran välissä, Soklin ympärillä	Alueilla on ennen kaikkea tutkimustoimintaa, mahdollisesti myös kaivostoimintaa, jolloin vaikutukset ovat samat kuin EK-alueilla.	Uusi asia					
EP Puolustusvoimien alue	Rakentamisrajoitus.	Alue supistuu eteläosastaan rajautuen nykyiseen kantatiehen ja laajenee pohjoisessa Pelkosenniemen puolelle.	+ Turvaa maanpuolustuksen harjoittelumahdollisuudet. - Liikkumisen rajoitukset ja melu haittaavat muuta käyttöä. - Alueelle on vaarallisten aineiden kuljetuksia. - Rajoittaa taikka estää rakentamisen ja haittaa metsätaloutta		- Kovapanosammunnat aiheuttavat tuhoa. + Muun käytön vähäisyys sotaharjoitusten välillä säilyttää luontoa. + Maalialueet monipuolistavat eliökuntaa.	- Aiheuttaa raskasta liikennettä. - Haittaa liikennettä kantatiellä.	
S, SL, Se Suojelualue, luonnonsuojelualue, erämaa-alue	Kaava säilyttää nykytilanteen.	M-, M1- ja MT1-alueita muuttuu huomattava määrä suojelualueiksi seutukaavan vahvistamisen jälkeen tehtyjen lakien ja valtioneuvoston päätösten mukaisesti.	+ Antavat mahdollisuuksia alkuperäisen luonnon kokemiseen. + Edistävät matkailua, porotaloutta ja luontaiselinkeinoja. - Vähentävät metsätuloja.	+ Toimivat kasvi-massallaan hiihdelineliuina jarruttaen ilmaston muutosta.	+ Myönteinen vaikutus näihin asioihin on suojelualueiden olemassaolon perussy.		+ Säilyttävät luonnonmaisemia ihmisten ihailtaviksi.
SM Muinaismuistoalue	Kaava säilyttää nykytilanteen.	Lisätty maakunnallisesti merkittäviä kohteita	+ Kotiseutuhistorian tuntemus lisää väestön kotiseuturakkautta ja viihtymistä. + Voidaan kehittää matkailun vetovoimatekijäksi.			- Rajoittavat rakentamista ja voivat aiheuttaa lisäkustannuksia.	+ Säilyttävät kulttuuriperintöä.
SR Rakennussuojelualue Suvannon kylä, rakennuksia, rakennelmia	Kaava säilyttää nykytilanteen.	Suvannon MY2- ja AT-merkinnät muutettu SR:ksi	+ Kotiseutuhistorian tuntemus lisää väestön kotiseuturakkautta ja viihtymistä. + Ovat matkailun vetovoimatekijä.				
ma Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue Lapin kulttuuriohjelman mukaiset kohteet	Kohteet säilytetään ja kulttuurimaisema otetaan huomioon niiden ja lähiympäristön rakentamisessa sekä maa- ja metsätaloudessa.	Uusi asia	+ Lisäävät asukkaiden viihtyvyyttä. + Ovat matkailun vetovoimatekijä. - Rajoittavat rakentamista ja metsätaloutta.		+ Säilyttää luonnon monimuotoisuutta ja luonnonarvoja		+ Säilyttävät kulttuurimaisemaa.
pv Vedenhankintaan soveltuva pohjavesi-	Rakentamisrajoitus. Pohjavettä pilaavaa	Korvaa S3-merkinnän.	+ Turvaavat puhtaan veden saannin.			+ Turvaa veden saannin taajamien	

alue	maankäyttöä ei sijoiteta lähelle.					läheltä ilman ylimää- räisiä kustannuksia.	
ge Arvokas harjualue Harjijensuojeluohjelman alueet	Ei maa-ainesten ottoa	Korvaa MY-merkinnän.		+ Ei saa kaivaa.	+ Säilyttävät harjujen aluskasvillisuutta.	- Rajoittaa maa- ainesten käyttöä rakentamiseen.	+ Säilyttävät luonnonmaisemaa.
M Maa- ja metsätalousvaltainen alue Pääosa maakuntakaava-alueesta		M-, M1-, MT- ja MT1-alueet yhdistetty M-alueeksi. Supistunut suojelualueiden hyväksi.	+ Säilyttää metsätalouden, metsäteollisuuden ja liikenteen työpaikkoja.	+ Talousmetsien kasvu toimii hiilinieluna.	+ Nykyaikaisten metsänhoito- suositusten mukaan toimien säilyttää kohtuullisesti monimuotoisuutta ja luonnonarvoja.	+ Säilyttää maaseudun asutusta. + Tuottaa bioenergian raaka-ainetta. - Aiheuttaa raskasta liikennettä ja tiekustannuksia.	+ Säilyttää maaseudun kulttuuriympäristöjä elävinä.
MU Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta Matkailukeskusten ympärillä sekä Kairijoki-Kemihaara	Rakennetaan polkuja ja reittejä levähdys- ja muine tukialueineen. Maiseman vaalimista koskevalla määräyksellä on enemmän painoa kuin M-alueella.	Vasatunturin-Kivitunturin alue supistuu. Kemijärven ja Yli-Kitkan ranta-alueet sekä Korouoma-Aholaväli, Hautajärvi-Palotunturi-väli ja Vilmajärven alue muuttuvat pääosin M-alueiksi. Tilsansuo-Suvantovaara muuttuu S- ja M-alueiksi. Lisäksi Pyhän ja Sallatunturin ympäristössä sekä Kairijoki-Kemihaaran alueella.	+ Parantaa ulkoilumahdollisuuksia. + Lisää matkailuelinkeinon mahdollisuuksia. - Saattaa vähentää metsätuloja.	+ On talousmetsää, jonka kasvu toimii hiilinieluna.	+ Monimuotoisuus on suurempi kuin M-alueilla. - Ulkoilu aiheuttaa häiriötä.		+ Luonnonmaiseman huomioon ottaminen on tarkempaa kuin M-alueilla.
LL Lentoliikenteen alue	Rakentamisrajoitus. Varaudutaan Kemijärven Ketolan lentokentän laajentamiseen.	Pienlentokentät on poistettu.	+ Oma lentoasema parantaisi seutukunnan saavutettavuutta.			- Lentoaseman kustannukset ovat erittäin suuret.	
Maantieliikenne vt, kt, st, yt	Rakentamisrajoitus. vt 5 nykyisellään kt 82:n parantaminen ja muuttaminen valtatieteksi, Salla-Käylä kantatieksi Räsälä-Soppela yhdystieksi	Salla-Käylä st:stä kt:ksi, muut tiet nykyisen luokituksen mukaisiksi, uusi st-linjaus pois väliltä Lehtola-Karjalaisenniemi, uudet yhdystiet	+ Työ-, asiointi- ja lomamatkat helpottuvat. - Liikennemelu ja onnettomuusriski kasvavat pääteillä.	- Liikenteen päästöt kasvavat pääteillä.	- Eläinten liikennekuolemat lisääntyvät.	+ Seutukunnan saavutettavuus paranee. + Kunta- ja matkailukeskusten väliset yhteydet paranevat. - Pääteiden liikenteen kasvu rajoittaa maankäyttöä.	
Maantieliikenne kt:n vaihtoehtoinen linjaus välillä Kalliosalmi-Kemijärvi	Rakennetaan uusi tie metsäalueelle.	Uusi asia	+ - Muutaman talon häiriö vähenee ja liikuminen vaikeutuu.			+ Kantatien liikenteen sujuvuus paranee. + Puolustusvoimien alueen yhtenäisyys paranee. - Kustannukset ovat suuremmat.	
Rautatieliikenne Nykyinen päärata	Isokylä-Kellosekä- osuuden parantaminen ja yhteys Alakurttiin	Soklin radan ohjeellinen varaus on poistettu.	+ Tavaraliikenteen ja matkailuliikenteen jatkuvuus ja kehittyminen turvataan. + Ympäristöystävällistä ja turvallista liikennemuotoa kehitetään.	+ Ympäristöystävällinen liikennemuoto	+ Ympäristöystävällinen liikennemuoto - Eläinten liikennekuolemat lisääntyvät liikenteen kasvassa mutta vähemmän kuin jos vastaava liikenne olisi maanteillä.	+ Raskaiden kuljetusten siirtäminen entistä enemmän rautateille pienentää energiankulutusta.	

Moottorikelkkailureitit	Viralliset reitit perustetaan matkailu- ja kuntakeskusten sekä keskuskylä välille.	Pääreittien linjauksia tarkistettu, paikallisia reittejä poistettu. Kokonaan uusi reitti Kursu-Pyhä-välille yhteystarvemerkinä.	+ Reitit palvelevat asukkaiden virkistysmahdollisuuksia ja matkailuelinkeinoja sekä tukevat kuntakeskusten ja kylä palveluja. - + Lisääntyvä kelkkailu häiritsee muuta ulkoilua, asutusta ja porotaloutta mutta vähiten reiteillä.		- + Lisääntyvä kelkkailu häiritsee eläimiä mutta reiteillä häiriö rajoittuu pienelle alueelle.	+ Keskuskylä kautta kulkevat reitit tukevat niiden palveluja ja elinkeinoja.	
Ulkoilureitit	Tärkeimmät ylikunnalliset reitit rakennetaan ja viitoitetaan.	Toteutumattomia reittejä on poistettu.	+ Reitit palvelevat asukkaiden virkistysmahdollisuuksia ja matkailuelinkeinoja sekä tukevat kuntakeskusten ja kylä palveluja.		+ Reitit rajoittavat kuluminen ja häiriön pienelle alueelle, ja kuluminen on hallittavissa.	+ Keskuskylä kautta kulkevat reitit tukevat niiden palveluja ja elinkeinoja.	
se Selvitysalue	Vuotoksen alueen käyttöä ei ratkaista maakuntakaavassa.	Pääosin seutukaavan ulkopuolella, osittain M1-aluetta					
Erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettun alueen raja Rajan pohjoispuoleisella alueella olevaa valtion maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Valtion maan luovuttaminen tai vuokraaminen saa tapahtua vain sillä ehdolla, että maanomistajalla tai vuokramiehellä ei ole oikeutta saada korvausta porojen aiheuttamasta vahingosta. (Poronhoitolain 2.2 §:n mukaan)	Ei muutosta. Noudattaa nykyistä Poronhoitolakia.	Uusi asia	Merkintä tiedottaa Poronhoitolain mukaisesta asiasta.				
Muut alueet		Seutukaavan loma-asuntoalueet, pääkaasulinja ja rikasteensiirtoputki jäävät pois.					

Liite 2 : MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSASETUKSEN 1 §:N MUKAISTEN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI							
	MUUTOKSET		VAIKUTUKSET				
MAAKUNTAKAAVAMÄÄRÄYKSET	NYKYISEEN MAANKÄYTTÖÖN	SEUTUKAAVAAN	IHMISTEN ELIN-OLOIHIN JA ELINYMPÄRISTÖÖN	MAA- JA KALLIOPE- RÄÄN, VE- TEEN, IL- MAAN JA ILMASTOON	KASVI- JA ELÄIN- LAJEIHIN, LUON- NON MONIMUO- TOISUUTEEN JA LUONNONARVOI- HIN	ALUE- JA YHDYS- KUNTARAKENTEE- SEEN, YHDYSKUNTA- JA ENERGIATALOU- TEEN SEKÄ LIIKEN- TEESEEN	KAUPUNKIKUVAAN, MAISEMAAN, KULT- TUURIPERINTÖÖN JA RAKENNETTUUN YMPÄRISTÖÖN
Meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyissä on otettava huomioon valtioneuvoston päätös melutasojen ohjearvoista.	Määräys antaa ohjearvoille lisää vaikuttavuutta.	Uusi määräys	+ Meluntorjunta tehostuu. + Ympäristön terveellisyys ja viihtyisyys paranevat.			- Yhdyskunta- ja rakennuskustannukset nousevat.	+ - Tienvarsimaisemat väljenevät. - Melusteet peittävät näkymiä. - Melualueilla olevat asuin ympäristöt voivat rappeutua.
Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon arvokkaat luonnonympäristöt, arvokkaat maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt sekä kiinnitettävä erityistä huomiota rakennetun ympäristön laatuun.	Kuntakaavoituksessa on käsiteltävä määräk- yksessä mainitut asiat.	Uusi määräys	+ Asumisviihtyisyys ja matkailullinen vetovoima kasvavat.		+ Perinnebiotooppien säilymismahdollisuudet paranevat.		+ Kulttuurimaiseman säilymismahdollisuudet paranevat. Rakennetun ympäristön laatu nousee.
Maisemallisesti herkillä alueilla kuten vaara- ja tunturialueilla, jokien ja järvien rannoilla sekä pääteiden, matkailukeskusten, retkeilyreittien ja taajamien läheisissä metsissä metsänkäsittelytoimenpiteet on suunniteltava huolellisesti ottaen huomioon maiseman ominaispiirteet ja pyrittävä välttämään suuria muutoksia.	Metsänhoitosuositu- stusten maiseman vaalimista koskevat kohdat saavat tukea.	Uusi määräys	+ Asumisviihtyisyys ja matkailullinen vetovoima kasvavat. + Mahdollisuus saada tukea ympäristön hoitoon. - Metsätalouden tuotto saattaa vähentyä. - Maanomistajan itsemääräämisoikeuksia rajoitetaan.				+ Luonnonmaiseman arvokkaimpien osien säilymismahdollisuudet paranevat.
Ranta-alueilla vapaan ranta-alueen osuus taajamatoimintojen alueiden ulkopuolella tulee olla vähintään puolet rantaviivasta.	Määräys on ohje kuntakaavoitukselle.	Seutukaavassa 30 %	+ Virkistysmahdollisuudet ja matkailullinen vetovoima säilyvät.	+ Vesien kuormitus vähenee.	+ Rantaluontoa säästyy.		+ Rantamaisemassa on myös luonnonalueita.
Ranta-alueilla on turvattava rannan suuntainen kulkuyhteys.	Määräys on ohje kuntakaavoitukselle.	Uusi määräys	+ Virkistysmahdollisuudet ja matkailullinen vetovoima säilyvät.				
Tulvauhka-alueet on osoitettava yleis- ja asema- kaavoissa joko alueina tai rakentamisrajoituksina. Rakennuspaikkoja ei saa suunnitella sijoitettavaksi tulvauhka-alueille.	Määräys on ohje kuntakaavoitukselle ja rakennusvalvonnalle.	Uusi määräys	+ Tieto rakentamisedellytyksistä kasvaa. + Turvallisuus kasvaa. + Taloudellisia vahinkoja vältetään.		+ Tulva-alueiden kasvillisuus säästyy.	+ Vältetään yhdyskuntataloudellisia korjaus- ja korvauskustannuksia.	+ Vältetään maisemaa pilaavalta pengerrakentamiselta.

Porotalouden sekä muiden luontaiselinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava. Metsätaloutta, turvetuotantoa, matkailutoimintoja ja loma-asutusta suunniteltaessa on otettava huomioon porotaloudelle tärkeät alueet. Suunniteltaessa valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa.	Määräys on ohje kuntakaavoitukselle ja metsätaloussuunnittelulle sekä tukee metsänhoitosuosituksia ja Paliskuntain yhdistyksen ja Metsähallituksen sopimusta.	Seutukaavassa porotalouden turvaamista koskevia määräyksiä M-, M1-, MT1- ja MU-alueilla	+ Poroelinkeino, virkistys ja matkailu hyötyvät. - Metsätalouden tuotto saattaa vähentyä.		+ Luonnonmukaisuus ja monimuotoisuus hyötyvät porotaloutta huomion ottavista metsänhoitomenetelmistä.	+ Porotalousatuksen säilymisedellytykset paranevat.	+ Maisemavauriot vähenevät.
Suojelu-(S), luonnonsuojelu-(SL) ja erämaa-alueiden (Se) hoito- ja käyttösuunnitelmista on pyydettävä lausunto alueen kunnilta, Lapin liitolta, Lapin ympäristökeskukselta, Paliskuntain yhdistykseltä, alueen paliskunnilta ja yhteisöiltä, joiden toimialaan suunnitelma liittyy, sekä tarvittaessa Lapin tiepiiriltä.	Määräys vahvistaa nykyisen käytännön.	Uusi määräys	+ Vaikuttamismahdollisuudet vahvistuvat.				
Malminetsintä ja siihen liittyvät toimenpiteet alueella on turvattava. Suojelualueelta löytyvien kaivoskivennäisten hyödyntäminen ei saa vaarantaa merkittävästi suojeluarvoja.		Uusi määräys	+ Edistää syrjäseutujen elinkeinomahdollisuuksia.	- Maa- ja kallioperää rikotaan. Paikallisesti muutos voi olla suuri.	- Kasvillisuus ja eläimistö menettävät alueita ja kärsivät toiminnan aiheuttamista haitoista.		
Rakennuksia ei tule suunnitella sijoitettavaksi maisemallisesti aroille paikoille kuten kapeisiin niemenkärkiin ja kannaksille sekä rantamaise- maa hallitsevien kumpareiden huipulle.	Määräys kiinnittää huomiota rakentamiseen sovitukseen maisemaan.	Uusi määräys	+ Virkistysmahdollisuudet ja matkailullinen vetovoima säilyvät.				+ Maiseman arvokkaimpien osien säilymismahdollisuudet paranevat.
Hyville, yhtenäisille tai maisemallisesti tärkeille pelloille ei tule suunnitella sijoitettavaksi muuta kuin maa- ja metsätalouteen liittyvää rakentamista, ellei niitä ole yksityiskohtaisemmassa kaavassa rakentamiseen sopivaksi osoitettu.	Määräys kiinnittää huomiota rakentamiseen sovitukseen maisemaan.	Seutukaavassa vastaava määräys MT-alueilla	+ Maatalouselinkeinon jatkuvuuden turvaaminen				+ Maiseman ja kulttuuriperinnön säilymismahdollisuudet paranevat.
Maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus on voimassa virkistys- tai suojelualueeksi taikka liikenteen tai teknisen huollonverkostoja tai alueita varten osoitetuilla alueilla (V, LL, EN, EJ, S, SL, SM, SR, Se, vt, kt, st, yt, tv, rataverkko, sähkölinja). Rajoitus laajennetaan koskemaan puolustusvoimien alueita (EP) ja vedenhankintaan soveltuvia pohjavesialueita (pv).	Määräys estää pääkäyttötarkoitusta haittaavan rakentamisen.	Uusi määräys	- Maanomistajien oikeuksia rajoitetaan.			+ Vältetään ylimääräisiltä kustannuksilta infrastruktuurin rakentamisessa.	
Suunniteltaessa sellaisen alueen käyttöä, jolla on kiinteä muinaisjäänös, on neuvoteltava Museoviraston kanssa. Ilman muinais- muistolain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäänöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty. Lupaa haetaan ympäristökeskukselta, jonka on kuuluttava asiassa Museovirasto.	Määräys kiinnittää huomiota muinaisjäänösten säilyttämiseen.	Uusi määräys	+ Kotiseutuhistorian tuntemus lisää väestön kotiseurakkautta ja viihtymistä. + Matkailun vetovoimattajia			- Rajoittaa rakentamista ja voi aiheuttaa lisäkustannuksia.	

6.8. Vaikutusten arvioimiseksi tehdyt selvitykset

Maakuntakaavan vaikutuksia on arvioitu suunnittelutyöryhmässä käyttäen hyväksi kaavan perusselvityksiä (kiinteät muinaisjäännökset, geologiset taustatiedot, liikennejärjestelmäsuunnitelma, maisemaselvitys), tavoitelähteitä (Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, Lapin maakuntasuunnitelma, Itä-Lapin maakuntakaavan tavoiteosa) sekä prosessin aikana pidettyjen kokousten, neuvottelujen ja seminaarin aineistoa. Arviointia täydennettiin luonnosvaiheessa ohjausryhmältä, liiton hallitukselta, lausunnonantajilta ja muilta kansalaisilta saadun palautteen perusteella.

7. OSALLISTUMIS- JA VUOROVAIKUTUSMENETTELYN TULOKSET

7.1. YHTEENVETO KAAVOITUKSEN ERI VAIHEISSA ESITETYISTÄ MIELIPITEISTÄ

7.1.1. Perustieto- ja tavoitevaihe

Perustieto- ja tavoiteosa on pidetty nähtävänä 27.8. - 21.9.2001 välisenä aikana Itä-Lapin kunnissa ja naapurikunnissa sekä Lapin liiton virastossa. Kaikilla osallisilla on ollut mahdollisuus esittää mielipiteitä ja muistutuksia nähtävänä olevasta asiakirjasta. Lisäksi perustieto- ja tavoiteosasta on pyydetty lausunnot 32 eri taholta. Palautetta on saatu myös neuvottelujen, vierailujen ja tutustumisten yhteydessä. Mielipiteitä ja muistutuksia osallisilta on tullut 4 kpl sekä lausuntoja 12 kpl. Seuraavassa esitetään yhteenveto saadusta palautteesta:

Yleistä

Kannattaa pohtia maakuntakaavan todellisia vaikuttamismahdollisuuksia. Lapin maakuntakaavojen/kaavoitustapojen on erottava eteläsuomalaisista, ollaanhan poronhoitoalueella ja sen tulee myös näkyä. On toteutettava sellaista maankäyttötapa joka estää suoran tulonsiirron alueelta pois.

Saamelaisille perustuslaissa turvatut oikeudet tulee ottaa huomioon siltä osin, kun maakuntakaavan vaikutukset kohdistuvat saamelaisten kotiseutualueeseen. Maanomistusolot on selvitettävä ennen maakuntakaavan hyväksymistä ja vahvistamista.

Elinkeinot

Metsälaki ja metsänhoitosuositukset riittävät turvaamaan luonnon monimuotoisuuden metsätalousalueilla. Maakuntakaavassa voidaan esittää tärkeimmät erityistä kohtelua vaativat alueet (auttaa tunnistamaan kohteet). Mikäli maakuntakaavassa esitetään rajoituksia metsätalousalueille, samalla on selvitettävä/ ratkaistava haitankorvaus ja sen maksaja.

Valtion metsätalouden (metsähallituksen) pääomatuotto tulee saada maakunnan/alueen kehittämiseen. Paikallisille asukkaille on saatava nykyistä suurempi mahdollisuus valtion metsien hyödyntämiseen (kotitarvekäyttö).

Maakuntakaavalla on yritettävä vaikuttaa nuorten metsien hoitohakkuiden kiirehtimiseen.

Lapista ei ole käytettävissä juuri ollenkaan metsäekonomista tutkimustietoa, jossa olisi selvitetty eri maankäyttömuotojen tuotot ja niiden eri yhdistelmät.

Itä-Lapissa porotalous on myös voimakas maatalouden liittämiselinkeino. Tämä korostuu EU:n laajentuessa itään, jolloin porojen merkitys entisestäänkin maataloilla kasvaa EU:n maataloustukien vähentyessä. Porotalouden harjoittamisen edellytyksistä kuten porotalouden aseman vahvistamista maankäytössä ja muiden maankäyttäjien "kurissa pitämisestä" häiriövaikutusten minimoimiseksi on pidettävä huolta. Porotaloutta ei oteta riittävästi huomioon metsätalouden suunnittelussa. Porotalouden ja metsätalouden ristiriidat ovat suurimpia luppokuusikoissa ja korkeilla alueilla.

Porotalous tulee edelleen olemaan pohjoisimman Suomen "selkärankaelinkeinoja", kun taas maatalouden tulevaisuus on auki, "metsän kasvua odotellaan", matkailu ja it-teknologia ovat aina suhdanneherkkiä aloja. Porotalous on Lapin sosiaalisesti kestävin elinkeino. Porotalous pitää Lapin kyliä ja maaseutua asuttuna vuodesta toiseen ja sen pitää näkyä Lapin maakuntasuunnittelussa ja kaavoituksessa.

Miksi maakunnallisissa strategiapapereissa porotaloutta ei ole merkittävästi mainittu eli porotaloutta ei nähdä näissä suunnitelmissa Lapin vahvuustekijänä? Porotaloutta on kohdeltava tasapuolisesti ja asenteellisesti neutraalisti muiden elinkeinojen kanssa; ainoastaan porotalouden kohdalle oli kirjattu miten poronhoito haittaa muita elinkeinoja; tulisi mainita myös muiden elinkeinojen kohdalla niiden tuomat haitat porotaloudelle. Poronhoitoalue on luonnonvaraisten eläinten laidunalueita, rakentajilla tulisi olla vastuu tonttien suojaamisesta.

Maakuntakaavassa tulee osoittaa tärkeitä poronhoitoalueita, joilla porotalous on maankäytön pääkäyttömuoto. Talvi- ja kevätlaitumet sekä vasoma-alueet ovat pääsääntöisesti tärkeimmät porotalouden alueet. Suojelualueilla poronhoito-oikeus on turvattava.

Geologiset luonnonvara-alueet rajauksineen on otettava mukaan maakuntakaavaan. Maakuntakaavassa tulisi esittää aluevarauksina (kohdemerkintöinä) myös huomattavimmat maa-ainesten ottopaikat.

Kaivostoimintaa ei pitäisi asettaa malmikriittisillä alueilla ensisijaiseksi maankäyttömuodoksi kaivostoiminnan aloittamisen epävarmuuden vuoksi. Kaivostoiminnalla tulee olla vastuu jälkiensä siivoamisesta.

Mahdollinen kaupan suuryksikkö tulee sijoittaa mahdollisimman lähelle Venäjän rajaa tai Sallan kirkonkylän yleiskaava-alueelle.

Maakuntakaava ei saa olla esteenä matkailun kehittämiselle. Kylissä voitaisiin hyötyä matkailusta enemmän: mm. maatilamatkailu, ohjelmopalvelut. Kemijokivartta pitäisi hyödyntää enemmän matkailussa.

Palvelut

Maakuntakaavan selostuksen perustieto-osassa tulisi esittää yhteiskunnallisten palvelujen kohdassa myös sosiaali- ja terveydenhuollon kiinteiden palveluyksiköiden, kuten terveyskeskusten, vanhainkotien ja päiväkotien sijainnit.

Väestö

Hyvä, että odotukset ovat suhteellisen realistiset mm. väestön kasvun suhteen. Alenevaan väestönkehitykseen on kiinnitettävä huomiota mm. yhteistyön lisäämisessä ja maankäytössä. Kesäasukkaat on huomioitava kunnissa nykyistä paremmin.

Aluerakenne ja keskusverkko

Maakuntakaavassa voidaan esittää vyöhykkeitä, joissa kesäasunnon muuttaminen vakituiseksi asunnoksi olisi helppoa/suositteluvaa. Väestön väheneminen jättää jälkeensä tyhjiä rakennuksia, miten niitä jatkossa hyödynnetään? Rovaniemen aluekeskus on mainittava mm. liikenteen, hallinnon, koulutuksen ja palvelujen osalta tärkeänä ja luontevana yhteistyökumppanina.

Virkistys

Reitit voivat kulkea ainakin osittain myös hakkuuaukeilla. Eri käyttömuodoille omat reitit. Moottorikelkkareitit tulee sijoittaa pääsääntöisesti maa-alueille, vain pakottavissa tapauksissa vesistöalueille (sijainti ratkaistaan toteuttamissuunnitelmissa).

Virkistys- ja retkeilyalueet sijoittuvat pääasiassa lakisääteisille luonnonsuojelualueille. Lisäksi on aiheellista varata matkailukeskusten (Sallatunturi, Pyhätunturi ja Suomutunturi) läheisyyteen virkistysmetsiä. Tulisi pyrkiä suojelu- ja virkistysalueiden saavutettavuuden parantamiseen.

Liikenne

Maakuntakaavassa tulee hyödyntää liikenne- ja viestintäministeriön julkaisu vuodelta 2000 "Kohti älykästä ja kestävästä liikennettä 2025".

Liikenneonnettomuuksista olisi hyvä esittää myös lukumääriä ja vertailuja. Porokolarialueet on esitettävä maakuntakaavassa. Barentsin käytävän liikenneväylille on rakennettava radan ja tien alituksia/ ylityksiä poroille ja muille luonnon eläimille (ekologiset käytävät).

Koululaiskuljetukset ovat ratkaisevassa asemassa kuljetuksia yhdistettäessä. Koulujen alkamis- ja päättymisajat tulisi sovittaa yhteen henkilöliikenteen aikataulujen kanssa (koulujen työpäivät porrastettaisiin kuljetusten mukaan). Kaikkea kuljetusta ei voi yhdistää, laki esteenä (esim. elintarvikkeet/henkilökuljetukset). Kunnan rajan yli menevä liikenne halutaan nykyään hoitaa oman kunnan yrittäjien avulla, ongelma yhteistyölle ja matkakettujen luomiselle. Kauanko yksilölliset kuljetukset ovat mahdollisia; kustannusten kasvu pakottaa kuljetusten yhdistämiseen. Kuljetusten yhdistämiset eivät välttämättä vähennä kuljetuksia siihen nähden miten ne muuten vähenisivät, koska tällöin on haja-asutusalueilla mahdollista asua pitempään ilman oman auton käyttöä. Linja-autokalusto on sopeutunut pieneneviin asiakasmääriin.

Kemijärvi-Kellosekä-Alakurtti-ratayhteys on metsätaloudelle ja -teollisuudelle tärkeä. Onko vaara, että Kelloselän radan investoinnit ovat pois muusta kehittämisestä, jonka hyöty voisi olla suurempi? Soklin radan vetämistä Venäjältä on tutkittava. Nykyiset tavaramäärät voidaan kuljettaa vielä rekoilla.

Alueella on paljon sorateitä (n. 600 km), kunnossapito on kallista ja kelirikkoaika pitkä. Sivuteiden huono hoito vähentää asukkaita haja-asutusalueilta. Maakuntakaavassa on määriteltävä sellaiset alueet/tieverkko, joihin on päästävää kaikkina vuoden ja vuorokauden aikoina myös raskaalla kalustolla (maitoautot, kauppa-autot, puutavararekat, yms.). Maantien 950 (Salla-Hautajärvi- 5-tie) luokka tulee muuttaa kantatieksi. Parannettavia tieyhteyksiä: Kemijärvi-Pahkakumpu-Ahvenselkä-Savukoski sekä Naruska-Värriö-Martti.

Maakuntakaavassa on varauduttava alueen omaan lentokenttään, Sallatunturin yleiskaava-alueelle tulee sisällyttää varaus pienlentokenttää varten.

Maakuntakaavassa on esitettävä periaatteita/tavoitteita seutukunnalle elintärkeistä tietoliikenneyhteyksistä.

Yhdyskuntateknikka

Jätehuolto kunnalliseksi/yhteisvastuulliseksi, hinta kaikille sama riippumatta asuinpaikasta. Mikäli nykyiset ja käytöstä poistetut/poistuvat kaatopaikat eivät aiheuttaisi tulevaisuuden maankäyttöle yllätyksiä, tulisi ne merkitä maakuntakaavakarttaan tai ainakin niistä kannattaa pitää listaa Lapin liitossa.

Seitakorvan ja Kokkosnivan voimalaitokset tulee merkitä maakuntakaavaan.

Ympäristön laatu

Kulttuuriympäristön kunnostaminen ja suojeleminen on tärkeää.

On selvittettävä Kemin ja Sompion Lapinkyläyhdistyksen alueella kaikki muinaismuistot ja otettava huomioon niiden merkitys alueen historiaan ja nykyisyyteen. Maakuntakaavaan on lisättävä kaikki em. alueen kulttuuriympäristöt ja perinnemaisemat.

Muinaisjäännöskohteiden runsauden vuoksi niitä ei voida luetteloida ja arvottaa tässä yhteydessä. Valikointi "merkittäviin" on puolestaan subjektio, jota tulisi vältellä tai sen sisältö olisi määriteltävä.

Suojelualueiden hyödyntämisessä tasapainoillaan käytön kanssa; liikakäyttö voi vaarantaa alueelta saavan hyödyn; alueilla on oltava kunnan reitit. Maakuntakaavalla voidaan vaikuttaa erämaa- ja suojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelmiin sekä järjestyssääntöihin.

7.1.2. Luonnosvaihe

Kaavaluonnos oli nähtävänä ja lausunnoilla 16.12.02-17.1.03. Siitä saatiin 47 lausuntoa ja muuta mielipidettä. Palautteeseen sisältyi kaikkiaan noin 200 muutosesitystä tai muuta kannanottoa. Seuraavassa luetellaan tärkeimmät palautteen sisältämät esitykset muutoksiksi ja täydennyksiksi maakuntakaavaluonnokseen. Liitteessä 9 esitetään tarkempi yhteenveto saadusta palautteesta ja vastineet lausuntoihin ja mielipiteisiin.

Kehittämisyöhykkeet: Barentsin käytävän määräyksen täydentäminen kehittämisperiaatteilla sekä käytävän rajauksen tarkistaminen Kemijärven länsipuolella; maaseudun kehittämisen kohdealueita laajentaminen ja lisääminen tai poistaminen ja supistaminen; matkailun ja virkistykseen kehittämisen kohdealueiden poistaminen tai supistaminen, toisaalla laajentaminen; kehittämisvyöhykkeiden yhteensovittaminen maakuntien rajalla

Keskustatoimintojen alueet: selostuksen täydentäminen väestöpohjia ja ostovoiman suuntautumista koskevilla tarkasteluilla.

Virkistysalueet: Kivitunturin alueen muuttaminen virkistysalueeksi

Erityisalueet: voimalaitosten kalaportaat kaavaan

Maa-ainesten ottoalueet: turpeenottoalueiden lisääminen; ottoalueiden rajausten tarkistaminen

Kaivosalueet: Lampivaaran ametistikaivos kaivosalueeksi; todennäköisten mineraalivarantoalueiden poistaminen Natura-alueilta

Puolustusvoimien alue: Rovajärven ampuma-alueen rajaaminen etelässä nykyiseen kantatiehen / säilyttäminen seutukaavan mukaisena; Rovajärven ampuma-alueen laajentaminen pohjoisessa Pelkosenniemen puolelle

Suojelualueet ja luonnonsuojelualueet: Pyhätunturin kansallispuistoon liittyvän Metsähallituksen suojelualueeksi hankkima alueen lisääminen suojelualueisiin; Suojelualueiden rajausten tekeminen toteuttamissuunnitelmien mukaisina ohjelmien rajauksista poiketen; Natura 2000 -verkoston täydennysesityksen Peurahaaran, Törmäojan ja Yli-Nuortin alueiden lisääminen kaavaan; tärkeiden lintualueiden (FINIBA) lisääminen kaavaan

Muinaisuistoalue: merkinnän selityksen korjaaminen ja täydentäminen

Rakennussuojelualue: Metsähallituksen kohteiden lisääminen

Maa- ja metsätalousvaltainen alue: Porotalouden lisääminen pääkäyttötarkoitukseksi / porotalouden lisäämisen vastustaminen

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta: MU-alueiden lisääminen Savukoskella Kemijoen ja Värriöjoen varteen sekä Sallassa Naruskajoen ja Oulankajoen varteen.

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja: MY-alueiden tai vaihtoehtoisesti luo-alueiden lisääminen Metsähallituksen alue-ekologisten suunnitelmien mukaan

Erityisesti poronhoitoa varten tarkoitetun alueen raja: Poronhoitolain 2.2 §:n mukaisen rajan lisääminen Oraniemen, Kemi-Sompion ja Pohjois-Sallan paliskuntien etelärajoille.

Kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue: määräyksen lisääminen; Sorsatunturin-Takkaselän alueen lisääminen

Tuulivoimaloiden alue: Pyhän alueen rajauksen muuttaminen pois kansallispuistosta.

Lentokentät: Joutsijärvelle lentokenttävaraus

Tiet: nykyisen maantien 950 luokan pitäminen ennallaan; nykyisen kantatien 82 nostaminen valtatieteksi; Hihnavaara - Martti seututieksi; yhdysteiden lisääminen: Lokka - Ruuvaaja, Martti - Naruskajärvi - Särkelä ja Ahvenselkä - Savukoski, Mäntyjärvi - maakunnan raja, Värriö - Seitajärvi, kaikki nykyiset yleiset tiet

Vesiliikenne: satamien, venevalkamien ja venereittien lisääminen kaavaan

Moottorikelkkailureitit: Salla - Pyhä -reitti Vallovaaran kautta; Kursu - Vuostimo -reitti Keminiemen kylän kautta; Saija - Naruskajärvi -reitti yhteystarpeeksi; Riisitunturin pohjoispuoli -

Tolva kansallispuiston kiertäen; Anetjärvi – Kostonjärvi; Rannimmainen Sotatunturi - Niekka - Majava; reittien päät yhteen Pohjois-Pohjanmaan reittien kanssa.

Ulkoilureitit: muiden pitkien reittien paitsi UKK-, Korouoman ja Pyhä-Luoston reittien poistaminen; uudet reitit mieluummin suojelualueille

Sähkölinjat: Jumisko - Puonimavaara – Sorsajärvi – Venäjä linjan korvaaminen yhteydellä Pirttikoski - Jumisko – Keihässelät – Peuratunturi – Sallan raja-asema; nykyiselle linjalle rinnakkaisen yhteyden lisääminen välille Tapionkylä – Pelkosenniemi; Isokero - Tapionniemi sekä Isokeero - Jumisko -linjausten tarkistus / linjojen poistaminen / linjojen säilyttäminen

Selvitysalue: Vuotoksen alueen merkitseminen edelleen selvitysalueeksi / maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi / luonnonsuojelualueeksi

Yleismääräykset: *tulisi tehdä* –muodon muuttaminen *tulee tehdä* –muotoon; suojelu-, luonnonsuojelu- ja erämaa-alueiden hoito- ja käyttösuunnitelmista pyydettyihin lausuntoihin mukaan yhteisöt, joiden toimialaan suunnitelma liittyy; vapaan rannan osuutta koskevan määräyksen ulkopuolelle myös matkailupalvelujen alueet; porotaloudelle tärkeiden alueiden metsänkäsittelysuunnitelmia valtion mailla koskevan neuvottelumenettelyn poistaminen; maisemallisesti herkkien alueiden metsänkäsittelyä koskevan määräyksen poistaminen; määräyksen lisääminen kunnostusojitusten kriteereistä ja pienvesien kunnostamisesta

Selostus: Soklin kaivosalueen vaikutusten arviointi Natura 2000 -verkoston täydennysehdotuksen alueisiin; vaikutusten arviointiin muitakin täydennyksiä; muinaisjäännöksiä koskevan osan täydentäminen; lisäselvityksen tekeminen kulttuurihistoriallisesti merkittävistä kohteista; Rovajärven ampuma-aluetta koskevan selostuksen täydentäminen; täydennyksiä veneilyreitteihin; lohien palautus Kemijoen latvavesille; turpeenotosta M-alueilla täydennystä; porotaloutta koskevan tekstin täydentäminen

Aluekuvaukset: Maltion luonnonpuiston kehittämisperiaatteisiin retkeilyreitti; Rovajärven ampuma-alueesta kansainvälinen harjoitusalue

7.1.3. Ehdotusvaihe

Itä-Lapin maakunta-kaavaehdotus oli nähtävänä ja lausunnoilla 13.3. – 11.4.2003. Kaavaehdotuksesta saatiin 26 lausuntoa ja kaksi yksityistä muistutusta. Lausunnoista 10 ei sisällä muutosesityksiä ja yhdessä esitetään muutoksia vain kaavaselostukseen. Tällaisen lausunnon antoivat Ranua, Savukoski, Posio, Rovaniemen maalaiskunta, Lapin ma kuntamuseo, Lapin ympäristökeskus, Lapin lääninhallitus, Lapin rajavartiosto, Turveteollisuuden liitto, Fingrid Oyj ja Akavan Lapin aluetoimikunta.

Pelkosenniemi ja Metsähallitus esittävät vähäisiä tarkistuksia matkailun ja virkistykseen kehittämisyöhykkeen rajauksiin.

Pelkosenniemi ja Kemijärvi esittävät vapaan ranta-alueen osuutta koskevan määräyksen muuttamista niin, että taajamatoimintojen lisäksi myös matkailupalvelujen alueet rajataan vaatimuksen ulkopuolelle.

Pelkosenniemi esittää Vuotoksen alueen merkitsemistä pääosin maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi. Lapin luonnonsuojelupiiri ja Luonto-Liitto esittävät alueen soiden merkitsemistä luonnonsuojelualueeksi. Lapin ympäristökeskus pitää kaavaehdotuksessa olevaa selvitysaluemerkintää mahdollisena.

Tiehallinto ei pidä Vikajärven ja Sallan raja-aseman välisen kantatien liikennemääriä tällä hetkellä niin suurina, että kantatien muuttaminen valtatieksi olisi ajankohtaista. Tiehallinto ei pidä perusteltuna muuttaa Kuusamon ja Sallan välisen maantien 950 tieluokkaa seututiestä kantatieksi eikä näe esitetyille uusille yhdysteille nykyisillä kriteereillä perusteita liikenteen eikä kunnan kannalta.

Pelkosenniemi esittää vaihtoehtoisten aluevarausten merkitsemistä kaivosradoille.

Pohjoisen maanpuolustusalueen esikunta vaatii Rovajärven ampuma-alueen pitämistä nykyisen seutukaavan mukaisena niin, että myös kantatien eteläpuolinen alue kuuluu siihen. Kemijärven

kaupunki on kaavaluonnosvaiheessa vaatinut tien eteläpuolisen alueen poistamista liikennettä ja muuta maankäyttöä haittaavana.

Metsähallitus esittää tarkistuksia eräiden suojelualueiden rajauksiin.

Bird Life, Luonto-Liitto ja Lapin luonnonsuojelupiiri esittävät, että Suomen tärkeät lintualueet (FINIBA) merkitään kaavakarttaan eikä vain selostuksen liitteeseen. Lapin ympäristökeskus pitää liitekarttaa riittävänä.

Luonto-Liitto ja Lapin luonnonsuojelupiiri esittävät monille metsäalueille, erityisesti vanhoille metsille, metsätaloudeksi rajoitettavaa ja monikäyttöä suosivaa kaavamerkintää ja -määräystä. Maataloustuottajain Lapin liitto vastustaa tällaisia merkintöjä, kuten myös Metsähallitus ja Lapin metsäkeskus aikaisemmissa kannanotoissaan.

Pohjois-Pohjanmaan liitto huomauttaa, että Livojokea ei ole osoitettu arvokkaana vesistönä Lapin puoleisella osalla, vaikka sille olisi Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan selvitysten mukaan perusteita uhanalaisten eliölajien elinympäristön suojelemiseksi, mitä vesilaki ei turvaa riittävästi.

Paliskuntain yhdistys ja Luonto-Liitto esittävät porotalouden huomioon ottamista koskevaan kaavamääräykseen muutosta niin, että porotaloudelle tärkeät alueet määriteltäisiin konkreettisemmin valtion maiden metsänkäsittelysuunnittelun yhteydenpitovaatimuksessa.

Lapin TE-keskuksen maaseutuosasto esittää tarkistuksia maaseudun kehittämisen kohdealueisiin ja on huolissaan kaavamerkintöjen mahdollisesta asutusta, palveluja ja työpaikkoja keskittävästä vaikutuksesta. Samasta asiasta huomauttaa myös Maataloustuottajain Lapin liitto, joka myös toteaa, että maakuntakaavan tulee olla kehitystä tukeva eikä estävä.

Kahdessa yksityisten asukkaiden muistutuksessa esitetään Kemijärveltä pohjoiseen suuntautuvan sähkölinjan poistamista tai siirtämistä. Kemijärven kaupunki esittää Kemijärveltä etelään suunnitellun sähkölinjan suuntauksen tarkistamista.

Liitteessä 9 esitetään tarkempi yhteenveto saadusta palautteesta ja vastineet lausuntoihin ja muistutuksiin.

7.2. MIELIPITEIDEN HUOMIOON OTTAMINEN JA JÄLJELLE JÄÄNEET RISTIRIIDAT

7.2.1. Palautteen perusteella tehdyt muutokset

Luonnosvaihe

Perustieto- ja tavoiteraportin sisältöön vaikuttivat huomattavasti ohjausryhmän ja työryhmien kokoukset, neuvottelut eturyhmien kanssa, seminaari, lausunnot ja muut mielipiteen ilmaisut.

Luonnosvaiheen 47 lausuntoon ja muuhun mielipiteeseen sisältyneistä noin 200 kannanotosta noin 130 johti muutokseen tai täydennykseen, useimmat kaavaselostuksen osalta. Seuraavassa luetellaan ne muutokset, jotka on tehty, kun luonnos on viimeistelty maakuntakaavaehdotukseksi.

Kehittämisyöhykkeet

- Barentsin käytävän määräystä täydennetään kehittämisperiaatteilla.
- Maaseudun kehittämisen kohdealueita laajennetaan ja lisätään: Luiro, Kellosekä - Aatsinki, Sallan asutustila-alue, Hautajärvi - Aholanvaara - Hirvasvaara
- Matkailun ja virkistysalueiden kehittämisen kohdealuetta supistetaan ja laajennetaan: poistetaan Savukosken ja Sallan pohjoisosien erämaiset alueet, laajennetaan Kivitunturin ympäri, Sallan Salmijoen kanjonin ja Paikanselän muistomerkin suuntaan, sekä Syötteen suunnalla vastaamaan Pohjois-Pohjanmaan aluetta.

Keskustatoimintojen alueet

- Täydennetään selostusta väestöpohjia ja ostovoiman suuntautumista koskevilla tarkasteluilla.

Virkistysalueet

- Muutetaan Kivitunturin alue osittain virkistysalueeksi.

Maa-ainesten ottoalueet

- Kuvataan selostuksessa alueet, joilta ei saa ottaa kiviaineksia tai turvetta: suojelualueet, arvokkaat harjualueet, tärkeät lintualueet.
- Kerrotaan selostuksessa lisää maa-ainesten oton seudullisesta merkityksestä ja todetaan tietolähteet.

Kaivosalueet

- Arvioidaan Soklin kaivosalueen vaikutusta Natura 2000 täydennysalue-ehdotukseen.
- Lisätään ametistikaivos kaivosalueeksi.

Puolustusvoimien alue

- Rajataan alue etelässä nykyiseen kantatiehen.
- Laajennetaan aluetta pohjoisessa Pelkosenniemen puolelle.

Suojelualue

- Lisätään Pyhätunturin kansallispuistoon liittyvä Metsähallituksen suojelualueeksi hankkima alue.
- Lisätään Natura 2000 täydennysesityksen alueet osittain: Peurahaara ja Törmäojan alueen itäosa, joka on voimassa olevan seutukaavan Soklin teollisuusalueen ulkopuolella.

Muinaismuistoalue

- Merkinnän selityksestä poistetaan: ”tai suojeltavaksi tarkoitettu”. Merkinnän selitykseen lisätään: ”Muut kohteet löytyvät kaavaselostuksen kohdasta 5.4.21 Muinaismuistokohteet.”

Rakennussuojelualue

- Lisätään kaavakarttaan Metsähallituksen esittämät kohteet.

Maa- ja metsätalousvaltainen alue

- Muutetaan merkinnän selitys muotoon: "Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja alueen luonnetta muuttamatta myös muihin tarkoituksiin kuten poronhoitoon, luontaiselinkeinoihin, asumiseen ja jokamiehen oikeuden rajoissa ulkoiluun."

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta

- Lisätään MU-alueita Savukoskella Kemijoen ja Värriöjoen varteen sekä Sallassa Naruskajoen ja Oulankajoen varteen.

Erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettun alueen raja.

- Piirretään poronhoitolain 2.2 §:n mukainen raja Oraniemen, Kemi-Sompion ja Pohjois-Sallan paliskuntien etelärajoille.
- Annetaan aluekohtainen kaavamääräys: *Rajan pohjoispuoleisella alueella olevaa valtion maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Valtion maan luovuttaminen tai vuokraaminen saa tapahtua vain sillä ehdolla, että maanomistajalla tai vuokramiehellä ei ole oikeutta saada korvausta porojen aiheuttamasta vahingosta. (Poronhoitolain 2.2 §:n mukaan)*

Kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue

- Lisätään määräys: *Alueen suunnittelussa on turvattava merkittävien ympäristöarvojen säilyminen.*

Tuulivoimaloiden alue

- Muutetaan Pyhän alueen raja pois kansallispuistosta.

Tiet

- Nykyinen maantie 950 merkitään kantatieksi siten, että tieviiva on musta ja kirjainmerkintä st → kt punaisella osoittamaan muutosta.
- Nykyinen kantatie 82 merkitään valtatieksi siten, että kirjainmerkintä kt → vt on punainen osoittamaan muutosta.
- Lisätään yhdystiet: Lokka – Ruuvaaja, Martti – Naruskajärvi – Särkelä ja Ahvenselkä - Savukoski sekä yhteystarpeena Mäntyjärvi – maakunnan raja. Selostuksessa todetaan, että näiden teiden erämaisia osuuksia pidetään kunnossa tarpeen mukaan eikä välttämättä ympäri vuoden.

- Lisätään Seitajärven tielle merkintä ”Kulttuurihistoriallisesti tai maisemallisesti merkittävä tie tai reitti”.

Moottorikelkkailureitit

- Lisätään reitti Rannimmainen Sotatunturi - Niekka - Majava
- Kursu - Pyhä -reitti muutetaan yhteystarpeeksi välillä Salla - Pyhä. Selostuksessa kerrotaan reitin linjausvaihtoehtoista.
- Saija – Naruskajärvi –reitti muutetaan yhteystarpeeksi.
- Kemijärvi - Korouoma -reitti muutetaan yhteystarpeeksi.
- Yhteystarvemerkinnät: Riisitunturin pohjoispuoli – Tolva, Anetjärvi – Kostonjärvi.
- Reittien päät sovitaan yhteen Pohjois-Pohjanmaan reittien kanssa.

Ulkoilureitit

- Poistetaan muut reitit paitsi UKK-, Korouoman ja Pyhä-Luoston reitit.
- Selostukseen kirjoitetaan perustelut siitä, että muita reittejä ei osoiteta.

Sähkölinjat

- Poistetaan: Jumisko - Puonimavaara – Sorsajärvi – Venäjä ja korvataan se yhteydellä Pirttikoski - Jumisko – Keihässelät – Peuratunturi – Sallan raja-asema.
- Lisätään nykyiselle linjalle rinnakkainen yhteys Tapionkylä – Pelkosenniemi.
- Lisätään selostukseen ohjeita linjojen maastoon sovittamisesta.

Tärkeä lintualue

- Lisätään tärkeät lintualueet (FINIBA-alueet) selostukseen ja liitekarttaan.

Selvitysalue

- Lisätään Vuotoksen selvitysalueutta koskeva määräys: *Alueen merkittävät luonnonarvot tulee turvata niin kauan kuin alue on selvitysalueena.*

Yleismääräykset

- Muutetaan *tulisi tehdä* –muodot *tulee tehdä* –muotoon. Tarvittavaa joustoa varten on poikkeamismenettely. Poistetaan sana maisema-alue, koska se voidaan tulkita luonnonsuojelulain 32 §:ssä tarkoitetuksi maisema-alueeksi. Muuttuneet kohdat on lihavoitu.
- *Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon arvokkaat luonnonympäristöt ja rakennetut kulttuuriympäristöt sekä kiinnitettävä erityistä huomiota rakennetun ympäristön laatuun.*
- *Maisema-alueilla sekä muilla Maisemallisesti herkillä alueilla, kuten vaara- ja tunturialueilla, jokien ja järvien rannoilla sekä. pääteiden, matkailukeskusten, retkeilyreittien ja taajamien läheisissä metsissä eri käsittelytoimenpiteet on suunniteltava huolellisesti ottaen huomioon maiseman ominaispiirteet ja pyrittävä välttämään suuria muutoksia.*
- *Ranta-alueilla taajamatoimintojen ulkopuolella vapaan ranta-alueen osuus tulee olla vähintään puolet muunnetusta rantaviivasta.*
- *Ranta-alueilla tulee turvata rannan suuntainen kulkuyhteys.*
- Porotalouden huomioon ottamista koskevan määräyksen viimeinen lause muutetaan vastaamaan Poronhoitolain 53 §:n sisältöä muuten, mutta neuvotteluvollisuus koskee muitakin kuin valtion viranomaisia. Porotaloudelle tärkeitä alueita ja poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä kuvataan kaavaselostuksessa. *Porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava. Metsätaloutta, turvetuotantoa, matkailutoimintoja ja loma-asutusta suunniteltaessa on otettava huomioon porotaloudelle tärkeitä alueita. Suunniteltaessa valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa.*
- *Suojelu-, luonnonsuojelu- ja erämaa-alueiden hoito- ja käyttösuunnitelmista on pyydettävä lausunto alueen kunnilta, Lapin liitolta, Lapin ympäristökeskukselta, Paliskuntain yhdistykseltä, alueen paliskunnilta ja yhteisöiltä, joiden toimialaan suunnitelma liittyy sekä tarvittaessa Lapin tiepiiriltä.*
- *Rakennuksia ei tule sijoittaa maisemallisesti aroille paikoille kuten kapeisiin niemenkärkiin ja kannaksille sekä rantamaisemaa hallitsevien kumpareiden huipulle.*

- Hyville, yhtenäisille tai maisemallisesti tärkeille pelloille ei **tule sijoittaa** muuta kuin maa- ja metsätalouteen liittyvää rakentamista, ellei niitä ole yksityiskohtaisemmassa kaavassa rakentamiseen sopivaksi osoitettu.
- Poistetaan: Vesistöjen veden laatu, hydrologinen ja ekologinen tila, maisema tai muut ominaisuudet on säilytettävä mahdollisimman luonnontilaisina.

Aluekohtaiset määräykset

- Barentsin käytävää kehitetään kansainvälisenä liikennekäytävänä, jonka maankäytön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen, liikenteen ja matkailun palveluihin sekä liikenneympäristön laatuun. Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon korkealuokkaisen maantien, rautatien sekä energia- ja tietoliikennejohtojen tilavaraukset ja rajoitukset ympäröivälle maankäytölle.
- Soklin kaivosalue: Kaivostoiminta tulee suunnitella niin, että se ei Yli-Nuortin Natura 2000 -verkostoon kuuluvalla tai ehdotetulla alueella muuta maanpintaa tai pintavesiä eikä muutenkaan merkittävästi heikennä alueen luonnonarvoja.

Ehdotusvaihe

Matkailun vetovoima-aluetta laajennetaan Pelkosenniemen alueella.
 Maaseudun kehittämisen kohdealuetta laajennetaan Etelä-Posion alueella.
 Uudet voimansiirtolinjat esitetään yhteystarpeina.
 Muutetaan SL 4276 ja SL 4285 rajausta ja varausperustetta.
 Kaavamääräysten sanamuotoa hiotaan.
 Selostusta täydennetään.

7.2.2. Jäljelle jääneet ristiriidat

Merkittävimpiä jäljelle jääneitä ristiriitaisia asioita ovat:

- metsätalouden ja porotalouden suhde
- Vuotoksen selvitysalueen käyttö
- kehittämisvyöhykkeiden supistaminen ja laajentaminen
- suojelualueiden määrä ja rajaukset
- tieluokan nostaminen ja yhdysteiden merkitseminen
- Soklin kaivosalueen ja Natura 2000 -täydennysehdoituksen suhde

Metsätalouden edustajien ja Paliskuntain yhdistyksen lausunnot olivat kriittisiä ja muutosvaatimukset erisuuntaisia. Paliskuntain yhdistys vaati porotalouden merkitsemistä yhdeksi pääkäyttötarkoitukseksi maa- ja metsätalouden rinnalle ainakin Poronhoitolain mukaisella erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella sekä porotaloudelle tärkeiden alueiden konkreettista määrittelyä kaavamääräyksessä. Näiden kesken käytiin vielä neuvotteluja. Sopuratkaisua lähestyttiin mutta ei täysin saavutettu. Erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettun alueen raja määräyksineen lisättiin ja porotalouden huomioon ottamista koko kaava-alueella koskevaa määräystä muokattiin.

Vuotoksen kohdalle esitettiin kolmea perusvaihtoehtoa: selvitysalueetta, maa- ja metsätalousvaltaista aluetta sekä suojelualueetta. Kaavaehdotuksessa päädyttiin selvitysalueeseen kohdassa 5.4.29 esitetyin perustein.

Matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealueita ja maaseudun kehittämisen kohdealueista on esitetty sekä poistamis-, supistamis- että laajentamisvaatimuksia. Alueita on supistettu Savukosken ja Sallan pohjoisosien osalta ja laajennettu muualla.

Suojelualueiksi on esitetty myös sellaisia, jotka eivät ole lakien tai ohjelmien mukaisia. Suojelualueiden rajauksiin on esitetty ohjelmista poikkeavia tulkintoja. Ehdotuksessa on säilytetty ohjelmien mukaiset rajaukset.

Tiehallinto vastustaa maantien 950 (Salla-Kuusamo) muuttamista kantatieksi. Kaavaehdotuksessa tieluokan nostamisesta pidetään kiinni ja perusteluja lisätään. Kemijärvi vaatii kaikkien yleisten teiden merkitsemistä kaavaan. Vain paikallista merkitystä omaavia teitä ei lisätä.

Valtioneuvoston Natura 2000 -verkoston täydennys ehdotuksen Yli-Nuortin, Törmäojan ja Peuraahaaran alueita esitettiin merkittäväksi maakuntakaavaan. Ne merkitään vain siltä osin kuin valtioneuvoston päätökseen ei ole haettu muutosta. Yli-Nuortti ja Törmäoja ovat Soklin kaivosalueen vieressä ja osin sen päälläkin. Lapin liitto on valittanut Yli-Nuortin alueesta ja Törmäojan alueen länsiosasta, jotka ovat voimassa olevan seutukaavan teollisuusalueen kohdalla. Valtioneuvoston päätös on määrätty noudatettavaksi muutoksenhausta huolimatta.

Kaavaehdotuksessa merkitään kaivosalueeksi GTK:n rajaama malmion alue, suojelualueeksi naturaehdotuksen Törmäojan alueen itäosa ja maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi loppuosa naturaehdotusalueista. Tämä vaihtoehto on suojelualueiden osalta tarkasti Lapin liiton valituksessa otetun kannan mukainen. Soklin kaivosalueeseen liitetään määräys: *Kaivostoiminta tulee suunnitella niin, että se ei Yli-Nuortin ja Törmäojan Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla tai ehdotetuilla alueilla muuta maanpintaa tai pintavesiä eikä muutenkaan merkityksellisesti heikennä alueiden luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alueet on sisällytetty tai tarkoitus sisällyttää Natura 2000-verkostoon.* Kaavaselostuksen kohdassa 6.6 arvioidaan, olisiko kaivostoiminnalla todennäköisesti merkittävä heikentävä vaikutus niihin luonnonarvoihin, joiden perusteella alue on ehdotettu Natura 2000 -verkostoon.

8. MAAKUNTAKAAVAN TOTEUTTAMINEN

Maakuntakaavan toteuttaminen tapahtuu pääsääntöisesti välillisesti, toisaalta yksityiskohtaisempien kaavojen ja niihin liittyvien toteuttamissäännösten avulla sekä toisaalta viranomaisten päätöksenteon tuloksena.

Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n 2 momentti edellyttää, että viranomaisten (koskee kaikkia viranomaisia) on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

Lapin liitto pyrkii vaikuttamaan viranomaisten välisessä yhteistyössä siihen, että maakuntakaavaa toteutetaan mahdollisimman aktiivisesti.

8.1. TOTEUTTAMISTOIMENPITEET JA VASTUUTAHOT

Maakuntakaavaa toteutetaan pääasiassa yksityiskohtaisemmalla maankäytön suunnittelulla, jolle maakuntakaava on ohjeena. Sitä toteutetaan myös viranomaisten muulla päätöksenteolla. Maakuntakaava vaikuttaa suoraan rakennustoimintaan vain siltä osin kuin siitä seuraa rakentamisrajoitus. Toteuttamisen välineet ja toteuttajat luetellaan maankäyttöluokittain liitteessä 3.

8.2. TOTEUTTAMISEN AJOITUS

Toteuttaminen ajoittuu seuraavien 20 vuoden ajalle. Ensimmäisen 10 vuoden aikana tulisi suorittaa kehittämisvyöhykkeiden jatkosuunnittelu, reittien suunnittelu ja toteutus, Barentsin käytävän valtatieparantaminen sekä Akanvaaran ja Soklin kaivosten avaaminen.

9. YHTEENVETO

9.1. Maakuntakaava

Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kuin yhden kunnan alueidenkäytön yhteensovittamiseksi on tarpeen. Maakuntakaava voidaan laatia myös vaiheittain teemakohtaisesti tai osa-alueittain. Lapin maakuntakaava laaditaan seutukunnittain. Maakuntakaavalla kumotaan seutukaavat.

Maakuntakaavan oikeusvaikutukset ovat merkittävät. Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muuten toimiin alueiden käytön järjestämiseksi. Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista. Maakuntakaavassa virkistys- tai suojelualueeksi taikka liikennettä tai teknistä huoltoa varten osoitetulla alueella on voimassa rakentamista koskeva rajoitus. Rakentamisrajoituksen aluetta voidaan kaavassa erityisellä määräyksellä laajentaa tai supistaa. Maakuntakaava ei ole voimassa oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella muuten kuin kaavojen muuttamisen osalta.

9.2. Itä-Lapin maakuntakaavan perusteet

Työ aloitettiin vuoden 2000 alkupuolella laatimalla työohjelma sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Perustieto- ja tavoiteosa on ollut julkisesti nähtävillä syyskesällä 2001, jolloin kaikilla osallisilla ja asiasta kiinnostuneilla oli mahdollisuus esittää mielipiteitä aineistosta. Samalla perustieto- ja tavoiteosasta pyydettiin lausunnot valtion piirihallintoviranomaisilta, kunnilta sekä muilta yhteistyötahoilta. Lapin liiton hallitus hyväksyi perustieto- ja tavoiteosan jatkotyön pohjaksi 22.10.2001. Seuraavat luvut 2-3 ovat lyhennelmä Itä-Lapin perustieto- ja tavoiteosasta. Maakuntakaavaluonnos hyväksyttiin 25.11.2002 ja oli sen jälkeen nähtävänä ja lausunnoilla. Palaute huomioon ottaen laadittiin maakuntakaavaehdotus, jonka Lapin liiton hallitus hyväksyi 5.3.2003. Ehdotus oli nähtävänä ja lausunnoilla 13.3. – 11.4.2003. Lapin liiton hallitus hyväksyi palautteen perusteella tarkistetun maakuntakaavaehdotuksen 5.5.2003. Maakuntakaava on hyväksytty Lapin liiton valtuustossa 20.5.2003, ja se saatetaan ympäristöministeriön vahvistettavaksi.

Kaavoitusta on ohjannut Lapin liiton hallituksen asettama ohjausryhmä, johon ovat kuuluneet Itä-Lapin kuntien ja kuntayhtymän, Lapin ympäristökeskuksen, Lapin tiepiirin ja Metsähallituksen edustajat. Ohjausryhmä on nimennyt metsä-, matkailu- ja liikennetyöryhmät. Ohjausryhmä ja työryhmät ovat kokoontuneet useita kertoja. Kaavaa on valmisteltu vuorovaikutuksessa niiden henkilöiden ja yhteisöjen kanssa, joiden oloihin tai etuihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Kaavoituksesta on tiedotettu niin, että niillä, joita asia koskee, on ollut mahdollisuus seurata kaavoitusta ja vaikuttaa siihen. Itä-Lapin maakuntakaavassa menetelminä olivat hallintoelinten, ohjausryhmän ja työryhmien kokoukset, viranomaisneuvottelut, seminaari, neuvottelut intressiryhmien kanssa, yleisötilaisuudet, tiedottaminen lehdissä ja radiossa, nähtävänä pitäminen, internet, lausunnot ja muistutukset.

Itä-Lapin maakuntakaavassa käsiteltäviä keskeisiä asioita ovat: 1) valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet; 2) metsien monikäyttö; 3) maa- ja kallioperän ainesten hyödyntäminen; 4) matkailu; 5) liikennejärjestelmä; 6) teollisuus; 7) kylä- ja palveluverkko; 8) ranta-alueiden suunnitteluperiaatteet.

Itä-Lapin maakuntakaava-alueelle eli Itä-Lapin seutukuntaan on laadittu seutukunnan kehittämisohjelma **Itä-Lappi – Euroopan arktinen yhteys Venäjälle, Aina avoinna yritystoiminnalle ja matkailulle**.

Kehittämisohjelmassa alueen visio 2006 on tiivistetty seuraavaan muotoon:

Itä-Lapin visio on luoda alueesta ohjelmakaudella 2000-2006 Euroopan arktinen yhteys Venäjälle. Visio pohjautuu voimakkaaseen kansainvälistymiseen – henkilöiden ja organisaatioiden välisiin laajoihin suhteisiin sekä itään että länteen. Alueen toimijat kykenevät hyödyntämään sijainnin ja Barentsin valtavyöhykkeen suomat mahdollisuudet.

Raja-alueelle muodostuu ilmapiiri, joka edistää yhteistyötä alueen sisällä, seutukuntien välillä ja myös rajojen yli. Kansainvälisyys on luonteva osa arkielämää.

Väestökato pysähtyy, yksityinen sektori vahvistuu, työttömyys alenee ja palveluiden tarjonta tyydyttää tarpeen. Alueen kiinnostavuus kasvaa ja myös imago vahvistuu.

Kehitysuran päämäärä on huippuosaamisen ja yhteistyön seutukunta. Erikoisosaamiseen ja kiinteään sisäiseen yhteistyöhön tukeutuen seutukunta kykenee verkostoitumaan kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Osaamisen painopistealueita ovat matkailu, elintarviketuotanto, mekaaninen puunjalostus, elektroniikka ja keramiikka.

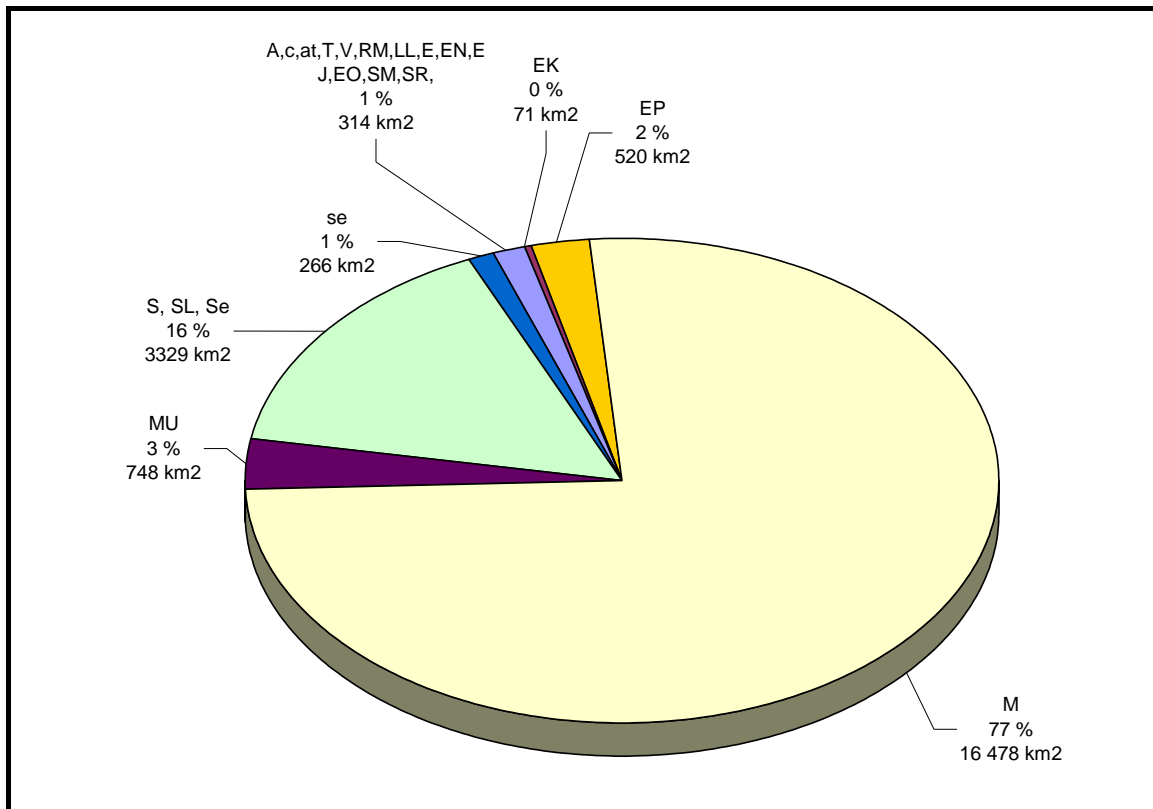
9.3. Itä-Lapin maakuntakaava

Itä-Lapin maakuntakaava-alue käsittää Kemijärven kaupungin sekä Pelkosenniemen, Posion, Sallan ja Savukosken kunnat. Itä-Lapin maakuntakaavalla kumotaan aikaisemmin ko. alueille vahvistetut neljä eri osaseutukaavaa.

Itä-Lapin maakuntakaavan tärkeimmät asiat ja muutokset alueiden nykyiseen käyttöön ja voimassa olevaan seutukaavaan verrattuna ovat:

- Kehittämisyöhykkeet (Barentsin käytävä, maaseudun kehittämisen kohdealue sekä matkailun vetovoima-alue / matkailun ja virkistysalueen kehittämisen kohdealue) ovat uusia kaavallisia keinoja. Ne osoittavat alueita, joilla on erityisiä kehittämisedellytyksiä ja saattavat osoittautua hyvin tärkeiksi merkinnöiksi.
- Kemijärvelle ja Sallaan osoitetaan keskustatoimintojen alueet, joille voidaan sijoittaa myös mahdollisesti matkailun ja Venäjän kaupan varaan syntyvät vähittäiskaupan suuryksiköt.
- Keskuskyliksi osoitetaan jokaiseen kunnanosaan sellaiset aluerakenteen, kulttuurin ja maaseudun peruspalveluiden kannalta keskeiset kylät, joissa on parhaat mahdollisuudet säilyttää asutusta, palveluja ja työpaikkoja.
- Liikenteen tärkeimpiä muutoksia ovat kantatien 82 (Vikajärvi – Kellosekä) parantaminen ja tie- luokan nostaminen valtatieksi, maantien 950 (Sompsanperä – Hautajärvi – Salla) nostaminen seutu- tiestä kantatieksi sekä Kemijärvi - Kellosekä (-Alakurtti) –rautatieteyhteyden säilyttäminen ja kehittäminen.
- Porotalouden toiminta- ja kehittämisedellytyksiä pyritään turvaamaan valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden mukaisesti.
- Kaivosalueiksi osoitetaan Akanvaara ja Sokli, joissa kaivostoiminta on todennäköistä. Mineraali- varantoalueiksi esitetään sellaisia alueita, joilla on todettua tai todennäköistä malmi- ja mineraaliva- rantoa. Muillakin alueilla malminetsintä ja siihen liittyvät toimenpiteet turvataan.
- Kulttuuri- ja luonnonmaiseman vaalimiseen liittyviä asioita korostetaan

Alueen jakautuminen eri maankäyttöluokkiin näkyy kuvasta 20. Alueesta suurin osa on varattu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi tai maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta, yhteinen pinta-ala on 80 % koko kaavan alueesta. Seuraavaksi suurimman ryhmän luovat erilaiset luonnonsuojelualueet (16%).

Kuva 20. Maankäyttöluokkien jakautuminen Itä-Lapin maakuntakaavassa.

Merkkien selitys:

A= Taajamatoimintojen alue
T= Teollisuustoimintojen alue
LL= Lentoliikenteen alue
EJ= Jätteenkäsittelyalue
EP= Puolustusvoimien alue
SM= Muinaismuistoalue
M= Maa- ja metsätalousvaltainen alue
se= Selvitysalue

c= Keskustatoimintojen alue
V= Virkistysalue
EO= Maa-ainesten ottoalue
S= Suojelualue
SR= Rakennussuojelualue
MU= Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta

at= Kyläalue
RM= Matkailupalvelujen alue
EN= Energiahuollon alue
EK= Kaivosalue
SL= Luonnonsuojelualue
SE= Erämaa-alue

Kunnittainen jakautuminen näkyy seuraavasta taulukosta.

Maankäyttöluokka	Pinta-ala km2 / osuus kunnan alasta									
	Kemijärvi		Pelkosenniemi		Posio		Salla		Savukoski	
A, AT, EO, LL, RM, SR, T, V	125	3 %	79	4 %	59	2 %	40	1 %	11	0.2 %
EK									71	1 %
EP	490	12 %	30	2 %						
M	3 180	81 %	1 095	58 %	2 965	84 %	4 704	80 %	4 534	70 %
MU	61	2 %	186	10 %			236	4 %	265	4 %
S, SL, Se	75	2 %	260	14 %	517	15 %	880	15 %	1 598	25 %
se			231	12 %			17		18	0.3 %

LÄHDELUETTELO

Arjopalo Outi. Ekologisesti kestävä kehityksen mittaaminen. SVT, Ympäristö 1994:2. Helsinki 1994.

Energia-Ekono Oy. Lapin tuulivoima-alueiden kartoitus.1997

Geologian tutkimuskeskus (GTK) Pohjois-Suomen aluetoimisto. Itä-Lapin maakuntakaava-alueen geologiset taustatiedot. Rovaniemi 2001.

Gunnar Suikki. Itä-lapin maisemaselvitys. Rovaniemi 2002.

Jaakko Pöyry Consulting Oy. Pohjois-Suomen ja Pohjois-Karjalan vanhojen metsien suojelun alue- ja kansantaloudelliset vaikutukset - valtion vanhat metsät. Helsinki 1995.

Kainun liitto - Keski-Pohjanmaan liitto - Lapin liitto - Pohjois-Pohjanmaan liitto - Oulun kauppakamari - Lapin kauppakamari - Alueen suurimmat kaupungit ja seutukunnat. Pohjoisen Suomen suunta. Oulu 1996.

Kestävän kehityksen toimikunta. Kestävä kehitys. Lähivuosien toimenpiteitä Suomessa ja Suomen kansainvälisessä yhteistyössä. Helsinki 1995.

Kiinteistölaitos. Valtion maanomistus kunnittain/haltijoittain. Moniste 1.1.1997.

Komiteanmietintö 1973:143. Virkistysaluekomitean mietintö. Helsinki.

Lapin liitto. Itä-Lapin kiinteät muinaisjäännökset 2001. Rovaniemi 2001

Lapin liitto. Lapin aluekehitysohjelma 1998 - 2001. Rovaniemi 1998.

Lapin liitto. Lapin matkailustrategia 2003-2006. Rovaniemi 2003.

Lapin liitto. Lappi 2020 - Lapin maakuntasuunnitelma. Rovaniemi 2002

Lapin liitto – Lapin lääninhallitus – Lapin tiepiiri – Liikenneministeriö. Lapin liikenne 2020. Rovaniemi 2000.

Lapin liitto – Lapin lääninhallitus – Lapin tiepiiri. Itä-Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelma. Rovaniemi 2002.

Lapin liitto – Pohjois-Pohjanmaan liitto – Keski-Pohjanmaan liitto – Keski-Suomen liitto. Pohjois-Suomen tavoite 1-ohjelma. Rovaniemi 2000, moniste.

Lapin lääninhallitus. Lapin aluekehitysohjelma vuosille 1995 - 1999. Rovaniemi 1994.

Lapin metsäkeskus: ”Meän mettät” Lapin metsätalouden tavoiteohjelma 1998-2002. Rovaniemi 1998.

Lapin metsäkeskus. Lapin metsäohjelma 2001-2005. Rovaniemi 2001.

Lapin metsäkeskus- Kainuu metsäkeskus- Pohjois-Pohjanmaan metsäkeskus. Pohjois-Suomen metsähoitosuosituksset. 2001.

Lapin seutukaavaliitto. Kylät murroksen puristuksessa. Lapin seutukaavaliiton julkaisu A:106. Rovaniemi 1990.

Lapin seutukaavaliitto. Lapin maakuntasuunnitelma. Lapin seutukaavaliiton julkaisuja C:15. Rovaniemi 1992.

Lapin seutukaavaliitto. Itä-Lapin kiinteät muinaisjäännökset. Lapin seutukaavaliiton julkaisuja A:122. Rovaniemi 1992.

Lapin tiepiiri. Meluntorjunnan toimenpideohjelma 1995 - 2004. Rovaniemi 1994.

Lapin tiepiiri. Pohjaveden suojauksen toimenpideohjelma 1995-2004. Rovaniemi 1994.

Lapin tiepiiri. Yleisten teiden ympäristön tilaselvitys. Maaseututaajamat: taajamakuva, maankäyttö ja liikenne. Rovaniemi 1994.

Lapin tiepiiri. Kantatie 82 Kalliosalmi-Kemijärvi, yleissuunnitelma 1996.

Lapin tiepiiri – Kemijärven kaupunki – Ranuan kunta. Kemijärvi-Ranua- Oulu tieyhteyden kehittäminen. Tarveselvitys. Rovaniemi 1998.

Lapin ympäristökeskus. Lapin kulttuuriympäristöohjelma. Rovaniemi 1997.

Lapin ympäristökeskus. Ympäristön tila Lapissa. Rovaniemi 1997.

Lapin ympäristökeskus ja Metsähallitus. Lapin perinnemaisemat. Satu Kalpio ja Tarja Bergman. Rovaniemi 1999.

Liikenneministeriö. Pohjois-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelma. Esiselvitys. Helsinki 1998.

Maanmittauslaitos. Suomen pinta - ala kunnittain. Moniste 1.1.1998.

Metsähallitus. Itä-Lapin luonnonvarasuunnitelma. Metsähallituksen metsätalouden julkaisuja 16/1998.

Metsähallitus. Länsi-Lapin luonnonvarasuunnitelma. Metsähallituksen metsätalouden julkaisuja 22/1999.

Metsähallitus. Metsätalouden ympäristöopas. Helsinki 1993.

Metsäkeskus Tapio. Luonnonläheinen metsänhoito. Metsänhoitosuosituksat. Helsinki 1994.

MMM 2/1996. Lapin metsästrategia. Helsinki 1996.

MMM. Suomen kestävän metsätalouden kriteerit ja indikaattorit metsätalouden tilan kuvaajina. Helsinki 1997.

Museovirasto - Ympäristöministeriö: Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 16. Helsinki 1993.

Nenonen Suvi-Päivikki. Lapin suojelu- ja erämaa-alueet. Lapin seutukaavaliiton moniste. Rovaniemi 1992.

Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto - Lapin seutukaavaliitto - Kainuun liitto. Pohjois-Suomi tekee tulevaisuutensa. Seutukaavaliittojen kannanotto Pohjois-Suomen kehittämiseen. Oulu 1991.

Pohjois-Suomi -työryhmä 1998: Pohjois-Suomen strategia.

Ratavuoma Markku - Alapassi Markus - Hatva Tuomo: Maa-ainesten ottaminen. Ohjeita maa-ainesten ottamisen suunnittelua ja jälkihoitoa varten. Ympäristöministeriö, Alueidenkäytön osasto, Opas 1/1994. Helsinki 1994.

Repo Ossi: Lappi muutosten virrassa. Yhteiskuntatieteellinen näkökulma Lapin tulevaisuuden ymmärtämiseksi. Lapin yliopisto. Rovaniemi 1992.

Rouhinen Sauli: Kestävän kehityksen kansalaisyhteiskunta aluetutkimuksen haasteena. Avauksia restruktuuraatioon. Tampereen yliopisto. Aluetieteen laitos. Sarja A 11. Tampere, 1991.

Ruokanen Leena. Lapin EU-ohjelman (tavoite 6) ympäristövaikutusten arviointiselostus. Lapin lääninhallituksen julkaisusarja 1994:18. Rovaniemi 1994.

Sisäasiainministeriö - Stakes - Suomen Kuntaliitto - Ympäristöministeriö. Kestävän kehityksen käsikirja kunnille. Forssa 1994.

Tiensuu Voitto. Lapin läänin matkailukeskusten detaljikaavaselvitys. 1. osa: Kaavojen laadullinen ja määrällinen selvitys. Ympäristöministeriö - Lapin lääninhallitus. Rovaniemi 1994.

Tiensuu Voitto. Lapin läänin matkailukeskusten detaljikaavaselvitys - Ylläs, Levi, Pyhä, Luosto, Saariselkä, Sallatunturi. 2. osa: Kaavojen toteutus. Ympäristöministeriö- Lapin lääninhallitus. Rovaniemi 1995.

Tiensuu Voitto. Lapin matkailukeskusten yksityiskohtaiset kaavat. Kehittämissuunnitelma. Ympäristöministeriö ja Lapin lääninhallitus 1996.

Ympäristöministeriö – Sisäasiainministeriö. Alueellisten kehittämissuunnitelmien ympäristövaikutusten arviointi. Tammisaari 1999.

Ympäristöministeriö. Ohjeet suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista. Helsinki 1998.

Ympäristöministeriö. Alueiden käyttö ja aluerakenne vuonna 2017. Helsinki 1994.

Ympäristöministeriö. Arvokkaat maisema-alueet. Maisema-alue työryhmän mietintö II. Mietintö 66/1992.

Ympäristöministeriö. Erityissuojelua vaativat vesistöt. Vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mietintö 63/92.

Ympäristöministeriö. Kaavamerkinnät. Helsinki 2000.

Ympäristöministeriö. Kansallismaisema. Vantaa 1993.

Ympäristöministeriö. Maakuntakaavamerkinnät ja –määräykset. Helsinki 2002, moniste.

Ympäristöministeriö. Maakuntakaavan oikeusvaikutukset. Helsinki 2002

Ympäristöministeriö. Maakuntakaavan sisältö ja esitystapa. Helsinki 2002

Ympäristöministeriö. Maankäyttö- ja rakennuslaki perusteluineen. Edita Oy Helsinki 1999.

Ympäristöministeriö. Maisemanhoito. Maisema-alue työryhmän mietintö I. Mietintö 66/1992. Helsinki 1993.

Ympäristöministeriö. Osallistuminen ja vaikutusten arviointi maakuntakaavoituksessa. Helsinki 2002.

Ympäristöministeriö. Rantojensuojeluohjelmaan kuuluvien valtion alueiden toteuttamisen tavoitteita ja menettelytapoja. Valtion rantaryhmän selvitys. Helsinki 1992.

Ympäristöministeriö. Tuulivoima kaavoituksessa. Työryhmäraportti. Helsinki 1994.

Ympäristöministeriö. Ympäristövaikutusten selvittäminen seutu- ja yleiskaavoituksessa - oikeudellisesta näkökulmasta. Helsinki 1997

Ympäristöministeriö. Yhdyskunnat, alueidenkäyttö ja luonnonsuojelu. Ympäristöministeriön alueidenkäytön osastolla tekeillä olevat tutkimukset, selvitykset ja ohjelmat. Ympäristöministeriön alueidenkäytön osaston muistio 7/1994. Helsinki 1994.

Ympäristöministeriö. Valtioneuvoston päätös valtakunnallisista alueidenkäyttö tavoitteista. Helsinki 2001

Ympäristöministeriö - Ulkoasiainministeriö. UNCED. YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssi, Rio de Janeiro 3. - 14.6.1992. Forssa 1993.

ITÄ-LAPIN MAAKUNTAKAAVA

ALUEKUVAUKSET

Merkintä: bk 8450 **Kunta:** KEMIJÄRVI, SALLA
Päiväys: 21.8.2002
Alueen nimi: BARENTSIN KÄYTÄVÄ
Sijainti ja kuvaus: Barentsin käytävällä tarkoitetaan Murmanskin alueen, Suomen Lapin ja Skandinavian niemimaan pohjoisosien välisten liikenneyhteyksien ja niiden jatko-yhteyksien muodostamaa kokonaisuutta. Itä-Lapissa liikenneväylä sisältää valtatie 5 välillä Kemijärvi-Joutsijärvi ja kantatien 82 sekä rautatien lähiympäristöineen. Maantien on TEN-verkossa. Liikenneväylä on osa laajempaa ylimaakunnallista kehittämisvyöhykettä, Barentsin euroarktista aluetta. Kantatiellä 82 perusparannuskohteita ovat mm. Kalliosalmi-Kemijärvi, Joutsijärvi-Salla (kapeita siltoja). Rautatien on liikenneitävässä kunnossa Kelloselkään asti, säännöllistä henkilöliikennettä Kemijärvelle. Tulevaisuudessa mahdollinen kaasu-/öljyputki voidaan sijoittaa rautatien läheisyyteen. Käytävän vaikutusalueelle syntyy liikennettä ja matkailua palvelevia yrityksiä. Itä-Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelmassa on asiaa myös käsitelty.
Varausperuste: Ylimaakunnallinen kehittämisvyöhyke.
Kehittämisperiaate: Turvattu maantien laatutaso vähintään kantatien tasoisena, ottaen huomioon liikenneturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden. Tavoitteena on nostaa tieluokka valtatieksi. Rautatien liikenneitävyyden turvaaminen Kelloselkään asti sekä henkilöliikenteen turvaaminen Kemijärvelle asti. Varauduttava Kelloselkä-Alakurtti rautatien yhteyden rakentamiseen. Lentokäytävien, matala ja korkea, avaaminen Sallan raja-aseman yli. Korkeatasoinen tietoliikenneyhteys rajalle asti. Maankäytön suunnitellulla ei saa vaikeuttaa liikenteen sujuvuutta. Liikennekäytävää kehitettäessä kiinnitettävä huomiota luonnoneläinten (mm. poro, hirvi) kulkureitteihin.

Merkintä: mk 8001 **Kunta:** KEMIJÄRVI, PELKOSENNIEMI
Päiväys: 19.8.2002
Alueen nimi: KEMIJOKIVARSI
Sijainti ja kuvaus: Alue sijaitsee Kemijärven päätaajamasta pohjoiseen Kemijokivarren aina Pelkosenniemen Kairalaan asti. Kehittämisvyöhykkeeseen kuuluvat keskuskylistä Kostamo, Vuostimo ja Kairala. Muita kyliä alueella ovat Leväranta, Kalkiainen, Oinas, Tapionniemi ja Saunavaara. Asukkaita alueella vuonna 2000 oli noin 1 200, Pelkosenniemen kuntakeskus ei sisälly tähän lukuun. Väestö on vähentynyt vuosien 1990-2000 välillä 17%, mikä on hieman vähemmän kuin Itä-Lapin kylistä keskimäärin. Peruskoulun ala-asteita on Kostamossa ja Vuostimossa, kauppoja alueen kylissä ei ole. Matkailupalveluyrityksiä alueella oli 10 vuonna 2001, joista Pelkosenniemen taajamassa 4. Alueella on 14 lypsy-lehmätilaa vuonna 2001. Arvokkaita kulttuurimaisemia on Kostamon, Levärannan, Vuostimon, Saunavaaran, Luiron ja Kairalan (valtakunnallisesti arvokas) kylissä. Alueen vahvuuksia ovat vanha kulttuuriympäristö sekä siihen liittyvä jokiympäristö. Alueelta on lyhyet yhteydet Kemijärven päätaajamaan ja Pyhänturinin matkailukeskukseen (työssäkäynti). Alueella on potentiaalia kehittyä matkailullisesti mm. matkailukohteena, ohjelmopalvelualueena, lähiruuan tuottajana.
Varausperuste: Seudullisesti merkittävä maaseutualue.
Kehittämisperiaate: Aluetta kehitetään maaseutuelinkeinoihin ja kulttuuriympäristöön tukeutuva asumis- ja matkailu-
 vyöhykkeenä. Loma-asutuksen edellytysten kehittämisellä pyritään tukemaan maaseudun pysymistä asuttuna.

Merkintä: mk 8002 **Kunta:** POSIO
Päiväys: 8.8.2002
Alueen nimi: KITKAN ALUE
Sijainti ja kuvaus: Alue sijaitsee Posion kunnan ja Kuusamon kunnan alueella. Keskuskylistä alueeseen kuuluva Suonankylä sekä muita kyliä Hyväniemi, Tolva, Lohiranta. Asukkaita Posion kylissä ko. alueella oli vuonna 2000 reilu 700. Vuosien 1990–2000 asukasluvu on vähentynyt 16%. Ala-aste on Suonankylässä ja kauppa Tolvan kylässä. Alueen väestöstä yrittäjiä on reilu 100 (maalaisyrittäjiä 79), joka on noin 32% työvoimasta (Itä-Lapissa keskimäärin 13% ja Itä-Lapin kylissä 22%). Alueella oli lypsytiloja 25 ja matkailupalveluyrityksiä 12 vuonna 2001. Alueen vahvuuksia ovat vahva maatalous ja muu yritystoiminta sekä lyhyt etäisyys Posion kuntakeskukseen, Kuusamon kaupunkiin ja Rukan matkailukeskukseen. Alueella on myös hyvät puitteet matkailun kehittämiseen Kitkan vesistön ja Riisitunturin kansallispuiston ansiosta.
Varausperuste: Seudullisesti merkittävä maaseutualue.
Kehittämisperiaate: Aluetta kehitetään monielinkeinoihin tukeutuva asumis- ja vapaa-ajan alueena. Loma-asutuksen edellytysten kehittämisellä pyritään tukemaan maaseudun pysymistä asuttuna.

Merkintä: mk 8003 **Kunta:** SALLA, SAVUKOSKI
Päiväys: 27.8.2002
Alueen nimi: KUOSKU –SAIJA-KELLOSELKÄ
Sijainti ja kuvaus: Alue sijaitsee Savukosken ja Sallan kunnan alueella. Keskuskylistä alueeseen kuuluvat Kuosku, Saija ja Kelloselkä sekä muita kyliä Nousu, Mukkala, Kotala, Aatsinki. Asukkaita alueella vuonna 2000 oli reilu 750. Vuosien 1990- 2000 asukasluku väheni 21%. Ala-aste on Kuoskussa sekä kauppa Saijalla. Yrittäjiä alueella on 95 (maatalousyrittäjiä 75), joka on 26% työvoimasta (Itä-Lapissa keskimäärin 13% ja Itä-Lapin kylissä 22%). Alueella oli lypsytiloja 17 ja matkailupalveluyrityksiä 4 vuonna 2001. Alueen vahvuuksia ovat voimakas porotalous ja Tenniöjokivarren kulttuuriympäristö
Varausperuste: Seudullisesti merkittävä maaseutualue.
Kehittämisperiaate: Aluetta kehitetään maaseutuelinkeinoiniin tukeutuva asumis- ja vapaa-ajan alueena. Loma-asutuksen edellytysten kehittämisellä pyritään tukemaan maaseudun pysymistä asuttuna.

Merkintä: mk 8005 **Kunta:** POSIO
Päiväys: 8.8.2002
Alueen nimi: ETELÄ-POSION ALUE
Sijainti ja kuvaus: Alue sijaitsee Posion kunnan eteläosassa. Keskuskylistä alueeseen kuuluu Kuloharju ja muita kyliä Anetjärvi, Sirniö ja Kynsilä. Asukkaita alueella vuonna 2000 oli 600. Vuosien 1990-2000 asukasluku väheni 23%. Ala-aste on Kuloharjussa. Yrittäjiä alueella on 78 kpl (maatalousyrittäjiä 63), joka on noin 29% työvoimasta (Itä-Lapissa keskimäärin 13% ja Itä-Lapin kylissä 22%).Alueella oli lypsytiloja 30 ja matkailupalveluyrityksiä 3 vuonna 2001. Alueen vahvuuksia on vahva maatalous, kulttuuriympäristö ja kohtuullisen lyhyt etäisyys Posion päätaajamaan sekä Syötteen matkailukeskukseen.
Varausperuste: Seudullisesti merkittävä maaseutualue.
Kehittämisperiaate: Aluetta kehitetään maaseutuelinkeinoiniin tukeutuva asumis- ja vapaa-ajan alueena. Loma-asutuksen edellytysten kehittämisellä pyritään tukemaan maaseudun pysymistä asuttuna.

Merkintä: mk 8006 **Kunta:** POSIO, SALLA
Päiväys: 8.11.2002
Alueen nimi: SUOLIJÄRVI – KARHUJÄRVI
Sijainti ja kuvaus: Alue sijaitsee Posion ja Sallan kunnan alueella. Keskuskylistä alueeseen kuuluvat Lehtiniemi, Karjalaisenniemi ja Mourujärvi sekä muita kyliä Perä-Posio, Ristilä, Jumisko-Aittaniemi, Nolimo, Maaninkavaara, Paloperä ja Morottaja. Asukkaita alueella vuonna 2000 oli vajaa 1 200. Vuosien 1990-2000 asukasluku väheni 16%. Ala-aste on Lehtiniemessä, Karjalaiseniemessä ja Mourujärvellä sekä kauppa Ristilässä. Yrittäjiä alueella on 160 (maatalousyrittäjiä 123), joka on 32% työvoimasta (Itä-Lapissa keskimäärin 13% ja Itä-Lapin kylissä 22%). Alueella oli lypsytiloja 63 ja matkailupalveluyrityksiä 4 vuonna 2001. Alueen vahvuuksia ovat vahva maatalous ja Suolijärven vesistö.
Varausperuste: Seudullisesti merkittävä maaseutualue.
Kehittämisperiaate: Aluetta kehitetään maaseutuelinkeinoiniin tukeutuva asumis- ja vapaa-ajan alueena. Loma-asutuksen edellytysten kehittämisellä pyritään tukemaan maaseudun pysymistä asuttuna.

Merkintä: mk 8007 **Kunta:** KEMIJÄRVI
Päiväys: 8.11.2002
Alueen nimi: LUUSUA-JUUIJÄRVI
Sijainti ja kuvaus: Alue sijaitsee Kemijärven eteläosassa jatkuen Rovaniemen maalaiskunnan alueelle. Alueeseen kuuluvat Kemijärvellä Ulkuniemi, Luusua ja Juujärvi. Asukkaita alueella vuonna 2000 oli vajaa 500. Väestö on vähentynyt vuosien 1990-2000 välillä 30%, mikä on enemmän kuin Itä-Lapin kylistä keskimäärin. Peruskoulun ala-aste on Luusuassa. Alueella vuonna 2001 oli 11 lypsylehmätilaa. Arvokkaita kulttuurimaisemia on Ulkuniemessä ja Oilunganniemessä sekä Juujärven kylä (valtakunnallisesti arvokas). Alueen vahvuuksia on arvokas kulttuuriympäristö.
Varausperuste: Seudullisesti merkittävä maaseutualue.
Kehittämisperiaate: Aluetta kehitetään maaseutuelinkeinoiniin ja kulttuuriympäristöön tukeutuvana asumis- ja vapaa-ajan alueena. Yhteistyötä Rovaniemen mlk:n kylien kanssa edistettävä. Loma-asutuksen edellytysten kehittämisellä pyritään tukemaan maaseudun pysymistä asuttuna.

Merkintä: mk 8008 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 19.2.2003
Alueen nimi: ETELÄ-SALLAN ALUE
Sijainti ja kuvaus: Hautajärven kylä on alueen keskuskylä, muita kyliä ovat Hirvasvaara ja Aholanvaara. Asukkaita alueella vuonna 2000 oli 450. Väestö on vähentynyt vuosien 1990-2000 välillä 11%, mikä on vähemmän kuin Itä-Lapin kylistä keskimäärin. Peruskoulun ala-aste on Hautajärvellä. Yrittäjiä alueella on 40 (maatalousyrittäjiä 17), joka on 23 % työvoimasta (Itä-Lapissa keskimäärin 13% ja Itä-Lapin kylissä 22%). Alueella oli vuonna 2001 oli 7 lypsylehmätilaa.
Varausperuste: Seudullisesti merkittävä maaseutualue.
Kehittämisperiaate: Aluetta kehitetään maaseutuelinkeinoihin tukeutuva asumis- ja vapaa-ajan alueena. Loma-asutuksen edellytysten kehittämisellä pyritään tukemaan maaseudun pysymistä asuttuna.

Merkintä: mk 8009 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 19.2.2003
Alueen nimi: KEMINNIEMEN ALUE
Sijainti ja kuvaus: Alue sijaitsee Sallan kunnan luoteisosassa. Ahvenselkä on alueen keskuskylä, muita kyliä alueella ovat Pahkakumpu, Varvikko, Vittikko, Koutelo ja Vallovaara. Kylät ovat sodan jälkeistä asutustoiminnan tuloksena syntyneitä. Kylille on tyypillistä, että rakennukset sijaitsevat irrallaan toisissa pirstoteiden varsilla. Asutustiloista suuri määrä jäi autoiksi 1960-luvun jälkipuoliskolla alkaneen muutoliikkeen seurauksena. Asukkaita alueella vuonna 2000 oli 370. Väestö on vähentynyt vuosien 1990-2000 välillä 32 %, mikä on enemmän kuin Itä-Lapin kylistä keskimäärin. . Yrittäjiä alueella on 30 (maatalousyrittäjiä 23), joka on 15 % työvoimasta (Itä-Lapissa keskimäärin 13% ja Itä-Lapin kylissä 22%) Alueella vuonna 2001 oli 4 lypsylehmätilaa.
Varausperuste: Seudullisesti merkittävä maaseutualue.
Kehittämisperiaate: Aluetta kehitetään asutushistorian huomioon ottavana asumis- ja vapaa-ajan alueena. Loma-asutuksen edellytysten kehittämisellä pyritään tukemaan maaseudun pysymistä asuttuna sekä asutustilojen säilyminen.

Merkintä: mv 8401 **Kunta:** KEMIJÄRVI, PELKOSENNIEMI, POSIO, SALLA, SAVUKOSKI
Päiväys: 8.11.2002
Alueen nimi: ITÄ-LAPIN MATKAILUALUE
Sijainti ja kuvaus: Rengasmainen aluekokonaisuus muodostuu pääpiirteittäin reitille Ruka – Posio – Kemijärvi – Suomi – Pyhätunturi – Savukoski – Salla – Sallatunturi - Ruka. Renkaan sisällä kiertää hyvä tieyhteys ja sen lävistää muutamia poikittaisia yhteyksiä. Alue sisältää myös Itä-Lapin kuntakeskukset, matkailukeskukset, kyliä, yksittäisiä majoituspalveluita, ohjelmapalveluita sekä kulttuuriympäristöjä. Alueeseen sisältyy mm. Ruka, Kitka, Livojärvi, Riisitunturin kansallispuisto, Kirintövaara, Posion kuntakeskus (Pentik), Sirniö (seppä), Korouoma, Auttiköngäs, Juujärvi, Kemijärven vesistö ja rannoilla oleva luonto- ja kulttuurikohteet, Kemijärven kaupunkikeskusta, Suomi, Kemijokivarsi (kauniit kylät), Pelkosenniemen kuntakeskus, Pyhä-Luosto matkailukeskus, Suvanto, Kairala-Luiro, Lui-ron suot, Kivitunturi, Vasatunturi, Savukosken kuntakeskus, Tenniöjoki + jokivarren kylät, Joutsenaapa, Sallan rajanylityspaikka, Sallan kuntakeskus, Paikanselän taistelualue, Salmijoen kanjoni, Sallatunturin matkailukeskus, Aatsinginhauta sekä Aatsingin ja Onkamon kylät, Oulangan kansallispuisto. Alueelta on myös yhteys Syötteelle, Rovaniemelle, Sodankylään ja Venäjälle.
Varausperuste: Valtakunnallisesti merkittävä matkailualue.
Kehittämisperiaate: Kehitetään kokonaisuuden matkailullista vetovoimaisuutta: luonto- ja kulttuurikohteet, reitit, liikenneyhteydet, markkinointi. Erityisesti kehitetään matkailukeskusten ja reitin varrella toimivien maaseudun yritysten yhteistyötä.

Merkintä: A 26 **Kunta:** KEMIJÄRVI
Päiväys: 8.11.2002
Alueen nimi: KEMIJÄRVEN PÄÄTAAJAMA
Sijainti ja kuvaus: Alueeseen kuuluvat keskustan tiiviisti rakennetut alueet sekä Tohmon ja Halosenrannan alueet. Kaupunkikeskustaa ympäröivät Kemijärvi, Pöyliöjärvi ja Kemijoki sekä kymmenet vaaranselät. Taajama-alueella asui vuonna 2000 noin 6300 asukasta. Vuosien 1990-2000 välillä asukasluku on vähentynyt 740:lla. Alle 15 v. alueella oli 988 ja yli 50 v. 2495.
Varausperuste: Kaupungin päätaajama.
Kehittämisperiaate: Keskustassa kehitetään matkailun edellytyksiä. Tohmo-Halosenranta aluetta kehitetään kylämäisenä.

Merkintä:	A 27	Kunta: KEMIJÄRVI
Päiväys:	8.11.2002	
Alueen nimi:	KALLAANVAARA - ISOKYLÄ - SOPPELA	
Sijainti ja kuvaus:	Alue sijaitsee päätaajamasta itään päin. Kallaaanvaaran alueella on kerrostalovaltaista aluetta ja Isokylä-Soppela alue on pientalovaltaista aluetta (kylämäistä). Alueella asui vuonna 2000 1749 asukasta. Vuosien 1990-2000 välillä asukasluku on vähentynyt 360:lla asukkaalla. Alle 15 v. alueella oli 344 ja yli 50 v. 623.	
Varausperuste:	Taajama-alue.	
Kehittämisperiaate:	Isokylä - Soppela -aluetta kehitetään kylämäisenä.	

Merkintä:	A 28	Kunta: PELKOSENNIEMI
Päiväys:	8.11.2002	
Alueen nimi:	PELKOSENNIEMI	
Sijainti ja kuvaus:	Alue sijaitsee Kemijoen länsipuolella ja valtatie 5 menee alueen halki, jakaen taajaman tien molemmiin puolin. Pelkosenniemen kunnan päätaajama-alueella asui vuonna 2000 593 asukasta. Vuosien 1990-2000 välillä asukasluku on vähentynyt 167:lla asukkaalla. Alle 15 v. alueella oli 89 ja yli 50 v. 225.	
Varausperuste:	Kunnan keskustaajama.	
Kehittämisperiaate:	Taajama kuvaa kehitettään kylämäisenä, erityistä huomiota tienvarsinäkymien kohentamiseen.	

Merkintä:	A 29	Kunta: POSIO
Päiväys:	8.11.2002	
Alueen nimi:	AHOLA	
Sijainti ja kuvaus:	Keskusta jakautuu useampaan osaan, jotka ovat irrallaan toisistaan. Posion kunnan päätaajama-alueella asui vuonna 2000 1739 asukasta. Vuosien 1990-2000 välillä asukasluku on vähentynyt 150:lla asukkaalla. Alle 15 v. alueella oli 298 ja yli 50 v. 672.	
Varausperuste:	Kunnan keskustaajama.	
Kehittämisperiaate:	Keskustarakenteen tiivistäminen sekä keskustan ja Pentikin mäen yhteyden kehittäminen (raitti).	

Merkintä:	A 30	Kunta: SALLA
Päiväys:	8.11.2002	
Alueen nimi:	SALLA	
Sijainti ja kuvaus:	Alueen halki kulkee Kemijärventie sekä Kuusamontie, jonka varteen pääosa liike- ja palvelurakentamisesta on sijoittunut. Sallan päätaajama-alueella asui vuonna 2000 vajaa 2200 asukasta. Vuosien 1990-2000 välillä asukasluku on vähentynyt 170:lla asukkaalla. Alle 15 v. alueella oli 335 ja yli 50 v. 900.	
Varausperuste:	Kunnan keskustaajama.	
Kehittämisperiaate:	Varaudutaan Venäjältä tulevan kaupallisten palvelujen kysynnän, matkailun ja kauttakulkuliikenteen huomattavaan kasvuun. Turvataan kirkon ja panssariesteiden näkyminen ja säilyminen.	

Merkintä:	A 31	Kunta: SAVUKOSKI
Päiväys:	8.11.2002	
Alueen nimi:	SAVUKOSKI	
Sijainti ja kuvaus:	Savukosken päätaajama-alueella asui vuonna 2000 640 asukasta. Vuosien 1990-2000 välillä asukasluku on vähentynyt 76:lla asukkaalla. Alle 15 v. alueella oli 111 ja yli 50 v. 240.	
Varausperuste:	Kunnan keskustaajama.	
Kehittämisperiaate:	Turvattava keskustan hyvän ympäristön säilyminen.	

Merkintä:	C 101	Kunta: KEMIJÄRVI
Päiväys:	8.11.2002	
Alueen nimi:	KEMIJÄRVEN KESKUSTA	
Sijainti ja kuvaus:	Alue sisältää keskustan sekä Särkikankaan valtatie vieriset alueet Pelkosenniementie-nimiselle kadulle asti.	
Varausperuste:	Seutukunnan tärkein palvelukeskus.	
Kehittämisperiaate:	Palvelujen lisärakentaminen suunnataan keskustan tiivistämiseen. Keskustan läpi kulkevan valtatie ympäristön laatua kohotetaan korkeatasoinen liikennöitävyys turvaten. Alueelle voidaan sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikkö.	

Merkintä: c 102 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 8.11.2002
Alueen nimi: SALLA KESKUSTA
Sijainti ja kuvaus: Alue sisältää Sallan taajaman ydinkeskustan alueen Kemijärven ja Kuusamontien varressa.
Varausperuste: Kasvava keskusta Venäjän kaupan ansiosta.
Kehittämisperiaate: Palveluiden lisärakentaminen tulee suunnata keskustan tiivistämiseen. Alueelle voidaan sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikkö.

Merkintä: at 423 **Kunta:** KEMIJÄRVI
Päiväys: 8.11.2002
Alueen nimi: LUUSUA
Sijainti ja kuvaus: Luusua sijaitsee Kemijärven kaupungin eteläosassa, matkaa keskustaan on reilu 30 km. Vuonna 2000 kylässä asui noin 200 asukasta, joista alle 15 v. oli 24 ja yli 50 v. 99. Väestön määrä 1990-2000 on vähentynyt 35% eli reilu 100 henkilöä. Työvoimaan kuuluvia oli 85, joista yrittäjiä 24 asukasta. Työvoiman ulkopuolelle kuului 120 asukasta, joista eläkeläisiä oli 73. Kylässä on peruskoulun ala-aste ja baari.
Varausperuste: Eteläisen Kemijokivarren suurin kylä.
Kehittämisperiaate:

Merkintä: at 424 **Kunta:** KEMIJÄRVI
Päiväys: 8.11.2002
Alueen nimi: RÄISÄLÄ
Sijainti ja kuvaus: Räisälän kylä sijaitsee Suomen matkailukeskuksen kupeessa, matkaa keskustaan valtatie 5 kautta tulee noin 50 km ja suoraan Soppelan (lossi Kemijärven yli) kautta noin 30 km. Vuonna 2000 kylässä asui noin 130 asukasta, joista alle 15 v. oli 12 ja yli 50 v. 74. Väestön määrä 1990-2000 on vähentynyt 36% eli 75 henkilöä. Työvoimaan kuuluvia oli 47, joista yrittäjiä 9 asukasta. Työvoiman ulkopuolelle kuului 85 asukasta, joista eläkeläisiä oli 54. Kylässä on kauppa ja kappeli.
Varausperuste: Matkailukeskukseen tukeutuva kylä.
Kehittämisperiaate:

Merkintä: at 425 **Kunta:** KEMIJÄRVI
Päiväys: 8.11.2002
Alueen nimi: JOUTSIJÄRVI
Sijainti ja kuvaus: Joutsijärven kylä sijaitsee valtatie 5 ja kantatie 82 varrella, matkaa keskustaan on noin 25 km. Vuonna 2000 kylässä asui noin 182 asukasta, joista alle 15 v. oli 19 ja yli 50 v. 85. Väestön määrä 1990-2000 on vähentynyt 17% eli 36 henkilöä. Työvoimaan kuuluvia oli 68, joista yrittäjiä 5 asukasta. Työvoiman ulkopuolelle kuului 114 asukasta, joista eläkeläisiä oli 78. Kylässä on kauppa ja huoltoasema.
Varausperuste: Pääteitten risteyksessä oleva kylä.
Kehittämisperiaate:

Merkintä: at 426 **Kunta:** KEMIJÄRVI
Päiväys: 8.11.2002
Alueen nimi: KOSTAMO
Sijainti ja kuvaus: Kostamon sijaitsee päätaajamasta pohjoiseen Kemijoen itäpuolella, matkaa keskustaan on noin 15 km. Vuonna 2000 kylässä asui noin 271 asukasta, joista alle 15 v. oli 43 ja yli 50 v. 107. Väestön määrä 1990-2000 ei ole vähentynyt yhtään. Työvoimaan kuuluvia oli 120, joista yrittäjiä 15 asukasta. Työvoiman ulkopuolelle kuului 151 asukasta, joista eläkeläisiä oli 77. Kylässä on peruskoulun ala-aste.
Varausperuste: Kemijokivarren itäpuolen suurin kylä.
Kehittämisperiaate: Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.

Merkintä: at 427 **Kunta:** KEMIJÄRVI
Päiväys: 8.11.2002
Alueen nimi: VUOSTIMO
Sijainti ja kuvaus: Vuostimo sijaitsee lähellä Kemijärven ja Pelkosenniemen kunnanrajaa valtatie 5 varrella. Vuonna 2000 kylässä asui noin 230 asukasta, joista alle 15 v. oli 26 ja yli 50 v. 110. Väestön määrä 1990-2000 on vähentynyt 19 % eli 53 henkilöä. Työvoimaan kuuluvia oli 111, joista yrittäjiä 17 asukasta. Työvoiman ulkopuolelle kuului 119 asukasta, joista eläkeläisiä oli 70. Kylässä on ala-aste.
Varausperuste: Matkailukeskuksen vaikutusalueella oleva kylä.
Kehittämisperiaate:

Merkintä: at 443 **Kunta:** KEMIJÄRVI
Päiväys: 8.8.2002
Alueen nimi: LEHTOLA
Sijainti ja kuvaus: Lehtola sijaitsee Kemijärveltä Posiolle menevän tien varrella, päätaajamasta noin 25 km kaakkoon. Vuonna 2000 kylässä asui noin 204 asukasta, joista alle 15 v. oli 42 ja yli 50 v. 75. Väestön määrä 1990-2000 on vähentynyt 2 % eli 4 henkilöä. Työvoimaan kuuluvia oli 78, joista yrittäjiä 3 asukasta. Työvoiman ulkopuolelle kuului 126 asukasta, joista eläkeläisiä oli 58. Kylässä on ala-aste.
Varausperuste: Posiontien varren suurin kylä.
Kehittämisperiaate:

Merkintä: at 428 **Kunta:** PELKOSENNIEMI
Päiväys: 17.9.2002
Alueen nimi: PYHÄJÄRVI
Sijainti ja kuvaus: Kylä sijaitsee Pyhätunturin matkailukeskuksen yhteydessä, Pyhäjärven rannalla. Vuonna 2000 kylässä asui noin 129 asukasta, joista alle 15 v. oli 21 ja yli 50 v. 30. Väestön määrä 1990-2000 on kasvanut 33 % eli 32 henkilöä. Työvoimaan kuuluvia oli 75, joista yrittäjiä 10 asukasta. Työvoiman ulkopuolelle kuului 54 asukasta, joista eläkeläisiä oli 16. Kylässä on kauppa.
Varausperuste: Matkailukeskukseen tukeutuva kasvava kylä.
Kehittämisperiaate: Vanha kyläalue pyritään säilyttämään pysyvälle asutukselle.

Merkintä: at 429 **Kunta:** PELKOSENNIEMI
Päiväys: 17.9.2002
Alueen nimi: KAIRALA
Sijainti ja kuvaus: Kylä sijaitsee kunnan päätaajamasta pohjoiseen Sodankylään menevän tien ja Kitisen varrella. Kylässä on säilynyt muutamia perinteisiä peräpohjalaistaloja. Kylän kymmenistä vanhoista taloista jotkut ovat 1800-luvun puolelta, useimmat 1900-luvun alkupuolelta. Vuonna 2000 kylässä asui noin 124 asukasta, joista alle 15 v. oli 11 ja yli 50 v. 63. Väestön määrä 1990-2000 on vähentynyt 24 % eli 39 henkilöä. Työvoimaan kuuluvia oli 55, joista yrittäjiä 8 asukasta. Työvoiman ulkopuolelle kuului 69 asukasta, joista eläkeläisiä oli 41.
Varausperuste: Vanha kulttuurihistoriallinen kylä, Pelkosenniemen suurin kylä kirkonkylän jälkeen.
Kehittämisperiaate: Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.

Merkintä: at 430 **Kunta:** POSIO
Päiväys: 8.11.2002
Alueen nimi: KULOHARJU
Sijainti ja kuvaus: Kylä sijaitsee päätaajamasta etelään noin 25 km. Vuonna 2000 kylässä asui noin 161 asukasta, joista alle 15 v. oli 22 ja yli 50 v. 75. Väestön määrä 1990-2000 on vähentynyt 30 % eli 68 henkilöä. Työvoimaan kuuluvia oli 72, joista yrittäjiä 18 asukasta. Työvoiman ulkopuolelle kuului 89 asukasta, joista eläkeläisiä oli 45. Kylässä on peruskoulun ala-aste ja kauppa.
Varausperuste: Sijainti keskeisesti Etelä-Posion alueella sekä päätien varrella.
Kehittämisperiaate:

Merkintä: at 431 **Kunta:** POSIO
Päiväys: 8.11.2002
Alueen nimi: SUONNANKYLÄ-HYVÄNIEMI
Sijainti ja kuvaus: Kylä sijaitsee päätaajamasta noin 20 km itään. Vuonna 2000 kylässä asui noin 440 asukasta, joista alle 15 v. oli 60 ja yli 50 v. 172. Väestön määrä 1990-2000 on vähentynyt 15 % eli 77 henkilöä. Työvoimaan kuuluvia oli 228, joista yrittäjiä 59 asukasta. Työvoiman ulkopuolelle kuului 212 asukasta, joista eläkeläisiä oli 108. Kylässä on peruskoulun ala-aste.
Varausperuste: Keskeinen sijainti Kitkan alueella.
Kehittämisperiaate:

Merkintä: at 432 **Kunta:** POSIO
Päiväys: 8.11.2002
Alueen nimi: KARJALAISENNIEMI
Sijainti ja kuvaus: Kylä sijaitsee päätaajamasta 15 km pohjoiseen. Vuonna 2000 kylässä asui noin 378 asukasta, joista alle 15 v. oli 86 ja yli 50 v. 113. Väestön määrä 1990-2000 on vähentynyt 5 % eli 19 henkilöä. Työvoimaan kuuluvia oli 166, joista yrittäjiä 47 asukasta. Työvoiman ulkopuolelle kuului 212 asukasta, joista eläkeläisiä oli 85. Kylässä on peruskoulun ala-aste.
Varausperuste: Keskeinen sijainti Suolijärven vesistön itäpuolella.
Kehittämisperiaate: Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.

Merkintä: at 433 **Kunta:** POSIO
Päiväys: 8.11.2002
Alueen nimi: LEHTINIEMI
Sijainti ja kuvaus: Kylä sijaitsee päätaajamasta noin 30 km luoteeseen. Vuonna 2000 kylässä asui noin 98 asukasta, joista alle 15 v. oli 19 ja yli 50 v. 42. Väestön määrä 1990-2000 on vähentynyt 21 % eli 29 henkilöä. Työvoimaan kuuluvia oli 41, joista yrittäjiä 12 asukasta. Työvoiman ulkopuolelle kuului 57 asukasta, joista eläkeläisiä oli 29. Kylässä on peruskoulun ala-aste.
Varausperuste: Keskeinen sijainti Suolijärven vesistön länsipuolella.
Kehittämisperiaate:

Merkintä: at 434 **Kunta:** POSIO
Päiväys: 8.11.2002
Alueen nimi: MOURUJÄRVI
Sijainti ja kuvaus: Kylä sijaitsee päätaajamasta reilu 30 km pohjoiseen. Vuonna 2000 kylässä asui noin 139 asukasta, joista alle 15 v. oli 22 ja yli 50 v. 55. Väestön määrä 1990-2000 on vähentynyt 26 % eli 48 henkilöä. Työvoimaan kuuluvia oli 71, joista yrittäjiä 20 asukasta. Työvoiman ulkopuolelle kuului 68 asukasta, joista eläkeläisiä oli 36. Kylässä on peruskoulun ala-aste.
Varausperuste: Keskeinen sijainti Pohjois-Posion alueella.
Kehittämisperiaate:

Merkintä: at 444 **Kunta:** POSIO
Päiväys: 8.11.2002
Alueen nimi: TOLVA
Sijainti ja kuvaus: Kylä sijaitsee päätaajamasta noin 25 km koilliseen. Vuonna 2000 kylässä asui 146 asukasta, joista alle 15 v. oli 23 ja yli 50 v. 65. Väestön määrä 1990-2000 on vähentynyt 22 % eli 40 henkilöä. Työvoimaan kuuluvia oli 59, joista yrittäjiä 25 asukasta. Työvoiman ulkopuolelle kuului 87 asukasta, joista eläkeläisiä oli 51. Kylässä on kauppa.
Varausperuste: Keskeinen sijainti Kitkan alueella.
Kehittämisperiaate: Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.

Merkintä: at 435 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 8.11.2002
Alueen nimi: HAUTAJÄRVI
Sijainti ja kuvaus: Kylä sijaitsee Sallan kunnan eteläosassa päätaajamasta noin 40 km etelään. Vuonna 2000 kylässä asui noin 269 asukasta, joista alle 15 v. oli 43 ja yli 50 v. 115. Väestön määrä 1990-2000 on vähentynyt 17 % eli 56 henkilöä. Työvoimaan kuuluvia oli 101, joista yrittäjiä 27 asukasta. Työvoiman ulkopuolelle kuului 168 asukasta, joista eläkeläisiä oli 96. Kylässä on peruskoulun ala-aste, 2 kaupaa ja Oulangan kansallispuiston opastuskeskus.
Varausperuste: Etelä-Sallan keskeisin kylä.
Kehittämisperiaate:

Merkintä: at 436 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 8.11.2002
Alueen nimi: KURSU
Sijainti ja kuvaus: Kylä sijaitsee Sallan päätaajamasta länteen noin 25 km. Vuonna 2000 kylässä asui noin 306 asukasta, joista alle 15 v. oli 37 ja yli 50 v. 145. Väestön määrä 1990-2000 on vähentynyt 19 % eli 74 henkilöä. Työvoimaan kuuluvia oli 130, joista yrittäjiä 10 asukasta. Työvoiman ulkopuolelle kuului 176 asukasta, joista eläkeläisiä oli 108. Kylässä on peruskoulun ala-aste, leipomo ja saha.
Varausperuste: Kemijärven suunnan keskeinen kylä.
Kehittämisperiaate: Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.

Merkintä: at 437 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 8.11.2002
Alueen nimi: AHVENSELKÄ
Sijainti ja kuvaus: Kylä sijaitsee Sallan päätaajamasta luoteeseen noin 35 km. Vuonna 2000 kylässä asui noin 93 asukasta, joista alle 15 v. oli 19 ja yli 50 v. 32. Väestön määrä 1990-2000 on vähentynyt 26 % eli 33 henkilöä. Työvoimaan kuuluvia oli 42, joista yrittäjiä 11 asukasta. Työvoiman ulkopuolelle kuului 51 asukasta, joista eläkeläisiä oli 18.
Varausperuste: Keminniemen alueen keskeinen kylä.
Kehittämisperiaate:

Merkintä: at 438 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 8.11.2002
Alueen nimi: KELLOSELKÄ
Sijainti ja kuvaus: Kylä sijaitsee Sallan päätaajamasta koilliseen noin 15 km. Vuonna 2000 kylässä asui noin 138 asukasta, joista alle 15 v. oli 11 ja yli 50 v. 68. Väestön määrä 1990-2000 on vähentynyt 27 % eli 52 henkilöä. Työvoimaan kuuluvia oli 57, joista yrittäjiä 9 asukasta. Työvoiman ulkopuolelle kuului 81 asukasta, joista eläkeläisiä oli 50. Kylässä on peruskoulun ala-aste.
Varausperuste: Sijainti nykyisen kantatien, tulevan valtatievarressa Sallan raja-aseman läheisyydessä.
Kehittämisperiaate: Kehitetään liikenteen ja matkailun palveluja.

Merkintä: at 439 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 8.11.2002
Alueen nimi: SAIJA
Sijainti ja kuvaus: Kylä sijaitsee Sallan päätaajamasta pohjoiseen noin 30 km. Vuonna 2000 kylässä asui noin 168 asukasta, joista alle 15 v. oli 33 ja yli 50 v. 71. Väestön määrä 1990-2000 on vähentynyt 19 % eli 39 henkilöä. Työvoimaan kuuluvia oli 59, joista yrittäjiä 18 asukasta. Työvoiman ulkopuolelle kuului 109 asukasta, joista eläkeläisiä oli 59. Kylässä on kauppa.
Varausperuste: Pohjois-Sallan keskeinen kylä.
Kehittämisperiaate: Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.

Merkintä: at 440 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 8.11.2002
Alueen nimi: KUOSKU
Sijainti ja kuvaus: Kylä sijaitsee Savukosken päätaajamasta reilu 10 km kaakkoon. Vuonna 2000 kylässä asui noin 244 asukasta, joista alle 15 v. oli 45 ja yli 50 v. 97. Väestön määrä 1990-2000 on vähentynyt 16 % eli 45 henkilöä. Työvoimaan kuuluvia oli 102, joista yrittäjiä 43 asukasta. Työvoiman ulkopuolelle kuului 142 asukasta, joista eläkeläisiä oli 65. Kylässä on peruskoulun ala-aste.
Varausperuste: Tenniöjokivarren keskeinen kylä.
Kehittämisperiaate: Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.

Merkintä: at 441 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 8.11.2002
Alueen nimi: MARTTI
Sijainti ja kuvaus: Kylä sijaitsee Savukosken päätaajamasta noin 25 km pohjoiseen. Vuonna 2000 kylässä asui noin 207 asukasta, joista alle 15 v. oli 26 ja yli 50 v. 86. Väestön määrä 1990-2000 on vähentynyt 28% eli 82 henkilöä. Työvoimaan kuuluvia oli 102, joista yrittäjiä 20 asukasta. Työvoiman ulkopuolelle kuului 105 asukasta, joista eläkeläisiä oli 57.
Varausperuste: Pohjois-Savukosken keskeinen kylä.
Kehittämisperiaate: Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.

Merkintä: at 442 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 8.11.2002
Alueen nimi: TANHUA
Sijainti ja kuvaus: Kylä sijaitsee Savukosken päätaajamasta reilu 30 km luoteeseen. Vuonna 2000 kylässä asui noin 198 asukasta, joista alle 15v. oli 32 ja yli 50v. 82. Väestön määrä 1990-2000 on vähentynyt 19% eli 45 henkilöä. Työvoimaan kuuluvia oli 99, joista yrittäjiä 27 asukasta. Työvoiman ulkopuolelle kuului 99 asukasta, joista eläkeläisiä oli 50. Kylässä on peruskoulun ala-aste ja kauppa.
Varausperuste: Savukosken länsiosan keskeinen kylä.
Kehittämisperiaate:

Merkintä: T 712 **Kunta:** KEMIJÄRVI
Päiväys: 11.4.2002
Alueen nimi: HEINÄKANKAAN TEOLLISUUSALUE
Sijainti ja kuvaus: Alue sijaitsee Kemijärven päätaajaman läheisyydessä. Alueella on sellutehdas. Kemijärven sellutehdas on käynnistynyt vuonna 1965. Vuonna 1999 sellutuotanto oli 215 700 tonnia. Raaka-aineesta kolme neljäsosaa hankitaan Itä-Lapin ja Koillismaan alueelta. Loppuosa puusta tuodaan Venäjältä. Puuraaka-aineiden kulutus on noin 1,3 milj. kuutiometriä vuodessa (1999), pääosin havukuitua.
Varausperuste: Valtakunnallisesti merkittävä teollisuusalue.
Kehittämisperiaate:

Merkintä: V 842 **Kunta:** KEMIJÄRVI
Päiväys: 11.4.2002
Alueen nimi: PÖYLIÖVAARA-PITKÄVAARA
Sijainti ja kuvaus: Alue sijaitsee aivan päätaajaman yhteydessä. Alueella rakennettu latuverkosto.
Varausperuste: Seudullisesti merkittävä virkistysalue.
Kehittämisperiaate: Kehitetään seudullisena virkistysalueena sekä urheilun harjoittelu- ja kilpailualueena.

Merkintä: V 843 **Kunta:** POSIO
Päiväys: 11.4.2002
Alueen nimi: KOROUOMA
Sijainti ja kuvaus: Korouoman rotkolaakso on Suomen oloissa ainutlaatuinen luonnonmuodostuma. Kanjoni on noin 25 km pitkä ja muutaman sadan metrin levyinen repeämä kallioperässä. Paikoin pystysuorat kallioseinämät kohoavat lähes sata metriä korkeina. Pienilmastoltaan ympäristöstään poikkeavaan rotkolaaksoon on muodostunut erilaisia elinympäristöjä: vanhoja metsiä, reheviä lehtoja, kalliojyrkänneitä ja jokivarren tulvaniittyjä. Korojoki virtaa uoman pohjalla mutkitellen. Korouoma on merkittävä matkailukohde Posion kunnassa. Talvella upeat jääputoukset houkuttelevat jääkiipeilijöitä. Alue toimii erilaisten ohjelmalveluiden tukialueena. Virkistyskalastajia houkuttelevat harjualueen kirkasvetiset lammet. Kesällä retkeilypolulla liikkuu patikkaretkeilijöitä ja päiväkävijät poikkeavat ihaillemaisista maisemista. Alue täydentää S 3016 aluevarausta.
Varausperuste: Valtakunnallisesti merkittävä virkistysalue.
Kehittämisperiaate: Kehitetään retkeily- ja ohjelmalvelualueena mahdollisimman luonnontilaisena säilyttäen.

Merkintä: V 844 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 19.9.2002
Alueen nimi: KIVITUNTURI
Sijainti ja kuvaus: Alue sijaitsee Savukosken päätaajamasta 10 km luoteeseen. Alueelle on rakennettu luontopolku, reittivaihtoehdot ovat 5,8 km ja 10,6 km. Polku kulkee hyvin vaihtelevien maisematyypin läpi. Polun varrella on rehevää korpea, mäntykangasta, puroja, hiekkaharjanteita, rotko riipusiltoineen ja tunturin rinnettä.
Varausperuste: Seudullisesti merkittävä ulkoilualue.
Kehittämisperiaate: Kehitetään reittejä ja niiden tukipisteitä sekä yhteyksiä Savukosken kuntakeskukseen ja Pyhä-Luoston matkailukeskukseen.

Merkintä:	RM 1419	Kunta: KEMIJÄRVI, PELKOSENIEMI
Päiväys:	7.1.2002	
Alueen nimi:	PYHÄ-LUOSTO	
Sijainti ja kuvaus:	Alue sijaitsee Kemijärven kaupungin ja Pelkosenniemen kunnan alueella jatkuen myös Sodankylän kunnan puolelle. Alueella on rinteitä 17 ja hiihtolatuja noin 160 km vuonna 2001. Vuodepaikkoja alueella on noin 7 000 (Pyhä 3500 ja Luosto 3500). Majoitus – ja palvelutarjonta kasvaa jatkuvasti. Rinteiden korkeusero suurin on 280 m ja pisin rinne on 1 800 m.	
Varausperuste:	Kansainvälinen matkailualue.	
Kehittämisperiaate:	Kehitetään alueelle selvä keskusta, jonka kesäilmeestä myös huolehditaan. Varaudutaan henkilökunnan asuntojen ja palveluiden sijoittumiseen.	

Merkintä:	RM 1420	Kunta: KEMIJÄRVI
Päiväys:	7.1.2002	
Alueen nimi:	SUOMU	
Sijainti ja kuvaus:	Alue sijaitsee päätaajamasta reilut 30 km kaakkoon Kuusamontien länsipuolella. Alueella on rinteitä 10 ja hiihtolatuja noin 40 km vuonna 2001. Vuodepaikkoja alueella on noin 1 500. Rinteiden suurin korkeusero on 240 m ja pisin rinne on 1 550 m.	
Varausperuste:	Valtakunnallisesti merkittävä matkailualue.	
Kehittämisperiaate:	Kehitetään yhteyttä Kemijärven vesistöön ja kaupunkikeskustaan.	

Merkintä:	RM 1421	Kunta: SALLA
Päiväys:	7.1.2002	
Alueen nimi:	SALLATUNTURI	
Sijainti ja kuvaus:	Alue sijaitsee päätaajamasta Kuusamoon päin. Alueella on rinteitä 10 ja hiihtolatuja noin 110 km vuonna 2001. Vuodepaikkoja alueella on noin 2 500. Rinteiden korkeusero on 230 m ja pisin rinne on 1 300 m.	
Varausperuste:	Valtakunnallisesti merkittävä matkailualue.	
Kehittämisperiaate:	Kehitetään alueelle selvä keskusta, jonka kesäilmeestä myös huolehditaan. Kehitetään aluetta kansainväliseksi matkailukeskukseksi sekä varaudutaan henkilökunnan asuntojen ja palveluiden sijoittamiseen.	

Merkintä:	RM 1422	Kunta: POSIO
Päiväys:	7.1.2002	
Alueen nimi:	KIRINTÖVAARA	
Sijainti ja kuvaus:	Alue sijaitsee päätaajamasta Kuusamoon päin. Kirintövaarasta on lyhyt matka Rukan matkailukeskukseen ja Korouomaa sekä alueen vieressä ovat Riisitunturin kansallispuisto ja Kitkan vesistöalue. Alueella on rinteitä 3 ja hiihtolatuja noin 48 km vuonna 2001. Vuodepaikkoja alueella on noin 88. Rinteiden korkeusero on 110 m ja pisin rinne on 800 m.	
Varausperuste:	Seudullinen matkailualue.	
Kehittämisperiaate:	Kehitetään aluetta elämys- ja luontomatkailun tukikohtana.	

Merkintä:	LL 1624	Kunta: KEMIJÄRVI
Päiväys:	11.4.2002	
Alueen nimi:	KETOLAN LENTOKENTTÄ	
Sijainti ja kuvaus:	Alue sijaitsee Rovaniemelle menevän tien pohjoispuolella päätaajamasta reilu 10 km.	
Varausperuste:	Seudullisesti merkittävä lentokenttä.	
Kehittämisperiaate:	Varaudutaan lentokentän laajentamiseen.	

Merkintä:	E 1801	Kunta: SALLA
Päiväys:	16.4.2002	
Alueen nimi:	SALLAN RAJA-ASEMA	
Sijainti ja kuvaus:	Sallan raja-asema sijaitsee päätaajamasta noin 20 km koilliseen. Raja-asema on uusi ja hyvin varusteltu. Venäjän puolelle on rakennettu samanlainen. Ylitysmäärät ovat vielä alhaiset, koska rajanylityspaikka on virallistettu vasta syksyllä 2002.	
Varausperuste:	Kansainvälisesti merkittävä rajanylityspaikka.	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	EN 2321	Kunta: KEMIJÄRVI
Päiväys:	11.4.2002	
Alueen nimi:	SEITAKORVAN VOIMALAITOS	
Sijainti ja kuvaus:	Voimalaitos sijaitsee päätaajamasta etelään Luusuan ja Juujärven kylien välillä. Voimalaitoksella säännöstellään Kemijärven vedenkorkeutta. Voimalaitos on rakennettu vuosina 1958-63. Pudotuskorkeutta on 24 metriä ja laitoksen teho on 108 MW.	
Varausperuste:	Tuotannossa oleva voimalaitos.	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	EN 2322	Kunta: KEMIJÄRVI
Päiväys:	11.4.2002	
Alueen nimi:	JUMISKON VOIMALAITOS	
Sijainti ja kuvaus:	Voimalaitos sijaitsee päätaajamasta reilut 25 km etelään. Laitoksella säännöstellään Posion Suolijärvien vedenkorkeutta. Jumiskon voimalaitos on rakennettu vuonna 1952.	
Varausperuste:	Tuotannossa oleva voimalaitos.	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	EN 2323	Kunta: PELKOSENNIEMI
Päiväys:	11.4.2002	
Alueen nimi:	KOKKONIVAN VOIMALAITOS	
Sijainti ja kuvaus:	Voimalaitos sijaitsee päätaajamasta pohjoiseen Sodankylään menevän tien varrella. Laitos on rakennettu vuosina 1987-90. Pudotuskorkeutta on 11,5 metriä ja laitoksen teho on 25 MW.	
Varausperuste:	Tuotannossa oleva voimalaitos.	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	EJ 2361	Kunta: PELKOSENNIEMI
Päiväys:	11.4.2002	
Alueen nimi:	PELKOSENNIEMEN JÄTEASEMA	
Sijainti ja kuvaus:	Alue sijaitsee päätaajamasta muutama kilometrin etelään.	
Varausperuste:	Nykyinen kaatopaikka / mahdollinen tuleva siirtokuorma-asema.	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	EJ 2362	Kunta: KEMIJÄRVI
Päiväys:	11.4.2002	
Alueen nimi:	KEMIJÄRVEN JÄTEASEMA	
Sijainti ja kuvaus:	Alue sijaitsee päätaajamasta Rovaniemen suuntaan noin 10 km.	
Varausperuste:	Nykyinen kaatopaikka / mahdollinen tuleva siirtokuorma-asema.	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	EJ 2363	Kunta: SALLA
Päiväys:	11.4.2002	
Alueen nimi:	SALLAN JÄTEASEMA	
Sijainti ja kuvaus:	Alue sijaitsee päätaajamasta reilu 5 km länteen.	
Varausperuste:	Nykyinen kaatopaikka / mahdollinen tuleva siirtokuorma-asema.	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	EJ 2364	Kunta: POSIO
Päiväys:	11.4.2002	
Alueen nimi:	POSITION JÄTEASEMA	
Sijainti ja kuvaus:	Alue sijaitsee päätaajamasta Kuusamon suuntaan muutaman kilometrin.	
Varausperuste:	Nykyinen kaatopaikka.	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	EO 2663	Kunta: KEMIJÄRVI
Päiväys:	16.4.2002	
Alueen nimi:	MULJUNAAPA	
Sijainti ja kuvaus:	Alue sijaitsee Pelkosenniemen tien länsipuolella päätaajamasta noin 15 km pohjoiseen.	
Varausperuste:	Tuotannossa ja osin varauksessa oleva turvealue.	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä: EO 2678 **Kunta:** KEMIJÄRVI
Päiväys: 24.7.2002
Alueen nimi: HIETALAHDENAAPA
Sijainti ja kuvaus: Alue sijaitsee lähellä Javaruksen kylää päätaajamasta noin 20 km luoteeseen.
Varausperuste: Tuotannossa ja osin varauksessa oleva turvealue.
Kehittämisperiaate:

Merkintä: EK 1901 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 22.8.2002
Alueen nimi: SOKLI
Sijainti ja kuvaus: Soklin karbonatiitti sijaitsee Savukosken pohjoisosassa. Se kuuluu osana ns. Kuolan niemimaan alkalikivikompleksiin, jossa kaivostoimintaa harjoitetaan mm. Kovdorissa ja Hiipinässä. Sokli on pääasiassa fosforiesiintymä, mutta sisältää merkittävästi niobia sekä vähäisemmässä määrin tantaalia ja uraania. Niobin ja fosforin osalta Sokli on potentiaalinen malmi. Fosforin kannalta rikkain osa on esiintymän pinnassa monimutkaisten rapautumis- ja uudelleen kiteytymisprosessien tuloksena syntynyt fosforiitti, jonka massaksi on arvioitu 100 – 150 miljoonaa tonnia ja joka sisältää 16 % P₂O₅.
Varausperuste: Todennäköinen kaivosalue.
Kehittämisperiaate:

Merkintä: EK 1902 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 22.8..2002
Alueen nimi: AKANVAARA
Sijainti ja kuvaus: Akanvaaran emäksiseen kerrosintruusioon liittyy useita kromiittikerroksia, jotka sisältävät kromin lisäksi myös platinaryhmän metalleja (PGE). Stratigrafisesti ylimmän kromiittikerroksen arvioidaan sisältävän noin 18 miljoonaa tonnia kromimalmia, jonka pitoisuudet ovat 22,8 % Cr₂O₃ ja 0,912 g/t platinaryhmän metalleja. Muiden kromiittikerrosten osalta kairausprofiilien väli on niin harva, ettei tarkkojen malmimäärien arvioiminen ole mahdollista.
Varausperuste: Todennäköinen kaivosalue.
Kehittämisperiaate:

Merkintä: EK 1903 **Kunta:** PELKOSENNIEMI
Päiväys: 18.2.2003
Alueen nimi: LAMPIVAARA
Sijainti ja kuvaus: Alue sijaitsee Luoston vanhojen metsien suojelualueella Lampivaaran päällä. Lampivaaran Ametistikaivos lienee koko maailmassa ainoita jalokivikaivoksia, jonne matkailijat ovat tervetulleita.
Varausperuste: Toimiva ametistikaivos/ matkailukohde.
Kehittämisperiaate:

Merkintä: EP 2900 **Kunta:** KEMIJÄRVI, PELKOSENNIEMI
Päiväys: 18.4.2002
Alueen nimi: ROVAJÄRVEN AMPUMA-ALUE
Sijainti ja kuvaus: Alue sijaitsee Kemijärven kaupungin, Pelkosenniemen ja Sodankylän kunnan sekä Rovaniemen maalaiskunnan alueella. Alueella sijaitsevan järven mukaan nimetty 1 200 neliökilometrin ampuma-alue onkin Länsi-Euroopan suurin. Tykistön valtakunnallisia ampumaleirejä alueella on ollut vuodesta 1949, ja vuonna 1986 siitä tuli koko puolustusvoimien pääampuma-alue.
Varausperuste: Puolustusvoimien harjoitusalue.
Kehittämisperiaate: Aluetta kehitetään puolustusvoimien pääampuma-alueena. Ympäröivän maankäytön suunnittelussa otetaan huomioon ampuma-alueen toiminnasta aiheutuva meluhaitta.

Merkintä: S 3013 **Kunta:** PELKOSENNIEMI
Päiväys: 18.6.2002
Alueen nimi: LUOSTO
Sijainti ja kuvaus: Metsät ovat runsaspuustoisia luonnontilaisia vanhoja männiköitä ja kuusikoita. Lahopuuta on kattavasti. Paikoin on reheviä lehtomaisia vesilaikkuja ja puronvarsia, joissa on runsaammin raitoja ja muita lehtipuita. Luoston alueelta on löydettävissä lähes kaikki Peräpohjolan suotyypit. Vallitseva nevatyyppi on varsinainen saraneva (Siurunaapa, Pyhälätvanaapa). Tyypillisiä ovat alueen rämeiden lettolaikut. Aapojen laidoilla ja suosaarekkeiden laidoilla on varsinaista sararämettä. Korvissa on luhtaisuus yleistä, myös lettoisuutta esiintyy. Erittäin arvokas vanhan metsän sekä tunturi- ja suo- luonnon kokonaisuus. Alue on linnustollisesti Lapin rikkaimpia. Useita uhanalaisten eliölajien esiintymispaikkoja. Maisemallisesti keskeinen kohde.
Varausperuste: Natura VNp. 20.8.98, vanhat metsät VNp. 27.6.96 ja soidensuojelun perusohjelma VNp. 26.3.81
Kehittämisperiaate: Natura-alue toteutetaan luonnonsuojelu- ja rakennuslain keinoin.

Merkintä: S 3014 **Kunta:** POSIO
Päiväys: 18.6.2002
Alueen nimi: SYÖTTEEN KANSALLISPUISTO
Sijainti ja kuvaus: Syötteen alueella sijaitsee hyvin metsämässäinen osin korkean alueen metsistä koostuva vanhojen metsien ketju, jolla on pohjois-eteläsuunnassa pituutta 25 km. Syötteen alueen metsät ovat selkeästi pohjoisvaikutteisia pääosin lakialueen kuusikoita, kun taas eteläisemmällä ja alavemmilla osilla lajistossa esiintyy jo eteläisempiä piirteitä. Alueen arvokkaiden ja monipuolisten metsien lisäksi se muodostaa tärkeän satelliittiaseman lehtojen ja lettojen lajiston suojelulle. Syötteellä kasvavat Suomen eteläisimmät tunturikasvit, kuten riekonmarja. Oman lisänsä tuovat lehdot ja letot sekä ultraemäkiset kalliot. Syötteen alue on merkittävä retkeily- ja virkistysalue, jossa on mahdollisuus mm. kalastukseen, melontaan ja patikointiin sekä talviharrastuksiin.

Varausperuste: Laki 512/00, Natura VNp. 20.8.98 ja vanhat metsät VNp. 27.6.96
Kehittämisperiaate: Natura-alue toteutetaan lakisääteisenä luonnonsuojelualueena sekä maa-aineslain keinoin.

Merkintä: S 3015 **Kunta:** POSIO
Päiväys: 18.6.2002
Alueen nimi: LIVOJÄRVI
Sijainti ja kuvaus: Livojärvi on yli 20 km pitkä ja enimmilläänkin vain pari kilometriä leveä järvi. Järven kautta kulkee pituussuunnassa huomattava harjujakso. Hiekka-, somerikko- ja turverannat ovat yleisiä. Livojärvi on bifurkaatiojärvi, josta lähtee kaksi laskujokea. Livojärvi on säännöstelemätön ja veden laadultaan varsin luonnontilainen. Kasvitieteelliseltä järvytyypiltään alue kuuluu lähinnä korte-ruokojärviin. Harjurannat muistuttavat kasvillisuudeltaan lähinnä nuottaruohojärven rantoja, sillä tavallisimpia vesikasveja ovat nuottaruoho ja lahnuaruoho. Rannoilla on paikoitellen lomamökkejä. Osa soista on ojitettu ja metsiä on harsittu lievästi n. 30 v. sitten. Purnulammen lehtoalueen kasvillisuus on länsiosassa kivikkoista tuoretta tuomivaltaista lehtoa, osin saniaislehtoa, idempänä notkossa on reheviä kuusivaltaisia kuusikosteita painanteita ja tiikkulettoa. Alue edustaa hyvin niukkaravinteisiä järviä. Järven rannoilla on myös edustavia vyöryviä hiekkatörmiiä. Maisemallisesti upea alue.

Varausperuste: Natura VNp. 20.8.98, asetus 530/92, rantojensuojelun perusohjelma VNp.20.12.90 ja harjijensuojeluohjelma VNp. 3.5.84
Kehittämisperiaate: Natura-alue toteutetaan luonnonsuojelu-, vesi- ja rakennuslain keinoin.

Merkintä: S 3016 **Kunta:** POSIO
Päiväys: 18.6.2002
Alueen nimi: KOROUOMA
Sijainti ja kuvaus: Korouoma on geomorfologisesti merkittävä rotkolaakso. Jyrkkäreunaisessa kanjonissa sijaitsevien lehtoalueiden kasvillisuus vaihtelee kalliiolehdosta ja jokitörmien kuivista lehdoista rinteiden tuoreisiin ja puronvarsien sekä alavien jokirantojen kosteisiin lehtoihin ja rantaniittyihin. Puusto vaihtelee kuusikoista ja männiköistä jokivarren lehtimetsiin sekä pahta- ja purorinteiden pohjantuomiviitoihin. Sekä eteläisiä että pohjoisia vaateliata lajeja on runsaasti. Alueen kaakkoisosassa on jääkausien muovaama Koronlatvan-Jaakonkankaan laaja harjualue. Alueella on pitkä suojelun- ja matkailukäytön historia. Alue on yksi Posion kunnan vetovoimaisimmista matkailukohteista.

Varausperuste: Asetus 530/92, Natura VNp. 20.8.98 ja vanhat metsät VNp. 27.6.96 ja harjijensuojeluohjelma VNp. 3.5.84
Kehittämisperiaate: Natura-alue toteutetaan luonnonsuojelu- ja maa-aineslain keinoin.

Merkintä: S 3017 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 18.6.2002
Alueen nimi: OULANGAN KANSALLISPUISTO
Sijainti ja kuvaus: Oulangan kansallispuisto on biotooppijakaumaltaan Suomen monipuolisin suojelualue. Alueen pohjoisosiin sijoittuvat puiston laajimmat ja parhaiten kehittyneet aapasuot. Keskiosissa vallitsevat vanhat metsät ja eteläosissa sekä jokien varsilla rotkolaaksot erilaisine pienilmastoineen. Suoluonto laajoine lettosoinnein ja vanhat, rehevät metsät lehtoineen ovat alueen tyyppillisintä olemusta. Erityisen lisän alueen diversiteettiin tuo kalkkipitoisten kallioiden ja pienvesien runsaus. Lajistorikkaus eri eliöryhmissä, erityisesti harvinaisten ja uhanalaisten lajien, on suuri pääasiassa alueen sijoittumisesta kalkkipitoisen ja jylhäpiirteisen kallioperän alueelle sekä eteläisten, pohjoisten ja itäisten lajien kohtaamispiisteeseen. Alue on merkittävä leviämisyväylä itäiselle lajistolle ja se on fyysisesti yhteydessä Paanajärven kansallispuistoon. Oulangan kansallispuisto on nähtävyyksineen ja maisemineen yksi Suomen matkailun vetovoimaisimmista alueista. Puiston läpi kulkee Karhunkierros -vaelluspolku. Kansallispuiston luontokeskuksen ympäristössä on kaksi luontopolkua. Lisätietoa kansallispuistosta on Metsähallituksen WWW-sivuilla.

Varausperuste: Laki 634/56, 674/81, 115/89, Natura VNp. 20.8.98
Kehittämisperiaate: Natura-alue toteutetaan lakisääteisenä luonnonsuojelualueena sekä maa-aineslain keinoin.

Merkintä: S 3018 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 18.6.2002
Alueen nimi: KUOSKUNJÄRVI
Sijainti ja kuvaus: Kuoskunjärvi on valuma-alueeltaan pieni Tenniöjoen alaosan vesistöalueeseen (65.461) kuuluva järvi. Rannat ovat melko alavia, ja järveä reunustavat pääasiassa aapasoiden reunärämeet ja -korvet. Rannoilla on laajoja saraniittyjä, joiden leveys vaihtelee 5-50 metriä. Runsain saralaji on pullosara (*Carex rostrata*), kohtalaisen paljon on myös vesisaraa (*C. aquatilis*) ja liereäsaraa (*C. diandra*). Sa-raikkoalueet ovat laajalti melko rikkonaisia ja niiden reunamilla kasvaa runsaasti raatetta (*Menyanthes trifoliata*), kurjenjalkaa (*Potentilla palustris*) ja terttualpia (*Lysimachia thyrsoflora*). Runsain uposlehtinen kasvi on purovita (*Potamogeton alpinus*), jota esiintyy kauttaaltaan allikoiden pohjassa ja matalilla ranta-alueilla. Huomattavimmat kelluslehtiset kasvustot ovat palpakoita. Muita runsaim-pana esiintyviä vesikasvilajeja ovat vesikuusi (*Hippuris vulgaris*) ja ahvenvita (*Potamogeton perfo-liatus*). Järven rannoilla on vanhoja latoja, jotka kertovat järveltä aikoinaan niitetyn kortetta.

Varausperuste: Natura VNp. 20.8.98 ja lintuvesien suojeluohjelma VNp. 3.6.82
Kehittämisperiaate: Natura-alue toteutetaan luonnonsuojelu- ja rakennuslain keinoin.

Merkintä: S 3019 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 18.6.2002
Alueen nimi: SIERIÄISTEN HARJULAMMET
Sijainti ja kuvaus: Alue sijaitsee graniittigneissikallioperällä. Alueen keskellä on Tenniöjoen laaksoon muodostunut terävälakinen harjuselänne, joka kulkee lampien ympäröimänä Tenniöjoen vartta kaakosta luoteeseen. Sieriäislammot ovat lampien ja purojen ketju harjun pohjoispuolella ja laskevat Sieriäisojaa pitkin Tenniöjokeen. Kota- ja Pitkä-Sieriäisessä kasvaa sahalehteä. Osa alueen lammista on kirkasvetisiä pohjavesilampia ja osa tummavetisiä suolampia. Tenniöjoki on Kemijoen rakentamattomia latvavesiä, jota on kuitenkin perattu uittoja varten. Alue on geomorfologisesti ja kasvitieteellisesti arvokas kokonaisuus. Lammilla on merkitystä kasvitieteellisen järviympäristön tutkimuksen kannalta.

Varausperuste: Natura VNp. 20.8.98 ja rantojen suojeluohjelma VNp. 20.12.90
Kehittämisperiaate: Natura-alue toteutetaan luonnonsuojelu- ja rakennuslain keinoin.

Merkintä: SL 4105 **Kunta:** POSIO
Päiväys: 4.1.2002
Alueen nimi: SOPPANA
Sijainti ja kuvaus: Soppanan alue on pääosin lukuisten metsäpalojen kuvioimaa, paikoin lähes luonnontilaista mäntymetsää. Alueen kuusikoita hallitsevat pienilmastoltaan vaatelialle lajeille edulliset luppoiset osat. Alueella on myös lehtoja ja lehtomaisia kankaita. Soppanan alue on alueellisesti tärkeä vanhan metsän kohde. Joutensuon ohella se on ainoa merkittävä laajajako vanhan metsän alue Ranuan kunnassa.

Varausperuste: Natura VNp. 20.8.98 ja vanhat metsät VNp. 27.6.96
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4241 **Kunta:** POSIO
Päiväys: 4.1.2002
Alueen nimi: PAHKASUO
Sijainti ja kuvaus: Rimpilettoa ja lettorämettä. Harvinaisen bergrothin saran kasvupaikka.
Varausperuste: Soidensuojelun perusohjelma VNp. 26.3.81
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4243 **Kunta:** POSIO
Päiväys: 4.1.2002
Alueen nimi: KITKAJÄRVI
Sijainti ja kuvaus: Kitkajärvi on erittäin kirkasvetinen ja kohtalaisen luonnontilainen karu järvi. Se on erittäin edustava, jota ei suotta kutsuta Euroopan suurimmaksi lähteeksi. Kallioperältään järvi on liuskevyöhykettä, jossa esiintyy paikoin kvartsiitin ohella myös emäksisiä kivilajeja ja dolomiittia. Järven yleisilme on karu, mutta ravinteisesta kallioperästä hyötyviä harvinaisia murtovesikasvilajeja kuten merivitaa, uposvesitähteä ja näkinpartaista raania esiintyy paikoin. Rannat ovat monimuotoisia; hiekk- ja pienikivisiä rantoja on runsaasti. Matalikoilla myös ajoittain paljastuvat kiviröykkiöt ja hiekkasärkät ovat tyypillisiä. Pikku luotoja sekä pieniä saaria on myös runsaasti. Järven linnusto on erittäin monipuolinen ja sisältää monia harvinaisuuksia sekä uhanalaisia lajeja. Järvi on Suomen ainoa suurjärvi, jonka vedenkorkeutta ei säännöstellä eikä muuteta. Asutuksen läheisyydessä olevissa lahdissa kasvilajistossa näkyy merkkejä rehevöitymisestä. Siitä huolimatta järven veden laatu on erinomainen. Mantereen ja suurimpien saarien metsiä on käsitelty.

Varausperuste: Natura VNp. 20.8.98 ja rantojensuojeluohjelma VNp.20.12.90
Kehittämisperiaate: Alueen suojelu toteutetaan lakisääteisenä luonnonsuojelualueena

Merkintä: SL 4244 **Kunta:** POSIO
Päiväys: 4.1.2002
Alueen nimi: RIISITUNTURIN KANSALLISPUISTO
Sijainti ja kuvaus: Riisitunturi on Kuusamon ylänköalueen korkeimpia kohtia, jonka laki nousee 466 metrin korkeuteen. Tämän lisäksi alueella on useita vaaroja, joiden huiput nousevat yli 400 metrin korkeudelle. Ilmastoltaan alue lienee Suomen kosteinta. Kasvillisuudessa tavataan samanlaisia merellisiä piirteitä kuin esim. Norjan rannikon vuonojen rinteiltä. Riisitunturin alueella paljaat tunturin laet ovat kanervakankaita, jotka ovat monin paikoin soistuneita. Rinteiden laajat kuusikot ovat paksusammalkuusikon kaltaisia. Monet vaarojen lakiosiin asti ulottuvat karut rinnensovet ovat alueen erikoispiirre. Alue on merkittävä pohjoisboreaalisen luonnonmetsän sekä monipuolisten rinnensoiden keskittymä. Alueen erityispiirre on lisäksi sen erämaisuus. Kohdetta ehdotetaan myös liitettäväksi kansainvälisesti merkittävien kosteikkojen luetteloon eli ns. Ramsar-kohteeksi.
Varausperuste: Laki 674/81, laki 851/88, Natura VNp. 20.8.98, vanhat metsät VNp. 27.6.96, soidensuojelun perusohjelma VNp. 26.3.81
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4245 **Kunta:** POSIO
Päiväys: 4.1.2002
Alueen nimi: JÄNISKAIRA
Sijainti ja kuvaus: Jäniskairan vanhojen metsien alue koostuu laajasta vähälahopuustoisesta lakialueesta sekä sen liepeillä olevista erittäin edustavista pääosin kuusivaltaisista vanhan metsän alueista. Alueella on myös useita palorefugioita.
Varausperuste: Natura VNp. 20.8.98 ja vanhat metsät VNp. 27.6.96
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4247 **Kunta:** KEMIJÄRVI, POSIO
Päiväys: 4.1.2002
Alueen nimi: MUSTARINNAN TUNTURI
Sijainti ja kuvaus: Mustarinnan tunturin alueella on paljon erityyppisiä reunavyöhykkeitä ja kasvupaikkoja johtuen soiden ja metsien vaihtelusta ja paikoin jyrkästä topografiasta. Metsistä suuri osa on korkealla alueella. Palotunturin alueella on harvinaisia luonnontilaisia palorefugiokuusikoita. Lähteet ja tihkupinnat tekevät alueesta edustavan pienvesikokonaisuuden. Alue erittäin hieno vanhan metsän ja aapasoiden mosaiikki. Alueen laajuus ja yhtenäisyys on monien lajien kannalta eduksi.
Varausperuste: Laki 135/91, Natura VNp. 20.8.98 ja vanhat metsät VNp. 27.6.96
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4248 **Kunta:** POSIO
Päiväys: 4.1.2002
Alueen nimi: PÄÄ-ÄLJY
Sijainti ja kuvaus: Pää-Äljyn alueen erämaaluonteiset metsät ovat kuusivaltaisia ja niille on tyypillistä järeän kuusilahopuun jatkumo. Paikoitellen metsiin on kohdistunut voimakasta harsintaa, silti alueella on huomattavia vanhan metsän arvoja; mm. lahoppuuta on kohtalaisesti ja koivua runsaasti. Paikoin rinteitä juovittavat lukuisat jykeväpuustoiset lehtokorpijuotit. Kasvuolosuhteiden suotuisuudesta johtuen puusto on alueen korkeuteen nähden harvinaisen kookasta ja monin paikoin tiheääkin. Vaarojen lakiosat ovat pienipuustoisia ja koivuvaltaisia. Alue on arvokas vanhan metsän kohde. Suurialainen Pää-Äljyn lakialue sijaitsee laajan mäntyvaltaisen alueen kupeessa varsin erillään muista vanhan metsän alueista, mistä syystä se on kuuseen sitoutuneen lajiston kannalta erityisen tärkeä alue.
Varausperuste: Natura VNp. 20.8.98 ja vanhat metsät VNp. 27.6.96
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4250 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 4.1.2002
Alueen nimi: SAMMAKKOVAARA
Sijainti ja kuvaus: Sammakkovaaran metsät ovat reheviä kuusikoita, joissa on runsaasti haapoja ja raitoja. Osalla aluetta on hakattu 1980-luvulla. Alueen pohjoisosassa olevalla harjujaksolla männiköt ovat vanhoja ja erirakeisia. Lahoppuuta kattavasti.
Varausperuste: Vanhat metsät VNp. 27.6.96
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4251 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 4.1.2002
Alueen nimi: SAITTAJÄRVI
Sijainti ja kuvaus: Maastoltaan alavaa, osittain suon reunustama vesialueeltaan matala valtakunnallisesti merkittävä linnuston suojelualue. Vesilinnut suojelun kannalta arvokkain osa. Joukossa eräitä Kuusamon seudulle harvinaisia lajeja.
Varausperuste: Lintuvesien suojeluohjelma VNp. 3.6.82
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4252 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 4.1.2002
Alueen nimi: SUKSENPAISTAMA-MIEHINKÄVAARA
Sijainti ja kuvaus: Karu aapasuoalue (eteläisen Peräpohjolan aapasuoalueella). Monipuolinen suoyhdistymä (Sphagnum fuscum- ja rimpinevaa, saranevaa, pallosararämettä). Lähteitä ja niiden ympärillä reheviä nevoja. Lettoisuutta. Pieniä lampia, luonnontilaisia puroja. Aihkipeitsin metsät ovat lähes kokonaan yli 200-vuotiaita kuusikoita. Lahopuuta on kattavasti Koutatunturin rinteillä on reheviä ja runsaspuus- toisia kuusikoita, joissa on raitaa ja haapoja. Alueella pesii uhanalaisia ja harvinaisia lintulajeja.
Varausperuste: Laki 851/88, Natura VNp. 20.8.98, vanhat metsät VNp. 27.6.96 ja soidensuojelun perusohjelma VNp. 26.3.81
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4253 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 4.1.2002
Alueen nimi: SUOMUJÄRVEN AAPA
Sijainti ja kuvaus: Eläimistön kannalta arvokas suo- ja metsäsaarekalue. Alueen läpi kulkee moottorikelkkailureitti.
Varausperuste: Soidensuojelunperusohjelma VNp. 26.3.81
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4254 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 4.1.2002
Alueen nimi: PEURATUNTURI
Sijainti ja kuvaus: Peuratunturin alueen metsät ovat yli 200-vuotiaita luonnontilaisia kuusikoita. Pahtavaarassa on nuorempaa lehtipuuvaltaista metsää, jossa on runsaasti raitoja ja lahoavia koivuja. Salmijoen kurussa on yli 200-vuotiaita jyrkillä rinteillä olevia männiköitä. Purojen varsilla on reheviä kuusikoita. Lahopuuta on kaikkialla runsaasti. Peuratunturi on merkittävä vanhan metsän kohde.
Varausperuste: Natura VNp. 20.8.98 ja vanhat metsät VNp. 27.6.96
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4255 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 4.1.2002
Alueen nimi: KAUNISHARJU
Sijainti ja kuvaus: Kaunisharjun alueella on yli 200-vuotiaita luonnontilaisia kuusikoita, jotka sijaitsevat pääosin korkealla alueella. Männiköt, jotka sijaitsevat alueen halki kulkevalla korkealla harjujaksolla, ovat erikäisiä ja erirakenteisia. Keloja ja lahopuuta on metsissä runsaasti. Julmoivassa on rehevämpää osittain lehtomaista metsää, jossa on runsaasti raitoja ja haaparyhmiä.
Varausperuste: Natura VNp. 20.8.98, vanhat metsät VNp. 27.6.96 ja soidensuojelun perusohjelma VNp. 26.3.81
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4256 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 4.1.2002
Alueen nimi: ONKAMOJÄRVI
Sijainti ja kuvaus: Onkamojärven alueella metsät ovat luonnontilaisia, yli 200-vuotiaita kuusikoita. Lahopuuta on kattavasti.
Varausperuste: Natura VNp. 20.8.98 ja vanhat metsät VNp. 27.6.96
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4257 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 4.1.2002
Alueen nimi: AATSINGIN HAUTA
Sijainti ja kuvaus: Peräpohjolan aapasuo-öhykkeeseen kuuluva suo, jolla on hyvin monipuolista kasvillisuutta.
Varausperuste: Natura VNp. 20.8.98 ja soidensuojelun perusohjelma VNp. 26.3.81
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4258 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 4.1.2002
Alueen nimi: TERMUSAAPA
Sijainti ja kuvaus: Termusaapa on laajahko aapasuokokonaisuus, jota elävöittävät Käsmänjoen latvahaarat lampineen. Suon laitaosilla on laajoja rämealueita. Pienten latvajokien ja purojen varsilla on tulvaniittyjä ja korpilaikkuja. Termusaapa on myös merkittävä lintusuo.
Varausperuste: Natura VNp. 20.8.98 ja soidensuojelun perusohjelma VNp. 26.3.81
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4259 **Kunta:** SALLA, SAVUKOSKI
Päiväys: 4.1.2002
Alueen nimi: JOUTSENAAPA - KAITA-AAPA
Sijainti ja kuvaus: lue on laaja yhtenäinen suoalue, topografialtaan laakea allas, jolla suot ovat kehittyneet erittäin rimpisiksi ja jänteisiksi. Luonteenomaisia ovat myös laajat korpivyöhykkeet aluetta halkovan Aatsinkijoen ja sen sivupurojen varsilla. Joutsenaapa on oligotrofinen ja eroaa siten muuten tätä muistuttavista alueista Pohjois-Sodankylässä. Neva-alue on lähes kauttaaltaan vetistä rimpinevaa. Rämeeet ovat karuja rahka-, tupasvilla- ja sararämeitä. Purojen ja jokien rannoilla on ollut laajoja suoniittyjä. Kaita-aavan pohjoisosa on jänteistä, vaivaiskoivuvarpusta rimpinevaa, jossa on jonkin verran lettomaisuutta. Pohjoisen Peräpohjolan aapasoihin kuuluva suoaluekokonaisuus, jolla on vahva erämainen leima. Alueella pesii useita harvinaisia ja uhanalaisia lintulajeja.
Varausperuste: Laki 851/88 ja Natura VNp. 20.8.
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4260 **Kunta:** PELKOSENNIEMI, SALLA, SAVUKOSKI
Päiväys: 4.1.2002
Alueen nimi: VUOTOSTUNTURI
Sijainti ja kuvaus: Suurin osa metsistä on vanhoja tuoreen kankaan kuusikoita. Kuivahkoilla kankailla olevat männiköt ovat eri-ikäisiä ja erirakeisia. Lahopuuta kattavasti.
Varausperuste: Vanhat metsät VNp. 27.6.96
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4261 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 4.1.2002
Alueen nimi: JOUTSITUNTUNTURI
Sijainti ja kuvaus: Joutsitunturin metsät ovat tunturirinteiden luonnontilaisia reheviä kuusikoita. Männiköt ovat eri-ikäisiä ja erirakenteisia. Sirrikummuissa on noin 250 ha:n laajuinen 1960-luvulla palanut koivuvaltainen alue. Joutsitunturi-Koukkutunturin alue on merkittävä vanhan metsän kohde. Alueet liittyvät Maltion luonnonpuistoon.
Varausperuste: Natura VNp. 20.8.98 ja vanhat metsät VNp. 27.6.96
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4262 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 4.1.2002
Alueen nimi: AUERMA-AAPA
Sijainti ja kuvaus: Pohjoisen Perä-Pohjolan aapasuo, joka muodostaa kaltevat pinnat Auermajokilaakson alarinteille.
Varausperuste: Soidensuojelun perusohjelma VNp. 26.3.81
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4263 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 18.2.2003
Alueen nimi: PEURAHAARA
Sijainti ja kuvaus: Peurahaaran alue liittyy länsipuoleltaan Tuntsan erämaahan. Alue on suurimmaksi osaksi koivumetsää, jossa kasvaa runsaasti katajaa. Topografialtaan soiden ja metsien ympäröimä alue on melko tasainen, Laaksoarhon kasvupaikat jokirannassa ovat reheviä tulvametsiä sekä avoimia tulva- ja muita rantaniittyjä. Niitty laikut ovat mosaiikkimaisia, tyypillistä kasvillisuutta niillä sekä tulvametsien pohjakerroksessa ovat tuokusumake, korpikastikka, vesisara, metsäkurjenpolvi ja pohjanängelmä. Joillakin niitty laikuilla vallitsee jäkki, jonka seuralaislajeja ovat muun muassa kissankäpälä ja tuokusumake. Alue on tärkeä laaksoarhon esiintymäalue.
Varausperuste: Natura Vnp. 8.5.2002
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4264 **Kunta:** SALLA, SAVUKOSKI
Päiväys: 4.1.2002
Alueen nimi: VÄRRIÖN LUONNONPUISTO
Sijainti ja kuvaus: Väriön luonnonpuisto edustaa Metsä-Lapin tunturi- ja metsäerämaaluontoa, jolla on itäisiä Kuolan alueen piirteitä. Se sijaitsee vedenjakaja-alueella. Korkeat vaarat (jopa yli 600 mpy) ovat kivikkoisia, ja niitä halkovat jyrkät rotkolaaksot ja rehevät puronotkot. Ilmastoltaan Väriön luonnonpuisto on hyvin mantereinen. Korkeimmilla tuntureilla levittäytyvät paljakkavyöhykkeet, muuten laet ovat puuttomia tunturikankaita. Tunturikoivikoita on mantereiselle ilmastoalueelle tyypillisesti vain kapeina vöinä. Tunturien alarinteillä ja laaksoissa tavataan kuivia kangasmetsiä. Puiston vähäiset suot ovat Metsä-Lapin aapasoita. Alueella on Väriön tutkimusasema, jonne on polkutie. Alueella on poroaitoja. Linnustolle erittäin merkittävä pesimäalue monipuolisten luontotyyppien ansiota. Huomatava susikanta.
Varausperuste: Laki 674/81, Natura VNp. 20.8.98
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4265 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 4.1.2002
Alueen nimi: AINIJÄRVEN LEHDOT
Sijainti ja kuvaus: Ainijärven lehtoalueen kasvillisuus vaihtelee kosteista kotkansiipivaltaisista saniaislehdoista ja GFiT-suuruoholehdoista (metsäkurjenpolvi-mesiangervotyypin) lehtokorpiin, tulvalehtoihin sekä tuoreisiin GDT-lehtoihin (kurjenpolvi-imarretyypin). Puustoon kuuluvat tuomi, hieskoivu, kuusi ja kataja. Pohjoisboreaalisen vyöhykkeellä, Metsä-Lapissa sijaitseva tärkeälehtokohde.
Varausperuste: Asetus 530/92, Natura VNp. 20.8.98
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4266 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 4.1.2002
Alueen nimi: UURA-AAPA
Sijainti ja kuvaus: Suoluonnon ja lintuvesien suojelukohde. Alue sisältää aapasuoluntona.
Varausperuste: Laki 851/88, Natura VNp. 20.8.98
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4267 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 18.2.2003
Alueen nimi: TÖRMÄOJA
Sijainti ja kuvaus: Törmäojan alueen metsät ovat katajikkoisia koivumetsiä ja alueella esiintyy runsaasti luonnonniittyjä johtuen kallioperässä esiintyvistä karbonaattitistä. Törmäoja virtaa 50- 70 metriä syvässä kurussa, jonka rinteet ovat harvaa koivumetsää. Rantaviivassa on kapeana vyöhykkeenä kosteaa suuruohoniittyä. Laaksoarho esiintyy hieman kauempana rannasta kuivemmilla niityillä ja koivuvaltaisissa tulvametsissä, joissa vallitsevat lajit ovat tuoksusimake, metsälauha, kultapiisku ja kullero. Törmäojan alueella on satojen hehtaarin kokoisia maisemallisesti vaikuttavia ja harvinaisia nummimaisia laaksonpohjaniittyjä. Niityillä vallitsevat varvut, heinät ja sammalet; lajeista muun muassa puolukka, metsälauha ja karhunsammal. Alueella on hienojakoisemmilla maaperillä myös muita luonnonniittyjä, joissa kasvillisuus on hieman ruohovaltaisempi. Niittyjen laajuus ja runsaus selittyvät kallioperän lisäksi pinnanmuotojen aiheuttamasta pienilmastolla. Niityt sijaitsevat kattilalaaksossa, johon valuu kylmää ilmaa. Tämä aiheuttaa puuntaimien silmujen ja vuosikasvainien jokavuotisen paleltumisen, jolloin alue pysyy puuttomana. Alue on tärkeä laaksoarhon esiintymäalue.
Varausperuste: Natura Vnp. 8.5.2002, ei ole kokonaisuudessaan päätöksen mukainen
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4268 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 4.1.2002
Alueen nimi: URHO KEKKOSEN KANSALLISPUISTO
Sijainti ja kuvaus: UKK-kansallispuiston pohjoisosa, Saariselän alue, on karua tunturierämaata. Puuttomat tunturikankaat ovat yleisiä. Puiston eteläosa, Koilliskaira, on suo- ja metsäerämaata. Aapasoita on puiston lounaisosassa, Sompion luonnonpuistossa sekä Vaaranaavan ja Nalka-aavan soidensuojelualueilla. Pounikoita esiintyy tunturien juurella. Kansallispuiston alueella on runsaasti lampia ja puroja. Puroja reunustavat kuusikkokorvet ja letot. Kemihaaran erämaa-alueella on vanhoja talvitien uria. Uittipiekan kämpä. Suomen arvokkaimpia erämaa-alueita. Laaja yhtenäinen kokonaisuus, johon sisältyy lukuisia luontotyyppisiä. Tarjoaa monipuolisen elinympäristön sekä linnustolle että nisäkkäille.
Varausperuste: Laki 228/83, 565/91, Natura VNp. 20.8.98
Kehittämisperiaate: Puiston hoito- ja käyttösuunnitelmassa huomiotava Nuortin retkeilyreitistö.

Merkintä: SL 4269 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 7.1.2002
Alueen nimi: VINTILÄNKAIRA
Sijainti ja kuvaus: Metsistä lähes 2/3 on luonnontilaista vanhaa tuoreen kankaan kuusikkoa. Lahopuuta on runsaasti. Kuivahkojen kankaiden männiköt ovat eri-ikäisiä eikä niissä näy hakkuiden jälkiä. Alueella on metsäpaloille syntyneitä koivuvaltaisia nuoria metsiä. Vintilänkaira on merkittävä vanhan metsän kohde.
Varausperuste: Natura VNp. 20.8.98 ja vanhat metsät VNp. 27.6.96
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4270 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 7.1.2002
Alueen nimi: KAARRERÄMIÄ-KELLOVUOTSO
Sijainti ja kuvaus: Kaarrerämiän ja Kellovuotson alueilla kallioperässä on serpentiinikiveä, minkä vuoksi alueilla kasvaa monia ultraemäksisen kasvualustan lajeja, esim. viherraunioinen ja lapinnätä. Myös Kaarrerämiän Molinia-soiden (siniheinä) kasvillisuus aiheutuu serpentiinikivestä. Kaarrerämien alueella on lisäksi rimpisiä ja jänteisiä aapoja. Kellovuotson alueella on kangas- ja rahkarämeitä, muurainkorpia, ruoho- ja heinäkorpia sekä mesotrofisia suursara- ja rimpinevoja. Alueen metsät ovat luonnontilaisia yli 200-vuotiaita, kuivahkon kankaan kuusikoita. Lahopuuta on kattavasti.
Varausperuste: Laki 851/88, Natura VNp. 20.8.98 ja vanhat metsät VNp. 27.6.96
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4271 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 7.1.2002
Alueen nimi: HUKKA-AAPA
Sijainti ja kuvaus: Hukka-aavan alueella on karunpuoleisia Peräpohjolan aapoja ja erilaisia rämeitä. Rahkoittuneet rämeet ovat tavallisia. Alueen metsät ovat luonnontilaisia yli 200-vuotiaita, kuivahkon kankaan kuusikoita. Lahopuuta on kattavasti.
Varausperuste: Natura VNp. 20.8.98 ja soidensuojelun perusohjelma VNp. 26.3.81
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4272 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 7.1.2002
Alueen nimi: KOUKKUTUNTURI
Sijainti ja kuvaus: Koukkutunturin metsistä noin puolet on luonnontilaisia yli 200-vuotiaita karuhkoja kuusikoita. Männiköistä suurin osa on yli 200-vuotiaita. Koukkutunturin itärinteellä on nuorempia erirakenteisia männiköitä. Joutsitunturi-Koukkutunturin alue on merkittävä vanhan metsän kohde. Alueet liittyvät Maltion luonnonpuistoon.
Varausperuste: Natura VNp. 20.8.98 ja vanhat metsät VNp. 27.6.96
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4273 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 7.1.2002
Alueen nimi: MALTION LUONNONPUISTO
Sijainti ja kuvaus: Maltion luonnonpuisto sijaitsee vedenjakaja-alueella. Luontotyytit ovat monipuolisia: aapasoita, laajoja metsiä vaarojen välissä, kivikkoisia rinnemetsiä ja pieniä puroja. Erittäin merkittävä erämainen alue (linnut, karhu).
Varausperuste: Laki 634/56, Natura VNp. 20.8.98
Kehittämisperiaate: Huomioitava retkeilyreitti käyttö- ja hoitosuunnitelmissa.

Merkintä:	SL 4276	Kunta: PELKOSENNIEMI, SAVUKOSKI
Päiväys:	7.1.2002	
Alueen nimi:	LÄMSÄNAAPA-SAKKALA-AAPA (LUIRON SUOT)	
Sijainti ja kuvaus:	Hietajoen ja alemman Lämsänojan välissä sijaitseva Lämsänaapa on yhtenäinen, erittäin hyvin muodostunut eksentrinen kermikeidassuo. Ravinteisuudeltaan suo on vähäravinteinen. Lämsänaavan itäinen osa ja Hirviaapa ovat keski- ja runsasravinteisiä soita. Sekä korpi- että rämekasvillisuus on erittäin monipuolista, lisäksi alueella on laajoja koivulettoja. Kairanaapa on suurimmaksi osaksi karu suo. Vain alueen pohjoisosassa ja aivan suon eteläpäässä on ruohoisia rimpinevoja sekä ruohoisia saranevoja. Sakkala-aapa jakaantuu kahteen osaan, joista pohjoinen laajempi aapasuo-osa on koivulettoa ja eteläinen osa keidassuota. Sudenvaaranaapa on keskiosiltaan yhtenäistä, rimpistä koivulettoa. Koivulettojäteet kulkevat suon pituussuunnassa ja ulottuvat suon päästä päähän. Koivulettoaalueen ympärillä on laaja ruohoinen nevarämevyöhyke. Sokanaapa on varsinaisten ja ruohoisten rimpinevojen ja hakkaamattomien metsäsaarekkeiden ja lampien luonnehtima maisemallisesti kaunis suokompleksi. Alue on erityisen merkittävä linnustolle. Metsähanhien pesimäaluetta. Kohdetta ehdotetaan liitettäväksi kansainvälisesti merkittävien kosteikkojen luetteloon eli ns. Ramsar-kohteeksi.	
Varausperuste:	Laki 851/88, Natura VNp. 20.8.98	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	SL 4277	Kunta: PELKOSENNIEMI
Päiväys:	7.1.2002	
Alueen nimi:	NIVATUNTUTRIN LEHTO	
Sijainti ja kuvaus:	Nivatunturin lounaisrinteessä, jyrkän rakka-alueen alapuolella lähteiköstä alkunsa saava purolaakso. Kasvillisuus pääasiassa edustavaa saniaislehtoa. Valtapuut ovat harmaaleppä ja hieskoivu, seassa haapa ja raita, pakoin kuusi ja mänty.	
Varausperuste:	Asetus 530/92	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	SL 4278	Kunta: PELKOSENNIEMI
Päiväys:	7.1.2002	
Alueen nimi:	ELLITSA	
Sijainti ja kuvaus:	Metsät ovat valtaosin yli 200-vuotiaista kuivahkon kankaan männikköä. Myös vanhoja tuoreen kankaan kuusikoita. Lahopuuta on kattavasti. Aluetta hallitsevat rakkalakiset vaarat, joiden luonnolle ovat tyypillisiä aihkiset havumetsät, joita pilkkovat rehevät vesilaskut ja rotkoluontoiset kurut. Monipuolisuutta alueille tuovat pienialaiset suopainanteet. Merkittävä Keski-Lapin eteläosan vanhan metsän alue. Joitain uhanalaisten kasvien esiintymispaikkoja ja runsaasti vanhojen metsien indikaattorilajistoa.	
Varausperuste:	Natura VNp. 20.8.98, vanhat metsät VNp. 27.6.96 ja soidensuojelun perusohjelma VNp. 26.3.81	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	SL 4279	Kunta: PELKOSENNIEMI
Päiväys:	7.1.2002	
Alueen nimi:	KÄTKÄAAPA-SERRIJOKI	
Sijainti ja kuvaus:	Edustavia Peräpohjolan aapoja. Suotyyppit ovat rehevähkötä ruohoisia rimpinevoja, ruohoisia suursaranevoja ja rimpilettoja. Alueella on myös ruohoisia rämeitä ja ruoho- ja heinäkorpiä. Puusto on osin kuusikkoa ja osin lehtipuuvältaista: pihlajaa, haapaa, harmaaleppää, raitaa ja tuomea. Luonnontilaisista, erämaista aluetta.	
Varausperuste:	Laki 851/88, Natura VNp. 20.8.98	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	SL 4280	Kunta: PELKOSENNIEMI
Päiväys:	7.1.2002	
Alueen nimi:	KÄTKÄVAARAN LEHTO	
Sijainti ja kuvaus:	Kätkävaaran lehto sijaitsee korkean Kätkävaaran pohjoiseen ja luoteeseen viettävillä rinteillä ja notkelmissa. Kasvillisuus vaihtelee kosteista myyränporrasvaltaisista saniaislehtoista suuruuhoilehtoihin ja lehtokorpiin. Puusto on osin kuusikkoa ja osin lehtipuuvältaista: pihlajaa, haapaa, harmaaleppää, raitaa ja tuomea. Luonnontilaisista, erämaista aluetta.	
Varausperuste:	Asetus 530/92, Natura VNp. 20.8.98	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	SL 4281	Kunta: KEMIJÄRVI, PELKOSENNIEMI
Päiväys:	7.1.2002	
Alueen nimi:	RAATEAAPA	
Sijainti ja kuvaus:	Raateaapa kuuluu eteläisen Peräpohjolan aapasoihin. Se on arvokas suon, suometsien ja -lampien kokonaisuus. Lismajoki sivupuroineen ja latvalampineen elävöittää aluetta. Karumpien saranevojen, rimpien ja lyhytkortisten nevojen ohella alueella on rehevämpiä korpi- ja lettolaikkuja. Lismajoen ja sen sivupurojen varsilla on paikoin tuoreita kankaita. Raateaapa on myös merkittävä lintusuo.	
Varausperuste:	Natura VNp. 20.8.98, ja soidensuojelun perusohjelma VNp. 26.3.81	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	SL 4282	Kunta: KEMIJÄRVI, PELKOSENNIEMI
Päiväys:	7.1.2002	
Alueen nimi:	PYHÄTUNTURIN KANSALLISPUISTO	
Sijainti ja kuvaus:	Pyhätunturi kohoaa aapasoiden keskeltä yli 500 metrin korkeuteen. Erikoispiirteensä on jyrkät rinteet ja syvät kurut, joista Isokuru (220 m) on syvin. Kivilaji on kvartsiittia, josta johtuva karuus leimaa kasvillisuutta. Varsinaista tunturikasvillisuutta on vähän. Tunturin juurella on mänty- ja kuusimetsiä ja laajoja aapasoi. Pyhätunturi on Suomen eteläisin suurtunturi. Alueeseen liitetty lain mukaisen alueen lisäksi osia itäreunalle.	
Varausperuste:	Laki 634/56, 674/81, Natura VNp. 20.8.98	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	SL 4284	Kunta: PELKOSENNIEMI
Päiväys:	7.1.2002	
Alueen nimi:	LOVIAAPA	
Sijainti ja kuvaus:	Alue sijaitsee osittain Sodankylän puolella.	
Varausperuste:	Soidensuojelun perusohjelma VNp. 26.3.81	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	SL 4285	Kunta: KEMIJÄRVI, PELKOSENNIEMI
Päiväys:	7.1.2002	
Alueen nimi:	HAIKARA-AAPA – VITSIKKO-AAPA	
Sijainti ja kuvaus:	Monipuolinen, laaja suokokonaisuus, josta löytyy edustavasti erilaisia suotyyppejä. Pohjoisosassa on pääosin karuja soita. Katosojan varsi on rehevää ja alueella on runsaasti laho- ja maapuita, mistä johtuen myös mm. kololintuja on paljon. Vitsikkoaapa on keskimäärin rehevämpi ja aavan länsilaidalla on todella runsaasti kahlaajia. Alueen metsäsaarekkeet ja korvet ovat pääosin täysin luonnontilaisia. Arvokas eteläisen Peräpohjolan aapasuovyöhykkeen kohde. Myös uhanalaisia lettokorpialoja. Linnuston kannalta merkittävä alue.	
Varausperuste:	Laki 851/88, Natura VNp. 20.8.98	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	SL 4286	Kunta: KEMIJÄRVI
Päiväys:	7.1.2002	
Alueen nimi:	JAVARUSTUNTURI	
Sijainti ja kuvaus:	Javarustunturin alueen metsät ovat yli 200-vuotiaita luonnontilaisia kuusikoita. Paikoin on mänty-aihekeja. Rinteillä on siellä täällä runsaasti raitoja ja yksittäisiä haaparyhmiä. Lahopuuta on runsaasti. Tärkeä vanhan metsän alue, vaara- ja suoluonnon kokonaisuus. Suot ovat soidensuojelun perusohjelmassa. Alueeseen sisältyy myös arvokas Tunturijärvi- niminen kovapohjainen lähdejärvi.	
Varausperuste:	Natura VNp. 20.8.98, vanhat metsät VNp. 27.6.96 ja soidensuojelun perusohjelma VNp. 26.3.81	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä: SL 4287 **Kunta:** KEMIJÄRVI
Päiväys: 7.1.2002
Alueen nimi: TYNNYRIAAPA
Sijainti ja kuvaus: Tynnyriaapa muodostuu kolmesta erillisestä alueesta. Palovaaran itäpuolella sijaitseva pienin osa-alue on varsin karu, paikoin rimpinen avosualue, jossa on pari lähettä. Alueen eteläosa on osin kuivunut tien ja muutaman ojan takia. Viitajärven ympärillä oleva maa-alue on lähes kokonaan ojitettu. Viitajärvellä on kuitenkin tavattu muutamia vesilintulajeja ja rannalla kahlaajia ja rantalintuja. Kolmas osa-alue on laajempi suoalue, jonka metsäsaarekkeet ovat lähes kokonaan hoidettuja mäntyvaltaisia taimikoita. Alueen reunoilla on laajoja ojitusaluita, myös alueen reunojen Tynnyrioja ja Kummunjoki on perattu. Iso-Tynnyrilammessa on varsin runsas vesilintulajisto. Löytölammin tuntumassa pesii harmaalokkikolonia. Eteläisen Peräpohjolan tärkeä aapasuokohde.
Varausperuste: Natura VNp. 20.8.98 ja soidensuojelun perusohjelma VNp. 26.3.81
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4288 **Kunta:** KEMIJÄRVI
Päiväys: 7.1.2002
Alueen nimi: MATKAJÄRVI
Sijainti ja kuvaus: Maakunnallinen suoluonnon suojelualue. Pienalaisia karuhkoja, metsäsaarekkeiden ympäröimiä soita.
Varausperuste: Asetus 801/85
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4289 **Kunta:** KEMIJÄRVI
Päiväys: 7.1.2002
Alueen nimi: OTTAVAARA
Sijainti ja kuvaus: Alueen metsät ovat jyrkän ja kivisen vaaran rinteellä olevia yli 200-vuotiaita männiköitä. Keloja ja maapuita on runsaasti. Lehtipuita on niukasti. Paikoin näkyy vanhojen poimintahakkuiden jälkiä. Tärkeä vanhan metsän alue.
Varausperuste: Natura VNp. 20.8.98 ja vanhat metsät VNp. 27.6.96
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4290 **Kunta:** PELKOSENNIEMI
Päiväys: 7.1.2002
Alueen nimi: AKANVAARAN LEHTO
Sijainti ja kuvaus: Akanvaaran lehtoalueen kasvillisuus on kosteaa lähteen ja lähdepuron ruokkimaa tihkulehtoa, laikkutain lettoa ja lettorämettä sekä rannassa kapealti pensoittunutta niittyä. Akanvaaran ja Kalkkivaaran alueet ovat pienialaisia, mutta varsin reheviä lehtokohteita pohjoisborealisessa vyöhykkeessä.
Varausperuste: Natura VNp. 20.8.98, lehtojensuojeluohjelma VNp. 3.4.89
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4291 **Kunta:** PELKOSENNIEMI
Päiväys: 7.1.2002
Alueen nimi: KALKKIVAARAN LEHTO
Sijainti ja kuvaus: Kalkkivaaran lehtoalueeseen sisältyy kalkkikallioita. Kasvillisuus on lajikoostumukseltaan erikoista kuivaa lehtoa. Puusto vaihtelee männiköstä kuusi-mänty-koivu -sekametsään sekä rannan harmaaleppä-haapa -alueisiin. Akanvaaran ja Kalkkivaaran alueet ovat pienialaisia, mutta varsin reheviä lehtokohteita pohjoisborealisessa vyöhykkeessä.
Varausperuste: Natura VNp. 20.8.98, lehtojensuojeluohjelma VNp. 3.4.89
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4292 **Kunta:** KEMIJÄRVI
Päiväys: 17.4.2002
Alueen nimi: HÄRKKIVAARAN LEHTO
Sijainti ja kuvaus: Härkinvaaran lounaispuolisessa rakkalaaksossa sijaitseva edustava saniaslehto, jonka poikki virtaa pääosin maanalainen joki. Kasvillisuus on rakkapohjasta johtuen laikuttaista: notkot saniaisten ja mättäät varpujen vallassa, valtalaji on hiirenporras. Puusto on järeää kuusikkoa, sekapuina hieskoivua, raitaa, halavaa ja harmaaleppää. Vaateliaita lajeja ovat punaherukka, kotkansiipi, lehtomata-ra ja metsämaitikka.
Varausperuste: Lehtojensuojeluohjelma VNp. 3.4.89
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SL 4293 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 17.4.2002
Alueen nimi: ARAJOEN TULVALEHTO
Sijainti ja kuvaus: Arajoen ja Kemihaaran liittymäkohdassa, Arajokisuun etelärannassa sijaitseva, kevättulvan alle jäävä lehtoalue. Kasvillisuus on tuoretta ja painanteissa kosteaa, edustavaa tulvalehtoa, niemekkeellä tulvaniittyä. Valtaruohot ovat metsäkurjenpolvi, mesiangervo ja korpikastikka, valtapuut hieskoivu ja tuomi, joukossa jokunen kuusi ja mänty. Alueen erikoisuus on tesmayrtti.
Varausperuste: Lehtojensuojeluohjelma VNp. 3.4.89
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SM 3501 **Kunta:** KEMIJÄRVI
Päiväys: 22.4.2002
Alueen nimi: JATULINSAARI
Sijainti ja kuvaus: Kemijärven kirkosta n. 26 km eteläkaakkoon. Jumiskonselän koillisosassa oleva pyöreähkö pikku-saari. Sen harjalla oleva pyöreä kodansijakiveys ja kuopanteet todettiin vuoden 1962 kaivauksessa ajanlaskun vaihteen asuinpaikan jäännöksiksi. Löydöt; hopeasormus, rautainen putkikirves, asbesti-keramiikka (Sär 2), reikäkiven katkelma, 2 talttaa, liuskeveitsi, kirves, kvartsia, palanutta luuta
Varausperuste: Maa- / seutukunnallisesti merkittävä muinaisjäännös. Rautakautinen asuinpaikka.
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SM 3502 **Kunta:** KEMIJÄRVI
Päiväys: 22.4.2002
Alueen nimi: ÄMMÄNVAARA
Sijainti ja kuvaus: Kemijärven kirkosta n. 23 km eteläkaakkoon. Ämmälän kylän länsipuolella olevan Ämmänniemen vaaranlaki mainitaan vanhoissa lähteissä (mm. N. Fellman) lappalaisten muinaisena palvontapaikana nimellä "Bessoussing". Puissa on ollut vanhoja vuosilukuja. Vaikuttava topografia vahvistaa perimätiedon antamaa kuvaa.
Varausperuste: Maa- / seutukunnallisesti merkittävä muinaisjäännös. Lappalaisten palvospaikka.
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SM 3503 **Kunta:** KEMIJÄRVI
Päiväys: 22.4.2002
Alueen nimi: NEITILÄ
Sijainti ja kuvaus: Kemijärven kirkosta n. 29 km etelään. Asuinpaikka, joka on omannut erittäin runsas löytöisen, lähes 1,5 m vahvan punaruskean tulvaliete- ja löytökerrostuman, joka on muodostunut noin 7 000 vuosituhannen aikana. Törmän alla ollut kapea asuinpaikka on lähes täysin säännöstelyn tuhoama. Alimpia kerrostumia lienee säilynyt ja irtolöydöksiä tulvii esiin paljon. Löydöt; keramiikka (Sär 1, Kjelmo- ja L-ker.) rautaesineitä, kuparipaloja, valinmuotti, meripihkaa, runsaasti liuske-esineitä ja katkelmia, piiesineitä, kvartsia, liusketta, hohkakiveä, rautakuonaa, asbestia ym.
Varausperuste: Maa- / seutukunnallisesti merkittävä muinaisjäännös. Kivi- ja varhaismetallikautinen asuinpaikka.
Kehittämisperiaate:

Merkintä: SM 3504 **Kunta:** KEMIJÄRVI
Päiväys: 22.4.2002
Alueen nimi: JUUJÄRVI
Sijainti ja kuvaus: Kemijärven kirkosta n. 38 km etelään, Juujärven niemen eteläsyryllä. Kohde sijaitsee Kemijoen pohjoisrannalla rantatörmän yläpuolisella peltoterassilla jyrkemmin nousevan rinteiden alapuolella. Paikalta on asuinpaikkamerkkejä rannansuunnassa ainakin noin 100 metrin matkalta. Kvartsia on tavattu myös vesijätöltä. Löydöt; keramiikka (sär 2), väkäsellinen nuolenkärki, kiviesineiden katkelmia ja teelmiä, kvartsia, palanutta luuta.
Varausperuste: Maa- / seutukunnallisesti merkittävä muinaisjäännös. Kivikautinen asuinpaikka.
Kehittämisperiaate:

Merkintä:	SM 3505	Kunta: KEMIJÄRVI
Päiväys:	22.4.2002	
Alueen nimi:	KAISANKANGAS	
Sijainti ja kuvaus:	Kemijärven kirkosta n. 13,5-15,5 km kaakkoon. Yksi Suomen suurimmista pyyntikuoppakohteista kattaa koko Kaisankankaan noin 2,6 kilometrin matkalta. Hietikkomaalla on useita eri-ikäisiä kuoppakettuja. Soranotto ja tietyt ovat tuhonneet osan kuopista, jotka liittyvät Soppelasta löydetyn lappalaisasuinpaikan pyyntitoimintaan. Kankaan kaakkoisosan 34 kuoppaa on luettu omaksi kohteeksi (216).	
Varausperuste:	Maa- / seutukunnallisesti merkittävä muinaisjäänös. Pyyntikuoppia (136 kpl).	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	SM 3506	Kunta: POSIO
Päiväys:	22.4.2002	
Alueen nimi:	KUIVANIEMI	
Sijainti ja kuvaus:	Posion kirkosta n. 7 km kaakkoon, Yli-Kitkan Turjanselän etelärannalla. Kiurusensalmen pohjoispuolisen niemen kärjestä n. 300 m länteen olevan keskuskuopallisen röykkiön halkaisija on n. 5 m.	
Varausperuste:	Maa- / seutukunnallisesti merkittävä muinaisjäänös. Röykkiö.	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	SM 3507	Kunta: POSIO
Päiväys:	22.4.2002	
Alueen nimi:	KUORIKKIKANGAS	
Sijainti ja kuvaus:	Posion kirkosta n. 19 km itäkaakkoon, Kuorikkiselän ja Akanlahden välisen salmen eteläpuolella. Kuorikkikankaan itälaidalla tien eteläpuolella on laaja ja rikaslöytöinen asuinpaikka, joka jatkuu tien pohjoispuolelle kohteena 170. Löydöt; mm. keramiikkaa (Sär 1, Pöljä, Sär 2), kiviesineitä, kvartssia, palanutta luuta.	
Varausperuste:	Maa- / seutukunnallisesti merkittävä muinaisjäänös. Kivi- ja varhaismetallikautinen asuinpaikka.	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	SM 3508	Kunta: POSIO
Päiväys:	22.4.2002	
Alueen nimi:	POSITIONKANGAS	
Sijainti ja kuvaus:	Posion kirkosta n. 14,5 km luoteeseen Perä-Posion koulun kaakkoispuolella. Posionkankaan eteläreunalla ainakin 700 m matkalla on asuinpaikkalöydösten lisäksi ainakin kaksi kuoppaa ja puolentusinaa asuinpaikkaa. Löydöt; kvartssia, hioimen katkelmia, liusketta, palanutta luuta, punamultanokareita.	
Varausperuste:	Maa- / seutukunnallisesti merkittävä muinaisjäänös. Kivikautinen asuinpaikka.	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	SM 3509	Kunta: PELKOSENNIEMI
Päiväys:	24.7.2002	
Alueen nimi:	UHRIHARJU JA PYHÄKASTEENLAMPI	
Sijainti ja kuvaus:	Pelkosenniemen kirkosta n. 17 km lounaaseen. Pyhänturin itäosan lakien Ukonhatun ja Kultakeron välissä ja pohjoispuolella pitäisi sijaita muinainen uhri-/palvontapaikka. Ei tarkastettu.	
Varausperuste:	Maa- / seutukunnallisesti merkittävä muinaisjäänös. Uhri- ja palvontapaikka.	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	SM 3510	Kunta: SAVUKOSKI
Päiväys:	24.7.2002	
Alueen nimi:	SEITAJÄRVI JA ARAJÄRVI	
Sijainti ja kuvaus:	Savukosken kirkosta n. 32,5 km pohjoisluoteeseen. Seitajärvi sijaitsee Seitajärven länsiosassa Arajärven talon vesialueella lähellä rantaa. Seitakivi on hieman vedenpinnan yläpuolelle nouseva kivi. Arajärvi sijaitsee Syliöstä Arajärven laskevan jokiuoman kaakkoisrannalla, uoman suusta n. 400 m koilliseen. Löytöjä on Ylilokan talon kohdalla ja metsäkankaalla kärrytieltä ja sen reunoista.	
Varausperuste:	Maa- / seutukunnallisesti merkittävä muinaisjäänös. Seitakivi ja kivikautinen asuinpaikka.	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	SM 3511	Kunta: SAVUKOSKI
Päiväys:	24.7.2002	
Alueen nimi:	PIHTILAMPI	
Sijainti ja kuvaus:	Savukosken kirkosta n. 40 km koilliseen ja Martin kylästä n. 18 km koilliseen. Kemi- ja Värriöjoki- en välisen Talviskotaselän pohjoispuolella, n. 25 m Pihtilammen rannasta länteen, on matalalla mo- reenikumpareella neljän halkaisijaltaan 6-7 m olevan kuusikulmaisen kodanpohjan rivi. Paikalla on myös myöhempiä rakennusjäännteitä.	
Varausperuste:	Maa- / seutukunnallisesti merkittävä muinaisjäänös. Lappalaisten talvikylä.	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	SM 3512	Kunta: SAVUKOSKI
Päiväys:	24.7.2002	
Alueen nimi:	KYLÄJOKI	
Sijainti ja kuvaus:	Savukosken kirkosta n. 15 km pohjoiskoilliseen, Värriöjokeen idästä laskevan Kyläojan luoteispuo- lella. Joen ja ojan yhtymäkohdasta n. 1,7 km itäkaakkoon, Kyläjängän luoteisreunaa kulkevan polun varressa, on rivissä kuusi suorakaiteen muotoista kivilatomusta ja ylempänä rinteessä neljä neliön- muotoista tulisijallisen rakennuksen pohjaa.	
Varausperuste:	Maa- / seutukunnallisesti merkittävä muinaisjäänös. Lappalaisten talvikylä.	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	SM 3513	Kunta: SALLA
Päiväys:	24.7.2002	
Alueen nimi:	KENTTÄLAMPI	
Sijainti ja kuvaus:	Sallan kirkosta n. 19 km itäkaakkoon, Onkamojärven ja Kangasharjun välissä. Asuinpaikka sijaitsee kuluneella hiekkakankaalla Kenttälammen lounaispäässä olevalla teiden rikkomilla terasseilla. Li- säksi Onkamojärven ja sen eteläpuolisen Kenttälammen välisen hiekkakannaksen eteläreunalla on yksi pyyntikuoppa, kuusi maatonutua kuopannetta ja yksi pitkäsoikea kuoppa. Alueen pituus on n. 200 m. Löydöt; kvartsi, liusketta, palanutta luuta	
Varausperuste:	Maa- / seutukunnallisesti merkittävä muinaisjäänös. Kivikautinen asuinpaikka ja pyyntikuoppia	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	SM 3514	Kunta: SALLA
Päiväys:	24.7.2002	
Alueen nimi:	MATTILA	
Sijainti ja kuvaus:	Sallan kirkosta n. 20 km itäkaakkoon Onkamojärven etelärannalla. Asuinpaikka sijaitsee viljelys- maalla, Keski-Mattilan rakennusryhmästä 70 m itäkoilliseen olevalla kumpareella. Lisäksi toinen kohde sijaitsee Onkamojoen suusta 240 m itään kumpareella olevan kesähuvilan pihalla. Rakenta- minen on tuhonnut osan asuinpaikasta. Löydöt; kvartsi- ja kivilaji-iskoksia, kourutaltan teelmä, pii- tä, palanutta luuta.	
Varausperuste:	Maa- / seutukunnallisesti merkittävä muinaisjäänös. Kivikautinen asuinpaikka.	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	SM 3515	Kunta: SALLA
Päiväys:	24.7.2002	
Alueen nimi:	HALTIAJÄRVI	
Sijainti ja kuvaus:	Sallan kirkosta runsaat 18 km itäkaakkoon. Haltiajärven itärannalla, Kiisalamminharjun laella ja länsirinteellä, on ainakin kolme kuoppaa harjun lakea kulkevan metsäautotien molemmin puolin.	
Varausperuste:	Maa- / seutukunnallisesti merkittävä muinaisjäänös. Pyyntikuoppia.	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	SM 3516	Kunta: SALLA
Päiväys:	24.7.2002	
Alueen nimi:	ONKAMOJOKI JA KAAKKURILAMPI	
Sijainti ja kuvaus:	Sallan kirkosta n. 21,5 km itäkaakkoon, Onkamon kylän itäosassa. Kohde sijaitsee Onkamojoen itärannalla, joen niskasta n. 750 m kaakkoon, metsäautoteiden risteyksessä ja sen lounaispuolen hiekkakankaalla. Tiet ovat tuhonneet suuren osan asuinpaikasta. Lisäksi toinen kohde sijaitsee On- kamon kylän itäpuolella olevien Kaakkurilampien alueella jyrkkärinteisellä moreenimäellä. Löydöt; kvartsi, palanutta luuta, sormuksia, veitsi, pronssiketjua, nuolenkärki, kannuksen vasaroita, nappe- ja, vyöllisen osia	
Varausperuste:	Maa- / seutukunnallisesti merkittävä muinaisjäänös. Kivikautinen asuinpaikka ja lappalaiskalmisto.	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	SR 3012	Kunta: PELKOSENNIEMI
Päiväys:	11.4.2002	
Alueen nimi:	SUVANTO	
Sijainti ja kuvaus:	Suvannon kylä on Lapin parhaiten säilynyt 1800-luvun kyläkokonaisuus. Se sijaitsee metsän reunus- tamalla viljelysaukealla Kitisen rannassa. Kylä on saanut pysyvän asutuksen jo 1600-luvulla. Kyläs- sä on toista sataa vanhaa peräpohjalaista rakennusta, jotka ovat ympäristöministeriön osoittamin va- roin kunnostettu vuosina 1985-1990. Korjaustyöt ovat onnistuneet hyvin, mikä on näkynyt kauniin ulkoilmeen lisäksi myös kylään kohdistuvan kulttuurimatkailun lisääntymisenä. Suvannon kylään laadittu yleiskaava on hyväksytty kunnanvaltuustossa 23.5.2002. Yleiskaavan tavoitteena on turvata kylän merkittävät kulttuurihistorialliset arvot ja ohjata rakentaminen kyläkuvaa täydentäväksi. Su- vannon kylän kehityskuvana on rauhallinen hallitusti ja huomaamattomasti täydentyvä kulttuurimat- kailukeskus, joka ammentaa voimansa jo olemassa olevista ainutlaatuisista puitteista. Mahdollinen laajempimittakaavainen lomarakentaminen ohjataan kylän ulkopuolisille alueille.	
Varausperuste:	Valtakunnallisesti arvokas kulttuurihistoriallinen ympäristö.	
Kehittämisperiaate:	Matkailuelinkeinoa kehitetään kylän kulttuuriympäristön arvoa vaalien ja hyödyntäen.	

Merkintä:	SR 3064	Kunta: SAVUKOSKI
Päiväys:	19.2.2003	
Alueen nimi:	SUTTIKÄMPPI	
Sijainti ja kuvaus:	Alue sijaitsee Savukosken pohjoisosassa Tulppiossa. Kämpä on rakennettu Tulppion konesavotan tukkiljetuksia varten. Suttikämpä on varjeltu kulttuurihistoriallisesti arvokkaana rakennuksena (Metsähallitus 1995). Se kuuluu luokkaan V2, eli sitä ei saa purkaa tai oleellisesti purkaa ilman Mu- seovirastosta pyydettyä lausuntoa. Kämpän on rakentanut Kemi Oy:n metsäpäällikkö Hugo Sand- berg ja Museovirasto on restauroinut sen vuonna 1990.	
Varausperuste:	Kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus.	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	SR 3065	Kunta: SAVUKOSKI
Päiväys:	19.2.2003	
Alueen nimi:	LATTUNAN PALOVARTIJAN MAJA	
Sijainti ja kuvaus:	Alue sijaitsee Savukosken pohjoisosassa Lattunavaarassa Kemijoan länsipuolella. Maja sijaitsee Lattunavaaran huipulla ja on yksi Metsähallituksen suojelluista rakennuksista (Metsähallitus 1995). Se kuuluu luokkaan V2, eli sitä ei saa purkaa tai oleellisesti purkaa ilman Museovirastosta pyydettyä lausuntoa. Majaa on käytetty toisen maailmansodan aikana myös ilmavalvonnan tukikohtana. Sen vieressä on uudempi palovartijan maja ja kolmiomittaustorni. Museovirasto on kunnostanut mökin työllisyysvaroin vuonna 1990 alkuperäiseen asuunsa.	
Varausperuste:	Kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus.	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	SR 3066	Kunta: SAVUKOSKI
Päiväys:	19.2.2003	
Alueen nimi:	RIEKKOHAUDAN UITON PIRTTI	
Sijainti ja kuvaus:	Alue sijaitsee Savukosken pohjoisosassa Kairjoen varrella.	
Varausperuste:	Kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus.	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	SR 3067	Kunta: POSIO
Päiväys:	19.2.2003	
Alueen nimi:	KITKAN-LIVON TUKINSIIRTOLAITE	
Sijainti ja kuvaus:	Kohde sijaitsee päätaajamasta noin 15 km itäkaakkoon. Jäämeren ja Itämeren välisen vedenjakaja- alueella olevan Kitka-Livonjärvien välinen tukinsiirtolaitteisto on rakennettu 1900-luvun alussa ja viimeksi se on ollut käytössä 1950-luvulla. Yli-Kitkan Kuorikkiselän rannalla sijaitseva tukinsiirtolai- te on hyvin pitkä, kookas pystylautavuorattu rakennus, josta yli kaksi kilometriä pitkä uittoruuhi jat- ka loivasti viettäen kohti Livojärveä. Alun perin laite on ollut rautakiskoinen koko järvien välisen matkan, mutta 1930-luvulla se muutettiin nykyiseen asuunsa: vesikouru uitti tukit Livojärvelle saak- ka kun ne ensin oli nostettu 6-7 metrin korkeuteen höyrykoneilla. Uittoruuhi on katkaistu Yli-Kitkan eteläpuolella kulkevan maantien kohdalta, mutta muuten uittoruuhi on Metsähallituksen toimesta kunnossa pidetty, samoin kuin itse tukinsiirtolaitekin.	
Varausperuste:	Valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	SR 3068	Kunta: SALLA
Päiväys:	18.9.2002	
Alueen nimi:	SUOLTIJOEN PIRTTI	
Sijainti ja kuvaus:	Vuonna 1952 rakennettu pirtti sijaitsee Sallan koillisen varren keskiosissa Naruskajokeen laskevan Alimmaisen Suoltiljoen varrella joen ja jyrkkärinteisen vaaran välisellä tasanteella. Kartanomaiseen kokonaisuuteen kuuluu kookkaan kaksikerroksisen miehistörakennuksen lisäksi puolitoistakerroksinen yhdistetty ruokala- ja toimihenkilörakennus, kauppa- ja varistorakennus sekä hieman erillään sijaitseva ulkokäymälä. Suoltiljoen pirtti muodostaa vaikuttavan, suurista savottakausista kertovan muistomerkin karuun tunturien ja vaarojen ympäröivään pieneen jokilaaksoon. Suojelu koskee miehistörakennusta, ruokalarakennusta ja entistä kaupparakennusta. Suojelu koskee rakennusten ulkoasua sekä alkuperäiseksi katsottavaa kiinteää sisustusta. Rakennuksissa voidaan tehdä säilymisen vuoksi välttämättömiä korjauksia, joilla ei saa muuttaa rakennusten ominaisleimaa.	
Varausperuste:	Rakennussuojelulaki, päätös pvm. 5.12.1997	
Kehittämisperiaate:	Rakennuksia ja niihin välittömästi liittyvää ympäristöä on käytettävä ja hoidettava siten, että kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot säilyvät. Museovirasto voi antaa suojelumääräysten soveltamisesta tarkempia määräyksiä ja myöntää niistä vähäisiä poikkeuksia.	

Merkintä:	ma 5901	Kunta: KEMIJÄRVI
Päiväys:	3.10.2002	
Alueen nimi:	PUIKKOLAN KYLÄ	
Sijainti ja kuvaus:	Puikkolan kylä sijaitsee hyvin matalan Puikonjärven pohjois- ja itäpuolen ranta-alueella. Kylä koostuu muutamasta peräpohjalaisesta pihapiiristä, jotka sijaitsevat avoimien peltoaukeiden keskellä tai reunamilla. Kylän keskeisellä paikalla sijaitsevat Puikkolan talot muodostavat komean ryhmän pienellä mäenkumpareella. Perinteistä peräpohjalaista rakennuskulttuuria edustavat Pajarin suuri, 1859 rakennettu päärakennus ja Pekkalan 1893 rakennettu päärakennus. Molempien pihapiireihin liittyy vanhoja talousrakennuksia	
Varausperuste:	Valtakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö	
Kehittämisperiaate:	Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.	

Merkintä:	ma 5902	Kunta: KEMIJÄRVI
Päiväys:	4.10.2002	
Alueen nimi:	JAVARUKSEN KYLÄ	
Sijainti ja kuvaus:	Javaruksen kylä sijaitsee päätaajamasta reilu 25 km luoteeseen Javarusjärven ja Suopankijärven kannaksella. Kylä muodostaa hiekkaisen Javaruskankaan etelärinteille eheän, melko tiiviin järverantakylän. Kylän rakennuskanta on kunnossapidetty ja pääosin hyvin hoidettua näkymiltään avoimessa Javarusjärven hallitsemassa maisemassa. Kylän korkeimmalla kohdalla täysikasvuisen mäntymetsän suojissa sijaitsee komea kyläkoulu (rak. v. 1928), joka on kunnostettu kyläläisten omaan käyttöön.	
Varausperuste:	Valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö	
Kehittämisperiaate:	Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.	

Merkintä:	ma 5903	Kunta: KEMIJÄRVI
Päiväys:	4.10.2002	
Alueen nimi:	JUUJÄRVEN KYLÄ	
Sijainti ja kuvaus:	Juujärven kylä sijaitsee päätaajamasta noin 37 km etelään Kemijoen jyrkkään mutkaan pistävässä niemessä. Kylä edustaa jokivarren vanhaa talonpoikaista rakennuskulttuuria. Varsinkin kylän keski-osa on hyvin säilynyt. Rantapellot ja niityt kylän ympärillä ovat arvokas osa kulttuurimaisema. Perinteistä rakennuskantaa on mm. Heimolan, Mäkinien, Heikkilän ja Ylijuujärven tiloilla. Kylän keskuksen muodostaa entisen kaupan risteys ja siitä itään suuntautuva kyläraitti, jonka varrella sijaitsee mm. kylän komea koulurakennus.	
Varausperuste:	Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue ja valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö	
Kehittämisperiaate:	Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.	

Merkintä: ma 5904 **Kunta:** PELKOSENNIEMI
Päiväys: 4.10.2002
Alueen nimi: LUIRON KYLÄ
Sijainti ja kuvaus: Luiron kylä sijaitsee päätaajamasta reilu 10 km pohjoiseen. Luirajokivaressa sijaitseva kylä on tyyppillinen Sompion Lapin peräpohjalaiskylä. Se on saanut kiinteän asutuksensa 1600-luvulla. Kylän rakennuksen ovat ryhmittyneet nauhamaisesti joen länsirannalle. Harvaan rakennettu kylä säilyi sodan tuhoilta, mutta uudisrakentaminen on haavoittanut arvokasta kyläkuvaava.
Varausperuste: Valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämisperiaate: Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.

Merkintä: ma 5905 **Kunta:** PELKOSENNIEMI
Päiväys: 4.10.2002
Alueen nimi: ARVOSPUOLEN KYLÄ
Sijainti ja kuvaus: Arvopuolen kylä sijaitsee päätaajamasta noin 7 km etelään Kemijoen itäpuolella. Kylä muodostaa ympäröivine rantapeltoineen ja niittyineen arvokkaan kulttuurimaiseman. Vanhaa rakennuskantaa on säilynyt mm. Rompsin, Puistolän ja Arvolan tiloilla. Viimeksi mainittu rakennusryhmä sijaitsee hallitsevasti kyläkumpareen korkeimmalla kohdalla. sen päärakennus on vuodelta 1855.
Varausperuste: Valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämisperiaate: Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.

Merkintä: ma 5906 **Kunta:** PELKOSENNIEMI
Päiväys: 4.10.2002
Alueen nimi: PELKOSENNIEMEN KIRKKO JA VANHA PAPPILA
Sijainti ja kuvaus: Kirkko ja pappila sijaitsevat päätaajamassa. Pelkosenniemen puukirkko on rakennettu 1929 ja se on muodoltaan päätytornillinen pitkäkirkko. Kirkon länsipuolella sijaitsevat vanha pappila on valmistunut pari vuotta aikaisemmin.
Varausperuste: Valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämisperiaate:

Merkintä: ma 5907 **Kunta:** PELKOSENNIEMI
Päiväys: 7.10.2002
Alueen nimi: SUVANNON KYLÄ
Sijainti ja kuvaus: Suvannon kylä on Lapin parhaiten säilynyt 1800-luvun kyläkokonaisuus. Se sijaitsee metsän reunustamalla viljelysaukealla Kitisen rannassa. Kylä on saanut pysyvän asutuksen jo 1600-luvulla. Kylässä on toista sataa vanhaa peräpohjalaista rakennusta, jotka ovat ympäristöministeriön osoittamin varoin kunnostettu vuosina 1985-1990. Korjaustyöt ovat onnistuneet hyvin, mikä on näkynyt kauniin ulkoilmeen lisäksi myös kylään kohdistuvan kulttuurimatkailun lisääntymisenä.
Varausperuste: Valtakunnallisesti arvokas maisema ja valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämisperiaate: Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.

Merkintä: ma 5908 **Kunta:** PELKOSENNIEMI
Päiväys: 7.10.2002
Alueen nimi: KAIRALAN KYLÄ
Sijainti ja kuvaus: Kairalan kylä sijaitsee päätaajamasta vajaa 10 km pohjoiseen Kitisen molemmin puolin. Ensimmäiset asukkaat kylään ovat tulleet 1600- ja 1700-lukujen taitteessa. Kitisen itärannalta asutus levisi vähitellen länsirannalle, jota halkoo maantien Pelkosenniementä Sodankylään. Lapin sodan aikana kylän itärannan rakennuskanta tuhottiin kun taas länsiranta säästyi lähes täysin. Tämän johdosta länsirannalla on säilynyt useita kymmeniä hirsirakennuksia, joiden keski-ikä on noin 100 vuotta. Länsirannan rakennuksia on viime vuosien aikana kuitenkin aktiivisen kylätoimikunnan sekä asukkaiden oman aktiivisuuden ansiosta kunnostaa.
Varausperuste: Valtakunnallisesti arvokas maisema ja valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämisperiaate: Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.

Merkintä: ma 5909 **Kunta:** POSIO
Päiväys: 7.10.2002
Alueen nimi: SIRNIÖN KYLÄ
Sijainti ja kuvaus: Sirniön kylä sijaitsee päätaajamasta 27 km etelään. Kylä on kunnan vanhimpia ja muodostaa hyvin säilyneen ja kunnossapidetyn kokonaisuuden Sirmiövaaran etelä- ja kaakkoisrinteille. Kylän keskeinen alue on Lapin muihin maatalouskyliin verrattuna tiiviisti rakennettu. Päärakennusten lomassa on runsaasti erikokoisia talousrakennuksia kylätien mutkittellessa niiden lomitse avaten välillä näkyviä alarinteiden latojen täyttämille viljelysaukeille. Rakennuskannan ikä vaihtelee voimakkaasti: vanhimmat rakennukset ajoittuvat jopa 1700-luvun alkupuolelle ja pääosa vanhoista asuinrakennuksista on peräisin 1800-luvun jälkipuoliskolta.
Varausperuste: Valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämisperiaate: Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.

Merkintä: ma 5910 **Kunta:** POSIO
Päiväys: 7.10.2002
Alueen nimi: KITKAN-LIVON TUKINSIIRTOLAITE
Sijainti ja kuvaus: Kohde sijaitsee päätaajamasta noin 15 km itäkaakkoon. Jäämeren ja Itämeren välisen vedenjakaja-alueella olevan Kitka-Livonjärvien välinen tukinsiirtolaiteisto on rakennettu 1900-luvun alussa ja viimeksi se on ollut käytössä 1950-luvulla. Yli-Kitkan Kuorikkiselän rannalla sijaitseva tukinsiirtolaite on hyvin pitkä, kookas pystylautavuorattu rakennus, josta yli kaksi kilometriä pitkä uittoruuhi jatka loivasti viettäen kohti Livojärveä. Alun perin laite on ollut rautakiskoinen koko järvien välisen matkan, mutta 1930-luvulla se muutettiin nykyiseen asuunsa: vesikouru uitti tukit Livojärvelle saakka kun nen ensin oli nostettu 6-7 metrin korkeuteen höyrykoneilla. Uittoruuhi on katkaistu Yli-Kitkan eteläpuolella kulkevan maantien kohdalta, mutta muuten uittoruuhi on Metsähallituksen toimesta kunnossa pidetty, samoin kuin itse tukinsiirtolaitekin.
Varausperuste: Valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämisperiaate:

Merkintä: ma 5911 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 7.10.2002
Alueen nimi: SALLAN KIRKKO
Sijainti ja kuvaus: Sallan kirkko on rakennettu 1947 pidetyn yleisen arkkitehtuurikilpailun tuloksena 1949-1950 (E. Eerikäinen – O. Sipari). Tiilestä ja betonista rakennettu kirkko on merkittävimpiä jälleenrakennuskauden kirkkoja. Muodoltaan se on suorakaiteen pitkäkirkko, johon liittyy matala siipi. Korkean harjakaton lapheet ulottuvat hyvin alas. Kirkkosalia kattaa tukirakenteen paljastava betoniholvi. samanikäinen erillinen kellotapuli on muodoiltaan nelisivuinen, korkea särmiö. Kirkolla on huomattava asema maisemassa.
Varausperuste: Valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämisperiaate:

Merkintä: ma 5912 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 7.10.2002
Alueen nimi: KIVELÄN RAKENNUSRYHMÄ
Sijainti ja kuvaus: Kivelän rakennusryhmä sijaitsee päätaajamasta noin 45 km lounaaseen Palojärven kylässä. Kivelänjärven pohjoisrannalla sijaitseva Kivelän taloryhmä on Sallan kunnassa laajin yhtenäinen vanhaa talonpoikaisrakentamista edustava kokonaisuus. Neliömäiseen pihapiiriin kuuluu kaksi asuinrakennusta, kaksi navetta, aittoja, sauna ja kesäpuolen sisältävä puoji, joista vanhin rakennus – kala-aitta – on rakennettu vuonna 1688.
Varausperuste: Valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämisperiaate:

Merkintä: ma 5913 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 7.10.2002
Alueen nimi: TULPPION KONESAVOTTA
Sijainti ja kuvaus: Tulppion konesavotta sijaitsee päätaajamasta 65 km koilliseen. Suomen ensimmäisen konesavotan rakennettiin Kemi-yhtiön toimesta 1912. Rakennelmia ja laitteita on säilynyt Tulppion entisen konesavotan alueella, joista merkittävimmät ovat Tulppioon jäänyt veturi sekä Jänesojan pumppuasema. Muut rakennukset ja rakennelmat tuhottiin talvi- ja jatkosodan aikana. Veturi on nykyisin kunnostettuna kelohonkaisen katoksen suojaaman betonijalustalla Tulppiojoen varrella. Jänesojan pumppuasema on noin 7.5m korkea ja pohjaltaan neliön muotoinen, noin 5*5m salvottu hirsirakennus, joka sijaitsee noin 8 km veturikatoksesta länsilounaaseen. Veturitie Tulppiosta Kemijoen Lattunan lansirakennalle jäljelle jääneine tukkiteineen ja rakennelmineen edustaa tärkeää osaa maamme savotoiden historiassa. Hugo R. Sandbergin ennakkoluulottomasta ajatuksesta alkunsa saanut konesavotta toimi neljän talvikauden ajan vuosina 1913-1916.
Varausperuste: Valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämissperiaate:

Merkintä: ma 5914 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 7.10.2002
Alueen nimi: SAARIVAARAN POROEROTUS
Sijainti ja kuvaus: Poroerotuspaikka sijaitsee päätaajamasta reilu 25 lounaaseen Tanhuan eteläpuolella, Luiron länsirannalla. Vanha poroaita lieene sijainnut nykyisellä paikalla jo 1700-luvun loppupuolella. Poroaita on tehty perkoista (hirsistä). Aita on merkittävä Metsä-Lapin porotalouden muistomerkki, joka on kunnostettu 1990-92. Suurimmillaan vuosisadan vaihteessa poroja on tuotu erotukseen noin sadan km säteellä ja enimmillään niitä on erotuksessa ollut 10 000- 20 000 päätä. Alueen kulta-aika päättyi vuosina 1917-18 poroissa raivonneeseen pernaruttoon, viimeiset erotukset lopetettiin 1970-luvun lopussa.
Varausperuste: Valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämissperiaate:

Merkintä: ma 5915 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 7.10.2002
Alueen nimi: KUOSKUN KYLÄ
Sijainti ja kuvaus: Kuoskun kylä sijaitsee päätaajamasta reilu 10 km kaakkoon Tenniöjoen varrella. Kylä on edustava esimerkki perinteisestä erämaiden ympäröivästä joensivustokylästä. Kuoskusta avautuvat varsin laajat näkymät tunturien ja vaarojen täyttämiin maisemiin. Kylässä on säilynyt muutama peräpohjalaiseen tyyliin sijoitettu pihapiiri joen itärannalla sitä ympäröivine rantaan saakka ulottuvine peltoaukeineen. Suurin osa kylän pihapiireistä sijaitsee Savukosken kylältä tulevan tien varressa joen koillispuolella. Rakennuskanta on valtaosaltaan nuorta; muutama jälleenrakennuskauden talo on tosin vielä jäljellä.
Varausperuste: Valtakunnallisesti merkittävä maisema-alue.
Kehittämissperiaate:

Merkintä: ma 5916 **Kunta:** KEMIJÄRVI
Päiväys: 18.11.2002
Alueen nimi: KEMIJÄRVEN KESKUSTAN KULTTUURIYMPÄRISTÖKOHTEET
Sijainti ja kuvaus: Alueeseen kuuluvat Kemijärven keskustan kulttuuriympäristökohteet; Kemijärven rautatieasema; Kemijärven kirkko, kirkon tapuli ja vanha pappila; Kemijärven VPK:n talo ja Vapaudenkadun akseli; Valion meijerirakennus, Kuumanien koulu ja toriaukio. Rautatieaseman alue sijaitsee Särkikankaan itäisen rinteeseen alaosissa Kemijärven rannan tuntumassa muodostaen hyvin säilyneen kokonaisuuden, jolla on paikallishistoriaa ja kaupunkikuvallista arvoa. Kemijärven kirkko korkeine torneineen muodostaa selkeän maamerkin joka näkyy hyvin kauas Kemijärven rannoilla. Kirkolla on selkeä kaupunkikuvallinen roolikaupunkisilhuetti hierarkisena keskipisteenä. Tapuli ja pappila muodostavat yhdessä kauniin kulttuurihistoriallisen portin kaupungin itäisellä laidalla. VPK:n talolla on keskeinen sijainti Kemijärven kaupunkirakenteessa Vapaudenkadun katupäätteenä ja lisäksi sillä on merkittävä kulttuurihistoriallinen arvo keskeisenä kemijärveläisten vuosikymmenisenä kokoon-tumispaikkana. Vanha Valion meijerirakennus sijaitsee Kuumanienkadun ja Vapaudenkadun väliin jäävällä tontilla hotellin vieressä ja edustaa kaupungin arvokkainta rakennuskantaa. Kuumanien koulu sijaitsee kulmittain meijerirakennusta vastapäätä Kuumanienkadun ja Patakadun riste-yksen toisella puolella. Koulu on varsin kookas, kolmikerroksinen, harjakattoinen ja vaaleaksi rapat-tu jälleenrakennuskauden rakennuskokonaisuus. Koulun länsipuolella sijaitsee K. Kuismasen suun-nittelema toriaukio. Aukion rakennusten suunnittelussa; muodoissa, materiaali- ja värivalinnoissa on ansiokkaasti huomioitu vieressä sijaitseva meijeri- ja koulurakennus.

Varausperuste: Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämisperiaate: Kulttuuriympäristökohteita vaalitaan tärkeänä osana kaupungin perintöä ja identiteettiä ja käytetään hyväksi matkailun kehittämisessä.

Merkintä: ma 5917 **Kunta:** KEMIJÄRVI
Päiväys: 18.11.2002
Alueen nimi: HALOSEN RANTA
Sijainti ja kuvaus: Halosenniemi on Kemijärven vanhinta suomalaisasutuksen seutu, mistä kertoo myös niemelle pysty-tetty muistomerkki. Niemi onkin Halosenrannan kylän arvokkainta seutu niin kulttuurihistoriallisesti kuin rakennetun ympäristönsäkin puolesta. Niemessä sijaitsee kaksi peräpohjalaista maalaistaloa, jotka hallitsevat alueen avointa viljelysmaisemaa ja maaseutuympäristöä. Halosenrannan rakennetun ympäristön ominaispiirteitä on välttämättä rakentaminen maisematilaltaan avoimessa, peltoviljelmien ja laa-jojen järvinäkymien luonnehtimassa ympäristössä. Tämän seikan huomioiminen alueen uudisraken-tamista ohjattaessa auttaa säilyttämään ja vahvistamaan alueen rakennetun ympäristön ilmettä.

Varausperuste: Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämisperiaate: Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisra-kentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pelot pyritään säilyttämään avoimina.

Merkintä: ma 5918 **Kunta:** KEMIJÄRVI
Päiväys: 18.11.2002
Alueen nimi: KELLONIEMI
Sijainti ja kuvaus: Kelloniemi on maisemiltaan avoin, voimakkaasti vesirajasta nouseva niemeke, jonka rinnerpellot reunustavat kummun rinteillä sijaitsevia eri-ikäisiä talouskeskuksia. Kelloniemen rakennetun ympä-ristön ominaispiirteitä on välttämättä rakentaminen maisematilaltaan avoimessa, peltoviljelmien ja laajojen järvinäkymien luonnehtimassa ympäristössä. Tämän seikan huomioiminen alueen uudisrakentamista ohjattaessa auttaa säilyttämään ja vahvistamaan alueen rakennetun ympäristön ilmettä.

Varausperuste: Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämisperiaate: Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisra-kentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pelot pyritään säilyttämään avoimina.

Merkintä: ma 5919 **Kunta:** KEMIJÄRVI
Päiväys: 18.11.2002
Alueen nimi: SOPPELA
Sijainti ja kuvaus: Perä-Posiolla menevän maantien ja Soppelan seurantalonsa väliin jäävä osa kylää muodostaa edusta-van perinteisen kulttuurimaiseman, jonne on jonkin verran noussut myös uudempaa omakotiraken-tamista. Kylä edustavinta rakennuskantaa on vuonna 1924 rakennettu Soppelan koulu, joka on lähes identtinen Juujärven ja Javaruksen kyläkoulujen kanssa. Myös seurantalo samalta ajanjaksolta on hyvä esimerkki maaseutukylän julkisesta rakentamisesta. Muita kylän arvokasta rakennettua ympä-ristöä edustavia kohteita ovat mm. Uutelan ja Mattilan pihapiirit komeine päärakennuksineen.

Varausperuste: Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämisperiaate: Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisra-kentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pelot pyritään säilyttämään avoimina.

Merkintä:	ma 5920	Kunta: KEMIJÄRVI
Päiväys:	18.11.2002	
Alueen nimi:	ISOKYLÄ	
Sijainti ja kuvaus:	Isokylässä on säilynyt varsin runsaasti vanhaa peräpohjalaista rakennuskantaa kauniissa, perinteisen avoimessa viljelysmaaisemassa. Erityisesti Jaakkolanlahden pohjoispuolen niemellä sijaitsee neljä varsin eheän peräpohjalaisen pihapiirin muodostama kokonaisuus, jossa pari uudisrakennusta eivät merkittävästi häiritse harkitun sijoituksensa ansiosta. Nimen tyvessä Perä-Posiolla johtavan maantien itäpuolella sijaitsee kaksi komeaa peräpohjalaispihapiiriä, jotka kummatkin ovat kolmelta sivultaan rakennetut avautuen länteen.	
Varausperuste:	Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö	
Kehittämisperiaate:	Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.	

Merkintä:	ma 5921	Kunta: KEMIJÄRVI
Päiväys:	18.11.2002	
Alueen nimi:	KOSTAMO-KUMMUNKYLÄ-LEVÄRANTA	
Sijainti ja kuvaus:	Kostamon, Kummunkylän ja Levärannan kylät muodostavat loude-kaakko-suuntaisen vanhan asutustihentymän Kemijoen varressa hitaasti virtaavalla suistoalueella. Levärannan kylä sijaitsee joen länsirannalla ja Kummunkylä ja Kostamon kylät itärannalla. Erityisesti Kostamon kylässä on eheänä säilyneitä komeita peräpohjalaisia pihapiirejä. Kyliä ympäröi laajat matalat soistuneet maa-alueet, jotka reunustavat Kemijoen kumpaakin puolta.	
Varausperuste:	Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö	
Kehittämisperiaate:	Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.	

Merkintä:	ma 5922	Kunta: KEMIJÄRVI, PELKOSENNIEMI
Päiväys:	18.11.2002	
Alueen nimi:	KEMIJOKIVARSI (OINAS-AUTIONIEMI)	
Sijainti ja kuvaus:	Kemijokivarsi välillä Oinaas - Autioniemi on varsin näyttävää Kemijokivarren kulttuurimaisemaa, jossa perinteinen talonpoikaisrakentaminen avoimine viljelysaukeineen vuorottelee jylhän, metsäisen luonnonympäristön kanssa. Kemijoen itärannalla sijaitsevan Oinaan kylän rakennuskanta on säilynyt hyvin, jäihän se Lapin sodan aikanakin polttamatta, koska kylään ei ollut tieyhteyttä. Kylän peräpohjalaiset pihapiirit sijaitseva melko harvakseltaan jokitörmän laella aukeiden peltojen ja niittyjen ympäröimänä, joista osa on tosin jo alkanut metsittyä. Vuostimon kylän kulttuuriympäristöarvot muodostuvat perinteisen jokivarren kulttuurimaisen lisäksi vaikuttavista luonnonmaisemista, joista edustavimpia ovat kylän eteläosista avautuvat näkymät Pyhätunturille.	
Varausperuste:	Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö	
Kehittämisperiaate:	Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.	

Merkintä:	ma 5923	Kunta: KEMIJÄRVI
Päiväys:	18.11.2002	
Alueen nimi:	TUNTURIKYLÄ	
Sijainti ja kuvaus:	Vuostimon kylästä Pyhätunturille vievän maantien Pyhätunturin puoleisessa päässä sijaitsee Tunturikylän asutusalue, joka sijoittuu jälleenrakennuskauden tyypilliseen tapaan tien varrelle. Mahtavat maisemat Pyhätunturille nostavat tämän asutuskylän kuitenkin arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi.	
Varausperuste:	Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö	
Kehittämisperiaate:	Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.	

Merkintä:	ma 5924	Kunta: SAVUKOSKI
Päiväys:	18.11.2002	
Alueen nimi:	MARTIN KYLÄ	
Sijainti ja kuvaus:	Värröjoen ja Kemijoen yhtymäkohdassa sijaitseva Martin kylä on vanha kauppapaikka laajojen erämaiden kupeessa. Kylässä on säilynyt vanhaa rakennuskantaa sotia edeltävältä ajanjaksolta, mm. savusauna 1830-luvulta. Kylän edustavin osa on Kemijoen itäpuolella ja joen ylittävän sillan eteläpuolella jäävä avoin kumpu, jossa vapaasti sijoitetut, punamullalla maalatut peräpohjalaisrakennukset muodostavat kauniin kokonaisuuden puuryhmien ja avoimien viljelysten kanssa. Kemijoen ylittävä silta pengerryksineen reunustaa kumpua heikentäen sen kulttuuriympäristöarvoja.	
Varausperuste:	Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö	
Kehittämisperiaate:	Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.	

Merkintä: ma 5925 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 18.11.2002
Alueen nimi: SEITAJÄRVEN KYLÄ
Sijainti ja kuvaus: Seitajärven kylä sijaitsee samannimisen järven ja Arajärven välisellä kannaksella muodostuen neljästä pihapiiristä, joista yksi hieman erillään. Alue on hyvin vanhaa asuttua seutua; muinaisjään-
 nösinventoinneissa järven lähistöltä on löytynyt kuusi kiinteää muinaisjään-
Varausperuste: Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämisperiaate: Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisra-
 kentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.

Merkintä: ma 5926 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 18.11.2002
Alueen nimi: SAIJAN KYLÄ
Sijainti ja kuvaus: Saijan kylä on voimakkaasti mutkittelevan Kuolajoen varrella Tenniöjoen yhtymäkohdan tuntumassa. Kylän maisemille ominaista ilmettä antaa luode – kaakkoissuuntainen jyrkkäpiirteinen harjujakso, jonka Kuolajoki halkaisee Sarivaaran pohjoispuolella. Kylän sotien jälkeen nousut rakennuskanta myötäilee vaihtelevia maastonmuotoja, jotka varsinkin joen ja kylätien välissä ovat viljelyskäytössä ja näin näkymiltään avoimia. Varsin monipuolisen luonnonympäristönsä vuoksi kylä on ympäristöministeriön vuonna 1993 julkaisemassa Arvokkaat maisema-alueet; Maisema-alue-
 työryhmän mietintö II-teoksessa luokiteltu maakunnallisesti arvokkaaksi maisemakokonaisuudeksi.
Varausperuste: Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämisperiaate: Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisra-
 kentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.

Merkintä: ma 5927 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 18.11.2002
Alueen nimi: PAIKANSELÄN TAISTELUALUE
Sijainti ja kuvaus: Paikanselän taistelualue sijaitsee loivapiirteisessä metsämaastossa Salla-Kemijärvi- maantien varrella. Alueella on pääosin Sallan kunnan sekä eräiden järjestöjen varoin kunnostettu talvi- ja jatkosodan aikaista taistelualueita maa- ja hirsivallittuine taisteluhautoineen ja korsuineen. Paikanselän taistelualueen yhteyteen on pystytetty ruotsalaisten vapaaehtoisten, Mannerheim-ristin ritarien ja Talvisodan päättymisen muistomerkit sekä Dyrssenin muistopatsas.
Varausperuste: Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämisperiaate: Aluetta vaalitaan Suomen historian muistomerkkinä ja hyödynnetään matkailukohteena.

Merkintä: ma 5928 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 18.11.2002
Alueen nimi: KURSUN KYLÄ
Sijainti ja kuvaus: Kursun kylä sijaitsee suurelta osin Kursunjärven ja Pääjärven välisellä kannaksella levittäytyen siitä Kursunjärven länsirannoille ja Pääjärven itärannoille pitkänomaiseksi järvikyläksi. Huolimatta rakennuskannan kirjavasta yleisilmeestä, muodostaa se yhdessä rantaan saakka ulottuvien laajojen viljelysaukeuden kanssa loivapiirteisen, paikoitellen pitkiä näkymiä avaavan kylämaiseman. Aktiivinen kyläelämä heijastuu myös Kursun rakennetussa ympäristössä. Kylässä sijaitsee mm. oma kirkko, kauppa, kunnostettu ent. kansakoulu ja myös teollista rakentamista edustava saha.
Varausperuste: Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämisperiaate: Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisra-
 kentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.

Merkintä: ma 5929 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 18.11.2002
Alueen nimi: AHOLANVAARAN KYLÄ
Sijainti ja kuvaus: Kylän kulttuuriympäristöarvot tukeutuvat vahvasti kylän luonnonympäristöön, joka on varsin kaunis. Kylä sijaitsee Aholanvaaran etelärinteillä avaten näkymät Kalliojärveen, Kotisuvantoon ja niiden eteläpuolella sijaitsevalle Kalliovaaralle. Kylän rakennuskanta on pääosin sodanjälkeistä, kooltaan ja rakennusmateriaaleiltaan melko tyypillistä maaseuturakentamista. Viime vuosikymmeninä vanhan rakennuskannan lomaan rakennetut lomamökit ja saunat sekä jokunen omakotitalo rikkovat aiemmin yhtenäisempää kylämiljöötä. Kylän lakialueella sijaitsee kaunis avolaidunkenttä. Kenttää hallitsee sen poikki kulkevat sodanaikaisen panssariesteen jäännökset. Kenttä muodostaa kylän visuaalisen, mieleenpainuvan keskipisteen, jonka reunoille pääosa kylän rakennuskannasta sijoittuu.
Varausperuste: Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämisperiaate: Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisra-
 kentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.

Merkintä:	ma 5930	Kunta: POSIO
Päiväys:	18.11.2002	
Alueen nimi:	KARJALAISENNIEMI	
Sijainti ja kuvaus:	Karjalaisenniemen kylän vanhat kantatilat sijaitsevat Soudunjärveen työntyvän niemen keskellä muodostaen kauniin luonnonympäristön kanssa näyttävän esimerkin perinteisestä järviasutuksesta. Niemellä sijaitsee kolme perinteistä päärakennusta, joita reunustavat kahden uudemman navettarakennuksen lisäksi runsas vanha talousrakennuskanta aittoineen, riihineen ja venevajoineen.	
Varausperuste:	Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö	
Kehittämisperiaate:	Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.	

Merkintä:	ma 5931	Kunta: POSIO
Päiväys:	18.11.2002	
Alueen nimi:	NAUMANIEMEN TALOUSKESKUS	
Sijainti ja kuvaus:	Hyvin saaristoisen Yli-Suolijärven kaakkoisosaan työntyvällä Kotiniemellä sijaitsee Naumaniemen talouskeskus. Nykyisin yksityisenä kotimuseona toimiva talouskeskus on pääosin harmaista hirsitaloista koostuva rakennusrypäs, joka antaa monipuolisen kuvan perinteisen maalaistalon rakennustavasta. Viime vuosisadan loppupuolelta peräisin olevan kuistittoman päärakennuksen lisäksi Naumaniemen rakennusryhmään kuuluu mm. kesäkeittiö, liiteri, navetta, kellari, sauna, paja, riihi, olkilato, venevaja sekä malkakattoisia aittoja. Tilan lähistöllä sijaitsee myös vanha Naumaniemen saha ja mylly niemen pohjoistyössä järveen laskevan puron varrella.	
Varausperuste:	Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö	
Kehittämisperiaate:	Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.	

Merkintä:	ma 5932	Kunta: POSIO
Päiväys:	18.11.2002	
Alueen nimi:	TOLVAN KULTTUURIMAISEMA	
Sijainti ja kuvaus:	Tolvan kylä sijaitsee Posion kunnan itärajan tuntumassa Yli-Kitkan luoteisrannalla. Ympäristöministeriön vuonna 1993 julkaisemassa Arvokkaat maisema-alueet; Maisema-aluetyöryhmän mietintö II-teoksessa luokiteltu maakunnallisesti arvokkaaksi kohteeksi. Kylän kulttuuriympäristöarvot liittyvät suhteellisen tiiviiseen kylärakenteeseen maisemiltaan vaikuttavassa Yli-Kitkajärven hallitsemassa vaaramaisemassa. Kylän asuinrakennukset ovat pääosin sodanjälkeisiä ja yleisilmeeltään hyvin kirjavia.	
Varausperuste:	Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö	
Kehittämisperiaate:	Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.	

Merkintä:	ma 5933	Kunta: POSIO
Päiväys:	18.11.2002	
Alueen nimi:	LOHIRANTA	
Sijainti ja kuvaus:	Yli-Kitkan kaakkoisrannalla sijaitseva Lohirannan kylä edustaa rakenteensa hyvin säilyttäneitä perinteistä järvikylää Posion kunnassa. Kylä sijoittuu pitkäomaisen kummun päälle jättäen avoimen, viljelyn laaksopainanteen mantereen puolelle ja kapean lehtipuuvaltaisen vyöhykkeen järven ranta-alueelle. Lohirannan asuinrakennukset ovat lähes kaikki sotien jälkeiseltä ajalta, osa on jopa aivan viime vuosien aikana rakennettuja omakotitaloja. Kylässä on säilynyt muutama vanha peräpohjalais-tyylinen päärakennuskin. Yksi Lohirannan arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi tekevä piirre on kylän vanhojen ja perinteisten talousrakennusten runsaus. Kyläkuva hallitsee aittojen, riihien, latojen, vajojen ym. paljous avoimessa, kumpuilevassa maastossa, jossa on myös komeita täysikasvuisia metsiköitä siellä täällä.	
Varausperuste:	Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö	
Kehittämisperiaate:	Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.	

Merkintä: ma 5934 **Kunta:** POSIO
Päiväys: 18.11.2002
Alueen nimi: ANETJÄRVEN KYLÄ
Sijainti ja kuvaus: Anetjärven kylä sijaitsee Sirmiön kylän tavoin Posion eteläosissa. Kylä on rakentunut Anetjärven etelärannalle pitkänomaisesti hieman varsinaisen ranta-alueen ulkopuolelle järveen viettävän rinteeseen ylä- ja lakialueelle. Kylän vanhimmat, noin satavuotiaat talonpoikaishapiirit sijaitsevat parinsadan metrin päässä Anetjärven rannasta viljelysten ympäröimänä. Ranta-alueen ja hapiirien väliin jää metsävyöhyke, jonka valtapuulajeina ovat kuusi ja koivu. Kylätie kulkee hapiirien sivuista.
Varausperuste: Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämisperiaate: Kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.

Merkintä: ma 5935 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 18.11.2002
Alueen nimi: RIUTUKAN UITTOTUKIKOHTA
Sijainti ja kuvaus: Suomutunturilta reilu kahdeksan kilometriä itään sijaitsee Raakunjoen varrella museoviraston vuosina 1991-92 kunnostamat Riutukan uittoränni ja kämppäkartano. Raakunjoen kunnostettu uittoränni on noin 250 m pitkä, jonka länsipuolella joen mutkassa kämppäpiha sijaitsee. Entistämistyöt ovat käsittäneet saunan, tallin, maakellarin ja huussin kunnostukset, mutta lautarakenteinen kämppä ei hyväkuntoisena ole kaivannut kunnostamista. Lautakämpä on edelleenkin poromiesten käytössä.
Varausperuste: Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämisperiaate:

Merkintä: ma 5936 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 18.11.2002
Alueen nimi: KIRILAHDEN KALAKENTTÄ
Sijainti ja kuvaus: Onkamojärven luoteisrannalla Pahkaojan suulla sijaitsee Aatsingin kyläläisten jo 1700-luvun lopulla ensi kertaa rakennettu asuinkenttä, jota kyläläiset asustivat kalastusmatkoillaan. Kentään kuuluu 4x5 metrin pohjapinta-alaltaan oleva kämppä, kellarillinen aitta, lato ja venehuone. Asuinkenttä, jonka rakennuksista ainakin kämppä oli kolmas alkuperäisen jälkeen rakennettu, poltettiin sodan aikana. Sodan jälkeen aatsinkilaiset rakensivat laudasta uuden kämpän, joka on nykyisellään huonossa kunnossa. Kalakentän rakennusten pohjia on edelleen havaittavissa ja historiallisesti kalakenttä on säilyttämisen arvoinen.
Varausperuste: Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämisperiaate:

Merkintä: ma 5937 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 18.11.2002
Alueen nimi: PYHÄJOEN ALATAMMI JA KÄMPPÄ
Sijainti ja kuvaus: Pyhäjoen varrella sijaitseva tammipiha on patorakennelma, jonka avulla keinotekoisesti nostettiin matalan joen tai puron vedenkorkeutta. Näin tukit saatiin uittettua haluttuun paikkaan esim. syvyydeltään tai virraltaan riittävän vuolaan joen varteen. Pyhäjoen alatammen yhteyteen kuuluu suuremman pirtin lisäksi pieni tammivahdin kämppä, sauna, savusauna, hevostalli, liiteri ja ulkokäymälät.
Varausperuste: Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämisperiaate:

Merkintä: ma 5938 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 18.11.2002
Alueen nimi: KUUSIKKO-OJAN PIRTTI
Sijainti ja kuvaus: Kuusikko-ojan pirtti on siirretty Savukosken kylälle hotelli Samperin savotan tuntumaan Kemijoen rantatormälle. Kämpä on kunnostettu ja sitä käytetään virkistys- ja kokoustilana.
Varausperuste: Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämisperiaate:

Merkintä: ma 5939 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 18.11.2002
Alueen nimi: REUTUVAARAN SAVOTTAKÄMPPÄ
Sijainti ja kuvaus: Reutuvaaran kämppäkokonaisuus sijaitsee kunnan pohjoisosassa Sotatunturin kupeessa. Siihen kuuluu suuren kämppäkartanon lisäksi mm. 10 hevosen talli.
Varausperuste: Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämisperiaate:

Merkintä: ma 5940 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 18.11.2002
Alueen nimi: KOTASELJÄN PIRTTI
Sijainti ja kuvaus: Kotaseljän pääpirtti on museoviraston kunnostama ja nykyisellään muiden Savukosken savotta-kämppien tapaan se kunnan hallussa. Kämpä sijaitsee noin 30 km itään Savukosken kirkonkylästä.
Varausperuste: Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kehittämisperiaate:

Merkintä: Se 6516 **Kunta:** SALLA, SAVUKOSKI
Päiväys: 20.2..2002
Alueen nimi: TUNTSAN ERÄMAA ALUE
Sijainti ja kuvaus: Tuntsan erämaa-alue käsittää Värriötuntureiden korkean eteläosan, joka nousee aina 552 metriin. Tunturiselänteen molemmin puolin metsät ovat lähes puhtaita kuusikoita. Ylhäällä tuntureiden kivikkoisilla rinteillä kuusikot ovat harvoja ja tykyn vahingoittamia. Kosteiden kurujen reunoilla ja tuoreilla kankailla kuusikko on paikoin varvevaa ja korkeaa. Männiköitä on niukasti Korvusselkää lukuun ottamatta, mutta yksittäiset järeät ahkit tuovat vaihtelua kuusikoihin. Alueen vesiluontoa luonnehtivat soisissa painanteissa ja tunturipäiden väleissä kiemurtelevat purot ja joet. Värriöjoen latvoilla ovat seudun suurimmat suot. Ne ovat jokivarsia reunustavia tai kivennäismaiden kapeiksi lahdelmiksi puristamia karuja nevoja ja rämeitä. Maisemallisesti edustava ja merkittävä erämaa-alue.
Varausperuste: Laki 62/91, Natura Vnp. 20.8.98
Kehittämisperiaate: Kehitetään luontaiselinkeinojen, virkistymetsästyksen ja –kalastuksen sekä eräretkeilyn alueena.

Merkintä: Se 6517 **Kunta:** SAVUKOSKI
Päiväys: 20.2.2002
Alueen nimi: KEMIHAARAN ERÄMAA-ALUE
Sijainti ja kuvaus: Kemihaaran erämaa sisältää paljon suomalaisen erämaalle asettamia tyypillisiä piirteitä. Siellä on upottavia aapasoiita, metsän kätköissä kiemurtelevia puroja ja jokia. Siellä on laajoja mäntyvaltaisia selkämäitä ja kuusikkokuruja. Alueella on myös louhikkoisia tuntureita ja jopa paloalueita.
Varausperuste: Laki 62/91, Natura VNp. 20.8.98
Kehittämisperiaate: Kehitetään luontaiselinkeinojen, virkistymetsästyksen ja –kalastuksen sekä eräretkeilyn alueena.

Merkintä: M 4514 **Kunta:** KEMIJÄRVI
Päiväys: 18.9.2002
Alueen nimi: MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE
Sijainti ja kuvaus: Kemijärven kaupungin alueista ne, joita ei ole varattu muihin maankäyttöluokkiin.
Varausperuste: Pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön soveltuva alue.
Kehittämisperiaate:

Merkintä: M 4515 **Kunta:** PELKOSENNIEMI
Päiväys: 18.9.2002
Alueen nimi: MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE
Sijainti ja kuvaus: Pelkosenniemen kunnan alueista ne, joita ei ole varattu muihin maankäyttöluokkiin.
Varausperuste: Pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön soveltuva alue.
Kehittämisperiaate:

Merkintä: M 4516 **Kunta:** POSIO
Päiväys: 18.9.2002
Alueen nimi: MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE
Sijainti ja kuvaus: Posion kunnan alueista ne, joita ei ole varattu muihin maankäyttöluokkiin.
Varausperuste: Pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön soveltuva alue.
Kehittämisperiaate:

Merkintä: M 4517 **Kunta:** SALLA
Päiväys: 18.9.2002
Alueen nimi: MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE
Sijainti ja kuvaus: Sallan kunnan alueista ne, joita ei ole varattu muihin maankäyttöluokkiin.
Varausperuste: Pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön soveltuva alue.
Kehittämisperiaate:

Merkintä:	M 4518	Kunta: SAVUKOSKI
Päiväys:	18.9.2002	
Alueen nimi:	MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE	
Sijainti ja kuvaus:	Savukosken kunnan alueista ne, joita ei ole varattu muihin maankäyttöluokkiin.	
Varausperuste:	Pääasiassa maa- ja metsätaloukseen soveltuva alue.	
Kehittämisperiaate:		

Merkintä:	MU 6001	Kunta: KEMIJÄRVI
Päiväys:	19.9.2002	
Alueen nimi:	PYHÄ-LUOSTO ULKOILUALUE	
Sijainti ja kuvaus:	Alue sijaitsee Pyhä-Luosto matkailukeskuksen ympärillä muodostaen alueen lähiulkoiluvyöhykkeen. Alueella sijaitsee osa Pyhä-Luosto alueen ulkoilureiteistä.	
Varausperuste:	Matkailukeskuksen ohjatun ulkoilun alue.	
Kehittämisperiaate:	Alueelle rakennetaan ulkoilureittejä reittisuunnitelman mukaan. Metsätaloudessa otetaan ulkoilu huomioon.	

Merkintä:	MU 6002	Kunta: KEMIJÄRVI
Päiväys:	7.10.2002	
Alueen nimi:	PEURAKANGAS	
Sijainti ja kuvaus:	Alue sijaitsee päätaajaman yhteydessä.	
Varausperuste:	Kaupungin ohjatun ulkoilun alue.	
Kehittämisperiaate:	Alueelle rakennetaan ulkoilureittejä reittisuunnitelman mukaan. Metsätaloudessa otetaan ulkoilu huomioon.	

Merkintä:	MU 6003	Kunta: SALLA
Päiväys:	19.9.2002	
Alueen nimi:	SALMIJOENKURU	
Sijainti ja kuvaus:	Alue sijaitsee Sallatunturin matkailukeskuksen länsipuolella ja Peuratunturin vanhojen metsien alueen välissä.	
Varausperuste:	Matkailukeskuksen ohjatun ulkoilun alue.	
Kehittämisperiaate:	Alueelle rakennetaan ulkoilureittejä reittisuunnitelman mukaan. Metsätaloudessa otetaan ulkoilu huomioon.	

Merkintä:	MU 6004	Kunta: SALLA
Päiväys:	7.10.2002	
Alueen nimi:	PALOTUNTURI-RUUHITUNTURI	
Sijainti ja kuvaus:	Alue sijaitsee Sallatunturin matkailukeskuksesta etelään.	
Varausperuste:	Matkailukeskuksen ohjatun ulkoilun alue.	
Kehittämisperiaate:	Alueelle rakennetaan ulkoilureittejä reittisuunnitelman mukaan. Metsätaloudessa otetaan ulkoilu huomioon.	

Merkintä:	MU 6005	Kunta: SALLA
Päiväys:	7.10.2002	
Alueen nimi:	KOUTAJOKI	
Sijainti ja kuvaus:	Alue sijaitsee Oulangan opastuskeskuksen ja kansallispuiston välissä yhdistäen opastuskeskuksen kiinteästi puistoon.	
Varausperuste:	Oulangan opastuskeskuksen ja kansallispuiston välinen yhteys.	
Kehittämisperiaate:	Alueelle rakennetaan ulkoilureittejä reittisuunnitelman mukaan. Metsätaloudessa otetaan ulkoilu huomioon.	

Merkintä:	MU 6006	Kunta: SALLA
Päiväys:	19.9.2002	
Alueen nimi:	AATSINGIN HAUDAN ULKOILUALUE	
Sijainti ja kuvaus:	Alue sijaitsee Sallatunturin matkailukeskuksen koillispuolella yhdistäen vanhojen metsien suojelualueet sekä soidensuojelualueen.	
Varausperuste:	Matkailukeskuksen ohjatun ulkoilun alue.	
Kehittämisperiaate:	Alueelle rakennetaan ulkoilureittejä reittisuunnitelman mukaan. Metsätaloudessa otetaan ulkoilu huomioon.	

Merkintä:	MU 6007	Kunta: SAVUKOSKI
Päiväys:	19.2.2003	
Alueen nimi:	VASATUNTURI	
Sijainti ja kuvaus:	Alue sijaitsee Savukosken päätaajamasta 10 km luoteeseen. Alue tukee Kivitunturin virkistysaluetta.	
Varausperuste:	Seudullisesti merkittävä ulkoilualue.	
Kehittämisperiaate:	Alueelle rakennetaan ulkoilureittejä reittisuunnitelman mukaan. Metsätaloudessa otetaan ulkoilu huomioon.	

Merkintä:	MU 6008	Kunta: SAVUKOSKI
Päiväys:	7.10.2002	
Alueen nimi:	YLÄKEMIJOKI	
Sijainti ja kuvaus:	Alue kattaa Kemijoen kuntakeskuksesta aina Urho Kekkosen kansallispuistoon asti sekä osia Kairi- ja Värriöjoesta. Alueeseen kuuluu Korvatunturin virkistyskalastus alue, joka on Itä-Lapin laajin yhtenäinen jokikalastusalue. Alueeseen kuuluvat Kemijoki sivuhaaroineen Uuraojan suusta Kairijoki suuhun sekä Kairijoen vesistö. Alueelle on rakennettu kattava laavu- ja tulipaikkaverkosto.	
Varausperuste:	Maakunnallinen melonta- ja virkistyskalastus alue.	
Kehittämisperiaate:	Alueelle rakennetaan ulkoilu- ja veneilyreittejä reittisuunnitelmien mukaan. Metsätaloudessa otetaan ulkoilu huomioon.	

Merkintä:	MU 6009	Kunta: SAVUKOSKI
Päiväys:	7.10.2002	
Alueen nimi:	NUORTTIJOKI	
Sijainti ja kuvaus:	Alue yhdistää Tulppion Urho Kekkosen kansallispuistoon. Alueeseen kuuluu Nuorttijoen virkistyskalastusalue sekä alueen halki kulkee UKK-reitti.	
Varausperuste:	Maakunnallinen melonta- ja virkistyskalastus alue.	
Kehittämisperiaate:	Alueelle rakennetaan ulkoilu- ja veneilyreittejä reittisuunnitelmien mukaan. Metsätaloudessa otetaan ulkoilu huomioon.	

Merkintä:	MU 6010	Kunta: SALLA
Päiväys:	18.2.2003	
Alueen nimi:	OULANKAJOKI	
Sijainti ja kuvaus:	Alue sijaitsee Sallan kunnan eteläosissa Oulnangan kansallispuistosta Aholanvaaran kylään.	
Varausperuste:	Maakunnallinen melonta- ja virkistyskalastus alue.	
Kehittämisperiaate:	Alueelle rakennetaan ulkoilu- ja veneilyreittejä reittisuunnitelmien mukaan. Metsätaloudessa otetaan ulkoilu huomioon.	

Merkintä:	MU 6011	Kunta: SALLA
Päiväys:	18.2.2003	
Alueen nimi:	NARUSKAJOKI	
Sijainti ja kuvaus:	Alue sijaitsee päätaajamasta noin 35 km pohjoiseen. Naruskajoki on Sallan tunnetuin melontajoki, jolta löytyy sopivia osuuksia eri tasoille koskimelojille.	
Varausperuste:	Maakunnallinen melonta- ja virkistyskalastus alue.	
Kehittämisperiaate:	Alueelle rakennetaan ulkoilu- ja veneilyreittejä reittisuunnitelmien mukaan. Metsätaloudessa otetaan ulkoilu huomioon.	

Merkintä:	se 8301	Kunta: PELKOSENNIEMI, SALLA, SAVUKOSKI
Päiväys:	19.2.2003	
Alueen nimi:	VUOTOKSEN ALUE	
Sijainti ja kuvaus:	Alue on Pelkosenniemen, Sallan ja Savukosken kunnissa käsittäen suunnitellun mutta KHO:n hylkäämän Vuotoksen säännöstelyaltaan alueen.	
Varausperuste:	Alueen käyttöön kohdistuu ristiriitaisia tavoitteita, eikä käyttöä voitu ratkaista vielä tämän kaavan yhteydessä.	
Kehittämisperiaate:	Alueen käyttövaihtoehtoja selvitetään, ja maakuntakaavaa täydennetään selvitysten perusteella.	

Liite 2: MAAKUNTAKAAVAN TOTEUTTAMINEN		
MAANKÄYTTÖLUOKKA Maankäyttöluokkaan liittyvä määräys Alueiden määrittely	TOTEUTTAMISEN VÄLINEET yksityiskohtaisempi suunnittelu, viranomaistoiminta	TOTEUTTAJAT
bk Barentsin käytävä Barentsin käytävää kehitetään kansainvälisenä liikennekäytävänä, jonka maankäytön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen, liikenteen ja matkailun palveluihin sekä liikenneympäristön laatuun. Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon korkealuokkaisen maantien, rautatien sekä energia- ja tietoliikennejohtojen tilavaraukset ja rajoitukset ympäröivälle maankäytölle	yleiskaavoitus, asemakaavoitus tiesuunnittelu, ratasuunnittelu lentokäytävän suunnittelu energiajohtojen ja -putkien suunnittelu tietoliikenneverkon suunnittelu liikenteen ja matkailun palvelujen kehittäminen ympäristön laadun parantaminen käytävän kehittämistä palvelevien hankkeiden rahoittaminen	kunnat Tiehallinto, Ratahallintokeskus Ilmailulaitos energiayhtiöt tietoverkkoyhtiöt yritykset kunnat, Lapin ympäristökeskus Lapin liitto, Lapin TE-keskus
mk Maaseudun kehittämisen kohdealue Aluetta tulisi kehittää maaseudun kulttuuriympäristöön ja monielinkeinoihin tukeutuvana asumisen ja vapaa-ajan vyöhykkeenä.	yleiskaavoitus + toiminnallinen kehittämissuunnittelu ranta-asemakaavoitus kulttuuriympäristön kohentaminen ja hoito liikenneturvallisuuden ja tieympäristön parantaminen maaseutuelinkeinojen kehittäminen	kunta kunta, maanomistajat kunta, ympäristökeskus, kyläyhdistykset tiepiiri kunnat, TE-keskus
mv Matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistysalueen kehittämisen kohdealue Aluetta tulisi kehittää matkailukeskusten, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisena kokonaisuutena	matkailuyhteistyön ja verkottumisen suunnittelu yleiskaavoitus, asemakaavoitus reittien suunnittelu ja toteuttaminen liikenneväylien parantaminen ympäristön kohentaminen ja hoito	Itä-Lapin kuntayhtymä, matkailuyritykset kunnat kunnat, Metsähallitus tiepiiri kunta, ympäristökeskus, Tiehallinto, matkailuyritykset
A Taajamatoimintojen alue. Nykyiset kuntakeskukset	yleiskaavoitus, asemakaavoitus keskustojen toiminnalliset ja taajamakuvalliset suunnitelmat	kunta kunta
C Keskustatoimintojen alue. Kemijärven ja Sallan keskustat	toiminnalliset ja taajamakuvalliset suunnitelmat yleiskaavoitus, asemakaavoitus	kunta kunta
at Keskuskylä. Kunnanosien keskeiset kylät	kuten mk-vyöhykkeet	kuten mk-vyöhykkeet
T Teollisuus- ja varastoalue. Kemijärven Sellun alue		
V Virkistysalue. Korouoma, Pöyliövaara-Pitkävaara ja Kivitunturi	käyttösuunnitelma	kunta, Metsähallitus
RM Matkailupalveluiden alue Pyhä-Luoston, Sallatunturin, Suomun ja Kirintövaaran matkailukeskukset	toiminnalliset ja taajamakuvalliset suunnitelmat yleiskaavoitus, asemakaavoitus	kunta, yritykset kunta
E Erityisalue. Sallan raja-asema		
EN Energiahuollon alue. Nykyiset vesivoimalat		
z Sähkolinja	rakentamissuunnitelma	energiayhtiö
EJ Jätteenkäsittelyalue. Nykyiset kaatopaikat	jäteaseman rakentamis- ja käyttösuunnitelma	kunta
EO Maa-ainesten ottoalue. Nykyiset turpeenottoaikat		
EK Kaivosalue. Sokli, Akanvaara ja Lampivaara	kaivossuunnitelma YVA yleiskaava	kaivosyhtiö kaivosyhtiö kunta

MAANKÄYTTÖLUOKKA	TOTEUTTAMISEN VÄLINEET	TOTEUTTAJAT
	yksityiskohtaisempi suunnittelu, viranomaistoiminta	
ek1 Todennäköinen mineraalivarantoalue Posion eteläosassa, Hautajärven itäpuolella, Kelloselän länsipuolella, Maltion luonnonpuiston ja Tuntsan erämaan välissä, Savukosken ja Akanvaaran välissä, Soklin ympärillä	malminetsintä, tutkimus	GTK, kaivosyhtiöt
EP Puolustusvoimien alue. Rovajärven ampuma-alue	käyttösuunnitelma	Puolustusvoimat, kunnat
S, SL, Se Suojelualue, luonnonsuojelualue, erämaa-alue	hoito- ja käyttösuunnitelma	Metsähallitus
SM Muinaismuistoalue	suunniteltaessa alueen käyttöä neuvottelu Museoviraston kanssa ennen kajoamista lupamenettely	alueelle tulevan hankkeen suunnittelija ja Museovirasto ympäristökeskus
SR Rakennussuojelualue. Suvannon kylä, yksittäisiä rakennuskohteita		
ma Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue Lapin kulttuuriohjelman mukaiset kohteet	kulttuuriympäristöohjelma yleiskaava kulttuuriympäristön kohentaminen ja hoito metsätaloussuunnittelu	kunta kunta kunta, ympäristökeskus, kyläyhdistys metsänhoitoyhdistys, Lapin metsäkeskus
pv Vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue		
ge Arvokas harjualue Harjunsuojeluohjelman alueet		
M Maa- ja metsätalousvaltainen alue. Pääosa maakuntakaava-alueesta	metsätaloussuunnittelu	metsänhoitoyhdistys, metsäkeskus, Metsähallitus
MU Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta Matkailukeskusten ympäristöt sekä Kairijoen, Kemijoen, Värriöjoen, Nuortijoen, Naruskajoen ja Oulankajoen varret	metsätaloussuunnittelu reittisuunnittelu	metsänhoitoyhdistys, metsäkeskus, Metsähallitus kunta, Metsähallitus
LL Lentoliikenteen alue. Ketolan lentokenttä	Ketolan kentän parantamisen ja laajentamisen tarveselvitys ja yleissuunnittelu Pyhä-Luoston kentän tarveselvitys ja yleissuunnittelu	kunta, Ilmailulaitos Lapin liitto, kunnat, Ilmailulaitos
Maantieliikenne kt:n vaihtoehtoinen linjaus välillä Kalliosalmi-Kemijärvi kantatien 82 muuttaminen valtatieksi maantien 950 muuttaminen kantatieksi uudet yhdystiet	yleissuunnitelmat, tiesuunnitelmat	Tiehallinto
Rautatieliikenne Nykyinen päärata ja sivyrata	parantamissuunnitelma	Ratahallintokeskus
Moottorikelkkailureitit	reittisuunnitelmat ja -toimitukset	kunnat, Metsähallitus
Ulkoilureitit	reittisuunnitelmat ja -toimitukset	kunnat, metsähallitus
se Selvitysalue	selvitys alueen käytöstä maakuntakaavan muutos	Lapin liitto, kunnat, ympäristökeskus Lapin liitto
Erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettujen alueiden raja Rajan pohjoispuoleisella alueella olevaa valtion maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Valtion maan luovuttaminen tai vuokraaminen saa tapahtua vain sillä ehdolla, että maanomistajalla tai vuokramiehellä ei ole oikeutta saada korvausta porojen aiheuttamasta vahingosta. (Poronhoitolain 2.2 §:n mukaan)	yleiskaava, asemakaava, ranta-asemakaava metsätaloussuunnittelu suojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelmat kaupunkikirjat, vuokrasopimukset	kunta, Metsähallitus Metsähallitus Metsähallitus Metsähallitus

MAAKUNTAKAAVAMÄÄRÄYKSET	TOTEUTTAMISEN VÄLINEET	TOTEUTTAJAT
	yksityiskohtaisempi suunnittelu, viranomaistoiminta	
Meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenetelyissä on otettava huomioon valtioneuvoston päätös melutasojen ohjeistoista.	yleiskaava, asemakaava, ranta-asemakaava rakennusluvut	kunta, maanomistaja kunta
Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon arvokkaat luonnonympäristöt, arvokkaat maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt sekä kiinnitettävä erityistä huomiota rakennetun ympäristön laatuun.	yleiskaava, asemakaava, ranta-asemakaava	kunta, maanomistaja
Maisemallisesti herkillä alueilla kuten vaara- ja tunturialueilla, jokien ja järvien rannoilla sekä pääteiden, matkailukeskusten, retkeilyreittien ja taajamien läheisissä metsissä metsänkäsittelytoimenpiteet on suunniteltava huolellisesti ottaen huomioon maiseman ominaispiirteet ja pyrittävä välttämään suuria muutoksia.	yleiskaava, asemakaava, ranta-asemakaava metsätaloussuunnittelu	kunta, maanomistaja metsänhoitoyhdistys, metsäkeskus
Ranta-alueilla vapaan ranta-alueen osuus taajamatoimintojen alueiden (A) ulkopuolella tulee olla vähintään puolet rantaviivasta.	yleiskaava, asemakaava, ranta-asemakaava rakennusluvut	kunta, maanomistaja kunta
Ranta-alueilla on turvattava rannan suuntainen kulkuyhteys.	yleiskaava, asemakaava, ranta-asemakaava	kunta, maanomistaja
Tulvauhka-alueet on osoitettava yleis- ja asemakaavoissa joko alueina tai rakentamisrajoituksina. Rakennuspaikkoja ei saa suunnitella sijoitettavaksi tulvauhka-alueille.	yleiskaava, asemakaava, ranta-asemakaava rakennuslupa	kunta, maanomistaja kunta
Porotalouden sekä muiden luontaiselinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava. Metsätaloutta, turvetuotantoa, matkailutoimintoja ja lomamatkailusta suunniteltaessa on otettava huomioon porotaloudelle tärkeät alueet. Suunniteltaessa valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa.	yleiskaava, asemakaava, ranta-asemakaava metsätaloussuunnittelu turpeenottosuunnitelma suojelun alueiden hoito- ja käyttösuunnitelmat	kunta, maanomistaja metsänhoitoyhdistys, metsäkeskus, Metsähallitus yhtiöt Metsähallitus
Suojelu-(S), luonnonsuojelu-(SL) ja erämaa-alueiden (Se) hoito- ja käyttösuunnitelmista on pyydettävä lausunto alueen kunnilta, Lapin liitolta, Lapin ympäristökeskukselta, Paliskuntain yhdistykseltä, alueen paliskunnilta ja yhteisöiltä, joiden toimialaan suunnitelma liittyy, sekä tarvittaessa Lapin tiepiiriltä.	hoito- ja käyttösuunnitelma	Metsähallitus
Malmietsintä ja siihen liittyvät toimenpiteet alueella on turvattava. Suojelualueelta löytyvien kaivoskivennäisten hyödyntäminen ei saa vaarantaa merkittävästi suojeluarvoja.		
Rakennuksia ei tule suunnitella sijoitettavaksi maisemallisesti aroille paikoille kuten kapeisiin niemenkärkiin ja kannaksille sekä rantamaisemaa hallitsevien kumpareiden huipulle.	yleiskaava, asemakaava, ranta-asemakaava rakennuslupa	kunta, maanomistaja kunta
Hyville, yhtenäisille tai maisemallisesti tärkeille pelloille ei tule suunnitella sijoitettavaksi muuta kuin maa- ja metsätalouteen liittyvää rakentamista, ellei niitä ole yksityiskohtaisemmassa kaavassa rakentamiseen sopivaksi osoitettu.	yleiskaava, asemakaava, ranta-asemakaava rakennuslupa	kunta, maanomistaja kunta
Maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus on voimassa virkistys- tai suojelun alueeksi taikka liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetuilla alueilla (V, LL, EN, EJ, S, SL, SM, SR, Se, vt, kt, st, yt, tv, rataverkko, sähkölinja). Rajoitus laajennetaan koskemaan puolustusvoimien alueita (EP) ja vedenhankintaan soveltuvia pohjavesialueita.	rakennuslupa, poikkeamislupa korvaus tai lunastus	kunta aluetta tarvitseva
Suunniteltaessa sellaisen alueen käyttöä, jolla on kiinteä muinaisjäännös, on neuvoteltava Museoviraston kanssa. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty. Lupaa haetaan ympäristökeskukselta, jonka on kuultava asiassa Museovirastoa.	suunniteltaessa alueen käyttöä neuvottelu Museoviraston kanssa ennen kajoamista lupamenettely	alueelle tulevan hankkeen suunnittelija ja Museovirasto ympäristökeskus

ITÄ-LAPIN SEUTUKUNNAN KAAVOITUSTILANNE 31.5.2001**K E M I J Ä R V I****Seutukaavat**

- 320001** Lapin seutukaavan 1. osa (hyväksytty 14.10.1978 ja 17.11.1978, vahvistettu 28.11.1980, KHO:n päätös 20.10.1983. Seutukaavamerkintöjen muutos, hyväksytty 12.10.1990, vahvistettu 3.3.1992).
- 320002** Lapin seutukaavan 2. osa (hyväksytty 29.4.1983, vahvistettu 16.1.1986).
- 320003** Lapin seutukaavan 3. osa (hyväksytty 5.6.1987, vahvistettu 19.10.1989, KHO:n päätös 9.4.1990).
- 320004** Lapin seutukaavan 4. osa (hyväksytty 14.6.1990, vahvistettu 3.3.1992, KHO:n päätös 13.11.1992).

Yleiskaavat

- 320011** Räisälä-Suomu-Tonkopuro osayleiskaava (hyväksytty 28.10.1974, 22.3.1993)
- 320012** Isokylä-Soppela osayleiskaava (hyväksytty 24.6.1980)
- 320013** Tohmon osayleiskaava (hyväksytty 18.3.1982)
- 320014** Vuostimo-Tapionniemi osayleiskaava (hyväksytty 29.5.1986)
- 320015** Halosenrannan osayleiskaava (hyväksytty 26.2.1987)
- 320016** Pyhätunturin osayleiskaava (hyväksytty 22.3.1993)
- 320017** Hanhiniemen osayleiskaava (hyväksytty 12.11.1992)
- 320018** Ollilanniemen osayleiskaava (hyväksytty 1.9.1993)
- 320019** Vietteri-Lehtola-Askanperä-Käsmänperä osayleiskaava (hyväksytty 24.1.1995, vahvistettu 18.11.1996)
- 320020** Lantungin osayleiskaava (hyväksytty 14.11.1997, vahvistettu 6.11.1998)

Asemakaavat

- 320101** Kemijärven keskustan asemakaava-alueet
- 320102** Pyhätunturin asemakaava
- 320103** Suomun asemakaava

Ranta-asemakaavat

- 320201** Vuostimojärven ranta-asemakaava (U55/20.1.89)
- 320202** Särkijärven ranta-asemakaava (kaupungin valtuusto vahvistanut 16.8.90)
- 320203** Vuostimojoen ranta-asemakaava (U19/9.1.92)
- 320204** Vilmajärven ranta-asemakaava (kaupungin valtuusto vahvistanut 23.6.92)
- 320205** Särkijärvi-Jokilampi ranta-asemakaava (kaupungin valtuusto vahvistanut 16.9.92)
- 320206** Kalkonniemen ranta-asemakaava (kaupungin valtuusto vahvistanut 16.9.92)
- 320207** Ämmänniemen ranta-asemakaava (kaupungin valtuusto vahvistanut 24.3.94)

- 320208 Pyhänmaan ranta-asemakaava (Y665/6.10.94)
 320209 Kokkovaaran-Kälkäjänvaaran ranta-asemakaava (kaupungin valtuusto vahvistanut 9.11.95)

PELKOSENNIEMI

Seutukaavat

- 583001 Lapin seutukaavan 1. osa (hyväksytty 14.10.1978 ja 17.11.1978, vahvistettu 28.11.1980, KHO:n päätös 20.10.1983. Seutukaavamerkintöjen muutos, hyväksytty 12.10.1990, vahvistettu 3.3.1992).
 583002 Lapin seutukaavan 2. osa (hyväksytty 29.4.1983, vahvistettu 16.1.1986).
 583003 Lapin seutukaavan 3. osa (hyväksytty 5.6.1987, vahvistettu 19.10.1989, KHO:n päätös 9.4.1990).
 583004 Lapin seutukaavan 4. osa (hyväksytty 14.6.1990, vahvistettu 3.3.1992, KHO:n päätös 13.11.1992).

Yleiskaavat

- 583011 Pyhjärven osayleiskaava (hyväksytty 7.7.1981)
 583012 Pelkosenniemen kk pohjoisosan osayleiskaava (hyväksytty 17.12.1985)
 583013 Pyhätunturin osayleiskaava (hyväksytty 18.6.1990, vahvistettu 5.6.1991)
 583014 Pyhätunturin osayleiskaava (hyväksytty 9.10.1995)

Asemakaavat

- 583101 Pelkosenniemen kk asemakaava
 583102 Pyhjärven asemakaava
 583103 Pyhjärven osa-alue 1

Ranta-asemakaavat

- 583201 Pyhjärven ranta-asemakaava (U719/22.4.76, U2209/19.9.80, U433/15.2.82, U688/16.3.82, U2849/12.11.84, U2365/30.10.85, U842/25.7.86, U843/25.7.86, U844/25.7.86, U153/23.2.87, U299/22.3.89, U943/31.7.89, U1191/13.10.89, U318/25.4.90, U960/8.11.90, U169/11.3.91, U274/29.4.91, U678/15.12.92, Y602/25.8.94, 3.7.97)
 583204 Kotakkojärven ranta-asemakaava (U278/30.4.91)
 583205 Pelkosen ranta-asemakaava (U115/24.2.92)
 583206 Pyhjärvi, Soutajan ranta-asemakaava (U184/3.4.92, U612/10.12.93)
 583207 Lavakallion ranta-asemakaava (U330/9.6.92)

P O S I O

Seutukaavat

- 614001 Lapin seutukaavan 1. osa (hyväksytty 14.10.1978 ja 17.11.1978, vahvistettu 28.11.1980, KHO:n päätös 20.10.1983. Seutukaavamerkintöjen muutos, hyväksytty 12.10.1990, vahvistettu 3.3.1992).
- 614002 Lapin seutukaavan 2. osa (hyväksytty 29.4.1983, vahvistettu 16.1.1986).
- 614003 Lapin seutukaavan 3. osa (hyväksytty 5.6.1987, vahvistettu 19.10.1989, KHO:n päätös 9.4.1990).
- 614004 Lapin seutukaavan 4. osa (hyväksytty 14.6.1990, vahvistettu 3.3.1992, KHO:n päätös 13.11.1992).

Yleiskaavat

Ei hyväksytyjä yleiskaavoja

Asemakaavat

- 614101 Aholan asemakaava-alueet

Ranta-asemakaavat

- 614201 Nurmelan ranta-asemakaava (U384/23.5.86)
- 614202 Näлкämösaaren ranta-asemakaava (U712/7.6.88)
- 614203 Siirtolan ranta-asemakaava (U1177/12.9.88)
- 614204 Kaikkosen ranta-asemakaava (U1225/4.10.88)
- 614205 Alakirin ranta-asemakaava (U1275/17.11.89, U327/8.6.92, U73/5.2.93)
- 614206 Miekkaasaaren ranta-asemakaava (U170/11.3.91)
- 614207 Kirintövaaran ranta-asemakaava (U3/7.1.92)
- 614208 Vienansaaren ranta-asemakaava (U116/27.2.92)
- 614209 Kivelän ranta-asemakaava (U152/18.3.93)
- 614210 Putikan ranta-asemakaava (U64/2.2.93)
- 614211 Kiurusenniemen ranta-asemakaava (Y645/26.9.94)
- 614212 Vasikkaselän ranta-asemakaava (Y679/10.10.94)
- 614213 Aittoperän, Porosaaren ranta-asemakaava (Y871/28.12.94)
- 614214 Riisijoen ranta-asemakaava (2.5.95)
- 614215 Visaselän ranta-asemakaava (12.5.95)
- 614216 Kirintöjärven pohjoisrannan ranta-asemakaava (9.6.95)
- 614217 Juurikkalahti- Pajari ranta-asemakaava (8.7.97)
- 614218 Kynsijärvi Säaskiniemen ranta-asemakaava (9.7.97)
- 614219 Porosaarennokan ranta-asemakaava (11.7.97)
- 614220 Kuoringin ranta-asemakaava (20.8.97)
- 614221 Kirinnön ranta-asemakaava (10.9.97)
- Ahvenniemi (Ylä-Suolijärvi / Peräposio)
- Apajaranta (Kirintöjärvi / Ylikitka)
- Karjankangas- Väärälampi (Ylä-Suolijärvi ja Väärälampi / Häme)
- Kettusaari (Kitka-järvi / Posio)

Lososenniemi- Kantosalmi (Ylä-Suolijärvi / Häme)
 Mäntyjärvi- Salmijärvi (Mänty- ja Salmijärvi / Mäntyjärvi)
 Salmeniemi (Oivanjärvi / Häme)
 Seimisaari (Ylä-Suolijärvi / Aittoperä)

S A L L A

Seutukaavat

- 732001 Lapin seutukaavan 1. osa (hyväksytty 14.10.1978 ja 17.11.1978, vahvistettu 28.11.1980, KHO:n päätös 20.10.1983. Seutukaavamerkintöjen muutos, hyväksytty 12.10.1990, vahvistettu 3.3.1992).
- 732002 Lapin seutukaavan 2. osa (hyväksytty 29.4.1983, vahvistettu 16.1.1986).
- 732003 Lapin seutukaavan 3. osa (hyväksytty 5.6.1987, vahvistettu 19.10.1989, KHO:n päätös 9.4.1990).
- 732004 Lapin seutukaavan 4. osa (hyväksytty 14.6.1990, vahvistettu 3.3.1992, KHO:n päätös 13.11.1992).

Yleiskaavat

- 732012 Kallunkijärven osayleiskaava (hyväksytty 12.6.1984)
- 732013 Sallatunturin osayleiskaava (hyväksytty 15.6.1992, vahvistettu 24.6.1993)
- 732014 Kelloselän osayleiskaava (hyväksytty 3.10.1996, vahvistettu 25.2.1997)

Asemakaavat

- 732101 Sallan kk asemakaava
- 732102 Sallatunturin asemakaava

Ranta-asemakaavat

- 732201 Hangasjärven ranta-asemakaava (U54/10.1.77)
- 732202 Pyhäjärven ranta-asemakaava (U1515/19.6.80)
- 732203 Sallatunturin (Hangasoja) ranta-asemakaava (U1296/24.5.83, U73/4.2.88)
- 732204 Kallunkijärven ranta-asemakaava (U574/1.6.87)
- 732205 Kallunkijärven ranta-asemakaava, alue I (U325/23.3.89)
- 732206 Kallunkijärven ranta-asemakaava, alueet III-IV (U357/7.4.89, U173/27.2.90)
- 732207 Iivananlahden-Majavalammen ranta-asemakaava (U1193/13.10.89)
- 732208 Leusjärven ranta-asemakaava (U468/29.5.90)
- 732209 Kallunkijärven ranta-asemakaava, alue VII (U556/28.6.90, U496/18.7.91)
- 732210 Leusjärven ranta-asemakaava, alue 2 (U715/28.10.91)
- 732211 Savina- ja Kieskijoen ranta-asemakaava (U228/14.5.92, U451/20.9.93)
- 732212 Kallunkijärven ranta-asemakaava (U337/1.7.92, U313/16.6.93)
- 732213 Iivananlahden ranta-asemakaava (U270/1.6.93)

- 732214 Rintelän ranta-asemakaava (U561/5.11.93)
- 732215 Naruskajärven ranta-asemakaava (Y330/2.5.94)
- 732216 Kallunkijärven ranta-asemakaava, alue II (15.11.96)

S A V U K O S K I

Seutukaavat

- 742001 Lapin seutukaavan 1. osa (hyväksytty 14.10.1978 ja 17.11.1978, vahvistettu 28.11.1980, KHO:n päätös 20.10.1983. Seutukaavamerkintöjen muutos, hyväksytty 12.10.1990, vahvistettu 3.3.1992).
- 742002 Lapin seutukaavan 2. osa (hyväksytty 29.4.1983, vahvistettu 16.1.1986).
- 742003 Lapin seutukaavan 3. osa (hyväksytty 5.6.1987, vahvistettu 19.10.1989, KHO:n päätös 9.4.1990).
- 742004 Lapin seutukaavan 4. osa (hyväksytty 14.6.1990, vahvistettu 3.3.1992, KHO:n päätös 13.11.1992).

Yleiskaavat

- 742011 Savukosken yleiskaava (hyväksytty 27.5.1982)
- 742012 Soklin osayleiskaava (hyväksytty 15.11.1989)

Asemakaavat

- 742101 Savukosken kk asemakaava

Ranta-asemakaavat

- 742201 Kaltiolammin-Suvannon ranta-asemakaava (U431/15.2.82)
- 742202 Koskenniskan, Luiron ranta-asemakaava (U863/20.7.87)
- 742203 Kairijokisuu-Leukuhmara ranta-asemakaava (19.1.96)

VALTIONEUVOSTON PÄÄTÖS MELUTASON OHJEARVOISTA 29.10.1992/993

Valtioneuvosto on 3 päivänä huhtikuuta 1987 annetun meluntorjuntalain (382/87) 9 §:n nojalla ympäristöministeriön esittelystä päättänyt:

1 § Sovellettamisala

Päätöstä sovelletaan meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyissä.

Päätös ei koske ampuma- ja moottoriurheiluratojen aiheuttamaa melua.

Päätöstä ei myöskään sovelleta teollisuus-, katu- ja liikennealueilla eikä melusuoja-alueiksi tarkoitetuilla alueilla.

2 § Ohjearvot ulkona

Asumiseen käytettävillä alueilla, virkistysalueilla taajamissa ja taajamien välittömässä läheisyydessä sekä hoito- tai oppilaitoksia palvelevilla alueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää ulkona melun A-painotetun ekvivalenttitason (L_{Aeq}) päiväohjearvoa (klo 7-22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22-7) 50 dB. Uusilla alueilla on melutason yöohjearvo kuitenkin 45 dB. Oppilaitoksia palvelevilla alueilla ei kuitenkaan sovelleta yöohjearvoja.

Loma-asumiseen käytettävillä alueilla, leirintäalueilla, taajamien ulkopuolella olevilla virkistysalueilla ja luonnonsuojelualueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää päiväohjearvoa 45 dB eikä yöohjearvoa 40 dB. Loma asumiseen käytettävillä alueilla taajamassa voidaan kuitenkin soveltaa 1 momentissa mainittuja ohjearvoja. Yöohjearvoa ei sovelleta sellaisilla luonnonsuojelualueilla, joita ei yleisesti käytetä oleskeluun tai luonnon havainnointiin yöllä.

3 § Ohjearvot sisällä

Asuin-, potilas- ja majoitushuoneissa on ohjeena, että ulkoa kantautuvasta melusta aiheutuva melutaso sisällä alittaa melun A-painotetun ekvivalenttitason (L_{Aeq}) päiväohjearvon (klo 7-22) 35 dB ja yöohjearvon (klo 22-7) 30 dB.

Opetus- ja kokoontumistiloissa sovelletaan ainoastaan melutason päiväohjearvoa 35 dB sekä liike- ja toimistohuoneissa päiväohjearvoa 45 dB.

4 § Mittaus- tai laskentatuloksen korjaaminen

Jos melu on luonteeltaan iskumaista tai kapeakaistaista, mittaus- tai laskentatulokseen lisätään 5 dB ennen sen vertaamista edellä 2 tai 3 §:ssä mainittuun ohjearvoon.

5 § Ympäristöministeriön ohjeet

Ympäristöministeriö antaa tarkemmat ohjeet melutasojen mittaus- ja laskentamenetelmistä sekä tämän päätöksen täytäntöönpanosta.

6 § Voimaantulo

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993.

MUUNNETUN RANTAVIIVAN LASKEMINEN

Muunnettu rantaviiva mitataan 1:20 000 kartalta yleispiirteisesti rantaviivan mukaisesti, seuraavat poikkeukset huomioiden;

Alle 50 m leveiden niemien, kannaksien tai saarien rantoja ei lasketa lainkaan.
Kerroin on 0.

50 - 100 m leveiden niemien, kannaksien tai saarien rannoista lasketaan vain toinen.
Kerroin on 0,5.

100 - 150 m leveiden niemien, kannaksien tai saarien rannoista lasketaan kolme neljäsosaa.
Kerroin on 0,75.

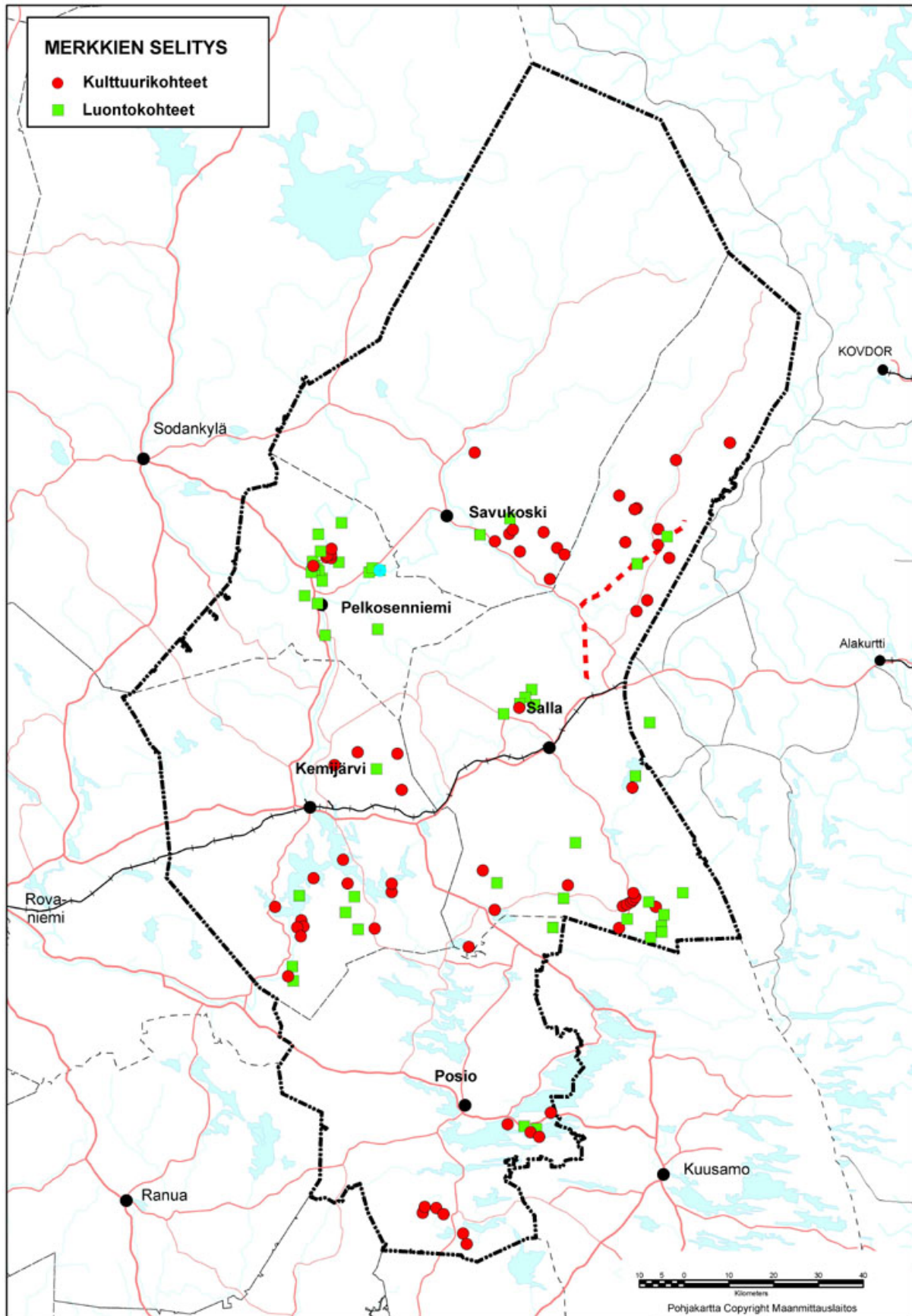
Alle 100 leveiden lahtien ja salmien rannoista lasketaan yksi neljäsosa.
Kerroin on 0,25.

100 - 200 m leveiden lahtien ja salmien rannoista lasketaan puolet.
Kerroin on 0,5.

200- 300 m leveiden lahtien ja salmien rannoista lasketaan kolme neljäsosaa.
Kerroin on 0,75.

KYLÄTOIMIKUNTIEN ESITTÄMÄT KOHTEET

Kuuskun kylätoimikunta

- Kuoskun kylä, perinnemaisema kylä
- Pyhäjokisuun miekat, vanhimmat löydetty rautaesineet, liittyy vanhaan kulkureittiin
- Illisvaaran vasotuskodat
- Sitkiölammen muinaismuistopaikka
- Hihnavaasotuspaikka, Lohelaisen vasotuspaikka hihnavaasotusajalta
- Pyhäkuru, kaunis luonnonmaisema
- Kyläseljän lappalaisten talvikyläpaikka
- Tenniöjoki, vanha kulkureitti
- Marjavaaran sodanaikaiset ”vartioasemat”
- Ulmojanvaara sodanaikaiset korsurakennelmat

Hyväniemen kyläseura

- Ruumisaari, hautapaikat
- Myllysaari, vanha mylly
- Kellosalmen uittokanava
- Aittosaaren kalkinpolttopaikka
- Noidankivet
- Vasikkavaara, hautapaikat
- Kitka
- posti + talvitie

Etelä-Sallan kehittämissyhdystys ry

- Aholanvaaran hiidenkirnut (Suomen suurimmat)
- Salpalinja, kulkee useassa osassa
- Kivelän talot
- Karhujärven myllyn rauniot
- Hautajärvellä useita sodan aikaisia muistomerkkejä ja tapahtumapaikkoja, joista saa lisätietoa mm. Hautajärven kyläyhdistykseltä
- Sallan jääjärvi
- soidensuojelualue
- vanhojen metsien suojelualue, Ritakorkia-Pää-Älly
- Suomujärven seita
- kelkkareitti Rukalta yhdistyy viitostien suuntaisesti Suomu-Salla reittiin. Poikittaisreitti Hautajärvi-Karhujärvi
- vaellusreitti UKK-reitiltä Hiidenkirnuille
- Oulankajoen hyödyntäminen joko luonnonsuojelu tai kalastusmatkailun kohteena

Juujärven kyläyhdistys

- Juuvaara, vanha juhannuksen viettopaikka tanssilavoineen
- Kotalahti, uiton aikaisia rakenteita vielä jäljellä
- rantojen raivaus ja siivous, jokimaisemat näkyviin

Luiron kyläseura ry

- Tenkkelilampi
- Joutsenrimmit, tärkeä lintupaikka
- Suenvaaran-aavan koivuletot
- Kaira-aavan lammet, lintulampia
- Verkko-ojan mylly, mylly lahonnut, mutta tarinoita vielä muistissa
- vanha postitien Kairalaan
- Luironvaaran tanssilava
- Luironvaara ent. nimi Suksimaa, tärkeä ulkoilu- ja virkistysalue
- kolttien / lappalaisten hautuunmaa, tutkimaton

Hautajärven kyläyhdistys ry

- Oulangan kansallispuisto
- Karhukierros vaellusreitti
- Oulangan kanjoni
- Rupakivi
- Vasaojan perinneyhtiö
- Hautajärven luontotupa
- JR 12, sotapolku, muistomerkki
- Hautajärven 1. asukas, muistomerkki
- partisaanimuistomerkki Kiviaavalla
- kultaruukki, malminetsintää, Niitselysjärven itäpäässä ja Savinajoki varressa
- salpalinja
- juoksuhaudat, Koutajokivarressa, Kellariharjussa lentokoneen palasia
- Halivaara, hieno maisemapaikka
- vanhat jakokunnan soran- ja savennottopaikat, kalmisto, uunikallio
- rajaseutukirkko
- Hautajärvi- Karhujärvi tie (peruskunnostus)
- UKK-reitti luontotuvalta pohjoiseen

Sirniön kyläseura ry

- Sirniö kylä
- kirkkopolku eli riiuupolku Taivalkosken Huovisesta Sirniöön
- Sirniön kylähistoriaa koottu kirjalliseen muotoon 1989-91

Vallovaaran kyläyhdistys ry

- Vallovaaran lava
- Vallovaara
- Poroaapa
- Käsmänlatvat, kalastusmahdollisuudet
- Jaurujärvi, kalastusmahdollisuudet

Anetjärven kyläyhdistys ry

- Tuomijoen mylly, toimintakuntoinen vanha mylly
- Evakkopolku
- Lammaskivi, tanssipiikki
- Anetjärven kansantalo

Luusuan kyläseura ry

- Neitiharju, metsänvartijan torppi ja Neitilän talo
- perinnetie, muisto entisen ajan pioneerihengestä
- kylämuseo
- Muuskonkankaan koulu, 1920-30-luvulta säilynyt koulu
- Puromyllyt, Soinanjoki, Neitioja, Kapustajoki, Liekojoki, Vähäjoki, Lautajoki, Koppelo-ojan mylly
- Tuulaniemen aittarakennukset
- laivareitti Luusuasta Kemijärvelle
- Luusuan tie, erityisesti maantiepenkat ”silla”, käsipelin rakennettu
- kyläalueella maisemallisesti arvokkaita kohteita

Onkamon kylätoimikunta

- Onkamon kylä, ikivanhaa asuinalueita

- kylän läpi kulkeva harjumaisema mm. paljon sodanaikaisia rakennelmia
- nimiin liittyvät tarinat
- Onkamojärvi, kymmenine saarineen ja rajavyöhykkeineen

Kostamon kylätoimikunta ja nuorisoseura

- Potaskan muistomerkki, isovihan aikainen kyläläisten piilopaikka
- Wilhelmin sauna, jatkosodan aikainen evakkopaikka
- Erkkusen kämppä, sodanaikainen vankisavotta
- Kummunjärven kämppä, entinen Nuolivaaran pääpirtti
- Junnikka, näköalapaikka

Ryti-Lehtolan kyläseura

- Askantunturi, virkistysalue
- Ottavaara, vanhojen metsien suojelualue
- Jatulinsaari, rautakautinen kesäasuinpaikka
- Pyhäköngäs-Pyhänulkki, palvontapaikka
- Pirttiniemen, Hiipanniemen ja Ämmännimen rantautumispaikka veneilijöille
- Haukivaaran ja Palomaan poroerotuspaikka

Kairalan Kyläseura ry

- Kylän harjut; Kukkuravaara, Ylivaara, Tallavaara ja Kokonvaara
- Hyötylän hauta
- Kotiniemi
- Raiskan niittysarat
- Raiskan hiekkaranta
- Kotiaavan niittysarat
- Yliniemi
- Perttunen
- Manolaiassaari
- Luironniemi
- Vaittaus
- Tuormusjärvi
- Tuormusojat
- Kairanaapa
- Kilpiaapa

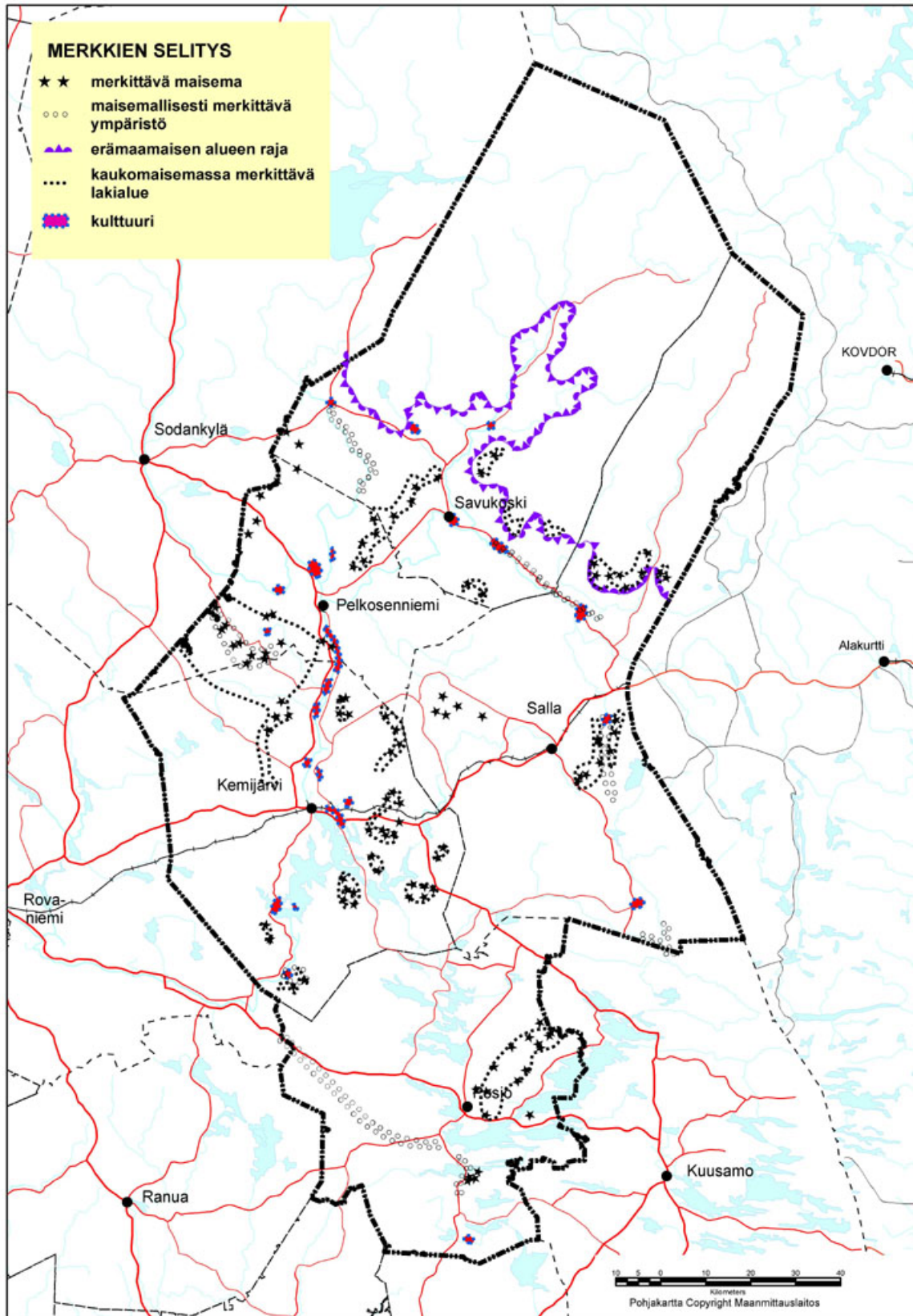
Naruska-Pulkkaviita Kyläseura

- Sodan aikainen bunkkeri
- Suoltijoen pirtti
- Suoltijoen tammet ja Naruskan tammi
- Sulahaaran kämppä
- Sarasaaren poroaita ja kämppä
- Uiton vastuu
- Tavilammen kämppä
- Tossukämpän rauniot
- Korjalaisten heinäniityt, ladot, polut, ym.
- Saukko-ojan raakkuesiintymä
- Vaarinkehuman kämppä Sorsatunturilla
- Karhutunturi
- Pölökkylän tie
- Kellontie

Pelkosenniemen Luonnonsuojeluyhdistys Ry

- Pelkoseniemen ja Kairalan peltoaukeat
- Mairisaari
- Vasaniemi (Kairala)
- Kemijokivarren niityt Keminsaarten yläpuolelle (Sukkamutkassa, Perälässä, Kaikurannassa ja Serrikoskella)
- Vuotosjokivarren luonnon niityt

MAISEMASIELVITYKSEN KOHTEET

	Vuosi	KOKO MAA	LAPPI		KEMI-TORNIO % Laps- ta	TORNION- LAAKSO		ITÄ-LAPPI % Laps- ta	POHJOIS- LAPPI		ROVA- SEUTU	TUNTURI- LAPPI		
			% Suor- meistä	% Laps- ta		% Laps- ta	% Laps- ta		% Laps- ta	% Laps- ta				
15-64 v % -osuuDET	1993	67,0	67,1	66,9	64,2	66,9	68,5	67,4	67,9		67,4	67,3	66,1	
	2003	66,8	66,1	66,0	61,4	64,2	67,6	67,3	65,7		67,1	61,2	57,6	
	2010 **	66,2	65,4	64,9	60,7	62,0	58,3	61,2	57,6		61,2	57,6	52,8	
	2020**	61,0	58,2	57,7	51,2	52,3	52,0	57,5	52,8		57,5	52,8	52,8	
	2030**	58,2	54,0	54,2	45,6	46,8	52,0	57,5	52,8		57,5	52,8	52,8	
	1993	13,9	12,1	12,6	15,7	14,0	10,2	10,6	10,6	12,1		10,6	12,1	12,1
	2003	15,6	16,5	16,2	22,9	22,0	15,6	13,9	13,9	17,4		13,9	17,4	17,4
	2010 **	17,4	19,2	18,5	26,9	27,0	19,6	16,0	16,0	20,7		16,0	20,7	20,7
	2020**	22,8	26,7	25,8	36,9	37,1	29,7	21,9	21,9	29,4		21,9	29,4	29,4
	2030**	26,1	31,2	29,8	42,6	42,6	36,5	28,2	28,2	34,5		28,2	34,5	34,5
naiset % -osuuDET	1993	2 607 716	100 911	3 319 7	5 872	12 904	9 581	31 388	31,1	7 869	31 388	31,1	7 869	7,8
	2003	2 668 839	93 085	3 078 0	4 921	10 325	8 544	31 658	34,0	6 877	31 658	34,0	6 877	7,4
	2010 **	2 702 896	88 741	2 945 6	4 293	9 016	8 198	31 251	35,2	6 527	31 251	35,2	6 527	7,4
	2020**	2 745 935	85 014	2 817 7	3 785	7 969	7 920	30 858	36,3	6 305	30 858	36,3	6 305	7,4
	2030**	2 760 484	82 244	2 720 7	3 461	7 233	7 750	30 467	37,0	6 126	30 467	37,0	6 126	7,4
	1993	51,4	49,7	50,1	48,7	48,4	48,0	50,8	48,5		50,8	48,7	48,5	48,5
	2003	51,1	49,8	49,9	48,7	48,0	47,7	51,2	48,5		51,2	48,7	48,5	48,5
	2010 **	50,9	49,9	49,7	48,2	47,8	48,2	51,4	48,7		51,4	48,7	48,7	48,7
	2020**	50,7	49,9	49,4	48,1	47,7	48,7	51,6	49,4		51,6	49,4	49,4	49,4
	2030**	50,7	50,0	49,3	49,0	47,5	49,2	51,7	49,8		51,7	49,8	49,8	49,8
Syntyneet	1993	64 826	2 592	852	32,9	113	251	9,7	292	11,3	882	34,0	202	7,8
	1994	65 231	2 545	800	31,4	129	267	10,5	275	10,8	898	35,3	176	6,9
	1995	63 067	2 317	702	30,3	122	223	9,6	260	11,2	829	35,8	181	7,8
	1996	60 723	2 309	771	33,4	115	247	10,7	214	9,3	828	35,9	134	5,8
	1997	59 329	2 210	739	33,4	100	214	9,7	210	9,5	804	36,4	143	6,5
	1998	57 108	2 172	705	32,5	89	186	8,6	229	10,5	817	37,6	146	6,7
	1999	57 574	1 984	688	34,7	82	173	8,7	206	10,4	716	36,1	119	6,0
	2000	56 742	1 999	704	35,2	71	166	8,3	180	9,0	760	38,0	118	5,9
	2001	56 189	1 800	629	34,9	70	161	8,9	171	9,5	688	37,1	101	5,6
	2002	55 555	1 756	633	36,0	70	136	7,7	136	7,7	676	38,5	105	6,0
2003	56 630	1 774	651	36,7	59	133	7,5	133	7,5	668	37,7	130	7,3	
2010 **	55 025	1 734	611	35,2	56	116	6,7	152	8,8	706	40,7	93	5,4	
2020**	54 368	1 621	571	35,2	49	105	6,5	138	8,5	673	41,5	85	5,2	
2030**	50 206	1 434	507	35,4	41	92	6,4	120	8,4	601	41,9	73	5,1	
Luonnollinen väestönlisäys = syntyneet - kuolleet	1993	13 838	764	282	-8	-65	136	387	32		387	32	32	
	1994	17 231	749	213	-12	-19	76	489	22		489	22	22	
	1995	13 787	492	70	-5	-65	95	354	43		354	43	43	
	1996	11 556	566	196	-16	-3	46	367	-24		367	-24	-24	
	1997	10 221	360	131	-27	-62	45	327	-54		327	-54	-54	
	1998	7 846	349	106	-25	-108	67	314	-5		314	-5	-5	

	Vuosi	KOKO MAA	LAPPI	KEMI-TORNI		TORNIIN- LAAKSO		ITÄ-LAPPI		POHJOIS- LAPPI		ROVA- NIEMIEN SEUTU		TUNTURI- LAPPI		
				% Suo- mesta	% Laps- ta	% Laps- ta	% Laps- ta	% Laps- ta	% Laps- ta	% Laps- ta	% Laps- ta	% Laps- ta				
KOKONAISNETTOMUUTTO (kuntien välisten nettomuutto + nettosirtoalustus)	1999	8 229	180	144	-57	-139	39	213	-20							
	2000	7 403	206	136	-69	-121	4	279	-33							
	2001	7 639	18	36	-56	-99	-2	203	-64							
	2002	6 137	-84	7	47	-119	-41	169	-53							
	2003	7 634	-32	57	-51	-113	-51	175	-49							
	2010 **	2 089	-282	-58	-82	-170	-40	136	-68							
	2020**	-2 315	-527	-121	-94	-196	-79	54	-91							
	2030**	-13 127	-872	-245	-101	-210	-123	-76	-117							
	1993	8390	-344	-173	-35	-183	-27	156	-82							
	1994	2 939	-1 343	-689	-177	-363	-70	64	-228							
	1995	3 265	-1 439	-480	-204	-337	-110	-54	-254							
	1996	2 707	-1472	-245	-174	-353	-309	-108	-282							
	1997	3 710	-1918	-673	-179	-459	-260	-140	-207							
1998	3 375	-2766	-800	-176	-642	-465	-461	-222								
1999	2 778	-2498	-791	-203	-549	-367	-330	-268								
2000	2 584	-2742	-692	-178	-536	-288	-806	-242								
2001	5 802	-2550	-664	-282	-572	-336	-618	-98								
2002	5 222	-1442	-576	-50	-316	-198	-287	-15								
2003	5 755	-830	-309	-7	-231	-154	-122	-7								
1993	1 770	2 04	201	244	2 24	1 93	1 91	2 17								
2002*	1 31	1,68	1,65	2,05	2,06	1,69	1,58	1,59								
TYÖVOIMA	1993	2 413 011	93 408	30 088	32,2	5 046	5,4	11 866	12,7	9 783	10,5	29 122	31,2	7 503	8,0	
	1994	2 408 607	92 189	29 962	32,5	4 739	5,1	11 692	12,7	9 636	10,5	28 871	31,5	7 289	7,9	
	1995	2 409 319	91 453	29 875	32,7	4 699	5,1	11 497	12,6	9 422	10,3	28 833	31,5	7 127	7,8	
	1996	2 425 002	91 222	29 868	32,7	4 566	5,0	11 291	12,4	9 388	10,3	29 071	31,9	7 038	7,7	
	1997	2 444 500	90 408	29 419	32,5	4 471	4,9	11 083	12,3	9 318	10,3	29 126	32,2	6 991	7,7	
	1998	2 506 821	90 648	29 534	32,6	4 489	4,9	10 751	11,9	9 269	10,2	29 711	32,8	6 914	7,6	
	1999	2 527 471	89 545	29 148	32,6	4 377	4,9	10 472	11,7	9 100	10,2	29 545	33,0	6 903	7,7	
	2000	2 546 661	88 049	28 729	32,6	4 257	4,8	10 182	11,6	8 983	10,1	29 244	33,2	6 744	7,7	
	2001	2 550 058	86 931	28 571	32,9	4 062	4,7	9 768	11,2	8 758	10,1	29 038	33,4	6 734	7,7	
	2002*	2 560 325	85 992	28 309	32,9	3 973	4,6	9 521	11,1	8 522	9,9	29 021	33,7	6 646	7,7	
			6,1	-7,9	-5,9	-21,3	-19,8	-12,9	-0,3	-11,4						
	muutos-% 1993-2002*															
	TYÖTTOMÄT	1993	535 290	26 600	8 111	30,5	1 609	6,0	3 653	13,7	2 912	10,9	7 922	29,8	2 393	9,0
1994		491 556	25 249	7 503	29,7	1 553	6,2	3 366	13,3	2 900	11,5	7 645	30,3	2 282	9,0	
1995		476 567	25 589	7 697	30,1	1 432	5,6	3 517	13,7	2 866	11,2	7 712	30,1	2 375	9,3	
1996		467 858	25 199	7 492	29,7	1 370	5,4	3 535	14,0	2 801	11,1	7 669	30,4	2 332	9,3	
1997		406 503	22 745	7 164	31,5	1 181	5,2	3 069	13,5	2 583	11,4	6 855	30,1	1 893	8,3	
1998		374 117	21 767	6 747	31,0	1 082	5,0	2 990	13,7	2 540	11,7	6 656	30,6	1 753	8,1	
1999		353 586	20 203	6 512	32,2	1 060	5,2	2 583	12,8	2 262	11,2	6 154	30,5	1 632	8,1	
2000		321 119	18 529	5 702	30,8	879	4,7	2 481	13,4	2 119	11,4	5 875	31,7	1 473	7,9	
2001		314 741	18 003	5 394	30,0	890	4,9	2 609	14,5	2 083	11,6	5 701	31,7	1 326	7,4	
2002		293 969	16 168	4 739	29,3	739	4,6	2 257	14,0	1 872	11,6	5 241	32,4	1 320	8,2	
2003		288 843	15 045	4 429	29,4	675	4,5	2 094	13,9	1 678	11,2	4 878	32,4	1 291	8,6	

TYÖTTÖMIEN %-OSUUS TYÖVOIMASTA	Vuosi	KOKO MAA	LAPPI	Suomen- maista	KEMI-TORNIO % Laps- la	TORNION- LAAKSO % Laps- la	ITÄ-LAPPI % Laps- la	POHJOIS- LAPPI % Laps- la	ROVA- NIEMEN % Laps- la	TUNTURI- LAPPI % Laps- la
	1993	22,2	28,5		27,0	31,9	30,8	28,8	27,2	31,9
	1994	20,4	27,4		25,0	32,8	28,8	30,1	26,5	31,3
	1995	19,8	28,0		25,8	30,5	30,6	30,4	26,7	33,3
	1996	19,3	27,6		25,1	30,0	31,3	29,8	26,4	33,1
	1997	16,6	25,2		24,4	26,4	27,7	27,7	23,5	27,1
	1998	14,9	24,0		22,8	24,2	27,8	27,4	22,4	25,4
	1999	14,0	22,6		22,3	24,2	24,7	24,9	20,8	23,6
	2000	12,6	21,0		19,8	20,6	24,4	23,8	20,1	21,8
	2001	12,3	20,7		18,9	21,9	26,7	23,8	19,6	19,7
	2002	11,5	18,8		16,7	18,6	23,7	22,0	18,1	19,9
	2003	11,3	17,5		15,6	17,0	22,0	19,7	16,8	19,4
	1993	55,2	49,1		49,6	45,2	46,1	49,8	50,9	46,4
	2002*	64,8	56,3		57,2	53,2	50,7	54,9	57,6	58,2
TYÖPAIKAT (alueella työskäytäväl)	1993	1 877 724	66 483	3,5	22 059	33,2	7 922	6 556	21 647	4 939
	1994	1 917 051	66 432	3,5	22 480	33,8	8 046	6 473	21 585	4 728
	1995	1 932 752	65 343	3,4	22 217	34,0	7 767	6 375	21 299	4 509
	1996	1 957 144	65 397	3,3	22 320	34,1	7 479	6 359	21 645	4 515
	1997	2 037 997	66 924	3,3	22 287	33,3	7 740	6 428	22 599	4 738
	1998	2 132 704	68 096	3,2	22 835	33,5	7 550	6 496	23 016	4 994
	1999	2 173 885	68 392	3,1	22 590	33,0	7 532	6 483	23 608	5 042
	2000	2 228 557	68 531	3,1	22 875	33,4	7 370	6 512	23 493	5 067
	2001	2 235 317	67 806	3,0	22 944	33,8	6 866	6 364	23 443	5 112
	2002*	2 258 004	69 213	3,1	23 547	34,0	6 837	6 497	23 945	5 279
		20,3	4,1		6,7	-7,5	-13,7	-0,9	10,6	6,9
TYÖPAIKAT TOIMI- ALOITTAIN	2002*	96 431	4 004	4,2	704	17,6	866	700	17,5	413
	2002*	581 733	14 812	2,5	8 286	55,9	1 382	649	3 437	504
		4 829	351	7,3	209	59,5	42	5	77	8
		427 639	9 593	2,2	6 202	64,7	1 044	293	1 618	193
		17 248	894	5,2	175	19,6	73	82	481	44
		132 017	3 974	3,0	1 700	42,8	223	269	1 261	259
		813 758	22 567	2,8	6 788	30,1	1 865	2 308	8 353	37,0
		723 425	26 108	3,6	7 336	28,1	2 478	2 598	10 735	41,1
		41 030	1 722	4,2	433	25,1	246	242	459	202
		4,3	5,8		3,0	11,6	12,7	10,8	4,0	7,8
		25,8	21,4		35,2	17,8	20,2	10,0	14,4	9,5
		0,2	0,5		0,9	0,3	0,6	0,1	0,3	0,2
		18,9	13,9		26,3	7,8	15,3	4,5	6,8	3,7
		0,8	1,3		0,7	1,3	1,1	1,3	2,0	0,8
		5,8	5,7		7,2	8,4	3,3	4,1	5,3	4,9
		36,0	32,6		28,8	28,8	27,3	35,5	34,9	44,1
		32,0	37,7		31,2	36,3	36,2	40,0	44,8	34,7
		1,8	2,5		1,8	4,5	3,6	3,7	1,9	3,8

AVOINLISÄYS - brutto perushintaan	Vuosi	KOKO MAA	LAPPI	% Suomen maista	KEMI-TORNI- Lappeen- lahti	TORUN- LAAKSO Lappeen- lahti	ITÄ-LAPPI Lappeen- lahti	POHJOIS- LAPPI Lappeen- lahti	ROVA-NIEMEN SEUTU Lappeen- lahti	TUNTURI- LAPPI Lappeen- lahti													
											1995	1997	1999	2002	1995	1997	1999	2002	1995	1997	1999	2002	1995
Yhteensä, milj. €		83 028	3 123	3,8	1 307	41,9	107	3,4	306	9,8	334	10,7	281	7,9	894	28,6	175	5,6					
2002*		121 544	3 559	2,9	1 467	41,2	120	3,4	332	9,3	281	7,9	1 144	32,1	894	28,6	175	5,6					
€ /asukas		16 265	15 471		19 892		9 263		11 727		16 572		14 314		18 495		14 994						
2002*		23 371	18 877		23 618		11 995		15 047		15 418		18 495		14 994		14 994						
YHTIYSTOIMINTA		216 622	8 593	4,0	2 737	31,9	602	7,0	1 024	11,9	930	10,8	2 387	27,8	1 596 561	24,3	255 745	4,3					
2002		253 443	9 015	3,6	2 738	30,4	529	5,9	925	10,3	984	10,9	2 823	31,3	1 596 561	24,3	255 745	4,3					
%-muutos	1993-2002	17,0	4,9		0,0		-12,1		-9,7		5,8		18,3		11,3		11,3						
Henkilöstön km		1 044 122	31 552	3,0	13 738	43,5	1 383	4,4	3 181	10,1	2 539	8,0	8 841	28,0	8 841	28,0	1 870	5,9					
2002		1 285 759	33 556	13,2	14 055	41,9	1 293	3,9	3 045	9,1	2 405	7,2	10 381	30,9	10 381	30,9	2 371	7,1					
%-muutos	1993-2002	23,1	6,4		2,4		-6,5		-4,3		-5,3		17,4		26,8		26,8						
Liiketoiminta, 1000 €		271 767 793	6 572 257	2,4	3 765 399	57,3	155 046	2,4	477 371	7,3	294 193	4,5	1 596 561	24,3	1 596 561	24,3	255 745	4,3					
2002		30 003	1 029	3,4	349	33,9	81	7,9	120	11,7	119	11,6	279	27,1	279	27,1	81	7,9					
2002		29 222	960	3,3	338	35,2	74	7,7	101	10,5	110	11,5	256	26,6	256	26,6	82	8,5					
Henkilöstön km		434 437	10 956	2,5	6 601	60,3	276	2,5	1 496	13,7	294	2,7	2 139	19,5	2 139	19,5	151	1,4					
2002		446 054	10 718	2,4	6 820	63,6	284	2,6	1 192	11,1	295	2,8	1 978	18,5	1 978	18,5	152	1,4					
Vierailijä, 1000 €		35 887 909	1 725 861	4,8			4 341	0,3			8 908	0,5	64 736	3,8									
2002		53 616 724	2 049 670	3,8			5 131	0,3			6 630	0,3	113 253	5,5									
Bruttoarvo, 1000 €		79 452 264	2 990 221	3,8	2 359 283	76,9	30 791	1,0	283 798	9,8	34 290	1,1	257 737	8,6	257 737	8,6	14 351	0,5					
2002		102 217 579	3 358 418	3,3	2 745 037	81,7	31 791	0,9	233 089	6,9	37 390	1,1	292 321	8,7	292 321	8,7	18 752	0,6					
Vierailijä %-osuus	1997	45,2	57,7		0,0		14,1		0,0		28,0		25,1		25,1		0,0						

LÄHTEET: Tilastokeskus ja Lapin TE-keskus / Työvoimasto

Huoltosuinde (elätussuinde) = kuinka monta työhön osallistunutta (työvoiman ulkopuolella olevaa ja työttömää) on yhä työllisiä kohti eli kuinka monta eläettävää on yhä eläkkeellä kohti

) ennakkotieto

*) Tilastokeskuksen muuttoliikkeen sisäisiä väestömuutosta vuodelta 2003

TYÖTTÖMÄT Vuodet 1993-2001 Työssäkäynnin tilaston mukaisesti ja v 2002 ja 2003 Lapin TE-keskus, Työvoimasto

ITÄ-LAPIN MAAKUNTAKAAVALUONNOKSESTA ESITETYT MIELIPIDEILMAISUT, LAUSUNNOT JA NIIHIN ANNETUT VASTINEET

Laatimisvaiheen kuuleminen 16.12.02-17.1.03

Kunnat

Muistutus/ lausunto	Lapin liiton hallituksen vastine
Sallan kunta Salla-Kuusamontien luokan nostamien kantatieksi on hyvin perusteltua. Sallan kunta viittaa kantatie 950:n luokituksen nostamiseksi Sallan kunnan liikenne- ja viestintäministeriölle 15.1.2003 tekemään esitykseen.	Ei muutosta. On jo maakuntakaavassa.
Barentsin käytävän tasoa tulee nostaa. Kunta on tehnyt aloitteita liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden parantamiseksi.	Kaavaa muutetaan. Kantatie muutetaan valtatieksi. Muuten käytävän tason nosto on jo huomioitu maakuntakaavassa. Määräystä täydennetään koskemaan myös kehittämisperiaatteita.
Keminniemen jälleenasutusalueen erityispiirteet on huomioitava erityisellä merkinnällä.	Kaavaa muutetaan. Lisätään <i>maaseudun kehittämisen kohdealue</i> -merkintä. Perusteluina alueen historia ja yhtenäinen rakennustapa.
Kuosku-Kotala maaseudun kehittämisvyöhykkeen rajausta esitetään laajentavaksi Kelloselkä-Aatsinki alueelle.	Kaavaa muutetaan. Laajennetaan maaseudun kehittämisen kohdealuetta. Perusteluna kylien jono, hyvät liikenneyhteydet, kulttuuriympäristö.
Salmijoen kanjoni ja Paikanselän muistomerkkialue esitetään liitettäväksi matkailun vetovoimavyöhykkeeseen.	Kaavaa muutetaan. Laajennetaan matkailun kehittämisvyöhykettä merkittäviin kohteisiin asti.
Poropuiston kohdalle tulee MU-alueen rajausta laajentaa matkailukeskuksen tarpeita vastaavaksi.	Ei muutosta. Huomioitu jo maakuntakaavassa.
Porotalouden osalta kunnanhallitus yhtyy paliskuntien poronhoitolain mukaiseen näkemykseen merkinnässä.	Kaavaa muutetaan. Kaavaan lisätään erityisesti poronhoitoon tarkoitettun alueen raja ja sitä koskeva määräys. Maa- ja metsätalousvaltaisen alueen merkinnän selitystä muutetaan. Yleismääräystä porotalouden huomioon ottamisesta muokataan.
Maisema-alueet tulee merkitä kaavakarttaan esimerkiksi katkoviivalla. Merkintä olisi informatiivinen, sitovaa määräystä ei tarvita.	Ei muutosta. Asia hoidetaan kaavamääräyksellä ja liitekartalla.
Vuotoksen aikaisemmin varattu alue tulee säilyttää toistaiseksi erityisalueena lopullisen käyttötarkoituksen ratkettua.	Kaavaa muutetaan. Vuotoksen alue pysyy selvitysalueena, mutta lisätään aluetta koskeva kaavamääräys, jolla turvataan alueen luontoarvojen säilyminen kunnes alueen lopullinen käyttötarkoitus ratkeaa.
Sallatunturin matkailualue tulee sisällyttää Lapin matkailustrategian mukaisesti kehitettävien Lapin matkailukeskusten verkostoon.	Ei muutosta. Sallatunturin matkailukeskusalue osoitettu kaavassa matkailupalveluiden alueena ja aluekuvausten tavoitteena on kehittää aluetta kansainväliseksi matkailukeskukseksi.
Etelä-Sallan alue (Hautajärvi-Hirvasvaara-Aholanvaara-Karhujärvi) tulee liittää kehittävään matkailukäytävään ja maaseutualueeseen, koska alueen matkailuelinkeino on kehittynyt myönteisesti ja alueella on vireillä lukuisia kehittämissankkeita.	Kaavaa muutetaan. Hautajärvi-Aholanvaara-Hirvasvaara-alueelle lisätään maaseudun kehittämisen kohdealue. Karhujärvi liittyy Posion vastaavaan vyöhykkeeseen.
Vallovaaran kylän ja Pyhätunturin moottorikelkkareitistön osalta Sallan kunta viittaa Vallovaaran kyläyhdistyksen 12.1.2003 antamaan lausuntoon reitistön kehittämiseksi.	Kaavaa muutetaan. Sallan ja Pyhän välille merkitään yhteistarve, ja selostuksessa kerrotaan sen reittivaihtoehdoista. Linjaus ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa.
Naruskan kylän merkitsemistä keskuskyläksi tulee harkita.	Ei muutosta. Naruska on pieni kylä vailla pal-

	veluja ja sen ympäristössä on hyvin vähän asutusta.
Sodankylän kunta Lisättävä Lokka-Mäntypäätien yhdystievaraus Savukoskelle.	Kaavaa muutetaan. Vaihtoehtoinen matkailureitti erämaisen alueen halki sekä yhteys Savukosken pohjoisosista Lokan kautta vt 4:lle.
Rovaniemen maalaiskunta Liikenteellisesti erittäin merkittävää Barentsin käytävää kulkeva tieyhteys Rovaniemeltä Sallaan tulee muuttaa Itä-Lapin maakunta-kaavassa valtatieasoisiksi ja samalla käynnistää toimenpiteet vastaavan muutoksen tekemiseksi Lapin maakuntakaavaan.	Kaavaa muutetaan. Tie muutetaan valtatieksi. Tie on osa valtakunnallisesti tärkeää liikennekäytävää Norjan, Ruotsin, Suomen ja Venäjän välillä. Tie kuuluu jo nyt Tiehallinnon erityisen tärkeisiin päätteihin. Rovaniemen maakuntakaavaa tarkistetaan myöhemmin.
Mikäli Vuotos-hanke vielä tulee vireille, maakuntakaava ei saisi olla esteenä sen rakentamiselle.	Kaavaa muutetaan. Vuotoksen alue pysyy selvitysalueena, mutta lisätään aluetta koskeva kaavamääräys, jolla turvataan alueen luontoarvojen säilyminen kunnes alueen lopullinen käyttötarkoitus ratkeaa.
Savukosken kunta Kivitunturin alueen suojelutasoa nostettava merkitsemällä alue virkistysalueeksi (V)	Kaavaa muutetaan. Kivitunturin alue (MU 6007) muutetaan virkistysalueeksi.
Esitetään poistettavaksi kokonaan mv-merkinä, koska matkailun vetovoima-alueet ja matkailun ja virkistykseen kehittämisen kohde-alueet ovat hyvin vaikeita esittää ja rajata tällä tavalla ja toisaalta lähes koko kunnan alue on luonto- ja erämatkailun kehittämisaluetta.	Kaavaa muutetaan. mv-alueesta poistetaan pohjoisosan erämaiset alueet. Selostukseen lisätään kuvausta mv-alueen ulkopuolisten alueiden matkailukäytöstä. Kemijokivarsi Savukosken alapuolella ja Tennijokivarsi pidetään mv-alueena osana tärkeää matkailukeskusten ja maaseudun yhteistoimintavyöhykettä.
Esitetään poistettavaksi tarpeettomana maaseudun kehittämisen kohdealue (mk) Kuoskun-Nousun kohdalla.	Ei muutosta. Alueella on voimakas maa- ja porotalous, matkailuyrityksiä sekä hyvät kehittämisen edellytykset. Alue on osa Sallan puolelle jatkuvaa ylikunnallista vyöhykettä.
M- ja MU-merkinnät; selostukseen tekstikorjaukset, että merkinnällä tarkoitetaan pääasiassa maa-, metsä- ja porotalouden harjoittamiseen osoitettuja alueita.	Kaavaa muutetaan. Kaavaan lisätään erityisesti poronhoitoon tarkoitettun alueen raja ja sitä koskeva määräys. Maa- ja metsätalousvaltaisen alueen merkinnän selitystä muutetaan. Yleismääräystä porotalouden huomioon ottamisesta muokataan.
Esitetään lisättäväksi MU 6008 -alue käsittämään koko Kemijoen Kitisen suusta Pelkosenniementä kunnan pohjoisosaan. Myös Värriöjoki samalla merkinnällä. Jokia ja jokimaisemia kehitetään kalastusmatkailun kohteina.	Kaavaa muutetaan. Laajennetaan MU 6008 -aluetta esitetyllä tavalla. MU-alueiksi merkitään myös Sallan Naruskajoen ja Oulankajoen varret.
Kaavaselostuksen tekstiosaan edistettävänä asiana lohen palautus Kemijoen latvavesille saakka, koska ne ovat aikoinaan olleet parasta lohen poikastuottoaluetta.	Selostusta täydennetään. Lisätään teksti: ”Jos lohen palauttaminen Ounasjokeen onnistuu, voidaan työtä jatkaa Kemijoen latvoille saakka.”
Aluekuvaukseen sivulle 19 lisättävä Maltion luonnonpuiston kehittämisperiaatteena retkeilyreitit huomioiminen puiston tulevassa käyttösuunnitelmassa.	Aluekuvausta täydennetään. Kehittämisperiaatteisiin lisätään ko. kohta.
Lisättävä olemassa oleva moottorikelkkailureitti Rannimmainen Sotatunturi-Niekka-Majava – välille.	Kaavaa muutetaan. Lisätään ko. reitti.
Selostuksen sivulla 14 mainittava myös Nuorttijoien retkeilyreitti.	Selostusta täydennetään. Lisätään ko. maininta.
Aluekuvaus SL 4268 UK-kansallispuisto (s.18) pitää korjata. Aluetta ei ole suunniteltu käytettäväksi puolustusvoimien harjoitus- ja ampumatoimintaan eikä siellä ole sotilaallisia rakennuksia.	Aluekuvausta korjataan. Aluekuvauksesta poistetaan ko. maininta.
Merkittävä seututieksi (st) Hihnavaara-Martti –väli, koska tie jatkuu samantasoisena päällystettynä tienä Marttiin saakka.	Ei muutosta. Tie ei yhdistä kuntakeskuksia.
Merkittävä lisäksi yhdystie yt-merkinällä 1) Martti (Värriöjokivarsi)-Naruskajärvi, 2) Ruuvaaja-Lokka, 3) Savukoski kk-Ahvonselkä ja 4) Värriö-Seitajärvi- tieosuudet	Kaavaa muutetaan. Lisätään yt- merkintä kohdille 1-3. Värriö-Seitajärvi on paikallinen, ei maakuntakaavassa osoitettava yhdystie, merki-

	tään museotieksi.
Tanhua on Savukosken länsiosan kylä.	Aluekuvausta korjataan.
Kemihaara on Savukosken pohjoisosassa oleva paikka, jossa Kemi-joki jakautuu kolmeen haaraan (ent. Kemihaaran rajavartioasema), ei Pelkosenniemeltä Savukoskelle jatkuvan Kemijoen kohta.	Selostusta korjataan.
Kuusikko-ojan pirtti: pitää olla Kuusikko-ojan kämpppä.	Selostusta korjataan.
<u>Kemijärven kaupunki</u> Rovajärven ampumakenttäalue (EP 2900) ulottuu luonnoksessa Rovaniemi-Kemijärvi-kantatien eteläpuolelle. Aluekuvauksessa alue on varattu puolustusvoimien harjoitusalueeksi. Harjoitustoiminta tapahtuu kokonaisuudessa kantatien pohjoispuolella eikä puolustusvoimilla ole majoitusalueitakaan eteläpuolella. Puolustusvoimat kehittää aluetta siten, että ajoneuvoliikenne olisi tulevaisuudessa kokonaisuudessaan poissa kantatieltä. Aluevaraus haittaa eteläpuolisten alueiden kehittämistä matkailun ja lomarakentamisen osalta. Em. perusteilla varaus on poistettava maantien eteläpuolisilta alueilta.	Kaavaa muutetaan. Alue rajataan nykyisen kantatien pohjoispuolelle. Perustelun Kemijärven kaupungin lausunnossa.
Rovajärven ampumakenttäaluetta tulee kehittää vastaamaan kansainvälistä harjoitusaluetta. Em. kehittämistoimenpide omalta osaltaan tukee turvakeskushankkeen toteutumista.	Aluekuvausta täydennetään. Kehittämisperiaatteisiin lisätään ”Aluetta kehitetään Puolustusvoimien pääampuma-alueena.”
Moottorikelkkareitti Mäntyvaara-Kursu-Salla sekä Kursu-Vuostimo: Moottorikelkkareittien tulisi olla yhteyksiä matkailukeskuksesta toiseen sekä kuntakeskuksiin ja keskuskyliin, jolloin parhaiten edistettäisiin matkailullisia tavoitteita. Reittiyhteyksillä eri keskusten välille parannettaisiin keskusten toimintaedellytyksiä sekä ohjelmajärjestämistä. Maakuntakaavassa olevaa reittiä välillä Kursu-Vuostimo ehdotetaan muutettavaksi kulkemaan Keminniemen kylien (Pahkakumpu-Ahvonselkä) kautta Vuostimoon ja edelleen Pyhä-Luosto matkailualueelle. Muutoksella reitti palvelisi paremmin alueen matkailullisia tarpeita sekä Ahvonselän keskuskylää.	Kaavaa muutetaan. Sallan ja Pyhän välille merkitään yhteystarve, ja selostuksessa kerrotaan sen reittivaihtoehdoista. Linjaus ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa.
Voimasiirtovaraus Isokero-Varrio-Leväranta-Tapionniemi: Linjavaraus olisi vastoin suunnittelumääräystä arvokkaiden maisema-alueiden huomioon ottamisesta maankäytön suunnittelussa. Varausta tulee siirtää siten, ettei se kulje haitallisesti em. kylien alueella.	Ei muutosta. Varauksella turvataan Kemijärven sähkönsaanti 110 kV jännitteellä muutakin kautta kuin Permantokoskelta. Tarkemman suunnittelun yhteydessä linjauksen sijaintia voidaan tarkistaa, maakuntakaavassa esitetään lähinnä yhteystarve olemassa olevien suunnitelmien perusteella.
Voimasiirtolinja Isokero-Hirvasvaara-Kallionranta-Jumiskon voimalaitos: Varaus sijoittuu maisemallisesti aroille korkeiden vaarojen alueille (mm. Hirvasvaara ja Kauhavaara Kemijoen vesistön rannalle) sekä ylittää Kemijärven vesistöalueen erittäin leveällä kohdalla (Kauhavaara-Kallioranta). Linjaus on siten vastoin suunnittelumääräystä maiseman huomioon ottamisesta maankäytön suunnittelussa. Linjauksen sijaintia tulisi muuttaa sopivimmille alueille, esim. Hirvasvaara-Kälkäjänperä-Ritaniemi-Matkajärvi.	Ei muutosta. Varauksella turvataan Kemijärven sähkönsaanti 110 kV jännitteellä muutakin kautta kuin Permantokoskelta. Tarkemman suunnittelun yhteydessä linjauksen sijaintia voidaan tarkistaa, maakuntakaavassa esitetään lähinnä yhteystarve olemassa olevien suunnitelmien perusteella.
Maakuntakaavassa yleisenä tienä ei ole esitetty yhteyttä Joutsijärveltä-Käsmänperän kautta Räisälän osille eikä Kemijärven keskustasta Kelloniemeen. Samoin yleisenä tienä ei ole esitetty myöskään yhteyttä mm. Raajärveltä Juujärvelle ja Misiin, eikä Karsimus-Reinikanperä-Raajärventie olevaa yhteyttä. Myös kaikki muut alempiluokkaiset nykyisin eri kylissä kulkevat ja kyliä yhdistävät yleiset tiet on jätetty merkitsemättä kaavaan. Maakuntakaavan tulee lisätä vähintään yhdystienä kaikki nykyisin valtion ylläpitämät yleiset tiet, jotta ne säilyisivät ajokuntoisina väylinä myös tulevaisuudessa.	Selostusta täydennetään. Maakuntakaavaan merkitään yhdystienä keskuskylä yhdistäviä ja kunnasta toiseen kulkevia tärkeimpiä teitä, jotka ovat seututietä alempia. Merkinnän puuttuminen paikallistien kohdalta ei merkitse sen lakauttamista yleisenä tienä. Tämä lisätään selostukseen.
Barentsin käytävä on Kemijärveltä länteen päin Kemijärvi-Rovaniemi maantien pohjoispuolelta aina rautatien eteläpuolelle asti. Erittäin laaja alue voi aiheuttaa hankaluuksia maantien ja rautatien välisen erämaa-alueen käytössä. Käytävä tulisi rajata vain maantien ja rautatien lähialueet, kuten Kemijärveltä itäänkin päin on osoitettu.	Ei muutosta. Ei vaikeuta ko. erämaa-alueen käyttöä. Rajoitukset koskevat ainoastaan maantien ja rautatien lähialueita.
Vaikutusten arviointi: Virkestysalue(V): Korouoma ja Pöyliövaara-Pitkävaara. Arvioinnissa	Selostusta täydennetään Vaikutusten arviointitaulukossa huomioidaan

<p>on todettu, että ulkoilu aiheuttaa häiriötä. Alueet on selostuksen mukaan tarkoitettu säilyttää luonnonmukaisina alueina ja alueilla liikkuminen on jalkaisin tapahtuvaa, joten virkistystoiminnasta ei pitäisi aiheutua alueille häiriötä. Kulttuuriympäristön taikka maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue (ma): Varaus säilyttää luonnon monimuotoisuutta ja luonnonarvoja. Puolustusvoimien alue (EP): Rajoittaa taikka estää rakentamista sekä haittaa metsätaloutta.</p>	<p>esitetyt asiat.</p>
<p>Kuusamon kaupunki Salla ja Posio sekä laajemminkin Itä-Lappi on oleellinen osa aluekeskusyhteistyötä. Kaavassa tulisi enemmän arvioida vaikutuksia, joita ratkaisut aiheuttavat Koillis-Suomen aluekehitykseen ja sen tavoitteisiin.</p>	<p>Selostusta täydennetään. Arvioidaan mm. yhteisen matkailun ja virkistykseen kehittämisen kohdealueen, pääteiden tason nostamisen, maakuntarajan ylittävien reittien vaikutuksia.</p>
<p>Kuusamon rajanylityspaikka Korttesalmi muuttuneen lähivuotena kansainväliseksi rajanylityspaikaksi. Mitkä ovat uuden rajanylityspaikan vaikutukset lähinnä Kuusamon ja Sallan alueille? Pohjois-Suomen matkailun tulisi esiintyä yhtenä aluekokonaisuutena kansainvälisillä markkinoilla. Tämän vuoksi tulisi sekä Itä-Lapin että Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa esittää nykyistä konkreettisemmin keinoja, joilla autettaisiin ko. keskusten verkostoitumista. Mikä on Kuusamon lentokentän vaikutus keskuksiin, miten lentokenttää ja siihen liittyvää logistiikkaa tulisi kehittää? Liikennekysymyksiä tulisi tarkemmin tarkastella. Miten rautatieliikenne ja kumipyöräliikenne sekä niihin liittyvät terminaalitoiminnot Salla ja Kuusamon rajanylityspaikkojen osalta vaikuttavat koko Koillis-Suomen alueen liikennejärjestelyihin, henkilö- ja materiaalivirtoihin?</p>	<p>Selostusta täydennetään. Arvioidaan vaikutuksia ainakin kiertomatkailun uusiin mahdollisuuksiin ja Sallan raja-aseman liikennemäärään. Selostusta täydennetään. Maakuntakaavassa keskitytään kuitenkin aineellisten rakenteiden tarkasteluun. Toiminnallisessa tarkastelussa tukeudutaan Lapin matkailustrategiaan.</p>
<p>Maakuntakaavaehdotukset ovat keskenään ristiriitaiset Kitkan kehittämialueen osalta. Itä-Lapin kaavassa varataan alue monielinkeinoja varten (mk 8002) kun Pohjois-Pohjanmaan kaavassa on sama alue luonnon monikäyttöaluetta (painottuu luonto- ja virkistyskäyttöön). Koillis-Suomen aluekeskusohjelman kuntien yhteisenä tavoitteena on aloittaa vuoden 2003 aikana kuntien yhteinen strategisen yleiskaavan laatiminen. Maakuntakaavaehdotusten tulisi olla yhteneväisiä, jotta strategisen yleiskaavan laatiminen kitkattomasti olisi mahdollista.</p>	<p>Ei muutosta. Matkailun vetovoima-alue ottaa huomioon virkistystarpeet ja maaseudun kehittämisen kohdealue elinkeinojen ja asutuksen kehittämistarpeet. Maakuntakaavat pyritään saamaan yhteneväisiksi Lausunto annettu Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaehdotuksesta.</p>
<p>Ranuan kunta Ei huomautettavaa Itä-Lapin maakuntakaavasta.</p>	<p>Ei muutosta.</p>
<p>Taivalkosken kunta Lausunnossa on tarkasteltu Itä-Lapin kaavaluonnosta vain Pohjois-Pohjanmaan kaavaehdotuksen liittymäkohdalla Taivalkosken ja Posion kunnan rajan kohdalla. Pohjois-Pohjanmaan kaavaehdotuksessa Syöteen matkailun vetovoima-alue/ matkailun ja virkistykseen kehittämisen kohdealue (mv) ei jatku Posion kunnan alueella, vaikka esimerkiksi Syöteen kansallispuisto jatkuu Posion kunnan puolelle.</p>	<p>Kaavaa tarkistetaan niin, että mv-vyöhykkeen rajat kohtaavat maakunnan rajalla.</p>
<p>Taivalkoskella olevat kelkkareitit eivät jatku kaavaehdotuksen mukaan Posion kunnan puolella. Laajemmin katsottuna Itä-Lapin maakuntakaavan ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan aluevaraukset ja reitistöt eivät näytä jatkuvan luontevasti viereisille kaava-alueille.</p>	<p>Kaavaa tarkistetaan niin, että reitit kohtaavat rajalla.</p>
<p>Pelkosenniemen kunta Kaavaselostuksen suunnittelumääräys: ”Ranta-alueilla vapaan ranta-alueen osuus taajamatoimintojen alueiden ulkopuolella tulisi olla vähintään puolet muunnetusta rantaviivasta.” Pelkosenniemen, Sodankylän ja Kemijärven kuntien alueella sijoitettavaan Pyhä-Luosto matkailualueen yleiskaavoituksessa otetaan erityisesti kantaa vesistöjen rantojen loma-asumiseen nykyisen lainsäädännön pohjalta. Kunnanhallitus esittää muutettavaksi edellä mainitun kaavamääräyksen seuraavasti: <i>Ranta-alueilla vapaan ranta-alueen osuus taajamatoimintojen ja matkailupalveluiden alueiden ulkopuolella tulisi olla vähintään puo-</i></p>	<p>Ei muutosta. Matkailukeskuksen alueella rannan ulkopuolelta tulevia rannan käyttäjiä on erityisen paljon, joten vapaan rannan tarve korostuu tavanomaisiin loma-asuntoalueisiin verrattuna.</p>

<i>let muunnetusta rantaviivasta.</i>	
Kaavaan tulee merkitä korjaus Lampivaaran Ametistikaivoksen alueelle, joka on määritelty kaivospiiriksi ja oikeuden päätöksellä jaettu suojelualueen ulkopuolelle.	Kaavaa tarkistetaan. Ametistikaivos merkitään kohdemerkinnällä.
Selvitysalue varauma poistetaan ja muutetaan metsätalousmaaksi.	Kaavaa muutetaan. Vuotoksen alue pysyy selvitysalueena, mutta lisätään aluetta koskeva kaavamääräys, jolla turvataan alueen luontoarvojen säilyminen kunnes alueen lopullinen käyttötarkoitus ratkeaa.
<u>Kemijärven kaupunki, tekninen lautakunta</u> Itä-Lapin maakuntakaavaan on sisällytettävä seuraavat asiat - nykyinen tiestö säilytetään yleisenä tienä - tarkistetaan, että potentiaaliset turvealueet ovat mukana - Joutsijärven lentokenttävaraus	Ei muutoksia. Vain paikallista merkitystä omaavia paikallisteitä ei merkitä yhdystienä kaavaan. Tavoite niiden säilyttämisestä yleisenä tienä voidaan lisätä selostukseen. Potentiaalisista turvealueista ei ole riittävästi tietoa niiden merkitsemiseksi kaavaan. Pienlentokenttiä ei merkitä maakuntakaavaan, ja vain Ketolan kentällä on edellytyksiä kehittyä suuremmaksi.
<u>Posion kunta</u> Kaavaluonnoksessa esitetyt kelkkareitit Posion eteläosissa eivät kohtaa vastaavia reittejä, jotka ollaan merkitty Pohjois-Pohjanmaan liiton valmistelemaan maakuntakaavaan Taivalkosken kunnan alueella.	Kaavaa tarkistetaan niin, että reitit kohtaavat rajalla.
Kitkan järvialueen maankäyttöä koskevat merkinnät eroavat Posion kunnan ja Kuusamon kaupungin alueella toisistaan. Posion kunta kehottaa Lapin liittoa Itä-Lapin maakuntakaavan jatkovalmistelussa yhdenmukaistamaan ko. alueiden kaavamerkinnät yhdessä Pohjois-Pohjanmaan liiton kanssa.	Ei muutosta. Matkailun vetovoima-alue ottaa huomioon virkistystarpeet ja maaseudun kehittämisen kohdealue elinkeinojen ja asutuksen kehittämistarpeet.

Muut viranomaiset

Muistutus/ lausunto	Lapin liiton hallituksen vastine
<u>Ilmailulaitos, Helsinki</u> Kaava-alueella ei ole Ilmailulaitoksen pitämiä lentoasemia. Ilmailulaitoksella ei ole kaavaan huomauttamista.	Ei muutosta.
<u>Metsäkeskus Lappi, Rovaniemi</u> Maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla tulee käyttää M-merkintää, koska porotalous tulee riittävästi otetuksi huomioon toimittaessa nykyisten metsänhoitosuosituksen mukaan. Lisäksi Metsähallituksella on hallinnassaan olevia valtionmaita koskeva porotalouteen liittyvä ohjeistonsa. M1-merkinnän käyttöönotto todennäköisesti vaikeuttaisi metsätalouden harjoittamista alueiden käyttöä koskevien keskenään ristiriidassa olevien vaatimusten kasvaessa. Tämä ei myöskään edistäisi kaavan ja alueen elinkeinotoiminnan kehittämistä.	Kaavaa muutetaan. Kaavaan lisätään erityisesti poronhoitoon tarkoitettun alueen raja ja sitä koskeva määräys. Maa- ja metsätalousvaltaisen alueen merkinnän selitystä muutetaan. Yleismääräystä porotalouden huomioon ottamisesta muokataan.
<u>Lapin lääninhallitus, Rovaniemi</u> Kokonaisuutena maakuntakaavaluonnos on hyvä selvitys, johon liikennehallintoyksiköllä ei ole lisättävää.	Ei muutosta.
<u>Lapin rajavartioston esikunta, Rovaniemi</u> Lapin rajavartiostolla ei ole huomautettavaa.	Ei muutosta.
<u>Geologian tutkimuskeskus, Rovaniemi</u> Geologian tutkimuskeskus katsoo Itä-Lapin maakuntakaavaluonnoksen ja siihen liittyvän kaavaselostuksen kokonaisuutena tarjoavan	Ei muutosta.

<p>hyvän perustan maakuntakaava-alueen kehittämiseksi kestäväällä tavalla sen luontaisten edellytysten mukaisesti.</p>	
<p>Lapin maakuntamuseo, Rovaniemi Suojelumääräyksiin on sisällytetty muinaismuistolain (295/1963) pykälien 1,3,8,11 sisältöä mukaileva tekstiosuus. Myös tähän tulisi huomioida, että Museovirasto, Lapin maakuntamuseo ja Lapin liitto ovat laatineet kaikista maakuntakaavan alueelta tunnetuista kiinteistä muinaisjäänöksistä erillisen luettelon/rekisterin, jonka kohteista on karttaan merkitty vain merkittävimmiksi arvioitavat.</p>	<p>Selostusta täydennetään. Lisätään ko. asia.</p>
<p>Kaavaselostuksen (s.57-59) muinaismuistolain 2§:n kohdassa 7 tulisi sanan pystytty tilalla olla ”pystytetty”. Muinaisjäänökset selostusosan kartoissa muutettava samaksi merkiksi. Rekisterin saatavuudesta ja siitä mihin rekisteriluetteloa on toimitettu ja toimitetaan, tulisi selostusosaan lisätä maininta. Kaavaselostuksen lähdeluetteloon lisättävä tieto mistä löytyvät alueen muinaisjäänöksiä koskevat suojeluluettelot/rekisteritiedot sekä eri viranomaistahojen yhteystiedot.</p>	<p>Selostusta täydennetään. Lisätään ko. asia.</p>
<p>Museovirasto, Helsinki Kaavaselostuksen kohdassa 5.4.21 (s.58) todetaan, että em. aineistoa säilytetään - myös sähköisessä muodossa – Lapin liitossa ja että aineisto on yleisessä käytössä. Lisätietoja on saatavissa myöskin maakuntamuseosta ja Museovirastosta. Tässä yhteydessä on kuitenkin paikallaan tuoda esiin mainittujen tahojen yhteystiedot ja myöskin lähteet, joista tiedot ovat peräisin.</p>	<p>Selostusta täydennetään. Lisätään yhteys- ja lähdetiedot.</p>
<p>Muinaisjäänösten suojelun ja paremman tiedonkulun kannalta olisi parasta, että nyt päivitetty tiedot julkaistaisiin painettuna esim. luettelon muodossa, jolloin tiedot muinaisjäänöksistä olisivat parhaiten mm. maankäytöstä päättävien viranomaisten käytössä.</p>	<p>Selvitys julkaistaan, kun saadaan maakuntamuseolta yleisteksti.</p>
<p>Kaavan selostusosan sivuilla 59 ja 62-66 olevissa kartoissa muinaisjäänösten pistemerkintä on toisaalla piste ja toisaalla kolmio. Merkintätapa tulee yhtenäistää. Lisäksi kohdassa 5.4.21 oleva tekstinosa ”tai suojeltavaksi tarkoitettuja” tulee poistaa. Muinaisjäänökset ovat kaikki automaattisesti lain suojaamia.</p>	<p>Selostusta ja merkinnän selitystä korjataan.</p>
<p>Muinaisjäänökset on merkitty suositusten mukaisesti kohdemerkinnällä kaavakarttaan. Kartalle on merkitty – niinikään suositusten mukaisesti - vain valtakunnallisesti tai seutukunnallisesti merkittävät kohteet. Tämä on kaavan mittakaavasta johtuva tekninen menettely, mutta saattaa olla harhaanjohtava. Siksi on paikallaan myös kartan kaavamääräykset -osassa tuoda kyllin selvästi esiin se, että kartalla on vain osa maakuntakaava-alueen muinaisjäänöksistä.</p>	<p>Kaavamerkinnän selitystä täydennetään.</p>
<p>Museovirasto katsoo, että tällä hetkellä käytettävissä olevat tiedot Itä-Lapin kulttuurihistoriallisesti merkittävistä kohteista eivät ole riittävät, jotta maakunnallisesti merkittävät kohteet maakuntakaavaa varten on mahdollista riittävin perustein valita. Maakuntakaavoitus olisi luonteva vaihe inventoinnin saattamiseen ajan tasalle sekä maakunnallisten kohteiden ja niitä koskevien perustietojen täydentämiseen. Museoviraston käsityksen mukaan tarkistusinventointi tulee käynnistää ja toteuttaa yhteistyössä Lapin maakuntamuseon kanssa.</p>	<p>Ei muutosta. Lapin ympäristökeskuksen selvitys ”Lapin kulttuuriympäristöohjelma” sisältää maakunnallisesti merkittävät kohteet ja maakuntakaavan kannalta riittävät selvitykset niistä. Maakuntakaavoituksen yhteydessä tehdyillä kierroksilla alueella ei ole löytynyt muita kohteita.</p>
<p>Maakuntakaavan selostuksen kohdassa 3.1 ”Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet” on syytä mainita, että valtioneuvoston periaatepäätöksessä valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista on yhtenä erityistavoitteena kulttuuriperinnön arvojen säilyminen. Päätöksen mukaan viranomaisten laatimat valtakunnalliset inventoinnit kuten Museoviraston ja ympäristöministeriön vuonna 1993 julkaisema tutkimus ”Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät ympäristöt” otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelun lähtökohdina. Maakuntakaavoituksessa on osoitettava valtakunnallisesti merkittävä maisema – ja kulttuuriperintöalueet ja –kohteet. Näillä alueilla on alueidenkäytön sovelluttava niiden historialliseen</p>	<p>Selostusta täydennetään. Kaavamääräys lisätään. Kaavassa ko. julkaisun kohteet on merkitty SR- tai ma-alueiksi tai kohteiksi. Lisätään kaavamääräys: <i>Alueen suunnittelussa on turvattava merkittävien ympäristöarvojen säilyminen.</i></p>

<p>kehitykseen.</p> <p>Yllämainittuun julkaisuun sisältyvät aluekohteet on nykyistä selvemmin osoitettava maakuntakaavassa. Niiden säilymistä tukeva kaavamääräys voi olla esim. seuraavankaltainen ”Alueen suunnittelussa ja rakentamisessa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattava alueen valtakunnallisesti merkittävien arvojen säilyminen.”</p> <p>Mikäli valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita kohteita ei esitetä maakuntakaavakartalla tunnistettavina, tulee liitekarttojen olla mittakaavaltaan ja esitystavaltaan sellaisia, että arvokkaiksi luokitellut kohteet on mahdollista yksilöidä, koska niiden on maankäyttö- ja rakennuslain 32§:n mukaisesti tarkoitus ohjata kuntakaavoitusta.</p>	
<p>Maakuntakaavassa on lisäksi aiheellista tarkastella nykyistä perusteellisemmin alueen kulttuuriympäristön erityisiä ominaispiirteitä ja temaattisia kerrostumia, toisin sanoen niitä vahvuuksia ja alueellisia piirteitä, joiden vaalimiseen juuri Itä-Lapissa tulee alueen maankäytön suunnittelussa kiinnittää erityistä huomiota.</p>	<p>Ei muutosta. Kulttuuriympäristöstä on kerrottu kunnittain kohdassa 2.5.2.</p>
<p><u>Merenkulkulaitos, Pohjanlahden merenkulkupiiri</u></p> <p>Ammatti- ja virkistyskalastuksen liittyvien nykyisten ja mahdollisten uusien satamien ja venealkamien aluevaraukset kaavaluonnoksesta puuttuvat. Samoin suuriin vesistöihin liittyvät venereitit ainakin Kemijärven ja Posion Yli-Kitkan järviltä puuttuvat kokonaan. Reittivaraukset tulisi kaavaan ehdottomasti merkitä, koska ne ovat matkailun, veneilyn ja kalastuksen kannalta tärkeimpiä merkittyjä vesireittejä. Kaavaselostuksen yhtenä osana on (s.49) alueen ”veneily- ja vesireitit” karttapiirros, mutta se on liian ylimalkainen ja pääosin vain jokireitistön kattava. Muu maastossa liikkuminen on kaavaehdotuksessa esitetty hyvin yksityiskohtaisesti.</p> <p>Pohjanlahden merenkulkupiiri katsoo, että lausuntopyyntöissä olevan Itä-Lapin maakuntakaavan tavoitteet ja alueidenkäytön periaatteet pääosin täyttävät yllämainittujen täydennysten jälkeen alueen virkistys- ja matkailu- ja vesiliikennetoimintojen nykytilan ja mahdollisuudet niiden kehittämiseen.</p>	<p>Selostusta täydennetään. Veneilyreitit esitetään liitekartassa ja kuntakaavoissa. Niitä ei ole järvillä myöskään Pohjois-Pohjanmaan kaavaehdotuksessa.</p>
<p><u>Metsähallitus</u></p> <p>2.5.1. Aluerakenteen pääpiirteet</p> <p>Aluerakenteiden pääpiirteissä tulee mainita myös Rovajärven ampuma-alue.</p>	<p>Selostusta täydennetään. Lisätään ko. asia.</p>
<p>5.3. Maakuntakaavamääräykset</p> <p><i>Suunnittelumääräykset:</i></p> <p><i>Kohta: Porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava. Metsätaloutta, turvetuotantoa, matkailutoimintoja ja loma-asutusta suunniteltaessa on otettava huomioon porotaloudelle tärkeät alueet. Merkittävien jäkälä-, loppo- ja vasonta-alueiden sekä poroerotuspaikkojen lähiympäristöjen metsänkäsittelysuunnitelmista valtion mailla on pidettävä yhteyttä alueen paliskuntiin.</i></p> <p><i>Edellytetään muutettavaksi muotoon: Porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava. Metsätaloutta, turvetuotantoa, matkailutoimintoja ja loma-asutusta suunniteltaessa on otettava huomioon porotaloudelle tärkeät alueet.</i></p> <p>Perustelut:</p> <p>Maakuntakaavoitus on yleispiirteistä alueiden käytön suunnittelua. Yksittäisten metsätalouden toimenpiteiden ohjaus ja niiden vaatiman yhteistyön määrittely ei ole maakuntakaavan tehtävä eikä tarkoitus. Yksittäisten metsätalouden toimenpiteiden ohjaus tulee perustua metsänhoitosuosituksiin ja Metsähallituksen osalta myös alueelliseen luonnonvarasuunnitelmaan, alue-ekologiseen suunnitelmaan sekä Metsähallituksen ja porotalouden edustajien keskenään sopimiin käytäntöihin.</p> <p>Metsähallitus viittaa Ympäristöhallinnon julkaisun ”Maakuntakaavan</p>	<p>Kaavaa muutetaan. Kaavaan lisätään erityisesti poronhoitoon tarkoitettun alueen raja ja sitä koskeva määräys. Maa- ja metsätalousvaltaisen alueen merkinnän selitystä muutetaan. Yleismääräystä porotalouden huomioon ottamisesta muokataan.</p>

<p>sisältö ja esitystapa" kohtiin 2.2.2 ja 2.2.4.</p> <p>MRL:n 28 §:ssä todetaan seuraavaa: "Kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa." Vaikka poistettavaksi vaadittava lause onkin Metsähallituksen ja Paliskuntain yhdistyksen sopimuksen mukainen, niin Metsähallitus ei voi kuitenkaan hyväksyä vain valtion maita koskevaa, omaa toimintaansa ja sopimismahdollisuuttaan rajoittavaa kaavamääräystä vaan katsoo siitä aiheutuvan kohtuutonta haittaa.</p> <p>Kaavamääräykset porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaamisesta ja porotaloudelle tärkeiden alueiden huomioon ottamisesta metsätaloutta suunniteltaessa ovat täysin riittäviä ja toteuttavat valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa asetetut vaatimukset.</p>	
<p>Kohta: <i>Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon arvokkaat maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt sekä kiinnitettävä erityistä huomiota rakennetun ympäristön laatuun. Maisema-alueilla sekä muilla maisemallisesti herkillä alueilla, kuten vaara- ja tunturi-alueilla, jokien ja järvien rannoilla sekä pääteiden, matkailukeskusten, retkeilyreittien ja taajamien läheisissä metsissä metsänkäsittelytoimenpiteet on suunniteltava huolellisesti ottaen huomioon maiseman ominaispiirteet ja pyrittävä välttämään suuria muutoksia.</i></p> <p>Esitetään muutettavaksi muotoon: Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon arvokkaat maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt sekä kiinnitettävä erityistä huomiota rakennetun ympäristön laatuun.</p> <p>Perustelut kuten edellisessä kohdassa.</p>	<p>Ei sisällöllistä muutosta. Määräyksen toinen lause määrittelee alueita, joissa maisema on erityisesti otettava huomioon. Määräyksen sisältö sama kuin metsänhoitosuosituksissa.</p> <p>Selvyyden vuoksi määräys muutetaan muotoon: <i>Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon arvokkaat luonnonympäristöt ja rakennetut kulttuuriympäristöt sekä kiinnitettävä erityistä huomiota rakennetun ympäristön laatuun. Maisemallisesti herkillä alueilla, kuten vaara- ja tunturi-alueilla, jokien ja järvien rannoilla sekä pääteiden, matkailukeskusten, retkeilyreittien ja taajamien läheisissä metsissä metsänkäsittelytoimenpiteet on suunniteltava huolellisesti ottaen huomioon maiseman ominaispiirteet ja pyrittävä välttämään suuria muutoksia.</i></p>
<p>5.4.3. Matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealue</p> <p>Kehittämismerkinnällä mv merkittyä aluetta esitetään muutettavaksi liitteenä olevan kartan mukaisesti.</p> <p>Perustelut:</p> <p>Aluerajauksesta edellytetään poistettaviksi Värriön luonnonpuisto, jossa liikkuminen on luvanvaraista. Aluerajauksesta esitetään poistettaviksi myös Vintilänkairan ja Jäniskairan vanhojen metsien suoje- luohjelma-alueet, joihin ei tulla ohjaamaan retkeilyä eikä niitä varustamaan retkeilypalveluvarustuksella.</p> <p>Aluerajaukseen esitetään lisättäväksi alue MU 6003, joka yhdistää Salmijoen kuruja Sallatunturiin ja on vilkkaassa retkeily ja matkailukäytössä.</p> <p>Aluerajaukseen esitetään supistettavaksi Savukosken ja Sallan pohjoisosien laajan erämatkailualueen osalta niin, että se ohjaa kehittämisspanosten kohdentamista paremmin kiinnostaviin alueisiin. Panosten tulisi ohjautua rajausesityksen mukaisesti UK-kansallispuiston, Kemihäärän ja Tuntsan erämaa-alueiden, UKK-reitin lähiympäristön ja Kemijoki- Kairijoki- Nuortijoki- ja Naruskajokivarsien matkailun ja retkeilyn kehittämiseen. Yleisen tieverkon puuttuminen alueelta lähes kokonaan edellyttää myös osaltaan kehittämisspanosten kohdentamista.</p>	<p>Kaavaa muutetaan. Matkailun kehittämisselityksen rajausta tarkistetaan. Sallan ja Savukosken kuntien pohjoisosien erämaamainen alue poistetaan matkailun kehittämisselityksestä. Selostusosassa aluetta kuvataan.</p>
<p>5.4.11 Reitit</p> <p>Ulkoilureitit</p> <p>Maakuntakaavassa on osoitettu ulkoilun runkoreitistö, joka on tarkoitettu muuhun kuin moottoriajoneuvoliikenteeseen. Runkoreitit yhdistävät keskustaajamat ja matkailukeskukset. Käyttömuotoja olisivat hiihto, kävely, pyöräily, poro- ja koirasafarit ja muut mahdolliset tulevaisuuden aktiviteetit. Runkoreitit suositellaan perustettaviksi virallisina ulkoilureitteinä. Tällä hetkellä tällaista runkorei-</p>	<p>Kaavaa muutetaan. Maakuntakaavakartalta poistetaan ulkoilureitit paitsi UKK-, Korouoman ja Pyhä-Luoston reitit. Pitkän matkan ulkoilureittejä ei käytetä, eivätkä paikalliset reitit kuulu maakuntakaavaan. Tarvittaessa alueelle voidaan rakentaa myös pitkän matkan reittejä, erityisesti matkailun ja virkistyksen kehittämi-</p>

<p>tistöä ei ole. Ainoa vastaava reitti Itä-Lapissa on UKK-reitti, joka kulkee alueen halki Oulangalta Tulppioon. Reittien puuttuminen johtuu lähinnä kysynnän puutteesta. Ei ole ollut tarvetta rakentaa pitkiä yhdysreittejä. Viime vuosina Itä-Lapissa on kuitenkin rakennettu matkailutarkoituksiin runsaasti uutta ja kunnostettu vanhaa reitistöä. Panostus reitteihin on kohdistunut kysynnän mukaisesti matkailukeskusten lähiympäristöön, kuten Pyhä-Luoston alueelle, tai muihin vetovoimaisiin kohteisiin, kuten Nuorttijoan kanjonin ympärille. Metsähallituksen kävijätutkimuksiin perustuva näkemys reittien kysynnästä onkin seuraava: liikunnallisten aktiviteettien kysynnän kasvu kohdistuu edelleen matkailukeskusten ympärille. Kokemukset UKK-reitin käytöstä tukevat tätä näkemystä: reittiä käytetään ainoastaan Sallatunturin lähialueilla ja Naruska-Tuntsa-Tulppio -välillä, vaikka reitti on valtakunnallisesti tunnettu. Vastaavasti Länsi-Lapin ensimmäisessä seutukaavassa osoitettiin Tornioista läpi koko alueen Hettaan kulkeva reitti, joka pääosin kuntien toimesta myös merkittiin. Tämä reitti on suurelta osin jäänyt pois käytöstä kysynnän puutteessa.</p> <p>Palvelujen keskittäminen vetovoimaisiin kohteisiin on myös alueiden käytön, luonnonsuojelun, palvelujen ylläpidon kustannustehokkuuden ja matkailuelinkeinojen tukemisen kannalta perusteltua. Eri käyttömuodot on asiakasmäärän kasvaessa ja uusien aktiviteettien kehittämisen myötä ohjattava omille reiteilleen. Palvelujen keskittäminen matkailukeskusten ympäristöön on myös valmisteilla olevan Lapin matkailustrategian keskeinen periaate.</p> <p>Edellisen perusteella maakuntakaavassa esitetyille ulkoilureiteille ei ole näkyvissä sellaista kysyntää, jolla voitaisiin perustella näin laajan virallisen reittiverkoston rakentamista. Matkailun investointina se olisi huono. Lisäksi se aiheuttaisi suuria ylläpitokuluja, jotka olisivat pois kasvavien matkailualueiden käytöstä.</p> <p>Useat ehdotetut uudet reitit kulkevat sellaisten luonnonsuojelualueiden kautta, joihin Metsähallituksella ei ole tarkoitus rakentaa matkailua palvelevaa reitistöä tai muuta palveluvarustusta. Pääosa luonnonsuojelualueista on tarkoitus säilyttää mahdollisimman luonnontilaisina. UKK-reitti ei myöskään jatku Urho Kekkosen kansallispuiston alueelle merkittynä reittinä, eikä sitä ole tarkoitus sinne merkitä. Reitti tulee kaavassakin päättää Tulppioon. Samaten Oulangan kansallispuistoon osoitettu itäisempi ulkoilureitti ei ole osa UKK-reitistöä. Se tulee poistaa kaavasta.</p> <p>Metsähallitus esittää, että maakuntakaavassa osoitetusta uudesta runkoreitistöstä luovutaan kokonaan. Reittisuuntien maankäyttö ja alueiden kaavamääräykset eivät estä rakentamista reittejä, mikäli sellaisille osoitetaan myöhemmin syntyvän tarvetta. Matkailun vetovoima-alueen (mv) kehittämisvelvoite pitää lisäksi sisällään myös reitistöjen kehittämisen ja ottamisen huomioon muussa maankäytössä. Reittien sijainnin suunnittelu kuuluu maakuntakaavaa yksityiskohtaisempaan suunnitteluun.</p> <p>Mikäli reitit kuitenkin kaavaan osoitetaan, niiden sijaintia täytyy tarkistaa erityisesti suojelualueiden osalta.</p>	<p>sen kohdealueelle (mv).</p>
<p>Moottorikelkkareitit</p> <p>Riisitunturin kansallispuiston läpi kulkeva merkitty reitti on virheellinen. Kansallispuistoihin ei pääsääntöisesti tule osoittaa moottorikelkkareitistöä. Riisitunturin kansallispuiston läpäisevälle metsäautotiellekään ei tule sijoittaa moottorikelkkareittiä. Reitti tulee siirtää kulkemaan kansallispuiston pohjoispuolitse.</p> <p>Posiolta etelään suuntautuva moottorikelkkareitti poikkeaa huomattavasti nyttemmin suunnitellusta reittilinjauksesta, jota kaavaillaan viralliseksi kelkkareitiksi. Metsähallitus esittää maakuntakaavaan päivittämistä jälkimmäisen linjauksen mukaisena.</p> <p>5.4.14. Energiahuollon alueet</p>	<p>Kaavaa muutetaan. Riisitunturin poikki piirretty moottorikelkkailureitti Posio-Suomureitiltä Tolvan kylään muutetaan yhteystarpeeksi, jonka linjaus tutkitaan tarkemmassa suunnittelussa. Etelään suuntautuvan linjausta muutetaan.</p> <p>Kaavaa muutetaan. Tuulivoimala-alueen raja-</p>

<p>Tuulivoimala-alueet tulee sijoittaa kansallispuiston ulkopuolelle.</p> <p>5.4.18. Puolustusvoimien alueet Puolustusvoimien erityisalueeseen EP tulee kuulua ampuma-alue kokonaisuudessaan kaavaluonnoksen mukaan ja sen tulee saumattomasti liittyä Länsi-Lapin maakuntakaavaan. Kaavaluonnoksesta puuttuu Kõngäsvuoman osuus, joka on lisättävä kaavaan. Metsähallituksen kanssa laaditun vuokrasopimuksen mukaisesti se kuuluu ampuma-alueeseen. Metsähallitus viittaa Puolustusvoimien Pohjoisen Maanpuolustusalueen Esikunnan lausuntoon ja esittää osaltaan samoja muutoksia maakuntakaavaluonnokseen.</p>	<p>usta tarkistetaan.</p> <p>Kaavaa muutetaan. Maakuntakaavaan lisätään ko. alue.</p>
<p>5.4.20 Luonnonsuojelualueet Maakuntakaavassa merkinnällä SL on osoitettu luonnonsuojelulla toteutettavat tai toteutettavaksi tarkoitetut alueet. Alueiden rajaukset on laadittu voimassa olevien suojeluohjelmien mukaisesti. Pääosin valtion mailla sijainneista ohjelmakohteista on jo perustettu luonnonsuojelualueita. Osasta erityisesti soidensuojeluohjelman (1981) kohteita ei ole muodostettu lakisääteisiä luonnonsuojelualueita, vaan niiden suojelu on toteutettu lähinnä Metsähallituksen omilla päätöksillä. Useiden kohteiden rajausta on myös muutettu toteuttamisvaiheessa. Myöhemmät suojeluohjelmat ja päätökset, kuten vanhojen metsien suojeluohjelma (1996) ja Natura 2000 –ehdotus (2000) ovat muuttaneet alueiden rajauksia ja suojelun alkuperäisiä tavoitteita. Esimerkiksi Luostolla soidensuojeluohjelma sovittiin toteutettavaksi ympäristökeskuksen ja metsähallituksen kesken Metsähallituksen luonnonhoitometsänä ja osittain ojitusrauhoidusalueena. Myöhemmin alue otettiin mukaan vanhojen metsien suojeluohjelmaan hieman eri rajauksella. Samalla rajauksella alue on ehdolla Natura 2000-verkostoon ja Metsähallitus on esittänyt siitä muodostettavaksi Pyhä-Luoston kansallispuistoa. Lapin ympäristökeskus toteaa suojeluohjelmien toteuttamisstrategiassaan (1998): ”Muutamien soidensuojelukohteiden rajausta on supistettu Natura-suunnittelun yhteydessä. Ne toteutetaan Natura-rajauksen mukaisina.” Myös Ympäristöhallinnon julkaisun ”Maakuntakaavan sisältö ja esitystapa” perusteella ”Suojeluohjelmaan sisältyvän alueen rajaus voidaan tarkempien selvitysten perusteella esittää tarkistettuna” (sivu 42). Itä-Lapin osalta lakisääteisiksi luonnonsuojelualueiksi perustetuista ja perustettavaksi aiotuista alueista on alueen luonnonsuojeluviranomaisten eli Metsähallituksen ja Lapin ympäristökeskuksen kesken yhtenevä näkemys. Metsähallitus esittää, että myös maakuntakaavassa maankäyttöluokkaan SL osoitettavat alueet rajataan sovittujen tavoiterajauksen mukaisesti. Muuten kuin luonnonsuojelualueina toteutettavat alueet tulee osoittaa luokkaan S. Maankäyttöluokkaa tai rajausta tulee tarkistaa seuraavien alueiden kohdalla:</p>	<p>Ei muutosta. Suojelualueet tulee merkitä lakiin ja ohjelmien mukaisina. Rajausten muutoksista tulisi tehdä yhtenäinen selvitys ja päätös, jonka jälkeen muutokset voidaan ottaa huomioon maakuntakaavassa.</p>
<p>S 3013 Luosto Alue rajataan Natura-ehdotuksen mukaisesti ja maankäyttöluokaksi osoitetaan SL (kartta liitteenä, vihreä aluerajaus). Lampivaaran ametistikaivoksen kaivospiiri rajataan pois Natura-ehdotuksesta (ehdotus on tältä osin palautettu uudelleen käsittelyyn ympäristöministeriöön). Se voitaisiin kaavassa osoittaa kaivosalueeksi.</p>	<p>Kaavaa muutetaan. Ametistikaivos osoitetaan kohdemerkinnällä kaivosalueeksi.</p>
<p>S 3014 Syöte Maankäyttöluokaksi osoitetaan SL ja rajaus muutetaan kansallispuiston perustamislain mukaiseksi.</p>	<p>Kaavaa muutetaan. Aluerajauksista tarkistetaan. Aluevarausluokka säilytetään suojelualueena (S), koska Naturan toteutuskeinoissa perusteena on luonnonsuojelulaki ja maa-aineslaki.</p>
<p>S3016 Korouoma Korouoman alueen on merkitty kokonaisuutena yhdeksi alueeksi (S3016). Selvintä olisi merkitä vanhojen metsien suojeluohjelma-kohte omana SL-alueena sekä sen ulkopuolelle jäävä harjijensuojeluohjelma-kohte (HSO) omana kaavamerkintänä (MY-alueena).</p>	<p>Ei muutosta. Aluevarausluokka säilytetään suojelualueena (S), koska Naturan toteutuskeinoissa perusteena on luonnonsuojelulaki ja maa-aineslaki. Harjujen suojeluohjelman alue näkyy kaavassa ge-merkinnällä osa-</p>

MY-alueen kohdeselostukseen tulee ottaa maininta Natura-alueesta ja sen luontotyypeistä.	aluerajauksena.
S 3017 Oulangan kansallispuisto Maankäyttöluokaksi osoitetaan SL.	Ei muutosta. Aluevarausluokka säilytetään suojelualueena (S), koska Naturan toteutuskeinoissa perusteena on luonnonsuojelulaki ja maa-aineslaki.
SL 4253 Suomujärven aapa Ei kuulu Natura-ehdotukseen, tulisi osoittaa luokkaan S.	Ei muutosta. Alue kuuluu soidensuojelun perusohjelmaan.
SL 4262 Auerma-aapa Ei kuulu Natura-ehdotukseen, tulisi osoittaa luokkaan S.	Ei muutosta. Alue kuuluu soidensuojelun perusohjelmaan.
SL 4276 Lämsänaapa-Sakkala-aapa Alue rajataan Natura-ehdotuksen mukaisesti.	Ei muutosta. Natura-rajauksen ulkopuolinen alue kuuluu soidensuojelun perusohjelmaan.
SL 4282 Pyhätunturin kansallispuisto Alueeseen lisätään pohjoispuolelta siihen liitettäväksi hankitut palsat, jotka on hankittu korvaukseksi matkailutarkoituksiin erotetuista Kultakeron pohjoisrinteistä (kartta liitteenä).	Kaavaa muutetaan. Aluerajauksia tarkistetaan.
SL 4284 Loviaapa Ei kuulu Natura-ehdotukseen, tulisi osoittaa luokkaan S.	Ei muutosta. Alue kuuluu soidensuojelun perusohjelmaan.
SL 4244 Riisitunturin kansallispuisto Alue rajataan Natura-ehdotuksen mukaisesti.	Ei muutosta. Natura-rajauksen ulkopuolinen alue kuuluu soidensuojelun perusohjelmaan.
SL 4285 Haikara-aapa – Vittikko-aapa Alue rajataan Natura-ehdotuksen mukaisesti.	Ei muutosta. Natura-rajauksen ulkopuolinen alue kuuluu soidensuojelun perusohjelmaan.
Lisäksi maakuntakaavaan tulisi lisätä SL-alueina ns. Natura-täydennys-ehdotukseen esitetyt laaksoarhon suojelualueet: Yli-Nuortti (sisältää SL 4265 Ainijärven lehdot), Peurahaara, Törmäoja.	Kaavaa muutetaan. Naturan täydennys-ehdotuksen alueet lisätään siltä osin kuin ne eivät mene päällekkäin kaivostoiminta-alueen kanssa.
5.4.22 Rakennussuojelualueet Metsähallituksen hallinnassa on Itä-Lapissa seuraavat rakennussuojelualueilla suojellut rakennukset. Niiden osalta maankäyttöluokituksia tulisi tarkistaa. - Posion Akanlahden tukinsiirtolaitos (kaavassa merkinnällä ma) - Savukosken Suttikämpä (puuttuu kaavasta) - Savukosken Lattunan palovartijan maja (puuttuu) - Savukosken Riekkohaudan uiton pirtti (puuttuu) Nämä kaikki on museovirasto luokitellut varjelluiksi. Niitä ei saa purkaa tai oleellisesti muuttaa ilman museoviraston lausuntoa.	Kaavaa muutetaan. Maakuntakaavaan lisätään ko. kohteet rakennussuojelukohteiksi (SR).
5.4.24 Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet Metsähallitus edellyttää merkinnän M käyttämistä kuvaamaan maa- ja metsätalousvaltaisia alueita ja vastustaa luonnoksen vaihtoehtomerkintää M-1. Perusteena Metsähallitus viittaa Ympäristöhallinnon julkaisuun "Maakuntakaavan sisältö ja esitystapa", jossa todetaan: "Maakuntakaavan tehtävän ja luonteen mukaisesti aluevarausmerkinnät määrittävät alueiden pääasiallisen käyttötarkoituksen yleispiirteisesti alueen pääasiallisen käytön perusteella" (sivu 102). Luonnoksessa koko M-merkinnällä osoitetulla alueella pääasiallinen käyttötarkoitus on selvästi maa- tai metsätalous hyvin pienialaisia poikkeuksia lukuun ottamatta. Poronhoitolaki, johon poronhoidon harjoittamisoikeus perustuu (3 § ja 2 §) ei myöskään tue sitä näkökantaa, että porotalous olisi poronhoitoalueella alueiden pääasiallinen käyttötarkoitus. Porotalous on pääasiallinen käyttötarkoitus vain pienialaisilla porokämpien tai -aitojen "tonteilla", jotka paliskunnat ovat vuokranneet porotalouskäyttöön. Porotaloutta ei tule määrittellä maakuntakaavassa alueen pääasialliseksi käyttötarkoitukseksi yhdessä maa- ja metsätalouden kanssa, eikä myöskään erikseen. M-merkinnän käyttö ei millään lailla rajoita tai estä sitä ettei alueella voisi sisältää pääasiallisen käytön lisäksi muuta käyttöä. Porotalous otetaan huomioon metsätalouden suunnittelussa ja toteutuksessa vakiintuneilla, metsätalouden ja porotalouden keskinäiseen sopimukseen ja Metsähallituksen omiin ohjeisiin perustuvilla menettelyillä. M-merkinnän käyttö ei näin ole ristiriidassa myöskään valtakunnal-	Kaavaa muutetaan. Kaavaan lisätään erityisesti poronhoitoon tarkoitettujen alueiden raja ja sitä koskeva määräys. Maa- ja metsätalousvaltaisen alueen merkinnän selitystä muutetaan. Yleismääräystä porotalouden huomioon ottamisesta muokataan.

<p>listien alueidenkäyttötavoitteiden vaatimusten kanssa. Metsähallitus esittää, että porotalous mainitaan kohdan 5.4.24 ensimmäisessä kappaleessa eräänä muuna M-alueen käyttötarkoituksena. Metsähallitus esittää myös, että kohtaan 5.4.24 lisätään neljännen kappaleen loppuun lause: ”Metsätalouden nykyisten toimintaedellytysten säilyttäminen tulee olla tavoitteena alueen yleiskaavoituksessa ja muussa maankäytön suunnittelussa.”</p>	
<p>6.6. Kaavan vaikutukset Natura 2000 -verkostoon Metsähallitus esittää seuraavaan tekstin sisällyttämistä kappaleeseen: ”Yli-Nuortin ja Törmäojan alueet tulee merkitä kaavaan SL-alueina, vaikka ne sijoittuvatkin Soklin malmion alueelle. Nämä alueet sisältyvät Suomen Natura 2000 -verkoston täydennyssehdotukseen. Mikäli alueille suunniteltaisiin kaivostoimintaa, joka uhkaa alueiden suojeluperusteina olevia luontoarvoja, suunnitelma käsitellään EU:n luontodirektiivin ja luonnonsuojelulain mukaisesti. Mahdolliseen kaivostoimintaan ei vaikuta se, onko alueet merkitty kaavaan kaivosalueina vai luonnonsuojelualueina.”</p>	<p>Kaavaa muutetaan. Naturan täydennyssehdotuksen alueet lisätään siltä osin kuin ne eivät mene päällekkäin kaivostoiminta-alueen kanssa. Vaikutusten tarkastelua lisätään selostukseen.</p>
<p><u>Pohjoisen maanpuolustusalueen esikunta, Oulu</u> Puolustusvoimien käytössä oleva Rovajärven ampuma-alue on määritettävä kokonaisuudessaan erityisalueeksi. Kantatie 82:n eteläpuolinen alue on kokonaisuudessaan ehdottomasti sisällytettävä erityisalueeseen. Tällä turvataan Puolustusvoimien toiminnan edellytykset pääampuma-alueena myös tulevaisuudessa ja tällöin erityisalue muodostaa yhtenäisen kokonaisuuden Rovaniemen maakuntakaavassa määritetyn alueen kanssa.</p>	<p>Ei muutosta.</p>
<p>Rovajärven alueesta tulee käyttää kaikissa yhteyksissä nimeä Rovajärven ampuma-alue (mm. kaavaselostus s.52)</p>	<p>Selostusta korjataan.</p>
<p>Kaavaluonnoksesta puuttuu Kõngäsvuoman osuus. Nykyisen Metsähallituksen kansa laaditun vuokrasopimuksen mukaisesti se kuuluu ampuma-alueeseen. Alue on lisättävä kaavakarttaan.</p>	<p>Kaavaa muutetaan. Aluerajausta tarkistetaan.</p>
<p>Aluekuvaukset sivu 11 ”Alue sijaitsee Kemijärven kaupungin, Pelkosenniemen ja Sodankylän kuntien sekä Rovaniemen maalaiskunnan ...”</p>	<p>Aluekuvaus korjataan.</p>
<p>Aluekuvaukset sivu 11 kehittämissperiaate: aluetta kehitetään Puolustusvoimien pääampuma-alueena.</p>	<p>Aluekuvausta täydennetään.</p>
<p>Kaavaselostus s.12 Aluerakenteiden pääpiirteissä tulisi mainita Rovajärven ampuma-alue.</p>	<p>Selostusta täydennetään.</p>
<p>Kaavaselostus s. 15, kohta 2.5.10 ensimmäisen kappaleen loppu esitetään muutettavaksi muotoon: ”... joka on Puolustusvoimien pääampuma-alue. Alueella on liikkuminen rajoitettu.”</p>	<p>Selostusta korjataan.</p>
<p>Kaavaselostus s. 17, esitetään lisättäväksi 1.6.2001 voimaan tulleen valtioneuvoston päätös valtakunnallisista alueiden käyttö tavoitteista sivu 26 kohta ”Alueiden käytön suunnittelussa on otettava huomioon maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvattava riittävät alueelliset edellytykset varuskunnille, ampuma- ja harjoitusalueille, varikkotoiminnalle sekä muille maanpuolustuksen ja rajavalvonnan toimintamahdollisuuksille.”</p>	<p>Selostusta täydennetään.</p>
<p>Kaavaselostus s. 22, kohta matkailu. Esitetään luvun loppuun lisättäväksi kohta ” Matkailukohteita sekä –reittejä määriteltäessä on otettava huomioon Puolustusvoimien tarpeet erityisalueilla.”</p>	<p>Selostusta täydennetään.</p>
<p>Kaavaselostus s. 25, kohta virkistys. Toisessa kappaleessa yksi suunnittelussa huomioon otettava asia on Puolustusvoimien erityisalueiden aiheuttamat rajoitukset.</p>	<p>Selostusta täydennetään.</p>
<p>Kaavaselostus s.33, kohta Rakentamismääräykset. Puolustusvoimien toimintaedellytykset erityisesti Rovajärven ampuma-alueella edellyttävät kohdassa esitettyä rakentamisrajoitusta. Kohtaan ei esitetä muutosta, mutta kohta on olennainen Puolustusvoimien toimintaedellytysten säilyttämiseksi pitkällä aikajänteellä.</p>	<p>Selostusta täydennetään.</p>
<p><u>Puolustusvoimien materiaalilaitoksen esikunta, Tampere</u></p>	

Materiaalilaitoksen yksiköitä ei ole ko. maakuntakaavan alueella	Ei muutosta.
<u>Metsäntutkimuslaitos/ Mikko Hyppönen, Rovaniemi (suullinen 20.1.2003)</u> Sivu 6: Metsätalouden ja... Kappaleessa korostettava, että yksityisillä tiloilla omistajat tekevät metsätalouteen liittyviä töitä (hankintahakkuut, tukityöt, ym.), jotka on otettava huomioon tilastojen työpaikkamääriä tulkittaessa.	Selostusta täydennetään.
Sivu 20: Metsätalous ... Lisättävä neljännen kappaleen viimeiseen lauseeseen... tutkitaan ja kehitetään...	Selostusta täydennetään.
Sivu 61: Poistettava vaihtoehto 2 (VE 2). Ko. alueet on esitettävä maa- ja metsätalousvaltaisina alueina (M), kuten kaavaluonnoksen kartalla ja kaavaselostuksen sivulla 60 on esitetty.	Ei muutosta. Kaavamerkintänä säilyy M. Merkinnän selitystä tarkistetaan.
<u>Tiehallinto, Helsinki</u> Lapin tiepiiri on antanut lausuntonsa Tiehallinnon keskushallinnolle, joka esittää asiasta edelleen lausuntonaan seuraavaa: Kaavaluonnoksessa on seututieliuokkainen maantie 950 Sompsanperä-Salla esitetty muutettavaksi kantatieksi. Lisäksi tie on virheellisesti osoitettu uuden tien merkinnällä. Tiehallinto katsoo, ettei ole riittäviä perusteita ko. seututien luokan nostamiseen kantatieksi. Tie tulisi esittää maakuntakaavassa edelleen seututienä. Kantatiet yhdistävät yleensä kaupunkikeskustasoisia keskuksia tärkeimpiin liikennetarvesuuntiinsa ja täydentävät valtatieverkkoa. Salla ei yllä kaupunkikeskustasolle.	Kaavaa muutetaan. Maantie 950 merkitään edelleen kantatieksi, mutta tie piirretään mustaksi ja st → kt -merkintä punaisella osoittamaan muuttuvaa tieluokkaa. Perusteluina tien muuttuva asema ja kasvava liikenne Kuusamon-Rukan ja Sallan-Sallatunturin välillä sekä Sallan raja-asemalta etelään.
Kantatielle 82 on esitetty vaihtoehtoinen linjaus osalle väliä Kalliosalmi-Kemijärvi puolustusvoimien alueen kohdalla. Tiehallinto pitää vaihtoehtolinjauksen säilyttämistä maakuntakaavassa perusteltuna.	Ei muutosta. Perusteluja täydennetään.
Suomulle johtava Soppela-Räisälä paikallistie 19788 on kaavaluonnokseen merkitty punaruskealla uutena yhdystieliuokkaisena tienä. Olemassa oleva tie tulee esittää mustalla kuten muutkin yhdystiet. Paikallistien maantiehen 9452 yhdistävä Räisälän lossi on siirtymässä Tiehallinnolle kuluvan vuoden aikana.	Kaavaa muutetaan. Muutetaan tien väri mustaksi.
<u>Pohjois-Pohjanmaan liitto, Oulu</u> Aluerakenteellisesti tärkeänä kehittämisvyöhykkeenä on osoitettu kansainvälisesti Barentsin käytävä. Se vaikuttaa myös Salla-Kuusamon tieyhteyteen, joka on esitetty nostettavaksi kantatieksi. Pohjois-Pohjanmaan kaavaehdotuksessa se on edelleen seututienä, mutta merkinnän tarkistamista voidaan tarvittaessa harkita.	Ei muutosta.
Kitkajärven, Riisitunturin, Rukan ja Oulangan alueet Sallassa, Posiolla ja Kuusamossa sisältävä matkailun vetovoima-alue on esitetty yhdenmukaisesti molemmissa maakuntakaavoissa. Sen sijaan Posion Syötteen kansallispuistoon kuuluva alue on rajattu matkailun ja virkistykseen kehittämisvyöhykkeen ulkopuolelle. Pohjois-Pohjanmaan kaavaehdotuksessa on varauduttu Syötteen matkailualueen jatkumiselle Lapin puolelle.	Kaavaa muutetaan. Tarkistetaan matkailun kehittämisvyöhykkeen rajausta.
Kitkajärven ympärille on osoitettu maaseudun kehittämisalueen merkintä, jota ei ole Pohjois-Pohjanmaan puolella. Alueen kehittämistä jatketaan yhteisen Kitka-projektin puitteissa.	Ei muutosta. Matkailun ja virkistykseen kehittämisen kohdealue (mv) ottaa huomioon luonnon vaalimisen ja monikäytön, maaseudun kehittämisen kohdealue (mk) maaseutuasuutuksen ja elinkeinot. Posiolla on Kitkan ympärillä vahvoja elinvoimaisia kyliä ja haja-asutusalueita.
Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissakin edellytetty poronhoidon huomioon ottaminen on esitetty Itä-Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavoissa yhdenmukaisesti.	Ei muutosta.
Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaehdotuksessa on esitetty tieyhteystarve Pudasjärven Kouvan ja Posion Mäntyjärven välille. Ylikunnallinen yhdystien kehittämistarve tulisi osoittaa myös Lapin puolella.	Kaavaa muutetaan. Kaavaan lisätään yhdystietasoinen yhteystarve.
Moottorikelkkailureitin linjauksessa Syötteen ja Posion välillä on	Kaavaa muutetaan. Syötteen suunnan reitin

eroavuutta. Kirintövaaralta ja Riisitunturilta Kuusamon suuntaan esitetyt reitit eivät näy Pohjois-Pohjanmaan kaavassa.	linjausta tarkistetaan. Kirintövaaralta Kuusamon suuntautuva reitti tulisi lisätä myös Pohjois-Pohjanmaan kaavaan.
Kaavaluonnoksessa on osoitettu kaivostoiminnan edistämiseksi mineraalivarantoalueita, joista Posion eteläräjällä oleva jatkuu Taivalkosken Mustavaaraan. Sitä ei ole merkitty Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaan, mutta se näkyy kaavaselostuksen teemakartassa.	Ei muutosta.
Livojoen osoittamiselle arvokkaana vesistönä myös Lapin puoleisella osalla olisi perusteita.	Ei muutosta. Vesistöjen suojelusta huolehtivat vesilaki ja vesipuitedirektiivi.
Lapin lennosto, Rovaniemi Maakuntakaavaluonnos/aluekuvaukset: Lapin lennostolla ei ole lausuttavaa kaavaluonnoksesta/aluekuvauksista.	Ei muutosta.
Kaavaselostuksen kohta 5.4.1 Barentsin käytävä: Lapin lennostolla on tarve osallistua avattavien uusien lentoreittien suunnittelutyöhön.	Ei muutosta. Lennosto osallistuu toteutussuunnitteluun.
Kaavaselostuksen kohta 5.4.10 Liikenne ja liikenneväylät: Lapin lennostolla on tarve osallistua Kemijärven lentokenttäalueen kehittämiseen liittyvään suunnitteluun.	Ei muutosta. Lennosto osallistuu toteutussuunnitteluun.
Ratahallintokeskus, Helsinki Ratahallintokeskus ilmoittaa, ettei sillä ole huomautettavaa Itä-Lapin maakuntakaavaluonnoksen suhteen.	Ei muutosta.
Lapin TE-keskus, maaseutuosasto, Rovaniemi Keskus pitää laadittua kaavaluonnosta oikeasuuntaisena ja katsoo esitettyjen aluevarauksien luovan edellytyksiä alueen eri toimintojen tarkoituksenmukaiselle ohjaukselle. Maaseutuosasto ei kuitenkaan pidä tarkoituksenmukaisena yhdyskuntarakenteen tiivistämiseksi valita kehitettäviä ja kehittämistoimenpiteiden ulkopuolelle jätettäviä alueita, kyliä, tiesuuntia tai yksittäisiä taloryhmiä. Keskittäminen esitettyssä muodossaan vaikeuttaa alueen tasapuolista kehittämistä, elinkeinotoiminnan monipuolistamista sekä kansalaisten mahdollisuuksia saada kohtuetaisyysdellä tarvitsemiaan palveluita.	Ei muutosta. Maaseudun kehittämisen kohdealue osoittaa sellaisia maaseutualueita, joilla on parhaat kehittämisedellytykset olemassa olevan asutuksen, elinkeinojen, palvelujen, liikenneyhteyksien ja kulttuuriperinnön puolesta. Näiden alueiden kehittäminen hyödyttää myös ulkopuolisia alueita palvelujen ja työpaikkojen osalta. Merkintä ei estä alueen ulkopuolella olevan elinkeinotoiminnan jatkamista tai laajentamista.
Alkutuotannon aluetaloudellista merkitystä tulisi konkretisoida esittämällä myös niiden tulovirrat.	Selostusta täydennetään.
Porotalouden kehittymistä tulisi tarkentaa esittämällä eläinlääkintä tukea hakeneiden ruokakuntien määrän kehitys viime vuosina. Samoin porotalouden työpaikkakehityksestä voisi esittää numerotietoa.	Selostusta täydennetään.
Alueen kokonaispeltoalasta ja viljellystä peltoalasta tai porolaitumien määrästä ei ole lainkaan mainintaa kohdassa 2.4 Luonnonympäristö ja luonnonvarat (s. 9-10). Peltoalatieta on kyllä sivulla 13.	Selostusta täydennetään.
Alueen visio on optimistinen ja perustuu yleisesti hyväksytyihin näkemyksiin alueen kehittämisedellytyksistä. Elintarvikealan nostaminen yhdeksi painopistealaksi on linjauksena merkittävä. Luonnontuotealan kehittämisessä alueella on mahdollisuuksia.	Ei muutosta.
Maatalouden kehitysennusteiden laatiminen on nykyisessä EU:n maatalouspolitiikan muutostilanteessa vaikeaa. Tilaluku tulee alenemaan ja siirtymistä kotieläintaloudesta kasvinviljelyyn tulee tapahtumaan entistä enemmän, mikäli maatalousuudistus toteutuu esitettyssä muodossaan. Esitys peltoalueiden säilyttämisestä on perusteltu.	Ei muutosta.
Aluerakennepohdinnassa on esitetty lähtökohdaksi kestävän kehityksen mukaiset periaatteet tiiviistä yhdyskuntarakenteesta. Maaseutuosaston käsityksen mukaan asutuksen keskittäminen taajamiin heikentää maaseudun elinvoimaisuutta ja vaikeuttaa sen sopeutumista rakennemuutokseen. Vaikka yleispiirteisen kaavan väljät rajaukset alueiden käytölle eivät sinänsä ole maaseutuosaston rahoituksen este, luo se kuitenkin rajauksia tuettavan toiminnan jatkuvuudelle pitkällä aikajänteellä ja siten tuen myöntämisen tarkoituksenmukaisuudelle. Maaseutukylät ja taloryhmät samoin kuin vapaa-ajan asuminen edellyttävät palvelurakenteen laajaa säilyttämistä taajamien ulkopuolella sekä toimivaa infrastruktuuria. Maaseudun yritystoiminta perustuu hyvin pitkälle yrittäjän omistamaan maatalaan tai	Selostusta täydennetään lausunnosta saatavalla pohdiskelulla. Selostuksessa on jo nyt kriittinen suhtautuminen taajamiin keskittämiseen. Kyläkeskusten ja maaseudun kehittämisen kohdealueiden osoittamisella pyritään siihen, että maaseudun palvelut ja asutus säilyvät. Näiden voimakkaimpien alueiden työpaikat ja palvelut hyödyttävät myös vielä harvempaan asuttua maaseutua.

<p>muuhun kiinteistöön. Tällöin toimintojen siirtäminen ”kehitettävälle” alueille on vaikeaa tai jopa mahdotonta. Maaseudun pienyritystoiminnan synnyttämiseksi ja kehittämiseksi toimiva tieverkko ja palveluiden saatavuus ovat ensiarvoisia. Haja-asutusalueille rakentamista tai vapaa-ajan asuntojen muuttamista vakituisiksi asunnoiksi ei tulisi rajoittaa kuin erityisen perustelluissa tapauksissa. Rantarakentamisen ohjauksessa tulisi erityisesti ottaa huomioon maatilamatkailun kehittämistarpeet. Maisemalliset tekijät eivät voi olla ainoa peruste rantarakentamisessa. Kaavoituksella ja rakennuslupakäytännöllä tulee asuntorakentamista ohjata peltoalueiden ulkopuolelle siten, ettei mahdolliset haju- ja muut viljelyhaitat heikennä asumismukavuutta.</p>	
---	--

Yksityiset

Muistutus/ lausunto	Lapin liiton hallituksen vastine
<p><u>Kemikylän ja Sompion lapinkylä yhdistys ry</u> Lapinmaan oikeushistoriallisista asioista Oikeusministeriö on aloittanut tutkimuksen. Siinä selvitetään mm. väestönkehitys ja maanomistusasiat. Esitämme, ettei lyödä lukkoon suunnitelmia, jotka tulevat mahdollisesti muuttamaan, koska silloin yhteistyötahot ovat eriä kuin tätä kaavaluonnosta suunnittelemassa olleet.</p>	<p>Ei muutosta. Maankäyttö- ja rakennuslain 27§:n mukaan maakunnan liiton tulee huolehtia maakuntakaavan laatimisesta. Maakuntakaavaa päivitetään noin 10 vuoden päästä, jolloin kaavaan voidaan tehdä tarvittaessa muutoksia.</p>
<p>Aluekuvaukset s. 18, merkintä SL 4268, Urho Kekkonen kansallispuisto. Tekstissä maininta, että aluetta käytetään puolustusvoimien harjoitus- ja ampumatoimintaan ja siellä on sotilaallisia rakennuksia. Emme tiedä alueella olevan mainittuja rakenteita tai sotilaallista toimintaa. Emme hyväksy sotilaallista toimintaa poronhoidolle tärkeällä luonnonlaidunalueella. Alueen nimen alle on myös laitettu Kemihaaran erämaa-alue, mikä ei ole kansallispuistoa. Kemihaaran erämaa-aluekin on poronhoidollemme tärkeää luonnonlaidunalueita ja siitä on luonnontilassa vielä 70%. Merkintää SL 4268 tulee selvittää.</p>	<p>Aluekuvausta korjataan. Aluekuvauksista poistetaan ko. kohta. Kemihaaran erämaa-alue on osoitettu maakuntakaavassa merkinnällä Se 6517 (erämaa-alue).</p>
<p>Selostuksen sivulla 38 olevan kartan mukaan Savukosken alueen kaikki valtion maat on suunniteltu matkailun kehittämisvyöhykkeeksi. Kulttuurimme ja elinkeinomme eivät kestä enempää ulkopuolista matkailua yhteisömme perinteisillä alueilla. Kuntamme pohjoisosat tulee jättää paikallisen väestön elinkeinolliseen ja virkistykelliseen käyttöön. Perusteluna kulttuurimme lisäksi on Poronhoitolain 2§.</p>	<p>Kaavaa muutetaan. Matkailun ja virkistykseen kehittämisen kohdealue poistetaan kunnan pohjoisosasta.</p>
<p>Kaavasunnitelmaan tulee myös lisätä kaikkiin M ja MU – alueisiin poronhoito. Poronhoito on se ainoa elinkeino, joka täällä on ollut ja sitä tulee tukea. Poronhoito alueellamme on joutunut aina sopeutumaan muuttuviin oloihin ja muiden maankäyttäjien vaatimuksiin.</p>	<p>Kaavaa muutetaan. Kaavaan lisätään erityisesti poronhoitoon tarkoitettun alueen raja ja sitä koskeva määräys. Maa- ja metsätalousvaltaisen alueen merkinnän selitystä muutetaan. Yleismääräystä porotalouden huomioon ottamisesta muokataan.</p>
<p>Kaavaluonnoksessa on suunniteltu myös reitistöjä kulttuurimaisemiin mm. Tenniön ja Luiron varsille. Alueilla on jo Naturaan liitetty ihmisten yksityismaita pakkolunastuksella uhaten, joten olisi kohtuullista rakentaa kaikki reitistöt näille Natura-alueille, jotte ihmiset jälleen joudu luovuttamaan alueita.</p>	<p>Kaavaa muutetaan. Kaavakartalta poistetaan ulkoilureitit paitsi UKK-, Korouoman ja Pyhä-Luoston reitit. Pitkän matkan ulkoilureittejä ei käytetä, eivätkä paikalliset reitit kuulu maakuntakaavaan. Tarvittaessa alueelle voidaan rakentaa myös pitkän matkan reittejä.</p>
<p>Kaivosaluevaraukset ovat huomattavan suuret ja yhteisömme tärkeillä käyttöalueilla. Viitaten Oikeusministeriön tutkimukseen, myös luonnonvarat ovat yhteisömme omia, tutkimustuloksen perusteella kaivoksistakin neuvottelevat eri tahot kuin tänään.</p>	<p>Ei muutosta. Maakuntakaavassa on osoitettu kaksi kaivosaluetta (Sokli ja Akanvaara). Todennäköinen mineraalivarantoalue (ek1) ei ole kaivosaluevaraus ja alueelle mahdollisesti tulevat kaivosalueet eivät yhtä laajoja.</p>
<p><u>Ensio Pirttilä, Salla</u> Kemi-Sompion ja Pohjois-Sallan paliskunnat kuuluvat Poronhoitolain erityisesti poronhoitoon varattuun alueeseen ja lisäksi alueelle on rakennettu kymmeniä luontaiselinkeino- ja porotiloja, joiden</p>	<p>Kaavaa muutetaan. Kaavaan lisätään erityisesti poronhoitoon tarkoitettun alueen raja ja sitä koskeva määräys. Maa- ja metsätalousvaltaisen</p>

<p>pääasiallinen toimeentulo tulee poro- ja muusta luontaistaloudesta. Alueen poroista suurimman osan omistavat porotaloudesta pääasiallisen toimeentulon saavat poronostajat. Lisäksi tarhausta harjoitetaan vain osassa aluetta, poroista suurin osa on luonnonlaitumilla ympärivuoden. Näiden seikkojen vuoksi tulisi maakuntakaavan maa- ja metsätalousvaltainen alue vaihtaa maa-, metsä- ja porotalousvaltaiseksi alueeksi kyseisellä alueella.</p>	<p>alueen merkinnän selitystä muutetaan. Yleismääräystä porotalouden huomioon ottamisesta muokataan.</p>
<p><u>Vallovaaran kyläyhdistys, Salla</u> Vallovaaran kyläyhdistys on jo useamman vuoden yhteistyössä Keminniemen kyläyhdistyksen kanssa kartoittanut kyliemme alueella olevaa moottorikelkkailu-uraa. Tavoitteena moottorikelkkailu-uran virallistaminen ja Sallan kunnan sisäiseen kelkkareitistöön pääsemisen, josta muodostuisi virallinen runkoreitti Pyhätunturilta Sallaan.</p>	<p>Kaavaa muutetaan. Merkitään reittiyhdistysarve Sallan ja Pyhän välille ja kerrotaan selostuksessa sen linjaustavoitteista kylien kautta. Linjaus tapahtuu yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.</p>
<p><u>Helena Tiihonen, Kemijärvi</u> 1. Pelkosenniellä laadittiin 1990-luvun alulla osayleiskaava nk. Vuotoksen alueelle. Valtuusto päätti jättää sen toteuttamatta äänestyksen jälkeen, syynä Vuotos-hanke. Kaavapaperit tulisi kaivaa esiin pöytälaatikosta ja ottaa huomioon tulevassa ehdotuksessa soveltuvin osin. Osayleiskaavan laatimisen jälkeen alueelle on rakennettu lisää teitä. On rakennettu ainakin kaksi lintutornia, laavuja, grillikota, Vuotoksen Voima Oy:n tukikohta luontotutkijoiden ja luontomatkailijoiden käyttöön. Lintumatkailukohteeksi alue on siis mitä sopivin.</p>	<p>Kaavaa muutetaan. Vuotoksen alue pysyy selvitysalueena, mutta lisätään aluetta koskeva kaavamääräys, jolla turvataan alueen luontoarvojen säilyminen kunnes alueen lopullinen käyttötarkoitus ratkeaa.</p>
<p>2. Alkuperäinen ympäristöministeriön Natura2000-esitys nk. Kemihaaran soiden osalta poikkeaa ko. kaavan "suojelualue-ehdotuksista". Rajaukset on tehtävä nykytietämyksen mukaisesti. Vuotosoikeusprosessin kuluessa lukuisat luonnontieteen asiantuntijat esittivät, että Kilpiaapa (ei Naturassa), nk. Luiron suot (Naturassa) ja nykyisin Kemihaaran soiksi (kutakuinkin nk. Vuotosalueella koko alue) nimetty alue rajausten tarkistuksineen tulee liittää yhtenä kokonaisuutena Natura-ohjelmaan. Ko. alue on maailman mittapuussakin harvinaislaatuinen harjujakso- ja aapasuokokonaisuus sisältäen vapaan suurjoen, Ylä-Kemijoen alajuoksun. Ko. luontokohde (Vuotoshan on nimenä tunnettu laajalti ulkomailla) on vahva potentiaali Pelkosenniemen kunnan matkailuelinkeinoja ajatellen ja omiaan vahvistamaan Pyhätunturin ohjelmapalvelutarjontaa. Natura 2000-esitys on edelleen keskeneräinen nk. Kemihaaran soiden osalta. KHO:n palauttamispäätös valtioneuvostolle ja EY-tuomioistuimen julkisasiamiehen ehdotus päätökseksi tärkeiden lintualueiden poisjättämisestä erikseen mainiten Kemihaaran suot antaa odottaa, että ko. kohde tulee osaksi Natura2000-ohjelmaa. KHO:ssa on valitus täydennysesityksestä, josta edelleen puuttuivat Kemihaaran suot. Lisäksi on vielä perusteltu lausunto EU-komissiolta koskien nimenomaan Kemihaaran soita ja nyt oikeusprosessin päätyttyä on odotettavissa, että ko. kohteen suojeluohjelmaan laittamattomuuteen reagoidaan EU:ssakin - etenkin, kun Natura2000-ministerityöryhmä jätti pöydälle palautetut kohteet siirtäen ko. asian seuraavalle hallitukselle. Esitän, että Maakuntakaava-ehdotukseen merkittäisiin suojeluehdotukseksi tämä laajempi, luonnontieteellisin kriteerein perusteltu kokonaisuus (Ylisen Kemijoen alajuoksuvesistö sivujokineen, harjujakso ja aapasuot Kilpiaapa, Luiron suot ja nk. Vuotoksen alueen suot). Vuotos-prosessin kuluessa tämän kokonaisuuden arvot ovat tulleet hyvin dokumentoiduiksi pääosin Kemijoki Oy:n tekemissä tutkimuksissa.</p>	<p>Ei muutosta. Natura 2000 –ohjelman täydennysesitykset otetaan huomioon, kun päätökset niistä saavat lainvoiman.</p>
<p><u>Pekka Nyman, Pelkosenniemi</u> Kelkkareitit: Pelkosenniemen ja Savukoski välinen pääreitti on kulkenut jo yli 10 vuoden ajan Vuotosjoen yli. Reitti on raivattu syksyllä 2002 ja on luonnollinen ja eniten käytetty kulku-ura Savukosken ja Pelkosenniemen välillä. Reitin varrella Perävaaran laidalla on moottorikelkkailijoiden kämpä, joka on 50 vuoden vuokrasopimuksella kelkkai-</p>	<p>Kaavaa muutetaan. Sallan ja Pyhän välille merkitään yhteystarve, ja selostuksessa kerrotaan sen reittivaihtoehdoista. Linjaus ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa. Vuotoksen selvitysalueelle ei osoiteta reittejä.</p>

<p>lijoiden käytössä. Maakuntakaavassa on esitettävä runkoreitti Pelkosenniemen ja Savukosken välille Vuotosjoen kautta. Lisäksi kaavaan on merkittävä runkoreitti Kätkävaarasta Kummitsoivan ja Ahvenselän kautta Kursuun. Reitti yhdistää Suomen ja Savukosken Pelkosenniemen suunnan ja palvelee myös Pyhänturin ja Luoston aluetta. Reitti on Pelkosenniemen puolella merkitty ja sillat valmiina. Uutta reittilinjausta Suomulta Pyhälle ei näin ollen tarvita.</p>	
<p>Vene- ja kanoottireitit: Kemijoki Pelkosenniemen ja Savukosken välisellä alueella on merkittävä kaavassa matkailukäyttöön vesireitiksi. Joki on sopiva kalastusmatkailun ja melonnan tarpeisiin ja siinä on esteetön kulkuyhteys Kemihaaroista ja Tenniön latvoilta Pelkosenniemelle ja siitä edelleen Kemijärvelle. Vuotosjoki sivuhaaroinen on myös merkittävä kaavassa vene- ja kanoottireitiksi. Jauru-, Koutelo- ja Vuotosjoet soveltuvat Ahvenseljästä alaspäin erinomaisesti kanoottimelontaan aina Pelkosenniemelle asti.</p>	<p>Selostusta täydennetään. Teemakarttaan lisätään Kemijoen reitti. Vuotoksen selvitysalueelle ei merkitä reittejä.</p>
<p>Kalastus: Kemijoki sivupuroineen ja –jokineen, Pelkosenniemeltä ylöspäin on merkittävä kaavassa virtakutuihin jalokalojen (taimen, harjus ja järvilohi) lisääntymis- ja vaellusalueeksi. Jokia pitkin vaeltavat kalat niin alaspäin syönnökselle Kemijärveen (ja Perämereen), kuin ylöspäin kutualueilleen. Yli-Kemin kalastusalue uusii parhaillaan käyttö- ja hoitosuunnitelmaa ja siinä otetaan tarkemmin esille eri kalalajien vaatimat toimenpiteet ja rajoitukset.</p>	<p>Selostusta täydennetään. Lisätään teksti: ”Jos lohen palauttaminen Ounasjokeen onnistuu, voidaan työtä jatkaa Kemijoen latvoille saakka.”</p>
<p>Kalaportaat: Seitakorven ja Kokkosnivan voimalaitoksiin on kaavassa merkittävä kalaportaat. Voimalaitoksiin on määrätty rakennettavaksi alavaiheita, joita ei ole rakennettu tai jotka eivät toimi. Näin ollen alavaiheille kaloille on annettava mahdollisuus nousta myös ylös.</p>	<p>Ei muutosta. Ei ole maakuntakaavalla ratkaistava asia.</p>
<p>Vesistöjen tila: Kunnostusojitusten vesiensuojelu ei ole Itä-Lapin maakuntakaavalla hallinnassa. Kaavassa täytyy määritellä Pelkosenniemen ja Savukosken alueelle tiukat kriteerit kunnostusojitusten toteuttamiselle ja aiheutetun haitan korjaamiselle. Kaavamääräyksiin kirjataan päämäärä purojen ja pienvesien kunnostamisesta voimaperäisen metsienkäsitteilyn aiheuttaman kiintoaine- ja ravinnepestöjen jäljiltä.</p>	<p>Ei muutosta.</p>
<p>Helli Varrio, Kemijärvi Voimajohtolinja Kallaanvaara-Kostamo-Varrio-Leväranta tulee poistaa kaavasta. Perikunnan rantatontit jäävät ko. linjauksen alle.</p>	<p>Ei muutosta. Varauksella turvataan Kemijärven sähkönsaanti 110 kV jännitteellä muutakin kautta kuin Permantokoskelta. Tarkemman suunnittelun yhteydessä linjauksen sijaintia voidaan tarkistaa, maakuntakaavassa esitetään lähinnä yhteystarve olemassa olevien suunnitelmien perusteella.</p>
<p>Martti Junttila, Kemijärvi Kostamon kylä-alueen maanomistajat pyytävät poistamaan Kemijärven Sellulta pohjoiseen lähtevän sähkölinjan metsäpalstoja rikkovana. Muistutuksen on allekirjoittanut 8 maanomistajaa.</p>	<p>Ei muutosta. Varauksella turvataan Kemijärven sähkönsaanti 110 kV jännitteellä muutakin kautta kuin Permantokoskelta. Tarkemman suunnittelun yhteydessä linjauksen sijaintia voidaan tarkistaa, maakuntakaavassa esitetään lähinnä yhteystarve olemassa olevien suunnitelmien perusteella.</p>

Muut

Muistutus/ lausunto	Lapin liiton hallituksen vastine
<p>Lapin luonnonsuojelupiiri, Rovaniemi</p> <p>Tavoitteet ja kehittämisstrategia -osassa todetaan metsistä, että maa- ja metsätalousvaltaisten alueiden lisäksi kaavassa voidaan lisäksi esittää maa- ja metsätalousvaltaisia alueita, joilla on ulkoilun ohjaustarvetta, maa- ja metsätalousvaltaisia alueita joilla on ympäristöarvoja ja sekä päällekkäismerkintöjä ja määräyksiä porotalouden ja maiseman vaalimiseksi. Ulkoilun ohjaustarve -alueita on merkitty kaavaan. Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet, joilla on ympäristöarvoja, puuttuvat kokonaan. Lapin luonnonsuojelupiiri pitää tätä puutteena ja ehdottaa näitä alueita lisättäväksi maakuntakaavaan (ks. jäljempänä).</p>	<p>Ei muutosta. Alueella ei ole maakunnallisesti niin merkittäviä maa- ja metsätalousvaltaisia alueita, joilla on erityisiä ympäristöarvoja, että ne tulisi merkitä maakuntakaavaan siinä jo olevien laajojen suojelualueiden lisäksi.</p>
<p>Kalatalouden kehittämismahdollisuudet Kemijoen latva-alueilla ovat nyt käytössä Vuotoksen allasuhan väistytyä.</p>	<p>Ei muutosta. Selostusosassa todettu kalastuksen kehittäminen.</p>
<p>Liikenteen tavoitteista todettakoon, että luonnonsuojelupiiri pitää (Kemijärvi-) Ranua-Oijjärvi (-Oulu) -yhteyttä tarpeettomana.</p>	<p>Ei muutosta. Ko. yhteyttä kehitetään liikenteen vaatimalle tasolle.</p>
<p>Suunnittelumääräykset:</p> <p>Kaavaluonnoksen mukaan suojelu-, luonnonsuojelu- ja erämaa-alueiden hoito- ja käyttösuunnitelmista on pyydetty lausunto alueen kunnilta, Lapin liitolta, Lapin ympäristökeskukselta, Paliskuntain yhdistykseltä, alueen paliskunnilta ja tarvittaessa Lapin tiepiiriltä.</p> <p>Vuorovaikutteisuuden ja julkisuuden vahvistamiseksi hoito- ja käyttösuunnitelmia laadittaessa on luontevaa noudattaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista käsitystä vuorovaikutuksesta (61 §), jonka mukaan osallisilla on mahdollisuus osallistua hoito- ja käyttösuunnitelman</p> <p>[kaavan] valmisteluun, arvioida suunnitelman vaikutuksia ja lausua mielipiteensä asiasta. Osalliseksi katsotaan maanomistajien ym. lisäksi ne viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.</p> <p>Luonnonsuojelupiiri esittää, että suunnittelumääräyksiin lisätään kohtaan "on pyydetty lausunto .." teksti : <i>.. ja yhteisöiltä, joiden toimialaan suunnitelma liittyy.</i> Luonnonsuojelulaissa ei ole mainintaa hoito- ja käyttösuunnitelmien laatimiseen liittyvästä vuorovaikutuksesta.</p>	<p>Kaavaa muutetaan. Määräys muutetaan muotoon: <i>"Suojelu-, luonnonsuojelu- ja erämaa-alueiden hoito- ja käyttösuunnitelmista on pyydetty lausunto alueen kunnilta, Lapin liitolta, Lapin ympäristökeskukselta, Paliskuntain yhdistykseltä, alueen paliskunnilta ja yhteisöiltä, joiden toimialaan suunnitelma liittyy sekä tarvittaessa Lapin tiepiiriltä."</i></p>
<p>Matkailun kehittämisalueet</p> <p>Matkailun kehittämisvyöhyke on sisältää sekä matkailun vetovoima-alueet että matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealueet. Yksi laaja alue aiheuttaa epäselvyyttä varsinaisista kehittämisen kohteista. Luonnonsuojelupiirin mielestä mk-alueella pitäisi keskittyä vain virkistyksen ja matkailun todellisiin kehittämisalueisiin sekä matkailuun liittyvän yhteysverkon kuvaamiseen. Rajaaminen on tärkeää, koska kaavamääräyksissä mk-alueita tulee kehittää matkailukeskusten, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisen kokonaisuutena. Toisin sanoen nyt esitetyllä mk-alueella on alueita, joita ei pidä kehittää matkailun tai virkistyksen tarpeisiin. Urho Kekkonen kansallispuiston Savukosken kunnan sisällä olevat alueet on kokonaisuudessaan merkitty matkailun kehittämisalueeksi, vaikka kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmassa (Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisu B 60, 2001) nähtävyyssosa on huomattavasti pienempi. Luonnonsuojelupiiri esittää matkailun kehittämisalueeksi vain Nuortin erämaaosan nähtävyyssosaa.</p>	<p>Kaavaa muutetaan. mv-alueesta poistetaan Sallan ja Savukosken pohjoisosien erämaiset alueet. Selostukseen lisätään kuvausta mv-alueen ulkopuolisten alueiden matkailukäytöstä.</p>
<p>Riisitunturin kansallispuisto sekä Oulangan kansallispuiston Sallan kunnanpuoleiset osat on merkitty kokonaisuudessaan matkailun kehittämisalueelle. Luonnonsuojelupiiri esittää, että ko. kansallis-</p>	<p>Ei muutosta. Suojelualueen rajoitukset ovat voimassa matkailun kehittämisvyöhykkeellä. Karkea raja voi sisältää myös maankäyttöään</p>

puistojen maankäytön suunnitelmien mukaiset syrjäosat jätetään matkailun kehittämisalueiden ulkopuolelle.	rajoitettuja alueita.
Paikallisen väestön mielipide Kemihaaran erämaa-alueen kehittämiseen on ollut tyytyväisyys nykytilaan. Paikalliset eivät erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaa laadittaessa halunneet mitään erityistä kehittämistä tai käytön lisäämistä. Luonnonsuojelupiiri esittää sekä Kemihaaran että Tuntisan erämaiden poistamista matkailun kehittämisalueesta.	Kaavaa muutetaan. mv-alueesta poistetaan Sallan ja Savukosken pohjoisosien erämaiset alueet. Selostukseen lisätään kuvausta mv-alueen ulkopuolisten alueiden matkailukäytöstä.
Luonnonpuistot eivät kuulu matkailun vetovoima-alueisiin, saati että niistä tehtäisiin elämysteollisuuden kohteita. Luonnonsuojelupiiri esittää Värriön luonnonpuiston poistamista matkailun kehittämisalueelta.	Kaavaa muutetaan. mv-alueesta poistetaan Sallan ja Savukosken pohjoisosien erämaiset alueet. Selostukseen lisätään kuvausta mv-alueen ulkopuolisten alueiden matkailukäytöstä.
Sytteen kansallispuiston Posion puoleiset osat puuttuvat matkailun kehittämisalueesta. Nämä alueet ovat kansallispuiston syrjäosaa, mutta alueen halki kulkee reitti. Kokonaisuutena Sytteen kansallispuisto on vahvasti matkailun tukialue, joten puiston Posion puoleiset osat soveltuvat matkailun kehittämisalueeksi.	Kaavaa muutetaan. Matkailun kehittämisvyöhykkeen rajausta tarkistetaan.
Vuotoksen alueella sijaitsevat Kemihaaran suot tukevat Pyhä-Luoston matkailualueita lähellä sijaitsevana luonto- ja lintukohteena. Alue palvelee lyhytkestoisten retkien järjestämistä matkailukohteen lähiympäristön luonto- ja kulttuurikohteisiin. Luonnonsuojelupiiri esittää matkailun kehittämisalueen laajentamista tälle alueelle. Liitteenä 1 on esitys matkailun kehittämisalueista.	Ei muutosta. Vuotoksen selvitysalueelle ei tehdä aluevarauksia.
Maa-ainesten ottoalueita (EO) on merkitty turvetuotantoon kaksi aluetta. Luonnonsuojelupiiri pitää hyvänä realistista linjaa turvetuotantoaluevarauksissa.	Ei muutosta.
Energiahuollon alueista luonnonsuojelupiirillä ei ole huomautettavaa. Luonnonsuojelupiirin mielestä on hyvä, että tuulivoimalle varatut alueet ovat jo rakennettujen alueiden eli matkailukohteiden ympäristössä.	Ei muutosta.
Koska oikeusprosessin tuloksena Vuotoksen säännöstelyallasta ei tule, aluetta voidaan tarkastella muista näkökulmista.	Kaavaa muutetaan. Vuotoksen alue pysyy selvitysalueena, mutta lisätään aluetta koskeva kaavamääräys, jolla turvataan alueen luontoarvojen säilyminen kunnes alueen lopullinen käyttötarkoitus ratkeaa.
Kaivosalueiden kohdalla on merkillinen ristiriita: kaavaselostuksen mukaan ek1-alueita voidaan käyttää myös muihin käyttötarkoituksiin lukuun ottamatta sellaisia toimintoja, jotka pysyvästi estävät tai vaikeuttavat kaivostoiminnan harjoittamisen. ek1-alueita on merkitty suojelualueille, jopa kansallispuistoihin ja muille Natura 2000 -ohjelmaan kuuluville alueille. Mikäli kaivostoimintaa suunnitellaan ko. alueille, tulee arvioida hankkeen vaikutukset niihin luontoarvoihin, joiden perusteella alue on suojeltu. Hankkeelle voidaan myöntää lupa vain, mikäli se on erittäin tärkeä yleisen edun kannalta pakottavasta syystä eikä vaihtoehtoja ole. Luonnonsuojelupiiri esittää, että ek1-alueet poistetaan Natura-alueilta tai kaavamääräyksiin kirjataan, että ensisijainen maankäyttömuoto on luonnonsuojelu.	Selostusta täydennetään. Ek1-merkinnän kuvausta muutetaan lievempään muotoon. Ensisijainen maankäyttömuoto SL-alueilla on luonnonsuojelu ilman eri määräystäkin.
Suojelualueet Vuotoksen allasalueella merkittäviä luontoarvoja omaavat Kemihaaran suot tulee rajata SL merkinnällä ja valtakunnallisesti arvokas perinneympäristö Keminsaaret S tai luo-merkinnällä.	Kaavaa muutetaan. Vuotoksen alue pysyy selvitysalueena, mutta lisätään aluetta koskeva kaavamääräys, jolla turvataan alueen luontoarvojen säilyminen niin kauan kuin alueen lopullinen käyttötarkoitus ratkeaa.
Alueen välittömässä läheisyydessä sijaitseva Kilpiaapa on tutkitusti hyvä linnustoalue, joka täydentää Kemihaaran soiden kokonaisuutta, joten sille piiri esittää S-merkintää.	Ei muutosta. Maakuntakaavassa otetaan luonnonsuojelualueiksi (SL) lailla ja asetuksella muodostetut sekä valtioneuvoston periaatepäätösten mukaiset suojelualueet. Muut suojelualueet on katsottu olevan paikallisia suojelualueita.

	joita ei esitetä maakuntakaavassa vaan ne otetaan huomioon alempiasteisessa kaavoituksessa.
Yli-Nuortin ja Törmäojan Natura 2000-verkoston esitetyt alueet pitäisi olla kaavassa mukana S-merkinnällä, koska kaavamääräysten mukaan kaivostoiminta ei saa rajoittaa luonnonsuojelua. Kohteiden huomioon ottaminen kaivostoimintaa sijoitettaessa tai kaivostoiminnan vaikutusten arviointi luontoarvoihin on mahdollista.	Kaavaa muutetaan. Naturen täydennysehdoituksen alueet lisätään siltä osin kuin ne eivät mene päällekkäin kaivostoiminta-alueen kanssa.
Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet Metsänhoitosuositukset ohjaavat metsien käsittelyä samoin kuin metsälaki. Metsälain mukaiset luontokohteet ovat yleensä hyvin pienialaisia. Luonnonsuojelullisesti, virkistyskäytön tai riistan kannalta arvokkaita metsäalueita on kartoitettu Metsähallituksen omana työnä osana alue-ekologista suunnittelua. Kaava-alueen alue-ekologiset suunnitelmat ovat valmistuneet. Alue-ekologisissa suunnitelmissa luonto- tai muilta arvoiltaan arvokkaat alueet on rajattu metsälain vaatimuksia laajemmin. Lapin luonnonsuojelupiirin mielestä Metsähallituksessa tehty suuri työ alue-ekologisten suunnitelmien laatimiseksi tulee ottaa maakuntakaavassa huomioon. Liitteisiin 2-5 on koottu alue-ekologisista suunnitelmista laajimmat ja tärkeimmät talousmetsäalueet, joilla on ympäristöarvoja. Näillä alueilla on merkitystä suojelualueiden välisinä yhteyksinä tai niiden luontoarvot ovat suuret. Luonnonsuojelupiiri ehdottaa merkinnäksi MY tai vaihtoehtoisesti alueiden rajausta ja luo-merkintää.	Ei muutosta. Alueella ei ole maakunnallisesti niin merkittäviä maa- ja metsätalousvaltaisia alueita, joilla on erityisiä ympäristöarvoja, että ne tulisi merkitä maakuntakaavaan siinä jo olevien laajojen suojelualueiden lisäksi. Metsähallitus toteuttaa alue-ekologisia suunnitelmiaan maakuntakaavasta riippumatta.
Maakuntakaavaan on merkitty suojelualueiksi Naturaan liitetyt IBA-alueet eli tärkeät lintualueet. Suomessa on koottu kansallisesti tärkeistä kohteista FINIBA eli Suomen tärkeät lintualueet. Luettelon kohteiden arvo linnustoalueena vaatii maankäytön sovittamista alueen luonteeseen. Se ei merkitse väistämättä suojelualueen perustamista, mutta voi asettaa reunaehdoja alueen käytön suunnittelulle. Maakuntakaavan FINIBA-alueista merkittävin on Natura 2000 -ohjelmaan liitettävät Luiron-Kitisen-Kemihaaran suot, joille piiri esittää suojelumerkintää SL. Kemijärven pohjoisosia ei ole huomioitu kaavassa vielä lainkaan. Luonnonsuojelupiiri esittää tälle alueelle rajausta ja luontoarvoja kuvaavaa merkintää luo. Erityisesti luonnonsuojelupiiri tuo esille Maltion tunturit, joka on Maltion luonnonpuistoon läheisesti liittyvä alue ja joka on myös Metsähallituksen Pyhäjoen alue-ekologisessa suunnitelmassa merkitty ekologiseksi yhteydeksi. Piiri esittää tälle alueelle S tai luo-merkintää.	Lisätään kaavaselostukseen. FINIBA-kohteista tehdään selostusosaan teemakartta.
Kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta tärkeitä alueita ovat myös arvokkaat perinnemaisemat. Vuotoksen allashankkeen uhkaama Keminsaaret on valtakunnallisesti arvokas perinnemaisema, jolla on myös merkittäviä luonnonsuojelualueita. Keminsaarille sopivat merkinnät S tai luo tai jopa ma.	Kaavaa muutetaan. Vuotoksen alue pysyy selvitysalueena, mutta lisätään aluetta koskeva kaavamääräys, jolla turvataan alueen luontoarvojen säilyminen niin kauan kuin alueen lopullinen käyttötarkoitus ratkeaa.
Lausunnolla olevan kaavaselostuksen kulttuuriympäristöjä esittelevät kartat ovat luettavuudeltaan ala-arvoisia.	Kaavaselostusta korjataan. Ko. karttoja pyritään laadultaan parantamaan.
Satakunnan liitossa tehdään parhaillaan pilottiprojektia hiljaisten alueiden kartoittamiseksi. Tuloksia ei vielä ole muiden maakuntien liittojen hyödynnettäviksi. Lapin luonnonsuojelupiiri toivoo, että jatkossa myös tähän hupenevaan luonnonvaraan kiinnitetään maakuntakaavoituksessa huomiota.	Ei muutosta. Pilottiprojektin tuloksia huomioidaan jatkosuunnittelussa, kun projektin tulokset ovat saatavilla.
Lapin luonnonsuojelupiiri ry pyytää Lapin liitolta kirjallisen perustelun niiltä osin, joilta se katsoo, etteivät piirin esitykset edellytä toimenpiteitä kaavaa työstettäessä.	Hallituksen vastineet lähetetään.
Sallan ja Värriön yhteismetsä Maa-, metsä ja porotalousvaltaiset alueet: Luonnoksessa on, että metsätalouden ja metsän muiden käyttötöiden ja maiseman suhteista annetaan kaavamääräyksiä, jotka noudattavat Suomen metsänhoitosuositusten ja Metsähallituksen ja Palis-	Kaavaa muutetaan. Porotalouden huomioon ottamista koskevaa kaavamääräystä tarkistetaan.

<p>kuntain yhdistyksen välisen sopimuksen periaatteita. Yhteismetsät kuten muutkin yksityismetsät noudattavat Pohjois-Suomen metsänhoitosuosituksia. Yhteismetsät eivät suostu noudattamaan Metsähallituksen ja Paliskuntain yhdistyksen sopimuksen periaatteita, koska ne on neuvoteltu valtion omistamille maille kuulematta yksityisiä maanomistajia. Jos maa-, metsä- ja porotalousvaltaisille alueille annetaan kaavamääräyksiä yhteismetsät vaativat, että heitä kuullaan ennen kaavamääräysten antamista.</p>	
<p>Retkeilyreitit (ulkoilu ja moottorikelkkailu): Mikäli retkeilyreittien läheisissä metsissä rajoitetaan metsätalouden harjoittamista tai reiteistä aiheutuu ylimääräisiä kustannuksia, tulee aiheutuneet haitat korvata maanomistajille.</p>	<p>Selostusta täydennetään. Lisätään periaatteita reittien huomioimisesta metsätaloudessa.</p>
<p><u>Pelkosenniemen-Savukosken metsänhoitoyhdistys</u> Kaavamääräyksillä ei tule lisätä alueiden suojelua eikä muutenkaan lisätä metsien käytön rajoituksia. Pelkosenniemi-Savukoski alueen ympäristösuojelutaso on riittävä. Mitkään erillisselvitykset eivät ole tuoneet esille sellaisia erityisiä luontoarvoja mitä ei voisi suojella nykyisin käytössä olevin määräyksin tai vapaaehtoisin menetelmin. Etelä-Suomen metsien suojelun perusteeksi onkin otettu vapaaehtoinen suojelun linja. Valtion luonnonsuojeluun varatut määrärahat eivät riitä edes aikaisemmin päätettyjen suojelualueiden rahoitukseen. Itä-Lapin metsätalous kykenee täyttämään ympäristön ja monikäytön vaatimukset omalla toiminnallaan. Lisäämällä metsien käytön rajoituksia lisätään myös yhteiskunnan korvausvelvollisuutta rajoituksista kärsiville.</p>	<p>Ei muutosta. Luonnonsuojelualueita ei ole lisätty. Maakuntakaavamääräykset noudattavat metsänhoitosuosituksia ja voimassa olevia sopimuksia.</p>
<p><u>Vapakalastusseura Vastaisku, Pelkosenniemi</u> Kemijokivarsi, Pelkosenniemeltä Savukoskelle: Alueen käyttö tulee perustua kalatalouteen ja se varataan virtakutuisien jalokalojen lisääntymis- ja vaellusalueeksi. Päämääräksi kaavassa kirjataan järvilohen kotiuttaminen ja myöhemmin merilohen palauttaminen myös Yli-Kemin alueelle. Tämä tukee Pelkosenniemen ja Savukosken kesämatkailuhankkeita ja on sopusoinnussa kaavaselvityksen s.21 kalatalousperusteiden kanssa. Pelkosenniemen alueelle tulee kaavassa ohjata matkailukalastuksen lisäksi kalantutkimus ja –viljelytoimintaa.</p>	<p>Selostusta täydennetään. Lisätään teksti ”Jos lohen palauttaminen Ounasjokeen onnistuu, voidaan työtä jatkaa Kemijoen latvoille saakka.”</p>
<p>Vesien tila: Yhdistys on huolissaan metsienkäsittelyn vaikutuksista vesien tilaan. Vaaditaan Pelkosenniemen ja Savukosken alueelle kaavamääräystä, jossa kielletään kaikki kiinteinäpäästöt ja veloitetaan rajoittamaan ravinnepäästöt minimiin metsien käsittelyn yhteydessä. Metsänojitukset tulee kaavamääräyksin kieltää tulva-alueilla alavissa puronvarsimetsissä, joissa kiintoainepäästöjen hillitseminen ei nykyisillä määräyksin valvonnan puuttuessa onnistu. Lisäksi vaaditaan päämääriin kirjattavaksi pienvesien ennallistamisen voimaperäisen metsätalouden kiintoainepäästöjen jäljiltä ja toimet niiden hillitsemiseksi.</p>	<p>Ei muutosta. Vesistöjen suojelusta huolehtivat vesilaki ja vesipuitedirektiivi.</p>
<p>Kalaportaat: Esitetään kaavaan kalaportaita Seitakorvan ja Kokkosnivan voimalaitoksiin.</p>	<p>Ei muutosta. Ei ole maakuntakaavalla ratkaistava asia.</p>
<p>Matkailun kehittämisalueet: mv-alueita esitetään laajennettavaksi Kemijokea ylös Savukoskelle saakka ja Vuotosjokea Sallaan saakka. Tämä on perusteltua Vuotos-hankkeen aiheuttaman uhan väistettyä alueemme jokivarsista.</p>	<p>Ei muutosta. Vuotoksen alue jätetään maakuntakaavassa selvitysalueeksi.</p>
<p>Yhdistys varaa oikeuden tarvittaessa täydentää huomautustaan ja vaatimuksiaan maakuntakaavaa laadittaessa.</p>	<p>Maakuntakaavaehdotus tulee vielä julkisesti nähtäville, jolloin osallisilla on mahdollisuus palautteen antamiseen.</p>
<p><u>Pelkosenniemen Luonnonsuojeluyhdistys ry, Pelkosenniemi</u> Vuotoksen metsä- ja suoalueet varataan luonnonhoitometsäksi, joissa luontoa kunnioittavat metsänhoito- ja ennallistamistoimenpiteet ovat</p>	<p>Kaavaa muutetaan. Vuotoksen alue pysyy selvitysalueena, mutta lisätään aluetta koskeva</p>

sallittuja. Tärkeimmät lintuvedet liitetään lintuvesien suojeleohjelmaan ja suoalueet ns. Ramsarin merkittävien kosteikkojen luettelon.	kaavamääräys, jolla turvataan alueen luontoarvojen säilyminen kunnes alueen lopullinen käyttötarkoitus ratkeaa.
Matkailun kehittämisaluetta tulee laajentaa Vuotos- ja Kemijokivarteen ja aluekuvauksiin tulee lisätä kohta, ”Kemijokivarsi, Pelkosenniemen ja Savukosken välillä”. Kemijokivarsi sekä Vuotosjoki varataan vene- ja kanoottireiteiksi sekä jalokalojen vaellusreiteiksi ja lisääntymisalueiksi. Selostuksiin merkitään jokialueelle päämääräksi Kemijärven ja Ylä-Kemin välillä vaeltavan järvilohi- ja taimenkanan aikaansaaminen. Jokivartta kehitetään palvelemaan kesämatkailua, alueelle voidaan rakentaa loma-asutusta jo kaavoitetuille tonteille tulvarajojen yläpuolisille alueille. Ranta-alueet tulee säilyttää tulva-alueina, joten jokamiesoikeuksilla liikkuvat matkailijat voivat rannoilla liikkua ja leiriytyä häiritsemättä muodostuvaa loma-asutusta. Kemijoen rannat lisätään rantojensuojeleohjelmaan.	Selostusta täydennetään. Lisätään tekstiä matkailun ja kalastuksen kehittämisestä.
Perinnemaisemiin, epäselvistä kartoista tutkittuamme, vaadimme lisättäväksi Pelkosenniemen ja Kairalan peltoaukeat, Mairisaaren, Vasaniemen, Kemijokivarren niityt Keminsaarten yläpuolella, Sukkamukassa, Perälässä, Kaikurannassa ja Serrikoskella sekä Vuotosjokivarren luonnon niityt.	Selostusta täydennetään. Tarkistetaan kohteet.
Vuotoksen selvitysalue tulee varata kokonaisuudessaan suojelealueeksi kaavamerkinnällä SL tai S.	Kaavaa muutetaan. Vuotoksen alue pysyy selvitysalueena, mutta lisätään aluetta koskeva kaavamääräys, jolla turvataan alueen luontoarvojen säilyminen niin kauan kuin alueen lopullinen käyttötarkoitus ratkeaa.
Rautatielinjauksista huomautamme, että Kemijärven rautatieasema palvelee nykyisellään hyvin Pyhä-Luoston matkailualueita, eikä rautatietä tule sijoittaa nykyistä lähemmäs luontoon tukeutuvaa matkailualueita. Mikäli kaivosalueille tarvitaan rautatieyhteys on linjaus vietävä lyhimmän kautta eli Kelloselästä. Tällöin myös ratalinjan korjaus Kemijärveltä itään palvelisi kaivosteollisuuden tarpeita eikä uusia linjauksia Kemijärvi-Pelkosenniemi alueille tarvittaisi.	Ei muutosta. Vaihtoehtoisia ratalinjauksia kaivosalueelle ei esitetä maakuntakaavassa. Mikäli kaivosalueille tarvitaan rautatie yhteys, sen sijainti ratkaistaan kaivoshankkeiden suunnittelun yhteydessä.
Kaivosrajaukset esitetään poistettavaksi Kuoskunjärveltä (valtakunnallinen lintuvesikohde) sekä Jouttenaavalta.	Selostusta täydennetään. Ek1-merkinnän kuvausta muutetaan lievempään muotoon. Ensimmäinen maankäyttömuoto SL-alueilla on luonnonsuojele ilman eri määräystäkin.
Kaava perusteluista on poistettava kohta suojelealueiden lisäämisen kiellosta. Perusteluna suojeleuden lisäämiselle Pelkosenniemenellä esitämme tosiasian, että valtion harjoittaman luonnonsuojeleuden työllistyvyys on tällä hetkellä Pelkosenniemenellä merkittävämpi kuin valtion harjoittaman metsätalouden.	Ei muutosta.
Porotalouden metsätalouteen vaikuttavaa rajaa vaaditaan siirrettäväksi vanhan Kemin-Lapin etelärajalta Pelkosenniemen etelärajaan, jonka pohjoispuolella metsätalous toimii luontaistalouden ja poronhoidon ehdoilla. Tällä alueella säädellään erityisen tarkasti mm. metsien kunnostusojituksia ja kielletään kaikenlainen kiintoaineen päästäminen joki ja purovesiin ja vesistöihin. Samalla vaaditaan kaavan perusteluihin Pelkosenniemen alueen lisäämistä luontaiselinkeinolain rajaamalle alueelle.	Kaavaa muutetaan. Kaavaan lisätään erityisesti poronhoitoon tarkoitettujen alueen raja ja sitä koskeva määräys. Maa- ja metsätalousvaltaisen alueen merkinnän selitystä muutetaan. Yleismääräystä porotalouden huomioon ottamisesta muokataan.
Maatalouden kehittämisaluetta vaadimme laajennettavaksi Luiron kylään, Suvantoon ja Kemijokea ylös aina Savukoskelle Nousun kylään saakka, jossa riittää rantaniittyjä laidunnettavaksi.	Kaavaa muutetaan. Luiron kylä lisätään mk 8001 alueeseen. Suvantoa ja Kemijokivartta ei lisätä. Kuoskun ja Nousun alue on jo mk-vyöhykettä.
Venereiteistä esitetään poistettavaksi Kokkosnivan ja Seitakorvan voimalaitosalueen, joissa liikkuminen on kiellettyä ja veneen ylisiirto mahdotonta.	Ei muutosta.

<p>Birdlife Suomi ry, Helsinki</p> <p>Suurin osa Itä-Lapissa olevista Suomen tärkeistä lintualueista (FINIBA) on lain nojalla suojeltuja luonnonsuojelualueita ja kansallispuistoja, ja ne on kaavassa huomioitu asianmukaisesti. Maakuntakaava-alueella sijaitsee kuitenkin kuusi FINIBA-kohdetta, joiden huomioiminen on puutteellista. Alueista tärkein on Luiron-Kitisen-Kemijoen haaran suot. Kokonaan huomioimatta on Kemijärven pohjoisosat. Muita vain osittain asianmukaisesti huomioituja alueita ovat Maltion tunturit, Haikara-aapa-Vitsikko-aapa, Tynnyriaapa sekä Riisitunturi-Karitunturi. FINIBA-alueet on tutkimuksin osoitettu valtakunnallisesti arvokkaiksi, minä vuoksi niiden huomioimatta jättämisestä ei voi mitenkään lainsäädännöllisesti perustella.</p> <p>BirdLife Suomi ry esittää, että ne FINIBA-alueet, jotka eivät sisällä lakisääteisiin suojelualueisiin esitetään maakuntakaavassa merkinnällä ”<i>tärkeä lintualue</i>”. Merkinnän yhteydessä tulee käyttää kaavamääräystä, joka estää alueen linnustollisen arvon tuhoutumisen, esimerkiksi ”<i>Alueilla toteutettavat suunnitelmat ja toimet on toteutettava siten, etteivät ne häiritse linnustollisia arvoja, joiden perusteella alue on valittu tärkeäksi lintualueeksi</i>”. Vaihtoehtoisesti voi käyttää merkintää ”<i>luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen arvokas alue</i>”. Tällöinkin on kaavaselityksessä esitettävä, mitä tällä tarkoitetaan ja kaavamääräyksen estettävä alueiden luonnonarvojen tuhoutuminen.</p>	<p>Kaavaselostusta täydennetään. FINIBA-kohteista tehdään selostusosaan teemakartta.</p>
<p>Valtakunnallisesti arvokkaiden kohteiden lisäksi myös maakunnallisesti arvokkaat kohteet pitäisi huomioida kaavassa. BirdLife ry toimittaa näistä mielellään lisätietoa. Alueista saa myös lisätietoa Lapin lintutieteelliseltä yhdistykseltä.</p>	<p>Ei muutosta. Tieto on liian yksityiskohtaista maakuntakaavaan eikä alueilla ole riittävää statusta.</p>
<p>BirdLife Suomi ry pyytää kirjallista vastinetta.</p>	<p>Lapin liiton hallituksen vastineet lähetetään</p>
<p>Turveteollisuuden liitto ry, Jyväskylä</p> <p>Itä-Lapin maakuntakaavaluonnoksen selostuksen kohdasta ”Energia- varat” (2.4.4) ilmenee, että maakunnan liitto suunnittelee puupoltto- aineen käytön lisäämistä Itä-Lapissa. Tämä tavoite on sinänsä oikea, mutta polttoaineiden käyttötilastojen puutteen takia kaavaselostuk- sesta ei ilmene, tapahtuuko puun käytön kasvu turpeen kustannuksel- la vaiko siten, että lisääntyvä polttoainetarve katetaan puulla. Koska turpeen tuotanto on hyvin pitkäjänteistä toimintaa soiden hankintoi- neen, suon kuivatuksineen ja tuotantokenttien valmisteluineen, ta- loudellisesti järkevän toiminnan ylläpitäminen edellyttää myös ta- saista tai kasvavaa turpeen kulutusta. Säätekijöistä tai esimerkiksi kansainvälisistä kriiseistä johtuva poikkeustilanne voidaan hoitaa vain jos turpeen käyttö on jatkuvaa, jolloin tuottajat voivat ylläpitää varmuusvarastoja, joiden avulla poikkeustilanteet, kuten metsäteolli- suustuotteiden maailmamarkkinoilla laskusuhdanne, joka saattaa supistaa äkillisesti metsäteollisuuden sivutuotteena saatavan puupolt- toaineen tarjontaa, erityisen kylmät talvet jne. voidaan hoitaa.</p>	<p>Selostusta täydennetään.</p>
<p>Kaavaselostuksen energianhuollon alueita koskevassa osiossa (5.4.14) todetaan, että ”<i>Energiahuollon tavoitteena on tuontien energian korvaaminen mahdollisimman pitkälle lappilaisilla raaka-aineilla. Puu- ja turvevarojen käytön lisäämisellä on merkitystä maaseudun työllisyydelle ja yritystoiminnalle. Suosimalla energiaratkaisuissa kotimaisuutta voidaan vaikuttaa satojen työpaikkojen syntymiseen.</i>” Edellä mainittu toteamus on oikeasuuntainen, mutta jossakin mää- rin ristiriitainen kohdan 2.4.4 kanssa, missä korostetaan puun käytön lisäystä, mutta ei mainita erikseen turpeen käytön kasvattamista. Lukijan kannalta olisi selkeämpää, että kohdassa ”Energia- varat” käsiteltäisiin yksinomaan Itä-Lapin energiavaroja turvevarat mukaan luettuna. Tässä osiossa voisi tarkastella turvevarojen määrää sekä niiden tutkimusastetta ja asettaa myös määrällisiä -, alueellisia – sekä aikataulutavoitteita turvevarojen geologiselle tutkimukselle. Ener- giahuolto voisi olla omana kappaleena, jossa paikallisten energialäh-</p>	<p>Selostusta täydennetään.</p>

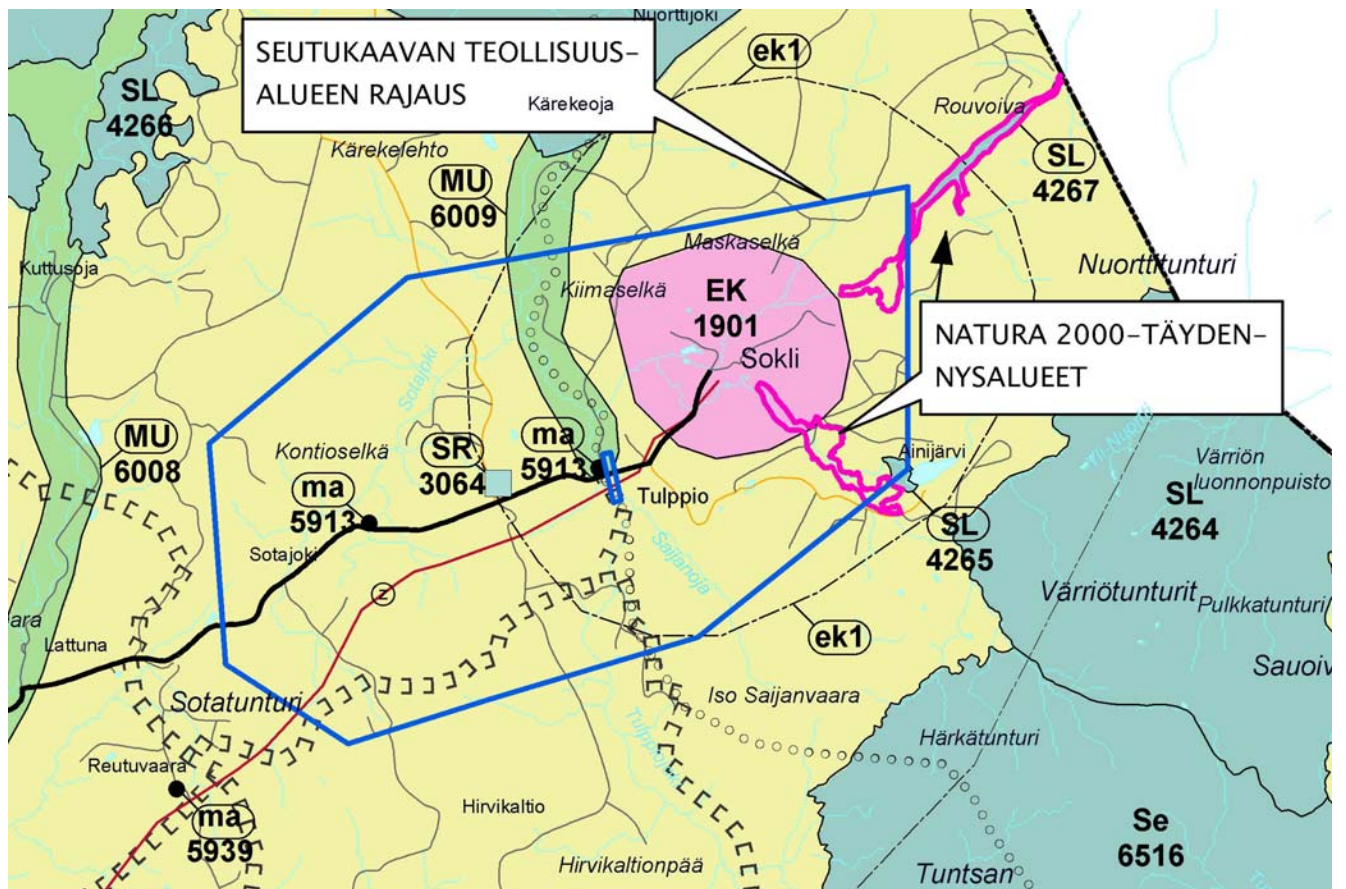
teiden – puun ja turpeen – hankinnan ja käytön kehittämissä politiikkaa olisi arvioitu yksityiskohtaisemmin.	
<p>Kaavamerkinnot: Turveteollisuuden piirissä on kiinnitetty paljon huomiota turvetuotantoalueiden merkintään maakuntakaavoissa. Itä-Lapin kaavaselostuksen kappaleessa 5.4.16 ”Maa-ainesten ottoalueet” todetaan, että ”merkinnällä EO osoitetaan alueita soran, turpeen tai muiden maa-ainesten ottoa varten”. Tässä tekstissä on ero kaava-kartan tekstiin verrattuna, jossa puhutaan <i>maa-ainesten</i> sijaan pelkästään <i>aineksista</i>. Hieman epäselväksi jää kaavaselostuksen teksti ”<i>Itä-Lapin maakuntakaavassa osoitetaan maa-ainesten ottoalueen merkinnällä seudullisesti merkittävät turpeen ottoalueet, joilla on jo aineenotto toimintaa tai joilla aineenotto toiminnan edellytykset on selvitetty</i>”.</p>	<p>Kaavaa muutetaan. Kaavakartan merkin EO selityksiin korjataan <i>ainesten</i> sana <i>maa-ainesten</i> sanaksi. Itä-Lapin maakuntakaavassa ei ole osoitettu muita kuin turpeenotto-alueita EO-merkinnällä.</p>
<p>Kuvasta 11 löytyy kaksi turvealuetta Kemijärven läheltä, mutta ei yhtään esimerkiksi Sallasta, jossa on tutkittu yhteensä 29 suota turvetuotantoon soveltuvuuden näkökulmasta. Ilmeisesti karttaa on tulkittava siten, että siihen on merkitty pelkästään tuotannossa olevat suoalueet, mutta ei muita mahdollisia turpeen ottoalueita.</p>	<p>Ei muutosta. Esille ei ole tullut muita kohteita ja selostusosassa on otettu kantaa uusien alueiden perustamiseen. ”Itä-Lapin maakuntakaavalla ei estetä maa-ainesten ottamista maakuntakaavassa ko. tarkoitukseen varattujen alueiden ulkopuolelta. Kuitenkaan maa-ainesten ottamisella ei saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.”</p>
<p>Kaavaselostuksen teksti ”<i>Itä-Lapin maakuntakaavalla ei estetä maa-ainesten ottamista maakuntakaavassa ko. tarkoitukseen varattujen alueiden ulkopuolelta</i>” on turveteollisuuden jatkuvan toiminnan turvaamisen näkökulmasta tärkeä sisältö. Turveteollisuusliitto on sitä mieltä, että turpeen ottomahdollisuus tulee säilyttää periaatteessa kaikilla sellaisilla alueilla, jotka eivät ole selvästi muuhun toimintaan, kuten esimerkiksi luonnonsuojeluun varattuja. Koska periaatteessa hyvinkin pienet suot saattavat tulla kysymykseen turvetuotannossa, mutta turpeen ottamisen edellytyksiä ei niissä ole selvitetty sillä tarkkuudella, että alue voitaisiin merkitä kaavakarttaan ottoalumerkinnällä, kaavaselostuksen edellä mainittu lausuma on energiahuollon tulevien edellytysten turvaamisen näkökulmasta hyvä. Tätä lausumaa voitaisiin vielä vahvistaa siten, että kaavaselostukseen lisättäisiin merkintä, jonka mukaan Maa- ja metsätalousvaltaista aluetta voitaisiin käyttää myös turvetuotantoon.</p>	<p>Selostusta täydennetään. Maa- ja metsätalousaluetta voidaan käyttää myös turvetuotantoon, kun se tapahtuu haittaamatta merkittävästi alueen pääkäyttötarkoitusta tai porotaloutta tai alueelle päällekkäiskäyttönä osoitettua muuta käyttötarkoitusta.</p>
<p>Vapo Oy Energia, Oulu Pidetään tärkeänä, kuten kaavaselostuksen kohdassa 5.4.14 on mainittu, tuontien energian korvaamista paikallisten puu- ja turvevarojen käyttöä lisäämällä. Suosimalla energiaratkaisuissa kotimaisuutta voidaan vaikuttaa työpaikkojen syntymiseen alueella. Paikallisten energiavarojen käyttöä lisäämällä parannetaan alueellista energiaomavaraisuutta ja huoltovarmuutta.</p>	<p>Ei muutosta.</p>
<p>Edellisen vuoksi erityisen tärkeää on myös kohdassa 5.4.16 (s.51) maininta, että Itä-Lapin maakuntakaavalla ei estetä maa-ainesten ottamista maakuntakaavassa ko. tarkoitukseen varattujen alueiden ulkopuolella. Turvetuottajien hallinnassa olevien alueiden lisäksi kaava-alueella on muita tutkittuja (mm.GTK) ja tuotantokelpoiseksi todettuja suoalueita. Myös näiden alueiden ottaminen tulevaisuudessa turvetuotantoon tulee olla mahdollista, kunhan se ei ole ristiriidassa muiden kaavamerkintöjen (esim. suojelualueet) kanssa.</p>	<p>Selostusta täydennetään. Maa- ja metsätalousaluetta voidaan käyttää myös turvetuotantoon, kun se tapahtuu haittaamatta merkittävästi alueen pääkäyttötarkoitusta tai porotaloutta tai alueelle päällekkäiskäyttönä osoitettua muuta käyttötarkoitusta.</p>
<p>Kaavaselostuksen kohdassa 5.4.14 korostettaisiin työllisyyden lisäksi myös alueellisen energiaomavaraisuuden ja huoltovarmuuden turvaamista ja lisäämistä. Kohdassa tulisi korostaa myös kotimaisen polttoaineiden yhteiskäytön merkitystä toisiaan tukevinä polttoaineina lämmön- ja sähköntuotannossa.</p>	<p>Selostusta täydennetään.</p>
<p>Kaavaselostuksen kohtaan 5.4.24 esitetään lisäystä, jossa todetaan, että M-merkinällä osoitettuja alueita voidaan käyttää myös turvetuotantoon.</p>	<p>Selostusta täydennetään.</p>
<p>Liite I vaikutusten arviointi:</p>	<p>Selostusta täydennetään.</p>

<p>sivu 3 EO-merkintä- vaikutukset Ihmisten elinot ja elinympäristö: <i>Säilyttää työpaikat</i> Kasvi- ja eläinlajit, luonnon monimuotoisuus ja luonnonarvot: <i>Nykyisillä, jo toiminnassa olevilla, turvetuotantoalueilla ei muutosta aikaisempaan.</i> Alue- ja yhdyskuntarakenne ja energiatalous sekä liikenne: <i>Kotimaisena polttoaineena turpeen käytöllä on positiivinen vaikutus alueelliseen energiaomavaraisuuteen ja huoltovarmuuteen.</i></p>	
<p>Maakuntakaavakartassa on esitetty ainoastaan toiminnassa olevat tuotantoalueet (Muljunaapa ja Hietalahdenaapa), joihin liittyy alue-laajennuksia, jotka ovat tuottajan hallussa, mutta eivät toistaiseksi tuotannossa. Myös nämä alueet tulee merkitä EO-merkinnällä. Kyseiset alueet ilmenevät karttaliitteessä 1.</p>	<p>Kaavaa muutetaan. Aluerajauksia tarkistetaan laajennusten mukaisiksi.</p>
<p>Aluekuvaukset: Merkintä EO 2663, Muljunaapa. Tuotannossa ja osin varauksessa oleva alue. Merkintä EO 2678, Hietalahdenaapa. Tuotannossa ja osin varauksessa oleva alue.</p>	<p>Aluekuvauksia täydennetään.</p>
<p><u>Paliskuntain yhdistys, Rovaniemi</u> Paliskuntain yhdistyksen mielestä kaavaselostuksessa esitetyt toteuttamiskeinot poronhoidon harjoittamisen edellytysten turvaamiseksi laajalti ja pitkällä aikavälillä ovat riittämättömiä sekä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden että porotalouden käytännön maankäyttöisten tarpeiden kannalta Itä-Lapissa. Yhdistys esittää tietynlaista välivaihtoehtoa M ja M1 kaavamerkintöjen ja niiden mukana esitettyjen kaavamääräysten välille. Yhdistys esittää, että porotalouden maankäyttötarpeet tunnustettaisiin vihdoon tasa-arvoisiksi maa- ja metsätalouskäytön kanssa valtion mailla eli että M1 merkintä määräyksineen otettaisiin sellaiseen käyttöön, mutta vain valtion mailla Itä-Lapissa. Yksityismetsissä porotalouden ja metsätalouden välistä asiaa edistettäisiin kehittyvän metsäsuunnittelun avulla. Yhdistyksen mielestä tämän merkinnän puuttuminen valtion maalta, etenkin erityisesti poronhoitoa varten tarkoitelta alueelta, on erittäin paha puute. Yhdistyksen mielestä sitä edellyttää poronhoitolakikin. Poronhoitolain 2 § kuuluu seuraavasti: ”Poronhoitoalue käsittää Lapin läänin alueen Kemin ja Tornion kaupunkeja sekä Keminmaan kuntaa lukuun ottamatta ja Oulun läänistä Hyrynsalmen, Kuivaniemen, Kuusamon, Pudasjärven, Suomussalmen, Taivalkosken ja Yli-Iin kuntien alueet sekä Kii-minkijoen ja Puolanka-Hyrynsalmi maantien pohjoispuolella olevat alueet Puolangan, Utajärven ja Ylikiimingin kunnista. Tähän lakiin liittyvässä kartassa olevan rajan pohjoispuolella sijaitsevat valtion maat muodostavat erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettua aluetta. Tällä alueella olevaa maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Maan luovuttaminen tai vuokraaminen tällä alueella saa tapahtua vain sillä ehdolla, että maanomistajalla tai vuokramiehellä ei ole oikeutta saada korvausta porojen aiheuttamista vahingoista.” Yhdistyksen mielestä on loogista, että maakuntakaava ja voimassaoleva lainsäädäntö kulkevat käsi kädessä näiltäkin osin. Maa-, metsä- ja porotalousvaltainen alueen tekstin tulee kuulua valtion maita koskien, kuten liitteessä 1 kohdassa M-1 on esitetty: ”Nostaa porotalouden yhdeksi pääkäyttötarkoitukseksi vahvistaen porotalouden huomioon ottamista koskevaa yleismääräystä.” Yhdistys huomauttaa, että metsätulojen vähenemisen maininta samalla kohdin saattaa pitää sisällään sen, että se on merkittävää</p>	<p>Kaavaa muutetaan. Kaavaan lisätään erityisesti poronhoitoon tarkoitettua aluetta ja sitä koskeva määräys. Maa- ja metsätalousvaltaisen alueen merkinnän selitystä muutetaan. Yleismääräystä porotalouden huomioon ottamisesta muokataan.</p>

<p>vasta pitkällä aikavälillä ja minkä ehtii korvaamaan sodan jälkeen hakattujen kasvatusmetsien varttuminen toisaalla.</p> <p>Yhdistyksen ja paliskuntien välillä on hieman työnjakoa siten, että paliskunnat paikallisina asiantuntijoina esittävät palautteensa kaavaluonnokseen ja kaavaselostukseen. Yhdistys esittää, että kaavaluonnoksen ja selostuksen laatijat ottavat tarkasti huomioon paliskunnilta sekä kuulemistilaisuuksissa että mahdollisesti kirjallisesti saadun palautteen ja toteuttavat siitä mahdollisimman paljon.</p>	
<p>Yhdistys ihmettelee sitä, että liitekartassa Itä-Lapin keskeiset suuret metsämaa-alueet on karttaselostuksessa merkitty <i>matkailun kehittämisalueeksi</i>. Miksei näitä alueita ole merkitty porotalouden kehittämisalueeksi, että tämä perinteinen elinkeino ei jää näillä alueilla matkailun jalkoihin!</p> <p>Porotalous vastustaa voimakkaasti tällaisia merkintöjä ("täysin ulkopuolista kehittämisajattelua") ellei porotaloutta ole sitten nostettu maa- ja metsätalousmaan rinnalle kaavoituksessa, jolloin sille tulee sen vaatima arvo ja kyky toimia porotaloudelle epäterveitä ilmiöitä vastaan maakuntakaavankin avulla.</p> <p>Yhdistys esittää myös, että ko. alue on merkittävä porotalouden kehittämisalueeksi, sillä porotalous on alueen perinteinen ja vuosikymmenestä toiseen toimeentuloa antava elinkeino.</p> <p>Yhdistys huomauttaa, että em. "törmäystä ja väärää käsityksiä" voidaan myös lieventää tässä kohdassa selittämällä kaavaselostuksessa tarkemmin sitä, minkälaisen matkailun kehittämisestä ko. alueella on kyse. Porotalous suhtautuu myönteisesti patikkaretkelijiöihin Itä-Lapissa muttei muihin suurimuotoisempiin porolaitumilla häiriötä aiheuttaviin matkailutoimiin.</p>	<p>Kaavaa muutetaan. mv-alueesta poistetaan Sallan ja Savukosken kuntien pohjoisosien erämaiset alueet. Selostukseen lisätään kuvausta mv-alueen ulkopuolisten alueiden matkailukäytöstä.</p>
<p>Yhdistys esittää luonnokseen ja selostukseen seuraavat muutokset:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kpl 2.1.2., s. 7 ja kpl 3.3.1., s. 20: Porojen lisäruokinta on yleistä, mutta tarhaus –sana johtaa harhaan. Esitetään tarhaus –sanan poistamista em. kohdissa. - kpl 3.3.3., s. 25: Koiravaljakoiden käyttöä ei tule sallia jokamiehenoikeutena. Lause "Poronhoidolle aiheutuvaa häirtää vältetään" –lauseeseen tulee ehdottomasti lisätä, miten asia tehdään käytännössä. - kpl 5.4.2., s. 35: Eritasoratkaisuja teille ja rautateille tarvitaan etenkin porotaloutta varten! - kpl 5.4.2., s. 35: Vahva porotalous omaksi kohdakseen. - Useissa kohdin selostusta puhutaan paikallisista reiteistä, mutta jää hämäräksi, mitä ne ovat ja miten ne on tehty? Onko niiden tekemisen yhteydessä tehty tarvittavat toimet esim. ympäristövaikutusten eliminoimiseksi? Esim. kpl 5.4.11., s. 47: Kuntien ja kyläyhteisöjen reittien YVA-menettely olisi saatava samanlaiseksi kuin runkoreittien. <p>Tähän liittyy myös kpl 5.4.11. sivulla 47 esiin tuotu tarve, että reitistöt ovat houkuttelevia ja vetovoimaisia. Tarkoittaako tämä osaltaan sitä, että ne kulkevat kauniiden, mutta tärkeiden porolaitumien kautta, esim. ilman YVA-menettelyä?</p> <ul style="list-style-type: none"> - kpl 6.7. s. 72: tekstiin täydennys: Porotalouden alueidenkäytön tavoitteet turvattava laaja-alaisesti ja pitkällä aikavälillä. Ei vain metsätalouden aseman turvaaminen, myös porotalouden aseman turvaaminen. 	<p>Selostusta täydennetään. Lisätään ko. kohdat.</p>
<p>Pro Kutsa ry, Vesa Haataja</p> <p>Maakuntakaavaan lisätään Sorsatunturi-Takkaselkä maisema-alue. Alue on Metsähallituksen alue-ekologisessa suunnitelmassa merkitty maisema-alueeksi.</p>	<p>Ei muutosta. Maakuntakaavaan merkitään vain valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta merkittävät alueet.</p>

<p><u>Koillis-Lapin sähkö Oy, Kemijärvi</u> Kaavaehdotuksessa merkityt aluevaraukset tulee säilyttää sellaisina kuin ne ovat maakuntakaavassa esitetty siitäkin huolimatta, että kaikki eivät ole verkkoyhtiömme esittämiäkään. Perusteluina esitämme, että Kemijärvellä tulee olla mahdollisuus turvata sähkönsaanti 110 kV jännitteellä muutakin kautta kuin Permantokoskelta.</p>	<p>Ei muutosta.</p>

Natura 2000- täydennysalueiden (Yli-Nuortti ja Törmäoja) suhde vahvistetun seutukaavan teollisuus-
aluevaraukseen ja maakuntakaavaehdotukseen

ITÄ-LAPIN MAAKUNTAKAAVAEHDOTUKSESTA ESITETYT MUISTUTUKSET, LAUSUNNOT JA NIIHIN ANNETUT VASTINEET
 Kaavaehdotus nähtävillä (MRA 12§) 13.3.-11.4.03

Kunnat

Muistutus/ lausunto	Lapin liiton hallituksen vastine
Ranuan kunta Ei huomauttamista Itä-Lapin maakuntakaavasta.	Ei muutosta.
Savukosken kunta Savukosken kunnanhallitus toteaa, että Lapin liitto on hyväksynyt maakuntakaavaehdotukseen kunnan esittämät muutokset suurimmalta osiltaan. Savukosken kunnanhallituksella ei ole tarvetta lisämuutuksiin.	Ei muutosta.
Posion kunta Kunnanhallitus toteaa Posion kunnan lausuntona Itä-Lapin maakuntakaavaehdotukseen ja siihen liittyvään kaavaselostukseen, että Posion kunnalla ei ole huomauttamista maakuntakaavaehdotuksen suhteen.	Ei muutosta.
Rovaniemen maalaiskunta Kaavaselostuksessa on annettu monipuolinen ja havainnollinen kuva Itä-Lapin nykytilanteesta. Samoin kaavaselostuksessa on otettu huomioon hyvin kytkennät Lapin maakuntasuunnitelmaan ja sitä kautta Lapin muihin seutukuntiin. Visiotasolla korostetaan kytkentöjä Venäjälle, mikä pohjautuu osittain uuden Salla raja-aseman avaamiseen. Tässä yhteydessä olisi syytä korostaa kytkentöjä myös muihin Lapin seutukuntiin, erityisesti Rovaniemen alueeseen. Kaavaselostuksessa todetaan, että Itä-Lappia palvelee pitkälle tulevaisuuteen Rovaniemen lentoasema. Tässä yhteydessä on syytä korostaa Rovaniemen lentoaseman merkitystä muillekin Itä-Lapin elinkeinoille kuin matkailulle. Kehittyäkseen tämä yhteys tarvitsee käytännön toimenpiteitä. Lisäksi matkailussa Rovaniemen maalaiskunnan Kemijokivarteen suuntautuvan yhteistyön toteuttamiseksi tarvitaan ennen kaikkea tiestön kunnan parantamista välillä Vanttauskoski - Kemijärvi.	Selostusta täydennetään.
Pelkosenniemen kunta Kunnanhallitus esittää aikaisemmin esittämänsä lisäksi lausuntonaan Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksesta seuraavaa: Matkailunvetovoima-alue (mv) tulisi laajentaa siten, että mv-alueeseen sisältyy Kemi-, Luiro- ja Vuotosjokien varrelle. Kunnanhallitus toistaa vaatimuksensa kaavamääräysten muuttamisesta ranta-alueilla seuraavasti: ” Ranta-alueilla vapaan ranta-alueen osuus taajamatoimintojen ja matkailupalveluiden alueiden ulkopuolella tulisi olla vähintään puolet muunnetusta rantaviivasta. Matkailukeskusten alueella ranta-alueiden vapaa käyttö huomioidaan tarkemmalla yleiskaavalla, eikä maakuntakaavalla tule ohjata yleiskaavaa yksityiskohtaisilla säädöksillä.	Kaavaa muutetaan. Laajennetaan mv-alueetta Kemi- ja Luirojoki varteen Pelkosenniemen puolella. Ei muutosta. Matkailukeskuksen alueella rannan ulkopuolelta tulevia rannan käyttäjiä on erityisen paljon, joten vapaan rannan tarve korostuu tavanomaisiin loma-asuntoalueisiin verrattuna. Maakuntakaavan yksi tehtävä on antaa yleiskaavoitukselle suunnitelmääräyksiä yleisistä periaatteista. Vastaava määräys on ollut Tunturi- ja Länsi-Lapin seutukaavoissa sekä Rovaniemen maakuntakaavassa
Soklin, Akanvaaran ja Keivitsan malmiesiintymien kuljetusratkaisut tulisi esittää maakuntakaavassa esim. varaamalla vaihtoehtoisia alueita rautatiekuljetusmahdollisuuksien turvaamiseksi.	Ei muutosta. Maakuntakaava ei estä mahdollisten rautatielinjausten sijoittumista alueelle. Kuljetustapa ja mahdollinen rautatie selvitetään kaivoshankkeen yhteydessä.
Ns. Vuotoksen alue tulisi kaavaehdotuksessa esittää maa- ja metsätalousalueeksi kuitenkin niin, että jokien varsille varataan alueita virkistyskäytön ja matkailun tarpeisiin. Mikäli alue tai sen osia liitetään	Ei muutosta. Selvitysmerkinnällä se osoitetaan erityisiä poikkeustapauksia, joiden alueiden käyttöä ei ole voitu maakuntakaavaa laadittaes-

Muistutus/ lausunto	Lapin liiton hallituksen vastine
<p>natura suojelualueisiin, tulisi paikallisen väestön oikeudet mm. metsästyksen ja kalastukseen ehdottomasti turvata.</p> <p>Kunnanhallituksen mielestä Vuotoksen alueen maankäytön rajoituksia aiheuttava haitta on poistunut ja kaavan laatijan tulee ottaa myös Vuotoksen alue kaavaa laadittaessa käsittelyyn. Kaavan vahvistaminen nykyisessä muodossa vaikeuttaa Itä-Lapin maankäyttöä ja matkailun ohjaamista alueelle.</p> <p>Vuotoksen alueen maankäyttöä ohjaava alue on huomattavasti suurempi, kuin kaavassa merkitty valkoinen alue. Valkoinen alue vaikuttaa kelkkareitteihin, matkailualueen muodostumiseen, suojelualueiden esiintymiseen ja niiden sovittamiseen matkailualueisiin. Näiltä osin kaava-alue on vaillinainen eikä kunnanhallitus voi suostua kaavan vahvistamiseen nykymuodossaan. Maakuntakaavan viivästyminen Vuotoksen selvitysalueen ratkaisemisen takia ei ole peruste asian ratkaisemiselle nähtävillä olevassa muodossa. Nykymuodossa maakuntakaava vaarantaa pelkosenniemiäisten oikeusturvan ja mahdollisuuden vaikuttaa suureen osaan Pelkosenniemen kunnan aluetta ja sen maankäyttöä ohjaavaan kaavaan.</p> <p>Sallasta Pyhälle linjattu kelkkareitti tulee poistaa kaavasta ja reitti tulee ohjata olemassa olevalle Pelkosenniemi-Savukoski reitille, joka palvelee Pelkosenniemen ja Savukosken kylien yrityselämää. Pelkosenniemen ja Savukosken välinen pääreitti kelkkaseuran kämpän kautta tulee merkitä kaavaan. Samoin reitti Kummitsoivasta Kursun kylään ja Suomulle tulee liittää kaavaan.</p>	<p>sa ratkaista, mutta joista merkittävyytensä vuoksi katsotaan tarpeelliseksi maakuntakaavassa osoittaa alueeseen kohdistuvan intressejä. Merkintää käytetään myös sellaisten alueiden osoittamiseen, joiden alueidenkäytön ratkaiseminen edellyttää lisäselvityksiä tai jatkosuunnitelmia. Selvitysaluemerkintää voidaan perustella sillä, että Lapin liitto pyrkii käynnistämään valtakunnallisen selvityksen vesivoiman hyödyntämisestä, sekä sillä, että muut merkinnät edellyttäisivät lisää selvitystyötä, joka viivyttäisi kaavan etenemistä. Vuotoksen alueelle on esitetty ristiriitaisia maankäyttötavoitteita mm. maa- ja metsätalous, virkistys, suojelu.</p> <p>Ei muutosta. Maakuntakaavassa esitetty yhteystarve ei estä toteuttamasta mainitun kaltaista ratkaisua, kun saadaan ratkaistua Vuotoksen alueen maankäyttö.</p>
<p><u>Kemijärven kaupunki</u></p> <p>Voimansiirtolinja Isokero-Hirvasvaara-Kallioranta-Jumiskon voimalaitos:</p> <p>Varaus olisi uusi, mutta sijoitettu kaavakartalle maisemallisesti arvoille korkeiden vaarojen alueille (mm. Hirvasvaara ja Kauhavaara Kemijärven rannalla) sekä ylittää Kemijärven vesistöalueen erittäin leveällä kohdalla (Kauhavaara-Kallioranta). Linjaus on siten luonnoksessa vastoin suunnittelumääräystä maiseman huomioon ottamisesta maankäytön suunnittelussa.</p> <p>Linjauksen sijaintia tulisikin muuttaa sopivimmille alueille, esim. Hirvasvaara-Kälkäjänperä-Ritaniemi-Matkajärvi. Toinen vaihtoehto olisi, että linjaus osoitettaisiin vain yhteystarpeena.</p> <p>Maakuntamääräys: ”Ranta-alueilla taajamatoimintojen alueiden (A) ulkopuolella vapaan ranta-alueen osuus tulee olla vähintään puolet muunnetusta rantaviivasta.”</p> <p>Ko. määräyksen tulee ottaa mukaan myös matkailupalveluiden alueet (RM), koska Itä-Lapissa matkailukeskuksissa ko. alueet vastaavat taajamatoimintojen alueita ja ovat myös nopeiten kehittyviä. Ilman lisäystä matkailukeskusten ranta-alueille voidaan osoittaa vain haja-asutusta, mikä lisää kunnallisteknisiä kustannuksia, joka on vastoin maakuntakaavan laatimisperiaatteita. Lisäystä puoltaa myös se, ettei kaikissa kaavoissa käytetä muunnettua rantaviivaa rakennusalueita määriteltäessä. Ehdotettu määräys on myös vastoin kuntien itsenäistä kaavoitusmenettelyä ja on osoitus valtion viranomaisen puuttumisesta kunnalle kuuluvaan toimintaan enemmän kuin mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa on säädetty.</p>	<p>Kaavaa muutetaan. Esitetään linjaus yhteystarpeena. Toteuttamisvaiheessa eri linjausvaihtoehtoja on tutkittava.</p> <p>Ei muutosta. Matkailukeskuksen alueella rannan ulkopuolelta tulevia rannan käyttäjiä on erityisen paljon, joten vapaan rannan tarve korostuu tavanomaisiin loma-asuntoalueisiin verrattuna.</p> <p>Maakuntakaavan tehtävä on antaa yleiskaavotukselle suunnittelumääräyksiä yleisistä periaatteista. Vastaava määräys on ollut Tunturi- ja Länsi-Lapin seutukaavoissa sekä Rovaniemen maakuntakaavassa</p>
<p><u>Sallan kunta</u></p> <p>Kunnanhallitus esittää, että Hirvasvaaran ja Naruskan kylät määriteltäisiin keskuskyliksi. Muilta osin ei huomauttamista.</p>	<p>Ei muutosta. Hirvasvaara kuuluu maaseudun kehittämisen kohdealueeseen ja tukeutuu palveluiden osalta Hautajärven kylään. Naruska on pieni kylä vailla palveluja ja sen ympäristössä on hyvin vähän asutusta.</p>

Muut viranomaiset

Muistutus/ lausunto	Lapin liiton hallituksen vastine
<p><u>Lapin maakuntamuseo, Rovaniemi</u> Itä-Lapin maakuntakaavassa on huomioitu asianmukaisesti kiinteät muinaisjäännökset ja huomioitu keskeiset luonnokseen liittyneet parannusehdotuksemme. (lausunto 3.1.2003). Päivitetystä muinaisjäännöstiedoista laadittu kansio tulee valmistaa myös esipuheen osalta ja jakaa erityisesti viranomaisten käyttöön.</p>	<p>Ei muutosta. Päivitetty muinaisjäännöskansioon lisätään esipuhe ja suoritetaan jakelu.</p>
<p><u>Ratahallintokeskus, Helsinki</u> Maakuntakaavan kohdemerkinnässä ma 5916 on esitetty suojeltavaksi mm. Kemijärven rautatieasema. Ratahallintokeskus ei pidä suojelu perusteltuna, koska em. kohdetta ei ole koskaan aikaisemmin rataosakohtaisissa Museoviraston, VR:n ja Ratahallintokeskuksen selvityksissä todettu suojelun arvoiseksi. Kohde tulee poistaa maakuntakaavaehdotuksesta.</p>	<p>Ei muutosta. Kemijärven rautatieaseman seutu on seudullisesti merkittävä kulttuurikohde. Alueella on suojeluhenkinen asemakaava.</p>
<p>Muilta osin maakuntakaavaehdotukseen ei ole huomautettavaa.</p>	<p>Ei muutosta.</p>
<p><u>Lapin ympäristökeskus</u> Lapin ympäristökeskus toteaa ensinnäkin, että osallistumis- ja vuorovaikutus on kaavaa laadittaessa tapahtunut maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamalla tavalla. Eri työryhmät ovat toimineet aktiivisesti ja antaneet arvokasta apua maakuntakaavan laatimisessa. Muutoinkin osalliset ovat aktiivisesti olleet mukana prosessissa.</p>	<p>Ei muutosta.</p>
<p>Ympäristökeskuksen käsityksen mukaan selvityksiä ratkaisujen pohjaksi voitaneen pitää riittävinä. Kauppaan liittyvät tarkemmat selvitykset olisivat voineet antaa paremmin tietoa esimerkiksi ostovoiman siirtymisestä seutukunnan ulkopuolelle. Näilläkään selvityksillä tuskin olisi ollut merkitystä kaava-ratkaisuun. Luontevaa on varautua vähittäiskaupan suuryksikköjen sijoittumiseen Kemijärven ja Sallan keskustaan. Tiedot Itä-Lapin kulttuurihistoriallisesti merkittävistä kohteista eivät ole täydellisiä, mutta huomioon ottaen olemassa olevien selvitysten taso ja maakuntakaavan yleispiirteisyys, ympäristökeskus pitää niitä kuitenkin riittävinä.</p>	<p>Ei muutosta.</p>
<p>Vuotoksen alue on maakuntakaavassa osoitettu selvitysalueeksi. Huomioon ottaen maakuuntakaavan käsittelyvaiheen ympäristökeskus pitää ratkaisua mahdollisena.</p>	<p>Ei muutosta.</p>
<p>Soklin kaivosalue (EK 1901) on osittain päällekkäinen ehdotetun Natura-alueen kanssa. Huomioon ottaen aluekohtaisen määräyksen merkintää voidaan pitää hyväksyttävänä. Tämä edellyttäneen kuitenkin lisäperusteluja selostukseen.</p>	<p>Selostusta täydennetään. Tarkastellaan mahdollisuutta sijoittaa kaivostoiminta siten, että se ei haittaa laaksoarhoa.</p>
<p>Kolmen suojelualueen rajauksessa on osin epätarkkuuksia. Todennäköisesti perustettavan Pyhä-Luoston kansallispuiston rajaus ei ole vielä eräiltä osin tarkoin määriteltävissä. Poikkeamat kaavaehdotuksen rajaukseen tulevat kuitenkin olemaan ilmeisesti vähäisiä ja huomioon ottaen maakuntakaavan yleispiirteisyyden ristiriitaa ei syntyne. Kahden suojelualuevarauksen osalta (SL 4276 Luiron suot ja SL 4285 Haikara-aapa) voitaneen noudattaa perustetun suojelualueen rajaa, jolloin aluevaraukset jossakin määrin pienenevät.</p>	<p>Kaavaa muutetaan. Muutetaan SL 4276 ja SL 4285 rajausta ja varausperustetta.</p>
<p>FINIBA kohteita ei ole kaikkia otettu maakuntakaavakarttaan. Selostukseen sisältyy kuitenkin asiaa koskeva teemakartta. Maakuntakaava täyttäneen tällaisenaankin lain vaatimukset.</p>	<p>Ei muutosta.</p>
<p>Koko maakuntakaava-aluetta koskee määräys, jonka mukaan malminetsintä ja siihen liittyvät toimenpiteet alueella on turvattava. Määräyksen tavoitetta ympäristökeskus pitää sinänsä hyväksyttävänä, mutta toteaa, että luonnonsuojelulaissa on säädetty erikseen</p>	<p>Ei muutosta.</p>

Muistutus/ lausunto	Lapin liiton hallituksen vastine
<p>luonnonsuojelualueilla sallittavista toimenpiteistä</p> <p>Maakuntakaava on keskeinen väline valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden täsmentämisessä. Tavoitteiden huomioon ottamista on käsitelty varsin kattavasti. Keskeisesti on ollut esillä porotalouden huomioon ottamiseen liittyvä tavoite. Lopputulosta voidaan pitää ainakin valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kannalta riittävänä.</p>	<p>Ei muutosta.</p>
<p>Maakunnan alueidenkäytön suunnittelun tasolla uutta ovat ns. kehittämisvyöhykkeet. Ympäristökeskuksen käsityksen mukaan ne on nähtävä kehittämisspoliittisina linjauksina eikä varsinaisina aluevarauksina. Merkintää on pidettävä varsinaisia aluevarausmerkintöjä yleispiirteisimpinä. Tarkoituksena on osoittaa alueita, joilla on erityisiä kehittämisedellytyksiä. Ympäristökeskus pitää esittämistapaa ja rajauksia perusteltuina.</p>	<p>Selostusta täydennetään. Selostukseen lisätään kuvaus kehittämissperiaate merkintöjen tarkoituksesta.</p>
<p>Kaavan toteuttamisen vaikutusten arviointi on keskeinen arvioitaessa kaavan lainmukaisuutta ja merkitystä. Itä-Lapin maakuntakaavassa se on tehty havainnollisesti taulukkomuodossa, mutta sijoitettu liitteeksi. Huomioon ottaen vaikutusten arvioinnin merkityksen, ympäristökeskus esittää, että se sisältyisi itse kaavaselostukseen.</p>	<p>Selostusta täydennetään. Lisätään taulukko selostuksen tekstiosaan</p>
<p>Edellä esitetyn huomioon ottaen estettä kaavaehdotuksen hyväksymiselle ei ympäristökeskuksen käsityksen mukaan ole.</p>	<p>Ei muutosta.</p>
<p>Lapin lääninhallitus Liikuntatoimi</p> <p>Maakuntakaavan kaavaselostuksen kohtaan 5.4.11. Reitit ulkoilureiteiksi on merkitty vain ylikunnalliset reitit. Tämä on hyvä, sillä virkistysreitistöjen tulisi kulkea kuntarajojen yli. Erilaiset virkistysreititöt ovat oleellinen osa luontoliikuntaa ja liikuntamatkailua. Ne Palvelevat kuntien elinkeinoelämää ja lisäävät toimeentulomahdollisuuksia syrjäisilläkin kylillä mm. tuomalla mukanaan maaseudulle kokonaan uutta palvelualan yritystoimintaa.</p>	<p>Ei muutosta.</p>
<p>Liikennehallinto</p> <p>Liikennehallinnon osalta on voimassa se, mitä on lausuttu Itä-Lapin maakuntakaavaluonnoksen lausuntokierroksella tammikuussa 2003.</p>	<p>Ei muutosta.</p>
<p>Tiehallinto, Helsinki</p> <p>Lapin tiepiiri on antanut asiasta lausuntonsa Tiehallinnon keskushallinnolle, joka esittää asiasta edelleen lausuntonaan seuraavaa: Itä-Lapin maakuntakaava koskee Kemijärven, Posion, Sallan, Pelkosenniemen ja Savukosken kuntia. Alueen tieverkon rungon muodostavat valtatie 5, valtatieltä 4 Kemijärvelle ja edelleen Sallan rajanylityspaikalle johtava kantatie 82 sekä Posion kautta kulkeva kantatie 81.</p> <p>Kantatie 82 on kaavassa esitetty muutettavaksi kantatiestä valtatieksi. Tie on osa TEN –tieverkkoa ja merkittävä yhteys Rovaniemen suunnasta, kansainväliselle liikenteelle avatulle, Sallan Kelloselän rajanylityspaikalle. Liikennemäärät rajanylityspaikalle eivät tällä hetkellä ole kuitenkaan niin suuria, että kantatien valtatieksi muuttaminen olisi ajankohtaista.</p>	<p>Ei muutosta. Tie on osa valtakunnallisesti tärkeää liikennekäytävää Norjan, Ruotsin, Suomen ja Venäjän välillä. Tie kuuluu jo nyt Tiehallinnon erityisen tärkeisiin päätteihin. Vaikka liikennemäärät tällä hetkellä eivät suuria, realistisena tavoitteena on, että ne kasvavat seuraavan 20 vuoden aikana merkittävästi. Maakuntakaavassa esitetään pitkän tähtäyksen tavoitteita eikä oteta kantaa tieluokan muuttamisen ajankohtaan.</p>
<p>Maantielle 950 Kuusamo – Salla on merkitty tieluokan muutos seututiestä kantatieksi. Tiehallinto katsoo, ettei ole riittäviä perusteita ko. seututien luokan nostamiseen kantatieksi ja että tie tulisi maakuntakaavassa osoittaa nykyisen toiminnallisen luokan mukaisesti seututienä. Kantatiet yhdistävät yleensä kaupunkikeskustasoisia keskuksia tärkeimpiin liikennetarvesuuntiinsa ja täydentävät valtatieverkkoa. Tällaisilla tarkoitetaan keskuksia, joilla on yli 15000 asukkaan väestöpohja. Maantie 950 ei ole aluerakenteen eikä myöskään rajaliikenteen kannalta niin merkittävä, että sen tieluokan muuttaminen kantatieksi olisi perusteltua.</p>	<p>Ei muutosta. Kansainvälinen liikenne Sallan raja-aseman kautta ja nykyistä maantietä nro 950 etelään tulee kasvamaan. Tämä on lyhin tavarankuljetusreitti suurimman osan Oulu-Salla-linjan eteläpuolista Suomea ja Murmanskin alueen välillä. Sallan raja-asema tarjoaa myös erinomaisia mahdollisuuksia matkailuliikenteeseen Rukan ja Sallatunturin kautta Murmanskin alueelle ja sieltä edelleen joko Karjalan suuntaan, Norjaan tai Raja-Joosepin kautta takaisin Suomeen. Maakuntakaavassa esitetään pitkän tähtäyksen tavoitteita eikä oteta kantaa tieluokan muuttamisen ajankohtaan.</p>
<p>Kaavaehdotukseen on lisätty uusiksi yhdysteiksi seuraavat yksityistiet:</p>	<p>Selostusta täydennetään. Yhdystiemarkinnat perustuvat tavoitteisiin kehittää virkistys-, mat-</p>

Muistutus/ lausunto	Lapin liiton hallituksen vastine
<ul style="list-style-type: none"> • Ahvenselkä – Savukoski; Yhteys Savukosken eteläpuolelta Ahvenvittikon paikallistieltä 19853 Mukkavaaran paikallistien 19870 päähän. • Lokka – Ruuvaaja; Tanhua – Lokka maantien 9673 jatke Savukoski – Sokli maantielle 9671. • Martti – Naruskajärvi - Särkelä; Sallan pohjoisosassa Värriöjoen paikallistien 19903 jatke Naruskajärven paikallistielle 19865 Savukosken puolelle. • Lisäksi on merkitty yhdistyiseluokkainen yhteystarve Posion lounaisosaan Mäntyjärveltä Pudasjärven suuntaan. <p>Ehdotettujen uusien yhdysteiden yleisiksi teiksi ottamiselle ei ole nykyisillä kriteereillä perusteita liikenteen eikä kunnan kannalta. Lapin tiepiirillä ei ole ainakaan lähivuosina mahdollisuuksia korjata ehdotettuja yhdysteitä yleisiltä teiltä vaadittavaan kuntoon. Mainitut tiet yhteystarve mukaan lukien ovat merkitykseltään sellaisia paikallisia yhteyksiä, joilla ei ole maakunnallista merkitystä eikä niitä näin ollen tulisi esittää maakuntakaavassa lainkaan. Yksitysteiden yleisiksi teiksi muuttamiseen otetaan kantaa tielain perusteella ilman maakuntakaavaa.</p>	<p>kailu-, puutavara- ja työmatkaliikennettä. Lähi-vuosina ei ole tarvetta kaikkien teiden ympäri-vuotiseen käyttöön, tiet tulisivat yleiseen käyt-töön 20 vuoden aikana.</p>
<p>Kantatielle 82 on varattu vaihtoehtoinen linjaus välille Kalliosalmi – Kemijärvi. Kulttuurihistoriallisesti tai maisemallisesti merkittäväksi tieksi on osoitettu Savukosken Seitajärvelle menevä museotie. Näi-den suhteen ei ole huomauttamista.</p>	<p>Ei muutosta.</p>
<p>Lapin TE-keskus, maaseutuosasto Lapin Liitto on pyytänyt Lapin TE -keskuksen lausunnon Itä-Lapin maakuntakaavan esitykseen 11.4.2003 mennessä. Esityksen osalta TE -keskuksen maaseutuosasto toteaa seuraavaa: Keskus pitää laadittua kaavaluonnosta oikeasuuntaisena ja katsoo esitettyjen aluevarauksien luovan edellytyksiä alueen eri toimintojen tarkoituksenmukaiselle ohjaukselle. Maaseutuosaston 6.2.2003 an-tamassa lausunnossa ei pidetty tarkoituksenmukaisena yhdyskunta-rakenteen tiivistämiseksi valita kehitettäviä ja kehittämistoimenpitei-den ulkopuolelle jätettäviä alueita, kyliä, tiesuuntia tai yksittäisiä taloryhmiä. Keskittäminen esitetystä muodossaan katsottiin vaikeut-tavan alueen tasapuolista kehittämistä, elinkeinotoiminnan monipuoli-stamista sekä kansalaisten mahdollisuuksia saada kohtuetaisyysdel-lä tarvitsemiaan palveluita.</p>	<p>Ei muutosta.</p>
<p>Nyt lausuntokierroksella olevaan suunnitelmaan on tehty laajennuk-sia maaseutualueiden rajauksiin. Kuitenkin edelleen Kemijärven itärantaan rajoittuvilla vanhoilla, vahvoilla maatalousalueilla merkin-tä maatalousalueena edelleen puuttuu. Samoin Suolijärven länsipuolen ja pohjoispuolen maatalousaluerajaus on liian tiukka. Lisäksi Posion Kitkajärven eteläpuolen maatalousaluerajaus pitäisi siirtää länteen lähelle Posio-Taivalkoski –tietä.</p>	<p>Kaavaa täydennetään. Laajennetaan Posion Kitkajärven eteläpuolella olevaa aluetta seutu-tien varteen (pohjoiseen). Kemijärven itä-rantaan rajoittuvat alueet kuuluvat jo taajama-toimintojen alueeseen. Suolijärven länsipuolen rajausta ei muuteta, koska alueen ulkopuolella ei ole merkittävästi maataloutta.</p>
<p>Aluerakennetta koskevassa pohdinnassa on esitetty lähtökohdaksi kestävän kehityksen mukaiset periaatteet tiivistä yhdyskuntaraken-teesta. Kuten 6.2.3003 maaseutuosaston lausunnossa todettiin asu-tuksen keskittäminen taajamiin heikentää maaseudun elinvoimaisuut-ta ja vaikeuttaa sen sopeutumista rakennemuutokseen. Vaikkakaan yleispiirteisen kaavan väljät rajaukset alueiden käytölle eivät sinänsä ole maaseutuosaston rahoituksen este (rajaus rakennus- ja asemakaa-vassa), luo se kuitenkin rajoituksia tuettavan toiminnan jatkuvuudelle pitkällä aikajänteellä ja sitä kautta tuen myöntämisen tarkoituksen-mukaisuudelle. Maaseutukylät ja taloryhmät samoin kuin vapaa- ajan asumisen edellyttävät palvelurakenteen laajaa säilyttämistä taajami-en ulkopuolella sekä toimivaa infrastruktuuria. Maaseudun yritys-toiminta perustuu hyvin pitkälle yrittäjän omistamaan maatalaan tai muuhun kiinteistöön. Tällöin toimintojen siirtäminen ”kehitettäville” alueille on vaikeaa tai jopa mahdotonta. Maaseudun pienyritystoi-minnan synnyttämiselle ja kehittämiselle toimiva tieverkko ja palve-luiden saatavuus ovat ensiarvoisia. Haja-asutusalueille rakentamista</p>	<p>Ei muutosta. Maakuntakaava ei keskitä ja vähennä palveluita maaseudulla, vaan edistää niiden säilymistä kehittämisvyöhykkeillä ja keskuskylissä, joiden ulkopuolella niitä ei enää ole. Maakuntakaava ei estä elinkeinotoimintaa vyöhykkeiden ulkopuolella, vaan osoittaa aluei-ta joilla on erityisiä kehittämisedellytyksiä.</p>

Muistutus/ lausunto	Lapin liiton hallituksen vastine
<p>eikä vapaa-ajan asuntojen muuttamista vakituisiksi asunnoiksi tulisi edelleenkaan rajoittaa kuin erityisen perustelluissa tapauksissa. Rantarakentamisen ohjauksessa tulisi erityisesti ottaa huomioon maatilamatkailun kehittämistarpeet. Maisemalliset tekijät eivät voi olla ainoa peruste rantarakentamisessa. Kaavoituksella ja rakennuslupakäytännöllä tulee asuntorakentamista ohjata esityksen mukaisesti peltoalueiden ulkopuolelle siten, ettei mahdolliset haju- ja muut viljelyhaitat heikennä asumismukavuutta.</p>	
<p>Pohjoisen Maanpuolustusalueen esikunta, Oulu</p> <p>1. Yleistä Itä-Lapin maakuntakaavan alueella merkittävin kohde Puolustusvoimien toiminnan kannalta on Rovajärven ampuma-alue. Rovajärvi on Puolustusvoimien pääampuma-alue ja sen käyttöedellytyksien turvaaminen ja tulevaisuuden tarpeiden ennakointi on alueen kaavoituksessa otettava huomioon.</p> <p>Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksessa on pääosin otettu huomioon Pohjoisen Maanpuolustusalueen kaavaluonnoksesta antama lausunto. Kaavaehdotuksessa ei ole kokonaisuudessaan osoitettu nykyistä ampuma-aluetta puolustusvoimien erityisalueeksi.</p> <p>Rovajärven ampuma-alueelle ollaan tällä hetkellä laatimassa puolustusvoimien toimenpitein maankäytön suunnitelmaa, jossa määritellään eri alueiden käyttö. Suunnittelijana toimii Maa ja Vesi Oy Vantaalta. Suunnitelma tulee valmistumaan tämän vuoden marraskuussa.</p> <p>2. Kantatien 82 eteläpuolinen alue Maakuntakaavaselostuksen sivulla 58 todetaan Rovajärven ampuma-alueen rajauksesta seuraavaa: ” Alue on seutukaavasta poiketen rajattu nykyisen kantatien pohjoispuolelle, koska alueen jakaminen tien molemmille puolille haittaa liikennettä ja estää alueen käytön matkailuun ja loma-asutukseen eikä tien eteläpuolelle ole osoitettu välttämätöntä käyttöä.”</p> <p>Puolustusvoimien toimintaedellytysten turvaamiseksi kantatien 82 eteläpuolinen osa alue on välttämätön. Ampuma-alueiden ympärillä on oltava suoja-alue, jonka tarkoituksena on turvata Puolustusvoimien toimintaedellytykset varsinaisella ampuma-alueella.</p> <p>Ympäristöministeriön monisteessa 102, Ympäristöhallinnon meluntorjunta yleiset linjaukset, sivulla 47 (kohta ”Puolustusministeriö”) todetaan mm. seuraavaa ”Maankäytön suunnittelulla ja etenkin maakuntakaavoilla on oleellinen merkitys myös puolustusvoimien aiheuttamien haittojen ennaltaehkäisyssä. Maankäytön suunnittelussa melulle tulisi antaa nykyistä enemmän painoarvoa.”</p> <p>Puolustusvoimien haittojen ennaltaehkäisyssä on suoja-alueen laajuutta määriteltäessä on otettava huomioon seuraavat seikat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alueella käytettävien raskaiden aseiden kaliberi tulee kasvamassa tulevaisuudessa. Samoin muiden käytettävien taisteluvälineiden tuhovaikutus tulee kasvamaan. • Varomääräykset tiukentuvat koko ajan. Tämä on seurausta uusista välineistä sekä yleisestä turvallisuuskehityksestä. Varomääräykset pakottavat varaamaan varoalueiksi /turvallinen etäisyys kohteesta) entistä suuremmat alueet. Tällöin ampuma-alueen käytettävissä oleva pinta-ala pienenee. • Tärinä- ja meluhaitat kasvavat uusien välineiden myötä. • Alueella ja sen välittömässä läheisyydessä oleva asutus lisää ulkopuolisten henkilöstön alueen käyttöä. Ulkopuolisen henkilöstön kulku ampuma-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä lisää vaaratilanteita ja aiheuttaa aina ammuntojen varohenkilöstölle ylimääräistä työtä. <p>Tällä hetkellä raskaille aseille ja räjähteille ei ole olemassa vahvistetuja ympäristömelun ohjeita. Puolustusvoimat on vuonna 2001 käynnistänyt tutkimushankkeen raskaiden aseiden ja räjähteiden aiheuttaman ympäristömelun kartoittamiseksi ja tarvittavien raja-arvojen määrittämiseksi. Tutkimuksessa on mukana Tampereen aluetyöterveyslaitos ja se tulee valmistumaan tämän vuoden lopulla.</p>	<p>Ei muutosta. Alue pidetään kaavaehdotuksen mukaisesti M-alueena, mutta päätetään samalla, että kaavaa täydennetään suoja-aluetta koskevalla merkinnällä sen jälkeen, kun puolustusvoimat on tehnyt maankäyttösuunnitelman ja meluselvityksen. Kaavan täydentäminen voisi tapahtua samalla, kun Vuotoksen selvitysalueen käyttö ratkaistaan. Täydentämisen ajankohta voisi olla vuonna 2005. Tarkastelu voi koskea koko Rovajärven ampuma-aluetta. Täydentämisestä kerrotaan kaavaselostuksessa.</p> <p>Ei muutosta. Alue pidetään kaavaehdotuksen mukaisesti M-alueena, mutta päätetään samalla, että kaavaa täydennetään suoja-aluetta koskevalla merkinnällä sen jälkeen, kun puolustusvoimat on tehnyt maankäyttösuunnitelman ja meluselvityksen. Kaavan täydentäminen voisi tapahtua samalla, kun Vuotoksen selvitysalueen käyttö ratkaistaan. Täydentämisen ajankohta voisi olla vuonna 2005. Tarkastelu voi koskea koko Rovajärven ampuma-aluetta. Täydentämisestä kerrotaan kaavaselostuksessa.</p>

Muistutus/ lausunto	Lapin liiton hallituksen vastine
<p>Tutkimustulokset sekä määriteltävät raja-arvot ovat tällä hetkellä käytettävissä luonnoksina.</p> <p>Esitysluonnoksessa ohjearvoiksi on ehdotettu mm. seuraavaa:</p> <ul style="list-style-type: none"> * jos asuntojen piha-alueilla C-painotettu huipputaso ylittää 115 dB, on tehtävä tarkempi meluselvitys * ympäristömelu ei saa ylittää C-painotettua äänialtistustasoa 100 dB (LCE1s) eikä päiväajan keskiäänitasoa 5 dB (Laeq 7-22) * viranomaisten on pyydettävä tarvittaessa lausunto puolustusministeriöltä ampuma- ja harjoitusalueen tärkeydestä puolustusvoimien toiminnan kannalta <p>Suoritettujen mittausten mukaan edellä mainitut raja-arvot edellyttävät tykistön tuliasema-alueiden osalta vähintään 3-4 km suoja-alueita. Meluvaikutus tykistön osalta on suurin ampumasuunnassa ja taaksepäin; sivuille meluvaikutus on vähäisempi. Meluselvitykseen perustuen Rovajärven ampuma-alueella nykyisten tuliasemien osalta melualue ulottuu selvästi kantatien 82 eteläpuolelle, pahimmillaan jopa nykyisen suoja-alueen eteläpuolelle.</p> <p>Puolustusvoimat on jo joutunut korvaamaan nykyisellä Rovajärven ampuma-alueen suoja-alueella olevan rakennuksen vaurioita, jotka ovat aiheutuneet ammuntojen aiheuttamasta tärinästä. Loma-asutuksen mahdollistaminen ampuma-alueen läheisyydessä kaavoituksellisin keinoin saattaa aiheuttaa jatkossa meluhaittojen mahdollisesti lisääntyessä korvausvaatimuksia esimerkiksi kiinteistöjen arvon alenemisen osalta. Sekä varuskuntia että ampuma-alueita lähenevä asutus on kaikilla varuskuntapaikkakunnilla aiheuttanut paineita supistaa melu ja muuta haittaa aiheuttavaa toimintaa. Esitetyllä kaavajärjestelyllä tämä on odotettavissa myös Rovajärven alueella. Kaavaesitys ei täytä Rovajärven osalta valtioneuvoston päätöstä valtakunnallisista alueiden käyttötavoitteista (sivu 26, ”<i>Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon maanpuolustuksen ja raja-alueen tarpeet ja turvattava riittävät alueelliset edellytykset varuskunnille</i>”).</p> <p>Pohjoisen Maanpuolustusalueen Esikunta vaatii, että ampuma-alueen läpi kulkeva kantatien 82 eteläpuoliset osat sisällytetään kaavaan puolustusvoimien erityisalueena.</p>	
<p>3. Köngäsvuoman alue</p> <p>Maakuntakaavaehdotuksesta saa kuvan, että Köngäsvuoman alue on juuri lisätty Rovajärven ampuma-alueeseen. Köngäsvuoman kokeiluampuma-alue on kuitenkin ollut toiminnallinen osa ampuma-alueita vuodesta 1997 alkaen. sen käyttö on sovittu eri sopimuksella paikallisen paliskunnan sekä metsähallituksen kanssa.</p> <p>Alueen maankäytön suunnittelun yhteydessä on todettu olevan tarve laajentaa Köngäsvuoman aluetta. Alueen nykyinen raja-alue mahdollistaa ampumisen pysyvästi aidatulle alueelle ainoastaan yhdestä suunnasta. Pohjoisen Maanpuolustusalueen esittää puolustusvoimien erityisaluetta laajennettavaksi liitteen 1 mukaisesti.</p>	<p>Kaavaa täydennetään. Lisätään laajennusalue.</p>
<p>4. Muuta</p> <p>Kaavaehdotuksen aluekuvausten liitteeseen 2 (sivu 4) kohtaan ”vaikutukset” esitetään lisättäväksi kohta ”+ <i>maalialueet monipuolista- vat eliökantaa</i>”</p>	<p>Selostusta täydennetään.</p>
<p><u>Lapin rajavartiosto, Rovaniemi</u></p> <p>Lapin rajavartiostolla ei ole huomautettavaa Itä-Lapin maakuntakaavaehdotukseen.</p>	<p>Ei muutosta.</p>
<p><u>Pohjois-Pohjanmaan liitto, Oulu</u></p> <p>Itä-Lapin maakuntakaava on edennyt ehdotusvaiheeseen. Pohjois-Pohjanmaan liitto on antanut 17.1.2003 maakuntakaavaluonnoksesta lausunnon, jossa todettiin Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan valmisteilla olevien maakuntakaavojen olevan periaatteiltaan hyvin samansuuntaisia. Joitakin eroavuuksia kaavoissa kuitenkin todettiin maakuntien raja-alueilla. Näiltä osin kaavoja on yhdenmukaistettu tekemällä tarkistuksia sekä Itä-Lapin kaavaehdotukseen että Pohjois-Pohjanmaan kaavaehdotukseen, joka on eräiden muutosten osalta on parhaillaan uudestaan nähtävillä.</p>	<p>Ei muutosta.</p>

Muistutus/ lausunto	Lapin liiton hallituksen vastine
<p>Aikaisemmassa lausunnossa esitetyt kysymykset on otettu huomioon seuraavasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sallan- Kuusamon tietä esitetään myös Pohjois-Pohjanmaa tarkistetuksessa kaavaehdotuksessa kantatieksi - Posion Syötteen kansallispuistoon kuuluva alue on sisällytetty matkailun ja virkistyksen kehittämisvyöhykkeeseen. - Kitkajärven ympäristön maaseudun kehittämisaalue on otettu huomioon Pohjois-Pohjanmaan puolella lisäämällä matkailun vetovoima-alueen merkintään asiaa koskeva maininta - Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaehdotuksessa esitetty tieyhteystarve Pudasjärven Kouvan ja Posion Mäntyjärven välille on osoitettu myös Lapin puolella - Moottorikelkkailureittien linjaukset Syötteen ja Posion välillä sekä Kirintövaaralta ja Riisitunturilta Kuusamon suuntaan on yhdenmuikaistettu - Livojokea ei ole osoitettu arvokkaana vesistönä Lapin puoleisella osalla, vaikka sille olisi Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan selvitysten mukaan perusteita uhanalaisen eliölajin elinympäristön suojelemiseksi, mitä vesilaki ei turvaa riittävästi, Pohjois-Pohjanmaan liitolla ei ole kaavaehdotuksesta muilta osin huomautettavaa. Itä-Lapin maakuntakaavasta välittyy vahva kehittämisperiaatteisiin painottunut alueidenkäytöllinen kokonaisnäkemys. 	<p>Ei muutosta. Vesistöjen suojelusta huolehtivat vesilaki ja vesipuidedirektiivi.</p>
<p>Metsähallitus</p> <p>Metsähallituksen lausuntona esitämme Itä-Lapin maakuntakaavaehdotukseen ohessa muutoksia ja perusteluja niille.</p> <p>5.3. Maakuntakaavamääräykset</p> <p><i>Suunnittelumääräykset:</i></p> <p><i>Kohta: Porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava. Metsätaloutta, turvetuotantoa, matkailutoimintoja ja loma-asutusta suunniteltaessa on otettava huomioon porotaloudelle tärkeitä alueet. Suunniteltaessa valtion maita koskevia poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa.</i></p> <p>Määräyksen perustelut (muutos tummennetulla):</p> <p>Määräyksellä toteutetaan valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. Lisäksi määräyksellä korostetaan myös Lapin maankäytön erityispiirteitä, jotka on otettava huomioon määräyksessä erikseen mainittujen toimintojen lisäksi mm. suojelu- ja erämaa alueillakin. Porotaloudelle erityisen tärkeitä alueita voivat olla erotuspaikat, kuljetusreitit, vasonta-alueet sekä talviruokinnan kannalta kriittiset jäkälä- ja luppoalueet. Poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi metsien hakkuut, maanpinnan käsittelyt ja ojitukset, turvetuotannon uusien alueiden käyttöönotto, matkailun ohjelmalvelualueet ja moottorikelkkailureitit sekä uusi loma-asutus. Määräys neuvottelemisesta asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa suunniteltaessa valtion maita koskevia porotalouden harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä, on muuten poronhoitolain 53 § mukainen, mutta laajentaa neuvotteluvollisuuden koskemaan myös muita kuin valtion viranomaisia. Määräys toteutuu</p> <p>Perustelut muutokselle:</p> <p>Perusteluosa on nyt kirjoitettu ehdottomaan määräyksen muotoon ja antaa selvästi määräykselle tietyn hyvin yksityiskohtaisen sisällön. Maakuntakaavoitus on kuitenkin yleispiirteistä alueiden käytön suunnittelua. Yksittäisten metsätalouden toimenpiteiden ohjaus ja niiden vaatiman yhteistyön määrittely ei ole maakuntakaavan tehtävä eikä tarkoitus.</p> <p>Yksittäisten metsätalouden toimenpiteiden ohjaus tulee perustua</p>	<p>Selostusta täydennetään. Määräyksen perustelut (muutos tummennetulla):</p> <p>Määräyksellä toteutetaan valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. Lisäksi määräyksellä korostetaan myös Lapin maankäytön erityispiirteitä, jotka on otettava huomioon määräyksessä erikseen mainittujen toimintojen lisäksi mm. suojelu- ja erämaa alueillakin. Porotaloudelle erityisen tärkeitä alueita ovat erotuspaikat, kuljetusreitit, vasonta-alueet sekä talviruokinnan kannalta kriittiset jäkälä- ja luppoalueet. Poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä ovat esimerkiksi metsien hakkuut, maanpinnan käsittelyt ja ojitukset, turvetuotannon uusien alueiden käyttöönotto, matkailun ohjelmalvelualueet ja moottorikelkkailureitit sekä uusi loma-asutus, kun nämä toimenpiteet ovat laajoja tai kohdistuvat porotaloudelle kriittisille alueille. Määräys neuvottelemisesta asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa suunniteltaessa valtion maita koskevia porotalouden harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä, on muuten poronhoitolain 53 § mukainen, mutta laajentaa neuvotteluvollisuuden koskemaan myös muita kuin valtion viranomaisia. Määräys toteutuu</p>

Muistutus/ lausunto	Lapin liiton hallituksen vastine
<p>metsänhoitosuosituksiin ja Metsähallituksen osalta myös alueelliseen luonnonvarasuunnitelmaan, alue-ekologiseen suunnitelmaan sekä Metsähallituksen ja porotalouden edustajien keskenään sopimiin käytäntöihin.</p> <p>Metsähallitus on lisäksi ainoa metsätalouden harjoittaja, joka on viranomaisasemassa ja jota maakuntakaava suoraan sitoo. Maankäyttö ja rakennuslain 28 §:ssä todetaan seuraavaa: "Kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa." Metsähallitus ei voi hyväksyä käytännössä vain omaa toimintaansa rajoittavaa ja hyvin yksityiskohtaista perusteluissa annettua määrittelyä vaan katsoo siitä aiheutuvan kohtuutonta haittaa. Haitta on siinäkin mielessä kohtuuton, että Metsähallituksen ja Paliskuntain yhdistyksen välisessä sopimuksessa yhteistyöstä ja tämän sopimuksen käytännön soveltamisessa ei ole ehdotonta ja kattavaa vaatimusta neuvotella esimerkiksi kaikista hakkuista tai maanpinnan käsittelyistä. Sopimuksen ja sen soveltamisen henki on se, että yhteydenpito määrittellään yhdessä kulloisenkin tarpeen mukaiseksi. Sopimus on ollut voimassa reilun vuoden ja sen on todettu toimineen hyvin (Metsähallituksen ja Paliskuntain yhdistyksen neuvottelu 7.4.2003).</p> <p>Maininta poronhoitolain 53 § suhteesta kaavamääräykseen helpottaisi sen tulkintaa.</p>	
<p>5.4.3. mv-alueet</p> <p>Metsähallitus esittää Posion osalta mv-alueen säilyttämistä maakuntakaavaluonnoksen (25.11.2002) mukaisena. Tätä rajausta voitaisiin laajentaa Syötteen kansallispuistolla välittömine ympäristöineen. Nyt ehdotettu raja on nyt niin laaja ja sisältää niin paljon matkailun kehittämisen kannalta toisarvoisia alueita, että se ei enää tue kehittämisspanosten kohdentamista.</p>	<p>Ei muutosta. Rajaukset ja tavoitteet soviteltu yhteen Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan kanssa.</p>
<p>5.4.18. Puolustusvoimien alueet</p> <p>Puolustusvoimien erityisalueeseen EP tulee kuulua Rovajärven ampuma-alue kokonaisuudessaan Puolustusvoimien omassa lausunnossaan esittämän rajauksen ja perusteiden mukaisesti.</p>	<p>Ei muutosta. Alue pidetään kaavaehdotuksen mukaisesti M-alueena, mutta päätetään samalla, että kaavaa täydennetään suoja-alueita koskevalla merkinnällä sen jälkeen, kun puolustusvoimat on tehnyt maankäyttösuunnitelman ja meluselvityksen. Kaavan täydentäminen voisi tapahtua samalla, kun Vuotoksen selvitysalueen käyttö ratkaistaan. Täydentämisen ajankohta voisi olla vuonna 2005. Tarkastelu voi koskea koko Rovajärven ampuma-alueita. Täydentämisestä kerrotaan kaavaselostuksessa.</p>
<p>5.4.20 Luonnonsuojelualueet</p> <p>Metsähallitus esittää oheisia muutoksia aluevarauksiin. Perusteluja muutoksille on esitetty Metsähallituksen lausunnossa kaavaluonnoksesta. Metsähallitus toivoo vielä tarvittaessa keskustelua tässä esitetyistä ratkaisuista Lapin liiton ja Lapin ympäristökeskuksen kanssa.</p>	<p>Selostusta täydennetään. Luonnonsuojelualueilla maankäyttö ratkaistaan hoito- ja käyttösuunnitelmilla. Maakuntakaavan S ja SL-aluevaraus muodostuu useissa tapauksissa useammasta suojelutyypistä (esim. soidensuojelualueesta ja vanhoista metsistä). Kaavassa osoitettujen suojelualueiden suojelutaso määräytyy varausperusteen mukaan, joista tarkemmin selostuksen aluekuvauksissa. Selostusta täydennetään vielä varausperusteiden merkitysten osalta.</p>
<p>S 3013 Luosto</p> <p>Esitys: Alue rajataan Natura-ehdotuksen mukaisesti ja maankäyttöluokaksi merkitään SL.</p> <p>Luoston Natura-ehdotuksesta ulos jätetty soidensuojeluohjelmaan sisältyvä ja aikanaan Metsähallituksen omalla päätöksellä soidensuojeluohjelman suojelutavoitteiden mukaisesti suojeltavaksi sovittu osa merkitään maankäyttöluokkaan MY. Varausperusteena tällä alueella soidensuojelun perusohjelma.</p> <p>Perustelut: Soidensuojeluohjelman suojelutavoitteet eivät estä kivennäismaiden metsätaloutta. Näin muotoiltuna myös maakuntakaava mahdollistaisi nykyisen metsätaloustalouden jatkumisen tällä alueella.</p>	<p>Ei muutosta.</p>

Muistutus/ lausunto	Lapin liiton hallituksen vastine
<p>jossa esim. Natura-valmistelun tai vanhojen metsien suojeluohjelman valmistelun yhteydessä ei todettu olevan lisäsuojelua vaativia luontoarvoja. Vaihtoehtona merkinnälle MY voisi olla merkintä S, jolloin kivennäismaiden metsätalous olisi tarpeen mainita aluekuvauksessa esimerkiksi kohdassa kehittämisperiaatteet.</p>	
<p>S3016 Korouoma Esitys: Korouoman alueen on merkitty kokonaisuutena yhdeksi alueeksi (S3016). Esitämme, että Korouoman lehtojensuojelualue ja vanhojen metsien suojeluohjelmakohde sen sisään jäävine alueineen merkitään omana SL-alueena sekä sen ulkopuolelle jäävä osa Natura-alueesta omana kaavamerkintänä (MY-alueena). MY-alueen kohdeselostukseen tulee ottaa maininta Natura-alueesta ja sen luontotyypistä sekä harjijensuojeluohjelmasta.</p>	Ei muutosta.
<p>SL 4244 Riisitunturin kansallispuisto Esitys: Alue rajataan Natura-ehdotuksen mukaisesti. Soidensuojelun perusohjelma poistetaan varausperusteesta. Perustelut: Soidensuojelun perusohjelma on toteutettu. Perustettu soidensuojelualue sisältyy Natura-rajaukseen. Näin muotoiltuna maakuntakaava mahdollistaisi nykyisen metsätaloustalouden jatkumisen alueella, joka toteuttamisvaiheessa jätettiin pois soidensuojelualueesta.</p>	Ei muutosta.
<p>SL 4276 Lämsänaapa-Sakkala-aapa Esitys: Alue rajataan kartalla Natura-ehdotuksen mukaisesti. Perustelut: Soidensuojelun perusohjelma on valtion maiden osalta toteutettu perustamalla Lämsänaavan-Sakkala-aavan soidensuojelualue. Perustettu soidensuojelualue sisältyy Natura-rajaukseen. Näin muotoiltuna maakuntakaava mahdollistaisi nykyisen metsätaloustalouden jatkumisen alueella, joka toteuttamisvaiheessa jätettiin pois soidensuojelualueesta.</p>	Kaavaa muutetaan. Rajausta muutetaan. Lapin ympäristökeskuksella yhteneväinen näkemys.
<p>SL 4282 Haikara-aapa –Vittikko-aapa Esitys: Alue rajataan kartalla Natura-ehdotuksen mukaisesti. Perustelut: Soidensuojelun perusohjelma on valtion maiden osalta toteutettu perustamalla Haikara-aavan-Vittikko-aavan soidensuojelualue. Perustettu soidensuojelualue sisältyy Natura-rajaukseen. Näin muotoiltuna maakuntakaava mahdollistaisi nykyisen metsätaloustalouden jatkumisen alueella, joka toteuttamisvaiheessa jätettiin pois soidensuojelualueesta.</p>	Kaavaa muutetaan. Rajausta muutetaan. Lapin ympäristökeskuksella yhteneväinen näkemys.
<p>Lapin lennosto, Rovaniemi Lapin lennosto on tutustunut Itä-Lapin maakuntakaavaehdotukseen ja pyytää ottamaan huomioon kaavaselostuksen kohdassa 5.4.1 Barentsin käytävä seuraavaa: Lapin lennosto haluaa osallistua alueelle tulevien lentoväylien suunnitteluun. Lisäksi lennosto haluaa osallistua kaavaselostuksen (kohdan 5.4.10 sivu 50 ja 51) lentoliikenteeseen liittyvään suunnittelutyöhön.</p>	Ei muutosta. Maakuntakaavalla ei määritellä mahdollisia yhteistyötahoja jatkosuunnittelulle.
<p>Ilmailulaitos, Vantaa Kaava-alueella ei ole Ilmailulaitoksen tai muiden pitämiä lentoasemia. Kaavassa varaudutaan tulevaisuuden kehittämismahdollisuuksiin osoittamalla Kemijärven Ketolaan aluevaraus uudelle lentoasemalle. Ilmailulaitos ei ota kantaa uuden lentoaseman tarpeellisuudesta. Ilmailulaitoksella ei ole kaavaan huomauttamista.</p>	Ei muutosta.

Yksityiset

Muistutus/ lausunto	Lapin liiton hallituksen vastine
<p>Helli Varrio, Kemijärvi Vastustan uutta sähkölinjareittiä, joka kulkee Kemijärven Kostamon kylän kautta Varriosta Siikaniemeen ja edelleen. Siikaniemi on luonnonkaunis paikka (Kemijärven kauneimpia) ja sähkölinja rumentaa maisemaa ja vaikeuttaa lomamökkien rakentamista.</p>	Kaavaa muutetaan. Esitetään linjaus yhteystarpeena. Toteuttamisvaiheessa eri linjausvaihtoehtoja on tutkittava.

Muistutus/ lausunto	Lapin liiton hallituksen vastine
<p>110 kV:n voimansiirtovaraus on osoitettu maakuntakaavan perusteiden vastaisesti maisemallisesti arvokkaalle alueelle, mm. Varrion kylässä. Varaus voidaan osoittaa mm. hieman etelämpää, jolloin maisemalliset häiriöt ovat vähäisempiä.</p> <p>+Tuomo Johannes Varrion perikunta omista Siikaniemessä tilan 36:0 Levärannan kylää. Perikunnan ainoat kesämökkipaikat ovat Siikaniemessä, jonne lapset tulevat tulevaisuudessa rakentamaan kesäpaikat, koska haluavat pitää kiinteät yhteydet kotiseudulleen. Alueelle on tie valmiina, joka helpottaa rakentamista. Osakkaat katsovat, että sähköyhtiöille on luovutettu tarpeeksi maata ja viljelykset ovat aikanaan jääneet veden alle, se riittää tämän tilan osalta.</p>	
<p><u>Martti Junttila, (8 allekirjoittajaa), Kemijärvi</u> Kaavaluonnokseen oli merkitty Kemijärven Sellu Oy:n läheisyydessä olevan Koillis-Lapin Sähkön Oy:n Isokeron muuntoasemalta uusi pohjoiseen lähtevä sähkövoimalinja. Me Kostamon kyläalueen maanomistajat pyydämme tuon sähkölinjaussuunnitelman (varauksen) jättämään pois kaavasta Tämä linja rikkoo meidän pienet metsäpalstat erittäin pahoin (40 metriä leveä aukko) ja näin rajoittaa metsän hoitoa ja käyttöä. Myös puunmyyntitulot pienenee oleellisesti. Näin olen vahingot ja haitat ovat paikallisesti merkittävät. Kyseiseltä Isokeron asemalta on valmis ja hyvin toimiva voimalinja, Isokero-Perävaara-Tohmo, ja sieltä liittyy valtakunnan sähköverkkoon. Nykyinen käytössä oleva linjaus täyttää alueen käyttötarpeen aivan hyvin tulevaisuudessakin. Helppo uusia ja korjata sekä hyvät kulku-yhteydet. Pyydämme, että kaavaan merkitty sähkövoimalinjaus, Isokeron muuntoasemalta pohjoiseen jätetään Itä-Lapin maakuntakaavasta kokonaan pois.</p>	<p>Kaavaa muutetaan. Esitetään linjaus yhteystarpeena. Toteuttamisvaiheessa eri linjausvaihtoehtoja on tutkittava.</p>

Muut

Muistutus/ lausunto	Lapin liiton hallituksen vastine
<p><u>Turveteollisuuden liitto, Jyväskylä</u> Itä-Lapin maakuntakaavaluonnoksessa on otettu kiitettävällä tavalla huomioon Turveteollisuusliiton edellisen lausuntokierroksen yhteydessä esittämät näkökohdat. Mielestämme maakuntakaava turvaa nyt esitetystä muodosta turpeen kestävän kehityksen mukaisen teollisen hyväksikäytön edellytykset tulevalla suunnittelukaudella.</p>	<p>Ei muutosta.</p>
<p><u>FINGRID OYJ, Helsinki</u> Yhtiöllämme ei ole huomautettavaa kaavaehdotuksesta.</p>	<p>Ei muutosta.</p>
<p><u>Bird Life Suomi ry, Helsinki</u> BirdLife Suomi ry edellytti kaavaluonnoksesta antamassaan lausunnossa 15.1.2003, että Suomen tärkeät lintualueet (FINIBA) esitetään kaavakartalla ja varustetaan tarpeellisella kaavamerkinnällä ja – määräyksellä. Lapin liiton hallitus esitti vastineessaan 5.3.2003 että alueet lisätään kaavaselostukseen ja merkitään teemakartalle. Tämä ei tyydytä BirdLife Suomea, sillä näitä dokumentteja ei vahvisteta. BirdLife Suomi toistaa luonnoksesta antamansa lausunnon vaatimuksen, että tärkeät lintualueet tulee esittää varsinaisella, vahvistetavalla kaavakartalla. BirdLife Suomi ry esitti niinkään kaavaluonnoksesta antamassaan lausunnossa, että myös maakunnallisesti arvokkaat kohteet tulee esittää kaavakartalla. Toistamme luonnosvaiheen lausunnon vaati-</p>	<p>Ei muutosta. Maakuntakaavan sisältövaatimuksista sanotaan seuraavaa (MRL 28 §): <i>Maakuntakaavaa laadittaessa on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään. Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä huomiota maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin. Kaava on mahdollisuuksien mukaan yhteen sovitettava maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntakaavoituksen kanssa.</i> <i>Luonnonsuojelulain (1096/1996) 7 ja 77 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien ja -päätösten sekä 32 §:ssä tarkoitettua maisema-</i></p>

Muistutus/ lausunto	Lapin liiton hallituksen vastine
<p>muksen ja pidämme virheellisenä Lapin Liiton hallituksen vastinetta, jonka mukaan tieto on liian yksityiskohtaista maakuntakaavaan. Muistutamme, että maankäyttö- ja rakennuslain luonnonarvoja koskevan sisältövaatimuksen mukaisesti maakuntakaavassa tulee Natura 2000 -alueiden sekä muihin valtakunnallisiin suojeluohjelmiin kuuluvien alueiden lisäksi osoittaa myös maakunnallisesti arvokkaat alueet. BirdLife Suomi ry toteaa myös, että maakuntakaavan sisältövaatimusten vastaisuus on valitusperuste.</p>	<p><i>aluetta koskevien perustamispäätösten tulee olla ohjeena kaavaa laadittaessa. Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen; 2) alueiden käytön ekologiseen kestävyYTEEN; 3) ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin; 4) vesi- ja maa-ainesvarojen kestäväan käyttöön; 5) maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin; 6) maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen; sekä 7) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyYTEEN. <p><i>Kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Kaavaa laadittaessa on selvitettävä, kenen toteutettavaksi kaava ja sen edellyttämät toimenpiteet kuuluvat. Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa erityistavoitteena on mm., että ”Alueidenkäytössä on otettava huomioon kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevat kansainväliset sopimusten velvoitteet sekä valtioneuvoston päätökset. Lisäksi viranomaisten laatimat valtakunnalliset inventoinnit otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelun lähtökohtina.”</i></p> <p>FINIBA-alueet eivät kuulu näihin kohtiin, joten laki ei vaadi niiden merkitsemistä maakuntakaavaan.</p> <p>Niiden merkitsemistä ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi esittää kaavakartalla, vaan selostuksen teemakartalla. Maakuntakaavalla ei ole osoitettu sellaista maankäyttöä joka uhkaisi tärkeitä lintualueita.</p>
<p><u>Luonto-Liitto ry, Helsinki</u> Yleistä Luonto-Liitto on valtakunnallisesti toimiva luonnonsuojelujärjestö. Lapin osalta järjestö on ollut 10 vuotta osallisena valtion omistamien vanhojen luonnonmetsien käytöstä käytävässä keskustelussa. Tästä syystä olemme luonnollisesti kiinnostuneita myös Itä-Lapin maakuntakaavoituksesta.</p> <p>Jäljempänä olevat muutamat kommentit liittyvätkin pääosin luonnonsuojelun ja monikäytön kannalta tärkeisiin valtion metsiin sekä muutamiin muihin luonnon- ja ympäristönsuojelun kannalta tärkeisiin kysymyksiin.</p> <p>Yleistä kaava-aineistosta Rakenteeltaan ja informaatioarvoltaan kaavaselistus sekä -ehdotuskartta ovat pääosin selkeitä ja onnistuneita. Erityisen onnistuneena ratkaisuna pidämme sitä, että kaava-aineistoon on sisällytetty kaavaluonnoksista aikanaan annetut lausunnot sekä Lapin liiton vastineet niihin. Myös aluekuvausten liittäminen osaksi kaava-aineistoa on onnistunut ratkaisu.</p> <p>Monikäytön kannalta tärkeät metsäiset alueet Itä-Lapissa on nykyisten suojelualueiden ulkopuolella runsaasti sellaisia valtion omistamia metsäisiä alueita, joilla on huomattavaa merkitystä luonnonsuojelun lisäksi matkailulle, porotaloudelle, virkistykseksi sekä muulle metsien monikäytölle. Näiden alueiden seu-</p>	<p>Ei muutosta.</p> <p>Ei muutosta. Tässä maakuntakaavassa on suojelualueita 15 %, virkistysalueita 0,3%, MU-alueita 3 % kokonaisalasta. Metsienkäyttöä ohjataan myös kaavamääräyksillä ” <i>Maankäytön suunnittelus-</i></p>

Muistutus/ lausunto	Lapin liiton hallituksen vastine
<p>dullinen ja maakunnallinen merkitys erityisesti matkailuelinkeinolle tulee kasvamaan vääjäämättä tulevaisuudessa.</p> <p>Itä-Lapin aluekehitys pohjaa jatkossa yhä vahvemmin matkailuelinkeinon laajenemiseen ja monipuolistumiseen. Vastaavasti metsätalouden merkitys työllistäjänä tulee todennäköisesti vähenemään rajummin kuin mitä kaavaselosteessa on arvioitu. Näiden realiteettien valossa olisi erityisen tärkeää selventää valtion mailla harjoitettavan metsätalouden suhdetta muiden elinkeinojen (erityisesti matkailu, porotalous) sekä virkistyskäytön nykyisiin ja tuleviin tarpeisiin. Nykyaikainen valtion mailla harjoitettava metsätalous koetaan tapahuneiden muutostenkin jälkeenkin ongelmalliseksi monikäytön kannalta. Eli aikaisempaa paremmin maisemaa ja monimuotoisuutta huomioiva nykymetsätalous ei edelleenkään pysty huomioimaan riittävästi muiden tahojen tarpeita.</p> <p>Ongelman syvyydestä ja ajankohtaisuudesta kertovat muun muassa Savukosken kunnan äskettäiset lausunnot, joissa on esitetty Metsähallituksen hakkuumäärien huomattavaa laskemista. Ongelman ytimessä ovat vanhat luonnontilaisen kaltaiset metsät, joita kaikki muutkin elinkeinot ja käyttäjärühmät arvostavat ja tarvitsevat.</p> <p>Ongelma myönnetään kaavaselostuksessa. Siltikään nykyisessä kaavaehdotuksessa ei ole riittävässä määrin huomioitu näitä monikäyttöle elintärkeitä suojelemattomia alueita. Varsinaisia virkistysalueita on vain kolme eikä MU-alueitakaan ole esitetty kuin kymmenkunta. Tilannetta pahentaa se, että edes näiden V ja MU-alueiden kaavamääräyksissä tai kaavaselosteessa ei ole pystytty konkreettisella tavalla määrittelemään sitä, millaisia rajoituksia metsätaloudelle muut alueiden käyttömuodot edellyttävät.</p> <p>Metsätalouden säätelyjärjestelmäksi monikäytön kannalta tärkeillä alueilla tarjotaan kaavaselostuksessa muun muassa metsälakia, metsäsertifiointia, alueellista metsäohjelmaa ja metsänhoidon suosituksia. Edellä mainitut, metsälakia lukuun ottamatta suositusluonteiset ohjauskeinot ovat voimassa koko Lapissa eikä niillä käytännössä pystytä suojaamaan muita arvoja metsätalouden vahingollisilta vaikutuksilta.</p> <p>Luonto-Liitto on koonnut liitteeseen joukon metsäisiä alueita, joista valtaosalla on nähdäksemme vähintäänkin seudullista merkitystä luonnon monimuotoisuudelle sekä monissa tapauksissa myös porotaloudelle, matkailulle, virkistyskäytölle ja maisemansuojelulle. Monet alueista on sellaisia, että muun muassa paikalliset paliskunnat ovat jo pitkään olleet huolissaan niiden säilymisestä.</p> <p>Edes tärkeimmät liitteissä mainituista alueista olisi perusteltua lisätä kaavakartalle omalla kaavamerkinnällä ja siihen soveltuvalla kaavamääräyksellä varustettuna. Sopiva kaavamerkintä voisi olla monikäytölle ja monimuotoisuudelle tärkeä metsäinen alue. Maakunta-kaava mahdollistaa tällaisten uusien kaavamerkintöjen käyttöönoton, mikäli tähän on olemassa vankat maakunnalliset perustelut.</p> <p>Sopiva kaavamääräys alueille voisi olla esimerkiksi seuraava: <i>Alueiden metsätaloutta suunniteltaessa ja toteutettaessa tulee toimenpiteissä huomioida alueiden merkitys metsien monikäytölle, muille elinkeinoille, maisemansuojelulle sekä luonnon monimuotoisuudelle.</i></p> <p>Erityisen tärkeitä ehdottamistamme alueista ovat Tuuntsan seudun vanhat metsät (Pimiäselkä-Auermavaara-Kuskoiva-Takkaselkätunturi-Sorsatunturi-Aitatsivaara) Sallassa, Kokkotunturi-Painopää-Sukoivan alue Pohjois-Savukoskella sekä Vuotosselkä-Vuotostunturin-Koutelovaarojen alue Sallan, Savukosken ja Pelkosenniemen rajaseuduilla.</p> <p>Toimitamme tarvittaessa Lapin liittoon 15.5 mennessä tarkemmat karttaehdotukset alueista sekä lisätietoja ja -perusteluja alueiden kokonaisarvosta, mikäli Lapin liitto katsoo esityksemme harkitsemisen arvoiseksi.</p> <p>Alueiden käyttöä suunnittelemaan olisi järkevää perustaa pikaisesti oma maakunnallinen työryhmä, jossa olisivat Metsähallituksen ja</p>	<p><i>sa on otettava huomioon arvokkaat luonnonympäristöt ja rakennetut kulttuuriympäristöt sekä kiinnitettävä erityistä huomiota rakennetun ympäristön laatuun.</i></p> <p><i>Maisemallisesti herkillä alueilla, kuten vaaraja tunturialueilla, jokien ja järvien rannoilla sekä pääteiden, matkailukeskusten, retkeilyreitien ja taajamien läheisissä metsissä eri käsittelytoimenpiteet on suunniteltava huolellisesti ottaen huomioon maiseman ominaispiirteet ja pyrittävä välttämään suuria muutoksia.”</i></p> <p>Näitten kaava-alueiden ja -määräysten lisäksi metsälain 10 §, Pohjois-Suomen metsänhoitosuosituksukset, Metsähallituksen luonnonvara- ja alue-ekologiset suunnitelmat sekä vapaaehtoinen suojeleminen tukevat metsän monimuotoisuutta. Metsätalous ja puunjalostus ovat aluetaloudellisesti merkittäviä tulonlähteitä ja työllistäjiä. Puun lisääntyvästä käytöstä huolimatta alueen puuvaranto kasvaa.</p> <p>Vanhosten metsien osalta laaja inventointi on tehty, joista tärkeimmät on otettu vanhojen metsien suojeleohjelmaan.</p> <p>Maakuntakaavoituksen tehtävä on eri intressiryhmien näkemysten yhteensovittaminen.</p>
<p>Alueiden käyttöä suunnittelemaan olisi järkevää perustaa pikaisesti oma maakunnallinen työryhmä, jossa olisivat Metsähallituksen ja</p>	<p>Ei muutosta. Maakuntakaavoitus on ohjannut ohjausryhmä, joka on käsitellyt muiden työ-</p>

Muistutus/ lausunto	Lapin liiton hallituksen vastine
<p>maakuntaliiton ohella edustettuna alueen kunnat, paliskuntien ja matkailuyrittäjien edustajat sekä toivoaksemme myös joku luonnonsuojelujärjestöjä edustava taho.</p>	<p>ryhmien tuloksia. Nämä muut työryhmät ovat olleet metsä-, matkailu- ja liikennetyöryhmä. Metsätyöryhmässä on ollut edustettuna Metsähallitus, Itä-Lapin kuntayhtymä / Pelkosenniemen - Savukosken MHY, Lapin luonnonsuojelupiiri ry, Lapin metsäkeskus, Lapin TE-keskus maaseutuosasto, Metsäntutkimuslaitos, Paliskuntain yhdistys, Stora Enso Oyj, Lapin liitto, Lapin ympäristökeskus. Maakunnan tasolla toimii Lapin metsäneuvosto, jossa on edustettuina seuraavat tahot; Lapin metsäkeskus, Metsäntutkimuslaitos, Lapin liitto, Lapin koneyritysten liitto ry, Lapin luonnonsuojelupiiri, Metsäalan Asiantuntijat METO Lappi ry, Paliskuntain yhdistys, Pohjois-Suomen metsähoitoyhdistysten liitto ry, Geologine tutkimuskeskus, Metsähallitus, Metsäteollisuus, Lapin maaseutukeskus, Saamelaiskäräjät, Lapin TE_keskus, Lapin riistanhoitopiiri, Lapin ympäristökeskus, Lapin metsänhoitajat ry ja Puu- ja erityisalojen liitto.</p>
<p>Kansallisesti ja kansainvälisesti tärkeät lintualueet Kaavaehdotuksessa ei ole huomioitu kaikkia kansallisesti ja kansainvälisesti tärkeitä lintualueita (ns. FINIBA- ja IBA-alueet). Esitämme, että FINIBA- ja IBA-alueet merkitään kaavan pääkartalle luomerkinnällä (= luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue) ja varustetaan asianmukaisella kaavamääräyksellä. Tärkeät lintualueet on merkitty luo-merkinnällä muun muassa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaehdotuksen pääkartalle. Itä-Lapin osalta tärkeille lintualueille sopisi samanlainen käytäntö. Sopiva kaavamääräys alueille voisi olla esimerkiksi seuraavanlainen: <i>Merkinnällä osoitetaan kansallisesti ja kansainvälisesti tärkeät lintualueet (FINIBA, IBA).</i> <i>Suunnittelumääräys: Alueen maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa niin, että edistetään linnustoarvojen säilymistä. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee varmistaa, että suunniteltu maankäyttö ei vaaranna linnuston elinoloja.</i></p>	<p>Ei muutosta. FINIBA-alueiden merkitsemistä ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi esittää kaavakartalla, vaan selostuksen teemakartalla. Maakuntakaavalla ei ole osoitettu sellaista maankäyttöä joka uhkaisi tärkeitä lintualueita.</p>
<p>Erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettu alue Porotalous on merkittävästi jatkossakin työllistävä elinkeino, joka lisäksi linkittyy mielikuvissa ja reaalityodellisuudessa olennaiseksi osaksi Lapin matkailun imagoa. Nykyinen kaavamääräys suosii kohtuuttomasti metsätaloutta erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettua alueella. Esitämme alueen kaavamääräystä muutettavaksi seuraavaan muotoon: <i>”Porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava. Metsätaloutta, turvetuotantoa, matkailutoimintoja ja loma-asutusta suunniteltaessa on otettava huomioon porotaloudelle tärkeät alueet. Merkittävien jäkälä-, lупpo- ja vasonta-alueiden sekä poroerotuspaikkojen lähiympäristöjen metsänkäsittelysuunnitelmissa valtion mailla on huomioitava porotalouden tarpeet sekä pidettävä yhteyttä alueen paliskuntiin”</i></p>	<p>Ei muutosta. Määräyksen alkuosa on sama ehdotuksessa sama kuin luonnoksessa. Määräyksen viimeinen lause ehdotuksessa on muodossa ” <i>Suunniteltaessa valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa.</i> ” Määräys kattaa myös muutkin toimenpiteet kuin metsäkäsittelyn. Verrattuna poronhoitolain 53§:n määräys laajentaa neuvotteluvollisuuden koskemaan myös muita kuin valtionviranomaisia. Selostusosassa määräyksen perusteluissa on tulkintaohje, jossa kerrotaan mitkä ovat porotaloudelle tärkeitä alueita ja mitkä ovat porotaloutteen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä.</p>
<p>Kemahaaran soiden huomiointi Ajan ja muuttuneen lainsäädännön ajettua pysyvästi Vuotoksen tekoallashankkeen ohitse on olemassa kaikki perustelut merkitä Kemahaaran suot maakuntakaavaan SL-merkinnällä. Tämä olisi linjakas ratkaisu, joka lopettaisi turhat ja Lapin maineelle äärimmäisen haitalliset yritykset jatkaa tekoallashankeidean elvyttämistä.</p>	<p>Ei muutosta. Selvitysmerkinnällä se osoitetaan erityisiä poikkeustapauksia, joiden alueidenkäyttöä ei ole voitu maakuntakaavaa laadittaessa ratkaista, mutta joista merkittävyytensä vuoksi katsotaan tarpeelliseksi maakuntakaavassa osoittaa alueeseen kohdistuvan intressejä. Merkintää käytetään myös sellaisten alueiden osoittamiseen, joiden alueidenkäytön ratkaiseminen edellyttää lisäselvityksiä tai jatkosuunnit-</p>

Muistutus/ lausunto	Lapin liiton hallituksen vastine
	telmia. Selvitysaluemerkintää voidaan perustella sillä, että Lapin liitto pyrkii käynnistämään valtakunnallisen selvityksen vesivoiman hyödyntämisestä, sekä sillä, että muut merkinnät edellyttäisivät lisää selvitystyötä, joka viivyttäisi kaavan etenemistä. Vuotoksen alueelle on esitetty ristiriitaisia maankäyttötavoitteita mm. maa- ja metsätalous, virkistys, suojelu.
<p>Muuta Luonto-Liitto toivoo saavansa kirjalliset perustelut sisältävän vastineen Lapin liitolta niiltä osin, joilta liitto katsoo, etteivät järjestön esitykset edellytä toimenpiteitä kaavan jatkotyöstössä.</p>	Vastineet lähetetään.
<p>Lapin luonnonsuojelupiiri ry, Rovaniemi Lapin luonnonsuojelupiiri ry pitää maakuntakaavaehdotuksen puutteena sitä, että kaavakarttaan ei esimerkiksi ole sisällytetty lainkaan MY-alueita eikä nykyisten suojelualueiden ulkopuolisia FINIBA-alueita. Lapin luonnonsuojelupiiri ry esittää, että kaikki FINIBA-alueet merkitään kaavakarttaan. Lapin luonnonsuojelupiiri ry pitää riittämättömänä pelkkää kaavamääräystä, jonka mukaan maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon arvokkaat luonnonympäristöt. Kaavamääräystä malminetsinnän ja siihen liittyvien toimenpiteiden turvaamisesta alueella luonnonsuojelupiiri pitää tarpeettomana. Malminetsintä on mahdollista jopa kansallis- ja luonnonpuistoissa, tosin luvanvaraisesti ja perustamistarkoitusta vaarantamatta.</p>	<p>Ei muutosta. FINIBA-alueiden merkitsemistä ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi esittää kaavakartalla, vaan selostuksen teemakartalla. Maakuntakaavalla ei ole osoitettu sellaista maankäyttöä joka uhkasi tärkeitä lintualueita.</p>
<p>Vuotoksen allasalue on suotta selvitysalue KHO:n päätöksen mukaisesti alueen lopullinen käyttötarkoitus ei ole ainakaan vesivarasto. Alueen käytön osoittaminen ei vaadi lisäselvityksiä, koska luonto- ja muut arvot on jo selvitetty perusteellisesti. Kemihaaran suot ovat Natura 2000 suojeluohjelman täydennysmenettelyssä mukana ja tällä hetkellä täydennys on nähtävillä. Naturan täydennysosille luonteva merkintä on SL, samoin kuin alueen harjijensuojeluohjelmakohteelle. Valtakunnallisesti arvokkaaksi perinnemaisemaksi luokitellut Keminsaaret ansaitsevat myös suojelumerkinnän. Vuotoksen alueen metsät on voimakkaasti käsitelty ja lähivuosien niille tehdään merkittäviä metsänhoitotyöitä. Nämä metsätalousalueet ovat siis kiinteä osa Pelkosenniemen metsätalousaluetta M 4515.</p>	<p>Ei muutosta. Kaivostoiminta ja malminetsintä ovat Lapin kehittämisen painopistealueita. Tällä määräyksellä halutaan turvata, että viranomais-toiminnassa ei tule malminetsintää estäviä toimintoja, vaan sitä edistetään mm. voimavarojen avulla.</p> <p>Ei muutosta. Selvitysmerkinnällä se osoitetaan erityisiä poikkeustapauksia, joiden alueiden käyttöä ei ole voitu maakuntakaavaa laadittaessa ratkaista, mutta joista merkittävytyensä vuoksi katsotaan tarpeelliseksi maakuntakaavassa osoittaa alueeseen kohdistuvan intressejä. Merkintää käytetään myös sellaisten alueiden osoittamiseen, joiden alueidenkäytön ratkaiseminen edellyttää lisäselvityksiä tai jatkosuunnitelmia. Selvitysaluemerkintää voidaan perustella sillä, että Lapin liitto pyrkii käynnistämään valtakunnallisen selvityksen vesivoiman hyödyntämisestä, sekä sillä, että muut merkinnät edellyttäisivät lisää selvitystyötä, joka viivyttäisi kaavan etenemistä.</p>
<p>Matkailun vetovoima- ja kehittämisaluetta mv on luontevaa laajentaa Vuotos- alueen länsi- ja pohjoisosiin. Luontomatkailua tukevia rakenteita on jo rakennettu alueelle Maltion luonnonpuistoon ei tule osoittaa moottorikelkkailureittejä. Luonnonsuojelupiiri esittää retin linjaamista luonnonpuiston ulkopuolelle. Moottorikelkkailureittejä ei muutoinkaan tule linjata suojelualueille. Yleensäkin reittien vetämistä tulee välttää erämaisille, vielä hiljaisille alueille.</p>	<p>Kaavaa muutetaan. Matkailun kehittämisvyöhykettä laajennetaan Vuotos alueen länsi- ja pohjoisosiin.</p> <p>Kaavaa muutetaan. Reitti siirretään pois Maltion luonnonpuiston alueelta.</p>
<p>Luonnonsuojelupiiri esittää Törmäojan ja Yli-Nuortin sisällyttämistä Natura-alueisiin kokonaisuudessaan.</p>	<p>Ei muutosta. Naturan täydennysalueet on osoitettu siltä osin kuin Lapin liitto ei ole riitauttanut valituksessa.</p>
<p>Lapin luonnonsuojelupiiri ry viittaa Pro Kutsa ry:n kaavaluonnoksesta tekemään lausuntoon ja esittää Sorsatunturi-Takkaselän maisema-alueen lisäämistä kaavaan.</p>	<p>Ei muutosta. Maakuntakaavaan merkitään vain valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta merkittävät alueet.</p>
<p>Luonnonsuojelupiiri haluaa vielä selvitettävän, voidaanko kaavamääräyksellä antaa ohjeita luonnonsuojelu- ja erämaalain toteuttamiseksi (erämaiden, kansallis-, ja luonnonpuistojen sekä muiden luonnonsuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelmat).</p>	<p>Ei muutosta. Koko maakuntakaava-aluetta koskevat määräykset koskevat myös suojelualueita.</p>
<p>AKAVA, Lappi, Rovaniemi Akavan Lapin aluetoimikunnan mielestä kaavaehdotus luo edelly-</p>	Ei muutosta.

Muistutus/ lausunto	Lapin liiton hallituksen vastine
<p>tykset Itä-Lapin alueen kehittämiseksi. Toteutuakseen se vaatii voimakasta panostusta sekä paikalliselta, seudulliselta että valtakunnalliselta tasolta.</p> <p>Akava kiinnitti huomiota mm. seuraavia asioita; Ehdotuksessa väestötavoitteeksi on esitetty vuonna 2020 19 500 asukasta, Tilastokeskuksen trendilaskelma päättyy samana ajanjaksona 15 656 asukkaaseen. Tavoite on mahdollista saavuttaa, mutta se vaatii erityisiä finanssipoliittisia keinoja siten, että palkkataso ja toisaalta verotuksen taso ja työn sivukulut pysyvät kilpailukykyisenä. Ehdotuksessa kiinnitetään huomiota siihen, että Kellosele-Alakurtti rata olisi rakennettava. Ratayhteydellä olisi merkitystä paitsi seudullisesti myös valtakunnallisesti, koska tällöin radan avulla voitaisiin Venäjältä käsin hyödyntää Perämeren satamia.</p> <p>Kemijärvelle ulottuvaa rautateiden henkilöliikennettä on pidettävä seudullisesti elintärkeänä, koska alueelta puuttuu lentoasema.</p> <p>Kaavassa ei ole esitetty matkailun ja malminkuljetukseen lisärautojen rakentamista, mutta tarvittaessa kaava ei myöskään estä niiden rakentamista. Kannanottoa on pidettävä tässä vaiheessa realistisena. Tuulivoimala-alueet on osoitettu matkailukeskuksiin kuuluvien tunturien lakialueilta, mikä saattaa aiheuttaa maankäytön osalta ristiriitatilanteita.</p>	
<p><u>Paliskuntain yhdistys, Rovaniemi</u></p> <p>Kuten Paliskuntain yhdistys totesi jo 20.2.2003 antamassaan lausunnossa, tulee mielestämme seuraavat porotalouteen liittyvät kohdat ottaa mukaan Itä-Lapin maakuntakaavaan.</p> <p>1. Maa- ja metsätalousvaltainen alue (jo kirjoitetun tekstin perään seuraava lisäys ” <i>Kaavakarttaan merkityn alueen pohjoispuolella, erityisellä poronhoitoalueella olevat valtion maat rinnastetaan maa- ja metsätalousalueeseen (maa-, metsä- ja porotalous).</i>”</p> <p>2. Yleismääräyksen kohta: ” <i>Porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava. Metsätaloutta, turvetuotantoa, matkailutoimintoja ja loma-asutusta suunniteltaessa on otettava huomioon porotaloudelle tärkeät alueet. Merkittävien jäkälä-, loppo- ja vasona-alueiden sekä poroerotuspaikkojen lähiympäristöjen metsänkäsittelysuunnitelmista valtion mailla on pidettävä yhteyttä alueen paliskuntiin.</i>”</p> <p>esitetään pidettäväksi ennallaan kuten se on esitetty Lapin Liiton maakuntakaavaluonnoksessa 25.11.2002.</p>	<p>Ei muutosta. Maakuntakaavaan on merkitty erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettujen alueiden raja ja sitä koskeva määräys. Merkintä käytännössä vastaa samaa asiaa.</p> <p>Ei muutosta. Määräyksen alkuosa on sama ehdotuksessa sama kuin luonnoksessa. Määräyksen viimeinen lause ehdotuksessa on muodossa ” <i>Suunniteltaessa valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa.</i>” Määräys kattaa myös muutkin toimenpiteet kuin metsäkäsittelyn. Verrattuna poronhoitolain 53§:n määräys laajentaa neuvotteluvollisuuden koskemaan myös muita kuin valtionviranomaisia.</p> <p>Selostusosassa määräyksen perusteluissa on tulkintaohje, jossa kerrotaan mitkä ovat porotaloudelle tärkeitä alueita ja mitkä ovat porotalouteen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä.</p>
<p><u>Maataloustuottajain Lapin liitto, Rovaniemi</u></p> <p>Maataloustuottajain Lapin liitto toteaa, että maakuntakaavan tulee olla lähtökohtaisesti kehitystä tukeva kuin estävä. Näin ollen katsoimme, että väljempi kaava on parempi kuin tiukka säätely. Maakuntakaavan tulee kaikin tavoin edistää ja mahdollistaa elinkeinojen harjoittamista. Maakuntakaava ei saa aiheuttaa maanomistajille tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. On muistettava, että maanomistajan rakentamisoikeus on suojattu perustuslailla.</p> <p>- Itä-Lapin maakuntakaavassa tulee huomioida valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (s. 78)</p> <p>- Näkemyksemme mukaan alueiden käytössä tulee ottaa huomioon haja-asutusalueisiin ja yksittäistoimintoihin perustuvat elinkeinot sekä maaseudun tarve saada uusia, pysyviä asukkaita. Näitä kohtia emme havainneet Itä-Lapin maakuntakaavassa ja näin ollen esitämme kysymyksen puuttuuko maakuntakaavaesityksestä yksi valtakunnallisista alueiden käyttötavoitteista.</p>	<p>Selostusta täydennetään. Maakuntakaava ei keskitä ja vähennä palveluita maaseudulla, vaan edistää niiden säilymistä kehittämisvyöhykkeillä ja keskuskylissä, joiden ulkopuolella niitä ei enää ole. Maakuntakaava ei estä elinkeinotoimintaa vyöhykkeiden ulkopuolella, vaan osoittaa alueita joilla on erityisiä kehittämisedellytyksiä.</p>

Muistutus/ lausunto	Lapin liiton hallituksen vastine
<p>- Koska Lapin tavoite 1- ohjelman mukaisesti yksi keskeisimmistä tavoitteista on tukea jo aiemmin syntynyttä yritystoimintaa taloudellisen kasvun aikaansaamiseksi, on maakuntakaava ristiriidassa tämän kanssa (mm. s. 26) Itä-Lapin toimivia yrityksiä on muualla kuin kuntakeskuksissa ja aluerakenteellisesti tärkeissä kylissä. Maakuntakaavalla ei tulisi ohjata keskittymistä.</p> <p>- Kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti hajautetulle yhdyskuntarakenteelle löytyy perustelut ja näin ollen keinotekoisesti ei pidä estää haja-asutuksen ja maaseudun autoitumista</p>	
<p>- s. 37 todetaan maankäytön suunnittelussa metsien metsänkäsitteilytoimenpiteistä siten, että ne on suunniteltava huolellisesti ottaen huomioon maiseman erityispiirteet ja pyrittävä välttämään suuria muutoksia. Suunnittelussa täytyy kuitenkin huomioida, että metsätaloudella on Itä-Lapissa suuri välitön ja välillinen taloudellinen merkitys, pääkäyttömuotona tulee säilyä kannattava, monimuotoisen metsätalouden harjoittaminen</p>	<p>Ei muutosta. Maakuntakaavassa pääosa alueesta on varattu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi.</p>
<p>- Reististöihin (ulkoilu, moottorikelkkailu, ratsastus yms.) liittyvässä suunnittelussa korostamme yhteistoimintaa ja maanomistajien huomioimista jo suunnitteluvaiheesta lähtien</p> <p>- MTK, SLC, Suomen Latu ja Kuntaliitto ovat tehneet yhteisen sopimuksen ulkoilureittien toteuttamisen periaatteista v. 2002 ja tämä tulisi ottaa suosituksena huomioon reitistöjen suunnittelussa.</p> <p>- MTK Lapin lähtökohtana on reitistöjen muodostamisessa ensisijaisena aina vapaaehtoinen menettely sekä pitkäaikaiset, määräaikaiset sopimukset maanomistajien kanssa sekä korvauksista sopiminen</p> <p>- Hyvin suunnitelluilla ja toteutetuilla reitistöillä pystytään vähentämään ympäristörasituksen kuormituksen kasvua</p>	<p>Ei muutosta. Maakuntakaavan tavoitteet ovat yhteneväiset.</p>
<p>- Matkailun vetovoima-alueilla toimenpiteet eivät saa haitata elinkeinojen harjoittamista vaan edistää niitä. Metsien käsittely ei saa merkitä kieltoa eikä talouskäyttö saa estyä toimenpiteiden seurauksena</p>	<p>Ei muutosta. Matkailun vetovoima-alue ei estä metsälain mukaista metsätaloutta.</p>
<p>- s.44 maakuntakaavassa todetaan, että rakentamista ohjataan ensisijaisesti nykyisiin taajamiin ja kyläalueille asuinympäristöjen viihtyisyydestä tinkimättä. Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa todetaan, että maakuntakaavassa tulee osoittaa keinot saada alueille uusia, pysyviä asukkaita. Näin ollen Itä-Lapissa tulisi hyödyntää elinvoimainen maaseutu asuin- ja työpaikkana pikimminkin kuin edistää taajamiin muuttoa</p>	<p>Ei muutosta.</p>
<p>- s. 89 todetaan merkintä MU, jolla osoitetaan alueita, jotka on tarkoitettu pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamiseen, joille suuntautuu ulkoilupainetta ja joille on tarkoitus sijoittaa ulkoilun ohjaamistarpeen vuoksi polkuja tai reittejä levähdys ja muine tuki-alueineen. Esitämme kysymyksen, onko ylipäätä tarpeen merkitä MU-alueita, koska jo merkinnällä M osoitetaan alueen jokamiehen oikeuksien rajoissa ulkoiluun.</p>	<p>Ei muutosta. MU-alueet on tarkoitettu hieman tehokkaampaan ulkoiluun (reitit) kuin maa- ja metsätalousvaltainen alue.</p>

ITÄ-LAPIN MAAKUNTAKAAVAEHDOTUKSESTA MYÖHÄSSÄ ANNETUT LAUSUNNOT JA NIIHIN ANNETUT VIRASTON VASTINEET

Kaavaehdotus nähtävillä (MRA 12§) 13.3.-11.4.03

Kunnat

Muistutus/ lausunto	Lapin liiton viraston vastine
<p>Geologian tutkimuskeskus, Rovaniemi</p> <p>Kaavan laadinnan aikana kielteisen käänteen saaneen Vuotoksen säännöstelyaltaan rakentamishankkeen alueen merkitseminen selvitysalueeksi on hyvä ratkaisu, koska siten alueen ei pitäisi hidastaa maakuntakaavan valmistumista.</p> <p>Geologisen tutkimuskeskuksen erityinen mielenkiinto kohdistuu alueen kaivosalueisiin sekä todennäköisiin ja lupaaviin mineraalivara-alueisiin, joiden rajaus vastaa tämänhetkistä käsitystä kaivannaisteollisuuden kannalta tärkeimmistä alueista. Soklin yhteydessä kannattaa painokkaammin mainita myös fosfori, koska Soklista saatavissa olevan fosforilannoitteiden raaka-aineen puhtaus tekee siitä EU:n laajuisesti ja jopa maailmanlaajuisesti merkittävän.. Suurin osa EU:ssa käytettävistä fosforilannoitteista lisää viljelysmaan haitta-ainepitoisuutta esim. kadmiumin suhteen, ja onkin todennäköistä, että ympäristövaatimukset jossain vaiheessa johtavat Soklin fosforinkin hyödyntämiseen. Kaivostoiminta ei uhkaa ravinteikkaan kallioperän alueelle synnyttämiä luontotyyppisiä, koska kaivostoiminta muuttaa vain hyvin pientä osaa alueesta ja luontotyypin kannalta oleelliset geologiset perustekijät säilyvät muuttumattomina.</p> <p>Maakuntakaavan kehittämisyöhykkeistä geologisen asiantuntemuksen merkitys on suurin Barentsin käytävän toteuttamiseen liittyvissä selvityksissä, kuten liikenneväylien linjausvaihtoehtojen ja muun rakentamisen rakentamisolosuhteiden tutkimisessa, tarvittavien maa- ja kivainesten saantimahdollisuuksien, määrien ja käyttöominaisuuksien kartoittamisessa, ympäristöselvityksissä, jne.</p> <p>Geologinen tutkimuskeskus katsoo Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksen ja siihen liittyvän kaavaselostuksen kokonaisuutena tarjoavan hyvän perustan maakuntakaava-alueen kehittämiseksi kestäväällä tavalla sen luontaisten edellytysten mukaisesti.</p>	<p>Ei muutosta.</p>
<p>Museovirasto, Helsinki</p> <p>Esihistoriallisten kiinteiden muinaisjäännösten osalta Museovirasto toteaa, että Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksessa (5.3.20003) on asianmukaisesti käsitelty muinaismuistolain (295/63) tarkoittamat ja rauhoittamat esihistorialliset kiinteät muinaisjäännökset.</p> <p>Aikaisemmassa lausunnossaan Museovirasto totesi myös, että ”tällä hetkellä käytettävissä olevat tiedot Itä-Lapin maakuntakaava-alueen kulttuurihistoriallisesti merkittävistä kohteista eivät ole riittävät, jotta maakunnallisesti merkittävät kohteet maakuntakaava varten on mahdollista riittävin perustein valita. Maakuntakaavoitus olisi luontevin vaihe inventointitilanteen saattamiseen ajan tasalle sekä maakunnallisten kohteiden ja niitä koskevien perustietojen täydentämiseen.”</p> <p>Suunnittelualueella on lisäksi suuri määrä ns. historiallisen ajan kiinteitä muinaisjäännöksiä, joiden osalta tutkimustilanne on huomattavasti heikompi kuin esihistoriallisten muinaisjäännösten.</p> <p>Maakuntakaavan tarkistusinventoineissa erityistä huomiota olisi tullut kiinnittää sekä historiallisen ajan kiinteisiin muinaisjäännöksiin että Itä-Lapin nuorempaan rakennusperintöön, erityisesti sotien jälkeisen jälleerakennuskauden rakennuksiin.</p> <p>Koska näin ei ole menetelty, Itä-Lapin maakuntakaavan ohjaava vaikutus kuntakaavoitukseen ei kaikilta osin täytä maakuntakaavalle asetettuja tavoitteita. Edellä todetut huomautukset eivät Museoviraston mielestä ole kuitenkaan esteenä kaavan hyväksymiselle. Tilanne tulee kuitenkin todeta kaavaselostuksessa ja samalla kannustaa alueen kuntia saattamaan mm. yleiskaavojen yhteydessä tiedot kulttuu-</p>	<p>Ei muutosta. Lapin ympäristökeskuksen selvitys ”Lapin kulttuuriympäristöohjelma” sisältää maakunnallisesti merkittävät kohteet ja maakuntakaavan kannalta riittävät selvitykset niistä. Maakuntakaavoituksen yhteydessä tehdyillä kierroksilla alueella ei ole löytynyt muita kohteita.</p>

Muistutus/ lausunto	Lapin liiton viraston vastine
<p>rihistoriallisesti arvokkaista kohteista nykyisiä tietotarpeita vastaavalle tasolle</p> <p>Kaavan hyväksymistä koskeva päätös virallisine valitusosoituksineen sekä päätökseen liittyvä kaavakartta ja kaavaselostus tulee maankäyttö- ja rakennuslain 94§:n mukaisesti viipymättä toimittaa Museovirastolle.</p>	<p>Päätös lähetetään.</p>
<p><u>Merenkululaitos, Vaasa</u></p> <p>Tässä lausunnossa Pohjanlahden merenkulkupiiri ottaa kantaa Itä-Lapin maakuntakaavan tavoitteisiin ja periaatteisiin vain vesiliikennettä ja satamatoimintoihin nähden yleisellä tasolla. Varsinaiset lopulliset aluevaraukset käsitellään aina paikallisen kaavateon yhteydessä jossain myöhemmässä vaiheessa.</p> <p>Vesiliikenteen ja satamatoimintojen kannalta Itä-Lapin maakuntakaavan alueella ei ole laajoja vesistöalueita, joissa olisi tai joihin suunniteltaisiin vesiliikennettä varten valtion varoin ylläpidettäviä väyliä tai satamia. Kaavan alueella on kuitenkin Kemijärven ja Posion alueella sijaitsevilla vesistöillä merkittäviä (ja vahvistettuja) veneväyliä, jotka tulisi merenkulkupiirin mielestä lisätä ”Vesiliikennealueiksi” (LV) jo tähän maakuntakaavaan. Vesialueita ei ole tässä luonnoksessa merkitty miksiäkään erityisalueiksi. Vesiliikennereittien varten sijoittuvat jo olevat satamapaikat tulee samoin lisätä kaavaluonnokseen.</p> <p>Pohjanlahden merenkulkupiiri katsoo, että yllämainituin huomautuksin lausuntopyynnössä olevan Itä-Lapin maakuntakaavan tavoitteet ja alueidenkäytön periaatteet täyttävät alueen vesiliikenteen kannalta vaadittavat lähtökohdat. Merenkulkupiirin mielestä kaava voidaan vesiliikenteen kehittämisen näkökulman vaatimuksista katsoen hyväksyä ja vahvistaa.</p>	<p>Ei muutosta. Veneilyreitit esitetään liitekartassa ja kuntakaavoissa.</p>

MUISTIO
28.4.2003

Asia: **Itä-Lapin maakuntakaavan ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu**

Aika: 24.4.2003 klo 13.00 – 16.10

Paikka: Rovaniemi, Rovaniemen kaupungin virastotalo.

1. Neuvottelun avaus ja järjestäytyminen

Voitto Tiensuu avasi kokouksen. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Tapio Pöyliö ja sihteeriksi Juha Piisilä. Kokouksesta tehdään muistio, jonka allekirjoittavat kokouksen puheenjohtaja, sihteeri ja ympäristöministeriön edustajana Harri Pitkäranta.

2. Todetaan kokouksessa läsnä olevat ja kokoukseen kutsutut tahot

Kokouksessa läsnä olevat ja kutsutut tahot näkyvät liitteessä 1.

3. Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksen esittely

Voitto Tiensuu esitteli Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksen käsitellen erityisesti niitä kohtia joihin oli tullut kriittistä palautetta.

4. Ympäristöministeriön edustajien puheenvuorot

Harri Pitkäranta käytti ympäristöministeriön puheenvuoron ja toi esille seuraavia yleisiä asioita Itä-Lapin maakuntakaavasta:

- Itä-Lapin maakuntakaava on toinen Lapissa tehty maakuntakaava, ensimmäinen uuden maankäyttö- ja rakennuslain voimassa olon aikana käynnistetty, ensimmäisiä myös koko Suomesta.
- Kaavaehdotuksessa on onnistuneesti tulkittu uutta maankäyttö- ja rakennuslakia: kaava on yleispiirteinen eikä käsittele kuntien sisäisiä asioita, osallistuminen ja vuorovaikutus on hyvin suoritettu.
- On pyritty yhdistämään maakuntakaavoitus ja aluekehitys yhteen, onnistunut kohtuullisen hyvin (kehittämisyöhykkeet).
- Vaikutusten arviointi täyttää lain vaatimukset muutamia jatkossa esitettäviä kohtia lukuun ottamatta.
- Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet huomioimisen osalta ei ole suurempaa huomauttamista.
- Yleisesti ottaen kaavaa voitaneen pitää lain mukaisena ja vahvistamiskelpoisena muutamien jatkossa esitettävien kohtien tarkistamisen jälkeen.

5. Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksen käsittely

a) lausunnot, muistutukset, mielipideilmaisut ja niiden huomioon ottaminen

Käytiin keskustelua ensin Rovajärven ampuma-alueen (EP 2900) kantatien eteläpuolisen alueen merkitsemisestä kaavaan, jonka jälkeen käytiin läpi muut lausunnot ja vastineet.

Puolustusvoimain lähtökohtana Rovajärven osalta on, että kantatien eteläpuolinen alue säilyy EP-alueena, siten kuin kaavaluonnoksessa esitettiin.

Tykistöllä ammuttaessa meluvyöhyke ulottuu kantatien eteläpuolelle. Rovajärven ampuma-alue on puolustusvoimien valtakunnallinen ampuma-alue, tulevaisuudessa mahdollisesti kansainvälinen

(asevalmistajien asetestaukset). Euroopassa ei ole käytettävissä yhtä laajoja alueita testaukseen. Tykistö muuttuu tulevaisuudessa entistä järeämmäksi, jolloin meluongelma kasvaa. Tykistön meluvaikutuksista on vähän tutkittua tietoa. Puolustusvoimilla on valmisteilla opas melun huomioimisesta toiminnassa. Rovajärven osalta ovat käynnistymässä tutkimukset meluvyöhykkeistä. Tuloksia tästä saadaan mahdollisesti ensi vuoden puolella. Ammuntamelu ja lentomelu ovat erityyppisiä, joten niitä ei voi verrata keskenään (ei voida osoittaa samalla merkinnällä). Puolustusvoimien mielestä alueelle ei voi osoittaa yksittäisiäkään rakennuksia, koska niistä voisi seurata haitan korvausvaatimuksia.

EP-alueen poistamista kantatien eteläpuolelta tukevia asioita ovat mm. alueella asuvien ja maanomistajien rakennusoikeus (lähinnä lomarakentaminen) ja muu maankäyttö. EP-alueelle rakentaminen on poikkeusluvallakin vaikeaa. Kantatien (tulevaisuudessa mahdollisesti valtatie) liikenneturvallisuus ja –sujuvuus vaarantuvat, jolloin tie pitäisi saada vaihtoehtoiselle linjalle (kaavassa esitetty).

Mikäli EP-alue palautetaan kantatien eteläpuoliselle alueelle, on kaava pidettävä uudelleen nähtävillä.

Seuraavat asiat nousivat esille keskustelussa:

- Vapaan ranta-alueen määrittäminen: rannan ja tontin välissä on kaista, jolla voi kulkea jokamiehen oikeuden rajoissa.
- se-alue (Vuotos) koskevaa määräystä tulisi muuttaa muotoon ” *Alueen suojelullisen arvon perusteena olevat luonnonarvot tulee turvata niin kauan kuin alueen käyttö on ratkaisematta.* ” Määräys olisi suojelumääräys.
- Soklin (EK 1901) määräystä tulisi muuttaa muotoon ” *Kaivostoiminta tulee suunnitella niin, että se ei Yli-Nuortin ja Törmäojan Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla tai ehdotetuilla alueilla muuta maanpintaa tai pintavesiä eikä muutenkaan merkittävästi heikennä alueiden niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alueet on sisällytetty tai tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon.* ” Määräykseen liittyviä perusteluja tulee lisätä vaikutusten arvioinnin osalta (lähinnä pölyvaikutukset) siten, että kaivostoiminnalle voidaan osoittaa sellainen toteuttamiskelpoinen toteuttamistapa, joka ei merkittävästi heikennä Natura luonnonarvoja. Henkilöitten nimet tulisi poistaa selostusosan perusteluista, heidän edustamansa taho riittää.
- Yli-Nuortin ja Törmäojan Natura 2000- alueet tulisi osoittaa maakuntakaavassa kokonaisuudessaan.
- Kantatien 82 nostaminen valtatieksi voi olla perusteltua pitkällä tähtäyksellä Sen sijaan maantien 950 Salla-Kuusamo luokan nostamiselle seututiestä kantatieksi voi olla vaikea löytää riittäviä perusteita (Sallan kunnan esitys viestintä- ja liikenneministeriössä käsiteltävänä).
- Mäntyjärvi-maakunnan raja yhdystien perusteluja tulee lisätä.
- Hautajärvi-Karhujärvi tien lisäämistä yhdystieksi harkittava (tosin kaavassa ei ole osoitettu kunnan sisäisiä yhdysteitä).
- Melontareittien mahdollisuus ylittää valtakunnanraja harkitaan tapauskohtaisesti, ei kaavakysymys.
- Suojelualueiden osalta varausperustetta tulisi vielä tarkentaa, mm. siksi, että suojelualueen suojelutaso riippuu alueen varausperusteesta.
- Pääsääntöisesti suojelualueille tulee SL-merkintä, mikäli alueesta toteutetaan suurin osa luonnonsuojelulla.

b) osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyn toteutuminen

Ei ole tullut esille huomautettavaa osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelystä.

c) valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden saavuttaminen

Rajavyöhykkeen osalta voisi selostukseen laittaa huomautuksen, että rajavartiosto ei ole esittänyt rajavyöhykkeen esittämistä kaavassa (kysytty erikseen rajavartiostolaitokselta).

- d) maakuntakaavan sisältövaatimusten (MRL 28 §) saavuttaminen
Mikäli muistion eri kohdissa tulleet asiat otetaan huomioon kaavaa viimeisteltäessä, ei sisältövaatimusten osalta näyttäisi olevan huomautettavaa.
- e) muiden tavoitteiden saavuttaminen
Maakunnan liiton tavoitteet on saavutettu.
- f) vaikutusarviointien asianmukaisuus ja riittävyys
Seuraavassa muutamia lisäyksiä vaikutusten arviointiin
- EK 1901 Sokli vaikutuksia Natura 2000-alueisiin selvitettävä lisää edellä kohdassa 5a esitetyllä tavalla.
- Jos tuulivoima-alueita osoitetaan kaavassa, on tutkittava vaikutuksia maisemaan, muuhun maankäyttöön ja linnustoon. Jos kaavassa ei käsitellä tuulivoimarakentamista, tämä tulee mainita kaavakartassa.
- Uusien sähkölinjojen osalta tehty selvityksen on kerrottava tarkemmin. Selvitysten riittävyyteen ja ajantasaisuuteen tulee kiinnittää huomiota. Uusi linja kulkee Natura-alueen (SL 4271) ja kahden muinaisjäännöskohteen läpi. Mikäli linjat esitetään yhteystarpeena selvitysvastuu on vähäisempi.
- g) kaavaehdotukseen tehtävät muutokset
Edellä todetun lisäksi kaavaehdotukseen esitettiin tehtäväksi seuraavia muutoksia:
- Määräykset ja merkinnät
- Määräyksiin pieniä tarkennuksia sanamuotoihin, mm. lisätään merkintöihin viittaavat kirjainyhdistelmät, lisätään alaotsikko ”suunnitelumääräykset”, Yleismääräykseen arvokkaiden luonnonympäristöjen ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen huomioon ottamisesta mukaan myös maisemallisesti arvokkaat alueet (arvokkaat maisema-alueet mukaan), lisätään pariin määräykseen ”ei tule suunnitella”
 - Merkintöjen osalta selvennetään otsikkoa: fontit samoiksi kuin vastaavalla kohdalla merkinnän selityksessä, merkinnän kuvauksessa ja kaavamääräyksessä.
 - Yhteystarvemerkinnät eritellään.
- Suojelualue
- Suojelualueita SL 4276 (Luiron suot) ja SL 4285 (Haikara-aapa) pienennetään.
- Moottorikelkkailureitit
- Siirretään reitti pois Maltion luonnonpuistosta.
- Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue
- Lisätään Livojoen tukinsiirtolaite myös ma- aluerajauksena.
 - ma- aluerajaukseen liittyvä suunnittelumääräys muutetaan muotoon: Alueen suunnittelussa on turvattava merkittävien kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen. (Määräykseen lisätään kulttuurihistorialliset asiat.)

Selostukseen lisätään muutamiin kohtiin perusteluita. Vaikutusten arviointilukko siirretään liitteestä tekstiosioon. Uusien yhdysteiden osalta lisätään perusteluita. Porotaloutta koskevan määräyksen perusteluita tarkennetaan. Suojelualueiden osalta tarkennetaan varausperusteiden merkitystä.

Lisäksi tässä muistiossa aikaisemmin mainitut kohdat.

- h) kaavaehdotuksen uudelleen nähtävillä pitämisen tarve
Mikäli EP-alue laajennetaan kantatien eteläpuolelle, kaava on pidettävä uudelleen nähtävillä. Kaava voidaan pitää nähtävillä vain Kemijärven kunnassa ja lausunnot pyytää harkinnan mukaan. Muut neuvottelussa esitetyt muutokset eivät aiheuta uutta nähtävillä pitoa.
- i) kaavan toteutumista koskevan seurannan järjestäminen
Kaavan toteutumista seurataan maakuntasuunnitelman ja maakuntaohjelman päivittämisten yhteydessä.

6. Muut mahdolliset asiat

Ei ollut muita asioita.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.10.

Tapio Pöyliö
puheenjohtaja

Harri Pitkäranta
ympäristöministeriö

Juha Piisilä
sihteeri

Läsnä:

Geologian tutkimuskeskus
Kemijärven kaupunki
Lapin lennosto
Lapin metsäkeskus
Lapin rajavartiosto
Lapin Sotilasläänin esikunta
Lapin ympäristökeskus
Metsähallitus, Itä-Lapin alue
Pelkosenniemen kunta
Pohjoinen tullipiiri
Pohjoisen Maanpuolustus
alueen Esikunta
Posion kunta
Puolustusministeriö
Sallan kunta
Tielaitos, Lapin tiepiiri
Ympäristöministeriö
Lapin liitto

Pasi Lehmuspelto
Tapio Pöyliö
Ari Jauhiainen
Anssi Juujärvi
Jarmo Vainikka
Juhani Mustonen
Olavi Parpala, Ykä Karjalainen, Riitta Lönnström
Tapio Pouta
Markku Kankaanranta
Sampo Väisänen

Markku Lehto, Pasi Petäjajarvi
Eero Ahola
Jouko Okko
Kari Väyrynen, Erkki Yrjänheikki
Jorma Leskinen
Harri Pitkäranta, Jukka Reinikainen
Voitto Tiensuu, Juha Piisilä

Poissa:

Ilmailulaitos
Lapin lääninhallitus
Lapin maakuntamuseo
Lapin maanmittaustoimisto
Lapin TE-keskus
Lapin yliopisto
Metsäntutkimuslaitos
Museovirasto
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Ratahallintokeskus
Savukosken kunta

LAPIN LIITTO

PL 8056, Hallituskatu 20 B, 96101 ROVANIEMI

puh. (016) 3301 000, fax (016) 318 705

www.lapinliitto.fi

Taustakuva

Korvatunturi (Savukosken kunta)

Kannen kuvat

1. Kemijärven kaupunkikeskus (Kemijärven kaupunki)
2. Kemijärven sellutehdas (Lentokuva Vallas Oy)
3. Sallan raja-asema (Sallan kunta, Bart Braafhart)
4. Suonnankylä (Posion kunta, Lentokuva Vallas Oy)
5. Liittoselän poroerotus (Savukosken kunta)
6. Laskettelija (Pyhä-Luosto Matkailuyhdistys ry)

ISBN 951-9244-42-5

Julkaisu C2/2004